I. INTERNATIONAL IĞDIR CONGRESS ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES NOVEMBER 6-8, 2018

CONGRESS BOOK OF ABSTRACTS

Edited by
Dr. Cavit POLAT
Dr. Bauyrzhan BOTAKARAYEV
İbrahim Halil BAYDİLEK

İksad International Publishing House
Isbn - 978-605-7510-84-6

THE BOOK OF ABSTRACTS

1.INTERNATIONAL IĞDIR CONGRESS ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

NOVEMBER 6-7, 2018
IĞDIR, TURKEY

Editors
Dr. Cavit POLAT
Dr. Bauyrzhan BOTAKARAYEV
İbrahim Halil BAYDİLEK

İKSAD PUBLISHING HOUSE®
Institute of Economic Development and Social Researches Publications®

(The Licence Number of publicator: 2014/31220)
TURKEY
TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853
E mail: info@iksad.com
www.iksad.org.tr

All rights of this book belong to IKSAD Publishing House
Authors are responsible both ethically and jurisdically
Iksad Publications - 2018©
Issued: 21. 11. 2018
ISBN- 978-605-7510-84-6

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

1. INTERNATIONAL IĞDIR CONGRESS ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES

DATE AND PLACE

November 6-7, 2018– Iğdır, Turkey

ORGANIZATION

Iğdır University

İKSAD- Institute of Economic Development and Social Researches

HEAD OF CONGRESS

Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA

KEYNOTE SPEAKER

Assoc. Prof. Mehdi Mohammadzadeh

Tabriz Islamic Art University

HEAD OF ORGANIZING COMMITTEE

Dr. Cavit POLAT

ORGANIZING COMMITTEE

Dr. Ercan İNCE
Dr. Ramazan GÜRBÜZ
Dr. Nesrin GÜLLÜDAĞ
Dr. İbrahim Halil BAYDİLEK
Dr. Anna KAMINSKI
Ketevan KARDAVA

GENERAL COORDINATOR

Kaldygul ADILBEKOVA

LANGUAGES

English, Turkish, Russian, Georgian, Azerbaijani, Kazakh

INTERNATIONAL PARTICIPANTS

Prof. Dr. Bauyrzhan Omaruly- *Kazakhstan*
Assoc. Prof. Mehdi Mohammadzadeh- *Iran*
Prof. Sulkhan KUPRASHVILI et.- *Georgia*
Assoc. Prof. Dinara FARDEEVA- *Russia*
Assoc. Prof. Ceyhun MAHMUDOV et. –*Azerbaijan*

CONGRESS GALLERY

IĞDIR ÜNİVERSİTESİ
INTERNARIONAL
DIR CONGRESS ON
TURKEY
İKSAD
HOŞGELDİNİZ
WELCOME
Autor
A4
www.iksad.com

EXIT

IĞDIR ÜNİVERSİTESİ

www.ejons.co.uk
IĞDIR ÜNİVERSİTESİ
Tokyo
Moscow
Delhi
Paris
Madrid
Athens
Doha
Berlin
Tehran
büyüyoruz,
paylaşıyoruz
www.ejons.co.uk

IĞDIR ÜNİVERSİTESİ

Madrid
Athens
Teheran
Delhi
Paris
IĞDIR
Prof.Dr.
M.Hakkı
Alma

TO ACCESS ALL THE PHOTOS TAKEN AT THE CONFERENCE, PLEASE VISIT “IKSAD CONGRESS SOCIETY” FACEBOOK GROUP…

SCIENCE COMMITTEE

Dr. Abdülhakim TUĞLUK
Iğdır Üniversitesi

Dr. Alma T. AKAJANOVA
Abay Kazak Milli
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Alia R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Amanbay MOLDIBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Ahmet KULAŞ
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Ahmet Metin KUMLAY
Iğdır Üniversitesi

Dr. Akmaral S. SYRGAKBAYEVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Ali KUYAKSİL
Iğdır Üniversitesi

Dr. Armağan KONAK
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Anatoliy LOGİNOV
Ukrayna Şevçenko Lugan Milli
Üniversitesi

Dr. A.S. KIDIRŞAYEV
Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet
Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Aysun ALTIKAT
Iğdır Üniversitesi

Dr. Bahıt KULBAEVA
S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi

Dr. Bakıt OSPANOVA
H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-
Türk Üniversitesi

Dr. Bayram BOLAT
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA
K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi

Dr. B.K.ZAYADAN
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Caner KARAVİT
Mimar Sinan Üniversitesi

Dr. Cavit POLAT
Iğdır Üniversitesi

Dr. Celalettin GÖZÜAÇIK
Iğdır Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi
Üniversitesi

Dr. D.K.TÖLEGENOVA
Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet
Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi
Üniversitesi

Dr. Dursun KÖSE
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Elman HAZAR
Iğdır Üniversitesi

Dr. Elvan YALÇINKAYA
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Emine CİHANGİR
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Ercan İNCE
Iğdır Üniversitesi

Dr. Genber KERİMLİ
Iğdır Üniversitesi

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA
Dosmukhamedov Atyrau Devlet
Üniversitesi

Dr. G.I. ERNAZAROVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Haktan SEVİNÇ
Iğdır Üniversitesi

Dr. İsaevna URKİMBAEVA
Abılay Han Uluslararası İlişkiler
Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALIBAEVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. K.A.TLEUBERGENOVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kenjehan MEDEUBAEVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kenan İLARSLAN
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kulaş MAMİROVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mahabbat OSPANBAEVA
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ
Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji
Enstitüsü

Dr. Malik YILMAZ
Atatürk Üniversitesi

Dr. Mavlyanov ABDİGAPPAR
Kırgızistan Elaralık Üniversitesi

Dr. Maira ESİMBOLOVA
Kazakistan Narkhoz Üniversitesi

Dr. Maira MURZAHMEDOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Mehmet Hakkı ALMA
Iğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Güneş
Iğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Salih NAS
Iğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Harbi ÇALIMLI
Iğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Emin YURT
Iğdır Üniversitesi

Dr. Mehmet Nuri ATALAR
Iğdır Üniversitesi

Dr. Metin KOPAR
Adıyaman Üniversitesi

Dr. Mustafa METE
Gaziantep Üniversitesi

Dr. Mustafa TALAS
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Mustafa ÜNAL
Erciyes Üniversitesi

Dr. Mustafa GENÇ
Süleyman Demirel Üniversitesi

Dr. Mubin KOYUNCU
Iğdır Üniversitesi

Dr. Nesrin GÜLLÜDAĞ
Iğdır Üniversitesi

Dr. Han Nadejda
E.A. Buketov Karaganda
Devlet Üniversitesi

Dr. Osman Kubilay GÜL
Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. Ömer GÜNDOĞDU
Iğdır Üniversitesi

Dr. Ömer Rıza AKGÜN
Iğdır Üniversitesi

Dr. P.S. PANKOV
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Ramazan GÜRBÜZ
Iğdır Üniversitesi

Dr. Recep Gülşen
Iğdır Üniversitesi

Dr. Rustem KOZBAGAROV
M. Tınışbayev Kazak Araç ve İletişim
Akademisi

Dr. Sarash KONYRBAEVA
Kazak Devlet Kızlar
Pedagoji Üniversitesi

Dr. Salih MERCAN
Bitlis Eren Üniversitesi

Dr. Sefa ALTIKAT
Iğdır Üniversitesi

Dr. Sulhattin YAŞAR
Iğdır Üniversitesi

Dr. Süleyman TEMEL
Iğdır Üniversitesi

Dr. Şara MAJITAYEVA
E.A. Buketov Karaganda
Devlet Üniversitesi

Dr. Şükrü İsmail İPEK
Iğdır Üniversitesi

Dr. Turgay DEMİREL
Iğdır Üniversitesi

Dr. Vecihi SÖNMEZ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Vera ABRAMENKOVA
Rusya Aile ve Eğitim Çalışmaları Enstitüsü

Dr. Yang ZİTONG
Wuhan Üniversitesi

Dr. Zekeriya NAS
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Zeki TAN
Iğdır Üniversitesi

Dr. Zeynullina AYMAN
S. Toraygırov Pavlodar Devlet Üniversitesi

Dr. Zharkyn BALTABAEVA
Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

Dr. Zongxian FENG
Xi`an Jiatong Üniversitesi

IĞDIR
I. ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ
Kongre Programı

KONGRE TARİHLERİ : 6-7 Kasım 2018
KONGRE YERİ : IĞDIR ÜNİVERSİTESİ
KONGRE ONURSAL BAŞKANI : Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA

Kongre Hakkında
Başvurulan Bildiri Sayısı : 467
Red Edilen Bildiri Sayısı : 96
Kabul Edilen Bildiri Sayısı : 371
Katılımcı Sayısı : 511
Katılımcı Ülkeleri : Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, İran, Gürcistan, Ukrayna

Kongre Kuralları

- Program bilimsel DİSİPLİN'ler gözetilerek hazırlanmıştır. Lütfen programı dikkatlice kontrol ediniz. Programda çalışmanıza ilişkin eksiklik/hata olduğunu düşünüyorsanız en geç 28 Ekim 2018 tarihine kadar kubakongresi@gmail.com adresi ile iletişime geçiniz. Programın yoğunluğu sebebiyle değişiklik taleplerinin karşılanamayacağını özellikle belirtmek isteriz
- Her bir sunum için ayrılan süre 10 dk'dır. **Bir yazarın birden fazla sunumu varsa her bir sunum için en çok 7-10 dk**. Kullanabilir.
  Lütfen sürenizi aşmamaya özen gösteriniz
- Oturumun başlatılması, sunum sıralamasının belirlenmesi, soru cevap alınması, ara verilmesi oturumun kapatılması ve oturuma ilişkin tüm hususlarda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen **Oturum Başkanları TAM YETKİLİDİR**
- Katılım belgeleri, oturum sonunda Oturum Başkanları tarafından teslim edilecektir
- Kongre özet ve tam metin kitapları, kongre takviminde belirtilen süre içerisinde yayınlanacaktır
- Diğer yayın alternatifleri için kongre sonrasında ayrıca bilgilendirme mesajı gönderilecektir
- Kongreyle ilgili her konuda düzenleme ve yürütme kurulu üyelerimiz ile koordinatörlerimizin sizlere hizmet etmekten kıvanç duyacağını ayrıca belirtmek isterim.
  Çok değerli çalışmanızla kongremize katılarak katkıda bulunduğunuz için yürekten teşekkür ederim.

Dr. Öğretim Üyesi Cavit POLAT
Düzenleme Kurulu Başkanı

Not: Gezi programı, havalimanı transfer hizmetleri ve konaklamaya ilişkin hususlara web sitemiz üzerinden ulaşabilirsiniz

6 KASIM OTURUM 1, SALON-1 09:30-12:00 OTURUM BAŞKANI: DR. NUSRET YILMAZ	6 KASIM OTURUM 2, SALON-1 12:00-15:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. ZEKİ TAN	6 KASIM OTURUM 3, SALON-1 15:00- 17:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. NAKİ ERDEMİR
DR. ÖĞR.ÜYESİ MUSTAFA AYDEMİR İZMİR İŞGALİNİN VE KURTULUŞUNUN TÜRK ŞİİRİNE YANSIMASI	ARŞ. GÖR. AYNUR ÇINAR YAHUDİLİKLE İLGİLİ ÂYETLERİN YORUMLANMASINDA FENOMENOLOJİK YÖNTEME BAŞVURULMASININ ÖNEMİ: SEÇİLMİŞLİK ÖRNEĞİ	ÖĞR. GÖR. MUSTAFA DAL & ÖĞR. GÖR. YUNUS TUNÇ & ÖĞR. GÖR. KENAN ÇİFTÇİ İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM-ÖĞETİM SÜRECİNDE HAZIRBULUNUŞLUK ÖĞESİ OLARAK YETERLİ VE DENGELİ BESLENME
DR. ÖĞR. ÜYESİ NUSRET YILMAZ RUS İŞGALİNİN TÜRK ROMANINA YANSIMASI	DR. ÖĞR. ÜYESİ BÜNİYAMİN ÇALIK KUR'AN VE SÜNNET IŞIĞINDA İSLAMI DAVETİN ÖZELLİKLERİ	DOÇ. DR. NAKİ ERDEMİR FİZİK DERSİNDE ÖĞRENCİ ALGI VE BAŞARILARINI ÖĞRETMENLERİN DEĞERLENDİRMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ NUSRET YILMAZ AĞRI DAĞI EFSANESİ'NE OLUŞUMSAL YAPISALCI BİR YAKLAŞIM	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET FATİH KALIN POSTMODERN DÖNEMDE METAFİZİĞE BAKIŞ VE "KUTSAL"IN YENİDEN YORUMLANMASI	ARŞ. GÖR. DR. MULTEHAN EVRAN DR. ÖĞR. ÜYESİ BİNALİ ÇATAK KARS'TA LİSANCAKTARSE ÖĞRENCİLERİNDE ŞİDDET MARUZİYETİ PREVALANSI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER
DR. AHMET ADIGÜZEL YAŞAR KEMAL'IN "AĞRI DAĞI EFSANESI" ROMANINDA SÖZ DİZİMİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ HABİB ŞENER DÖRT TEMEL ERDEM BAĞLAMINDA GAZZÂLÎ'NİN İNSAN VE AHLÂK ANLAYIŞI	ARŞ. GÖR. DR. MULTEHAN EVRAN DR. ÖĞR. ÜYESİ BİNALİ ÇATAK KAFKAS ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİNİN DEPREME HAZIRLIK DURUMLARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA AYDEMİR YİTİK ÜLKENİN KARA SEVDALILARI: ESKİ SUBAYLAR	DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULLAH ÖZÜÇALIŞIR KUR'AN'DA HZ. ISA(a.s.) İNCİL VE NESARA/NASRANI	ÖĞR. GÖR. YUNUS TUNÇ & ÖĞR. GÖR. KENAN ÇİFTÇİ & ÖĞR. GÖR. MUSTAFA DAL ÇOCUK GELİŞİMİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ İSMAİL ABALI TÜRK HALK EDEBİYATINDA MAKARONİK TEKERLEMELER	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET DAĞLAR KERİM HAN ZEND'İN DİNİ SİYASET(1747-1779)	ÖĞR. GÖR. YUNUS TUNÇ DR. ÖĞR. ÜYESİ ADNAN TAŞGIN İLK ÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİSİNE YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ
ARŞ GÖR. DR. EZGİ KAYA PROF. DR. AYŞE DİLEK MADEN GRAFLARIN SZEGED VE LAPLACIAN SZEGED ENERJİSİ İÇİN BAZI SINIRLAR	DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ KUYAKSİL İSLAM'DA HİCRET KAVRAMI VE FETULLAHÇI TERÖR ÖRGÜTÜ TARAFINDAN İSTİSMARI	ÖĞR. GÖR. ENGİN DAYAN TEKNİK DERGİSİ'NİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ (2004 2013) DR. ÖĞR. ÜYESİ BİRCAN EYÜP BETÜL DEMİREL YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİNİN KELİME ÖĞRENME STRATEJİLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ADEM YULU (OTURUM 2. BAŞKANI) AĞRI DAĞI'NA YOLCULUK: FRİEDRİCH W. PARROT'UN KEŞİF GEZİSİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULLAH ÖZÜÇALIŞIR DİNLERDE RUBUBİYYET (RABLIK) INANCI	ÖĞR. GÖR. ENGİN DAYAN ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE ELEKTRONİK BİLGİ KAYNAKLARININ DUYURULMASI VE ELEKTRONİK DANIŞMA HİZMETLERİ İLE SÜRDÜRÜLMESİ
YASİN KARAMAN TUTUNAMAYANLAR ÜZERİNE OTOBİYOGRAFİK BİR OKUMA	ARŞ. GÖR. HALİS ÇAVUŞOĞLU SEKÜLER DINDARLIK VE BARINDIRDIĞI BAZI TEMEL UNSURLAR	
DR. ÖĞR. ÜYESİ NESRİN GÜLLÜDAĞ DÖRT DİLLİ VE TEMATİK BİR SÖZLÜK ÜNSÜ'L LÜGAT'TE TÜRKÇE KELİMELER	DR. ÖĞR. ÜYESİ İLYAS ÖZDEMİR MUHAMMED ABİD EL CABİRİ'NİN BİLGİ SİSTEMİNDE İRFAN VE BURHAN	6 KASIM OTURUM 4, SALON-1 17:00- 19:00 OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞULE FIRAT DURDUKOCA
ARŞ. GÖR. DR. EZGİ KAYA PROF. DR. AYŞE DİLEK MADEN GRAFLARDA BAZI UZAKLIK TABANLI İNDEKSLERİÇİN SINIRLAR	DR. ÖĞR. ÜYESİ İLYAS ÖZDEMİR (OTURUM 2. BAŞKANI) FARABİ'NİN YUNAN FELSEFE KAYNAKLARI İLE İLİŞKİSİ:ÖZGÜNLÜK SORUNU	NURGÜL BAŞ Dr. Öğr. Üyesi FATMA ALTUN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYONLARININ AÇIKLANMASINDA ALGILANAN SOSYAL DESTEK,MUTLULUK VE AKADEMİK BAŞARININ ROLÜY
PROF. DR. AYŞE DİLEK MADEN ARŞ. GÖR.DR. EZGİ KAYA GRAFLARIN GEREN AĞAÇ SAYILARI	ARŞ. GÖR. HALİS ÇAVUŞOĞLU MODERNLEŞEN MEDENİYET İLE DEĞİŞEN DİN ANLAYIŞ	ÖĞR. GÖR. ESMA ŞAHİN ÖĞR. GÖR. ÖZNUR GÖKMEN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI VE STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ İNCELENMESİ

		DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞULE FIRAT DURDUKOCA "DOKTORA ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİ YORDAYICI BAZI DEĞİŞKENLER"
		ÖĞR. GÖR. DİNÇER ATASOY ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VERİMLİ DERS ÇALIŞMALARININ MOTİVASYONLARI ÜZERİNE ETKİSİ
		DR. ÖĞR. ÜYESİ BİRCAN EYÜP DR. ÖĞR. ÜYESİ FATMA ALTUN ÖĞRETMEN ADAYLARININ YABANCI DİL ÖĞRENMEYE DURUMLARININ İNCELENMESİ
		ÖĞR. GÖR. DİNÇER ATASOY MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK FOBİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
		HİLAL ÇOBANOĞLU DR. ÖĞR. ÜYESİ FATMA ALTUN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK KABUL DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

6 KASIM OTURUM- 1, SALON-2 10:00 – 12:30 OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. ALİ MURAT AKTEMUR	6 KASIM OTURUM -2, SALON-2 13:00- 16:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ DR. HATİCE YURTSEVER	6 KASIM OTURUM -1, SALON-3 09:00- 11:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. M.SALİH MERCAN
PROF. DR. ALİMURAT AKTEMUR POSOF VE ÇEVRESİNDEKİ TARİHİ CAMİLER	DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYHAN ÖZTÜRK DR. ÖĞR. ÜYESİ FİLİZ ASLAN ÇETİN MODERN PAZARLAMA ANLAYIŞI AÇISINDAN MUHASEBECİLİK VE MALİ MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ	DOÇ. DR. M. SALİH MERCAN MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN RUS BOLŞEVİK CUMHURİYETİ İLİŞKİLERİ (1336-1920)
ÖĞR. GÖR. ELİF TANER PANOPTİKON'UN KILIK DEĞİŞTİRMİŞ VAHŞİLİK TASARIMI: DİJİTAL DEHŞET	ÖĞR. GÖR. SÖZER AKYILDIRIM DÜNYA'DA KAMU KURUMLARININ ÖZELLEŞTİRİLMESİ VE TÜRKİYE'DEKİ YANSIMASI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	NURGÜL GÜNEŞ DR. ÖĞR. ÜYESİ GONCA SUTAY İSLAMİYETİN İLHANLILAR ARASINDA YAYILMASI: GAZAN HAN DÖNEMİ
ARŞ. GÖR. ÜMİT N. ÖZCAN TÜRK KEÇECİLİK SANATI VE IĞDIR'IN SON KEÇE USTALARI VEYSEL VE MEHMET BALCI	ARŞ. GÖR. GÜRKAN BOZMA PROF. DR. SELİM BAŞAR DR. ÖĞR. ÜYESİ SERKAN KÜNÜ REEL DÖVİZ KURU, İTHALAT VE YURTDIŞI HASILA DÜZEYLERİNİN İHRACAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	DOÇ. DR. M. SALİH MERCAN ADANA İŞGAL OLAYLARININ MECLİSTEKİ YANSIMASI
ÖĞR. GÖR. MELAHAT TELERİ BAROK BEZEMELİ LEVHALAR	DOÇ. DR. HATİCE YURTSEVER DR. ÖĞR. ÜYESİ SEMRA TETİK KRİPTOLU PARA KULLANIMINA İLİŞKİN VERGİSEL SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	ÖĞR. GÖR. UĞUR GÖK YEREL TARİH ÇALIŞMALARINDA ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET AKİF KAPLAN DR. ÖĞR. ÜYESİ CAVİT POLAT TÜRK RESİM SANATINA GELENEKSEL SANATLARDAKİ FİGÜR VE MOTİFLERİN YANSIMALARI	ARŞ. GÖR. DEMET EROĞLU SEVİNÇ DOÇ. DR. HAKTAN SEVİNÇ BÖLGELERARASI TİCARİ İLİŞKİLERİN BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE: TRA2 BÖLGESİ ÖZELİNDE BİR ÇEKİM MODELİ ARAŞTIRMASI	DR. ÖĞR. ÜYESİ SEDEF AYYILDIZ HİTİT DEVLETİNİN DOĞU ANADOLU POLİTİKASI
ARŞ. GÖR. KÜBRA ŞAHİN ÇEKEN GÜNÜMÜZ SANAT FORMLARINDAN POSTA SANATI	ÖĞR. GÖR. KÜBRA HÜRYURT DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET EMİN KARABAYIIR MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ MUHASEBE-KÜLTÜR DEĞERLERİ: KARS-ARDAHAN-IĞDIR İLLERİNDE UYGULAMA	DR. ÖĞR. ÜYESİ SEDEF AYYILDIZ HİTİTLERDE KUŞ FALLARINI İCRA EDEN GÖREVLİLER
ÖĞR. GÖR. ALİ TELLİ - ÖĞR. GÖR. CELİL ÇELİK ÖĞR. GÖR. AHMET MESTAN FARKLI EBATLARDA DELİKLİMDF'NİN AKUSTİK SİMÜLASYON TASARIMINA ETKİLERİNİN İNCELENMESİ(KONFERANS SALONU ÖRNEĞİ)	DR. ÖĞR. ÜYESİ SELAHATTİN POLAT DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET DENİZ AKTUZLA TUZLASI MALAZGİRT- MUŞ	DR. ÖĞR. ÜYESİ SERPİL SÖNMEZ 1928 'DEN GÜNÜMÜZE IĞDIR'IN KÖYLERİ
ÖĞR. GÖR. YUSUF ALTUN DOÇ. DR. ÜNAL İMİK GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE AZERBAYCAN TAR'ININ TÜRKİYE'DEKİ İCRACI VE EĞİTİMCİLERİ ÜZERİNE GENEL BİR BAKIŞ	DR. ÖĞR. ÜYESİ DUYGU ARSLANTÜRK ÇOLLU DR. ÖĞR. ÜYESİ LEYLA AKGÜN NAKLİYAT FİRMALARININ MUHASEBE VE FİNANSMAN SORUNLARI: IĞDIR İLİ ÖRNEĞİ	DR.ÖĞR. ÜYESİ İSMAİL ABALI GÜNÜMÜZ MEZAR TAŞI YAZILARINDA MİZAH
DOÇ. DR. ÜNAL İMİK ÖĞR. GÖR. YUSUF ALTUN HAYATI VE SANATÇI KİŞİLİĞİ İLE „ UDİ NEVRES" (NEVRES ORHON)	ZİİR. YÜK. MÜH. HİLAL YILMAZ DR. ÖĞR. ÜYESİ EMİNE AŞKAN IĞDIR'DA MİKRO KREDİ KULLANIMININ KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MÜNEVVER ÜNSAL 1930 YILI SANAYI KONGRESİ RAPORLARINA PAMUKLU MENSUCAT
	ARŞ. GÖR. MERT EREN DR. ÖĞR. ÜYESİ SERKAN KÜNÜ YOLSUZLUK VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: E7 ÜLKELERİ İÇİN BİR UYGULAMA	DR. ÖĞR. ÜYESİ MÜNEVVER ÜNSAL 1930 YILI SANAYI KONGRESİ RAPORLARINDA DOKUMA
	DR. ÖĞR. ÜYESİ ALPASLAN DOĞAN IĞDIR İLİ LOJİSTİK SEKTÖRÜNÜN YAPISI VE SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	
	6 KASIM OTURUM -3, SALON-2 16:00- 18:30 OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ ASLIHAN IĞDIR AKARAS	6 KASIM OTURUM -2, SALON-3 11:00- 13:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. ELNUR HASAN MİKAİL

	DR. ÖĞR. ÜYESI POLAD ALİYEV DR. ÖĞR.ÜYESILEYLA AKGÜN PROF. DR. ECEVİT EYDURAN TÜRKİYE EKONOMİSİNDE DİVERSİFİKASYON KATSAYISI	DR. ÖĞR. ÜYESİ GONCA SUTAY ANADOLU SELÇUKLULARI DÖNEMİNDE AHİLİK VE SİYASETTEKİ ETKİLERİ
	DR. ÖĞR. ÜYESİ FİLİZ ASLAN ÇETİN KÜBRA ÇELİK HİZMET PAZARLAMASI AÇISINDAN HİZMET HATALARI VE TELAFİLERİNİN İRDELENMESİ; TEORİK BİR ÇERÇEVE	DR. ÖĞR. ÜYESİ GONCA SUTAY MOĞOL İSTİLASINA KARŞI MÜCADELEDE AHİ EVRAN VE AHİLER
	ÖĞR. GÖR. KENAN ÇİFTÇİ ÖĞR. GÖR. MUSTAFA DAL ÖĞR. GÖR. YUNUS TUNÇ STRATEJİK PLANLAMA, STRATEJİK PLANLAMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ VE ÖNEMİ	DOÇ. DR. ELNUR HASAN MİKAİL ORGANIZATION OF THE KGB AND THE UNKNOWN FACTS ABOUT THE3 SOVIET SECRET SERVICE KGB
	DOÇ. DR. FERİT İZCİ DR.ÖĞR.ÜY. M. HANİFİ VAN TÜRKİYE'DE KAMU YÖNETİCİLERİN GİRİŞİMCİ VE İNOVATİF YÖNETİM ALGISININ GENELLEŞTİRİLMİŞ LOGİT YÖNTEMİ İLE ANALİZİ: BAKANLIK TEŞKİLATLARI ÖRNEĞİ	DR. GÜRAY ALPAR STRATEJİK VE TAKTİK AÇIDAN SARIKAMIŞ HAREKATININ SEBEPLERİ VE GÜNÜMÜZÜ ETKİLEYEN SONUÇLARI
	DR. ÖĞR. ÜYESİ SERKAN KÜNÜ - ARŞ. GÖR. MURAT EREN TÜRKİYE'DE TERÖRİST FAALİYETLER VE ULUSLARARASI TURİST TALEBİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ. ARZU BOY ABDÜLHAMİT DÖNEMİ RÜŞTÜYELERİ'NE GENEL BİR BAKIŞ VE KARS RÜŞTİYELERİ DR.ÖĞR. ÜYESİ ARZU BOY KARS'TA KURULAN MİLLİ TEŞEKKÜLLER
	DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZLEM SÖKMEN GÜRÇAM DR. ÖĞRETİM ÜYESİ GÜLŞEN BAYAT IĞDIR İLİNDE BULUNAN KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN TURİZM TEŞVİKLERİNİN DEĞERLENDİRMESİ ARŞ. GÖR. CİHAT UĞURLU VAN İRANLİ TURİSTLER İÇİN NEDEN ÇEKİCİDİR?	OSMAN KİMYA PLEVNE KAHRAMANI GAZİ OSMAN PAŞA'NIN HAYATI, ASKERÎ FAALİYETLERİ, EMLAK VE EMVALİNE DAİR VASİYETNÂMESİ
	DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLŞEN BAYAT - ÖĞR. GÖR. MEMET POLAT IĞDIR'DAKİ OTEL İŞLETMELERİNDE HİZMET KALİTESİNİN ÖLÇÜLMESİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI	
	ÖMER YILDIZ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AĞRI İLİ'NE EKONOMİK KATKILAR VE HARCAMA EĞİLİMLERİ: AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	
	ÖĞR. GÖR. ETHEM KILIÇ - ÖĞR. GÖR. MEHMET EMİN YAŞAR TÜRKİYE'DEKİ GİRİŞİMCİLERİN SORUNLARI	
	BERRİN ÇÖKÇEK YILMAZ - HAKAN GÜNGÖRMEZ LOJİSTİK SEKTORÜNDE SAĞLIK VE GÜVENLIK TEDBİRLERİ	

6 KASIM OTURUM- 3, SALON-3 **13:00-15:30** **OTURUM BAŞKANI: DR. AHMET DİNÇ**	**6 KASIM OTURUM -4 SALON-3** **15:30- 18:00** **OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. MİRVARİ İSMAYILOVA**	**6 KASIM OTURUM -1, SALON-4** **10:00- 12:00** **OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. YAŞAR AKÇA**
DR. ÖĞR. ÜYESİ LEVENT TANYERİ & ARŞ. GÖR. BARIŞ YANARDAĞ PENÇE VE KOL KUVVETİNİN SNOWBOARD ALPİN SPORCULARININ SLALOM ÇIKIŞ HIZININ KARŞILAŞTIRILMASI	DOÇ. DR. YEGANE KAHRAMANOVA TÜRK LEHÇELERİNDE HAL KATEGORİSİNE İLİŞKİN ORTAK TERİMLERİN TANIMLANMASI	PROF.DR. YAŞAR AKÇA &ESRA SAMSUNLU EVALUATION OF DIFFERENT WALNUT GENOTYPES(juglansregia L.) AS SEEDLING ROOTSTOCKS
DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET GÜMÜŞ & İRFAN KOCA AN OVERVIEW OF THE ADVANCED REACTIONS OF THE DMF-MDA REAGENT BY EXAMINIG THE FUNCTIONAL GROUPS AND THE STRUCTURES OF TARGET MOLECULES	PROF. DR. MAHİRE HÜSEYİNOVA ESKİ VE ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİNDE YEMEK VE İÇKİ İSİMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	PROF.DR. YAŞAR AKÇA & DR.ACİBAEVA ZAİDA SAGADİLLAKIZI & DR.YUSUPOV BAHADIR YULDAŞULU & DR.ERDENOV MURAD EVALUATION OF KAZAKHSTAN WALNUT GENETIC RESOURCES
DR. ÖĞR. ÜYESİ LEVENT TANYERİ DOÇ. DR.KAMİL ERDEM THE EFFECT OF PLIOMETRIC TRAINING ON SLALOM LANDING IN MALE SNOWBOARDERS 18-20 YEARS	DOÇ. DR. GÖNÜL SAMEDOVA KAŞGARLI MAHMUT`UN "DİVANİ LÜĞAT-İT TÜRK ESERİNDEKİ KIPÇAK BELİRTİLİ SÖZLER	DR. ÖĞR. ÜYESİ BELKIS MUCA & ÖĞR. GÖR. DUYGU AKDUMAN & ÖĞR. GÖR. MERVE KUŞÇUOĞLU IĞDIR İLİNDE SÜS BİTKİSİ OLARAK KULLANILAN VE PEYZAJ DÜZENLEMELERİNDE KULLANILABİLECEK DOĞAL BİTKİ TAKSONLARI
PROF. DR. NECATİ UTLU DOC. ÖĞR.ÜYESİ ŞABAN ÇELEBİ YUMURTA TAVUĞU RASYONLARINA SELENYUM VE VİTAMİN E İLAVESİNİN SERUM VE YUMURTA SARISI LİPİD PROFİLİ ÜZERİNE ETKİLERİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ NESRİN GÜLLÜDAĞ TÜRKÇE'DE GİYİM- KUŞAM SÖZCÜKLERİ İLE OLUŞTURULMUŞ DEYİMLER	PROF.DR. YAŞAR AKÇA UMUT ŞAHİN EFFECT OF SALT STRESS TO PLANT GROWTH OF DIFFERENT SPECIES OF WALNUT ROOTSTOCKS
UZM. DR. TOLGA KALAYCI DR. ÖĞR. ÜYESİ ÜMİT HALUK İLİKLERDEN HAYATI TEHDİT EDEN ÖNEMLİ BİR DURUM: ÖZOFAGUS YABANCI CİSİMLERİ	PROF. DR. MİRVARİ İSMAYILOVA GEMİGAYA-GOBUSTAN VE ORHUN-YENİSEY YAZITLARININ DİLBİLİMİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	BAYRAM ÜRKEK DONDURMANIN MİNERAL İÇERİĞİ ÜZERİNE DİKEN ÜZÜMÜ(BERBERİS VULGARİS)İLAVESİNİN ETKİSİ
PROF. DR. NECATİ UTLU UZM. ŞEYDA KURT YUMURTA TAVUĞU RASYONLARINA ANTİOKSİDAN İLAVESİNİN SERUMDA BAZI HORMONLAR ÜZERİNE ETKİSİ	ARŞ. GÖR. DR. ERKAN DİKİCİ LOUIS ALTHUSSER'E GÖRE DEVLETİN İDEOLOJİK AYGITLARI VE KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ İDEOLOJİK İŞLEVLERİ	DAMLA DURULAR & AYŞEGÜL KASAPOĞLU & DR. ARASH HOSSEİN-POUR & PROF. DR. KAMİL HALİLOĞLU & DR. ÖĞR. ÜYESİ EMRE İLHAN *Sorgum bicolor* CAMTA Transkripsiyon Faktörlerinin Genom Çaplı Analizi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet DİNÇ Doç. Dr. Alper Cenk GÜRKAN Doç.Dr. Gökhan ÇALIŞKAN Dr. Öğr. Üyesi Çağlar TÜRKOĞLU FUTBOL KULÜPLERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR LİDERLİK ANALİZİ	ARŞ. GÖR. ELVAN CAFAROV AZERBAYCAN TÜRKÇESİNİN BATI AZERBAYCAN AĞIZLARINDA ASSİMİLYASİNA VE DİSSİMİLİYASİA OLAY	AYŞEGÜL KASAPOĞLU & DAMLA DURULAR & DR. ARASH-HOSSEİN POUR & PROF. DR. KAMİL HALİLOĞLU & DR. ÖĞR. ÜYESİ EMRE İLHAN SORGUM GENOMUNDA BES1 TRANSKRİPSİYON FAKTÖR AİLESİNİN GENOM ÇAPLI ANALİZİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET DİNÇ DOÇ. DR. ALPER CENK GÜRKAN DR. ÖĞR. ÜYESİ LEVENT VAR IĞDIR İLİNİN SPORTİF YETERLİLİK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ	GULANBAR R. ABBASOVA LINGUO-POETIC PROPERTIES OF SUFFIXES THAT CREATE MORPHOLOGICAL PARALLELISM IN AZERBAICAN END ENGLISH	ULVİYE KUMOVA & MÜNİRE TURHAN & MELİS GÜNEY BAL ARISI (Apis mellifera L.) KOLONİLERİNDE, VARROA DESTRUCTOR'IN KONTROLÜNDE OKSALİK ASİT, LAKTİK ASİT, TYMOVAR VE FLUVALİNATE ETKİNLİĞİNİN KARŞILAŞTIRILARAK, KOLONİ GELİŞİMİ VE BAL VERİMİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
ÖĞR. GÖR. FATMA ERTAŞ NEONATAL KUZU VE BUZAĞI ÖLÜMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ	DR. ÖĞR. ÜYESİ SELMA ERDAĞI TOKSUN TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAZMA KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGİLARİ	ERCAN BURSAL MURAT AYDIN ŞANDA IDENTIFICATION OF PHENOLIC COMPOUNDSOF *SOLENANTHUSSTAMINEUS* (DESF). WETTSTBYHPLC METHOD
ÖĞR. GÖR. FATMA ERTAŞ ÖĞR. GÖR. AYHAN AKGÜN ZOONOZ BRUSELLA HASTALIĞI VE KORUNMA YOLLARINA DAİR BİR İNCELEME	EYLEM SELVER TUĞÇE BAYAZİT 'SULTAN GELİN', 'TATLI DİLLİM', 'BİZİM AİLE' FİLMLERİNİN EVLİLİK ŞEKİLLERİ VE GEÇİŞ DÖNEMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ **(Uzaktan)**	**6 KASIM OTURUM -2, SALON-4** **12:00- 15:00** **OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. MURAD AYDIN ŞANDA**
DR. ÖĞR. ÜYESİ AYŞE BERİVAN BAKAN & DR. ÖĞR. ÜYESİ SONAY BİİLGİN & ARŞ. GÖR. METİN YILDIZ İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNDE GÖRME, İŞİTME, BEDEN KİTLE İNDEKSİ VE AĞIZ	ARŞ. GÖR. DR. ERKAN DİKİCİ GELENEĞİ REDDETMEYEN BİR YENİLİKÇİ CELAL NURİ İLERİ	LÜTFİ BEHÇET ARŞ. GÖR. YAKUP YAPAR ÇAPAKÇUR VADİSİ BİNGÖL FLORASINDA TESBİT EDİLEN ÖNEMLİ

DİŞ SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ		VARYASYONLAR
ÖĞR. GÖR. YÜCEL DEMİR PROF. DR.ÖMER AKBULUT ERZURUM İLİ ANADOLU MANDA BUZAĞILARININ KÖY ŞARTLARINDA BÜYÜME VE GELİŞME ÖZELLİKLERİ	ÖĞR. GÖR. ELİF TANER DİL VE SÖYLEM KAVRAMLARININ MEDYADA KULLANILAN SÖYLEMSEL PRATİKLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME	LÜTFİ BEHÇET ARŞ. GÖR. YAKUP YAPAR MATAN DAĞI(BİNGÖL) FLORASINDA ARICILIK AÇISINDAN ÖNEMLİ BİTKİLER
6 KASIM OTURUM -3, SALON-4 **15:00- 18:00** **OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. DERYA ÖCAL**		PROF. DR. MURAD AYDIN ŞANDA PROF. DR. MUSTAFA KÜÇÜKÖDÜK TÜRKİYE İÇİN ENDEMİK SPHAEROPHYSA KOTSCHYANA BOISS. (FABACEAE)'NIN MORFOLOJIK,ANATOMIK VE EKOLOJIK ÖZELLİKLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ CAVİT POLAT ANADOLU KÜLTÜRÜNDE GELENEKSEL AYAKKABI SANATI VE SÜSLEME ÖZELLİKLERİ		DR. ÖĞR. ÜYESİ TUĞBA RAİKA KIRAN DR. ÖĞR. ÜYESİ YELİZ KAŞKO ARICI ENTAMOEBA COLİ, ENTEROBİUS VERMİCULARİS, HİDATİK KİST VE TOXOPLASMA GONDİİ POZİTİF HASTALARDA SERUM MALONDİALDEHİT DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
DR. ÖĞR. ÜYESİ OĞUZ ŞİMŞEK TUZLUCA İLÇESİNDE KÖY VE MEVKİ ADLARININ KAYNAKLARI		DR. ÖĞR. ÜYESİAYSUN ALTIKAT IĞDIR İLİ PARTİKÜL MADDE SORUNU
DR. ÖĞR. ÜYESİ CAVİT POLAT IĞDIR'DA KAYBOLMAYA YÜZ TUTMUŞ KADİM BİR EL SANATI; KEÇECİLİK		ADNAN YILDIZ, İMMİGÜLSÜM ATLI ÖCAL, ÖMER TERZİOĞLU KARACADAĞ MERALARINDA EGSOZ GAZLARINDAN KİRLENME SEVİYELERİNİN TESPİTİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ OĞUZCAN UZUN (OTURUM 2. BAŞKANI) TEKSTİL ÜRÜNLERİ İLE TASARLANMIŞ MOBİLYALAR		ASSİST. PROF. DR. ZÜLEYHA BİNGÜL COIL PIPE PRODUCTION FROM PLASTIC PACKAGING WASTES
DR. ÖĞR. ÜYESİ NESRİN GÜLLÜDAĞ OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE MİHRİŞAH VALİDE SULTAN'IN MEKTUPLARI		ABDÜLMELİK ARAS & YUSUF ALAN & ÖMER KILIÇ & ERCAN BURSAL *Marrubium Astranicum* Subsp. *Macrodon*veoriganum L. Bitkilerinin Antimikrobiyal Aktivitelerinin Belirlenmesi
ÖĞR. GÖR. DİNÇER ÖZTÜRK VİRGÜL DERGİSİNİN TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ		ERCAN BURSAL & IBRAHİM TEBER & ABDÜLMELİK ARAS BAZI DOĞAL *Nepeta* TÜRLERİNİN FENOLİK İÇERİK ANALİZLERİNİN HPLC ile YAPILMASI
PROF. DR. DERYA ÖCAL MARKALARIN ÇEVRECİ REKLAMLARINDA KULLANDIKLARI METAFORLAR BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ		ERCAN BURSAL SERBEST RADİKALLER VE ANTİOKSİDANLARA DAİR BİR DERLEME
DR. ÖĞR. ÜYESİ SEHER ATMACA TAŞLAMA VE HİCİV USTASI: ABDURAHİM KARAKOÇ		
PROF.DR. BAYRAMOV İBRAHIM MƏHƏMMƏD DR. BƏDƏLOVA ALMAZ İBRAHIM QƏRBİ AZƏRBAYCAN ŞİVƏLƏRİNDƏ QƏDİM SÖZLƏR		

6 KASIM OTURUM- 1, SALON-5 10:00- 13:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. SÜLEYMAN TEMEL	6 KASIM OTURUM -2, SALON-5 13:30-15:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. ALİ OSMAN ÇERİBAŞI	6 KASIM OTURUM -1, SALON-6 13:00-16:00 OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Bilal KESKİN
DOÇ. DR. SÜLEYMAN TEMEL ZİR. MÜH. VELİ YILDIZ IĞDIR KURU KOŞULLARINDA KIŞLIK OLARAK EKİLEN ADI FİĞ ÇEŞİTLERİ İÇİN UYGUN EKİM ZAMANLARININ BELİRLENMESİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET GÜMÜŞ& H.ERHAN EROĞLU &NİSA GÜMÜŞ IRFAN KOCA &ALİ DİŞLİ CYTOTOXIC AND GENOTOXIC ASSESSMENT OF PTC-11 USING CHROMOSOMAL BEHAVIYOR OF ROOT MERISTEM IN HORDEUM VULGARE	Doç. Dr. Süleyman TEMEL Doç. Dr. Bilal KESKİN "IĞDIR EKOLOJİK KOŞULLARINDA BAZI YEM BEZELYESİ (Pisum arvense L.) ÇEŞİTLERİNİN FARKLI EKİM ZAMANLARINDAKİ TOHUM VERİMLERİ"
Doç. Dr. Süleyman TEMEL & Doç. Dr. Bilal KESKİN ''IĞDIR KOŞULLARINDA FARKLI YEM BEZELYESİ ÇEŞİTLERİ (Pisum sativum ssp. arvense L.) VE EKİM ZAMANLARININ BAZI OT VERİM ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ''		YÜKSEK . ZİR. MÜH.GÜLTER ARTAN DOÇ. DR.SÜLEYMAN TEMEL IĞDIR –ARALIK RÜZGAR EROZYON SAHASINDA YETİŞEN EBU CEHİL(calligonumpolygonoides L.) ÇALISININ BAZI TOPRAK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ
LEC. MEHMET ZEKİ KOCAK & ASSOC.PROF.DR. AHMET METİN KUMLAY PROF.DR. BUNYAMİN YİLDİRİM & PROF.DR. MEHMET HAKKİ ALMA & ASSOC. DR. EREN OZDEN BIOREMEDIATION TO CLEAN THE EARTH AND AGRICULTURAL WASTES WITH MUSHROOMS	DR. ÖĞR. ÜYESİ ÜMİT ARSLAN KORONER BAYRAPS GREFT OPERASYONU SONRASI ASEMPTOMATİK VENÖZ TROMBOZ GELİŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
DOÇ. DR. BİLAL KESKİN Zir. Yük. Müh. İbrahim ARAS "SORGUM(Sorgum sp.)'UN BESİN İÇERİĞİ ÜZERİNE FARKLI SULAMA SUYU TUZLULUK SEVİYELERİNİN ETKİLERİ"	PROF. DR.ALİ SAİD DURMUŞ DOÇ. DR. ALİ OSMAN ÇERİBAŞI VETERİNER HEKİM EDA İŞGÖR TROMBOSİTTEN ZENGİN FİBRİN VE FİBRİN YAPIŞTIRICININ YARA İYİLEŞMESİ ÜZERİNE ETKİLERİ	Dr. Mubin KOYUNCU İNANÇ YÖNÜYLE HİJYENİK GIDA ÜRETİMİ
DOÇ.DR. ORHAN YILMAZ (OTURUM 2. BAŞKANI) PROF. DR. MEHMET ERTUGRUL SOME MORPHOLOGICAL TRAITS OF DONKEYS RAISED IN PROVINCE OF IGDIR	DR. ÖĞR. ÜYESİ VOLKAN KIZILGÖZ İNSALL-SALVATI ORANI İLE PATELLOFEMORAL EKLEMDE KIKIRDAK HASARI ARASINDAKİ OLASI ANLAMLI BİRLİKTELİĞİN ARAŞTIRILMASI	DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA KENAN GEÇER DOÇ. DR. MÜTTALİP GÜNDOĞDU BOLU İLİNİN MEYVE ÜRETİM POTANSİYELİ
Hasret GÜNEŞ Prof. Dr. Semra DEMİR ARBÜSKÜLER MİKORHİZAL FUNGUSLAR (AMF)'IN ÖNEMİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ HALİL ŞİMŞEK KADMİYUM İLE OLUŞTURULAN DENEYSEL KARACİĞER HASARINA KARŞI BAL VE POLENİN LİPİD PEROKSİDAYON VE BAZI ANTİOKSİDANLAR ÜZERİNE ETKİSİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ FİKRET TÜRKAN DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET HARBİ ÇALIMLI ÖĞR. GÖR. AYHAN AKGÜN YENİ GST İNHİBİTÖRLERİ OLARAK BAZI BENZİMİDAZOLLER
HAKKI AKDENİZ VEYSİ DAĞ FARKLI AZOT DOZLARININ ARI OTU (phaceliatanacetifolia Bentham) 'NUN VERİM VE BAZI TARIMSAL KARAKTERLER ÜZERİNE ETKİLERİ	UZM. HEMŞİRE YUNUS DEMİREL KRONİK OBSTRUKTİF AKCİĞER HASTALIĞI (KOAH)OLAN BİREYLERDE DİYETE EKLENEN CURCUMİNİN DİSPNE VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ	DR. TUNA AKÇAL PROF. DR. HANIM GÜLER ŞAHİN DR. KAZIM UÇKAN PREEKLAMPSİ GELİŞEN HASTALARDA SERUM ASİMETRİK Dİ METİL ARJİNİN (ADMA) İLE NİTRİK OSİT (NO)DEĞERLERİNİN NORMOTANSİF GEBELERİN SERUM DEĞERLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI
DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ İHSAN ATALAY PROF. DR. DURMUŞ ÖZTÜRK INVESTIGATION ON THE USE ON MOLASSES AND LAURUS NOBILIS MIXTURE IN ALFALFA SILAGE	Dr. Mubin KOYUNCU İNSAN SAĞLIĞI VE GIDA MÜHENDİSLİĞİ İLİŞKİSİ	
ÖĞR. GÖR. MÜNİRE TURHAN TÜRKİYE GENELİNDE MEYDANA GELEN TOPLU ARI ÖLÜMLERİ	**6 KASIM OTURUM -3 SALON-5** **15:00 – 17:00** **OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ SEFER ÜSTEBAY**	
DR. ÖĞR. ÜYESİ SERTAÇ HOPOĞLU &DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN ERYÜZLÜ & DOÇ. DR. KÖKSAL KARADAŞ TÜRKİYE'DE TARIMSAL İTHALATI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: BİR ARDL ANALİZİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ NAİL AKSOY DR. ÖĞR. ÜYESİ SEFER ÜSTEBAY ÇOCUKLUK ÇAĞI AKUT SKROTUM OLGULARINDA TEDAVİ YAKLAŞIM: 5 YILIK DENEYİM	HEMŞİRE SEDAT DOĞAN DR. ÖĞR. ÜYESİ ZÜMRÜT AKGÜN ŞAHİN KRONİK HASTALIĞI OLMAYAN YAŞLI BİREYLERDE MANEVİ BAKIM, YAŞAM KALİTESİ VE ARADAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
	DR. ÖĞR. ÜYESİ SEFER ÜSTEBAY DR. ÖĞR. ÜYESİ DÖNDÜ ÜLKER ÜSTEBAY DİYAPER DERMATİT NEDENİYLE STEROİD KULLANIMINA BAĞLI GELİŞEN CUSHING SENDROMU	DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ BİLGE KLİNİĞİMİZE AĞRI SEBEBİYLE BAŞVURAN HASTALARA RADYOFREKANS TERMOKOAGÜLASYON UYGULAMALARI DENEYİMLERİMİZ

	DR. ÖĞR. ÜYESİ YALÇİN KANBAY& ELİF İŞİK & ÖZGÜR ASLAN & PINAR TEKTAŞ &AYSUN AKÇAM KOLORTA HEMŞİRELİK TUTUM ÖLÇEĞİ GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI	
	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEVLÜT ALBAYRAK KEMOMETRİ DESTEKLİ FT-IR SPEKTROSKOPİSİNİN SAĞLIKLI VE KANSERLİ İNSAN KOLON DOKULARININ TEŞHİSİNDE KULLANIMI	
	DR. ÖĞR. ÜYESİ HALİL İBRAHİM ERDOĞDU TİP 2 DİYABETİK HASTALARIN DİYABET OLMAYANLARA GÖRE HEPATİT B VİRÜSÜNE KARŞI İMMUNİTE DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	
	DR. ÖĞR. ÜYESİ KADRİ YILDIZ & DR. ÖĞR. ÜYESİ RAGIP GÖKHAN ULUSOY & DR. ÖĞR. ÜYESİ HAYRUNİSA BEKİS BOZKURT PEDİATİK POPULASYONDA DÜZTABANLIK VE D VİTAMİNİ, KALSİUM SEVİYELERİ İNCELEMESİ	
	ÖĞR. GÖR. ÖNDER AKKAŞ &DR. ÖĞR. ÜYESİ İSA YILMAZ & DOÇ. DR. BAŞARAN KARADEMİR DOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE YAŞAYAN İNSANLARDA ALVEOLAR ECHİNOCOCCOSİS YAYGINLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	

7 KASIM OTURUM -1, SALON-1 10:00-12:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. CEYHUN MAHMUDOV	7 KASIM OTURUM -1, SALON-2 09:00-12:30 OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. DURİED ALWAZEER	7 KASIM OTURUM- 2, SALON-2 13:00- 15:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. FATİH ŞEN
ARŞ. GÖR. RAZİYE ERKUL DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞENAY ÖZEN ALTINKAYNAK EBEVEYNLERİN ÇOCUK İSTISMARI FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	ARŞ. GÖR. HALİL ŞENOL EXPERIMENTAL DETERMINATION OF BIOGAS POTENTIAL TO BE PRODUCED BY ANIMAL WASTE DR. ÖĞR. ÜYESİ AYSUN ALTIKAT IĞDIR İLİ ATIKSU TAHLİYE KANALININ REHABİLİTASYONU	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET HARBİ ÇALIMLI DOÇ. DR. FATİH ŞEN THE CATALYTIC EFFCIENCY OF CARBON BLACK SUPPORTED PT NANOPARTICLES AND COMPARISON OF WITH THE OTHER CARBON DERIVATIVES IN DMAB DEHYDROGENATION ATT ROOM CONDITION
DR. ÖĞR. ÜYESİ BURCU DEMİR GÖKMEN ÜRİNER İNKONTİNANSIN PSİKOSOSYAL BOYUTU	PROF. DR. DURIED ALWAZEER REDUCING ATMOSPHERE DRYING: DRYING TECHNIQUE FOR THE PROTECTION OF THE FRESHNESS NOTES OF FRUITS AND VEGETABLES	BUŞRA YAZICILAR İSMAİL BEZİRGANOĞLU DETERMINATION OF GENETIC DIVERSITY OF ALFALFA (Medicago sativa L.)ECOTYPE AND DIVERSITY BY DNA, PROTEIN, NUCLEUS ANALYSIS AND CHROMOSOME
SABUHA BİNDİK TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNİN OLUŞUMUNA ETKİ EDEN FAKTÖRLER	ARŞ. GÖR. HALİL ŞENOL BIOGAS PRODUCTION AND THERMAL PRETREATMENT OPTIMIZATION IN CATTLE MANURE	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET HARBİ ÇALIMLI DOÇ. DR. FATİH ŞEN THE PLATINUM NANOCLUSTERS HAVING A HIGH CATALYTIC ACTIVITI, REUSABILITY, LONG-LASTING AND MONODISPERSE STURCTURE OF PLATINUM FOR DMAB DEHYDROGENATION
DOÇ.DR. CEYHUN MAHMUDOV DOÇ.DR. CAVADXAN QASIMOV YENİ İSTEHSAL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN YARADILMASI REGİONLARIN İNKİŞAF SƏVİYYƏSİNİN TARAZLAŞDIRILMASININ VƏ MƏŞĞULLUĞUN TƏMİN EDİLMƏSİNİN ZƏMİNİ KİMİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ YILDIRIM TOSUN SELÜLOZİK VE HEMİ SELÜLOZİK ZİRAİ ATIKLARIN MİKRODALGA İLE PELETLENMESİ-TARIMSAL ATIKLARIN BİYOGAZ ÜRETİMİ İÇİN MİKRODALGA PARÇALANMASI	ÖĞR. GÖR. AYŞE TÜRKHAN DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF DUYGU KAYA DR. ÖĞR. ÜYESİ ADEM KOÇYİĞİT TIROSINAZIN SnO_2:Sb İNCE FİLMİNE İMMOBİLİZASYONU VE KARAKTERİZASYONU
DR. ÖĞR. ÜYESİ ZÜHAL GÜLER PROF. DR. METE YILDIZ BELEDİYE HİZMETLERİ KAPSAMINDA YAŞLILIK: DİNAR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	ASSIST. PROF. DR. ZÜLEYHA BİNGÖL CADMIUM IONS TRANSPORT THROUGH BULK LIQUID MEMBRANE CONTAINING DI-2- ETHYLHEXYL PHOSPHORIC ACID (D2EHPA)IN KEROSENE	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET HARBİ ÇALIMLI DOÇ. DR. FATİH ŞEN THE EFFECTS OF DIFFERENT LIGANDS TO THE PERFORMANCE OF THE CATALYST FOR METHANOL OXIDATION REACTIONS AT ROOM CONDITIONS DR. CANAN GULMEZ &PROF. DR. ONUR ATAKISI&ASSIST. PROF. KEZBAN YILDIZ DALGINLI &PROF. DR. EMİNE ATAKISI METAL ION AND ORGANIC SOLVENT-STABLE RECOMBINANT SUBTILISIN FROM *BACILLUS SUBTILIS*
DR. ÖĞR. ÜYESİ DEVRİM ERGINSOY OSMANOĞLU ÖZNEL İYİ OLUŞ DÜZEYİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	PROF. DR. DURİED ALWAZEER REDUCING ATMOSPHERE PACKAGING TECHNIQUE FOR THE EXTENSION OF THE SHELF-LİFE ON FOOD PRODUCTS	ARİFE GENCER İMER ABDULKADİR KORKUT CONTROLLING OF THE ELECTRICAL PARAMETERS OF Sn/p-Si JUNCTION BY FUNCTIONAL DYE THINFILM
7 KASIM OTURUM -2, SALON-1 12:30-15:30 OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ HASAN BİÇİM DR. ÖĞR. ÜYESİ UĞUR KÖKSAL ODABAŞ JOHN STUART MİLL'İN DÜŞÜNCESİNDE ÖZGÜRLÜK-OTORİTE İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA BİREYİN DURUMU	DR. ÖĞR. ÜYESİ YILDIRIM TOSUN KÖMÜR ŞLAMLARININ TARIMSAL ATIKLAR İLE MİKRODALGA PELETLENMESİ-AKIŞKAN YATAKDA YANMA İÇİN ÇEVRECİ PELET ÜRETİMİ	ABDULKADİR KORKUT ARİFE GENCER İMER SCHOTTKY DİYOTLARIN SERI DIRENCININ BAZI YÖNTEMLERLE KARŞILAŞTIRILMASI
DR. ÖĞR. ÜYESİ HASAN BİÇİM BATMAN'DA AŞİRETLERİN KENTE EKLEMLENME ÖRÜNTÜLERİ: SAHA ÇALIŞMASI SONRASI SOSYOLOJİK NOTLAR	DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ ARSLANTAŞ PROF. DR. M. SALİH AĞİRTAŞ THE INTERACTION OF CT-DNA WITH COBALT(II) PHTHALOCYANINE COMPLEX BEARING 2-ISOPRORYL-5-METHYLPHENOXY GROUPS.	7 KASIM OTURUM- 2, SALON-2 15:00- 18:00 OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ NASHİA STELLENBOOM

DR. ÖĞR. ÜYESİ EDA BOZKURT & ARŞ. GÖR. DEMET EROĞLU SEVİNÇ & DOÇ. DR. HAKTAN SEVİNÇ BOŞANMANIN SOSYO-EKONOMİK BELİRLEYCİLERİ	İNŞ. MÜH. MUSA BUDAK & DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH ÇELİK & PROF. DR. HANİFİ ÇANAKÇI TÜNEL ÇALIŞMALARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNÜNDEN KARŞILAŞILACAK RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE TEHLİKE ANALİZİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET SALİH NAS DOÇ. DR.FATİH ŞEN BIMETALLIC NANOMATERIALS WITH HIGH CATALYTIC ACTYVITY AND MONODISPERSE STRUCTURE DEHYDROGENATION OF DMAB
KÖNÜL ALİYEVA İGDIR (SÜRMELİ) BÖLGESİ: RUSİYA İŞĞALININ ETNO-DEMOQRAFİK DURUMA TESİRİ	DR. CANAN GÜLMEZ & PROF. DR. ONUR ATAKİŞİ & PROF. DR. ASIM KART MISS. MELEK ÖZTÜRKLER & ASSOC.PROF. ÖZKAN ÖZDEN CAPPARIS OVATA EXTRACT INCREASED THE LEVELS OF RECENTLY IDENTIFIED, ENERGY REGULATOR NESFATIN-1 AND IRISIN HORMONES IN THE LIVER AND KIDNEY OF C57BL/6 MICE	İSMAİL AKŞİT DR. ÖĞR. ÜYESİ BAHRİ GÜR TOPLUM YARARINA ÇALIŞMA PROGRAMINA İLİŞKİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İNCELEMESİ: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ
ÖĞR. GÖR. DİNÇER ÖZTÜRK ORHAN KEMİL' IN BEREKETLİ TOPRAKLAR ÜZERİNDE ADLI ESERİNDE KÖYLÜLÜK VE ŞEHİRLİLİK	ALI MALA KHEDIR GALALAEY & ALPER UZUN & M. HAKKI ALMA Return to Nature Using Wild Edible Plants in Choman Region Northern Iraq	İSMAİL AKŞİT DR. ÖĞR. ÜYESİ BAHRİ GÜR İŞ MAKİNALARI OPERATÖRLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI VE EĞİTİMİ
		DR. ÖĞR. ÜYESİ NASHİA STELLENBOOM ORGANOSULFUR COMPOUNDSF
DR. ÖĞR. ÜYESİ SELMA ERDAĞI TOKSUN KARS VE ÇEVRESİNDEN DERLENMİŞ MASALLARDA DEYİM VE ATASÖZLER	DR. ÖĞR. ÜYESİ ZÜLEYHA BİNGÜL IĞDIR İLİ KATI ATIK YÖNETİMİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET SALİH NAS DOÇ. DR.FATİH ŞEN A NEW CATALYST BASED ON PALLADIUM AND ACTIVATED CARBON SHOWING HIGH CATALYTIC ACTYVITY IN THE DEHYDROGENATION OF DMAB AT ROOM CONDITIONS
		DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET SALİH NAS DOÇ. DR. FATİH ŞEN A NOVEL CATALYST CONSISTED OF RUTHENIUM BASED ON GRAPHENE OXIDE FOR THE DEHYDROGENATION OD DMAB

7 KASIM OTURUM- 1, SALON-3 09:00-12:30 OTURUM BAŞKANI: DR. HAKAN HEKİMHAN	7 KASIM OTURUM -2, SALON-3 13:00- 15:00 OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. BAHTİYAR MEHMETOĞLU	7 KASIM OTURUM -3 SALON-3 15:15- 16:30 OTURUM BAŞKANI: DR. ERCAN İNCE
ZİRAAT MÜH. RAMAZAN TAŞKIN DR.ÖĞR. ÜYESİ RAMAZAN GÜRBÜZ İKİNCİ ÜRÜN YERFISTIĞI YETİŞTİRİCİLİĞİNDE BAZI HERBİSİTLERİN YABANCI OT KONTROLÜNDEKİ ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI	DOÇ. DR. İBRAHİM CAN İLYAS GÜLDEŞ HAREKET HALİNDEKİ TAŞITLARIN SÜSPANSİYON SİSTEMİNDEN KİNETİK ENERJİ GERİ KAZANIMININ DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ	ÖĞR. GÖR. HAKAN BAKAR YENİ MEDYADAKİ DÖNÜŞÜM SÜRECİNE KURAMSAL BİR BAKIŞ
ARŞ. GÖR. İSMAİL NANELİ MEHMET ALİ SAKİN BAZI EKMEKLİK BUĞDAY GENOTİPLERİNİN ALFA, BETA, GAMA VE OMEGA GLİADİN BANTLARININ BELİRLENMESİ ÖĞR. GÖR. MERVE KUŞÇUOĞLU & Öğr. Gör. Mehmet Zeki KOÇAK Doç. Dr. Ahmet Metin KUMLAY & Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA Dr.Öğr. Üyesi Belkıs MUCA TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLERİN SÜS BİTKİSİ OLARAK KULLANILMASI	DR. FATİH KOÇ ÖĞR. GÖR. İBRAHİM HALİL BAYDİLEK İÇ VE DIŞ KABUK KALINLIKLARININ GAAS/ALXGA1-X/GAAS/ALXGA1-XAS ÇOK KATMANLI KUANTUM NOKTA YAPI GÜNEŞ PİLİNİN VERİMİ ÜSTÜNDEKİ ETKİSİ	ÖĞR. GÖR. HAKAN BAKAR EDWARD W. SAİD EKSENİNDE İSRAİL-FİLİSTİN MESELESİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME
ZİRAAT MÜH. MUHABBET ÜCRAK DR.ÖĞR. ÜYESİ RAMAZAN GÜRBÜZ BUĞDAY EKİM ALANLARINDAKİ 10 ÖNEMLİ YABANCI OTUN GELİŞME BİYOLOJİSİ	ÖĞR. GÖR. NECDET KARAKOYUN&DOÇ.DR. AYŞEGÜL GÜMÜŞ& PROF.DR. SELÇUK GÜMÜŞ 3,6- DIALKYLSULFANYLPHTHALONITRILES: COMPARATIVE MOLECULAR STRUCTURE, SPECTROSCOPIC AND DFT COMPUTATIONAL STUDIES	DR. ÖĞRÇ ÜYESİ ERCAN İNCE DR. ÖĞR. ÜYESİ EMEL ALTİN Y VE M KUŞAKLARININ İNTERNET GİRİŞİMCİLİĞİ NİYETLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: IĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ
ARŞ. GÖR. İSMAİL NANELİ MEHMET ESEN ZİRAAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ARASINDA GLUTEN ENTEROPATİSİ FARKINDALIĞI	PROF. DR. BAHTİYAR MEHMETOĞLU PROF. DR. ISKENDER ASKEROĞLU ADEM AKKUŞ CALCULATION OF THE CHANGE RESISTIVITY OF SEMICONDUCTOR UNDER MAGNETIC FIELD USING ONE- PARAMETER FERMI FUNCTIONS	DR.ÖĞR. ÜYESİ ERCAN İNCE &DR. ÖĞR. ÜYESİ EMEL ALTIN&TOLGA SARICAN YENİ BİR KOSGEB GİRİŞİMCİLİK DESTEK MODELİ ÖNERİSİ: IĞDIR İLİ ÖRNEĞİ
HİLAL. E. YILDIZ KADRI YILDIZ ERZRUM İLİNDE UYGULANAN YAYLA EVİ PROJE SONUÇLARININ KIRSAL KALKINMAYA ETKİLERİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ NERGİZ YILDIZ YORGUN DR. ESRA KAVAZ RADIATION ATTENUATION COEFFICIENTS OF THE SOME CANCER DRUGS FOR MEDICAL APPLICATIONS	ARŞ. GÖR. FİKRİYE ATAMAN PROF. DR. H. ERAY ÇELİK SOSYAL AĞ VERİSİNE DAYALI TWİTTER4J UYGULAMASI İLE LEXICON TABANLI DUYGU ANALİZİ
DR. HAKAN HEKİMHAN &DOÇ.DR. CELALETTİN GÖZÜAÇIK & MUSTAFA GÜLLÜ AYDA KONUKSAL &REŞAT DEĞİRMENCİ & CEM KARACA KKTC KOŞULLARINDA HASTALIK VE ZARARLILARA KARŞI TOHUMA FUNGUSİT VE İNSEKTİSİT KARMA İLAÇ UYGULAMASININ ATHENAİS ARPA ÇEŞİDİNDE VERİM VE BAZI VERİM ÖĞELERİ ÜZERİNE ETKİSİ	ARŞ. GÖR. DR. ERKAN AĞYUZ A STUDY ON BETA TYPE FUNCTIONS AND POLYNOMIALS BASED ON POST QUANTUM CALCULUS	DR. OKAN DEMİR ZİİR. YÜK. MÜH. SİMA SAYAR TARIMDA KADIN EMEĞİNİN İŞGÜCÜNE KATILIM DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ
ZİİR. YÜK. MÜH. AHMET ÇELİK DR. ÖĞR. ÜYESİ RAMAZAN GÜRBÜZ BAZI YEŞİL GÜBRE VE BİTKİ EKSTRAKTLARININ MISIRDA SORUN OLAN YABANCI OTLARIN MÜCADELESİNDE KULLANIM OLANAKLARININ ARAŞTIRILMASI	MURAT AYCİBİN ABDULKADİR KORKUT OPTICAL PROPERTIES OF CsSiX3(x=I,Br, CI)	DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER ÇİFTÇİ RIDVAN DEMİRCİ YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ BİR KAYNAKÇA DENEMESİ
Zir. Yük. Müh. Ezgi OĞUZ Dr. Öğr. Üyesi Mücahit PEHLUVAN Prof. Dr. Rafet ASLANTAŞ KİRAZDA BAZI KİMYASAL UYGULAMALARIN MEYVE KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ	DR. EBRU ÇOPUROĞLU ADEM AKKUŞ ANALYTICAL ASSESSMENT OF THE HALL EFFECT OF SEMICONDUCTOR USING ONE-PARAMETER FERMI-DIRAC FUNCTIONS	
DOÇ. DR. BAŞARAN KARADEMİR DR. ÖĞR. ÜYES İSA YILMAZ *E.coli (K99)* KÖKENLİ BUZAĞI İSHALLERİ SIRASINDA BAZI İZ VE MAKRO MİNERALLERİN DÜZEYLERİNİN DURUMLARI	MURAT AYCİBİN ABDULKADİR KORKUT FIRST PRINCIPLE STUDY OF $CaTa_2O_6$ COMPOUND	

ZİRAAT YÜK. MÜH. BURHAN ALPTEKİN DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET KAZIM KARA TARIMSAL ÜRETİM VE PAZARLAMA AÇISINDAN ÖRGÜTLENME (ORGANİZASYON)SORUNUNUN, HAYVANCILIK İŞLETMELERİNDE ANALİZİ: IĞDIR ÖRNEĞİ		

7 KASIM OTURUM 1 SALON-4 09:00-11:00 OTURUM BAŞKANI: DR. SENEM AKKOÇ	7 KASIM OTURUM 2, SALON-4 13:00-14:30 OTURUM BAŞKANI: PROF.DR SULHATTİN YAŞAR	7 KASIM OTURUM 1, SALON-5 10:00- 12:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. ORHAN YILMAZ
Mehmet GEÇİM, Eren KORKMAZ, Res. Assist. Tufan SALAN, Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA THE EFFECT OF SOME ECO-FRIENDLY ADDITIVES ON THE INSULATION PROPERTIES OF GYPSUM BOARD	ARŞ. GÖR.DR. SEVİLAY ÖZTÜRK DOÇ. DR.OĞUZ KURT MARMARA GÖLÜ (MANİSA) ALGLERİ: YAYILIŞI VE TAKSONOMİSİ	Dr. Öğr. Üyesi EKİN EMRE ERKILIÇ KLİNİK OLARAK CORYZA GANGRENOSA BOVUM TEŞHİSİ KONULAN BİR SIĞIRDA BAŞ GÖZ FORMUNA EŞLİK EDEN DERİ LEZYONLARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ İSMAİL TİYEK & ESRA ARISAL & PROF. DR. MUSTAFA YAZICI PROF. DR. MEHMET HAKKI ALMA & ABDULLAH GÜL&MUHAMMED BARUT ELK. ELKTR. YÜK. MÜH. ÖMER ÖNAL & Ayşegül GÜNDÜZ FARKLI BOR BİLEŞİKLERİ KATIKILI POLİAKRİLONİTRİL POLİMERLERİNDEN ELEKTROÇEKİM YÖNTEMİYLE NANOLİF YAPILI TEKSTİL YÜZEYLERİNİN ÜRETİMİ VE TERMAL KARAKTERİZASYONU	EMRE ÇELEN DOÇ.DR. HÜSEYİN USTA DONDURARAK KURUTMA YÖNTEMİ VE KÜLTÜR MANTARININ DONDURARAK KURUTULMASI	Dr. Öğr. Üyesi Tuba GENÇ KESİMCİ Dr. Öğr. Üyesi Sezgin SANCAKTAROĞLU IĞDIR İLİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI LAVANTA TÜRLERİNDEN İZOLE EDİLEN FUNGUSLAR
DR. SENEM AKKOÇ Synthesis and Characterization of Organic Compounds Including 2-p-Tolyl-1*H*-benzo-[*d*]-imidazole Nucleus and Anti-Cancer Properties in MCF-7 Cell Line	ARŞ. GÖR. HALİDE KÖKLÜ PROF. DR. OKAN ÖZER Critical Thickness Calculations for Quadratic Anisotropic Scattering in One Speed Neutron Transport Equation	DR. ÖĞR. ÜYESİ İRFAN ÖZGÜNLÜK KASIM ŞİMŞEK BATMAN YÖRESİNDEKİ GASTROENTERİTİSLİ ÇOCUKLARDA ROTAVİRÜS ENFEKSİYONUNUN ELISA YÖNTEMİ İLE ARAŞTIRILMASI
EREN KORKMAZ ARŞ. GÖR. TUFAN SALAN PROF. DR. M. HAKKI ALMA FINDIK KABUĞU –FURFURAL ESASLI FORMALDEHİTSİZ BAKALİT REÇİNESİ ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU	PROF. DR. SULHATTİN YAŞAR ARŞ. GÖR. RAMAZAN TOSUN PLEUROTUS OSTREATUS AND PHANEROCHAETE CHRYSOSPORYUM PERMENTATION IMPROVED THE NUTRITIONAL, ENZYMATIC AND ANTIOXIDANT QUALITIES OF TOMATO POMACE	DR. ÖĞR. ÜYESİ İRFAN ÖZGÜNLÜK RAMAZAN ABİKOĞLU ŞANLIURFA İLİNDEKİ İSHALLİ BUZAĞILARDA CORONAVİRUSLARIN ELISA YÖNTEMİ İLE ARAŞTIRILMASI
SELİN KÖKEN &REYHAN ÖZDEMİR & DOÇ. DR. ŞEVKİ ADEM & DR.ÖĞR. ÜYESİ EMRAH YERLİKAYA & DOÇ. DR. SEZER OKAY KARBONİK ANHİDRAZ 9 ENZİMİ ÜZERİNDE BAZI FLAVONLARIN INHİBİSYON ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	ÖĞRETMEN DR. AYŞE ERDEM&PROF. DR. MUSTAFA KÜÇÜKÖDÜK & PROF. DR. MURAT AYDIN ŞANDA TUZ GÖLÜ(CİHANBEYLİ-KONYA)ALLIUM L. (LILIACEAE)TAKSONLARININ MORFOLOJİK, ANATOMİK VE EKOLOJİK ÖZELLİKLERİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ İRFAN ÖZGÜNLÜK TÜRKİYE'NİN GÜNEYDOĞU İLLERİNDEKİ SIĞIRLARINDA BOVİNE HERPES VİRUS 1 (BHV 1) VE BOVİNE VİRAL DİARRHEA VİRUS (BVDV) ENFEKSİYONLARININ SEROPREVALANSI
ARŞ. GÖR. DR. PINAR GÜLLER & DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF DUYGU KAYA & ÖĞR. GÖR. MEHMET ZEKİ KOÇAK & DR. ÖĞR. ÜYESİ UĞUR GÜLLER Lepista Personata MANTARININ BAZI ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	ÖĞRT. FATİH TOPRAK DOÇ. DR. M. HANDAN GÜNEŞ AYNALARDA YANSIMA VE IŞIĞIN SOĞRULMASI ÜNİTESİNE YÖNELİK AKADEMİK BAŞARI TESTİ GELİŞTİRİLMESİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSHAP KURU MURAT CAN DEMİR CİHAN KAÇAR ÜREME SEZONU DIŞINDAKİ ROMANOV KOYUNLARINA PROGESTERON DESTEKLİ ÖSTRUS SENKRONİZASYONU UYGULAMALARININ DÖL VERİMİNE ETKİSİ
DR. SENEM AKKOÇ &DR. HALİME GÜZİN ASLAN &PROF. DR. ZÜLBİYE KÖKBUDAK Cu, Co and Mn Complexes: Synthesis, Characterization and Cytotoxic Activity	ÖĞRET. FATİH TOPRAK DOÇ.DR. M. HANDAN GÜNEŞ FEN BİLİMLERİ DERSİNE ENTEGRE EDİLEN STEM UYGULAMALARIN FEN'E YÖNELİK SORGULAYICI ÖĞRENME BECERİLERİ ALGILARINA ETKİSİ	DOÇ.DR. ORHAN YILMAZ SOME MORPHOLOGICAL TRAITS OF THE ZAGAR (ERECT-EAR) DOG RAISED IN PROVINCE OF IGDIR AND ITS AROUND
DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF DUYGU KAYA &DR. ÖĞR. GÖREVLİSİ AYŞE TÜRKHAN &DR. ÖĞR. ÜYESİ SADİYE PERAL EYDURAN &DR. ÖĞR. ÜYESİ MELEŞKEN AKIN & OGÜN BAĞCI POLİFENOL OKSİDAZ (PFO) ENZİMİNİN IĞDIR MAHALLİ ÜZÜMÜ EL HAKKI NECEFALİ ÇEŞİDİNDEN SAFLAŞTIRILMASI, KARAKTERİZASYONU VE ÜZÜMÜN ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN TAYİNİ	7 KASIM OTURUM 3 SALON-4 15:00-17:30 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. ELSAD HAMİDOV	DR. ÖĞR. ÜYESİ EKİN EMRE ERKILIÇ & PROF. DR. ALİ HAYDAR KIRMIZIGÜL &ARŞ.GÖR. ENES AKYÜZ & ARŞ. GÖR. MERT SEZER&VET. HEKİM ERSİN TANRIVERDİ SCOTISH FOLD IRKI BİR KEDİDE HEPATİK LİPİDOZİS: OLGU SUNUMU
7 KASIM OTURUM 1 SALON-4 11:00-13:00 OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ YAVUZ TÜRKAY	DOÇ. DR. ELSAD HAMİDOV Разрешимости начально краевых задач в пространстве гладких вектор –функций	ASSOC. PROF. DR. OSMAN AYGÜN& PROF. DR. MEHMET YAMAN &PROF. DR. HİSAMETTİN DURMAZ A SURVEY ON PRESENCE OF TYROPHAGUS PUTRESCENTIAE (ACARI: ACARIDAE) IN SURK, A TRADITIONAL TURKISH DAIRY PRODUCT

ADEM ZENGİN PREPARATION AND CHARACTERIZATION OF SEROTONIN IMPRINTED POLYMERS VIA SURFACE INITIATED INIFERTER POLYMERIZATION	DR. ÖĞR. ÜYESİ FERHAT KAYA İNCELEME MAKALESİ: SİLİNDİR İÇİ ORTAM ŞARTLARININ DME YAKITININ SPREY ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	
MUHARREM RIZA AKSU IĞDIR İLİ GÜNEŞ ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETME POTANSİYELİNDE FARKINDALIK VE YATIRIM	DR. ÖĞR. ÜYESİ FERHAT KAYA (OTURUM 2. BAŞKANI) İNCELEME MAKALESİ: ENJEKSİYON ÇAPININ, AÇISININ VE BASINCININ DME YAKITININ SPREY ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	
FİGEN TENLİK ÖĞR. GÖR. ERHAN ÖZTÜRK DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEYNEP TURHAN İRAK BAZI FLAVONOİDLERİN ANTİOKSİDAN ETKİNLİKLERİNİN TEORİK OLARAK İNCELENMESİ	LEC. MEHMET ZEKİ KOCAK, PROF. DR. MEHMET HAKKİ ALMA, ASSOC. PROF. DR. AHMET METİN KUMLAY, PROF. DR. BUNYAMİN YİLDİRİM, ASSOC. DR. EREN OZDEN BIOTECHNOLOGY FOR PRODUCTION OF BIOACTIVE COMPOUNDS IN MUSHROOMS	
ÖĞR. GÖR. ERHAN ÖZTÜRK DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEYNEP TURHAN İRAK PROF.DR. SELÇUK GÜMÜŞ AZAFENANTREN TÜREVLERİNİN AROMATİKLİĞİNİN TEORİK OLARAK HESAPLANMASI	HASAN ELİK & DR.ÖĞR. ÜYESİ ALİ RIZA KUL & DR. ÖĞR. ÜYESİ NURHAYAT ATASOY & DR. ÖĞR. ÜYESİ ADNAN ALDEMİR VAN İLİNDE YETİŞEN SÖĞÜT AĞACINDAN ALINAN TALAŞ ÜZERİNDE MALAHİT YEŞİLİ ADSORPSİYONU ÇALIŞMASININ TERMODİNAMİK VE İZOTERM HESAPLAMALARI	
DR. ÖĞR. ÜYESİ İSMAİL TİYEK & MUHAMMED BARUT & PROF. DR. MUSTAFA YAZICI &PROF. DR. MEHMET HAKKI ALMA &ABDULLAH GÜL &ESRA ARISAL &ELK. ELKTR. YÜK. MÜH. ÖMER ÖNAL & HAKAN YÖNDER KANTARON (HYPERİCUM PERFORATUM L.) ÖZLÜ MİKROKAPSÜLLERİN HAZIRLANMASI	HASAN ELİK & DR.ÖĞR. ÜYESI. ALI RIZA KUL & DR.ÖĞR.ÜYESI NURHAYAT ATASOY& DR.ÖĞR.ÜYESI ADNAN ALDEMİR VAN İLİNDE YETİŞEN SÖĞÜT AĞACINDAN ALINAN TALAŞ ÜZERİNDE MALAHİT YEŞİLİ ADSORPSİYONU ÇALIŞMASININ KİNETİK HESAPLAMALARI	
Reyhan ÖZDEMİR, Öğr. Gör. Ali Rıza TÜFEKÇİ, Doç. Dr. Şevki ADEM, Arş. Gör. Dr. M. Ümit BİNGÖL DIGITALIS LAMARCKII IVANINA BİTKİSİNİN ÇEŞİTLİ KISIMLARININ SULU EKTRELERİNİN PANKREATİK LİPAZ ENZİMİ AKTİVİTESİ ÜZERINDEKİ ETKİSİNİN ARAŞTIRLMASI	DOÇ. DR. ÜYESİ EROL ŞADOĞLU İNŞ. YÜK. MÜH. EMRULLAH SAĞIR YRD. DOÇ. DR. HAKAN ALPER KAMİLOĞLU HOMOJEN SONLU ŞEVLERDE TOPUK KAYMASI DURUMUNDA MİNİMUM GÜVENLİK SAYISININ ELDE EDİLMESİ	
DR. ÖĞR. ÜYESİ YAVUZ TÜRKAY ÖĞR. GÖR. FEYYAZ ALPSALAZ SÜPERKAPASİTÖR VE LİTYUM İYON BATARYALARIN KULLANILDIĞI ELEKTRİKLİ ARAÇLARDA ENERJİ YÖNETİM OPTİMİZASYONU	DOÇ. DR. ÜYESİ EROL ŞADOĞLU & İNŞ. YÜK. MÜH. EMRULLAH SAĞIR & DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN ALPER KAMİLOĞLU HOMOJEN SONLU ŞEVLERDE TOPUK KAYMASI DURUMUNDA KIRILMA YÜZEYLERİNİN OPTİMİZASYONU	
	DOÇ. DR. ÖTÜKEN SENGER DR. ÖĞR. ÜYESİ DENİZ TANIR KARS HALKIN TEMEL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ KULLANIM DÜZEYİNİN KÜMELEME ANALİZİ İLE İNCELENMESİ	
	ASSIST. PROF. MUSTAFA BİLİCİ DETERMINATION OF CATALASE ENZYME ACTIVITIES IN APRICOT FRUIT GROWIN IN VAN REGION	

7 KASIM OTURUM- 2, SALON-5 **12:30 - 14:00** **OTURUM BAŞKANI: DR. AYDIN KIZILASLAN**	**7 KASIM OTURUM-1, SALON-6** **09:00- 11:00** **OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMÜR ÖZTÜRK**	**7 KASIM OTURUM -2, SALON-6** **13:00 - 15:00** **OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. CELALETTİN GÖZÜAÇIK**
DR. ÖĞR. ÜYESİ SALİH GÜLEN ÖĞRETMENLERİN STEM/FeTeMM YAKLAŞIMINI TANIMA DURUMLARININ İNCELENMESİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET FIRAT BARAN Kenger (*GundeliaTournefortii*) Yaprağı İle Gümüş Nanopartikül(AgNP) Sentezi, Karakterizasyonu ve Antimikrobiyal Uygulamaları	DR.ÖĞR. ÜYESİ FİLİZ YANGILAR İNSANLARIN GIDAYA ERİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER. ÖNERİLER VE GIDA ENDÜSTRİSİNDEKİ TEKNOLOJİK UYGULAMALAR
DR. AYDIN KIZILASLAN GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN BİŞİŞSEL SÜREÇLERİNİN ANALİZİ	BURAK ERDEMCİ& MUSTAFA VECDİ ERTEKİN& SARE ŞİPAL&AHMET HACIMÜFTÜOĞLU&FATİH SARUHAN BATIN IŞINLAMASI YAPILAN RATLARDA ÇİNKO VE MELATONİNİN TEK TEK VE KOMBİNE KULLANIMININ AKUT İNTESTİNAL HASAR ÜZERİNE ETKİSİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEYNEP AYDOĞAN&PROF. DR. MUSTAFA CEMAL DARILMAZ &PROF. DR. ALİ GÜROL&PROF. DR. ÜMİT İNCEKARA HEAVEY METAL/ METALLOID CONTENT OF SOME DYTISCIDAE (COLEOPTERA)SPECIES FROM AFYON PROVINCE, TURKEY
DR. AYDIN KIZILASLAN GÖRME ENGELİ ÖĞRENCİLER İÇİN TASARLANAN ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	BURAK ERDEMCİ& ORHAN SEZEN&CANER ARSLAN ERKEN EVRE GLOTTİK KANSERLERDE TUTULU KORDUN SİMULTANE ENTEGRE BOOST TEKNİĞİ İLE RADYOTERAPİSİNDE KAROTİD ARTER DOZLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	DR.ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM HOSAFLIOĞLU& DOÇ.DR. BİLAL KESKİN &DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKKI AKDENİZ FARKLI TOHUM MİKTARI VE BİÇİM ZAMANLARININ İNGİLİZ ÇİMİ TÜRÜNDE(LOLİUM PERENNE L. VAR. OVATION)ÇİM PERFORMANSLARI ÜZERİNE ETKİLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA MİNDİVANLİ AKDOĞAN ÖĞR. GÖR. SERVET TÜRKAN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN OKUL MÜDÜRLÜĞÜ, VELİ VE ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ VE YAŞADIKLARI PROBLEMLER	KAZIM UÇKAN &MUSTAFA BİLİCİ&HALİT DEMİR&CANAN DEMİR YUMURTALIK KANSERİ İLEİSKEMİ MODİFİYE ALBÜMİN ARASINDAKİ KOORELASYON	DOÇ.DR. BİLAL KESKİN&DOÇ. DR. SÜLEYMAN TEMEL&ARŞ. GÖR. BARIŞ EREN BAZI YONCA ÇEŞİTLERİNİN IĞDIR KOŞULLARINDA ADAPTASYON ÇALIŞMASI
DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞENAY ÖZEN ALTINKAYNAK OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖOCUK KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ	FERAY DURSUN&OSMAN SAĞLAM&AYŞE KARACALI TUNÇ DİREKT PARAZİT İNCELEMESİ SONUCUNDA AMİP VE GİARDİA GİBİ PARAZİT ENFEKSİYONLARININ ARDINDAN BİR YIL SONRA GÖRÜLEN *TAENİA SAGİNATA* ŞERİTLERİNİN İNCELENMESİ	HAKKI AKDENİZ & ALİ KOÇ CEYLANPINAR TARIM İŞLETMESİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI AT DİŞİ MISIR ÇEŞİTLERİNİN VERİM PERFORMANSLARININ BELİRLENMESİ
	ARŞ. GÖR. CİHAN YAYLAK TIP CEZA HUKUKUNDA BELGEDE SAHTECİLİK SUÇLARI(TCK md. 204/1,2 ve md. 207)	DOÇ. DR. CELALETTİN GÖZÜAÇIK & KESRAN AKIN & ERDEM SEVEN & METE TÜRKOĞLU IĞDIR İLİ LEPİDOPTERA FAUNASINA KATKILAR: SPHINGIDAE
7 KASIM OTURUM- 2, SALON-5 **14:00 - 16:00** **OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Bekir DENİZ**	DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞENAY KARADAĞ ARLI&DR. ÖĞR. ÜYESİ AYŞE BERİVAN BAKAN &ÖĞR. GÖR. GÜLPINAR ASLAN KADINLARDA SERVIKS VE MEME KANSERI RISK FAKTÖRLERININ DAĞILIMI VE TARAMA YÖNTEMLERINE ILIŞKIN BILGI VE TUTUMLARI	DOÇ. DR. CELALETTİN GÖZÜAÇIK IĞDIR İLİ İKİNCİ ÜRÜN MISIR ALANLARINDAHELICOVERPA ARMIGERA HÜBNER(LEPIDOPTERA)
Nagahan ÇAKMAK Adem ÇAKMAK ŞEHİRLERİ SARAN ZEHİRLİ DUMAN: IĞDIR'DA NARGİLE MEKANLARININ YAYGINLAŞMASI	AYŞE KARACALİ TUNÇ &FERAY DURSUN IĞDIR'IN 2017-2018 YILLARI ARASINDAKİ İNSAN BRUCELLOSİS İNSİDANSI	DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞENOL KÖŞE&DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM ALTUN&ARŞ. GÖR. DR. YAĞMUR ERİM KÖŞE ANTİOKSİDAN GIDA KAYNAĞI OLARAK TAVUK YUMURTASI
DOÇ. DR. SAMİRA TAQIEVA KƏMİYYƏT ANLAYIŞI VƏ ONUN İBTİDAİ SİNİFLƏRDƏ ÖYRƏDİLMƏSİ	MEHMET FIRAT BARAN&S.UZAN &A.KOC& M. DÜZGÜN &M.NURİ ATALAR *Zeamays*(mısır)Yaprağından Gümüş Nanopartiküllerin Sentezi, Karakterizasyonu ve Antimikrobiyal Aktivitenin İncelenmesi	
ARŞ. GÖR. RÜMEYSA SEVEN MELANIE KLEIN VE DEPRESİF KONUM	DR. KAZIM UÇKAN NADİR GÖRÜLEN; GEBELİĞİ BULUNAN TAKAYASU ARTERİT SENDROMLU OLGUYA YAKLAŞIM	
ÖĞR. GÖR. DR. TURHAN MOÇ ÖĞR. GÖR. SUZAN MOÇ BİREYLER ARASINDA YAŞANAN ÇATIŞMALARVE UYGULANAN ÇÖZÜM STRATEJİLERİ	**7 KASIM OTURUM-1, SALON-6** **11:00- 13:00** **OTURUM BAŞKANI: DR.ÖĞR. ÜYESİ HAYRUNİSA HANCI**	**7 KASIM OTURUM -3, SALON-6** **15:30 - 18:00** **OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA USTA**
ÖMER GÜNDOĞDU MUHAMMET RACİ AYDIN ÇOCUKLARIN OYUNCAK GÜRÜLTÜSÜNE MARUZ KALMASI: BİR DEĞERLENDİRME	Mehmet Fırat Baran & Adil Koç Kenger (Gundelia Tournefortii) Yaprağı İle Gümüş Nanopartikül(AgNP) Sentezi, Karakterizasyonu ve Antimikrobiyal Uygulamaları	DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA USTA DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULLAH GÜLLER PROF. DR. HİKMET MURAT SİPAHİOĞLU VAN İLİNDE ARMUT AĞAÇLARINI İNFEKTELEYEN FİTOPLAZMA ETMENİNİN

		BELİRLENMESİ VE MOLEKÜLER KARAKTERİZASYONU
ÖĞR. GÖR. MEHMETY EMİN YAŞAR ÖĞR. GÖR. ETHEM KILIÇ MOBBİNGİN İŞLETMELERE VE ÇALIŞANLARA ETKİSİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ EYÜP SERHAT ÇALIK A NOVEL TECHNIQUE FOR THE TREATMENT OF VARICOSE VEINS: EVALUATION OF EFFECTIVENESS OF ABLATIVE POLYMERIZATION WITH CYANOACRYLATE GLUE ÖĞR. GÖR. GÜLPINAR ASLAN DR. ÖĞR. ÜYESİ SENAY KARADAĞARLI DR.ÖĞR. ÜYESİ AYSE BERİVAN BAKAN 18-64 YAŞ ARALIĞINDAKİ KADINLARDA OBEZİTE DURUMU VERİSK FAKTÖRLERİ	ZİR. MÜH. AYFER GÜNEY DR. ÖĞR. ÜYESİ RAMAZAN GÜRBÜZ BAZI BRASİCA YABANCI OTLARINDAN ELDE EDİLEN EKSTRAKTLARIN *AMARANTHUS RETROFLEXUS* L.'UN TOHUMLARININ ÇİMLENMESİ ÜZERİNE ALLELOPATİK ETKİSİ Araş. Gör. Dr. Ayşe USANMAZ BOZHÜYÜK Doç. Dr. Memiş KESDEK - Prof. Dr. Şaban KORDALİ - Doç. Dr. Celalettin GÖZÜAÇIK BAZI *SATUREJA* TÜRLERİNDEN ELDE EDİLEN UÇUCU YAĞLARIN *HYPERA POSTİCA* (GYLLENHAL, 1813) (COLEOPTERA: CURCULIONIDAE) ERGİNLERİ ÜZERİNDE İNSEKTİSİDAL ETKİLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Esra MİNDİVANLİ AKDOĞAN Öğr. Gör. Servet TÜRKAN ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DEĞER ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARI		EYYÜP KARAOĞUL&M. HAKKI ALMA &ERTUĞRUL ALTUNTAŞ Chemical Compositions of Fatty Acid Obtained from Seeds of *Silybummarianum*L. Gaertn(Thistle) By Using Cold Press
Тагиева Самира Джамиль-Джахид **Джабраильзаде Севинь Джамиль-Джахид** ПОНЯТИЕ ВЕЛИЧИНЫ И ПРЕПОДАВАНИЕ ЕЕ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ	DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMÜR ÖZTÜRK DOÇ. DR. MESUT ERBAŞFATİH MİGREN BAŞAĞRISINDA BÜYÜK OKSİPİTAL SİNİRE PULSE RADYOFREKANS UYGULAMA SONUÇLARIMIZ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA TERİN TÜRKİYE'NİN BUĞDAY TİCARETİNDEKİ REKABET GÜCÜ VE SEÇİLMİŞ DÜNYA ÜLKELERİYLE KARŞILAŞTIRILMALI ANALİZİ
Prof. Dr. Bekir DENİZ IĞDIR KERVANSARAYI	ÖĞR. GÖR. ESMA ŞAHİN SAĞLIK SEKTÖRÜNDE HİZMETKÂR LİDERLİK MODELİ	DOÇ. DR. KÖKSAL KARADAŞ&ARŞ. GÖR. İBRAHİM HAKKI KADİRHANOĞULLARI DR. ÖĞR. Ü. MEHMET KAZIM KARA &MERYEM KONU KADİRHANOĞULLARI IĞDIR İLİNDE MISIR ÜRETİM VE EKONOMİK ÖNEMİ
	EYYUP TELCI ORTOPEDİK PROTEZ VE ORTEZ	ARŞ. GÖR. İBRAHİM HAKKI&DOÇ. DR. KÖKSAL KARADAŞ&DOÇ. DR. METİN KUMLAY&MERYEM KONU KADİRHANOĞULLAR IĞDIR İLİNDE ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ VE İL EKONOMİSİNE KATKISI
	DR. ÖĞR. ÜYESİ YELİZ ÇAKIR SAHİLLİ & DR. ÖĞR. ÜYESİ VOLKAN KORKMAZ & DR. ÖĞR. ÜYESİ MEVLÜT ALATAŞ *Homalothecium sericeum(Hedw.) Schimp. TAKSONUNUN ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİ*	ALİ GÖÇERİ & DR. ÖĞR. ÜYESİ EYYÜP KARAOĞUL & MEHMET HAKKI ALMA *Rhizopusoryzae* NRRL 395 ile Fermente Edilen Atık Bulgur Suyunun Organik Asit, Vitamin ve Karbonhidrat Değişimleri
	DR. ÖĞR. ÜYESİ RAGIP GÖKHAN ULUSOY & DR. ÖĞR. ÜYESİ KADRİ YILDIZ & DR. ÖĞR. ÜYESİ HAYRUNİSA BEKİS BOZKURT PEDİATRİK POPULASYONDA DÜZ TABANLIK, İÇE BASMA VE ARK YÜKSEKLİK İNDEKSİ İLİŞKİSİ	Dr. Öğr. Üyesi Mine KÖKTÜRK - Prof. Dr.Muhammed ATAMANALP ZEBRA BALIĞI EMBRİYO/LARVALARININ KAN AKIŞI VE HUVEC (İNSAN UMBİLİKAL DAMAR / VASKÜLER ENDOTELYUM HÜCRELERİ) HÜCRE KÜLTÜRÜ ÜZERİNE N-BUTANOL'ÜN ETKİLERİ
	DR.ÖĞR. ÜYESİ HAYRUNİSA HANCI GRİP VE GRİP AŞISINA YAKLAŞIM	Doç. Dr. İnanç ÖZGEN - Dr. Öğr. Üyesi Aykut TOPDEMIR Doç. Dr. Celalettin GOZUAÇIK NEWLY FAUNISTIC RECORDS WITH INTEREST TO COCCINELLIDAE (COLEOPTERA) SPECIES IN TURKEY
	Adil Koç Green Synthesis of silver nanoparticles (AgNPs) using Pistacia terebinthus (bıttım) leaf extract: Antimicrobial effect and characterization	

7 KASIM OTURUM 3, SALON-5 16:00-18:00 OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. İSKENDER ASKEROĞLU	7 KASIM OTURUM 1 SALON 7 (NB) 09:00 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: PROF.DR. AYDIN UZUN	7 KASIM OTURUM -2, SALON-1 15:30-18:00 OTURUM BAŞKANI: PROF.DR. VEDAT DAĞDEMİR
Dr. Öğr. Üyesi SERKAN DEMİREL BATTERY ELECTRODE CHARACTERIZATIO VIA IN –SITU XRD TECHNIQUE	PROF. DR. AYDIN UZUN DR. HASAN PINAR DİLARA KAYA ASSESSMENT OF POLLEN QUALITY OF SOME LEMON CULTIVARS	YAVUZ TOPCU& PROF.DR. VEDAT DAĞDEMİR&DERYA BARAN COĞRAFİ İŞARETLİ ERZURUM CİVİL PEYNİRİNİN İNOVATİF ÜRÜN PROFİLİNİ BELİRLEME
DR. ÖĞR. ÜYESİ BÜNYAMİN AYGÜN DETERMINATION OF NEUTRON AND GAMMA RADIATION SHIELDING PARAMETERS OF EUTECNIC HIGH ENTROPY ALLOY ON THE ALCoCrFeMoNi SYSTEM	PROF. DR. AYDIN UZUN DR. ÖĞR. ÜYESİ HASAN PINAR KAOLİN UYGULAMASININ BRAEBURN ELMA ÇEŞİDİNDE MEYVE KALİTESİ ÜZERİNE ETKİLERİ	PROF.DR. VEDAT DAĞDEMİR &YAVUZ TOPCU &EMİNE AŞKAN BÖLGE ORİJİNLİ ERZİNCAN ELMASININ PİYASA PAYININ BELİRLENMESİ: TRA1 BÖLGESİ ÖRNEĞİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZLEM SÖKMEN GÜRÇAM& ÖĞR. GÖR. MURAT KARAKILIÇ&ÖĞR. GÖR. KENAN GÜRÇAM GÜNEŞ ENERJİSİ POTANSİYELİNİN EKONOMİYEYANSIMASI: IĞDIR ORGANİZE SANAYI BÖLGESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	PROF. DR. KAĞAN KÖKTEN DOÇ.DR. MAHMUT KAPLAN BİNGÖL KOŞULLARINDA FARKLI MACAR FİĞİ (VİCİA PANNONİCA GRANTZ.)İLE TRİTİKALE (X TRİTİCOSECALE WİTTMACK.) KARIŞIMLARININ OT KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ	ARŞ. GÖR. MUSTAFA ACAR PROF. DR. SELÇUK GÜMÜŞ ORMAN YOLU KENARINDA BULUNAN KAZI VE DOLDURU ŞEVLERİNİN BİTKİLENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
DR. ÖĞR. BÜNYAMİN AYGÜN&DR. ERDEM ŞAKAR&DOÇ. DR. TURGAY KORKUT&ÖĞR. GÖR. SİNAN ÜNVAR&PROF. DR. ABDULHALİK KARABULUT PRODUCTION OF NEW REFLACTORY BRICKS WITH SHIELDING GAMMA AND NEUTRON RADIACTION	PROF. DR. KAĞAN KÖKTEN & NAZ KARAKÖSE & DOÇ.DR. MAHMUT KAPLAN KIŞLIK OLARAK EKİLEN BAZI YEM BEZELYESİ (PİSUM ARVENSE L.) GENOTİPLERİNİN OT KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ	PROF. DR. SELÇUK GÜMÜŞ & ARŞ. GÖR. MUSTAFA ACAR ARAZİ EĞİM SINIFLARINA VE BAKI ANALİZİNE GÖRE ORMAN YOLLARININ İNCELENMESİ (ARTVİN TÜTÜNCÜLER ORMAN İŞLETME ŞEFLİĞİ ÖRNEĞİ)
PROF. DR. BAHTİYAR MEHMETOĞLU PROF. DR. ISKENDER ASKEROĞLU Adem AKKUŞ CALCULATION OF THE CHANGE RESISTIVITY OF SEMICONDUCTOR UNDER MAGNETIC FIELD USING ONE-PARAMETER FERMI FUNCTIONS	DOÇ. DR. ZEKİ GÖKALP FURKAN ÖMER KANARYA A CASE STUDY ON NATURAL WASTE WATER TREATMENT SYSTEMS OF KAYSERI PROVINCE OF TURKEY	DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM ALTUN DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞENOL KÖŞE ENDÜSTRİYEL VE GELENEKSEL YÖNTEMLE ÜRETİLEN YOĞURTLARDAN SÜZME YOĞURT ÜRETİMİ SIRASINDA ELDE EDİLEN SERUMLARIN ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN BELİRLENMESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZKAN AKIN IRFAN ALAN FGPA BASED INDUCTION MOTOR CONTROLLER DESIGN USING SIMULINK	DOÇ. DR. ZEKİ GÖKALP FURKAN ÖMER KANARYA PHOSPHORUS REMOVAL FROM WASTE WATERS WITH DIFFERENT SUBSTRATE MATERIALS	Prof. Dr. Kağan KÖKTEN Zir. Yük. Muh. Hariwan Abdullah YOUSİF Doç. Dr. Mahmut KAPLAN Arş. Gör. Halit TUTAR BİNGÖL KOŞULLARINDA FARKLI ADİ FİĞ (*Vicia sativa* L.)+TRİTİKALE (*X Triticosecale* Wittmack.) KARIŞIMLARININ OTLARIN KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ
CAMAL GENÇTÜRK DR. ÖĞR. ÜYESİ NUSRET YILMAZ ÖZKAN AKIN IMAGE PROCESSING BASEDCONVEYOR BELT SYSTEM DESIGN FOR PRODUCT CLASSIFICATION	Doç. Dr. Semih Yılmaz & Khalid Abdullah Mamoori Prof. Dr. Halit Yetişir & Prof. Dr. Mehmet Arslan Enfal Çömlekci & Alim Aydın & Essa Saab Najm PGPR ACTIVITY OF NATIVE BACILLUS SPECIES ON ZEA MAYS L.	Prof. Dr. Kağan KÖKTEN Zir. Yük. Muh. Naz KARAKÖSE Doç. Dr. Mahmut KAPLAN BİNGÖL EKOLOJİK KOŞULLARINDA KIŞLIK EKİMDE BAZI YEM BEZELYESİ (*Pisum arvense* L.) GENOTİPLERİNİN VERİM VE VERİM ÖĞELERİNİN BELİRLENMESİ
	DOÇ. DR. MURAT ŞENTÜRK DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA ŞENTÜRK KARBONİK ANHİDRAZ ENZİMİNİN FİZİYOLOJİK ÖNEMİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ İHSAN ATALAY Prof. Dr. Adem KAMALAK Effect of maturity on chemical composition and nutritive value of *Trapogonporrifolius* hay
	DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA ŞENTÜRK SİGARA KULLANAN VE SİGARA KULLANMAYAN ERKEK ÖĞRENCİLERİN ASETİL KOLİNESTERAZ ENZİM AKTİVİTESİNİN İNCELENMESİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ İHSAN ATALAY PROF. DR. ADEM KAMALAK EFFECT OF MATURITY ON CHEMICAL COMPOSITION AND NUTRITIVE VALUEOF POLYGONUM COGNATUM HAY
	DOÇ. DR. MURAT ŞENTÜRK DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA ŞENTÜRK BAZI ANTİENFLAMATUARİLAÇLARIN KOLİNESTERAZ İNHİBİSYON ETKİSİNİN İNCELENMESİ	
	DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA ŞENTÜRK& ARŞ. GÖR. DR. HİLAL ÜSTÜNDAĞ& DOÇ.	

	DR. MURAT ŞENTÜRK HİPERDROİDİLİ SIÇANLARDA GLUTATYON REDÜKTAZ ENZİM AKTİVİTESİ	
	DOÇ. DR. SELAHATTİN YAVUZ KISILTI DOĞRUSAL VE DOĞRUSAL OLMAYAN OPTİMİZASYON PROBLEMLERİNİN LAGRANGE ÇARPANLARI İLE ÇÖZÜMÜ	
	DOÇ. DR. SELAHATTİN YAVUZ ORTALAMALAR ARASINDAKİ FARKIN BÜYÜKLÜĞÜ İÇİN KULLANILAN ETKİ BÜYÜKLÜĞÜNÜN HESAPLANMASI VE YORUMLANMASI	
	DOÇ. DR. SELAHATTİN YAVUZ (2 OTURUM BAŞKANI) ULAŞTIRMA, ATAMA VE AKTARMA PROBLEMLERİNİN EXCEL ÇÖZÜCÜ EKLENTİSİ İLE ÇÖZÜMÜ	

POSTER BİLDİRİLER	POSTER BİLDİRİLER	POSTER BİLDİRİLER
DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF DUYGU KAYA & DR. ÖĞR. GÖREVLİSİ AYŞE TÜRKHAN & NESRİN YILMAZ GÜNGÖR IĞDIR AĞŞEFTALİ VE ZEFERAN ŞEFTALİLERİNİN (*Prunus persica* L.*)* ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN TAYİNİ	ARŞ. GÖR. MURAT CAN DEMİR & MUSHAP KURU & EMİN KARAKURT & HİLMİ NUHOĞLU & SEMRA KAYA & SERPİL DAĞ&CİHAN KAÇAR&ENVER BEYTUT&HASAN ORAL SİMENTAL BİR İNEKTE VAGİNAL FİBROSARKOM	PROF. DR. HAKAN PARLAKPINAR & ERVANUR İÇEN & ATAA UMMUHAN & ARŞ. GÖR. ONURAL ÖZHAN & ARŞ. GÖR. DR. MEHMET GÜNATA & PROF. DR. MURAT ALADAĞ & PROF. DR. NİGAR VARDI & PROF. DR. YILMAZ ÇİĞREMİŞ & ARŞ. GÖR. AHMET KADİR ARSLAN & PROF. DR. AHMET ACET ASETİK ASİTLE OLUŞTURULAN DENEYSEL KOLİT MODELİNDE APOCYNİN'İN ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
HASAN ORAL &MUSHAP KURU & SEMRA KAYA &MURAT CAN DEMİR TERRIER IRKI GEBE BİR KÖPEKTE İNGUİNAL HERNİ OLGUSU: YAVRUDAKİ ÖLÇÜMCÜL SONUÇ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSHAP KURU& BAŞARAN KARADEMİR &HASAN ORAL&FATİH UZUN THE EFFECT ON SERUM MINERAL LEVELS OF ACUTE SEPTIC MASTITIS AND CLINICAL MASTITIS IN COWS	PROF. DR. HAKAN PARLAKPINAR & FİRDEVS BAŞDAŞ & ARŞ. GÖR. ONURAL ÖZHAN & DR. LOKMAN HEKİM TANRIVERDİ & PROF. DR. ALİ BEYTUR & ARŞ. GÖR. AZİBE YILDIZ & PROF. DR. NİGAR VARDI & YUSUF TÜRKÖZ & ARŞ. GÖR. MUHAMMED MEHDİ ÜREMİŞ & ARŞ. GÖR. AHMET KADİR ARSLAN & PROF. DR. AHMET ACET EMBELİN'İN RENAL İSKEMİ VE REPERFÜZYON HASARINDA KORUYUCU VE TEDAVİ EDİCİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI (POSTER)
Hakan HEKİMHAN, Aydan ARAZ, Kadir AKAN ARPA ÇİZGİ YAPRAK LEKESİ HASTALIĞININ BİYOLOJİK MÜCADELESİNDE [Trichoderma harzianum (KUEN 1585)]'İN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI	PROF. DR. HAKAN PARLAKPINAR & FATMANUR ŞAHİN & ARŞ. GÖR. ONURAL ÖZHAN & DOÇ. DR. RECEP BENTLİ & ARŞ. GÖR. AZİBE YILDIZ PROF. DR. NİGAR VARDI & SEVGİ BALCIOĞLU & PROF. DR. BURHAN ATEŞ ARŞ. GÖR. ŞEYMA YAŞAR & PROF. DR. AHMET ACET DEKSPANTENOL'ÜN RATLARDA VALPROİK ASİT İLE İNDÜKLENEN HEPATOTOKSİSİTE ÜZERİNDEKİ KORUYUCU VE TEDAVİ EDİCİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI (POSTER)	Hakan HEKİMHAN & Aydan ARAZ & Kadir AKAN BUĞDAY (Triticum eastivum L.)'DA KAHVERENGİ PAS (Puccinia recondita f.sp.tritici) HASTALIĞININ BİYOLOJİK MÜCADELESİNDE [Bacillius subtilis "KUEN 1593"]' İN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI

Doç. Dr. İnanç ÖZGEN - Biyomüh. Nida ÇELİK - Dr. Öğr. Üyesi Ayküt TOPDEMİR Dr. Öğr. Üyesi İbrahim KOÇ- Araş. Gör. Yunus GÜRAL (POSTER SUNUM) “TRIBOLIUM CONFUSUM’ Jacquelindu Val’ a KARŞI TAVUK VE FINDIK SİRKELERİNİN İNSEKTİSİDAL ETKİNLİKLERİNİN BELİRLENMESİ ”	Doç. Dr. İnanç ÖZGEN - Musa GEÇİT - Barış ÇERCİ Dr. Aykut TOPDEMİR- Doç. Dr. Celalettin GÖZUAÇIK (POSTER SUNUM) “THE ADDITIONAL FAUNISTIC RECORDS to PENTATOMIDAE FAMILY (HETEROPTERA: HEMIPTERA) in MARDIN (ARTUKLU) PROVINCE (TURKEY)”	DOÇ. DR. CELALETTİN AÇIK İNANÇ ÖZGEN (POSTER SUNUM) IĞDIR İLİ MISIR ALANLARINDA BULUNAN AUCHENORRHYNCHA (HOMOPTERA, FULGOROMORPHA AND CICADOMORPHA) TÜRLERİ VE YOĞUNLUKLARI

CONTENT

CONGRESS ID	i
PHOTO GALLERY	ii
SCIENCE COMMITTEE	iii
PROGRAM	iv

ABSTRACTS

Mustafa AYDEMİR ***İZMİR İŞGALİNİN VE KURTULUŞUNUN TÜRK ŞİİRİNE YANSIMASI***	**1**
Nusret YILMAZ ***RUS İŞGALİNİN TÜRK ROMANINA YANSIMASI***	**2**
Nusret YILMAZ ***AĞRI DAĞI EFSANESİ'NE OLUŞUMSAL YAPISALCI BİR YAKLAŞIM***	**3**
Ahmet ADIGÜZEL ***YAŞAR KEMAL'İN "AĞRI DAĞI EFSANESİ" ROMANINDA SÖZ DİZİMİ***	**4**
Mustafa Aydemir ***YİTİK ÜLKENİN KARA SEVDALILARI: ESKİ SUBAYLAR***	**5**
İsmail ABALI ***TÜRK HALK EDEBİYATINDA MAKARONİK TEKERLEMELER***	**7**
Ezgi KAYA & Ayşe Dilek MADEN ***GRAFLARIN SZEGED VE LAPLACIAN SZEGED ENERJİSİ İÇİN BAZI SINIRLAR***	**8**
Adem YULU ***AĞRI DAĞI'NA YOLCULUK: FRİEDRİCH W. PARROT'UN KEŞİF GEZİSİ***	**9**
Yasin KARAMAN ***TUTUNAMAYANLAR ÜZERİNE OTOBİYOGRAFİK BİR OKUMA***	**10**
Nesrin GÜLLÜDAĞ ***DÖRT DİLLİ VE TEMATİK BİR SÖZLÜK ÜNSÜ'L LÜGAT'TE TÜRKÇE KELİMELER***	**11**
Ezgi KAYA & Ayşe Dilek MADEN ***GRAFLARDA BAZI UZAKLIK TABANLI İNDEKSLER İÇİN SINIRLAR***	**12**
Ayşe Dilek MADEN & Ezgi KAYA ***GRAFLARIN GEREN AĞAÇ SAYILARI***	**13**
Aynur ÇINAR ***YAHUDİLİKLE İLGİLİ ÂYETLERİN YORUMLANMASINDA FENOMENOLOJİK YÖNTEME BAŞVURULMASININ ÖNEMİ***	**14**
Bünyamin ÇALIK ***KUR'AN VE SÜNNET IŞIĞINDA İSLAMÎ DAVETİN ÖZELLİKLERİ***	**15**
Mehmet Fatih KALIN ***POSTMODERN DÖNEMDE METAFİZİĞE BAKIŞ VE "KUTSAL"IN YENİDEN YORUMLANMASI***	**17**
Habib ŞENER ***DÖRT TEMEL ERDEM BAĞLAMINDA GAZZÂLÎ'NİN İNSAN VE AHLÂK ANLAYIŞI***	**18**

Abdullah ÖZÜÇALIŞIR ***KUR'AN'DA HZ İSA (A.S.) İNCÎL VE NESÂRÂ/NASRÂNÎ***	**19**
Mehmet DAĞLAR ***KERİM HAN ZEND'İN DİNİ SİYASETİ (1747-1779)***	**21**
Ali KUYAKSİL ***İSLÂM'DA HİCRET KAVRAMI VE FETULLAHÇI TERÖR ÖRGÜTÜ TARAFINDAN İSTİSMARI***	**22**
Abdullah ÖZÜÇALIŞIR ***DİNLERDE RUBUBİYYET (RABLIK) İNANCI***	**24**
Halis ÇAVUŞOĞLU ***SEKÜLER DİNDARLIK VE BARINDIRDIĞI BAZI TEMEL UNSURLAR***	**25**
İlyas ÖZDEMİR ***MUHAMMED ÂBİD EL-CÂBİRÎ'NİN BİLGİ SİSTEMİNDE İRFÂN VE BURHÂN***	**27**
İlyas ÖZDEMİR ***FARABİ'NİN YUNAN FELSEFE KAYNAKLARI İLE İLİŞKİSİ: ÖZGÜNLÜK SORUNU***	**28**
Halis ÇAVUŞOĞLU ***MODERNLEŞEN MEDENİYET İLE DEĞİŞEN DİN ANLAYIŞ***	**29**
Mustafa DAL & Yunus TUNÇ & Kenan ÇİFTÇİ ***İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM-ÖĞETİM SÜRECİNDE HAZIRBULUNUŞLUK ÖĞESİ OLARAK YETERLİ VE DENGELİ BESLENME***	**31**
Naki ERDEMİR ***ÖĞRETMENLERİN DEĞERLENDİRMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ***	**32**
Multehan EVRAN & Binali ÇATAK ***KARS'TA LİSE ÖĞRENCİLERİNDE ŞİDDET MARUZİYETİ PREVALANSI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER***	**34**
Multehan EVRAN & Binali ÇATAK ***KAFKAS ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİNİN DEPREME HAZIRLIK DURUMLARI***	**35**
Yunus TUNÇ & Kenan ÇİFTÇİ & Mustafa DAL ***ÇOCUK GELİŞİMİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ***	**36**
Yunus TUNÇ & Adnan TAŞGIN ***ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİSİNE YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ***	**37**
Engin DAYAN ***TEKNİK DERGİSİ'NİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ (2004-2013)***	**38**
Bircan EYÜP & Betül DEMİREL ***YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN KELİME ÖĞRENME STRATEJİLERİ***	**39**
Engin DAYAN ***ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE ELEKTRONİK BİLGİ KAYNAKLARININDUYURULMASI VE ELEKTRONİK DANIŞMA HİZMETLERİ İLE SÜRDÜRÜLMESİ***	**40**
Nurgül BAŞ & Fatma ALTUN	**41**

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYONLARININ AÇIKLANMASINDA ALGILANAN SOSYAL DESTEK, MUTLULUK VE AKADEMİK BAŞARININ ROLÜ	
Esma ŞAHİN & Öznur Gökmen	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI VE STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ İNCELENMESİ	**42**
Şule FIRAT DURDUKOCA	
DOKTORA ÖĞRENCİLERİN BİLGİ OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİ YORDAYICI BAZI DEĞİŞKENLER	**43**
Dinçer ATASOY	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VERİMLİ DERS ÇALIŞMALARININ MOTİVASYONLARI ÜZERİNE ETKİSİ	**44**
Bircan EYÜP & Fatma ALTUN	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ YABANCI DİL ÖĞRENMEYE YÖNELİK DURUMLARININ İNCELENMESİ	**46**
Dinçer ATASOY	
MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK FOBİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	**47**
Hilal ÇOBANOĞLU & Fatma ALTUN	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK KABUL DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	**48**
Alimurat AKTEMUR	
POSOF VE ÇEVRESİNDEKİ TARİHİ CAMİLER	**49**
Elif TANER	
PANOPTİKON'UN KILIK DEĞİŞTİRMİŞ VAHŞİLİK TASARIMI: DİJİTAL DEHŞET	**50**
Ümit N. ÖZCAN	
TÜRK KEÇECİLİK SANATI VE IĞDIR'IN SON KEÇE USTALARI VEYSEL VE MEHMET BALCI	**51**
Melahat TELERİ	
BAROK BEZEMELİ LEVHALAR	**52**
Mehmet Akif KAPLAN & Cavit POLAT	
TÜRK RESİM SANATINA GELENEKSEL SANATLARDAKİ FİGÜR VE MOTİFLERİN YANSIMALARI	**53**
Kübra ŞAHİN ÇEKEN	
GÜNÜMÜZ SANAT FORMLARINDAN POSTA SANATI	**54**
Ali TELLİ &Celil ÇELİK &Ahmet MESTAN	
FARKLI EBATLARDA DELİKLİ MDF'NİN AKUSTİK SİMÜLASYON TASARIMINA ETKİLERİNİN İNCELENMESİ (KONFERANS SALONU ÖRNEĞİ)	**55**
Yusuf ALTUN &Ünal İMİK	
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE AZERBAYCAN TAR'ININ TÜRKİYE'DEKİ İCRACI VE EĞİTİMCİLERİ ÜZERİNE GENEL BİR BAKIŞ	**56**

Ünal İMİK &Yusuf ALTUN ***HAYATI VE SANATÇI KİŞİLİĞİ İLE 'UDİ NEVRES' (NEVRES ORHON)***	**57**
Seyhan ÖZTÜRK & Filiz ASLAN ÇETİN ***MODERN PAZARLAMA ANLAYIŞI AÇISINDAN MUHASEBECİLİK VE MALİ MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ***	**58**
Sözer AKYILDIRIM ***DÜNYA'DA KAMU KURUMLARININ ÖZELLEŞTİRİLMESİ VE TÜRKİYE'DEKİ YANSIMASI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA***	**59**
Gürkan BOZMA & Selim BAŞAR & Serkan KÜNÜ ***REEL DÖVİZ KURU, İTHALAT VE YURTDIŞI HASILA DÜZEYLERİNİN İHRACAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ***	**60**
Hatice YURTSEVER & Semra TETİK ***KRİPTOLU PARA KULLANIMINA İLİŞKİN VERGİSEL SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ***	**61**
Demet EROĞLU SEVİNÇ & Haktan SEVİNÇ ***BÖLGELERARASI TİCARİ İLİŞKİLERİN BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE: TRA2 BÖLGESİ ÖZELİNDE BİR ÇEKİM MODELİ ARAŞTIRMASI***	**62**
Kübra HÜRYURT & Mehmet Emin KARABAYIR ***MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ MUHASEBE-KÜLTÜR DEĞERLERİ: KARS-ARDAHAN-IĞDIR İLLERİNDE UYGULAMA***	**63**
Selahattin POLAT & Mehmet DENİZ ***AKTUZLA TUZLASI (MALAZGİRT-MUŞ)***	**64**
Duygu ARSLANTÜRK ÇÖLLÜ & Leyla AKGÜN ***NAKLİYAT FİRMALARININ MUHASEBE VE FİNANSMAN SORUNLARI: IĞDIR İLİ ÖRNEĞİ***	**66**
Hilal YILMAZ & Emine AŞKAN ***IĞDIR'DA MİKRO KREDİ KULLANIMININ KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ***	**67**
Murat EREN & Serkan KÜNÜ ***YOLSUZLUK VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: E7 ÜLKELERİ İÇİN BİR UYGULAMA***	**68**
Alpaslan DOĞAN ***IĞDIR İLİ LOJİSTİK SEKTÖRÜNÜN YAPISI VE SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ***	**69**
M. Salih MERCAN ***MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN RUS BOLŞEVİK CUMHURİYETİ İLİŞKİLERİ (1336/1920)***	**71**
Nurgül GÜNEŞ & Gonca SUTAY ***İSLAMİYETİN İLHANLILAR ARASINDA YAYILMASI: GAZAN HAN DÖNEMİ***	**73**
M. Salih MERCAN ***ADANA İŞGAL OLAYLARININ MECLİSTEKİ YANSIMASI***	**74**
Uğur GÖK ***YEREL TARİH ÇALIŞMALARINDA ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ***	**76**

Sedef AYYILDIZ ***HİTİT DEVLETİNİN DOĞU ANADOLU POLİTİKASI***	**77**
Sedef AYYILDIZ ***HİTİTLERDE KUŞ FALLARINI İCRA EDEN GÖREVLİLER***	**78**
Serpil SÖNMEZ ***1928'DEN GÜNÜMÜZE IĞDIR'IN KÖYLERİ***	**79**
İsmail ABALI ***GÜNÜMÜZ MEZAR TAŞI YAZILARINDA MİZAH***	**80**
Münevver ÜNSAL ***1930 YILI SANAYİ KONGRESİ RAPORLARINA PAMUKLU MENSUCAT***	**81**
Münevver ÜNSAL ***1930 YILI SANAYİ KONGRESİ RAPORLARINDA DOKUMA***	**82**
Polad ALİYEV & Leyla AKGÜN & Ecevit EYDURAN ***TÜRKİYE EKONOMİSİNDE DİVERSİFİKASYON KATSAYISI***	**83**
Filiz ASLAN ÇETİN & Kübra ÇELİK ***HİZMET PAZARLAMASI AÇISINDAN HİZMET HATALARI VE TELAFİLERİNİN İRDELENMESİ; KEŞİFSEL BİR ARAŞTIRMA***	**85**
Kenan ÇİFTÇİ & Mustafa DAL & Yunus TUNÇ ***STRATEJİK PLANLAMA, STRATEJİK PLANLAMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ VE ÖNEMİ***	**86**
Ferit İZCİ & M. Hanifi VAN ***TÜRKİYE'DE KAMU YÖNETİCİLERİN GİRİŞİMCİ VE İNOVATİF YÖNETİM ALGISININ GENELLEŞTİRİLMİŞ LOGİT YÖNTEMİ İLE ANALİZİ: BAKANLIK TEŞKİLATLARI ÖRNEĞİ***	**87**
Serkan KÜNÜ & Murat EREN ***TÜRKİYE'DE TERÖRİST FAALİYETLER VE ULUSLARARASI TURİST TALEBİ***	**88**
Özlem SÖKMEN GÜRÇAM & Gülşen Bayat ***IĞDIR İLİNDE BULUNAN KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN TURİZM TEŞVİKLERİNİN DEĞERLENDİRMESİ***	**89**
Cihat UĞURLU ***VAN İRANLI TURİSTLER İÇİN NEDEN ÇEKİCİDİR?***	**90**
Gülşen BAYAT & Memet POLAT ***IĞDIR'DAKİ OTEL İŞLETMELERİNDE HİZMET KALİTESİNİN ÖLÇÜLMESİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI***	**91**
Ömer YILDIZ ***ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AĞRI İLİ'NE EKONOMİK KATKILARI VE HARCAMA EĞİLİMLERİ: AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ***	**92**
Ethem KILIÇ & Mehmet Emin YAŞAR ***TÜRKİYEKİ GİRİŞİMCİLERİN SORUNLARI***	**93**
Berrin Gökçek YILMAZ & Hakan GÜNGÖRMEZ ***LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE SAĞLIK VE GÜVENLİK TEDBİRLERİ***	**94**
Gonca SUTAY ***ANADOLU SELÇUKLULARI DÖNEMİNDE AHİLİK VE SİYASETTEKİ ETKİLERİ***	**95**
Gonca SUTAY	**96**

MOĞOL İSTİLASINA KARŞI MÜCADELEDE AHİ EVRAN VE AHİLER	
Elnur Hasan MİKAİL *ORGANIZATION OF THE KGB AND THE UNKNOWN FACTS ABOUT THE SOVIET SECRET SERVICE KGB*	97
Güray ALPAR *STRATEJİK VE TAKTİK AÇIDAN SARIKAMIŞ HAREKÂTININ SEBEPLERİ VE GÜNÜMÜZÜ ETKİLEYEN SONUÇLARI*	98
Arzu BOY *ABDÜLHAMİT DÖNEMİ RÜŞTÜYELERİ'NE GENEL BİR BAKIŞ VE KARS RÜŞTİYELERİ*	99
Arzu BOY *KARS'TA KURULAN MİLLİ TEŞEKKÜLLER*	100
Osman KİMYA *PLEVNE KAHRAMANI GAZİ OSMAN PAŞA'NIN HAYATI, ASKERÎ FAALİYETLERİ, EMLAK VE EMVALİNE DAİR VASİYETNÂMESİ*	101
Levent TANYERİ & Barış YANARDAĞ *PENÇE VE KOL KUVVETİNİN SNOWBOARD ALPİN SPORCULARININ SLALOM ÇIKIŞ HIZININ KARŞILAŞTIRILMASI*	102
Mehmet GÜMÜŞ & İrfan KOCA *AN OVERVIEW OF THE ADVANCED REACTIONS OF THE DMF-DMA REAGENT BY EXAMINING THE FUNCTIONAL GROUPS AND THE STRUCTURES OF TARGET MOLECULES*	103
Levent TANYERİ & Kamil ERDEM *THE EFFECT OF PLIOMETRIC TRAINING ON SLALOM LANDING IN MALE SNOWBOARDERS 18-20 YEARS*	104
Şaban ÇELEBİ & Necati UTLU *YUMURTA TAVUĞU RASYONLARINA SELENYUM VE VİTAMİN E İLAVESİNİN SERUM VE YUMURTA SARISI LİPİD PROFİLİ ÜZERİNE ETKİLERİ*	106
Tolga KALAYCI & Ümit Haluk İLİKLERDEN *HAYATI TEHDİT EDEN ÖNEMLİ BİR DURUM: ÖZOFAGUS YABANCI CİSİMLERİ*	107
Necati UTLU & Şeyda KURT *YUMURTA TAVUĞU RASYONLARINA ANTİOKSİDAN İLAVESİNİN SERUMDA BAZI HORMONLAR ÜZERİNE ETKİSİ*	108
Ahmet DİNÇ & Alper Cenk GÜRKAN & Çağlar TÜRKOĞLU *FUTBOL KULÜPLERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR LİDERLİK ANALİZİ*	109
Ahmet DİNÇ & Alper Cenk GÜRKAN & Levent VAR *IĞDIR İLİNİN SPORTİF YETERLİLİK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ*	110
Fatma ERTAŞ *NEONATAL KUZU VE BUZAĞI ÖLÜMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ*	111
Fatma ERTAŞ & Ayhan AKKÜN *ZOONOZ BRUSELLA HASTALIĞI VE KORUNMA YOLLARINA DAİR BİR İNCELEME*	112
Ayşe Berivan BAKAN & Sonay BİLGİN & Metin YILDIZ *İLKOKUL ÖĞENCILERINDE GÖRME, İŞİTME, BEDEN KİTLE İNDEKSİ VE*	113

AĞIZ DİŞ SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	
Yücel DEMİR & Ömer AKBULUT *ERZURUM İLİ ANADOLU MANDA BUZAĞILARININ KÖY ŞARTLARINDA BÜYÜME VE GELİŞME ÖZELLİKLERİ*	**114**
Cavit POLAT *ANADOLU KÜLTÜRÜNDE GELENEKSEL AYAKKABI SANATI VE SÜSLEME ÖZELLİKLERİ*	**115**
Oğuz ŞİMŞEK *TUZLUCA İLÇESİNDE KÖY VE MEVKİ ADLARININ KAYNAKLARI*	**116**
Cavit POLAT *IĞDIR'DA KAYBOLMAYA YÜZ TUTMUŞ KADİM BİR EL SANATI; KEÇECİLİK*	**117**
Oğuzhan UZUN *TEKSTİL ÜRÜNLERİ İLE TASARLANMIŞ MOBİLYALAR*	**118**
Nesrin GÜLLÜDAĞ *OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE MİHRİŞAH VALİDE SULTAN'IN MEKTUPLARI*	**119**
Dinçer ÖZTÜRK *VİRGÜL DERGİSİNİN TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ*	**120**
Derya ÖCAL *MARKALARIN ÇEVRECİ REKLAMLARINDA KULLANDIKLARI METAFORLAR BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ*	**121**
Seher ATMACA *TAŞLAMA VE HİCİV USTASI: ABDURRAHİM KARAKOÇ*	**124**
Bayramov İbrahim MƏHƏMMƏD & Bədəlova Almaz İBRAHİM *QƏRBİ AZƏRBAYCAN ŞİVƏLƏRİNDƏ QƏDİM SÖZLƏR*	**125**
Yegane KAHRAMANOVA *TÜRK LEHÇELERİNDE HAL KATEGORİSİNE İLİŞKİN ORTAK TERİMLERİN TANIMLANMASI*	**126**
Mahire HÜSEYİNOVA *ESKİ VE ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİNDE YEMEK VE İÇKİ İSİMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ*	**128**
Gönül SAMEDOVA *KAŞGARLI MAHMUD`UN 'DİVANÜ LÜĞAT-İT-TÜRK' ESERİNDEKİ KIPÇAK BELİRTİLİ SÖZLER*	**129**
Nesrin GÜLLÜDAĞ *TÜRKÇE'DE GİYİM - KUŞAM SÖZCÜKLERİ İLE OLUŞTURULMUŞ DEYİMLER*	**130**
Mirvari İSMAYILOVA *GEMİGAYA-GOBUSTAN VE ORHUN-YENİSEY YAZITLARININ DİLBİLİMİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI*	**131**
Erkan Dikici *LOUIS ALTHUSSER'E GÖRE DEVLETİN İDEOLOJİK AYGITLARI VE KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ İDEOLOJİK İŞLEVLERİ*	**132**
Elvan CAFAROV *AZERBAYCAN TÜRKÇESININ BATI AZERBAYCAN AĞIZLARINDA*	**134**

ASSİMİLYASİYA VE DİSSİMİLYASİYA OLAYI	
Gulanbar R. ABBASOVA *LINGUO-POETIC PROPERTIES OF SUFFIXES THAT CREATE MORPHOLOGICAL PARALLELISM IN AZERBAIJAN AND ENGLISH*	**134**
Selma ERDAĞI TOKSUN *TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAZMA KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI*	**135**
Eylem Selver Tuğçe BAYAZİT *'SULTAN GELİN', 'TATLI DİLLİM', 'BİZİM AİLE' FİLMLERİNİN EVLİLİK ŞEKİLLERİ VE GEÇİŞ DÖNEMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ*	**136**
Erkan DİKİCİ *GELENEĞİ REDDETMEYEN BİR YENİLİKÇİ: CELAL NURİ İLERİ*	**137**
Elif TANER *DİL VE SÖYLEM KAVRAMLARININ MEDYADA KULLANILAN SÖYLEMSEL PRATİKLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME*	**138**
Yaşar AKÇA & Esra SAMSUNLU *EVALUATION OF DIFFERENT WALNUT GENOTYPES (JUGLANS REGİA L.) AS SEEDLING ROOTSTOCKS*	**139**
Yaşar AKÇA & Acibaeva Zaida SAGADİLLAKIZI & Yusupov Bahadır YULDAŞULU & Erdenov MURAD *EVALUATION OF KAZAKHSTAN WALNUT GENETIC RESOURCES*	**140**
Belkıs MUCA & Duygu AKDUMAN & Merve KUŞÇUOĞLU *IĞDIR İLİNDE SÜS BİTKİSİ OLARAK KULLANILAN VE PEYZAJ DÜZENLEMELERİNDE KULLANILABİLECEK DOĞAL BİTKİ TAKSONLARI*	**141**
Yaşar AKÇA & Umut ŞAHIN *EFFECT OF SALT STRESS TO PLANT GROWTH OF DIFFERENT SPECIES OF WALNUT ROOTSTOCKS*	**142**
Bayram ÜRKEK *DONDURMANIN MİNERAL İÇERĞİ ÜZERİNE DİKEN ÜZÜMÜ (BERBERİS VULGARİS) İLAVESİNİN ETKİSİ*	**143**
Damla DURULAR & Ayşegül KASAPOĞLU & Arash HOSSEİN-POUR & Kamil HALİLOĞLU & Emre İLHAN *SORGUM BİCOLOR CAMTA TRANSKRİPSİYON FAKTÖRLERİNİN GENOM ÇAPLI ANALİZİ*	**145**
Damla DURULAR & Ayşegül KASAPOĞLU & Arash HOSSEİN-POUR & Kamil HALİLOĞLU & Emre İLHAN *SORGUM GENOMUNDA BES1 TRANSKRİPSİYON FAKTÖR AİLESİNİN GENOM ÇAPLI ANALİZİ*	**146**
Ulviye KUMOVA & Münire TURHAN & Melis GÜNEY *BAL ARISI (APİS MELLİFERA L.,) KOLONİLERİNDE, VARROA DESTRUCTOR'IN KONTROLÜNDE OKSALİK ASİT, LAKTİK ASİT, TYMOVAR® VE FLUVALİNATE ETKİNLİĞİNİN KARŞILAŞTIRILARAK, KOLONİ GELİŞİMİ VE BAL VERİMİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI*	**147**
Бауыржан ОМАРҰЛЫ	**149**

ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ҚАРАҚАЛПАҚ ПОЭЗИЯСЫ: ТУҒАН ЖЕР ТАҒДЫРЫ	
Ercan BURSAL & Murad Aydın ŞANDA *IDENTIFICATION OF PHENOLIC COMPOUNDS OF SOLENANTHUS STAMINEUS (DESF). WETTST BY HPLC METHOD*	**150**
Lütfi BEHÇET & Yakup YAPAR *ÇAPAKÇUR VADİSİ (BİNGÖL) FLORASINDA TESBİT EDİLEN ÖNEMLİ VARYASYONLAR*	**151**
Lütfi BEHÇET & Yakup YAPAR *MATAN DAĞI (BİNGÖL) FLORASINDA ARICILIK AÇISINDAN ÖNEMLİ BİTKİLER*	**152**
Murad Aydın ŞANDA & Mustafa KÜÇÜKÖDÜK *TÜRKİYE İÇİN ENDEMİK SPHAEROPHYSA KOTSCHYANA BOISS. (FABACEAE)'NIN MORFOLOJİK, ANATOMİK VE EKOLOJİK ÖZELLİKLERİ*	**153**
Tuğba Raika KIRAN & Yeliz KAŞKO ARICI *ENTAMOEBA COLİ, ENTEROBİUS VERMİCULARİS, HİDATİK KİST VE TOXOPLASMA GONDİİ POZİTİF HASTALARDA SERUM MALONDİALDEHİT DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI*	**154**
Aysun ALTIKAT *IĞDIR İLİ PARTİKÜL MADDE SORUNU*	**155**
Adnan YILDIZ & İmmigülsüm Atlı ÖCAL &Ömer TERZİOĞLU *KARACADAĞ MERALARINDA EGSOZ GAZLARINDAN KİRLENME SEVİYELERİNİN TESPİTİ*	**156**
Züleyha BİNGÜL *COIL PIPE PRODUCTION FROM PLASTIC PACKAGING WASTES*	**157**
Abdülmelik ARAS &Yusuf ALAN &Ömer KILIÇ &Ercan BURSAL *MARRUBIUM ASTRANİCUM SUBSP. MACRODON VE ORİGANUM L. BITKILERININ ANTIMIKROBIYAL AKTIVITELERININ BELIRLENMESI*	**159**
Abdülmelik ARAS & Ibrahim TEBER &Ercan BURSAL *BAZI DOĞAL NEPETA TÜRLERİNİN FENOLİK İÇERİK ANALİZLERİNİN HPLC İLE YAPILMASI*	**160**
Ercan BURSAL *SERBEST RADİKALLER VE ANTİOKSİDANLARA DAİR BİR DERLEME*	**161**
Süleyman TEMEL &Veli YILDIZ *IĞDIR KURU KOŞULLARINDA KIŞLIK OLARAK EKİLEN ADİ FİĞ ÇEŞİTLERİ İÇİN UYGUN EKİM ZAMANLARININ BELİRLENMESİ*	**162**
Bilal KESKİN &Süleyman TEMEL *IĞDIR EKOLOJİK KOŞULLARINDA BAZI YEM BEZELYESİ (PİSUM SATİVUM SSP. ARVENSE L.) ÇEŞİTLERİNİN FARKLI EKİM ZAMANLARINDAKİ TOHUM VERİMLERİ*	**163**
Mehmet Zeki KOCAK & Ahmet Metin KUMLAY & Mehmet Hakki ALMA & Bunyamin YİLDİRİM & Eren OZDEN *BIOREMEDIATION TO CLEAN THE EARTH AND AGRICULTURAL WASTES WITH MUSHROOMS*	**165**
Bilal KESKİN &İbrahim ARAS *SORGUM (SORGUM SP.)'UN BESİN İÇERİĞİ ÜZERİNE FARKLI SULAMA SUYU TUZLULUK SEVİYELERİNİN ETKİLERİ*	**166**

Orhan YILMAZ ***SOME MORPHOLOGICAL TRAITS OF THE ZAGAR (ERECT-EAR) DOG RAISED IN PROVINCE OF IGDIR AND ITS AROUND***	**167**
Hasret GÜNEŞ & Semra DEMİR ***ARBÜSKÜLER MİKORHİZAL FUNGUSLAR (AMF)'IN ÖNEMİ***	**168**
Hakkı AKDENİZ & Veysi DAĞ ***FARKLI AZOT DOZLARININ ARI OTU (PHACELİA TANACETİFOLİA BENTHAM)'NUN VERİM VE BAZI TARIMSAL KARAKTERLER ÜZERİNE ETKİLERİ****	**170**
Ali İhsan ATALAY &Durmuş ÖZTÜRK ***INVESTIGATION ON THE USE OF MOLASSES AND LAURUS NOBILIS MIXTURE IN ALFALFA SILAGE***	**171**
Münire TURHAN ***TÜRKİYE GENELİNDE MEYDANA GELEN TOPLU ARI ÖLÜMLERİ***	**172**
Sertaç HOPOĞLU & Hakan ERYÜZLÜ & Köksal KARADAŞ ***TÜRKİYE'DE TARIMSAL İTHALATI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: BİR ARDL ANALİZİ***	**173**
H. Erhan EROĞLU & Nisa GÜMÜŞ &İrfan KOCA &Ali DIŞLI &Mehmet GÜMÜŞ ***CYTOTOXIC AND GENOTOXIC ASSESSMENT OF PTC-11 USING CHROMOSOMAL BEHAVIOR OF ROOT MERISTEM IN HORDEUM VULGARE***	**174**
Ümit ARSLAN ***KORONER BAYPAS GREFT OPERASYONU SONRASI ASEMPTOMATİK VENÖZ TROMBOZ GELİŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ***	**175**
Ali Said DURMUŞ & Ali Osman ÇERİBAŞI &Eda İŞGÖR ***TROMBOSİTTEN ZENGİN FİBRİN VE FİBRİN YAPIŞTIRICININ YARA İYİLEŞMESİ ÜZERİNE ETKİLERİ***	**176**
Volkan KIZILGÖZ ***INSALL – SALVATI ORANI İLE PATELLOFEMORAL EKLEMDE KIKIRDAK HASARI ARASINDAKİ OLASI ANLAMLI BİRLİKTELİĞİN ARAŞTIRILMASI***	**178**
Halil ŞİMŞEK ***KADMİYUM İLE OLUŞTURULAN DENEYSEL KARACİĞER HASARINA KARŞI*** ***BAL VE POLENİN LİPİD PEROKSİDAYON VE BAZI ANTİOKSİDANLAR ÜZERİNE ETKİSİ***	**179**
Yunus DEMİREL ***KRONİK OBSTRUKTİF AKCİĞER HASTALIĞI (KOAH) OLAN BİREYLERDE DİYETE EKLENEN CURCUMİNİN DİSPNE VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ***	**180**
Mubin KOYUNCU ***İNSAN SAĞLIĞI VE GIDA MÜHENDİSLİĞİ İLİŞKİSİ***	**181**
Nail AKSOY & Sefer ÜSTEBAY ***ÇOCUKLUK ÇAĞI AKUT SKROTUM OLGULARINDA TEDAVİ YAKLAŞIMI: 5 YILLIK DENEYİM***	**182**
Sefer ÜSTEBAY & Döndü ÜLKER ÜSTEBAY ***DİAPER DERMATİT NEDENİYLE STEROİD KULLANIMINA BAĞLI***	**183**

GELİŞEN CUSHING SENDROMU	
Yalçın KANBAY &Elif IŞIK &Özgür ASLAN &Pınar TEKTAŞ &Aysun AKÇAM *KOLORTA HEMŞİRELİK TUTUM ÖLÇEĞİ GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI*	**184**
Mevlüt ALBAYRAK *KEMOMETRİ DESTEKLİ FT-IR SPEKTROSKOPİSİNİN SAĞLIKLI VE KANSERLİ İNSAN KOLON DOKULARININ TEŞHİSİNDE KULLANIMI*	**185**
Halil İbrahim ERDOĞDU *TİP 2 DİYABETİK HASTALARIN DİYABET OLMAYANLARA GÖRE HEPATİT B VİRÜSÜNE KARŞI İMMUNİTE DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ*	**187**
Kadri YILDIZ & Ragıp Gökhan ULUSOY & Hayrunisa Bekis BOZKURT *PEDİATİK POPULASYONDA DÜZ TABANLIK VE D VİTAMİNİ, KALSİYUM SEVİYELERİ İNCELEMESİ*	**188**
Önder AKKAŞ & İsa YILMAZ & Başaran KARADEMİR *DOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE YAŞAYAN İNSANLARDA ALVEOLAR ECHİNOCOCCOSİS YAYGINLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ*	**189**
Gülter ARTAN & Süleyman TEMEL *IĞDIR-ARALIK RÜZGÂR EROZYON SAHASINDA YETİŞEN EBU CEHİL (CALLİGONUM POLYGONOİDES L.) ÇALISININ BAZI TOPRAK ÖZLLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ*	**190**
Mubin KOYUNCU *İNANÇ YÖNÜYLE HİJYENİK GIDA ÜRETİMİ*	**191**
Mustafa Kenan GEÇER & Müttalip GÜNDOĞDU *BOLU İLİNİN MEYVE ÜRETİM POTANSİYELİ*	**192**
Fikret TÜRKAN & Mehmet Harbi ÇALIMLI & Ayhan AKGÜN *YENİ GST İNHİBİTÖRLERİ OLARAK BAZI BENZİMİDAZOLLER*	**193**
Tuna AKÇAL & Hanım Güler ŞAHİN & Kazım UÇKAN *PREEKLAMPSİ GELİŞEN HASTALARDA SERUM ASİMETRİK Dİ METİL ARJİNİN (ADMA) İLE NİTRİK OSİT (NO)DEĞERLERİNİN NORMOTANSİF GEBELERİN SERUM DEĞERLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI*	**194**
Sedat DOĞAN & Zümrüt AKGÜN ŞAHİN *KRONİK HASTALIĞI OLMAYAN YAŞLI BİREYLERDE MANEVİ BAKIM, YAŞAM KALİTESİ VE ARADAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*	**195**
Ali BİLGE *KLİNİĞİMİZE AĞRI SEBEBİYLE BAŞVURAN HASTALARA RADYOFREKANS TERMOKOAGÜLASYON UYGULAMALARI DENEYİMLERİMİZ*	**196**
Raziye ERKUL & Şenay ÖZEN ALTINKAYNAK *EBEVEYNLERİN ÇOCUK İSTİSMARI FARKINLALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ*	**197**
Burcu DEMİR GÖKMEN *ÜRİNER İNKONTİNANSIN PSİKOSOSYAL BOYUTU DIMENSION OF URINARY INCONTINENCEPSYCHOSOCIAL*	**199**
Sabuha BİNDİK *TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNİN OLUŞUMUNA ETKİ EDEN*	**200**

FAKTÖRLER	
Ceyhun MAHMUDOV & Cavadxan QASIMOV *YENİ İSTEHSAL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN YARADILMASI REGİONLARIN İNKİŞAF SƏVİYYƏSİNİN TARAZLAŞDIRILMASININ VƏ MƏŞĞULLUĞUN TƏMİN EDİLMƏSİNİN ZƏMİNİ KİMİ*	**201**
Zuhal GÜLER & Mete YILDIZ *BELEDİYE HİZMETLERİ KAPSAMINDA YAŞLILIK: DİNAR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ*	**203**
Devrim ERGINSOY OSMANOĞLU *ÖZNEL İYİ OLUŞ DÜZEYİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ*	**204**
Uğur Köksal ODABAŞ *JOHN STUART MİLL'İN DÜŞÜNCESİNDE ÖZGÜRLÜK-OTORİTE İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA BİREYİN DURUMU*	**205**
Hasan BİÇİM *BATMAN'DA AŞİRETLERİN KENTE EKLEMLENME ÖRÜNTÜLERİ: SAHA ÇALIŞMASI SONRASI SOSYOLOJİK NOTLAR*	**207**
Eda BOZKURT & Demet EROĞLU SEVİNÇ & Haktan SEVİNÇ *BOŞANMANIN SOSYO-EKONOMİK BELİRLEYİCİLERİ*	**208**
Könül ALIYEVA *İGDIR (SÜRMELI) BÖLGESI: RUSIYA IŞĞALININ ETNO-DEMOQRAFIK DURUMA TESIRI*	**209**
Dinçer ÖZTÜRK *ORHAN KEMAL'İN BEREKETLİ TOPRAKLAR ÜZERİNDE ADLI ESERİNDE KÖYLÜLÜK VE ŞEHİRLİLİK*	**210**
Selma ERDAĞI TOKSUN *KARS VE ÇEVRESİNDEN DERLENMİŞ MASALLARDA DEYİM VE ATASÖZLERİ*	**212**
Halil ŞENOL *EXPERIMENTAL DETERMINATION OF BIOGAS POTENTIAL TO BE PRODUCED BY ANIMAL WASTE*	**213**
Aysun ALTIKAT *IĞDIR İLİ ATIKSU TAHLİYE KANALININ REHABİLİTASYONU*	**214**
DURIED ALVAZEER *REDUCING ATMOSPHERE PACKAGING TECHNIQUE FOR THE EXTENSION OF THE SHELF-LIFE OF FOOD PRODUCTS*	**216**
Halil ŞENOL *BIOGAS PRODUCTION AND THERMAL PRETREATMENT OPTIMIZATION IN CATTLE MANURE*	**217**
Yıldırım TOSUN *SELÜLOZİK VE HEMİ SELÜLOZİK ZİRAİ ATIKLARIN MİKRODALGA İLE PELETLENMESİ-TARIMSAL ATIKLARIN BİYOGAZ ÜRETİMİ İÇİN MİKRODALGA PARÇALANMASI*	**218**
Züleyha BİNGÜL *CADMIUM IONS TRANSPORT THROUGH BULK LIQUID MEMBRANE*	**219**

CONTAINING DI-2-ETHYLHEXYL PHOSPHORIC ACID (D2EHPA) IN KEROSENE	
Yıldırım TOSUN *KÖMÜR ŞLAMLARININ TARIMSAL ATIKLAR İLE MİKRODALGA PELETLENMESİ - AKIŞKAN YATAKDA YANMA İÇİN-ÇEVRECİ PELET ÜRETİMİ*	220
Ali ARSLANTAŞ & Salih AGIRTAŞ *THE INTERACTION OF CT-DNA WITH COBALT (II) PHTHALOCYANINE COMPLEX BEARING 2-ISOPROPYL-5-METHYLPHENOXY GROUPS*	221
Mehmet Harbi ÇALIMLI & Fatih ŞEN *THE CATALYTIC EFFICIENCY OF CARBON BLACK SUPPORTED PALLADİUM NANOPARTICLES AND COMPARISON OF WITH THE OTHER CARBON DERIVATIVES IN DMAB DEHYDROGENATION AT ROOM CONDITIONS*	222
Büşra YAZICILAR **İsmail BEZIRGANOGLU** *DETERMINATION OF GENETIC DIVERSITY OF ALFALFA (MEDİCAGO SATİVA L.) ECOTYPE AND DIVERSITY BY DNA, PROTEIN, NUCLEUS ANALYSIS AND CHROMOSOME*	223
Mehmet Harbi ÇALIMLI & Fatih ŞEN *THE PLATINUM NANOCLUSTERS HAVING A HIGH CATALYTIC ACTIVITY, REUSABILITY, LONG-LASTING AND MONODISPERSE STRUCTURE OF PLATINUM FOR DMAB DEHYDROGENATION*	224
Ayşe TÜRKHAN & Elif Duygu KAYA & Adem KOÇYİĞİT *TİROSİNAZIN SNO2: SB İNCE FİLMİNE İMMOBİLİZASYONU VE KARAKTERİZASYONU*	225
Mehmet Harbi ÇALIMLI & Fatih ŞEN *THE EFFECTS OF DIFFERENT LIGANDS TO THE PERFORMANCE OF THE CATALYST FOR METHANOL OXIDATION REACTIONS AT ROOM CONDITIONS*	226
Canan GULMEZ & Onur ATAKISI & Kezban YILDIZ DALGINLI &Emine ATAKISI *METAL ION AND ORGANIC SOLVENT-STABLE RECOMBINANT SUBTILISIN FROM BACILLUS SUBTILIS*	227
Arife Gencer IMER & Abdulkadir KORKUT *CONTROLLING OF THE ELECTRICAL PARAMETERS OF SN/P-Sİ JUNCTION BY FUNCTIONAL DYE THIN FILM*	228
Abdulkadir KORKUT & Arife Gencer İMER *SCHOTTKY DİYOTLARIN SERI DIRENCININ BAZI YÖNTEMLERLE KARŞILAŞTIRILMASI*	229
Canan GÜLMEZ & Onur ATAKİŞİ & Asım KART & Melek ÖZTÜRKLER & Özkan ÖZDEN *CAPPARIS OVATA EXTRACT INCREASED THE LEVELS OF RECENTLY IDENTIFIED, ENERGY REGULATOR NESFATIN-1 AND IRISIN HORMONES IN THE LIVER AND KIDNEY OF C57BL/6 MICE*	230
Ali Mala Khedir GALALAEY & Alper UZUN & M. Hakkı ALMA *RETURN TO NATURE USING WILD EDIBLE PLANTS IN CHOMAN REGION*	231

NORTHERN IRAQ	
Züleyha BİNGÜL *IĞDIR İLİ KATI ATIK YÖNETİMİ*	232
Mehmet Salih NAS &Fatih ŞEN *BIMETALLIC NANOMATERIALS WITH HIGH CATALYTIC ACTIVITY AND MONODISPERSE STRUCTURE FOR DEHYDROGENATION OF DMAB*	233
İsmail AKŞİT & Bahri GÜR *TOPLUM YARARINA ÇALIŞMA PROGRAMINA İLİŞKİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İNCELEMESİ: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ*	234
İsmail AKŞİT & Bahri GÜR *İŞ MAKİNALARI OPERATÖRLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI VE EĞİTİMİ*	235
Nashia Stellenboom *ORGANOSULFUR COMPOUNDS*	236
Mehmet Salih NAS & Fatih ŞEN *A NEW CATALYST BASED ON PALLADIUM AND ACTIVATED CARBON SHOWING HIGH CATALYTIC ACTIVITY IN THE DEHYDROGENATION OF DMAB AT ROOM CONDITIONS*	237
Mehmet Salih NAS & Fatih ŞEN *A NOVEL CATALYST CONSISTED OF RUTHENIUM BASED ON GRAPHENE OXIDE FOR THE DEHYDROGENATION OF DMAB*	238
Ramazan TAŞKIN & Ramazan GÜRBÜZ *İKİNCİ ÜRÜN YERFISTIĞI YETİŞTİRİCİLİĞİNDE BAZI HERBİSİTLERİN YABANCI OT KONTROLÜNDEKİ ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI*	239
İsmail NANELİ & Mehmet Ali SAKİN *BAZI EKMEKLİK BUĞDAY GENOTİPLERİNİN ALFA, BETA, GAMA VE OMEGA GLİADİN BANTLARININ BELİRLENMESİ*	241
Merve KUŞÇUOĞLU & Mehmet Zeki KOÇAK & Ahmet Metin KUMLAY & Mehmet Hakkı ALMA & Belkıs MUCA *TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLERİN SÜS BİTKİSİ OLARAK KULLANILMASI*	242
Muhabbet ÜCRAK & Ramazan GÜRBÜZ *BUĞDAY EKİM ALANLARINDAKİ 10 ÖNEMLİ YABANCI OTUN GELİŞME BİYOLOJİSİ*	243
İsmail NANELİ & Mehmet ESEN *ZİRAAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ARASINDA GLUTEN ENTEROPATİSİ FARKINDALIĞI*	244
Hilal E.YILDIZ & Kadri YILDIZ *ERZURUM İLİNDE UYGULANAN YAYLA EVİ PROJE SONUÇLARININ KIRSAL KALKINMAYA ETKİLERİ*	246
Hakan HEKİMHAN & Celalettin GÖZÜAÇIK & Mustafa GÜLLÜ & Ayda KONUKSAL & Reşat DEĞİRMENCİ & Cem KARACA *KKTC KOŞULLARINDA HASTALIK VE ZARARLILARA KARŞI TOHUMA FUNGUSİT VE İNSEKTİSİT KARMA İLAÇ UYGULAMASININ ATHENAİS ARPA ÇEŞİDİNDE VERİM VE BAZI VERİM ÖĞELERİ ÜZERİNE ETKİSİ*	247

Ahmet ÇELİK & Ramazan GÜRBÜZ ***BAZI YEŞİL GÜBRE VE BİTKİ EKSTRAKTLARININ MISIRDA SORUN OLAN YABANCI OTLARIN MÜCADELESİNDE KULLANIM OLANAKLARININ ARAŞTIRILMASI***	**248**
Ezgi OĞUZ & Mücahit PEHLUVAN & Rafet ASLANTAŞ ***KİRAZDA BAZI KİMYASAL UYGULAMALARIN MEYVE KALİSETİ ÜZERİNE ETKİSİ***	**249**
Başaran KARADEMİR & İsa YILMAZ ***E.COLİ (K99) KÖKENLİ BUZAĞI İSHALLERİ SIRASINDA BAZI İZ VE MAKRO MİNERALLERİN DÜZEYLERİNİN DURUMLARI***	**250**
İbrahim CAN & İlyas GÜLDEŞ ***HAREKET HALİNDEKİ TAŞITLARIN SÜSPANSİYON SİSTEMİNDEN KİNETİK ENERJİ GERİ KAZANIMININ DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ***	**251**
Dr. Fatih KOÇ & . İ. Halil BAYDİLEK ***İÇ VE DIŞ KABUK KALINLIKLARININ GAAS/ALXGA1-X/GAAS/ALXGA1-XAS ÇOK KATMANLI KUANTUM NOKTA YAPI GÜNEŞ PİLİNİN VERİMİ ÜSTÜNDEKİ ETKİSİ***	**252**
Necdet KARAKOYUN & Ayşegül GÜMÜŞ & Selçuk GÜMÜŞ ***3,6- DIALKYLSULFANYLPHTHALONITRILES: COMPARATIVE MOLECULAR STRUCTURE, SPECTROSCOPIC AND DFT COMPUTATIONAL STUDIES***	**253**
Bahtiyar MEHMETOĞLU & . Iskender ASKEROĞLU & Adem AKKUŞ ***CALCULATION OF THE CHANGE RESISTIVITY OF SEMICONDUCTOR UNDER MAGNETIC FIELD USING ONE-PARAMETER FERMI FUNCTIONS***	**254**
Nergiz YILDIZ YORGUN & Esra KAVAZ ***RADIATION ATTENUATION COEFFICIENTS OF THE SOME CANCER DRUGS FOR MEDICAL APPLICATIONS***	**255**
Erkan AĞYÜZ ***A STUDY ON BETA TYPE FUNCTIONS AND POLYNOMIALS BASED ON POST QUANTUM CALCULUS***	**256**
Murat AYCİBİN & Abdulkadir KORKUT ***OPTICAL PROPERTIES OF CSSİX3 (X= I, BR, CL)***	**257**
Ebru ÇOPUROĞLU & Adem AKKUŞ ***ANALYTICAL ASSESSMENT OF THE HALL EFFECT OF SEMICONDUCTOR USING ONE-PARAMETER FERMI-DIRAC FUNCTIONS***	**258**
Murat AYCİBİN & Abdulkadir KORKUT ***FIRST PRINCIPLE STUDY OF CATA2O6 COMPOUND***	**259**
Hakan BAKAR ***YENİ MEDYADAKİ DÖNÜŞÜM SÜRECİNE KURAMSAL BİR BAKIŞ***	**260**
Hakan BAKAR ***EDWARD W. SAİD EKSENİNDE İSRAİL-FİLİSTİN MESELESİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME***	**261**
Ercan İNCE & Emel ALTIN ***Y VE M KUŞAKLARININ İNTERNET GİRİŞİMCİLİĞİ NİYETLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: IĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ***	**262**
Ercan İNCE & Emel ALTIN & Tolga SARICAN	**263**

YENİ BİR KOSGEB GİRİŞİMCİLİK DESTEK MODELİ ÖNERİSİ: IĞDIR İLİ ÖRNEĞİ	
Fikriye ATAMAN & H. Eray ÇELİK *SOSYAL AĞ VERİSİNE DAYALI TWİTTER4J UYGULAMASI İLE LEXİCON TABANLI DUYGU ANALİZİ*	**264**
Okan DEMİR & Sima SAYAR *TARIMDA KADIN EMEĞİNİN İŞGÜCÜNE KATILIM DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ*	**265**
Ömer ÇİFTÇİ & Rıdvan DEMİRCİ *YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ BİR KAYNAKÇA DENEMESİ*	**266**
Burhan ALPTEKİN & Mehmet Kazım KARA *TARIMSAL ÜRETİM VE PAZARLAMA AÇISINDAN ÖRGÜTLENME (ORGANİZASYON) SORUNUNUN, HAYVANCILIK İŞLETMELERİNDE ANALİZİ: IĞDIR ÖRNEĞİ*	**267**
Mehmet GEÇİM & Eren KORKMAZ & Tufan SALAN & Mehmet Hakkı ALMA *THE EFFECT OF SOME ECO-FRIENDLY ADDITIVES ON THE INSULATION PROPERTIES OF GYPSUM BOARD*	**269**
İsmail TİYEK & Esra ARISAL & Mustafa YAZICI & Mehmet Hakkı ALMA & Abdullah GÜL & Ayşegül GÜNDÜZ & Muhammed BARUT & Ömer ÖNAL *FARKLI BOR BİLEŞİKLERİ KATIKILI POLİAKRİLONİTRİL POLİMERLERİNDEN ELEKTROÇEKİM YÖNTEMİYLE NANOLİF YAPILI TEKSTİL YÜZEYLERİNİN ÜRETİMİ VE TERMAL KARAKTERİZASYONU*	**270**
Senem AKKOÇ *SYNTHESİS AND CHARACTERİZATİON OF ORGANİC COMPOUNDS INCLUDİNG 2-P-TOLYL-1H-BENZO-[D]-İMİDAZOLE NUCLEUS AND ANTİ-CANCER PROPERTİES İN MCF-7 CELL LİNE*	**272**
Eren KORKMAZ & Tufan SALAN & M. Hakkı ALMA *FINDIK KABUĞU-FURFURAL ESASLI FORMALDEHİTSİZ BAKALİT REÇİNESİ ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU*	**273**
Selin KÖKEN & Reyhan ÖZDEMİR & Şevki ADEM & Emrah YERLİKAYA & Sezer OKAY *KARBONİK ANHİDRAZ 9 ENZİMİ ÜZERİNDE BAZI FLAVONLARIN İNHİBİSYON ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI*	**274**
Pınar GÜLLER & Elif Duygu KAYA & Mehmet Zeki KOÇAK & Uğur GÜLLER *LEPİSTA PERSONATA MANTARININ BAZI ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ*	**275**
Senem AKKOÇ & Halime Güzin ASLAN & Zülbiye KÖKBUDAK *CU, CO AND MN COMPLEXES: SYNTHESİS, CHARACTERİZATİON AND CYTOTOXİC ACTİVİTY*	**276**
Elif Duygu KAYA & Ayşe TÜRKHAN & Sadiye Peral EYDURAN & Meleşken AKIN& Ogün BAĞCI *POLİFENOL OKSİDAZ (PFO) ENZİMİNİN IĞDIR MAHALLİ ÜZÜMÜ EL HAKKI NECEFALİ ÇEŞİDİNDEN SAFLAŞTIRILMASI, KARAKTERİZASYONU VE ÜZÜMÜN ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN*	**277**

TAYİNİ	
Sevilay ÖZTÜRK & Oğuz KURT *MARMARA GÖLÜ (MANİSA) ALGLERİ; YAYILIŞI VE TAKSONOMİSİ*	**278**
Emre ÇELEN & Hüseyin USTA *DONDURARAK KURUTMA YÖNTEMİ VE KÜLTÜR MANTARININ DONDURARAK KURUTULMASI*	**279**
Halide KÖKLÜ & Okan ÖZER *ANİZOTROPİK SAÇILMALI NÖTRON TRASNPORT DENKLEMİNİN KRİTİK KALINLIK ÇÖZÜMLERİ*	**280**
Sulhattin YASAR & Ramazan TOSUN *PLEUROTUS OSTREATUS AND PHANEROCHAETE CHRYSOSPORIUM FERMENTATION IMPROVED THE NUTRITIONAL, ENZYMATIC AND ANTIOXIDANT QUALITIES OF TOMATO POMACE*	**281**
Ayşe ERDEN & Mustafa KÜÇÜKÖDÜK & Murad Aydın ŞANDA *TUZ GÖLÜ (CİHANBEYLİ-KONYA) ALLIUM L. (LILIACEAE) TAKSONLARININ MORFOLOJİK, ANATOMİK VE EKOLOJİK ÖZELLİKLERİ*	**282**
Fatih TOPRAK & M. Handan GÜNEŞ *AYNALARDA YANSIMA VE IŞIĞIN SOĞRULMASI ÜNİTESİNE YÖNELİK AKADEMİK BAŞARI TESTİ GELİŞTİRİLMESİ*	**283**
Fatih TOPRAK & M. Handan GÜNEŞ *FEN BİLİMLERİ DERSİNE ENTEGRE EDİLEN STEM UYGULAMALARININ FEN'E YÖNELİK SORGULAYICI ÖĞRENME BECERİLERİ ALGILARINA ETKİSİ*	**284**
Гамидов Эльшад Гамид О. *РАЗРЕШИМОСТИ НАЧАЛЬНО КРАЕВЫХ ЗАДАЧ В ПРОСТРАНСТВЕ ГЛАДКИХ ВЕКТОР – ФУНКЦИЙ*	**285**
Ekin Emre ERKILIÇ *SKIN LESIONS ACCOMPANYING THE CORYZA GANGRENOSA BOVUM'S HEAD-EYE FORM WHICH CLINICALLY DIAGNOSED IN A CATTLE*	**287**
Tuba GENÇ-KESİMCİ & Sezgin SANCAKTAROĞLU *IĞDIR İLİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI LAVANTA TÜRLERİNDEN İZOLE EDİLEN FUNGUSLAR*	**289**
İrfan ÖZGÜNLÜK & Kasım ŞİMŞEK *BATMAN YÖRESİNDEKİ GASTROENTERİTİSLİ ÇOCUKLARDA ROTAVİRÜS ENFEKSİYONUNUN ELISA YÖNTEMİ İLE ARAŞTIRILMASI*	**290**
İrfan ÖZGÜNLÜK & Ramazan ABİKOĞLU *ŞANLIURFA İLİNDEKİ İSHALLİ BUZAĞILARDA CORONAVİRUSLARIN ELISA YÖNTEMİ İLE ARAŞTIRILMASI*	**291**
İrfan ÖZGÜNLÜK *TÜRKİYE'NİN GÜNEYDOĞU İLLERİNDEKİ SIĞIRLARINDA BOVİNE HERPES VİRUS 1 (BHV 1) VE BOVİNE VİRAL DİARRHEA VİRUS (BVDV) ENFEKSİYONLARININ SEROPREVALANSI*	**292**
Mushap KURU & Murat Can DEMİR & Cihan KAÇAR *ÜREME SEZONU DIŞINDAKİ ROMANOV KOYUNLARINA PROGESTERON DESTEKLİ ÖSTRUS SENKRONİZASYONU UYGULAMALARININ DÖL VERİMİNE ETKİSİ*	**293**
Orhan YILMAZ	**294**

SOME MORPHOLOGICAL TRAITS OF THE ZAGAR (ERECT-EAR) DOG RAISED IN PROVINCE OF IGDIR AND ITS AROUND	
Ekin Emre ERKILIÇ & Ali Haydar KIRMIZIGÜL & Enes AKYÜZ & Mert SEZER & Hekim Ersin TANRIVERDİ	**295**
SCOTİSH FOLD IRKI BİR KEDİDE HEPATİK LİPİDOZİS: OLGU SUNUMU	
Adem ZENGİN	**297**
PREPARATION AND CHARACTERIZATION OF SEROTONIN IMPRINTED POLYMERS VIA SURFACE INITIATED INIFERTER POLYMERIZATION	
Muharrem Rıza AKSU	**298**
IĞDIR İLİ GÜNEŞ ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETME POTANSİYELİNDE FARKINDALIK VE YATIRIM	
Figen TENLİK & Erhan ÖZTÜRK & Zeynep TURHAN İRAK	**299**
BAZI FLAVONOİDLERİN ANTİOKSİDAN ETKİNLİKLERİNİN TEORİK OLARAK İNCELENMESİ	
Erhan ÖZTÜRK & Zeynep TURHAN İRAK & Selçuk GÜMÜŞ	**300**
AZAFENANTREN TÜREVLERİNİN AROMATİKLİĞİNİN TEORİK OLARAK HESAPLANMASI	
İsmail TİYEK & Muhammed BARUT & Mustafa YAZICI & Mehmet Hakkı ALMA & Abdullah GÜL & Esra ARISAL & Ömer ÖNAL & Hakan YÖNDER	**301**
KANTARON (HYPERİCUM PERFORATUM L.) ÖZLÜ MİKROKAPSÜLLERİN HAZIRLANMASI	
Reyhan ÖZDEMİR & Ali Rıza TÜFEKÇİ & Şevki ADEM & M. Ümit BİNGÖL	**303**
DİGİTALİS LAMARCKİİ IVANİNA BİTKİSİNİN ÇEŞİTLİ KISIMLARININ SULU EKTRELERİNİN PANKREATİK LİPAZ ENZİMİ AKTİVİTESİ ÜZERINDEKİ ETKİSİNİN ARAŞTIRLMASI	
Yavuz TÜRKAY & Feyyaz ALPSALAZ	**304**
SÜPERKAPASİTÖR VE LİTYUM İYON BATARYALARIN KULLANILDIĞI ELEKTRİKLİ ARAÇLARDA ENERJİ YÖNETİM OPTİMİZASYONU	
Ferhat KAYA	**305**
İNCELEME MAKALESİ: SİLİNDİR İÇİ ORTAM ŞARTLARININ DME YAKITININ SPREY ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	
Ferhat KAYA	**306**
İNCELEME MAKALESİ: ENJEKSİYON ÇAPININ, AÇISININ VE BASINCININ DME YAKITININ SPREY ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	
Mehmet Zeki KOCAK & Ahmet Metin KUMLAY & Mehmet Hakki ALMA & Bunyamin YİLDİRİM & Eren OZDEN	**307**
BIOTECHNOLOGY FOR PRODUCTION OF BIOACTIVE COMPOUNDS IN MUSHROOMS	
Hasan ELİK & Ali Rıza KUL & Nurhayat ATASOY & Adnan ALDEMİR	**308**
VAN İLİNDE YETİŞEN SÖĞÜT AĞACINDAN ALINAN TALAŞ ÜZERİNDE MALAHİT YEŞİLİ ADSORPSİYONU ÇALIŞMASININ KİNETİK HESAPLAMALARI	
Hasan ELİK & Ali Rıza KUL & Nurhayat ATASOY & Adnan ALDEMİR	**309**
VAN İLİNDE YETİŞEN SÖĞÜT AĞACINDAN ALINAN TALAŞ ÜZERİNDE MALAHİT YEŞİLİ ADSORPSİYONU ÇALIŞMASININ TERMODİNAMİK VE İZOTERM HESAPLAMALARI	
Erol ŞADOĞLU & Emrullah SAĞIR & Hakan Alper KAMİLOĞLU	**310**

HOMOJEN SONLU ŞEVLERDE TOPUK KAYMASI DURUMUNDA GÜVENLİK SAYISININ OPTİMİZASYONU	
Erol ŞADOĞLU & Emrullah SAĞIR & Hakan Alper KAMİLOĞLU *HOMOJEN SONLU ŞEVLERDE TOPUK KAYMASI DURUMUNDA KIRILMA YÜZEYLERİNİN OPTİMİZASYONU*	311
Ötüken SENGER & Deniz TANIR *KARS HALKI'NIN TEMEL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ KULLANIM DÜZEYİNİN KÜMELEME ANALİZİ İLE İNCELENMESİ*	312
Mustafa BILICI *DETERMINATION OF CATALASE ENZYME ACTIVITIES IN APRICOT FRUIT GROWING IN VAN REGION*	313
Osman AYGÜN & Mehmet YAMAN & Hisamettin DURMAZ *A SURVEY ON PRESENCE OF TYROPHAGUS PUTRESCENTIAE (ACARI: ACARIDAE) IN SURK, A TRADITIONAL TURKISH DAIRY PRODUCT*	314
Salih GÜLEN *ÖĞRETMENLERİN STEM/FETEMM YAKLAŞIMINI TANIMA DURUMLARININ İNCELENMESİ*	315
Aydın KIZILASLAN *GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL SÜREÇLERİNİN ANALİZİ*	316
Aydın KIZILASLAN *GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLER İÇİN TASARLANAN ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ*	317
Esra MİNDİVANLİ AKDOĞAN & Servet TÜRKAN *SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN OKUL MÜDÜRLÜĞÜ, VELİ VE ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ VE YAŞADIKLARI PROBLEMLER*	318
Şenay ÖZEN ALTINKAYNAK *OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ*	319
Nagahan ÇAKMAK & Adem ÇAKMAK *ŞEHİRLERİ SARAN ZEHİRLİ DUMAN : IĞDIR'DA NARGİLE MEKANLARININ YAYGINLAŞMASI*	320
Tağıyeva Samirə Cəmil-Cahid & Cəbrayılzadə Sevinc Cəmil-Cahid *KƏMİYYƏT ANLAYIŞI VƏ ONUN İBTİDAİ SİNİFLƏRDƏ ÖYRƏDİLMƏSİ*	321
Rumeysa SEVEN *MELANIE KLEIN VE DEPRESİF KONUM*	322
Turhan MOÇ & Suzan MOÇ *BİREYLER ARASINDA YAŞANAN ÇATIŞMALAR VE UYGULANAN ÇÖZÜM STRATEJİLERİ*	323
Ömer GÜNDOĞDU & Muhammet Raci AYDIN *ÇOCUKLARIN OYUNCAK GÜRÜLTÜSÜNE MARUZ KALMASI: BİR DEĞERLENDİRME*	324
Mehmet Fırat BARAN *KENGER (GUNDELİA TOURNEFORTİİ) YAPRAĞI İLE GÜMÜŞ NANOPARTİKÜL (AGNP) SENTEZİ, KARAKTERİZASYONU VE ANTİMİKROBİYAL UYGULAMALARI*	325

Burak ERDEMCİ & Mustafa Vecdi ERTEKİN & Sare ŞİPAL Ahmet HACIMÜFTÜOĞLU & Fatih SARUHAN ***BATIN IŞINLAMASI YAPILAN RATLARDA ÇİNKO VE MELATONİNİN TEK TEK VE KOMBİNE KULLANIMININ AKUT İNTESTİNAL HASAR ÜZERİNE ETKİSİ***	**326**
Burak ERDEMCİ & Orhan Sezen & Caner Arslan ***ERKEN EVRE GLOTTİK KANSERLERDE TUTULU KORDUN SİMULTANE ENTEGRE BOOST TEKNİĞİ İLE RADYOTERAPİSİNDE KAROTİD ARTER DOZLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ***	**328**
Dr. Kazım UÇKAN & Mustafa BİLİCİ & Halit DEMİR & Canan DEMİR ***YUMURTALIK KANSERİ İLE İSKEMİ MODİFİYE ALBÜMİN ARASINDAKİ KOORELASYON***	**329**
Feray DURSUN & Osman SAĞLAM & Ayşe KARACALI TUNÇ ***DİREKT PARAZİT İNCELEMESİ SONUCUNDA AMİP VE GİARDİA GİBİ PARAZİT ENFEKSİYONLARININ ARDINDAN BİR YIL SONRA GÖRÜLEN TAENİA SAGİNATA ŞERİTLERİNİN İNCELENMESİ***	**331**
Şenay KARADAĞ ARLI & Ayşe Berivan BAKAN & Gülpınar ASLAN ***KADINLARDA SERVIKS VE MEME KANSERI RISK FAKTÖRLERININ DAĞILIMI VE TARAMA YÖNTEMLERINE ILIŞKIN BILGI VE TUTUMLARI***	**332**
Ayşe KARACALI TUNÇ & Feray DURSUN ***IĞDIR'IN 2017-2018 YILLARI ARASINDAKİ İNSAN BRUCELLOSİS İNSİDANSI***	**333**
MEHMET FIRAT BARAN & A. KOC & M. DÜZGÜN & M. NURİ ATALAR ***ZEA MAYS (MISIR) YAPRAĞINDAN GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERİN SENTEZİ, KARAKTERİZASYONU VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTENİN İNCELENMESİ***	**334**
Kazım UÇKAN ***NADİR GÖRÜLEN ; GEBELİĞİ BULUNAN TAKAYASU ARTERİT SENDROMLU OLGUYA YAKLAŞIM***	**335**
Filiz YANGILAR ***İNSANLARIN GIDAYA ERİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER, ÖNERİLER VE GIDA ENDÜSTRİSİNDEKİ TEKNOLOJİK UYGULAMALAR***	**336**
Zeynep AYDOĞAN & Mustafa Cemal DARILMAZ & Ali GÜROL & Ümit İNCEKARA ***HEAVY METAL/METALLOID CONTENT OF SOME DYTISCIDAE (COLEOPTERA) SPECIES FROM AFYON PROVINCE, TURKEY***	**337**
İbrahim HOSAFLIOĞLU & Bilal KESKİN & Hakkı AKDENİZ ***FARKLI TOHUM MİKTARLARI VE BİÇİM ZAMANLARININ İNGİLİZ ÇİMİNİN (LOLİUM PERENNE L. VAR. OVATİON) ÇİM PERFORMANSLARI ÜZERİNE ETKİLERİ***	**338**
Bilal KESKİN & Süleyman TEMEL & Barış EREN ***BAZI YONCA ÇEŞİTLERİNİN IĞDIR KOŞULLARINDA ADAPTASYON ÇALIŞMASI***	**339**
Hakkı AKDENİZ & Ali KOÇ ***CEYLANPINAR TARIM İŞLETMESİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI AT DİŞİ MISIR ÇEŞİTLERİNİN VERİM PERFORMANSLARININ BELİRLENMESİ***	**340**
Celalettin GÖZÜAÇIK & Kesran AKIN & Erdem SEVEN & Mete	**341**

TÜRKOĞLU ***IĞDIR İLİ LEPİDOPTERA FAUNASINA KATKILAR: SPHINGIDAE***	
Celalettin GÖZÜAÇIK ***IĞDIR İLİ İKİNCİ ÜRÜN MISIR ALANLARINDA HELICOVERPA ARMIGERA HÜBNER (LEPIDOPTERA: NOCTUIDAE)'NIN DAĞILIMI, ZARAR DURUMU VE DOĞAL DÜŞMANLARI***	**343**
Şenol KÖSE & İbrahim ALTUN & Yağmur ERİM KÖSE ***ANTİOKSİDAN GIDA KAYNAĞI OLARAK TAVUK YUMURTASI***	**345**
Celalettin GÖZÜAÇIK & İnanç ÖZGEN ***IĞDIR İLİ MISIR ALANLARINDA BULUNAN AUCHENORRHYNCHA (HOMOPTERA, FULGOROMORPHA AND CICADOMORPHA) TÜRLERİ VE YOĞUNLUKLARI***	**346**
Mustafa USTA & Abdullah GÜLLER & Hikmet Murat SİPAHİOĞLU ***TÜRKİYE'DE 'CANDİTATUS PHYTOPLAZMA TRİFOLİİ' İÇİN YENİ BİR KONUKÇU OLAN ARMUT (PYRUS COMMUNİS L.)'TAKİ İZOLATLARININ MOLEKÜLER KARAKTERİZASYONU***	**347**
Mehmet Emin YAŞAR & Ethem KILIÇ ***MOBBİNGİN İŞLETMELERE VE ÇALIŞANLARA ETKİSİ***	**348**
Esra MİNDİVANLİ AKDOĞAN & Servet TÜRKAN ***ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DEĞER ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARI***	**349**
Тагиева Самира ДЖАМИЛЬ-ДЖАХИД & Джабраильзаде Севинь ДЖАМИЛЬ-ДЖАХИД ***ПОНЯТИЕ ВЕЛИЧИНЫ И ПРЕПОДАВАНИЕ ЕЕ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ***	**350**
Bekir DENİZ ***IĞDIR KERVANSARAYI***	**352**
Eyüp Serhat ÇALIK ***A NOVEL TECHNİQUE FOR THE TREATMENT OF VARİCOSE VEİNS: EVALUATİON OF EFFECTİVENESS OF ABLATİVE POLYMERİZATİON WİTH CYANOACRYLATE GLUE***	**353**
Gülpınar ASLAN & Senay Karadağ ARLI & Ayse Berivan BAKAN ***18-64 YAŞ ARALIĞINDAKİ KADINLARDA OBEZİTE DURUMU VE RİSK FAKTÖRLERİ***	**354**
Ömür ÖZTÜRK & Mesut ERBAŞ ***MİGREN BAŞAĞRISINDA BÜYÜK OKSİPİTAL SİNİRE PULSE RADYOFREKANS UYGULAMA SONUÇLARIMIZ***	**355**
Esma ŞAHİN ***SAĞLIK SEKTÖRÜNDE HİZMETKÂR LİDERLİK MODELİ***	**357**
Eyyup TELCİ ***ORTOPEDİK PROTEZ VE ORTEZ***	**358**
Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ & Volkan KORKMAZ & Mevlüt ALATAŞ ***Homalothecium Sericeum (HEDW.) SCHİMP. TAKSONUNUN ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİ***	**359**

Ragıp Gökhan ULUSOY & Kadri YILDIZ & Hayrunisa Bekis BOZKURT ***PEDİATRİK POPULASYONDA DÜZ TABANLIK, İÇE BASMA VE ARK YÜKSEKLİK İNDEKSİ İLİŞKİSİ***	**360**
Hayrunisa HANCI ***GRİP VE GRİP AŞISINA YAKLAŞIM***	**361**
A.KOÇ ***GREEN SYNTHESIS OF SILVER NANOPARTICLES (AGNPS) USING PISTACIA TEREBINTHUS (BITTIM) LEAF EXTRACT: ANTIMICROBIAL EFFECT AND CHARACTERIZATION***	**363**
Ayfer GÜNEY & Ramazan GÜRBÜZ ***BAZI BRASİCA YABANCI OTLARINDAN ELDE EDİLEN EKSTRAKTLARIN AMARANTHUS RETROFLEXUS L.'UN TOHUMLARININ ÇİMLENMESİ ÜZERİNE ALLELOPATİK ETKİSİ***	**364**
Ayşe USANMAZ BOZHÜYÜK & Memiş KESDEK & Şaban KORDALİ & Celalettin GÖZÜAÇIK ***BAZI SATUREJA TÜRLERİNDEN ELDE EDİLEN UÇUCU YAĞLARIN HYPERA POSTİCA (GYLLENHAL, 1813) (COLEOPTERA: CURCULIONIDAE) ERGİNLERİ ÜZERİNDE İNSEKTİSİDAL ETKİLERİ***	**366**
Eyyüp KARAOĞUL & M. Hakkı ALMA & Ertuğrul ALTUNTAŞ ***CHEMICAL COMPOSITIONS OF FATTY ACID OBTAINED FROM SEEDS OF SILYBUM MARIANUM L. GAERTN (THISTLE) BY USING COLD PRESS***	**368**
Mustafa TERİN ***TÜRKİYE'NİN BUĞDAY TİCARETİNDEKİ REKABET GÜCÜ VE SEÇİLMİŞ DÜNYA ÜLKELERİYLE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ***	**369**
Köksal KARADAŞ & İbrahim Hakkı KADİRHANOĞULLARI & Mehmet Kazım KARA & Meryem KONU KADİRHANOĞULLARI ***IĞDIR İLİNDE MISIR ÜRETİMİ VE EKONOMİK ÖNEMİ***	**371**
İbrahim Hakkı KADİRHANOĞULLARI & Köksal KARADAŞ & Ahmet Metin KUMLAY & Meryem KONU KADİRHANOĞULLARI ***IĞDIR İLİNDE ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ VE İL EKONOMİSİNE KATKISI***	**372**
Ali GÖÇERİ & Eyyüp KARAOĞUL & Mehmet Hakkı ALMA ***RHİZOPUS ORYZAE NRRL 395 İLE FERMENTE EDİLEN ATIK BULGUR SUYUNUN ORGANİK ASİT, VİTAMİN VE KARBONHİDRAT DEĞİŞİMLERİ***	**373**
Mine KÖKTÜRK & Muhammed ATAMANALP ***ZEBRA BALIĞI EMBRİYO/LARVALARININ KAN AKIŞI VE HUVEC (İNSAN UMBİLİKAL DAMAR / VASKÜLER ENDOTELYUM HÜCRELERİ) HÜCRE KÜLTÜRÜ ÜZERİNE N-BUTANOL'ÜN ETKİLERİ***	**374**
İnanç ÖZGEN & Aykut TOPDEMIR & Celalettin GOZUAÇIK ***NEWLY FAUNISTIC RECORDS WITH INTEREST TO COCCINELLIDAE (COLEOPTERA) SPECIES IN TURKEY***	**375**
İnanç ÖZGEN & Musa GEÇİT & Barış ÇERCİ & Aykut TOPDEMİR & Celalettin GÖZUAÇIK ***THE ADDITIONAL FAUNISTIC RECORDS TO PENTATOMIDAE FAMILY (HETEROPTERA: HEMIPTERA) İN MARDIN (ARTUKLU) PROVINCE (TURKEY)***	**376**

İnanç ÖZGEN & Nida ÇELİK & Aykut TOPDEMİR & İbrahim KOÇ & Yunus GÜRAL ***TRIBOLIUM CONFUSUM' JACQUELİN DU VAL' A KARŞI TAVUK VE FINDIK SİRKELERİNİN İNSEKTİSİDAL ETKİNLİKLERİNİN BELİRLENMESİ***	**377**
Serkan DEMİREL ***BATTERY ELECTRODE CHARACTERIZATION VIA IN-SITU XRD TECHNIQUE***	**378**
Bünyamin AYGÜN ***DETERMINATION OF NEUTRON AND GAMMA RADIATION SHIELDING PARAMETERS OF EUTECNIC HIGH ENTROPY ALLOY ON THE ALCOCRFEMONİ SYSTEM***	**379**
Özlem SÖKMEN GÜRÇAM & Murat KARAKILIÇ & Kenan GÜRÇAM ***GÜNEŞ ENERJİSİ POTANSİYELİNİN EKONOMİYE YANSIMASI: IĞDIR ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA***	**380**
Bünyamin AYGÜN & Erdem ŞAKAR & Turgay KORKUT & Sinan ÜNVAR & Abdulhalik KARABULUT ***PRODUCTION OF NEW REFRACTORY BRICKS WITH SHIELDING GAMMA AND NEUTRON RADIATION***	**382**
Bahtiyar MEHMETOĞLU &. Iskender ASKEROĞLU & Adem AKKUŞ ***CALCULATION OF THE CHANGE RESISTIVITY OF SEMICONDUCTOR UNDER MAGNETIC FIELD USING ONE-PARAMETER FERMI FUNCTIONS***	**383**
Özkan AKIN & İrfan ALAN ***FPGA BASED INDUCTION MOTOR CONTROLLER DESIGN USING SIMULINK***	**384**
Camal GENÇTÜRK & Nusret YILMAZ & Özkan AKIN ***IMAGE PROCESSING BASED CONVEYOR BELT SYSTEM DESIGN FOR PRODUCT CLASSIFICATION***	**385**
Dinara FARDEEVA ***XIV ULUSLARARASI KAZAN MÜSLÜMAN FILM FESTIVALI***	**386**
Aydın UZUN & Hasan PINAR ***KAOLİN UYGULAMASININ BRAEBURN ELMA ÇEŞİDİNDE MEYVE KALİTESİ ÜZERİNE ETKİLERİ***	**387**
Kağan KÖKTEN & Mahmut KAPLAN ***BİNGÖL KOŞULLARINDA FARKLI MACAR FİĞİ (VİCİA PANNONİCA CRANTZ.) İLE TRİTİKALE (X TRİTİCOSECALE WİTTMACK.) KARIŞIMLARININ OT KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ***	**388**
Kağan KÖKTEN & Naz KARAKÖSE & Mahmut KAPLAN ***KIŞLIK OLARAK EKİLEN BAZI YEM BEZELYESİ (PİSUM ARVENSE L.) GENOTİPLERİNİN OT KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ***	**389**
Zeki GÖKALP & Furkan Ömer KANARYA ***A CASE STUDY ON NATURAL WASTE WATER TREATMENT SYSTEMS OF KAYSERI PROVINCE OF TURKEY***	**391**
Zeki GÖKALP & Furkan Ömer KANARYA	**392**

PHOSPHORUS REMOVAL FROM WASTE WATERS WITH DIFFERENT SUBSTRATE MATERIALS	
Semih YILMAZ & Khalid Abdullah MAMOORİ & Halit YETİŞİR & Mehmet ARSLAN & Enfal ÇÖMLEKCİ & Alim AYDIN & Essa Saab NAJM *PGPR ACTIVITY OF NATIVE BACILLUS SPECIES ON ZEA MAYS L.*	**393**
Murat ŞENTÜRK & Esra ŞENTÜRK *KARBONİK ANHİDRAZ ENZİMİNİN FİZYOLOJİK ÖNEMİ*	**395**
Esra ŞENTÜRK *SİGARA KULLANAN VE SİGARA KULLANMAYAN ERKEK ÖĞRENCİLERİN ASETİLKOLİNESTERAZ ENZİM AKTİVİTESİNİN İNCELENMESİ*	**396**
Yavuz TOPCU & Vedat DAĞDEMİR & Derya BARAN *COĞRAFİ İŞARETLİ ERZURUM CİVİL PEYNİRİNİN İNOVATİF ÜRÜN PROFİLİNİ BELİRLEME*	**397**
Vedat DAĞDEMİR & Yavuz TOPCU & Emine AŞKAN *BÖLGE ORİJİNLİ ERZİNCAN ELMASININ PİYASA PAYININ BELİRLENMESİ: TRA1 BÖLGESİ ÖRNEĞİ*	**399**
Mustafa ACAR & Selçuk GÜMÜŞ *ORMAN YOLU KENARINDA BULUNAN KAZI VE DOLDURU ŞEVLERİNİN BİTKİLENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*	**399**
Selçuk GÜMÜŞ & Mustafa ACAR *ARAZİ EĞİM SINIFLARINA VE BAKI ANALİZİNE GÖRE ORMAN YOLLARININ İNCELENMESİ (ARTVİN TÜTÜNCÜLER ORMAN İŞLETME ŞEFLİĞİ ÖRNEĞİ)*	**400**
İbrahim ALTUN & Şenol KÖSE *ENDÜSTRİYEL VE GELENEKSEL YÖNTEMLE ÜRETİLEN YOĞURTLARDAN SÜZME YOĞURT ÜRETİMİ SIRASINDA ELDE EDİLEN SERUMLARIN ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN BELİRLENMESİ*	**401**
Kağan KÖKTEN & Hariwan Abdullah YOUSİF & Mahmut KAPLAN & Halit TUTAR *BİNGÖL KOŞULLARINDA FARKLI ADİ FİĞ (VİCİA SATİVA L.)+TRİTİKALE (X TRİTİCOSECALE WİTTMACK.) KARIŞIMLARININ OTLARIN KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ*	**402**
Kağan KÖKTEN & Naz KARAKÖSE & Mahmut KAPLAN *BİNGÖL EKOLOJİK KOŞULLARINDA KIŞLIK EKİMDE BAZI YEM BEZELYESİ (PİSUM ARVENSE L.) GENOTİPLERİNİN VERİM VE VERİM ÖĞELERİNİN BELİRLENMESİ*	**403**
Ali İhsan ATALAY & Adem KAMALAK *EFFECT OF MATURITY ON CHEMICAL COMPOSITION AND NUTRITIVE VALUE OF TRAPOGON PORRIFOLIUS HAY*	**404**
Ali İhsan ATALAY & Adem KAMALAK *EFFECT OF MATURITY ON CHEMICAL COMPOSITION AND NUTRITIVE VALUE OF POLYGONUM COGNATUM HAY*	**405**
Murat ŞENTÜRK & Esra ŞENTÜRK *BAZI ANTİENFLAMATUAR İLAÇLARIN KOLİNESTERAZ İNHİBİSYON*	**406**

ETKİSİNİN İNCELENMESİ	
Esra ŞENTÜRK & Hilal ÜSTÜNDAĞ & Murat ŞENTÜRK *HİPERTROİDİLİ SIÇANLARDA GLUTATYON REDÜKTAZ ENZİM AKTİVİTESİN*	**407**
Selahattin YAVUZ *KISITLI DOĞRUSAL VE DOĞRUSAL OLMAYAN OPTİMİZASYON PROBLEMLERİNİN LAGRANGE ÇARPANLARI İLE ÇÖZÜMÜ*	**408**
Selahattin YAVUZ *ORTALAMALAR ARASINDAKİ FARKIN BÜYÜKLÜĞÜ İÇİN KULLANILAN ETKİ BÜYÜKLÜĞÜNÜN HESAPLANMASI VE YORUMLANMASI*	**409**
Selahattin YAVUZ *ULAŞTIRMA, ATAMA VE AKTARMA PROBLEMLERİNİN EXCEL ÇÖZÜCÜ EKLENTİSİ İLE ÇÖZÜMÜ*	**410**
Elif Duygu KAYA & Ayşe TÜRKHAN & Nesrin YILMAZ GÜNGÖR *IĞDIR AĞŞEFTALİ VE ZEFERAN ŞEFTALİLERİNİN (PRUNUS PERSİCA L.) ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN TAYİNİ*	**411**
Hasan ORAL & Mushap KURU & Semra KAYA & Murat Can DEMİR *TERRİER IRKI GEBE BİR KÖPEKTE İNGUİNAL HERNİ OLGUSU: YAVRUDAKİ ÖLÜMCÜL SONUÇ*	**412**
Hakan HEKİMHAN & Aydan ARAZ & Kadir AKAN *ARPA ÇİZGİ YAPRAK LEKESİ HASTALIĞININ BİYOLOJİK MÜCADELESİNDE [TRİCHODERMA HARZİANUM (KUEN 1585)]'İN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI*	**413**
Mushap KURU & Emin KARAKURT & Murat Can DEMİR & Hilmi NUHOĞLU & Semra KAYA & Serpil DAĞ & Cihan KAÇAR & Enver BEYTUT & Hasan ORAL *SİMENTAL BİR İNEKTE VAGİNAL FİBROSARKOM*	**414**
Mushap KURU & Başaran KARADEMİR & Hasan ORAL & Fatih UZUN *THE EFFECT ON SERUM MINERAL LEVELS OF ACUTE SEPTIC MASTITIS AND CLINICAL MASTITIS IN COWS*	**415**
Hakan PARLAKPINAR & Fatmanur ŞAHİN & Onural ÖZHAN & Recep BENTLİ & Azibe YILDIZ & Nigar VARDI &Sevgi BALCIOĞLU & Burhan ATEŞ & Şeyma YAŞAR & Ahmet ACET *DEKSPANTENOL'ÜN RATLARDA VALPROİK ASİT İLE İNDÜKLENEN HEPATOTOKSİSİTE ÜZERİNDEKİ KORUYUCU VE TEDAVİ EDİCİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI*	**416**
Hakan PARLAKPINAR & Ervanur İÇEN & Ataa UMMUHAN & Onural ÖZHAN & Mehmet GÜNATA & Murat ALADAĞ & Nigar VARDI & Yılmaz ÇİĞREMİŞ & Ahmet Kadir ARSLAN & Ahmet ACET *ASETİK ASİTLE OLUŞTURULAN DENEYSEL KOLİT MODELİNDE APOCYNİN'İN ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI*	**417**
Hakan PARLAKPINAR & Firdevs BAŞDAŞ & Onural ÖZHAN & Lokman Hekim TANRIVERDİ & Ali BEYTUR & Azibe YILDIZ & Nigar VARDI Yusuf TÜRKÖZ & Muhammed Mehdi ÜREMİŞ & Ahmet Kadir ARSLAN & Ahmet ACET *EMBELİN'İN RENAL İSKEMİ VE REPERFÜZYON HASARINDA KORUYUCU VE TEDAVİ EDİCİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI*	**418**

Hakan HEKİMHAN & Aydan ARAZ & Kadir AKAN ***BUĞDAY (TRİTİCUM EASTİVUM L.)'DA KAHVERENGİ PAS (PUCCİNİA RECONDİTA F.SP. TRİTİCİ) HASTALIĞININ BİYOLOJİK MÜCADELESİNDE [BACİLLİUS SUBTİLİS "KUEN 1593"]' İN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI***	**419**
DURIED ALVAZEER ***REDUCING ATMOSPHERE DRYING: NEW DRYING TECHNIQUE FOR THE PROTECTION OF THE FRESHNESS NOTES OF FRUITS AND VEGETABLES***	**420**
Musa BUDAK & Fatih ÇELİK & Hanifi ÇANAKÇI ***IN TUNNELING WORK ASSESSMENT OF RISKS TO BE ENCOUNTERED IN OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY AND HAZARD ANALYSIS***	**421**
Aslıhan IĞDIR AKARAS ***ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİN KURULUŞ SÜRECİ VE YARGI YETKİSİNİN ÖZELLİKLERİ***	**422**
Bilal KESKİN & Süleyman TEMEL ***IĞDIR EKOLOJİK KOŞULLARINDA BAZI YEM BEZELYESİ (PİSUM ARVENSE L.) ÇEŞİTLERİNİN FARKLI EKİM ZAMANLARINDAKİ TOHUM VERİMLERİ***	**423**
Mesut ERBAŞ & Ömür ÖZTÜRK & Ali BİLGE ***MİYOFASİYAL AĞRI SENDROMUNDA OZON ENJEKSİYONUNN ETKİNLİĞİ***	**424**
Aydin UZUN & Hasan PINAR & Dilara KAYA ***ASSESSMENT OF POLLEN QUALITY OF SOME LEMON CULTIVARS***	**426**
Süleyman TEMEL & Bilal KESKİN ***IĞDIR KOŞULLARINDA FARKLI YEM BEZELYESİ ÇEŞİTLERİ (Pisum sativum ssp. arvense L.) VE EKİM ZAMANLARININ BAZI OT VERİM ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ***	**427**
სულხან კუპრაშვილი & გიგა ქამუშაძე *საგანმანათლებლო ვითარება რუსთაველის ეპოქის საქართველოში*	**428**

İZMİR İŞGALİNİN VE KURTULUŞUNUN TÜRK ŞİİRİNE YANSIMASI

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AYDEMİR
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, maydemir758@hotmail.com

ÖZET

Türk tarihinin önemli dönüm noktalarından biri olan İzmir'in işgali ve kurtuluşu, Türk şiirinde önemli bir yer tutar. Şanlı Türk tarihinin yağmalanması olarak görülen bu işgal, hem milletimiz için kara günlerin habercisi olmuş hem de varlık yokluk mücadelesine dönüşmüştür. İşgal ve sonrasında gelişen kıyımlar, önce bireysel direniş hareketlerine ve sonrasında kendiliğinden ortaya çıkan Kurtuluş Savaşı'nın oluşmasına vesile olmuştur. Böyle önemli bir olay karşısında Türk aydınının edebi eserlere sığınması, bu acı günleri eserlerine konu edinmesi ve kalemiyle bir ümit ışığı olması kaçınılmazdır. İzmir işgali, Milli Mücadele meşalesinin yakılmasına vesile oluşuyla da önemli bir yere sahiptir. Dolayısıyla İzmir'in işgali ne kadar acı ve üzüntüye sebep olmuşsa, kurtuluşu da bir o kadar sevince boğmuştur.

Çalışmamızda amaç, Türk'ün bu karanlık döneminde yaşanan acıları, katliamları, ihanetleri, karşı direnişleri, varlık yokluk mücadelesini ve kurtuluşu, dönem şiirinin sayfaları arasında yakalamaktır. Bu vesileyle çalışmamızın giriş kısmında İzmir işgaline kısaca değinildikten sonra birinci bölümde bu işgali konu edinen şiirler üzerinde durulacak; ikinci bölümde ise İzmir'in kurtuluşunu ele alan ve bu haklı gururu destanlaştıran şiirler ele alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türk şiiri, İzmir'in işgali ve kurtuluşu, Milli Mücadele

RUS İŞGALİNİN TÜRK ROMANINA YANSIMASI

Dr. Öğr. Üyesi Nusret YILMAZ
Iğdır Üniversitesi, nusretyilmaz71@hotmail.com

ÖZET

İttihat ve Terakki yönetiminin kaybedilen toprakları tekrar kazanma umuduyla Almanlar lehine girdikleri savaşta Rus limanları bombalanmasıyla Osmanlı resmen Ruslara savaş açmış olur. Özellikle Enver Paşa'nın ihtirasıyla girişilen bu savaş diğer imparatorluklar gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun da sonu olmuş ve savaş, dünya genelinde yaklaşık on milyon insanın yaşamına mal olmuştur. Tarih ile edebiyatın kesiştiği önemli olaylardan biri olan bu savaşla Doğu Anadolu, baştanbaşa Rus işgaline uğramış, bölgede yaşayan insanlar göç, kıyım ve baskılara maruz kalmıştır. Tarihi olaylara duyarsız kalmayan edebiyatın bu geniş ölçekli savaşı görmezden gelmesi mümkün değildir. Savaşı yazınsal eserlerine konu edinen yazarlar, kolektif belleğimize fazlasıyla sirayet etmiş savaş anılarını, *gerçekleşme* zamanından *yazma* anına çekerek olaylara güncellik kazandırırlar. Toplumun hafızasında yakıcı etkisini koruyan bu konu araştırmamız kapsamındaki romanlara fazlaca yansımıştır.

Bu çalışmada amacımız, Rus işgalinin Anadolu insanının hayatında meydana getirdiği olumsuz değişimi roman yardımıyla tespit etmektir. Bundan dolayı çalışmanın kapsamı Rus işgalini konu edinen romanlarla sınırlı kalmıştır. Sadece roman türüne yönelik bu çalışmamız, romanların tematik ağırlıkları belirlendikten sonra uygun alıntılarla desteklenerek değerlendirmeye tabi tutulmuştur. İncelenen romanlardan çıkan en kapsamlı sonuç, Rus ordusuyla birlikte hareket eden Ermeni çetelerinin halka zulümler yapması ve Rus ordusunun ilerleyişi nedeniyle halkın göçe zorlanmasının roman türü yardımıyla tespitidir.

Anahtar Kelimeler: Savaş, Rus İşgali, Göç, Roman

AĞRI DAĞI EFSANESİ'NE OLUŞUMSAL YAPISALCI BİR YAKLAŞIM

Dr. Öğr. Üyesi Nusret YILMAZ
Iğdır Üniversitesi, nusretyilmaz71@hotmail.com

ÖZET

Dünyaya ve sanata toplumcu gerçekçi bir bakış açısıyla yaklaşan Yaşar Kemal'in *Ağrı Dağı Efsanesi*, toplumun temel dinamiklerini ele verme konusunda bolca örnek sunması ve gerek roman sosyolojisi gerekse Kuzeydoğu Anadolu yöresinde yaşayan halkın sosyal gerçekliğini vermesi bakımından önemlidir. Sanatın mimetik yanıyla ilgili değerlendirmelerin yapıldığı Antik Yunan'da ve sanatın aynaya benzetildiği on sekizinci yüzyılda, romanın toplumsal kökleri hakkında değerli ipuçlarına ulaşmaktayız. Yazarın bağrında yetiştiği toplumun niteliklerin temsilcisi olması, dil başta olmak üzere bütün toplumsal kurumları ve değerleri eserine ister istemez yansıtmasıyla sonuçlanır. Yaşar Kemal, özellikle romanlarıyla toplumun nabzını tutmaya çabalayan ve yazdığı eserlerle toplumun tarihsel birikimlerini sosyolojinin verdiği perspektifle irdelemeye çalışan bir yazar olarak, konu edindiği yörelerin insanını onu şekillendiren kültüründen soyutlamadan vermeye çalışır. Verdiği mesajlar, içerdiği toplumsal kodlar küçük hacmini fazlaca aşan *Ağrı Dağı Efsanesi*'nde; dağ imgesiyle sembolleşen mekân, mitlerle yoğrulan halk kültürünü ve hisleriyle hareket eden toplumu Ahmet ile Gülbahar'ın aşkında buluşturur. Bu çalışmada, kolektif belleğin şekillendirdiği toplumsal yapının bir izdüşümü olan *Ağrı Dağı Efsanesi*, Lucien Goldman'ın bakış açısıyla incelenmeye çalışılacaktır. Toplumcu gerçekçi bakış açısıyla kaleme alınan bu eser, oluşumsal yapısalcı yaklaşımla ele alınarak metne sızan toplumsal gerçekliğin üzerine oturduğu bilinci yakalamamızı sağlar. Yazar, geniş halk yığınlarının kendilerini ezen iktidar aygıtına karşı direnebileceğini ve bu gücün halkı oluşturan kalabalıkların potansiyelinde var olduğunu gerçeğini bir atın sebep olduğu olaylar silsilesi sayesinde vermiş olur.

Anahtar Kelimeler: Roman, Ağrı Dağı Efsanesi, Oluşumsal Yapısalcılık, Goldmann

YAŞAR KEMAL'İN 'AĞRI DAĞI EFSANESİ' ROMANINDA SÖZ DİZİMİ

Dr. Ahmet ADIGÜZEL
Final Eğitim Kurumları aadiguzel@hotmail.com

ÖZET

Bu makalede, Yaşar Kemal'in "Ağrıdağı Efsanesi" adlı romanında söz dizimsel yapılar, dil bilim ekseninde değerlendirildi. Ağrı Dağı Efsanesi adlı romanından yaklaşık olarak eserin her sayfasından birden fazla cümle alınarak, bu cümleler söz dizimi açısından incelendi. Eserin her sayfasından seçilen cümleler, cümle yapısına göre basit, birleşik, bağlı ve sıralı cümleler, yükleminin anlamına, türüne ve yerine göre incelenmiştir.

Yaşar Kemal'in kendisine özgü üslubuyla oluşturduğu cümlelerde kelime grupları tespit edilerek tablo halinde verilmiştir. Bu makale ile söz dizimi çalışmalarına katkıda bulunmak ve romandan seçilen bölümlerle Türk Edebiyatının en önemli yazarlarından biri olan Yaşar Kemal'in Türk dilini ustaca kullanma becerisi ile oluşturduğu farkındalık ve kendine özgü üslubuyla dili nasıl kullandığını tespit etmek, ayrıca yazarın üslubu ve cümle dizilişi ile ilgili bilgilere ulaşmak amaçlanmıştır.

Seçilen cümlelerden hareketle yazarın bu eserde destanımsı bir üslupla basit, kısa ve öz cümleler tercih ettiği tespit edilmiştir. Yarı roman yarı destan havasında yazılan eserde Y. Kemal'in dile olan hâkimiyeti ve Türkçeyi ustalıkla kullanması gözlemlenmiştir. Yazar, yaptığı tasvirlerde, halk deyişlerini ve halk edebiyatı unsurlarını eserde, ustalıkla işlemiştir. Eserde dilin bütün imkânlarını ustalıkla kullanan yazar, halk dili ve folklorik unsurlarla eseri daha da akıcı bir hale getirdiği tespit edilmiştir. Tüm romanlarına hâkim olan uyanık dikkat ve iyi bir gözlemci vasfı bu eserde de görülmektedir. Türk edebiyatında, kendine özgü bir dil ve üslup oluşturan ender yazarlardandır.

Anahtar kelimeler: Yaşar Kemal, Ağrı Dağı Efsanesi, Söz Dizim, Cümle Yapısı, Kelime Grubu

ABSTRAC

In this article, syntax were evaluated acording to linguistic in the "*Agri Dagi Efsanesi*" by Yaşar Kemal. It has been investigated acording to Sentence Structure by Sentences Which were taken nearly every pages of *Agri Dagi Efsanesi novel*. The sentences which are determined and chosen from different part of the work (50 pages) are investigated acording to simple sentences, and compound sentences, meaning and typ of the verb and it's place.

The Word phrases have been determined and written as a table from in the sentences which was made by Yaşar Kemal's unique style. With this article it has been aimed to contrubute to works on the sentence structures, with chosen part of the novel determine how one of the Turkish literature's writer Yaşar Kemal used Turkish language skillfuly, making awarness and to reach information about sentence structure and his unique style.

It has been determined that he prefered short and unique sentences with an epic way, acording to sentences which are chosen from work. Yaşar Kemal's domination on the langauage and using Turkish skillfuly have been observed from the work, was written in a half epic way. Writer treated skillfuly, public idioms and public literature factors in the work with his descriptions. It has been determined that writer used the whole riches of the language skillfuly, with public language folkloristic factors the work have been more fluent. His engrossing and observer charracteristics are seen in this work also, like his the whole works. He is an unusual writer with his unique language style in Turkish literature.

Key words: Yaşar Kemal, *Agri Dagi Efsanesi*, syntax, sentence structure, word phrasals.

YİTİK ÜLKENİN KARA SEVDALILARI: ESKİ SUBAYLAR

THE LOVESICK OF THE LOST COUNTRY: OLD OFFICERS

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AYDEMİR
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, maydemir758@hotmail.com

ÖZET

Türk romanında eski Osmanlı subaylarının daha çok Milli Mücadele içinde verdikleri direnişlerle ön plana çıkartıldığı ve sadece kalpak, üniforma ve silahlarla bütünleştirildiği görülmektedir. Ancak bu subayların psikolojik, ekonomik ve sosyal yönlerinin dönem romanlarında nasıl ele alındığı üzerinde pek durulmamıştır. Bu eski subayların ruh dünyaları, sevgileri, korkuları, hayalleri ve ailevi ilişkileri göz ardı edilmiştir.

Balkan, Trablusgarp ve Birinci Dünya Savaşı'nın en acı günlerini yaşayan eski Osmanlı subaylarının savaş sonrasında yaşadıkları sıkıntılar dikkat çekicidir. Mağlup ordunun bir neferi olarak yenilgiden sorumlu tutulan bu kişilerin toplum tarafından dışlandığı, hatta horlandığı dikkatlerden kaçmaz. İşgal güçleri ve yerli işbirlikçileri tarafından takibe uğrayan subayların vatan sevgilerinin yanı sıra, barınılacak imkân bulamadıkları için de Anadolu'ya geçmeyi ve Milli Mücadele'ye katılmayı bir çıkış yolu olarak tercih ettikleri görülür. Anadolu'ya kaçış ve yeniden direniş, vatansever her kişinin tek kurtuluş yolu olur.

Çalışmamızın giriş kısmında eski subayların genel durumları ele alındıktan sonra Milli Mücadele sürecinde bu subayların içinde bulunduğu sosyal ve psikolojik durumları, yaşadığı sıkıntılar, sürgünler ve tutuklanmalar, Kan ve İman, Yaban, Yorgun Savaşçı, Halas, Kalpaklılar, Doludizgin, Dağ Başını Duman Almış, Yüzbaşı Selahattin'in Romanı, Ateşi Yakanlar, İşgal ve İsyan, Mor Cepkenliler, Smyrna'nın Gözyaşları gibi romanlardan hareketle detaylıca işlenecektir. Çalışmanın sonunda eski subayların çektiği bu sıkıntıların Kurtuluş Mücadelesini nasıl etkilediği ve bunun romana nasıl yansıdığı ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eski Subaylar, Milli Mücadele, Sürgün, Direniş.

ABSTRACT

It is seen that the Ottoman Officers are highlighted in the resistance they showed mostly in the War of Independence and are identified with only kalpak, military uniform and guns, in Turkish novels. But the psychological, econmical and social features of these officers haven't been focused in the novels of that period. The spiritual world, the love, dreams and family relations of these officers have been disregarded.

The problems the old Ottoman officers suffered who experience the most tragical days of the wars Balkan, Trablusgarp and the First World War are striking. It is seen that these people kept responsible for the defeat as members of the defeated army are exluded from the society even they are despised. The officers who were followed by the occupying forces and local compradors preferred passing to Anatolia and participating in the War of Independence as an escape besides their love of motherland. Escape to Anatolia and resistance again becomes the ony way for survival for each patriot.

After covering the general situations of the old officers in the introduction part of our study, the social and psychological situations, the problems they suffered, exiles and arrestments of these officers will be discussed in details based on novels like Kan ve İman, Yaban, Yorgun Savaşçı, Halas, Kalpaklılar, Doludizgin, Dağ Başını Duman Almış, Yüzbaşı Selahattin'in Romanı, Ateşi Yakanlar, İşgal ve İsyan, Mor Cepkenliler, Smyrna'nın Gözyaşları. At the end of the study it will be revealed how these problems the old officers suffered and how this was reflected in the novel.

Key Words: Old Officers, the War of Independence, exile, Resistance

TÜRK HALK EDEBİYATINDA MAKARONİK TEKERLEMELER

Dr. Öğr. Üyesi İsmail ABALI
Iğdır Üniversitesi, ismail.abali@igdir.edu.tr

ÖZET

Tarih boyunca savaş, göç, ticaret gibi nedenlerden dolayı sürekli temas halinde olan toplumlar arasında kültürel alışverişler kaçınılmaz bir durum olmuştur. Söz konusu bu alışveriş toplumların sosyal, sanatsal, ekonomik, ticari, dini, askeri vb. yaşamlarını kapsayabilmekte iken belki de en geniş çaplı etkileşimler dilsel ve edebi alanlarda gerçekleşmiştir. Dünya üzerinde var olmuş ve hala yaşamaya devam eden diller, tarihin farklı dönemlerinde çeşitli sebeplerle sözcük alışverişinde bulunmuş, bu sözcükler o dilin edebi eserlerine yansımış, hatta bu durum çok dilli sanatsal metinlerin tezahürüne kadar gitmiştir. Birden fazla dile ait cümlelerin aynı metin içerisinde kullanımı olarak kısaca tarif edilebilen bu edebi tarz, Doğu edebiyatında *mülemmâ*, Batı'da ise *makaronik* olarak adlandırılmaktadır. Mülemmâ ile makaronik terimleri, aynı tekniğin farklı dillerdeki karşılığı olarak zannedilse de bu iki kavram küçük farklarla birbirinden ayrılmaktadır. Kaynağını antik çağlardan alan, edebi bir tarz ve terim olarak XV. asırlarda kullanılmaya başlanan makaronik, mizahi bir etki yaratmak için en az iki dil ya da lehçenin karıştırılması tekniğine verilen addır. İtalya'da ortaya çıkan ve sonraki dönemlerde tüm Avrupa'da moda haline gelen makaronik, çoğunlukla belli yazar ve şairler tarafından kullanılsa da zamanla folklorik metinlerde de görülmeye başlamıştır. Bu çalışmada, makaronik teriminin tarihsel geçmişi ve tekniği ile ilgili bilgiler verilmiş, mülemmâ ile olan ilişkisi tartışılmış ve Türk halk edebiyatında mevcut olan makaronik tekerlemeler tespit edilerek bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Makaronik, Mülemmâ, Çok Dilli Metinler, Tekerleme

GRAFLARIN SZEGED VE LAPLACIAN SZEGED ENERJİSİ İÇİN BAZI SINIRLAR

Arş. Gör. Dr. Ezgi KAYA
Iğdır Üniversitesi, ezgi.kaya@igdir.edu.tr

Prof. Dr. Ayşe Dilek MADEN
Selçuk Üniversitesi, aysedilekmaden@selcuk.edu.tr

ÖZET

G, *n* noktalı basit, bağlantılı ve sonlu bir graf olsun. *G* grafının Szeged enerjisi, grafın Szeged ağırlıkları ile ağırlıklandırılması sonucu oluşan Szeged ağırlıklı matrisin öz değerlerinin mutlak değerlerinin toplamı olarak tanımlanmıştır. Biz bu çalışmada, Szeged enerji için Szeged indeks cinsinden de olmak üzere bazı sınırlar elde ettik. Ayrıca, Laplacian Szeged enerjiyi tanımlayıp, bu yeni enerji için özel bir eşitsizlik kullanıp bazı sınırlar elde ettik.

Anahtar Kelimeler: Graf Teori, Szeged indeks, Szeged enerji, Laplacian Szeged enerji

AĞRI DAĞI'NA YOLCULUK: FRİEDRİCH W. PARROT'UN KEŞİF GEZİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Adem YULU
Iğdır Üniversitesi, adem.yulu@igdir.edu.tr

ÖZET

Ağrı Dağ'ının efsanevi görkemini tarih boyunca birçok millet haset dolu gözlerle izlemiştir. Bir zamanlar eşsiz hayvan türleri, kendine has bitki örtüsü ve geçim ekonomisine dayanan göçebe topluluklarıyla Ağrı Dağı; yaşadıkları yüzyılın en büyük seyyahları olarak nitelendirilen İtalyan gezgin Marco Polo, İspanyol elçi Ruy Gonzales de Clavijo, Fransız kaşif-tüccar Tavernier ve Fransız botanikçi Joseph Piton de Tournefort ve daha nicelerinin seyahatnamelerinde özel bir yer tutmuştur.

19.yüzyılın ikinci çeyreğinde Ağrı Dağı ve çevresinin Rusların eline geçmesinden sonra Rus destekli keşif gezisine çıkan doğa bilimci Alman Friedrich W. Parrot, Ağrı Dağı zirvesine ancak üçüncü girişiminde (27 Eylül 1829 tarihinde) tırmanabilmiştir. Dönemin şartları içerisinde hiç kimsenin gidemediği yerlere giden kâşifleri hatırlatan Parrot'un yaptığı bu keşif gezisi; görkemli bir manzara çekiciliğine sahip bir dağa tırmanma başarısından çok daha öte bir anlam taşımaktadır. Parrot'tun Ağrı Dağı'na tırmanmasına bir taraftan ilgili çevreler kuşkuyla yaklaşırken, diğer taraftan da farklı çevrelerin (bilim adamların, misyonerlerin, seyyahların vb.) farklı amaçlara dayanan çok sayıda tırmanış gezisine zemin hazırlamıştır.

Bu çalışmada, Friedrich Parrot'un 1829 yılındaki Rus destekli Ağrı Dağı keşif gezisi ve bu gezinin doğurduğu sonuçlar incelenmiştir. Çalışmanın asıl veri kaynaklarını ise ağırlıklı olarak tarih araştırmalarının önemli kaynakları arasında yer alan seyahatnameler, seyyahların biyografileri, araştırma gezilerine dayanan kitaplar ve arazi çalışmaları oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Friedrich Parrot, Ağrı Dağı, keşif gezisi, seyahatnameler

TUTUNAMAYANLAR ÜZERİNE OTOBİYOGRAFİK BİR OKUMA

Yasin KARAMAN
Van-Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

İnsan eylemlerinin kurmaca bir zeminde hayat bulduğu edebi bir tür olan roman, çoğu zaman yazarından izler taşır. Bu durum, yazarın kendi yaşantısının kurgusal evrende hayat bulmasıdır. Bu seçim, yazarın hayat hikâyesini eserinde anlatmaya değer bulması veya romanın gerçek bir yaşantı üzerine inşa edilmesi fikrine yaslanmaktadır. Bu anlayışla Türk ve dünya edebiyatlarında çok sayıda otobiyografik özellik gösteren eser kaleme alınmıştır. Oğuz Atay'ın otobiyografik özellik gösteren ilk romanı *Tutunamayanlar* da bu noktada sözü edilmesi gereken eserler arasındadır. *Tutunamayanlar*ın otobiyografik bir okumasının yapıldığı bu çalışmada, yazarın romana yansıyan kişilik özellikleri ve hayatından kesitler romandan örnekler verilerek incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Otobiyografik Roman, Oğuz Atay, Tutunamayanlar

DÖRT DİLLİ VE TEMATİK BİR SÖZLÜK ÜNSÜ'L LÜGAT'TE TÜRKÇE KELİMELER

Dr. Öğr. Üyesi Nesrin GÜLLÜDAĞ
Iğdır Üniversitesi, nesrin_kars@hotmail.com

ÖZET

Sözlük, Güncel Türkçe Sözlükte "Bir dilin bütün veya belli bir çağda kullanılmış kelime ve deyimlerini alfabe sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan, başka dillerdeki karşılıklarını veren eser", lügat şeklinde tanımlanır. Sözlükler, hazırlanış yöntemlerine, amaç ve niteliklerine göre sınıflandırılır.

Sözlükler, bir dilin sözvarlığının alfabetik veya tematik (kavram alanına göre tasnif edilmiş) olarak sıralandığı ve kavram karşılıklarının aynı ya da farklı dillerde verildiği eserlerdir. Sözlükler, anlambilim (semantik), kökenbilim (etimoloji) sözlük bilimi (leksikoloji), sözlükçülük (leksikografi), sözlük araştırmacılığı (metaleksikografi), dil öğretimi vb. pek çok çalışma alanı için temel birer kaynak olma özelliği taşır. Türk sözlükçülüğü, 11. yüzyılda Türkçenin en eski sözlüğü olarak kabul edilen, Kaşgarlı Mahmud'un bütün Türk boylarını dolaşarak derlediği Divanü Lûgat-it Türk adlı eser ile başlar. Daha sonraki dönemlerde de Harezm, Kıpçak, Çağatay ve Eski Anadolu ve Osmanlı sahasında çok sayıda sözlük meydana getirilmiştir. Böylelikle, tarih boyunca çok geniş bir coğrafyaya yayılmış ve köklü bir geçmişe sahip olan Türkler tarafından kaleme alınan sözlüklerle, Türk dilinin sözlükçülük tarihi ve geleneği oluşmuştur. Türkçenin tarihsel söz varlığı ile ilgili olarak ilk elden kaynak olma özelliği taşıyan bu sözlüklerin incelenmesi, sözlükçülük geleneğinin değerlendirilmesi, Türk sözlükçülük tarihi açısından da oldukça önemlidir.

Ünsü'l-Lügât, Dârü'ş-şafaka öğrencileri için hazırlanmış Türkçe-Arapça-Farsça-Fransızca olmak üzere dört sütun halinde karşılıklarının verildiği tematik bir sözlüktür. Hüseyin Remzi tarafından kaleme alınan eser, İstanbul Mihran Matbaasında basılmış olup, H. 1305 tarihlidir. Osmanlı Türkçesi olarak kaleme alınan eserde, dönemin ortaokullarında öğrenim gören öğrencilere Arapça, Farsça ve Fransızca dillerini öğretmek için hazırlanmış olan bu sözlükteki Türkçe sözcükler ele alınacaktır. Konu başlıkları olarak, ay, gün, sayı, akrabalık, ev eşyaları, askerlik vb. pek çok başlık altında incelenen bu çalışmada, Türkçe sözlüklerin veriliş çeşitliliği dilbilimin yöntemleriyle sayısal/istatistiki olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ünsü'l-Lügât, Hüseyin Remzi, sözvarlığı, leksikoloji, leksikografi

GRAFLARDA BAZI UZAKLIK TABANLI İNDEKSLER İÇİN SINIRLAR

Arş. Gör. Dr. Ezgi KAYA
Iğdır Üniversitesi, ezgi.kaya@igdir.edu.tr

Prof. Dr. Ayşe Dilek MADEN
Selçuk Üniversitesi, aysedilekmaden@selcuk.edu.tr

ÖZET

G, *n* noktalı basit, bağlantılı ve sonlu bir graf olsun. Graftaki iki nokta arasındaki en kısa mesafeye uzaklık denir. Bir *G* grafındaki uzaklıkların maksimumuna *G* grafının çapı denir. *G*, çapı iki olan bir graf olsun. Bu çalışmada, *G* grafından çapı değiştirmeyecek şekilde bir kenar çıkararak PI_v indeks ve Szeged indeks için ayrı eşitsizlikler elde ettik. Ayrıca *n* noktalı ve *m* kenarlı bir *G* grafı için PI_v indeks ve Szeged indeks arasında bir ilişki kurduk. Revised Szeged indeks için ikinci Zagreb indeks cinsinden bir eşitlik ve son olarak bir *G* grafının çizgi grafının PI_v indeks ve Szeged indeksi için eşitsizlikler elde ettik.

Anahtar Kelimeler: Graf Teori, PI_v indeks, Revised Szeged indeks, Szeged indeks, Zagreb indeksler

GRAFLARIN GEREN AĞAÇ SAYILARI

Prof. Dr. Ayşe Dilek MADEN
Selçuk Üniversitesi, aysedilekmaden@selcuk.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Ezgi KAYA
Iğdır Üniversitesi, ezgi.kaya@igdir.edu.tr

ÖZET

G, *n* noktalı basit, bağlantılı ve sonlu bir graf olsun. Bu çalışmada *G* grafının geren ağaç sayısı için kenar sayısı, nokta sayısı, Randic index ve derece Kirchoff indeksine bağlı sınırlar elde edilmiştir. Bu sınırlar önceden elde edilen sınırlardan daha iyi olması nedeni ile önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Graf teori, Geren ağaç sayısı**,** Randic indeks, derece Kirchoff indeks.

YAHUDİLİKLE İLGİLİ ÂYETLERİN YORUMLANMASINDA FENOMENOLOJİK YÖNTEME BAŞVURULMASININ ÖNEMİ

Arş. Gör. Aynur ÇINAR
Iğdır Üniversitesi, aynuriddin@gmail.com

ÖZET

Fenomenoloji, bilimsel verilerin araştırılmasıyla ortaya çıkan ve tecrübenin somut şekilde tezahür ettiği fenomenlere/şeylere, ön kabullerden ve genellemelerden uzak şekilde anlam bulma ihtiyacından doğan bir yöntemidir. Fenomenoloji, Dinler Tarihi'nde en çok kullanılan yöntemlerden biridir. Dinin, inancın ve ritüelin sadece kronolojik ve etimolojik yöntemlerle elde edilen verilerle yorumlanması eksik ve genellemeci sonuçlar vereceği için, farklı dinleri kendi tecrübeleriyle ve kavramlarıyla yorumlamayı hedefler. Böylece dinler tarihçisi, konu edindiği inanç unsurunu sadece kronolojik bakımdan incelemekle kalmaz, aynı zamanda o dinin kendi kaynaklarından ve kendi müntesiplerinin tecrübelerinden elde ettiği verileri kullanmış olur. Bunu yaparken araştırmacı, kendi bilincini araştırmadan soyutlamak (*epoché*), yani tarafsız olmak zorundadır. Böylece elde edilen veriler, farklı bir anlayış ve dine mensup bir araştırmacının tek yanlı bulguları olmaktan çıkar ve bir bakıma her dini kendi dindarının anlayışına yakın şekilde anlama imkânı doğmuş olur.

Kur'an âyetlerini yorumlamada fenomenolojik yönteme başvurmak, bir bakıma Kur'an'ı Dinler Tarihi perspektifinden ve bir sosyal bilimci gibi okuyup anlamaya çalışmak, dolayısıyla Tefsir ilmine 'bir sosyal bilimci' olarak katkıda bulunmak demektir. Kur'an'ı anlamada bu yönteme başta Yahudilik gibi farklı dinlere atıf yapan âyetlerin anlamlandırılmasında başvurmak gerekir. Çünkü Kur'an, Yahudilere seslenip onlarla ilgili bilgiler va'z ederken hiç şüphesiz Medine toplumunda yaşayan Yahudilerin tarihini, psiko-sosyal yaşantısını ve inanç yapısını iyi bildiği için bu minvalde âyetler göndermiştir. Ayrıca *Seçilmişlik, Kutsal Ruh, Sekine, Tevrat/Tora, Harut-Marut* vb. konulardan bahseden pek çok âyetin Yahudilere ait kavram algıya hitap ettiği hesaba katılırsa, sadece bu kavramları bile açıklamak için fenomenolojik yöntemin kullanılması araştırmayı doktrinsel bakış açısından bilimsel sahaya çekecektir.

Bu tebliğde, Kur'an-ı Kerim'deki Yahudilikle ilgili bazı âyetler üzerinden sosyal bilimlerin iyi bilinen bir yöntemi olan Fenomenoloji ile âyetlerin yorumlanmasının önemine işaret edilecektir. Bunu yaparken yeri geldikçe Yahudilik'te kullanılan isim ve kavramlardan örnekler verilecektir. Sonuç olarak "fenomenolojik yöntemin Kur'an'ı anlamaya katkısı olabilir mi, olursa bu yöntem ne şekilde kullanılmalıdır?" sorunsalları da tebliğ bağlamında tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Yahudilik, Fenomenoloji, Dinler Tarihi, epoché

KUR'AN VE SÜNNET IŞIĞINDA İSLAMÎ DAVETİN ÖZELLİKLERİ

CHARACTERISTICS OF ISLAMIC INVITATION IN THE LIGHT OF THE QUR'AN AND THE SUNNAH

Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin ÇALIK
Kafkas Üniversitesi, buncalik@hotmail.com

ÖZET

Bu tebliğde özellikle İslam'a davet konumunda olanların dikkat etmeleri gereken hususları belirlemek olacaktır. Günümüzde, -geçmişte de olduğu gibi- davetçi konumunda olanların hemen hemen birçoğunda görülen; kendi menfaatini temin amaçlı din istismarcılığıdır. Konuyla bağlantılı olarak günümüzde, sözde bazı İslamî anlatımlarda "Kitab-Sünnet/Hadis" çatışması varmış gibi saldırıların yanlışlığını ve Sünnete sarılmanın önemini ortaya koymak olacaktır. Nitekim bir rivayette Hz. Peygamber şöyle buyurmaktadır: Şunu iyi biliniz ki bana Kur'an-ı Kerim ile birlikte (onun bir) benzeri de verilmiştir. Dikkatli olun koltuğuna kurulan tok bir adamın size: (Sadece) şu Kur'an lazımdır onda bulduğunuz helali helal, haramı da haram kabul ediniz (yeter), diyeceği (günler) yakındır.[1] İslam davetçilerinde bulunması gereken özellikler; hakka davet eden kişi, geniş ve müşfik bir kalbe sahip olmalı ayrıca da sabırlı ve bağışlayıcı bir özelliği taşımalı, dava arkadaşlarına karşı samimi, insanlara karşı nazik olmalı ve muhaliflerine de tahammül edebilmeli, dava arkadaşlarının zaaflarını hoş görmeli ve düşmanların eziyetlerine sabırla karşılık vermeli, en şiddetli tahriklerde bile soğukkanlılığını korumalı ve en nahoş şeylere bile aldırış etmemeli, en acı sözlere, en insafsız iftiralara ve en acımasız işkencelere sabırla katlanmalı, kaba kuvvet, katı kalplilik, kötü konuşmak ve öç almaya yönelik kinci davranışlar, bu hususta zehir kadar zararlıdır ve davete hiçbir fayda sağlamadığı gibi aksine zarar da verir.

Anahtar Kelimeler: Davet, İslam, Kitab, Sünnet, Hadis

ABSTRACT

In this article, our aim is to identify the issues that should be considered especially by those who are invited to Islam. Nowadays, as in the past, the point seen in most of the invitations is religious exploitation for the sake of self-interest. Our main object is to reveal, in connection with the subject, that the mistakenness of the attacks as if there is a so-called conflict about "Qur'an-Sunnah/Hadith" in some of the Islamic discourse and to reveal the importance of clinging to the Sunnah. Indeed, according to a rumor, the Prophet says: Know that very well I have been giving the Quran along with its likeness. Be careful, days are close for a full man in his seat to say to you: only Qur'an is needed and it is enough to accept halal you find in it as halal and accept haram in it as haram.

[1] Ebu Davud, Sünen, Sünnet, II,200, (Hadis No: 4604); Sünen-i Ebu Davud Terceme ve Şerhi, Şamil Yayınevi, s.4555.

Features that should be included in Islamic invitations: the person who make invites for god must have a wide and affectionate heart, also be patient and forgiving; and must be friendly to his case friends and must be kind to people and tolerate their opponents; pleasing the weaknesses of his case friends and must be respond patiently to the torments of enemies, maintain coolness even on the most severe drives and should not care even the most unpleasant things; must be patiently folded to the most painful words, the most cruel slanders and the most cruel torture; in this respect vengeful behaviors like brute-force, solid-heartedness, wickedness and revenge it is as harmful as poison and it does not provide any benefit to the invitation as well as gives harm.

Key Words: Invitation, Islam, Book, Circumcision, Hadith

POSTMODERN DÖNEMDE METAFİZİĞE BAKIŞ VE "KUTSAL"IN YENİDEN YORUMLANMASI

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fatih KALIN
Kafkas Üniversitesi, fkalin25@gmail.com

ÖZET

Metafizik kavramının en geniş ve en genel anlamı, insanın çevresindeki dünyayı tecrübe edişinde doğrudan doğruya karşılaştığı şeylerin ötesinde kalan herhangi bir konuyla alakalı sorular olarak tanımlanabilir. İlkçağda ontolojiyle, ortaçağda teolojiyle bir olarak kullanılan metafizik, bilimin gelişiminden etkilenmiş ve çağdaş felsefede dil ve ahlaka bağlı olmuştur. Zamanla gelişen bilim temelinde dünyayla ilgili yeni filozofik teoriler ortaya koymak ve bilim prensiplerini derinlemesine irdelemek konusunda önemli girişimlerde bulunulmuştur. Bu alışılageldik bir reaksiyon değildir. 19. yüzyıldaki evrim ideasının sömürüsü de dikkate alındığında, bilim mevcut tüm sorular için bir anahtar olarak görülmeye başlanmıştır. Dinî dogmatizm ve şüpheciliğin ortaya çıkmasıyla da, dinin boş inançlardan türemiş sayılıp reddedilmesi ve aydınlanmanın engeli olarak görülmesi din-bilim çatışmasını artırmıştır. Bilim ve dinin uyuşmazlığı şeklindeki bu çatışmanın günümüzde ne kadar doğru bir şekilde değerlendirildiği ise şüphe götürür bir şeydir. Postmodern anlayışta, epistemolojik olarak önceki felsefeler geçerliliğini kaybetmiştir. Kimilerine göre postmodernizm, Tanrı'nın ölümünü ve dinin kayboluşunu ifade ederken, kimilerine göre, dini ideaların yeniden yapılandırılmasını, teolojik düşünmeye yeni bir uzam açılmasını, bütün bu sona eriş ve yenileniş atmosferinde dinin yeniden dönüşünü ifade eder. Dolayısıyla radikal ve ılımlı olmak üzere iki ayrı postmodernizm görüşü olduğunu söylemek gerekir. Radikal postmodernizmin öncüsü Richard Rorty, hiçbir şeye tapılmayan, hiçbir şeyin kutsal olarak görülmediği, her şeye tesadüf ürünü olarak bakılan bir çağda bulunduğumuzu, postmetafizik-postdinsel bir kültürde yaşadığımızı ileri sürmektedir. Postmodernitenin ılımlı yorumuna göre ise bir şeylerin sonunun geldiği söylemi, yeninin de müjdecisidir. Buna göre postmodernizm, "Nihâî Olan"ın yok sayıldığı bir ortam değildir. Tersine, bu yeni ortamda, "Kutsal" yeni bir tarzda kendini ifade eder. Bu anlamda, postmetafizik tabiri din felsefesi alanında yeni bir düşünüş biçimi veya dinin felsefe sahnesine yeniden dönüşü anlamına gelir.

Anahtar Kelimeler: Metafizik, Kutsal, Din, Postmodernizm, Postmetafizik

DÖRT TEMEL ERDEM BAĞLAMINDA GAZZÂLÎ'NİN İNSAN VE AHLÂK ANLAYIŞI

Dr. Öğr. Üyesi Habib ŞENER
Kafkas Üniversitesi, habibsener@gmail.com

ÖZET

Gazzâlî'ye göre, yeryüzündeki en değerli varlık olan insan, gözle idrak edilen bedenden ve basîret ile idrak edilen nefs ve ruhtan yaratılmıştır. Bu durum, insanın zâhirî ve bâtınî olmak iki üzere yönünün bulunduğunu ortaya koymaktadır. "Halk" ve "hulk" kavramlarının analizinden yola çıkan Gazzâlî, halk kavramı ile insanın zâhirî sûretinin, hulk kavramı ile de bâtınî sûretinin kastedildiğini ifade etmektedir. İnsanın hem zâhirî hem de bâtınî yönünün bir şekli ve sûreti vardır. Bunlar da güzel veya çirkin diye nitelendirilir. Bir kişinin halkı ve hulku güzel denildiğinde kastedilen şey onun hem zâhirinin hem de bâtınının güzel olduğudur. Basîretle algılanan nefsin, gözle algılanan bedenden daha önemli olduğunu söyleyen Gazzâlî'ye göre, ahlâk, nefsin keyfiyetinden ve insanın bâtınî sûretinden ibarettir. İnsanın zâhirî sûretinin güzelliği için bütün organlarının aynı oranda güzel olması gerektiği gibi ahlâkın mükemmel bir hâle gelmesi için de bâtındaki ilim, gazap, şehvet ve adalet kuvvetinin dengeli ve uyumlu olması gerekir. Buna göre, güzel ahlâkın aslı olan erdemler; hikmet, şecaat, iffet ve adalettir. Diğerleri ise bunların dallarıdır. Dört erdemde itidal hâlinin mükemmelliğine ulaşan sadece Hz. Peygamber'dir. Gazzâlî, zâhirî yaratılışı değiştirmenin mümkün olmadığı gibi bâtınî yaratılışın da değiştirilemeyeceğini öne sürenlere karşı çıkarak, riyâzet ve mücâhede yoluyla ahlâkın değiştirilebileceğini kabul etmektedir. Ahlâkın değişmeyeceğini iddia edenlerin yanıldıkları noktalardan birisi de, onların şehvet ve öfke gibi insanın aslî yaratılışından kaynaklanan özelliklerin bütünüyle ortadan kaldırılması gerektiğine dair görüşleridir. Bu bildiride, dört temel ahlâkî erdem bağlamında Gazzâlî'nin, insan ve ahlâk hakkındaki görüşleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Gazzâlî, İnsan, Ahlâk, Hulk, Halk, Zâhir, Bâtın, Erdem

KUR'AN'DA HZ İSA (A.S.) İNCÎL VE NESÂRÂ/NASRÂNÎ

JESUS, BIBLE AND NAZARENE IN QUR'AN

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÖZÜÇALIŞIR
Iğdır Üniversitesi, abdullah.derik@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmamız giriş, iki bölüm ve sonuç kısmından oluşmaktadır. Giriş kısmında çalışmamızın amaç ve gayesi ele alınacaktır.

Birinci bölümde Kur'an'da ve belli başlı ilk dönem tefsirlerinde Hz. İsa (a.s.) ve İncîl konularını detaylandırmaya çalışacağız. Hz. İsa (a.s.) ve İncil'in, Nesârâ/Nasranî (Tahrif edilmiş Hristiyanlık) ile hiçbir ilgilerinin olmadığını ve Hz. İsa (a.s.) ve İncil'in, İman, İslam, Müslimûn ve Mü'minûn gibi Kur'anî kavramlarla birlikte varid olduğunu izah etmeye çalışacağız.

İkinci bölümde ise yine Kur'an'da ve belli başlı ilk dönem tefsirlerinde Nesârâ/Nasranî (Tahrif edilmiş Hristiyanlık) konusunu açıklamaya çalışacağız. Nesârâ/Nasranî (Tahrif edilmiş Hristiyanlık) Kavranlarının Hz. İsa (a.s.) ve İncil ile hiçbir ilgi ve alakalarının olmadığını ve bunların sonradan ortaya çıkan uydurma din için varid olduğunu açıklamaya çalışacağız.

Sonuç kısmında ise bu çalışmanın sonunda varılan neticeyi ortaya koymaya çalışacağız. Kur'an'da ve ilk dönem tefsirlerinde Hz. İsa (a.s.), Mesih veya İncil isimleri anıldığında Allah'ın razı olduğu din, Allah'ın hak resulü, Allah'ın hak kitabı anlaşılmaktadır. Hz. İsa (a.s.) Allah'ın kulu, Allah'ın Resulü ve diğer peygamberlerden hiçbir farkı olmayan, Allah'ın İsrail oğullarına gönderdiği nebilerden bir nebi olarak zikredilmektedir. Allah'ın kendisine emrettiği vahyi insanlara tebliğ eden, risaleti diğer peygamberler gibi Mucizeler ile desteklenen hak peygamber görüntüsü çizilmektedir.

Allah'tan başarı ve bu çalışmanın faydalı olmasını dilerim.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Hz. İsa (a.s.), İncîl, İslam, Hristiyanlık, Nessârâ

ABSTRACT

This study consists of two parts and a result section. In the introduction, the purpose of our work will be discussed.

In the first chapter, we will try to elaborate on Jesus Christ and the Bible in the Qur'an and the first commentaries of the first period. Hz. Jesus and the Bible have nothing to do with Nazarene (Corrupted Christianity) I can explain Jesus and the Bible with the things that come with the Qur'anic concepts such as Faith, Islam, Muslim, and Mu'minu.

In the second part, we will try to explain the issue of Nazarene (Falsified Christianity) in the Qur'an and also in the first commentaries of the first period. Nazarene (Falsified Christianity) We will try to explain that there is no interest and relevance with Jesus and the Bible, and that they exist for the later fabricated religion.

In the conclusion, we will try to reveal the conclusion reached at the end of this study. In the Qur'an and in the first period commentaries, when the names of the

Prophet Jesus, the Messiah, or the Bible are mentioned, the religion to which Allah is pleased, the Messenger of Allah, the book of the truth of Allah is understood. He is mentioned as one of the nobles that Allah has sent to Israel.Who communed to the revelations that Allah has commanded him, Prophecy is supported by miracles like other prophets, the profile of the right prophet is drawn.

I wish success from Allah and that this work will be beneficial.

Key Words: Quran, Jesus, Bible, Islam, Christianity, Nazarene

KERİM HAN ZEND'İN DİNİ SİYASETİ (1747-1779)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DAĞLAR
Iğdır Üniversitesi, mehmetdaglar34@gmail.com

ÖZET

Safevi Devletinin Şiiliğin yayılması ve İran da yerleştirilmesi için yaptığı reformlar sonucunda ve İran'a yerleşen din adamları zaman içerisinde benzersiz bir güç sahibi olmuşlardır. Safevilerin sukutundan sonra kargaşa durumuna giren siyasi durum ülke genelindeki güç odaklarının durumunu da şekillendirmiştir. Özellikle Nadir Şah'ın Şiilikle Sünnilik arasındaki ihtilafların çözülmesi için attığı adımlar karşılık bulmaması neticesinde İran'daki Şii din adamları daha çok içe kapanarak kendi konumlarını sağlamlaştırmaya çalışmıştır. Nadir şah tan sonra iktidara gelen Kerim han Zend döneminde din adamlarının iktidarla ilişkisi de değişmeye başlamıştır. Çalışmamızda Avşar Nadir Şahtan sonra İran'da iktidarı ele geçiren Kerim Hanın dini siyasetine odaklanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zendler, Kerim Han, İran

İSLÂM'DA HİCRET KAVRAMI VE FETULLAHÇI TERÖR ÖRGÜTÜ TARAFINDAN İSTİSMARI

THE CONCEPT OF HIJRAH IN ISLAM AND ABUSE BY FETO*

Dr. Öğr. Üyesi Ali KUYAKSİL
Iğdır Üniversitesi, akuyaksil@hotmail.com

ÖZET

Şüphesiz İslâm dini mü'minler tarafından son hak din olarak kabul edilmektedir. Bu dinin peygamberi Hz. Muhammed (sav) ve kitabı da 23 senede vahiyle kısım kısım inen Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an-ı Kerimin kısım kısım inmesinde peygamberimizin içinde yaşadığı toplum ve onun içerisinde gerçekleşen olaylar etkili olmuştur. Bu olaylar vesilesiyle, ümmetin kıyamete kadar uyacağı dinin hükümleri ve kuralları ortaya çıkmıştır.

Peygamberimizin ve Müslümanların hayatında "Hicret/Göç" olayının ayrı bir yeri ve değeri vardır. Sahabeler arasında da hicrete katılan sahabelerin ayrı bir yeri vardır. İslâm tarihi açısından "Hicret" bir milattır. Hz. Ömer (r.a) zamanında Hicri takvimin başlangıcı olarak kabul edilmiştir. İslâm takvimlerinde "tarih" bu seneden başlar ve buna "hicret yılı" veya "hicrî yıl" denir.

Tarih boyunca birçok kişi ve grup dinin insanlar üzerindeki etkisinden faydalanarak çeşitli kazançlar elde etmeyi denemiş ve din tüccarlığı yapmaktan çekinmemişlerdir. Henüz peygamberimiz hayattayken, Medine'de Mescid-i Nebevi'ye alternatif olarak "Mescid-i Dırar" olarak adlandırılan bir mescit inşa edilmiştir. Bu şekilde Müslümanlar arasında ayrımcılık oluşturulması, din istismarının tipik örneklerinden biridir. Peygamberimizin bu mescidi inşa edenlere karşı şiddetli bir tepki göstermiştir. Mescid-i Dırar'a gitmemiştir. Peygamberimizin bu tavrı, günümüzde din istismarına yönelmiş olanlara karşı nasıl davranmamız gerektiğini bize göstermektedir.

Fetullahçı Terör Örgütü, tarihte görülebilecek en büyük örgütlü din istismarlarından birini gerçekleştirmiştir. Biz bu çalışmamızda, Fetullahçı Terör Örgütü'nün Orta Asya'da ABD istihbaratı adına eğitim faaliyeti yapabilmek için elemanlarını motive etmede kullandığı hicret/göç kavramı üzerinde duracağız. Bu çalışma nitel araştırma yöntemini kullanılarak ikincil kaynaklar üzerinden yapılan betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada "Giriş"ten sonra öncelikle "Hicret Kavramı" incelenecektir. Sonra kısaca, "Fetullahçı Terör Örgütü ve İstismar ettiği Kavramlar" özerinde durulacaktır. Devamında "Orta Asya'ya Yönelme ve Hicret Kavramının İstismarı" konusu incelenecektir. Çalışma, "Genel Değerlendirme ve Sonuç" ile sonlandırılacaktır. Sonuç olarak F. Gülen, örgüt elemanlarını Orta Asya'ya gönderirken "hicret" kavramının motive edici etkisinin çok olumlu olduğunu görmüştür. Bu etkiyi daha sonra Afrika kıtası devletlerine gidecek olanlara da kullanmıştır. Hatta kendisinin Türkiye'den ABD'ye kaçışını da müntesiplerine bu kavram ile kabul ettirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hicret, Fetullahçı Terör Örgütü, İstismar

*FETO; is the terörist organization constructed by Fetullah Gülen

ABSTRACT

Certainly, the Islam religion is accepted by believers as the last thrue religion. The Prophet of this religion is Muhammad (peace on him) and the book of this religio is the Qur'an which descended part by part during 23 years. Tre reason why Qur'an is descended part by part during 23 years is fact of society in vhich Muhammed (peace on him) live in and the events related vith that society in time. In this way, religious judgments and rules have emerged until doomsday.

In the life of our Prophet and his fallovers, there is a very important value of the "Migration" phenomenon. Friends of Him who took place in Hijrah has a seperate value among the other friends of Him. "Hijrah" is a milestone form the point of Islamic history. At the time of Ömer (may Allah be pleased with him.) it was accepted as the beginning of the Hijri calendar. Islamic calendars, starts from the immigration and also is called " emigration Prophet"Mescid-i Dirar" was built as an alternative to the Masjid al-Nabawi in Medina. Such a discrimination among Muslims is one of the typical examples of religious abuse. Prophet (peace on him) did not go to the Masjid-i Dirar. This attitude of our Prophet reveals to us how we should act against those who are now facing religious abuse.

FETO has realized one of the biggest organized religion abuses that can be seen in history. In this paper, we will focus on the concept of migration that the FETO used to motivate its staff to do educational activities on behalf of US İntelligence in Central Asia. This study is a descriptive study using qualitative research method on secondary sources. In this study, after the "Introduction", the concept of "Hijrah" will examine first. Then, , "FETO and Abused Concepts " Will emphasize. In the following, the subject of "Towards Central Asia and the exploitation of the concept of immigration" will examine. The study will be terminated by "General Evaluation and Conclusion". As a result, F. Gulen, the leaderof FETO saw that the motivating effect of the concept of "migration" was very positive while sending the members of the organization to Central Asia. This effect was later used by him going to the African continent. In fact, this concept is used by himselfwhy he escape from Turkey to US to accep his followers.

Keywords: Hijrah, Fetullahçı Terrorist Organization/ FETO, Abuse

DİNLERDE RUBUBİYYET (RABLIK) İNANCI

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÖZÜÇALIŞIR
Iğdır Üniversitesi, abdullah.derik@hotmail.com

ÖZET

Bütün dinlerin önem verdikleri konuların başında Rab inancı gelir. O dine mensup olan insanların nasıl bir Rab anlayışına sahip oldukları en temel prensiptir. Rab inancından sonra diğer inanç esasları gelir. İnanç esaslarından sonra diğer dini ritüeller (ibadetler) gelir. Bütün dinlerin en çok önem verdiği konuların başında rab inancı veya rab anlayışı gelmektedir. Dolayısıyla doğru Rab tercihi çok önemlidir.

Elbette ki tüm dinler kendi Rab inançlarının doğru tercih olduğuna inanırlar. Ama bu da bir gerçektir ki doğru da bir tanedir. Kâinatı yaratan, bizleri yaratan Rabbe ulaşmak için en azından doğru Rabbe ulaşmak, Onu tanımak ve Ona ibadet etmek için bütün imkânlarımızı seferber etmeliyiz. Bütün bilgi kaynakları iyi değerlendirmeliyiz.

Kişileri ahirette kurtaracak olan da doğru bir Rab inancıdır. Şayet kişi yanlış bir Rab inancına sahip ise bu ona ahirette hiçbir fayda sağlamayacaktır. Bilakis hüsrana uğrayanlardan olacaktır. Bütün amelleri, sevapları, yaptığı iyilikler hep boşa gidecektir. Kur'an'ın ifadesi ile ebedi olarak cehennemde kalacaktır.

Bizde bu çalışmamızda dinlerdeki Rab inancını ele aldık. En sonunda ise Kur'an'da Rububiyyet inancını inceledik. Kur'an'a göre hakiki bir Rab'te var olması gereken özellikleri konu edindik. Allah'tan dileğim bu çalışmanın başarıya ulaşması ve bu çalışmanın faydalı olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Uluhiyyet, Müşrik, Yahudilik, Hristiyanlık, Zerdüştlük.

ABSTRACT

At the beginning of everything that all religions emphasize great importance is belief in god. It is the most basic principle of how people believe in it as an understanding of God. After the principles of faith, other religious rituals (worship) come. At the beginning of all the matters that all religions attach great importance is God belief or God understanding. Therefore the righteousness of the God faith is very important.

Of course, all religions believe that their belief in God is the right choice. But this is also a fact that it is a true one. We must mobilize all our means to reach the true God who created the universe, to reach the god who created us, to recognize him and to worship him. We must evaluate all information sources well.

It is a true god faith that will save the people in the Hereafter. If the person has a false belief in God, it will provide him no benefit in the Hereafter. On the contrary, he will be one of the disappointeds. All the good actions, good works, and good deeds will be wasted. He will be eternally in hell with the expression of the Qur'an.

We have also dealt with the god faith in our religion. We have studied the lordship belief in the Qur'an. In the Qur'an, we are talking about properties that should exist in a real god. I wish from God that this work will be successful and that this work will be useful.

Key Words: Qur'an, Lordship, Polytheists, Judaism, Christianity, Zoroastrianism

SEKÜLER DİNDARLIK VE BARINDIRDIĞI BAZI TEMEL UNSURLAR

SECULAR PIETY AND SOME BASIC ELEMEN WHICH IT CONTAINS

Araş. Gör. Halis ÇAVUŞOĞLU
Bursa Uludağ Üniversitesi, filozof.25@hotmail.com

ÖZET

Aydınlanma her alanda olduğu gibi dini alanda da kendini göstermiştir. Bu gelişmeler, kendi ifadelerini rasyonelleştirmek zorunda kalan Hıristiyanlık için bir taraftan kazanç olurken, diğer yönden ise onun zarar görmesine sebep olmuştur. Çünkü kiliseler güç kaybetmiştir. Onların içinde çok çeşitli yeni "sect"ler doğmuştur.

Saha uzmanlarına göre ihtidacı (hidayetçi), devrimci ve içe dönük olarak tanımlanan mezheplerin hepsi, içinde yaşadıkları toplumun değerlerinden tamamen farklı anlayışları savunmalarına rağmen, manipülasyonist (yönlendirici) dinî hareketler mevcut seküler kültüre daha fazla uyum sağlarlar. Bu hareketlerin, kendi mensuplarına vermeye çalıştıkları şey, hayat için alternatif değerler sunmanın dışında, toplumda genelde herkesin ortak arzusu olan amaçlar için yarı egzotik (gizemli) araçlar sunmasıdır. İçe dönük kapalı mezhepler bireydeki sevgi ve fedakârlık duygularını artıran değerlere, grup bağlılığına ve birincil ilişkilere önem veren sevgi cemaatlerini temsil etikleri halde, manipülasyonist hareketler bunun tam tersi bir tutum sergilemektedir.

Batıda var olan cemaatler ilgi alanları açısından kendileri nihaî bir amaç değil, daha ziyade birer araçtır. Bu tür grupların toplantıları da bir cemaatin tamamını ilgilendiren bir toplantı niteliği taşımaz. Aksine o, dünya ile başa çıkabilmek için aynı ortak yöntemleri benimsemiş, aynı zihniyet ve eğitim seviyesine sahip insanların toplantısını çağrıştırır. Bunlar, kendilerine göre kurtuluşa ulaşabilecekleri yöntemlerinin olduğunu savunurlar. Onların kurtuluş anlayışı büyük dinlerinkinden farklıdır. Bütün dünyada yeni dinî hareketlerin ortaya çıkışı, günümüz insanının ruhî hayatında önemli tesirler yapabilmektedir. Yukarıda bir kısmının isimlerini zikrettiğimiz yeni akımlar, tıpkı Hıristiyan ülkelerde olduğu gibi Hinduizm, Budizm ve İslam'ın hâkimiyet sahasındaki ülkelerde de ortaya çıkmaktadır. Bilhassa Güneydoğu Asya, Güney Amerika ve Afrika'da yeni dini akımların fazlaca zuhur ettiği görülmektedir.

Bunlardan başka yeni dinî hareketlerin toplumlar üzerinde çok büyük olumsuz etkileri de söz konusudur. Her şeyden önce onlar, başta Hıristiyanlık olmak üzere dünyanın en büyük beş dinini inkâr etmekle, dünya nüfusunun büyük bir çoğunluğunu karşılarına almış olmaktadırlar. Dolayısıyla toplumsal barış açısından ciddi bir tehdit oluşturduklarını söylemek mümkündür. Her ne kadar dini çoğulculuk anlayışları bunu tolere etmeye çalışsa da, dünya genelinde yaygın bir hoşgörü oluşturmak oldukça zordur. Ayrıca bu tür dini cereyanlar, insanların her türlü sınırlandırmalardan, baskılardan, kısıtlamalardan ve hatta egemen dinlerin boyunduruğundan kurtulması gerektiğini savunmaktadırlar. Bu temel çağrı ve iddialarına rağmen onlar, kendi mensuplarının iradelerini kendi tekellerine almakta ve adeta insanları kendilerine köle haline getirmektedirler.

Anahtar Kelime: Seküler, Din, Cemaat, Seküler Topluluk

ABSTRACT

Enlightenment has manifested itself in the religious sphere as well as in every field. These developments, on the one hand, were gaining on the one hand for Christianity, which had to rationalize its own statements, and on the other, it caused its damage. Because churches have lost power. A wide variety of new ”sects yeni were born.

According to the field experts, the sectarian, revolutionary and introverted sects all have a different orientation than the values of the society in which they live, although manipulative religious movements are more adapted to the existing secular culture. What these movements are trying to give to their members is that they offer semi-exotic (mysterious) means for the common desire of everyone in society, apart from offering alternative values for life. While the closed-door sects represent values of love and sacrifice in the individual, and the ethos of representing love communities that attach importance to group commitment and primary relations, manipulationist movements have the opposite effect.

The congregations existing in the West are not an end goal but rather a tool in their interests. Meetings of such groups do not constitute a meeting of a whole community. On the contrary, it evokes the meeting of people with the same mentality and education level who have adopted the same common methods to deal with the world. They argue that they have methods of reaching salvation. Their understanding of salvation is different from that of great religions. The emergence of new religious movements all over the world can make significant impacts in the spiritual life of today's people. The new currents that we have mentioned above, appear in the countries of Hinduism, Buddhism and Islam as well as in Christian countries. Especially in Southeast Asia, South America and Africa, it is seen that new religious movements emerged very much.

Apart from these, there are great negative effects of new religious movements on societies. Above all, they deny the world's top five religions, especially Christianity, and they are against the vast majority of the world's population. Therefore, it is possible to say that they constitute a serious threat to social peace. Although religious pluralism approaches to tolerate this, it is very difficult to create widespread tolerance throughout the world. In addition, such religious events advocate that people should be free of all kinds of restrictions, pressures, restrictions, and even the yoke of the dominant religions. Despite these basic calls and claims, they are monopolizing the wills of their members and making people slaves themselves.

Keyword: Secular, Religion, Communion, Secular Community

MUHAMMED ÂBİD EL-CÂBİRÎ'NİN BİLGİ SİSTEMİNDE *İRFÂN* VE *BURHÂN*

Dr. Öğr. Üyesi İlyas ÖZDEMİR
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ilyasozdemir30@gmail.com

ÖZET

Faslı düşünür Muhammed Âbid el-Câbirî İslam düşünce tarihini üç kavram veya bilgi sistemi etrafında bir araya getirir ve inceler: Beyan, irfan ve burhan. Beyana dayalı ilimler; açıklamayı esas alırlar ve nahiv, Kur'an ilimleri, fıkıh ile kelam gibi, söz/lafız ile ilgili ilimler bu sınıfa girerler. Câbirî'ye göre bu ilimler, bizâtihî İslam medeniyetinin ve kültürünün ürünü olmasına karşılık; Gnostik ve Hermetik metinler gibi irfâna dayalı anlayışlar; İslam kültürüne sonradan katılmışlardır. Câbirî açısından irfâni bilgi anlayışı, aklı ortadan kaldırmış olması bakımından eleştirilmeyi hak eder. İslam düşüncesi içerisinde eklektik veya derlemeci bilgi sistemlerinin oluşmasının en önemli nedeni de, bu irfâni anlayışlardır. Câbiri için, "aklı ortadan kaldıran" bu anlayış, İslam kültürünün gelişmesini olumsuz etkilemiştir. Burhâna dayalı ilimler ise mantıksal akıl yürütmeye, kesin kanıtlamaya dayanan Aristotelesçi anlayış ile bağlantılı ilimlerdir. Farabi, İbn Bacce ve İbn Rüşd gibi filozoflar, bu bilgi sistemine mensupturlar. Câbirî'nin görüşüne göre, İbn Arabi ve hatta Gazâlî ve İbn Sîna örneklerinin temsil ettiği irfani anlayışların karşısında burhâni felsefe yer alır. Câbirî, Yunan felsefesinde Aristoteles'in ve İslam felsefesinde İbn Rüşd'ün temsil ettiği bilimsel ve rasyonel anlayışa, onun deyişiyle asıllara dönülmesi gerektiğini düşünür. Eğer İslam düşüncesinin yeniden yapılandırılması gerekiyorsa, beyâni ilimler ile burhâni ilimler arasında bir birliktelik ile mümkün olacaktır.

Kısacası Câbirî irfâni anlayışı eleştirir ve bilgi sistemini beyan ve burhan bilgi sistemleriyle sınırlamak ister; bu alanların düzenlenmesine dair görüşler öne sürer. Bu noktada mevcut bildiride, ilk olarak, burada özetle aktarılan Câbirî'inin İslam düşüncesinin yapısına ilişkin başlıca analizleri ayrıntılı olarak ele alınacak ve ardından onun burhân anlayışı çerçevesinde irfâni bilgi sistemine yönelik yaklaşımı eleştirel bir tarzda değerlendirilecektir.

Anahtar Kavramlar: Câbirî, burhân, irfân, beyân, felsefe

FARABİ'NİN YUNAN FELSEFE KAYNAKLARI İLE İLİŞKİSİ: ÖZGÜNLÜK SORUNU

Dr. Öğr. Üyesi İlyas ÖZDEMİR
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ilyasozdemir30@gmail.com

ÖZET

İslam felsefesinin ilk sistematik filozofu Farabi, Platon ve Aristoteles'in eserlerinden yararlandığı kadar, Yeni-Platoncu kaynaklardan da sık olarak yararlanmıştır. Farabi'nin *Platon ve Aristoteles'in Görüşlerinin Uzlaştırılması* başlıklı eseri, onun tipik Yeni-Platoncu felsefe ile olan ilişkisini gösterir. Ayrıca Ortaçağ boyunca Aristoteles'e atfedilen ama aslında onun olmadığı, fakat Yeni-Platoncu yazarlara ait olduğu sonradan anlaşılan iki eser *Aristoteles'in teolojisi* ve *Salt İyilik Üzerine* adlı iki eser ortaya çıkar. Bunlardan birincisi gerçekte Plotinos'un *Enneadla*r'ının bazı kısımlarının bir şerhidir. İkincisi ise Yeni-Platoncu Proclos'un *Teolojinin Unsurları* eseri adlı kitabıdır. Bu eserler, Farabi tarafından da Aristoteles'e atfen okunmuş ve bu da Farabi düşüncesinde Yeni-Platoncu kaynakların yer bulmasına yol açmıştır. Farabi'nin siyaset felsefesi bağlamında daha çok Platon'u; mantık, fizik, ahlak ve kimi zaman metafizik ve ruh meseleleri bağlamında Aristoteles'i ve nihayetinde Aristoteles ile Platon felsefesi arasında bir uzlaştırma yapmasına imkân veren bazı metafizik meselelerin yanı sıra, kozmoloji, *südûr*/taşma, ruhun ölümsüzlüğü bağlamında Yeni-Platoncu felsefeyi izlediği görülmektedir.

Farabi'nin asıl amacı siyaset felsefesine geçiş yapmak olmasına rağmen, siyaseti dayandırıldığı ilke metafizik olduğu için, başlangıçta Tanrı'nın mahiyeti ve *südûr* konularında olduğu gibi Yeni-Platoncu temellere yer vermiştir. Ardından İskender Afrodisî gibi Aristotelesçi yorumcuları izleyerek doğayı anlatmak için Aristotelesçi fiziği ve insanı anlatmak için Aristotelesçi ruh kuramını ele almıştır. Tüm bu konulardan sonra Platoncu siyaset felsefesine geçer. Bu da sık olarak Farabi felsefesinin bir uzlaştırmacı, derlemeci veya telife dayalı bir felsefe olduğu, özgün olmadığı tarzında bazı eleştirilere neden olmuştur. Oysa Farabi gerek Tanrı anlayışı gerekse felsefe ve din ilişkisi gerekse de siyaset ve mutluluk meseleleri çerçevesinde kendine özgü bir yaklaşım geliştirmiştir.

Bu bildiride Farabi felsefesine yönelik kimi eleştirilere yer verilecek ve ardından Farabi felsefesinin Yunan kaynakları ile ilişkisi çerçevesinde ortaya koyduğu anlayışın, felsefenin mantık, ahlak ve siyaset gibi belli başlı alanlarına yönelik özgün katkılarından söz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Farabi, Yeni-Platonculuk, özgünlük, Tanrı, südûr, akıl

MODERNLEŞEN MEDENİYET İLE DEĞİŞEN DİN ANLAYIŞ

MODERNIZATION WITH CIVILIZATION CHANGING RELIGION UNDERSTANDING

Araş. Gör. Halis ÇAVUŞOĞLU
Bursa Uludağ Üniversitesi, filozof.25@hotmail.com

ÖZET

Modernliği tanımlamaya girişmek, sorunlu bir alana dalmaktır. Çünkü ne bir harekettir, ne de bir akımdır. Diğer taraftan, yalnızca tarihsel bir kesit belirli bir dönemi ve bu dönemde hâkim olan özellikleri betimlemek için kullanılan bir terim ya da nosyon da değildir. Öncelikle zaman ilişkin bir terimdir. Yine de içinde yaşanılan zamanı ya da daha doğru bir ifadeyle, günümüze ait bir dönemi kendisinden kalkarak tanımlama çabasında olan bir bilinç durumudur. Bu anlamıyla, tarihsel olanın karşıtı olarak değerlendirilebilir.

Modern: Eski Türkçede "asri" ve "muasır" gibi iki ayrı kelime olarak kullanılan modern kelimesinin Batı dillerindeki karşılıkları arasında "modern", Fransızcadaki "mondaine" ve İngilizcedeki "mundane" sayılabilir. Çeşitli anlamlar atfedilse de bu kavram yaygın olarak, şimdiki zamana ait ve uygun olan, yeni ve toplumlar arasında en fazla gelişmiş olanların temsil ettiği bilgi, teknik ve zihniyet düzeyini ifade etmek üzere kullanır. Bu kavram ile ilişkili ya da onun karşılığı olarak kullanılan asri, muasır, çağdaş, çağcıl, çağdaşlaşma, muasırlaşma, modern, modernite, modernleşme gibi kavramlar birbirinin yerine kullanılmaktadır.

Modernlik bilinci ilk kez insanın yapıp ettikleri arasında doğrudan mükemmelliğin arandığı estetik alanda ortaya çıkmıştır. 18.yüzyılın sonlarında Fransız Aydınlanması sırasında, klasik sanat ile ilgili tartışmalarda, kendilerine modernler diyen bir grubun ortaya çıkması "modern" bilincin ilk nüvesi olarak görülür. Yine de modern kelimesinin kökeni, beşinci yüzyıla kadar geri gider. Kelime, Latince "modernus" biçimiyle, artık resmen Hristiyan olduğu kabul edilmiş olan o dönemi, Romalı ve Pagan geçmişinden ayırmak için kullanılır. İçeriği sürekli değişse de eski alandan yeni alana geçildiğini, yeni olanın hâkim olduğunu belirtir.

Modern öncesi toplumlarda, yani geleneksel toplumlarda dinler, sadece bütünleşmeyi sağlamakla kalmamış, aynı zamanda toplumun bütün temel kurumlarını da nüfuzu altında bulundurmuşlardır. Modernleşmeyle birlikte din, hem toplumun temel kurumları üzerindeki nüfuzunu kaybetmiş, hem de kendi özel fonksiyonlarıyla sınırlı bir hale gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Modernite, Din, Nosyon, Çağdaş

ABSTRACT

To attempt to define modernity is to dive into a problematic area. Because it is neither a movement nor a movement. On the other hand, only a historical section is not a term or notion used to describe a particular period and features prevailing in that period. Firstly, it is a term related to time. Nevertheless, it is a state of consciousness that attempts to define a time that belongs to the present day, or more accurately, in the present time. In this sense, it can be regarded as the opposite of the historical one.

Modern: In modern Turkish, the term modern terms, which are used as two different words such as “asri eki and” muasır “, can be counted as Türk modern an in French,” mondaine olarak in French and “mundane“ in English. Although various meanings are attributed, this concept commonly uses the present, the appropriate, the new, the most advanced among the societies to represent the level of knowledge, technique and mentality represented. Asri, contemporary, contemporary, modernization, modernization, modernization, modernity, modernization are used interchangeably.

The consciousness of modernity first emerged in the aesthetic area where direct perfection was sought between what people did. During the French Enlightenment at the end of the 18th century, the emergence of a group that called themselves modern in the debates on classical art is seen as the first quintessence of klasik modern ası consciousness. Nevertheless, the origin of the modern word goes back to the fifth century. The word is used to distinguish the Latin kabul modernus Pag form from that of the Roman and Pagan past, which is now considered to be officially Christian. Although its content changes constantly, the new area is changed from the old area to the new one.

In pre-modern societies, religions have not only provided integration, but also have embraced all the basic institutions of society. With modernization, religion has lost its influence on the basic institutions of society, and has become limited to its own special functions.

Key Words: Modernity, Religion, Notion, Contemporary

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM-ÖĞETİM SÜRECİNDE HAZIRBULUNUŞLUK ÖĞESİ OLARAK YETERLİ VE DENGELİ BESLENME

Öğr. Gör. Mustafa DAL
Iğdır Üniversitesi, mdal25@hotmail.com

Öğr. Gör. Yunus TUNÇ
Iğdır Üniversitesi, yunustunc_49@hotmail.com

Öğr. Gör. Kenan ÇİFTÇİ
Iğdır Üniversitesi, kenan.ciftci85@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma ile ilkokul öğrencilerinin eğitim ve öğretim sürecinin en önemli ön koşullarından hazır bulunuşluğun öğelerinden biri olan yeterli ve dengeli beslenmenin öğrenme üzerine etkilerinin teorik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda hazır bulunuşluk, öğrenme, yeterli ve dengeli beslenme ile eğitim öğretim süreci üzerinde durulmuştur. Araştırmanın yöntemi alanyazın taramasıdır. Konuya ilişkin doğrudan ve birincil kaynaklar üzerinden verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda yeterli ve dengeli beslenmenin eğitim-öğretim sürecinde gerçekleşen öğrenmeler üzerinde pozitif yönlü önemli etkileri olduğu, düzenli olarak yeterli ve dengeli beslenmeyen çocuklarda gerek gelişimsel gerekse öğrenmeye dayalı sorunların ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır. Sonuçta ulaşılan veriler ve değerlendirmeler üzerinden birtakım çıkarımlar ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Hazır bulunuşluk, Eğitim-öğretim süreci, Yeterli ve dengeli beslenme

FİZİK DERSİNDE ÖĞRENCİ ALGI VE BAŞARILARINI ÖĞRETMENLERİN DEĞERLENDİRMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Naki ERDEMİR
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nakierdemir@gmail.com

ÖZET

Bilimsel bilgiler hızla çoğalırken üretilen bilgilerin öğrenciye hangi seviyede ve nasıl aktarılacağı eğitim araştırmacıları tarafından önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu nedenle 2007 yılında fizik öğretim programında geniş çaplı değişiklik yapılmış, 2013 yılında tekrar revize edilmiş ve 2017'de tekrar programın içerik, beceri ve kazanımları değiştirilmiştir. Ancak öğrencilerin fizik dersindeki başarı düzeyi, fizik dersine bakış açıları, fizik dersine ilgi ve alakaları bir tülü değişmemiştir. Hala, bazı öğrenciler fizik dersinin adını duyduklarında sanki korkulu bir rüya, başlarının belası gibi akıllarına nahoş düşünceler gelmektedir. Ülkemizde öğrencilerin çoğunluğu tarafından öğrenimleri sürecinde fizik dersi hep zor ve sorunlu bir ders olarak algılanmıştır. Aslında bunun pek çok sebebi vardır. Bu sebeplerin tamamını, sadece öğrenciye yüklemek doğru bir tavır ve anlayış değildir. Öğretmenlerin yanlış tutumları, öğrencilerin çevrelerinden almış oldukları yanlış duyumlar, oluşturulan önyargılar bunlara örnek verilebilir. Öğrenciler bu tür yanlış ve edindikleri olumsuz duyumlarla hareket ettikleri için fizik dersinin felsefesini veya mantığını kavramaya çalışmadan, sadece formül ezberlemekle sınavlardan başarılı olma yollarını aramaktadır. Hâlbuki öğrenci formül ezberlemenin yerine, formülü nerede, nasıl, ne için kullanacağını bilse daha başarılı olabilir.

Tabiat ve tabiatta meydana gelen olayları anlamanın yolu, fiziği anlamaktan geçer. Uzaya füze fırlatmaktan insanın yolda yürümesine kadar tabiatta meydana gelen aksiyonları açıklayan hatta dünya düzeni ile birlikte evreni anlamamızı sağlayan en önemli bilim fizik diyebiliriz. Bu alanda bende varım diyen birisi, fizik dersini çok iyi anlaması, bununla birlikte bu dersin mantığını çok iyi kavraması gerekir. Fizik dersinin mantığını kavramak demek, derste anlatılan konu içeriklerini beyinde günlük hayattan prototipleriyle görselleştirme demektir.

Öğrenciler olaylara hep teorik baktıkları için, günlük hayatlarında daima fizikle iç içe olduklarını idrak edememektedirler. Fizik çok geniş kapsamlı bir derstir, günlük hayatımızın her alanında mevcuttur. Fizik dersinin bir diğer özelliği ise, matematik fizik konularının veya problemlerinin dili olmasıdır. Bu açıdan matematiği iyi olmayan öğrencinin fizik dersinin de iyi olması beklenemez. Fizik dersinin matematikle iç içe olması nedeniyle çok iyi matematik bilgisi gerektirir, öğrencideki olumsuz algı sorunu, asıl buradan itibaren başlamaktadır. Fizikte formül ezberleme, soruyu çözmeye yetmez; önemli olan ezberlenen formülün nerede, nasıl, neden kullanılacağını bilmek gerekir. Bunun için fizik dersi, öğrencilerin sayısal problem çözme becerilerini bilişsel bilgileriyle beraber kullanmalarını gerekli kılan, yorum ve anlama kabiliyetini geliştiren bir derstir.

Bu amaçla araştırma, öğrencilerin fizik dersini zor olarak kabul etmeleri, fizik dersindeki başarılarının diğer derslere oranla düşük olmasının nedenleri, öğrenci başarısını yükseltmek

için ne yapılması gerektiği, fizik dersi ne tür yöntem ve tekniklerle öğretilmesinin daha iyi olacağı, karşılaşılan sorunların kaynaklarını belirleme, belirlenen sorunlara öneriler geliştirme, konusunda öğretmen görüşlerini tespit etmek için yürütülmüştür.

Araştırmada daha sağlıklı ve detaylı veri elde etmek, problemi derinlemesine tanımlamak için betimsel araştırma yöntemlerinden biri olan özel durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Van ilinde görev yapan fizik öğretmenlerinden 50 fizik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verileri doküman analizi yöntemi ve öğretmenlerin yazılı görüşleri alınarak toplanmıştır. Doküman analizi yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada mevcut kayıt ve belgeler belli bir sistematik içinde kodlanarak sınıflanmıştır. Verilerin analizi, öğrencilerin neden fizik dersini zor bir ders kabul ediyorlar şeklindeki sorulara, öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar içerik analiziyle irdelenmiştir. Öğretmenlerin yaptığı açıklamalardaki temel düşünceyi özetleyen bazı cümleler değiştirilmeden sunulmuştur.

Ulaşılan bulgular ışığında öğrenciler, öğretmenin derste yaptığı açıklamaları, verdiği örnekleri dikkatli bir şekilde izlememeli, tüm detayları, özel durumları doğru bir şekilde deftere not etmeli; tüm bunlarla ilgili soruları, soruların çözüm yollarını, grafikleri ve çizimleri doğru bir şekilde deftere yazmalıdır. Derste öğrenilen bilgilerin kalıcı olması için bu notlar ders akabinde birkaç kez tekrar edilmelidir.

Fizik dersinde başarılı olmak için, kaydedilen bu notları ders sonrası düzenli ve programlı bir şekilde tekrar yapmak gerekir. Çünkü konuyla ilgili temel kavramların iyi öğrenilmesi ve unutulmaması hem de diğer konularla ilişki kurulması için sürekli tekrar şarttır. Böylece anlaşılamayan kavram, tanım ve alt başlıklar derslerde yazılmış notlar ve çözülen örnek sorular vasıtasıyla tekrarlanmış olur. Konuya ait özel durumların bu şekilde pekiştirilmesi sağlanmış olabilir.

Öğrencilerde oluşan veya oluşturulan önyargı sonucu, tüm dersler içerisinde öğrenciler tarafından en zor olarak algılanan ve öğrenilen ders, fizik dersi olarak inanılmaktadır. Bu nedenle fizik dersine de, diğer derslere olan bakış açısıyla bakmak ve gerekli çalışmayı yapmak önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Fizik ders algısı, akademik başarı, öğretmen görüşleri

KARS'TA LİSE ÖĞRENCİLERİNDE ŞİDDET MARUZİYETİ PREVALANSI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Arş. Gör. Dr. Multehan EVRAN
Kafkas Üniversitesi, multehan9@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Binali ÇATAK
Kafkas Üniversitesi, bb.catak@hotmail.com

ÖZET

Şiddet, birçok ülkede önemli bir sağlık problemidir. Mortalite ve morbiditenin önemli birsebebidir. Şiddet ve ateşli silahlara bağlı ölümlerin azalmasına rağmen Amerika Birleşik Devletleri'nde 15-24 yaş arası ergenler ve genç erişkinlerdeki en sık ikinci ölüm nedenini ateşli silah yaralanmaları oluşturmaktadır. Şiddet davranışı edinilmesinde önemli yer tutan merkezlerden biri de ne yazık ki okullardır. Sosyal öğrenme vasıtasıyla şiddet içselleştirilmekte ve okul ortamında sık karşılaşılabildiğinden kanıksanmaktadır. Ergenler, özellikle bu dönemde bedenindeki değişimleri incelemekle birlikte kişiliği ve geleceğini de şekillendirmeye başlar. Bu değişim ve şekillenmeler bireyin kendisinin elindedir ancak içinde yaşadığı ailenin ve sosyal çevrenin de etkisi yadsınamaz. Bu bildiride, Kars'ta lise öğrencileri arasında şiddet maruziyeti olanların sıklığı, şiddet maruziyetiyle ilgili faktörler; ayrıca şiddet maruziyetlerinin okul türlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelendi.

Anahtar kelimeler: Şiddet, Ergenlik, Kesitsel, Lise, Kars, Prevalans

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİNİN DEPREME HAZIRLIK DURUMLARI

Arş. Gör. Dr. Multehan EVRAN
Kafkas Üniversitesi, multehan9@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Binali ÇATAK
Kafkas Üniversitesi, bb.catak@hotmail.com

ÖZET

Deprem; tektonik kuvvetlerin veya volkanik faaliyetlerin etkisiyle yerkabuğunun kırılması sonucu ortaya çıkan enerjinin sismik dalgalar halinde yayılarak geçtikleri ortamları ve yeryüzünü kuvvetle sarsması olayıdır. Afet ise toplumun tamamı veya belirli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaydır. İnsanlık tarihinde büyük doğal afet denildiğinde depremler en başlarda gelmektedir. Türkiye'de doğa olaylarına bağlı gelişen afetler sonucunda oluşan ölümlerin, %65'i depreme, %15'i heyelâna, %12'si su taşkınına, %7'si kaya düşmesine ve %1'i çığ düşmesine bağlıdır. Bu oranlarda göstermektedir ki Türkiye'de doğal afetler denildiğinde depremler başı çekmektedir. Türkiye, dünyanın en aktif deprem kuşaklarından biri olan Kuzey Anadolu Fay Zonu'nu barındırmaktadır. Özellikle fay hattına yakın alanlarda çok şiddetli ve yıkıcı depremler yaşanmaktadır. Kocaeli 1999 depreminde 20000 kişi ölmüş 300000'den fazla kişi evsiz kalmıştır. Türkiye arazilerinin %92'si deprem bölgesi olup nüfusun %98'i de bu bölgelerde yaşamaktadır. Deprem öncesi, sırası ve sonrası şeklinde farklı aşamalarda sınıflandırılabilecek, farklı kurumlar tarafından planlanması ve yürütülmesi gereken çalışmalar içerisinde kuşkusuz ki en önemlisi, toplumda depremlerin afete dönüşmesini engelleyecek yeterlilikte bir deprem bilincinin oluşturulmasıdır. Deprem riski ve olası zararlarından nasıl korunacağını bilen toplumlarda depremlerden kaynaklanan ölü ve yaralı sayıları belirgin şekilde daha azdır. Deprem konusunda bilinçli ve duyarlı bireyler yetiştirmek en etkili yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bildiride Kafkas Üniversitesi öğretim üyelerinin depreme hazırlık durumları incelendi.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Bilgi, Hazırlık, Kars, Öğretim üyesi, Tanımlayıcı

ÇOCUK GELİŞİMİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Yunus TUNÇ
Iğdır Üniversitesi, yunustunc_49@hotmail.com

Öğr. Gör. Kenan ÇİFTÇİ
Iğdır Üniversitesi, kenan.ciftci85@gmail.com

Öğr. Gör. Mustafa DAL
Iğdır Üniversitesi, mdal25@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ön lisans eğitimi alan çocuk gelişimi programı öğrencilerinin cinsiyet, sınıf, öğrenim türü ve mezun oldukları lise türüne göre akademik motivasyon düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Çalışma, betimsel tarama modeline göre yapılmıştır. Çalışmanın evrenini, Iğdır Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı 2018-2019 akademik yılında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem alınmaya gidilmemiş evrenin bütününe ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, Karagüven (2012) tarafından Türkçe 'ye uyarlaması yapılan "Akademik Motivasyon" ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler normal dağılım göstermediği için non-parametrik testler kullanılmıştır. İkili gruplarda Mann Whitney U ve ikiden fazla gruplarda ise Kruskall Wallis testleri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda ise çalışmaya katılan çocuk gelişimi öğrencilerinin akademik motivasyon düzeyleri ortalama puanının üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca cinsiyet değişkenine göre bir anlamlı bir farklılığın olduğu ve bu farklılığın kadın öğrenciler lehine olduğu görülmüştür. Aynı zamanda sınıf düzeylerine göre bir farklılık olduğu ve 2. Sınıf öğrencilerinin akademik motivasyon düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Öğrenim türü ve mezun olunan lise türü değişkenlerinde ise akademik motivasyon genel puanları arasında herhangi bir farklılık tespit edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Akademik Motivasyon, Çocuk Gelişimi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİSİNE YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Yunus TUNÇ
Iğdır Üniversitesi, yunustunc_49@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Adnan TAŞGIN
Atatürk Üniversitesi, adnantasgin@gmail.com

ÖZET

Yaşam boyunca insanlar birçok problem ile karşılaşmaktadır. Bir problem ile karşılaşan bireyler, problemin çözümü için çaba sarf ederler. Problemi çözmek bir üst beceri türüdür. Bu bakımdan bu beceriye yönelik algı önemli görülmektedir. Ayrıca bu becerinin çok erken yaşlarda kazanılması, bireylerin yaşamlarının her döneminde karşılaşacağı problemlerin üstesinden gelmelerine yardımcı olacaktır. Bu çalışmanın amacı, 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerine yönelik algılarının, cinsiyet, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, anne ve baba mesleği değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırma tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Iğdır ili merkezindeki ortaokul 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre belirlenmiş okullardaki 264 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak İnel Ekici ve Balım (2013) tarafından geliştirilen "Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı" ölçeği ve öğrencilerin demografik bilgilerini içeren bir form kullanılmıştır. Analizler yapılmadan önce değişkenlerin dağılımlarının normalliği için normallik testi yapılmıştır. Öğrencilerden elde edilen verilerin analizinde, betimsel istatistikler, bağımsız örneklemler için t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan öğrencilerin problem çözme becerilerine yönelik algı düzeylerinin iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Bu algı düzeyinin cinsiyet, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, anne ve baba mesleği değişkenlerine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Problem Çözme, Problem Çözme Becerisi, Ortaokul Öğrencileri

TEKNİK DERGİSİ'NİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ (2004-2013)

Öğr. Gör. Engin DAYAN
Iğdır Üniversitesi, engin.dayan@igdir.edu.tr

ÖZET

Bibliyometri terimi matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplar ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması olarak tanımlanmaktadır (Pritchard, 1969, s. 348). Bibliyometrik araştırmalarda belgelerin ya da yayınların belirli özellikleri analiz edilerek bilimsel iletişime ilişkin çeşitli bulgular elde edilmektedir. Bibliyometri içinde kendine yer bulan atıf analizi çalışmaları ile de en sık kullanılan kaynaklar belirlenmekte, belli bir alanla ilgili literatürdeki yaşlanma hızı saptanmakta ve disiplinlere ilişkin çekirdek dergi koleksiyonu oluşturulmasına olanak sağlayacak veriler elde edilmektedir. Türkiye'de de son yıllarda dergilerin bibliyometrik incelemelerine yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda *Türk Psikoloji Dergisi, Turkish Journal of Chemistry* ve *Milli Folklor* dergileri incelenmiş ve bibliyometrik analiz çalışmaları yürütülmüştür (Al ve Coştur, 2007; Birinci, 2008; Yalçın, 2010).

Teknik Dergi, Ocak 1990'dan beri, Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında Türkçe dört sayı ve Aralıkta Digest adlı İngilizce bir sayı olmak üzere, düzenli olarak, yılda beş sayı yayınlanan, inşaat mühendisliğinin bütün alanlarını içeren, Science Citation Index Expanded (Genişletilmiş Bilimsel Atıf Endeksi) kapsamında bilimsel ve teknik bir dergidir. Çalışmamızda 2004-2013 yılları arasında yayınlanan 197 makale incelenmiştir. Araştırmamızda yanıt aranmakta olan sorular şunlardır: 1) Teknik Dergisi'nin çok yazarlık durumu nedir? 2) Teknik Dergisi'nde yayınlanan makalelerin yazarları hangi kurumlarda çalışmaktadır? 3) Teknik Dergisi'nde yayınlanan makalelerde yazar başına düşen makale sayısı nedir? 4) Teknik Dergisi'nde yayınlanan makalelerde geçen ortalama anahtar kelime sayısı kaçtır? 5) Teknik Dergisi'nde yayınlanan makalelerin alana yönelik genel konu başlıklarından oluşan sınıflama sistemine göre konu dağılımı nedir? 6) Teknik Dergisi'nde yayınlanan makalelerde anahtar kelimelerin başlıkta geçme oranı nedir? 7) Teknik Dergisi'nde yayınlanan makalelerin ortalama kaynakça sayısı nedir? 8) Yazarın kendine atıf durumu nedir?

Yayınlanan makaleler, Teknik Dergisi'nin yayın ilkeleri doğrultusunda her aralık ayında yayınlanan "Digest" adlı İngilizce bir yıllıkta o yıl içerisinde yayımlanmış yazılar arasından, bilimsel niteliği dikkate alınarak seçilen yazılara yer verilir. Dergide makale yayınlayan kişilerin bağlı bulundukları kurumlara göre yapılan değerlendirmede en çok katkının İstanbul Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitelerindeki araştırmacılar tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Atıf, Atıf analizi, bilgi, bilgi erişim, karşılaştırmalı analiz, İnşaat, Yapı, Mühendislik, İnşaat Mühendisliği, Bibliyometri

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN KELİME ÖĞRENME STRATEJİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Bircan EYÜP
Trabzon Üniversitesi, bircaneyup@ktu.edu.tr

Betül DEMİREL
Trabzon Üniversitesi, btlldmrll@gmail.com

ÖZET

Yabancı dil öğreniminde en önemli unsurlardan biri kelime bilgisidir. Bireyin kendisine aktarılanı anlayabilmesinde ve kendisini ifade edebilmesinde sahip olduğu kelime dağarcığı belirleyici bir rol oynar. Nitekim kelime bilgisi eksikliği de anlamın aktarılmasındaki en büyük engeldir. Kelime bilgisi temel dil becerilerinin birlikte kullanılmalarında önemli bir işleve sahiptir (Krashen, 1989'dan akt. Kocaman ve Kızılkaya Cumaoğlu, 2014: 292). Bu bakımdan bireyin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini aktif bir şekilde kullanması ile kelime dağarcığı arasında sıkı bir ilişki vardır. Bireyin kelime dağarcığının zenginleşmesinde kullandığı kelime öğrenme stratejisi belirleyici olabilmektedir. Her bireyin kendine göre bir ya da birden fazla kelime öğrenme stratejisi olabilir. Bu bağlamda bireyin herhangi bir ya da birkaç stratejiyi kullanmasında bazı değişkenlerin etkili olup olmadığı sorusu gündeme gelmektedir. Bu doğrultuda araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kelime öğrenme stratejilerini belirlemek ve kullandıkları kelime öğrenme stratejileri ile cinsiyetleri, uyrukları ve yaşları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma tarama modeline uygun olarak desenlenmiştir. Çalışma grubunu Karadeniz Teknik Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde öğrenim gören 105 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin % 31.4'ü kadın, % 68.6'sı erkek; % 49.5'i Asya, % 44.8'i Afrika ve % 5.7'si Avrupa kökenlidir. Araştırmada Kocaman ve Kızılkaya Cumaoğlu (2014) tarafından 5'li likert tipinde geliştirilen 'Yabancı Dilde Kelime Öğrenme Stratejileri Ölçeği' kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 16 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin en çoktan en aza doğru kullandıkları kelime öğrenme stratejilerinin bellek stratejileri (X= 23.82), duyuşsal stratejiler (X= 20.50), sosyal stratejiler (X= 19.20), bilişsel stratejiler (X= 14.29), üst-bilişsel stratejiler (X= 13.58), tamamlayıcı stratejiler (X= 12.32) olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kelime öğrenme stratejileri ile cinsiyetleri, uyrukları ve yaş değişkenleri arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe, kelime öğrenme stratejileri.

ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE ELEKTRONİK BİLGİ KAYNAKLARININDUYURULMASI VE ELEKTRONİK DANIŞMA HİZMETLERİ İLE SÜRDÜRÜLMESİ

Öğr. Gör. Engin DAYAN
Iğdır Üniversitesi, engin.dayan@igdir.edu.tr

ÖZET

Üniversiteler, bir ülkede en üst düzeyde eğitim-öğretim etkinlikleri ile bilimsel araştırmalar yapan kurumlardır. Eğitim-öğretim ve araştırma etkinlikleri özellikle "bilgi toplumu" olarak adlandırılan günümüz toplumlarında gelişmişliğin temel ölçütleri arasında sayılmaktadır. Dolayısıyla, üniversiteler toplumsal gelişmeye liderlik eden başlıca kurumlar arasında yer almaktadır. Bilgi üretme sürecinin başlıca özneleri olan üniversitelerin gerek eğitim-öğretim ve gerekse araştırma işlevlerini gerçekleştirmelerinde gereksinim duydukları temel kurumlardan birisi üniversite kütüphanesidir. Üniversite Kütüphaneleri; üniversitenin amaç ve işlevlerine paralel olarak üniversitede yapılan öğretimi, araştırmayı, akademik çalışmaları doğrudan destekleyen, sürekli yeni bilgi kaynakları ile gelişen ve bilimin son verilerini kullanıma sunan kurumlardır.

Günümüzde kütüphanelerin giderek artan rekabet ortamında mücadele edebilmeleri, kullanıcılarının gereksinimlerini karşılayabilmeleri ve hizmetlerini geliştirebilmelerinde elektronik kaynakların son derece önemli bir yeri vardır. Geçmişte araştırmacılar için kütüphanelerdeki basılı bilgi kaynaklarının önemini günümüzde internet kullanımı ile birlikte büyük oranda elektronik kaynaklar almıştır. İnternet ortamındaki bilgilerin hızlıca artmasıyla bilgi merkezlerinin ve kütüphanelerinde sundukları bilgi hizmetlerini güncellemeleri zorunlu hale gelmiştir. Bu durumun kütüphaneler için ortaya çıkardığı sonuçlardan biri de; kütüphanelerin sahip oldukları güçlü elektronik kaynak koleksiyonlarını ileri düzeyde pazarlama ve tanıtım faaliyetleri ile sunma gerekliliğidir. Güçlü bir pazarlama ve tanıtıma sahip kurumlar diğerlerinden bir adım öne çıkabilmekte ve kullanıcı memnuniyetini üst seviyelere taşımaktadırlar. Bu makalede elektronik bilgi kaynaklarının duyurulması ve elektronik danışma hizmetleri incelenmekte ve sayıları artmakta olan, çeşitlenen elektronik kaynaklara erişimin kolaylaşmasıyla ilgili bilgiler sunulmaktadır. Sonuç olarak araştırmada üniversite kütüphanelerinde, kullanıcıların koleksiyondaki veri tabanları/elektronik kaynakları etkin kullanabilmeleri, bu kaynaklara yönelik problemlerinin çözümü, bu kaynakların kullanım memnuniyeti gibi saptamalara yönelik tespitlere yer verilecektir. Bu bağlamda araştırmada kullanıcıların elektronik kaynaklara yönelik eğilimleri, ihtiyaç gereksinimleri, kütüphanelerden bu yönlü beklentileri saptanacak ve halkla ilişkiler kapsamında ideal bir elektronik kaynak hizmetine ne ölçüde sahip oldukları ortaya çıkarılacaktır. Aynı zamanda araştırma sonunda üniversite kütüphanelerinde kullanıcının halkla ilişkiler beklentisi saptanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Elektronik yayınlar, Elektronik kütüphaneler, Üniversite kütüphaneleri, İğdır Üniversitesi Kütüphanesi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYONLARININ AÇIKLANMASINDA ALGILANAN SOSYAL DESTEK, MUTLULUK VE AKADEMİK BAŞARININ ROLÜ

Nurgül BAŞ
Milli Eğitim Bakanlığı, nurgulbas2@gmail.com

Fatma ALTUN
Trabzon Üniversitesi, faltun@ktu.edu.tr

ÖZET

Akademik motivasyon öğrencinin belirli bir hedefe ulaşmak için duydukları istekliliktir. Akademik motivasyonu; geleneksel olmayan öğrenciler, çalışma alanı, çalışma süresi, öğrencilerin sosyal geçmişi, çevre, öğrencilerin beklentileri gibi faktörler etkileyebilmektedir. Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin akademik motivasyonlarının algılanan sosyal destek, mutluluk ve akademik başarı açısından ilişkilerini incelemektir. Ortaokul öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerinin anne-baba eğitim düzeyine, akademik başarı durumlarına dayalı farklılıklarını incelemek bu araştırmanın alt amaçları olarak sıralanmaktadır.

Araştırma grubunu Erzurum ilinin Karaçoban ilçesinde bulunan 7. ve 8. Sınıfa giden 298 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma grubunda 138 kız (%46,0) ve 160 erkek (%53.3) öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; Kişisel Bilgi Formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Akademik Motivasyon Ölçeği ve Ortaokul Çocukları Mutluluk Envanteri kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS programının 23.0 versiyonu ile analiz edilmiş, bulguların incelenmesinde Bağımsız *t* Testi, ANOVA, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği, Çoklu Aşamalı Regresyon Analizi tekniklerinden faydalanılmıştır.

Araştırma sonucunda akademik motivasyon düzeyleri ile algılanan sosyal destek ve mutluluk arasında yüksek düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Algılanan soysal destek (β= .314, p<.01) değişkeninin akademik motivasyonu anlamlı düzeyde etkilediği belirlenmiştir. Mutluluk (β= .096, p> .05) ve akademik not ortalaması (β= .091, p> .05) değişkenlerinin akademik motivasyonu anlamlı düzeyde etkilemediği belirlenmiştir. Akademik motivasyon anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, geçen dönem not ortalaması gibi demografik değişkenlerle incelendiğinde akademik motivasyon ile aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik Motivasyon, Mutluluk, Algılanan Sosyal Destek, Akademik Başarı, Ortaokul Öğrencileri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI VE STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Esma ŞAHİN
Iğdır Üniversitesi, esma.sahin@igdir.edu.tr,

Öğr. Gör. Öznur Gökmen
Iğdır Üniversitesi, oznur.ozdemir@igdir.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygısı ve stresle baş etme tarzları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla planlanmış tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

Günümüzde yaşanan toplumsal, ekonomik ve sosyal sorunlar bireyler üzerinde bir stres unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Üniversite eğitim- öğretim hayatı içerisinde öğrencilerin aileden uzaklaşmaları, genellikle doğup büyüdüğü ilden farklı bir ilde yaşam sürmek durumunda kalmaları, farklı ortam ve arkadaşlıklarının olması, ders ve sınavlara alışma süreci yaşamaları ve yeni bir hayata adım atma heyecanı gibi pek çok farklı stres kaynakları ile karşılaşmalarına ve stresle başa çıkmak için farklı davranışlar göstermelerine sebep olmaktadır. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, eğitim gördüğü bölüm, kardeş sayısı, ailede kaçıncı çocuk olduğu, barınma yeri gibi bir takım kişisel özellikleri benlik saygısı ve stresle baş etme tarzlarının şekillenmesine sebep olmaktadır. Genç bireylerin benlik saygılarının yükseltilmesi, daha sağlıklı nesiller yetişmesi ve gençlerin potansiyellerinin ortaya çıkarılması açısından önemlidir. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Örneklem grubuna Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda eğitim görmekte olan 150 öğrenci dahil edilmiştir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik hesaplaması, Student t-testi ve one way Anova yöntemleri kullanılmıştır.

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda demografik bulgular, benlik saygısı durumları ve stresle başa çıkma tarzları arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, Benlik Saygısı, Stres, Stresle Başa Çıkma

DOKTORA ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİ YORDAYICI BAZI DEĞİŞKENLER

Dr. Öğr. Üyesi Şule FIRAT DURDUKOCA
Kafkas Üniversitesi, drsulefirat@gmail.com

ÖZET

İçinde bulunduğumuz bilgi toplumunda, teknolojinin gelişimi ile birlikte hemen her alandaki bilgilerin giderek attığı, insanların aradıkları herhangi bir konuda dahi belki de istemedikleri kadar bilgi birikimi ile karşılaştıkları artık bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla günümüzde ihtiyaç duyulan bilgiyi arama, bulma, kullanma karmaşık bir hale gelmiştir. Lisansüstü eğitim-öğretim sürecinde olan özellikle doktora düzeyindeki öğrenciler, uzmanlaşacakları alanlara yönelik sıklıkla daha kapsamlı düzeyde bilgiye ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle doktora öğrencilerinin ihtiyaç duydukları bilgiyi arama, bulma, değerlendirme ve kullanma becerilerini daha çok geliştirmeleri gerekmektedir. İşte bilgi okuryazarlığı öğrenenlerin bu becerilerini geliştirmelerinde kendilerine bir çerçeve oluşturacaktır. Yurt içi literatürde lisansüstü seviyesindeki öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeylerini inceleyen çeşitli çalışmalara rastlanmakla birlikte (Yurttaş, Aksu, Akkaş, Bağırtlak, 2017; İşcan, Sevime ve Varışoğlu, 2012; Polat, 2005) bu öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeylerini yordayacağı düşünülen değişkenleri ve bu değişkenlerin yordayıcılık düzeyini inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Yurt dışı literatürde de benzer çalışmalar görece az bulunmaktadır (Franklin, 2005). Bu araştırmanın temel amacı geleceğin akademisyenleri olan doktora öğrencilerinin bilgi okuryazarlık düzeylerini belirlemek; yaş, cinsiyet, doktora programındaki aşama, bilgiye ulaşmada tercih edilen bilgi kaynakları, bilgiye erişim konusunda daha önce ders/kurs/eğitim semineri alma durumu değişkenlerinin öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeylerini yordama gücünü tespit etmektir. Bu amaçla 105 doktora öğrencisine Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen "Bilgi Okuryazarlığı Ölçeği" uygulanmıştır. Diğer değişkenlere ilişkin veriler araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgiler Formu" kullanılarak toplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, araştırmaya katılan doktora öğrencilerinin bilgi okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda; yaş, cinsiyet ve bilgiye erişim konusunda daha önce ders/kurs/eğitim semineri alma durumu değişkenlerinin ölçeğin "bilgiye erişme" alt boyutu üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Bilgi okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı standartları, yükseköğretim

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VERİMLİ DERS ÇALIŞMALARININ MOTİVASYONLARI ÜZERİNE ETKİSİ

Öğr. Gör. Dinçer ATASOY
Iğdır Üniversitesi, dincer.atasoy@igdir.edu.tr

ÖZET

Bir eğitimci olarak çevremdeki ebevynlerle görüşmelerimde onlardan sıklıkla duyduğum şey; "bizim çocuk çok zeki, ama çalışmıyor." Bu sözde haklılık payı kısmen var, kısmen yoktur. Bu bir çelişki değildir. Ebeveyn çocuğu kendisi gibi düşünür, kuşak farkını aklına bile getirmez. X, Y ve Z kuşağı diye bir kuşak sınıflandırması olduğu unutulmamalıdır. X kuşağı 1965 ile 1979 yılları arasında doğanlar olarak sınıflandırılırlar (Alwin, 2002). X kuşağı bireyleri, teknoloji ve bilgi ile barışık, girişimci, amaç odaklı ve bağımsızdırlar (Jianrui, 2011). X kuşağı üyeleri değişen dünya koşullarına yetişebilmek için büyük bir çaba harcamaktadırlar. Ancak bu çaba ve yarış bu kuşaktakiler üzerinde 'yetişememek', çağa ayak uyduramamak gibi bir izlenim yarattığı için kendilerini dışlanmış hissetmektedirler (Dias, 2003). Y kuşağı üyelerinin üçte ikisi, beş yaşından önce bilgisayarla tanışmıştır Diğer kuşaklara göre en yaşlı ebeveynlere sahip olan bu bireyler çekirdek aile içerisinde yetişmişlerdir. Dörtte birinin ebeveynleri en az üniversite eğitimi almışken, üçte biri boşanmış anne ve babaya sahiptir (Zemke vd., 2013; 120-125). Z Kuşağı 2000-2020 yılları arasında dünyaya geldiğine ve geleceğine inanılan bu kuşağın ilk üyeleri önümüzdeki beş sene içerisinde çalışma yaşamına girmiş olacaklardır (Kuran, 2010).

Birbirine yakın yaşta olanların olaya bakışı aynı olabilirken, yaş farkı fazla olanların ise olaya bakışı farklı olabilmektedir. Günümüz teknolojisine Torun rahatlıkla ayak uydurabilirken, Dedenin onu kullanamamsı gayet normaldir. Bu durum ancak ve ancak kuşak farkı ile analatılabilir, yoksa Torunun çok zeki Dedenin zeki olmadığı analamına gelmemelidir. Zeki olmak bir avantaj ve ayrıcalıktır ancak zeka bir yere kadar bireyi taşır ondan sonra çalışma, emek sarf etme devreye girer. Ana, baba ve öğretmenlerin öğrenciden genel beklentisi, onların "derslerine çok çalışıp, başarılı olmaları" eğilimindedir. Eğilim böyle olunca başarısızlığın nedeni, "yeterince çalışmamak" olarak görülmekte ve öğrenciden sürekli daha çok çalışması istenmektedir. Oysa gerekli olan "Bilinçsizce çok çalışmak" değil; verimli ders çalışma yollarını iyi bilerek ve bunlardan gereğince yararlanarak etkili çalışmaktır (Küçükahmet, 1987).Verimli ders çalışma yollarını öğrenmek isteyen öğrencinin, önce bu yönde olumlu alışkanlıklar kazanmaya kararlı ve iradeli olması gerekir. Birden çok iş ya da ders üzerinde aynı günde çalışılması gerektiğinde hangisinden işe başlanacağı bilinmiyorsa ya da çalışmaya başlamak için karar verilemiyorsa, bu durum bireyin planlı çalışmayı bilmediğini göstermektedir. Daima belirli yerlerde çalışmak, gürültünün bulunmadığı ortamlarda çalışmak, sandalyede oturarak çalışmak, masada gerekli araçlar dışında başka şeyler bulundurmamak, çalışma yerini 18-20 derece sıcaklıkta tutmak, işleri sıraya koymak, işleri bitirmede kendinizle yarış kararı almak, her seferinde bir çeşit işle çalışmak dikkatin dağılmasını önleyici yöntemlerdir. Başarılı olmanın yollarından biri de derslerin işlenmesine etkin olarak katılmaktır. Derslerde sürekli edilgin durumda kalan öğrencilerin işlenen konuları

anlamaları zordur. Öğrenciler okula gelmeden önce, o gün işleyecekleri konuları gözden geçirmelidirler. Atılgan (1998), Çiftçi, S. (2006), Yeşilyaprak (2000), Türkcan ve Öcal, (2003)

Çalışmanın örneklemini, 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında Iğdır Üniversitesinde öğrenim gören 200 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan "Ders Çalışma Becerilerinin İncelenmesi" ölçeği Bay, Tuğluk ve Gençdoğan (2003) tarafından geliştirilmiş. Bu ölçek beşli likert tipindedir ve 26 maddeden oluşmaktadır. Bu araştırmada öğrencinin planlı ders çalışması, derse hazırlıklı gelmesi ve derste not tutmasının başarılarına etkisi ve derse motive olmalarına katkısı araştırılmıştır. Verilerin analizi SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde yüzdelik dökümleri, aritmetik ortalama ve t-testi kullanmıştır. Bu araştırmada önem düzeyi .05 olarak alınmıştır

Anahtar Kelimeler: Verimli Ders Çalışma, Derse Motive Olma, Programlı Ders Çalışma

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YABANCI DİL ÖĞRENMEYE YÖNELİK DURUMLARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Bircan EYÜP
Trabzon Üniversitesi, bircaneyup@ktu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Fatma ALTUN
Trabzon Üniversitesi, faltun@ktu.edu.tr

ÖZET

Yabancı dil öğrenimi 21. yüzyılın gereklilikleri arasında görülmektedir. Küreselleşen dünyada pek çok alandaki yenilikleri takip etmek ve kişisel gelişim için bu beceriye ihtiyaç duyulmaktadır. Bilhassa eğitim alanında günümüzdeki gelişmeleri takip edip sınıf ortamına aktarabilmek ve öğrencileri bu sürece iyi bir şekilde hazırlayabilmek için öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Bu bakımdan gelişmelerden anında haberdar olmak, dünyanın farklı yerlerindeki öğretmenlerle işbirliğine giderek öğrencilere farklı dünyaları tanıtabilmek öğretmenlerin yabancı dil bilmelerinin de günümüz dünyasında bir ihtiyaç hâline geldiğini göstermektedir. Ayrıca farklı kültür ve dil gruplarından öğrencilerin bir araya geldiği eğitim kurumlarının da sayısı giderek artmakta ve öğretmenler bu alanda zorluklar yaşamaktadır. Ancak literatür incelendiğinde yapılan çalışmaların daha çok yabancı dil öz yeterliği, kaygı ve tutumlar üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının yabancı dil öğrenme çabaları ve bu konuya ilişkin algıları ile ilgili çalışmalar ise sınırlı sayıdadır.

Bu araştırmada öğretmen adaylarının yabancı dil öğrenmeye yönelik durumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi birinci sınıfta öğrenim gören 207 (Kadın=156, Erkek= 51) öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Bilgi Toplama Formu ile elde edilmiştir. Analizlerde tanımlayıcı istatistik teknikleri ve Ki-Kare testinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarında cinsiyet ile algılanan yabancı dil düzeyi (χ^2= 8.51, sd= 2, p< .05) ve bilinen dil sayısı (χ^2= 8.05, sd= 3, p< .05) arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Öğrencilerin okudukları bölüm ile algıladıkları dil seviyeleri (χ^2= 9.18, sd= 8, p> .05) ve bilinen dil sayısı (χ^2= 9.58, sd= 8, p> .05) arasında ise anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma grubunda yabancı dil için hazırlık okuyan 11 kişi (%5.3) varken özel ders alanların sayısı 16'dır (%7.7). Araştırma sonuçları literatür bulguları doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğrenimi, Öğretmen Adayları, Cinsiyet

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK FOBİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. Dinçer ATASOY
Iğdır Üniversitesi, dincer.atasoy@igdir.edu.tr

ÖZET

Ülkemizde Üniversite sınavlarında hiç matematik yapmadan herhangi bir bölüme yerleşen öğrencililerimiz vardır. Bu öğrenciler müfredatta matematiği görünce büyük bir endişeye kapılıyor ve "dersi nasıl başaracağım?", "burda da karşıma çıktı", "bu dersin yerine başka ders alamaz mıyım?", "matematik benim ne işime yarayacak?", "ben matematiğin M'sini bilmiyorum", "bu dersten kesin kalacağım", "bu dersi geçmek için ödev alamaz mıyım?", "ben sözelciyim, hiç matematik görmedim" biçiminde haklı ya da haksız serzenişleri ile karşı karşıya kalınmaktadır. Bu durumdaki öğrencileri sınıf ortamında gözlemlendiğinde; ders anlatılırken not almadıklarını, soru çözmediklerini ve tekrar yapmadıklarını görmek mümkün olmaktadır.

Matematik dersini, hikaye dinler gibi dinlemek, boş gözlerle bakmak ve not almamak elbetteki başarısızlığı ortaya çıkaracaktır. Emek sarf etmeden, yazmadan, çözmeden ve okumadan başarıyı yakalamak imkansızdır. LGS, TYT, AYT, YKS, KPSS, DGS ve ALES gibi bu kadar çok sınavın yapıldığı ülkemizde, matematik bilmeden belli bir başarıyı yakalamak çok zordur.

Hemen hemen her yıl sınıfta karşılaştığım bir konuşmayı aktarayım; Öğrenci sorar hocam ben Elektrikçi olacağım. Bana "tesisat nasıl çekilir", "kablo nasıl bağlanır", "topraklama nasıl yapılır" bunları öğretsinler yeter ben matematiği ne yapacağım, benim ne işime yarayacak diye sorar. Bende ona şunları söylerim; "bu saydığın şeyleri öğrenmek istiyorsan üniversiteye gelmene gerek yok", "herhangi bir elektrik ustasının yanına çırak olarak gir, bunları öğren".

Üniversiteye gelmeyi sen kendin kabul etmişsin zorla seni buraya getirmediler. Kaldı ki üniversiteler mesleki yeterliliğin yanında evrensel değerleri, kültürel değerleri ve sınavlara yönelik yeterlilikleri sağlayarak, donınımlı bir birey olarak hayata atılmana katkı sağlamaktadır. Çalışmanın örneklemini, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Iğdır Üniversitesi Iğdır Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 300 öğrenci oluşturmaktadır. İlgili öğrencilerin tespitinde Üniversite sınavında yaptıkları matematik netleri ve Üniversitede gördükleri matematik dersindeki notları göz önüne alınarak çalışma yapılmıştır. Çalışmada kullanılan

"Matematik Tutum" ölçeği Duatepe ve Çilesiz(1999) tarafından geliştirilmiş, Karadeniz ve Kelleci(2015) tarafından ve başka araştırmalarda da kullanılmış bir ölçektir. Bu ölçek beşli likert tipindedir ve 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Duatepe ve Çilesiz (1999) tarafından yapılan güvenirlik çalışmasında, toplam ölçek için Cronbach alpha katsayısı 0.96 olarak bulunmuştur. Verilerin analizi SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır.

Verilerin analizinde aritmetik ortalama (x), standart sapma (ss) ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış ve istatistiksel önem düzeyi .05 olarak alınmıştır. Öğrencilerin matematik dersine yönelik fobilerinin matematik başarılarını etkilemesi araştırmada ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Matematik Fobisi Ölçeği, Matematik Dersi, Matematiğe Yönelik Fobi, Meslek Yüksek Okulu Öğrencileri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK KABUL DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Hilal ÇOBANOĞLU
Milli Eğitim Bakanlığı, hilalcobanoglu61@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Fatma ALTUN
Trabzon Üniversitesi, faltun@ktu.edu.tr

ÖZET

Son yıllarda etkinliğini arttıran psikolojik kabul ve bağlanma terapisinden gelen psikolojik kabul kavramı; olumsuz duygu, düşünce ve duyumları kaçınmaya çalışmadan ya da davranışlarında olumsuz yönlendirmelere neden olmasına izin vermeden yaşama istekliliği şeklinde tanımlanır (Bond ve Bruce, 2003). Psikolojik kabul düzeyi yüksek olan bireyler yaşadıkları psikolojik olaylar, duygu, düşünce ve duyumları değiştirme, reddetme ya da bastırma çabasına girmeden olayı değiştirmek ya da kontrol etmek yerine harcadıkları enerjiyi daha olumlu bir şekilde değerlendirebilirler. Başka bir deyişle psikolojik kabul dikkati içsel olaylara yoğunlaştırmaktan uzaklaşarak çevreye yönlendirme ve olumlu bir şekilde kullanarak hedefe ulaşmak için en uygun yolun ne olduğuna karar vermek için çalışmayı içermektedir (Onursal, 2006). Yapılan araştırmalar psikolojik kabulün çevresel faktörlerle ilişkili olabileceğini göstermektedir (Akın, 2010; Aysan ve Özben, 2004). Bu bağlamda psikolojik kabulün gelişiminde çevresel ve kişisel faktörlerin ilişkisinden bahsedilirken, bireylerin bazı davranışlarının psikolojik kabul düzeyinden etkilendiği de açıktır. Dolayısıyla psikolojik kabul ile ilişkili olan değişkenlerin araştırılması önemli görülmektedir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin psikolojik kabul düzeylerinin cinsiyet, yaş, sosyoekonomik durum, sigara kullanımı, alkol kullanımı, algılanan anne baba tutumu gibi değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın örneklemi 391 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcıların psikolojik kabul düzeylerini belirlemek amacıyla Psikolojik Kabul Ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Verilerin analizinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi, bağımsız gruplar *t*-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Bulguların sonucunda psikolojik kabul düzeyinin cinsiyet (t=2.50, sd=380, p< .05), yaş (r=-.137), alkol kullanımı (F=3.17, sd=388, p< .05) değişkenleri ile anlamlı bir ilişkide olduğu görülmüş; sosyo-ekonomik durum, sigara kullanımı ve algılanan anne baba tutumu ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Araştırma sonuçları psikolojik kabul kavramının açıklanmasına dönük literatüre ve uygulama alanına anlamlı katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Psikolojik kabul, anne-baba tutumu, madde kullanımı, cinsiyet

POSOF VE ÇEVRESİNDEKİ TARİHİ CAMİLER

Prof. Dr. Alimurat AKTEMUR
Atatürk Üniversitesi,murataktemur@atauni.edu.tr, murataktemur@hotmail.com

ÖZET

Posof ve çevresi, doğası, iklimi, zengin bitki örtüsü ve tarihi geçmişi kadar, kültür varlıkları açısından da adeta bir müze niteliğinde, son derece zengin ve çeşitli somut kültür varlıklarını barındırmaktadır. Bu vesileyle doğa ve kültür turizmine açılmayı çoktan hak eden şirin bir yurt köşemizdir.

Yörede ahşap tavanlı ve düzgün kesme taş duvarlı Osmanlı döneminden kalma cami örnekleri kültür varlıkları içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu yapılarda özellikle minber, vaaz kürsüsü, mahfil ve tavan göbeklerinde Neo-Barok üslupta ahşap oyma işçilikle karşılaşılır. Ayrıca bazı camilerdeki kalem işi örnekleri, ikonografik ve sanatsal açıdan önemli özellikler içermektedirler.

Posof, geçmişte Türk-Gürcü sınırını çizen Cak Suyu Vadisi'ndeki Cak Kalesi ve çevresinde yerleşim kurmuş, aynı zamanda Kıpçak Atabeklerinin de ataları olan Kıpçak ve Kuman soylu Türkler'den dolayı, özellikle Gürcü kaynaklarında, Çake ya da Cakeli olarak anılmıştır.

Cumhuriyet devrinde Posof şekline dönüşen kelimenin orijinali olan Poshov sözcüğünün kaynağı ise, eski Türkçedeki meşe-ormanlık anlamlarına gelen buşe, bişe sözcüklerinin, Gürcücedeki dere anlamına gelen khev sözcüğü ile birleşmesi sonucu ortaya çıkan ve ormanlık dere anlamını alan Poshov kelimesinden gelmektedir.

Osmanlı döneminde Posthov ya da Poshov diye anıldığı kaynaklardan net bir şekilde anlaşılan ve kelimenin anlamına uygun şekilde, gerçekte de ormanlık ve meşelik dereler ve vadilerle parçalı bir araziye sahip olan Posof, zengin bir tarihi geçmişe sahiptir. Milattan önceki asırlardan günümüze çeşitli kavimler ve medeniyetlerin yerleşim alanı olmuş Posof'ta, kesin olarak bilinen ilk medeniyeti milattan önce IV. binde Hurriler'in kurduğu kabul edilir. Sırasıyla, Ukhimeaniler, Mittaniler, Hititlerin daha sonraki kolları olan Azzi-Hayaşalılar medeniyet kurmuştur. En kuzey sınır olmasına rağmen yöredeki pek çok kale yerleşiminde izleri görülen Urartu Medeniyeti'nin de varlığı anlaşılmaktadır.

Uzun süre Sasaniler ve Bizansa mücadele alanı olan Posof ve Çevresi, Milattan Sonra VI.ve VII.yüzyıllarda Orta Asya kaynaklı Batı Hun kollarının akınına uğramıştır. Oğuzlar,Sibirler, Göktürkler'in kolları ile Hazar Türkleri birleşerek bölgede güçlü bir Türk hakimiyeti oluşturmuşlardır . XI. yüzyıldaki Anadolu Selçuklu hakimiyeti ve devamındaki Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti, yöre tarihi ve kültürünün Türk-İslam kimliğinde devamı için büyük fonksiyon üstlenmişlerdir.

Yörede Türk-İslam medeniyetinin ve kültürünün önemli kalıntıları mevcuttur. Bunlar arasında makalemizin konusunu oluşturan camiler de önemli yer tutmaktadır. Aşağıda Posof çevresindeki tarihi camiler, plan, mimari ve süsleme özellikleri bakımından sırayla tanıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Posof, cami, ahşap, ahşap oyma, Neo-Barok

PANOPTİKON'UN KILIK DEĞİŞTİRMİŞ VAHŞİLİK TASARIMI: DİJİTAL DEHŞET

Elif TANER
Iğdır Üniversitesi, elif.taner@igdir.edu.tr

ÖZET

Yaşadığımız çağda görünmeden gözetleme kavramlarına hayat veren panoptikon tasarısı, günümüzde yerini ışık perilerine bırakmakta, elektronik perisinin sunduğu ihtişamlı vaatler sayesinde siber uzay, sanal gerçekliğin birinci kaynağı haline gelmektedir. Küresel optik, sayısal panoptiğin alanlarını sosyal hayatta bireylerin tüm formlarına nüfus ettirmektedir. Dijital despotizim herkesin özel alanına girmekte mahremiyet olgusu yerle bir edilmektedir. Dijital terörizm bir cazibe alanı yaratmakta, ceza almadan şiddet uygulayabilmenin renkli cazibesi militarist kullanıcı kimliklerine hayat vermektedir. İnternetin bu vahşi modeli, bireyleri nitelikli bir kamuoyu bekçisi haline dönüştürmektedir. Monitörü bir sanal kürsü olarak algılayan kullanıcılar, örümcek ağının içinde her türlü iletişimin, dijital klonu haline dönüşmektedir. Oluşan sera etkisi oybirliği ile kabul görmektedir. Dolaysıyla insanları hayal kurmaya yönelten sahte hareket alanları değil, mekânın mesafeleri ve boyutları olmuştur. Bu görünürdeki yemdir. Gerçeklikle ilintisi olmayan görünümün ötesidir. Panoptikonun "ışıklar altında kalmak karanlıkta kalmaktan iyidir" mantığı, dijital enformasyonun promosyonu haline gelmiştir. Temelde askeri bir ağ olan internet, günümüzde sivilleşen yapısıyla risk dağılımının da ismi olmuştur. Toplumsal kimliğin doğasını alt üst eden bu dehşet, sanal gerçekliğin asli amacını ortaya koymaktadır. Tele kıtaların ortaya çıktığı sayısal devrim çağında, ölümün bile ölümsüzleştirildiği bir ortam insanın, kendi mekânının sonunu getirmiştir. Bu çalışma enformasyon döneminde sayısal teknolojilerin ortaya çıkardığı krizin, kendi oluşturduğu krizin klinik bir semptomu olduğu gerekçesinden yola çıkarak, ahlaki panik butonunun, sayısal sistemlerin 'meşru vatandaş', 'makbul vatandaş' sloganıyla ortadan kaldırıldığını, gücün muğlaklığının kimlik bunalımının adresi haline geldiği tezi üzerine yoğunlaşmaktadır. Kavramsal çerçeve yapılacak olan literatür taraması yöntemi ile sonuçları tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Panoptikon, Siber Uzay, Kimlik, Dijital Despotizm, Dijital Dehşet

TÜRK KEÇECİLİK SANATI VE IĞDIR'IN SON KEÇE USTALARI VEYSEL VE MEHMET BALCI

Araştırma Görevlisi Ümit N. ÖZCAN
Bitlis Eren Üniversitesi, umitozcan06.1981@gmail.com

ÖZET

Türk kültürü ve sanatı tarihinde keçecilik önemli bir yere sahiptir. Orta Asya'da çeşitli kurganlardan çıkarılan ve günümüze kadar ulaşabilen dokuma eserler arasında yere serilen ya da duvara asılan süslemeli keçe örtüler bulunmaktadır. Bu eserler, Türk işleme sanatının en eski örneklerini oluştururlar. Türkler, Orta Asya'daki göçebe yaşam tarzında keçeden yapılan çadırlarda yaşamışlardır. Bu keçe çadırlar, kendilerini zorlu iklim koşullarına karşı korumuştur. Türkler Anadolu'ya beraberinde keçe kültürünü de getirmişlerdir. Selçuklular döneminde keçenin çadır yapımında, eyer örtülerinde, giyim ve kuşamda kullanıldığı bilinmektedir. Selçukluların barınma ve korunma amaçlı olarak keçeden yaptıkları çadırlarda süsleme öğelerine yer verilmiştir. Osmanlı döneminde de keçeden birçok ürün yapılmaya devam etmiştir. Biçimlerine göre külah, kallavi, takke, kalpak ve fes gibi çeşitlilik gösteren kavuk (serpuş), baş giyimi olarak kullanılmıştır. Yeniçerilerin giydikleri üsküf ya da börk olarak adlandırılan baş giysileri de keçeden üretilmiştir. Sultan çadırları olan Otağ-ı Hümayun'un zemini hasır ve keçeler ile kaplanmıştır. Bu dönemde başlıca keçecilik merkezleri, Konya, Afyon, Maraş, Diyarbakır, Isparta, Tokat, İstanbul, Bursa, Bigadiç, Bergama ve Manisa'dır. Hayvancılığın yoğun olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nde de başta Erzurum, Kars gibi illerde keçecilik yapılmış ve birçok keçe ustası yetişmiştir. Günümüzde keçe sanatının devam ettiği Iğdır da bu yerlerden biridir. Geçmişte bol üretim yapılan Iğdır'da son yıllarda bu mesleği devam ettiren ustalar Veysel Balcı ve Mehmet Balcı kardeşler kalmıştır. Ustalar Şanlıurfa doğumludurlar. Mesleğe küçük yaşlarda başlamışlardır. Başta kepenek olmak üzere yaygı keçe ve eğer keçesi üretmektedirler. Eserlerinin bazılarında klasik Türk motiflerini ve kendi tasarımları olan motifleri kullanmaktadırlar. Bu motifleri de bazen kökboyası bazen de sentetik boyalarla renklendirmektedirler. Üretimlerinde geleneksel araç ve gereçleri kullanmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Veysel Balcı, Mehmet Balcı, Keçe, Keçecilik, Iğdır

BAROK BEZEMELİ LEVHALAR

Öğr. Gör. Melahat TELERİ
Iğdır Üniversitesi, m.teleri25@gmail.com

ÖZET

Türk süsleme sanatlarının en önemlilerinden biri olan tezhip sanatı, Türklerin var oluşundan günümüze kadar devam etmiştir. Özellikle kitap sanatlarında görülen tezhip sanatı asırlar boyu gelişimini sürdürmüştür. Bu gelişim süreci içerisindeki en yoğun dış etki ise XVIII. yüzyıldan sonra Türk sanatına giren Barok ve Rokoko üsluplarıyla olmuştur. Avrupa ile olan yakınlaşma, İtalya'da doğup kısa sürede tüm kıtaya yayılan Barok tarzı sanat anlayışı Osmanlıyı da etkilemiştir. Tezhip sanatında giderek klasik anlayıştan uzaklaşıldığı bu dönem XX. yüzyıl ortalarına kadar sürmüştür. Yaşantımızdan sanat anlayışımıza kadar her alanda batı tesiri altında kaldığımız bu dönem içerisinde tezhip sanatında barok üslubun etkileri sıkça görülmüştür. Birbirinin tekrarı olan bezemeler ve natüralist çiçek motifleri levha bezemelerinde yer almış, bu durum XX. yüzyıl ortalarına kadar sürmüş ve tezhip sanatının yok olması tehlikesini yaşatmıştır. XX. yüzyılın ortalarından sonra ise tezhip sanatı devlet desteğinden uzak şahsi gayretlerle varlığını sürdürmüş yapılan araştırmalar ve değerli müzehhipler sayesinde günümüze kadar varlığını sürdürmesi sağlanmıştır. Bu çalışma XVIII. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar Osmanlı sanat anlayışını geliştiren levha geleneği ve dönemim sanat anlayışına uyularak Barok ve Rokoko üslubuyla bezenen bu levhaların oldukça geniş bir konu olduğunu ortaya koymakta ve yaklaşık üç yüz elli yılı aşkın Türk levha geleneğinde bir çok levha örneğine rastlandığı ve bu dönemin Barok üslubuyla bezenmiş olan levha örneklerin de oldukça geniş yer tutuğunu vurgulamaktadır. Barok ve Rokoko üslubunun doğmasından bir asır sonra yaygın olarak levhalarda kullanılmaya başlanması, bu üslubun gelişimini kolaylıkla izleyebilme olanağını sağlamıştır. Barok sanatının Osmanlı sanatına etkileri ile levhaların tanımı, gelişimi ve Barok bezemeli levhalar hakkında bilgilerin yer aldığı bu çalışma Topkapı Sarayı Müzesi, Türk - İslam Eserleri Müzesi, Sabancı Müzesi, Sadberk Hanım Müzesi, Süleymaniye Kütüphanesi, Beyazıt Kütüphanesi, İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi ve özel koleksiyonlardaki levha ve yazılı kaynaklardan oluşmaktadır.

Anahtar Kelime: Levha, Barok Ve Rokoko Bezeme Unsurları, Osmanlı Sanatı, Türk Süsleme Sanatı

TÜRK RESİM SANATINA GELENEKSEL SANATLARDAKİ FİGÜR VE MOTİFLERİN YANSIMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif KAPLAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, makifkaplan78 @gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Cavit POLAT
Iğdır Üniversitesi, polat46polat@gmail.com

ÖZET

Türk sanatı kendine özgü anlatım biçimiyle Türk geleneklerinin kültürel değerlerinden oluşmuştur. Türkler geleneksel sanatlarının her alanında kendi dünya görüşüne karşılık gelen figürler, desenler, motifler ortaya koymuşlardır. Geleneksel sanatlar içerisinde bu motiflere, figürlere baktığımız zaman mimari yapıların süslemelerinde, halı, kilim gibi birbirinden farklı gündelik kullanım eşyalarında yer aldığı görülmektedir. El sanatlarından ayrı olarak, başlangıçta duvar resmi ve kitap resmi olarak gelişen minyatür sanatı ise iki boyutlu anlatımıyla tasvir olanağı sağladı. Türk sanatı Osmanlı İmparatorluğunun 18. Yüzyıldaki batılılaşma politikaları ile bu geleneksel sanat ve minyatürün iki boyutlu anlatımından uzaklaşmaya başlar. 18. ve 19. Yüzyıl'dan itibaren ordu, donanma, eğitim öğretim ve sanatta batı model alınarak reformlar yapılır. Bu reformlarla birlikte geleneksel olan sanatların anlatım biçiminin yerini Avrupa resim tarzına bıraktığı görülür. Cumhuriyet dönemi Türk resim sanatında gelenekle olan bağın kopmasında yapılan reformlar, eski toplumsal standartların ve değerlerin yerini Batının sosyal normlarına bırakması etkili olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında kendi kültürel olgularına ve milli değerlerine karşı hassas düşünceler besleyen bir grup sanatçı geleneksel sanatlara ait biçim dilini kullanmaya başlar. 1933 yılında D grubu ressamlarının bir kısmı bu düşünceyle hareket eder. Bedri Rahmi Eyüboğlu, Turgut Zaim gibi ressamlar geleneksel sanatlara ait motifler ve benzer öğeler kullanır. Türk sanatçılarının geleneksel minyatür tarzına, hat sanatına, el sanatlarına ve halk sanatlarına ait olan bu tutum günümüz çağdaş resim sanatçılarının da üretimlerinde tercih ettikleri bir tavır olarak devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk resim sanatı, geleneksel Türk sanatı, motif

GÜNÜMÜZ SANAT FORMLARINDAN POSTA SANATI

Arş. Gör. Kübra ŞAHİN ÇEKEN
Iğdır Üniversitesi, kubrasahinceken@gmail.com

ÖZET

Posta Sanatı, son zamanlarda internette, sergilerde sık sık rastladığımız günümüzün şahsına münhasır sanatlarından biridir. Sanatçı tarafından hazırlanan zarf, kartpostal ya da mektupla yollanabilen herhangi bir sanat objesinin pullanıp damgalanıp ya da mühürlenip gönderilmesiyle aktarılan sanatçıların zihninde yeniden şekillenebilen bir evrendir ve dışavurum, deney, iletişim, iş birliği, özgürlük, eğlence gibi unsurları bünyesinde barındırmaktadır. Posta sanatı, düşük maliyeti sayesinde dünya çapında birçok insana ulaşması bakımından güçlü bir sanat entegre aracıdır. Sanatı, galeri monopolünden ve satış odaklı tüketici zihniyetinden arındırmayı hedefleyen bir akımdır. Bu çalışma günümüzde artan sosyal medya kullanımı ve posta sanatı sergileri ile daha çok karşılaşılır hale gelen akımı ulusal ve uluslararası sanatçıların çeşitli örnekleriyle literatüre kazandırmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Posta Sanatı, Kartpostal, Zarf, Pul, Mühür

FARKLI EBATLARDA DELİKLİ MDF'NİN AKUSTİK SİMÜLASYON TASARIMINA ETKİLERİNİN İNCELENMESİ (KONFERANS SALONU ÖRNEĞİ)

Öğr. Gör. Ali TELLİ
Dumlupınar Üniversitesi, ali.telli@dpu.edu.tr

Celil ÇELİK
Dumlupınar Üniversitesi, celil.celik@dpu.edu.tr

Ahmet MESTAN
Dumlupınar Üniversitesi, ahmetmestan@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışmada 1381 kapasiteli konferans salonu örnek olarak alınmıştır. Konferans salonunun varsayılan malzemeler sırası ile yansıtıcı panelinde ham MDF panel, yan ve arka duvar emici panellerinde akustik nitelikli MDF panel (8mm çapında ve 16mm aralığında delikli), sahne portal ve tavan emici panel bölümünde akustik nitelikli MDF panel (3mm - 32mm) kullanılmıştır. Ayrıca mekânın zemininde halı, sahne zemininde ahşap parke, seyirci koltuklarında tekstil döşeme kaplaması kullanılmıştır. Sahne ortamı belirtilen materyaller kullanılarak ODEON 14.01 Auditorium simülasyon programında incelenmiştir. Simülasyon programında Erken Düşüş Süresi (EDT), Yansışım Süresi T20- T30), Konuşma Anlaşılırlığı (Speech Transmission Index, STI), Netlik (D50) testleri yapılmıştır. Testlerde elde edilen veriler ve standart parametre ölçüleri incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda; EDT 1.12s, T20 1.70s, T30 1.00s, STI 0.65 ve D50 0.50 olarak elde edilmiştir. Elde edilen salonun akustik parametre verileri hedeflenen tasarım ölçüleri dâhilindedir.

Anahtar Kelimeler: Tasarım, Akustik, Malzeme, MDF

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE AZERBAYCAN TAR'ININ TÜRKİYE'DEKİ İCRACI VE EĞİTİMCİLERİ ÜZERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Öğr. Gör. Yusuf ALTUN
Ardahan Üniversitesi, yusufaltun@ardahan.edu.tr

Doç. Dr. Ünal İMİK
İnönü Üniversitesi Devlet Konservatuvar,unalimik@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma da, Azerbaycan'ın en önemli telli-mızraplı milli musiki aletlerinden olan "Tar"ın, yakın tarihten itibaren Türkiye'de kullanımı üzerinde durulacaktır. Azerbaycan'dan Türkiye'ye gelmiş olan önemli tarzenlerin yanı sıra Türkiye'deki birçok profesyonel ve amatör tar icracıların bu enstrümana olan ilgiyi her geçen gün arttırdığı bilinmektedir. Türkiye'de tar her ne kadar diğer halk müziği çalgıları kadar yaygın kullanılmasa da, bu enstrümanın diğer halk çalgılarına nazaran ülkemizde daha sonraları gündeme geldiği görülmektedir. Bu çalgının artık ülkemizde TRT, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı topluluklar, üniversiteler, birçok özel eğitim kurum ve kuruluşlarda icra edilip eğitiminin verildiği görülmektedir. Tar'ın Türkiye'de ki yeri, önemi ve rolünün yaygınlaşmasına değinilmektedir. Önemli icracılar tarafından bu enstrümanın kullanım sahasının ve eğitiminin günümüze kadar olan durumuna genel bir tespit ve bakış yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: Tar, Sanatçı, Eğitimci, İcracı

ABSTRACT

This study will focus on the use of the "Tar", one of Azerbaijan's most important instruments of national musical instrument, in Turkey from the recent date. It is known that many professional and amateur Tar performers in Turkey have increased interest in this instrument in addition to the important styles that have come from Azerbaijan to Turkey. Although tar is not used as widely as other folk music instruments in Turkey, it is observed that this instrument came up later in our country compared to other folk instruments. This instrument is now in our country TRT, T.C it is observed that the education of the Ministry of Culture and tourism is carried out in communities, universities, many private educational institutions and institutions. It is mentioned that the place, importance and role of tar in Turkey are expanded. Important performers include an overview of the use of this instrument and its educational status to date.

Keywords: Tar, artist, educator, performer

HAYATI VE SANATÇI KİŞİLİĞİ İLE 'UDİ NEVRES' (NEVRES ORHON)

Doç. Dr. Ünal İMİK
İnönü Üniversitesi Devlet Konservatuvar,unalimik@gmail.com

Öğr. Gör. Yusuf ALTUN
Ardahan Üniversitesi, yusufaltun@ardahan.edu.tr

ÖZET

Coğrafi konumu ve sosyo-kültürel yapısı itibarı ile Anadolu'nun önde gelen şehirleri arasında yer alan Malatya birçok ilim, bilim ve sanat adamı yetiştirmiştir. Geleneksel Türk Müziği musikişinaslarından biri olan Udi Nevres'de (Nevres ORHON) bu topraklardan filizlenmiş Malatyalı sanatkârlardan biridir. Udi Nevres, yaşamı boyunca gerek icracı kişiliği, gerekse ürettiği sanat eserleriyle kültürümüze önemli katkılar sağlamış bir sanat adamıdır. Araştırmada, Udi Nevres'in hayatı ve sanatçı kişiliği çeşitli boyutları ile ele alınmaktadır. Araştırma betimsel nitelikle olup, veriler kaynak taraması ve karşılıklı görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Ayrıca konuya yönelik uzman görüşlerinden de faydalanılmıştır.

Araştırma sonuçlarından birkaçı sıralanacak olursa, Udi Nevres'in Geleneksel Türk Müziğindeki önemli mihenk taşlarından biri olarak görülmesi gerektiği, kendine has üslubu ve yorumuyla zamanın müzisyenlerine ilham kaynağı olduğu, bestelediği peşrev ve saz semai türündeki eserleri ile de, Türk Musikisi repertuvarına önemli katlılar sağladığı ilk aklımıza gelenler olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Malatya, Kültür, Sanat, Ud, Udi Nevres, Nevres Orhon

ABSTRACT

With its geographical position and socio-cultural structure, Malatya, which is among the leading cities of Anatolia, has educated many scholars and artisans. Udi Nevres (Nevres ORHON), one of the traditional Turkish musician, is one of the Malatya craftsmen sprouting from these lands. Udi Nevres is a man of art who has made important contributions to culture with his works of art, which he has produced throughout his life. In the research, Udi Nevres' life and artist personality is handled in various dimensions. The research was of descriptive nature and the data were obtained as a result of source survey and mutual interviews. It also benefited from expert opinions on the subject.

If I list some of the results of the research, I think that Udi Nevres should be regarded as one of the important point in Traditional Turkish Music, his original style and his interpretation of the musicians of the time with his own style and interpretation and his works in the type of "peşrev" and "saz semai", will be arrivals.

Key words: Malatya, Culture, Art, Ud, Udi Nevres, Nevres Orhon.

MODERN PAZARLAMA ANLAYIŞI AÇISINDAN MUHASEBECİLİK VE MALİ MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Seyhan ÖZTÜRK
Kafkas Üniversitesi, seyhan87ozturk@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Filiz ASLAN ÇETİN
Kafkas Üniversitesi, filizaslan79@gmail.com

ÖZET

Muhasebecilik ve mali müşavirlik meslekleri; insan ağırlıklı bir hizmet grubunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla hizmet sektöründe önemli bir kesimi kapsamaktadır. Bu hizmeti sunan meslek mensupları; bir taraftan mükelleflerine yasaların öngördüğü hizmeti yerine getirirken; diğer yandan mükelleflerin mali durumları, performansları hakkında bilgi de vermektedir. Bir anlamda devlete karşı mükellefleri ile birlikte sorumluluk üstlenmektedirler. Bu nedenle bu mesleği yerine getiren kişilerin; sürekli değişen ve gelişen rekabet ortamlarına karşı yeterli bilgi ve beceri donanımına sahip olması zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca söz konusu hizmetin başarılı olarak sürdürülmesinde; sunulan hizmetin mükellef beklentilerini tatmin etmesi ve ona uygun yerine getirilmesi de ayrı bir önem arz etmektedir. Mükellef ile meslek mensubu arasındaki ilişkinin uzun dönemli olabilmesi, memnuniyet duyulması, samimiyet oluşması, mükellefin hizmet aldığı meslek mensubunu çevresine tavsiye etmesi gibi diğer olumlu sonuçları doğurması bu konuya verilen önemle eş değer olarak ortaya çıkmaktadır. İşte istenilen bu durum; modern pazarlama anlayışı ile sağlanabilmektedir. Modern pazarlama anlayışı; muhasebecilik ve mali müşavirlik hizmeti sunan işletmelerin tüm personel ile paylaşması gereken değerleri ifade etmekte ve mükellef tatminini hedeflemektedir. Bu anlamda bu hizmeti sunan muhasebe meslek mensupları mükelleflerin taleplerini tatmin etmeye uğraşan hizmet pazarlamacıları olarak ifade edilebilmektedir. Bu açıdan mükelleflerin istek ve taleplerini saptamak, onları karşılamaya uğraşmak, bu doğrultuda hizmet sunmak hizmet pazarlaması kavramının gereklerini yerine getirmek açısından önemli olmaktadır.

Bu bağlamda yapılan bu tanımlayıcı çalışmanın amacı; muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleği, modern pazarlama kavramlarına değinmek suretiyle; muhasebe ve pazarlama gibi iki bağımsız alanın ortak noktalarını teorik anlamda irdelemektir. Modern pazarlama anlayışının muhasebeye yansıyan noktalarını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Hizmet Pazarlaması, Muhasebe Hizmetleri, Modern Pazarlama

DÜNYA'DA KAMU KURUMLARININ ÖZELLEŞTİRİLMESİ VE TÜRKİYE'DEKİ YANSIMASI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Öğr. Gör. Sözer AKYILDIRIM
Iğdır Üniversitesi, sozerakyildirim@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, Dünya genelinde özelleştirme uygulamaları incelenmiş olup, Türkiye'deki yansımaları üzerinde durulmuştur. Yapılan araştırmalarda ilgili döneme ait, gerek basın organlarında, yer alan yazılar, gerekse konu ile ilgili akademik çalışmalar taranmıştır. Kapitalizm 20.yüzyılda iki büyük kriz yaşamıştır. Bunlardan birincisi 1929'da ikincisi ise 1970'li yılların ortasında çıkmıştır.1929 bunalımında yaratılan travmalardan çıkış yolu olarak kamu girişimciliği savunulmuştur. 1970'lerin ortalarında dünya'da baş gösteren Stagflasyon ile birlikte, uygulanan ekonomi politikaları ve bunların dayandığı teorik temeller hakkında ki ciddi tereddütlerdir.1979 yılında İngiltere'de ''Margaret Thatcher'' ve onun Muhafazakar Partisi iktidara gelince Kamuya ait kurumların özelleştirmesi gündeme gelmiştir.1989 yılında Berlin duvarının yıkılması, soğuk savaş döneminin sona ermesi ile birlikte merkezi planlı ekonomiler ile kamu teşebbüslerinin yerini, piyasa ekonomisine bırakmaları yeni bir ekonomik düzenin de başlangıç işareti olmuştur.

Türkiye'de ise Özelleştirme tartışmaları 1983 yılında başlayıp,1986 yılında çıkarılan 1291 sayılı kanunla kurulan Kamu Ortaklığı İdaresi'nin faaliyete geçmesiyle özelleştirme uygulamalarına başlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Özelleştirme, Stagflasyon, Kamu Ortaklığı

ABSTRACT

In this study, privatization practices around the world have been examined and their reflections in Turkey have been discussed. In the researches carried out, academic studies related to the subject were scanned both in the press organs and in the articles of the related period. Capitalism in the 20. century, there were two major crises. The first was in 1929 and the second was in the mid-1970s. Public entrepreneurship has been advocated as a way out of the traumas created in the 1929 crisis. In the mid-1970s, with stagflation leading the World, serious doubts about the applied economic policies and the theoretical foundations on which they are based. In 1979, when Margaret Thatcher and her Conservative Party came to power, the privatization of public institutions came to the agenda. The collapse of the Berlin Wall in 1989, with the end of the Cold War era, replaced the Central planned economies and public enterprises to the market economy was the beginning of a new economic order.

In Turkey, the privatization debate started in 1983 and started to implement privatization with the initiation of the Public Partnership administration, which was established with the Law No. 1291 enacted in 1986.

Key Words: Privatization, Stagflation, Public Partnership

REEL DÖVİZ KURU, İTHALAT VE YURTDIŞI HASILA DÜZEYLERİNİN İHRACAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

EFFECT OF REAL EXCHANGE RATE, IMPORT VE FOREIGN OUTPUT ON EXPORT: THE CASE OF TURKEY

Arş. Gör. Gürkan BOZMA
Iğdır Üniversitesi, gurkan.bozma@igdir.edu.tr

Prof. Dr. Selim BAŞAR
Atatürk Üniversitesi, selim@atauni.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Serkan KÜNÜ
Iğdır Üniversitesi, serkan.kunu@igdir.edu.tr

ÖZET

İktisat yazınında ihracat reel döviz kurunun ve yurtdışı hasıla düzeyinin bir fonksiyonu olarak ele alınmaktadır. Reel döviz kurundaki değişmeler ülkelerin dış ticaretleri üzerinde önemli etkiye sahip bir değişken olmakla birlikte ülkelerin makroekonomik göstergeleri üzerinde de doğrudan ve dolaylı etkileri mevcuttur. Diğer yandan, ihracatın önemli bir belirleyici yurtdışı hasıla düzeyidir. İhracat yapılan ülkelerin gelir artışları doğrudan ihracat üzerinde etkili olmaktadır. Bu duruma bağlı olarak politika yapıcıların ülke ekonomisine yönelik karar verme sürecinde reel döviz kurlarındaki değişmelerin ve yurt dışı hasıla düzeyi önem arz etmektedir. Diğer taraftan, Türkiye ara mal ithal eden bir ülke konumundadır. Bundan dolayı ihracatı doğrudan ithalata bağlıdır. Bu doğrultuda, ihracatın bir fonksiyonu olarak reel döviz kuru, ithalat ve yurtdışı hasıla düzeylerinin esnekliklerinin belirlenmesi elzem hale gelmektedir. Bu çalışmada, 1975-2016 dönemi için yıllık veriler kullanılarak reel döviz kuru, ithalat ve yurt dışı hasıla düzeyinin[2] Türkiye'nin ihracatı üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Reel döviz kuru, İhracat, İthalat, Yurtdışı Hasıla, Türkiye

ABSTRACT

In the economics literature, export is considered as a function of the real exchange rate and the level of foreign output. Changes in real exchange rates have direct and indirect effects on countries' macroeconomic indicators, as well as having a significant impact on foreign trade of countries. Moreover, foreign output is a key determinant of exports. Foreign output increases of exporting countries affect directly export value. Depending on this situation, changes in real exchange rates and the level of foreign output are important in the policy makers' decision making process for the country's economy. On the other hand, Turkey is a country that imports of intermediate goods. Therefore, exports depend directly on imports. In this direction, it is essential to determine the elasticities of the real exchange rate, import and foreign output levels as a function of exports. In this study, effects of the real exchange rate, import and foreign output level on Turkey's exports were investigated using annual data for the period of 1975-2016.

Keywords: Real exchange rate, Export, Import,, Foreign Output, Turkey

[2] Yurtdışı hasıla düzeyi için 9 bölgenin (Arap Dünyası, Doğu Asya ve Pasifik, Avrupa Birliği, Latin Amerika ve Karayipler, Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Kuzey Amerika, Güney Asya ve Sahra-Altı Ülkeleri) kişi başına düşen yurtiçi hasıla düzeyleri alınmıştır.

KRİPTOLU PARA KULLANIMINA İLİŞKİN VERGİSEL SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Hatice YURTSEVER
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, yurtseverhatice@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Semra TETİK
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, semratetik@hotmail.com

ÖZET

Küreselleşme, paranın ve sermayenin ülkeler arasında dolaşımına kız kazandırmış, internet ve e-ticaretin gelişmesiyle de fiziki para yerine sanal para kullanımı da yaygınlaşmaya başlamıştır. Günümüzde, elektronik bankacılık ve ticaretteki gelişmeler zamanla mevcut kağıt para sisteminin yerini sanal paraya bırakma yolunda önemli gelişmeler sözkonusudur. Bu gelişmeler bireylerin ve finansal kurumların gerçekleştirdiği para transfer işlemlerinin tarzını değiştirecek, hükümetlerin mali sistemlerinin ve vergi sistemlerinin aleyhine, takibi zor olabilecek gelirlere zemin hazırlayabilecektir. Hükümetlerin para işlemlerini izleyemeyeceği bir döneme girilmektedir. Yeni teknolojiler hükümetleri, vergi sistemlerini ve kriminal faaliyetleri tespit etmek için kullandıkları teknikleri değiştirmeye zorlamaktadır.

Son yıllarda, dünyada merkezi bir otoriteye bağlı olmayan dünyaca tanınan bir takım kriptografik sistemler sayesinde güvenirliği sağlanmaya çalışılan kripto para birimleri ortaya çıkmıştır.

Bu para birimleri merkezi bir otorite tarafından kontrol edilmese de, bir çok kişi tarafından tanınma ve kullanılma özelliğine sahiptir. Bu para birimlerinden en yaygın olanı ve bilineni Bitcoin olmakla beraber çok çeşitli kriptografik para birimi mevcuttur. Bu para birimlerine olan ilginin artışı ve kullanımının yaygınlaşması ile ortaya çıkan para hareketlerinin kişi ve kurumlara sağladığı gelirlerin vergi boyutunun da incelenmesini gerektirmektedir.

Bitcoin; 2008 yılında yayınlanan bir protokole göre, kriptolu (şifreli) paralar arasında yer alan, açık kaynaklı bir kod niteliğinde dijital bir para birimidir. Bitcoin, mevcut kullandığımız TL, Dolar, Euro para birimleri gibi, günlük yaşantımızdaki alışverişlerimizde ve çevrimiçi ortamlarda harcayabileceğimiz bir para birimi özelliği göstermektedir. Bu para birimi, paranın değişim aracı olma, hesap birimi olma, vadeli işlemlerde ödeme aracı olma ve servet biriktirme aracı olma temel fonksiyonlarını yerine getirmektedir. Bitcoin'i diğer para birimlerinden ayıran özellik ise, para otoritelerinin ve hükümetlerinin Bitcoin üzerinde bir hakimiyetlerinin olmayışıdır. Çünkü Bitcoin, hükümetlerin kontrolünde değil, Bitcoin ağının kontrolünde üretilmektedir.

Kripto para birimlerinin teorik temeli 1998 yılında Wei Dai tarafından ortaya konulmuş, şu anda piyasada bulunan tüm kripto para birimlerinin alt yapısını oluşturan teknik sistem ise 2008 yılında Satoshi Nakamoto olarak bilinen bir kişi ya da bu ismi kullanan bir grup tarafından kurulmuştur.

Bitcoin para birimi anonim bir nitelik taşıdığından, bir takım suç unsuru taşıyan faaliyetleri kolaylaştırabileceği, kara para aklanmasına imkan sağlayabileceği, vergi kaçakçılığına yönelik işlemleri kolaylaştırabileceği düşüncesiyle hükümetler ve ilgili kişi/kurumlar bu konunun önemine işaret etmektedir. Bitcoin ile yapılan finansal işlemlerin hem popülaritesinin hem de işlem hacminin artması ile çeşitli tehlikeler ortaya koysa da kullanımın yasaklanmasının bir çözüm olmayacağı da açıktır.

Bitcoin'deki hızlı yükseliş ve kişilerin bir anda kripto paralara yönelmesi sonrası bu gelirlerin vergilendirmesi gerektiği konusu ülkeler tarafından gündeme alınmış durumdadır.

Çalışmamızda, kripto para birimlerinin niteliği üzerindeki tartışmalar dikkate alınarak nasıl bir vergilendirme yapılacağına ilişkin yapılan değerlendirmeler ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Kripto Para, Bitcoin, Vergi

BÖLGELERARASI TİCARİ İLİŞKİLERİN BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE BİR ÇEKİM MODELİ ARAŞTIRMASI

Arş. Gör. Demet EROĞLU SEVİNÇ
Iğdır Üniversitesi, demet.eroglu@igdir.edu.tr

Doç. Dr. Haktan SEVİNÇ
Iğdır Üniversitesi, haktan.sevinc@igdir.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma Newton'un evrensel çekim yasası görüşünden hareketle oluşturulan ve çekim modeli olarak adlandırılan modeli, Türkiye ekonomisi için 26 alt bölgenin ticari alım ve satım faaliyetlerinin belirleyicileri kapsamında araştırmaktadır. Türkiye'de İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) Düzey-2 kapsamındaki 26 alt bölge 2014 yılı itibariyle analiz edilmiştir. Bölgelerarası ticari ilişkilere ait verilerin kısıtlı olması dolayısıyla analiz yatay kesit verilerine dayalı bir şekilde yapılmıştır. Çekim modeline dayalı analiz sonuçlarıyla bölgelerin ticari faaliyetleri üzerinde kişi başı gelir, ithalat ve ihracat değişkenlerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca elde edilen katsayı tahminlerinden hareketle bölgeler arası mesafenin de bölgelerin ticari faaliyetlerine açık bir şekilde etkide bulunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ticari İlişkiler, Bölge, Çekim Modeli.

ABSTRACT

This study it was investigated that Newton's law of universal gravitation as called by Gravity Model which standpoint of creation. For this purpose, ıt was examined to Turkey's trade buying and selling activities at the 26 sub-regions of the country. In Turkey Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) Level-2 was analyzed under the 26 sub-regions in 2014. According to the results of the gravity model based on the results of the analysis it was concluded that the per capita income, import and export variables are effective on the commercial activities of the regions. In addition, it was concluded that the distance between regions was effective on the commercial activities of the regions based on the coefficient estimates.

Key Words: Commercial Activities, Region, Gravity Model

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ MUHASEBE-KÜLTÜR DEĞERLERİ: KARS-ARDAHAN-IĞDIR İLLERİNDE UYGULAMA

Öğr. Gör. Kübra HÜRYURT
Kafkas Üniversitesi, kubrahuryurt@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin KARABAYIR
Kafkas Üniversitesi, karabayir@hotmail.com

ÖZET

Muhasebe meslek mensuplarını ve muhasebe uygulamalarını etkileyen önemli unsurlardan biri kültürdür. Ülkelerin muhasebe sistemleri, toplumların kültür faktörlerinden de etkilenerek zaman içerisinde değişime uğramaktadır. Dolayısıyla muhasebe alanında yapılan ulusal ve uluslararası tüm düzenlemelerin kültürel boyutları ile birlikte ele alınması gerekmektedir. Bu çalışmada amaç, Kars Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler (SMMM) Odası'na bağlı olarak faaliyette bulunan meslek mensuplarının kültür ve muhasebe değerleri bakımından tutumlarının hangi boyutta olduğunu incelemektir. Bu amaç çerçevesinde geliştirilmiş olan bir değerlendirme anketi ile konu hakkında veriler toplanmıştır. Araştırma örneklemini Kars, Ardahan, Iğdır illerinde serbest olarak faaliyette bulunan muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Bu kapsamda; Kars, Ardahan ve Iğdır illerinde faaliyet gösteren 75 SMMM'ye, muhasebe uygulamalarında ortaya çıkan farklılıkların kültürel değerler ile ilgili boyutunu belirlemek amacıyla mevcut ve ideal durumu ölçen iki farklı anket uygulaması yapılmış ve sonuçlar analiz edilmiştir. Araştırmada, belirlenen amaçlar doğrultusunda oluşturulan araştırma soruları eşleştirilmiş t-testi ve tek ve çift yönlü ANOVA ile test edilmiştir. Ayrıca, farklılık değişkenleri mevcut durum ve ideal durum testleri ile değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, meslek mensuplarının mevcut durum ve ideal durum karşısındaki tutumları karşılaştırılarak uygulamada hangi kültürel boyuta yakın bir tutum sergiledikleri belirlenerek istedikleri durumun ne olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak meslek mensuplarının muhasebe-kültür değerleri ile ilgili kararsız tutum sergiledikleri belirlenmiş ve kültürel faktörlerin etkisiyle muhasebe kültür değerlerinden tutuculuk, tekdüzecilik, statükoculuk ve gizlilik boyutlarını benimsedikleri ve topluluk olarak çekingen davrandıkları tespit edilerek çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Kültürel Boyutlar, Muhasebe Kültürü, Muhasebe-Kültür Değerleri, SMMM

AKTUZLA TUZLASI (MALAZGİRT-MUŞ)

SALT PAN OF AKTUZLA(MALAZGİRT-MUŞ)

Dr. Öğr. Üyesi Selahattin POLAT
Uşak Üniversitesi, spolat@usak.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DENİZ
Uşak Üniversitesi, mehmet.deniz@usak.edu.tr

ÖZET

Anadolu'da batıda Çankırı'dan doğuda İran sınırına kadar olan alanda tuzlusu kaynakları veya memlehalar bulunmaktadır. Anadolu da 56 kaynak tuzlasında üretimi yapılmaktaydı. Bunlardan özellikle 38 adedi önemlidir. Çorum, Çankırı, Sivas, Erzincan, Erzurum, Muş, Siirt tuzla bakımından zengin illerdir. Türkiye de en fazla tuz üretiminin yapıldığı kaynak tuzlası araştırmamıza konu olan Muş ili Malazgirt ilçesi sınırları içinde yer alan Aktuzla Tuzlası'dır. Tuzla, Malazgirt'in 30 km kuzeybatısında kendi adıyla anılan yerleşmenin yanı başında bulunmaktadır.

Tuzlu sular, Hınıs çayının doğu yamacında 1500-1520 m yükseltileri arasında Aktuzla Tepe (1765m) batı yamacında NW-SE yönde uzanan kaynak grupları (24 çıkış noktası) şeklinde boşalmaktadır. Kaynakların yükseltisi kuzeyden güneye doğru azalır. Çıkan tuzlu su, bazaltik birimler üzerinde beyaz lekeler bırakarak tortulanmaktadır. Kaynakların toplam debisi 330 lt/dk kadardır. Suların tuzluluk derecesi 20 bomedir. Kaynakların alüvyal vadi tabanından yüksekte yer alması, yeraltı suyunun tuzlu sulara karışmaması tuzluluk derecesinin yüksek olmasına imkân vermiştir.

Tuzlada üç grup havuz bulunmaktadır. Bunlar toplama, dinlendirme ve kristalizasyon havuzlarıdır. Tuzlada havuz sayısı 600 kadardır. Havuzlar, 120 dönümlük alana sahiptir. İşletme, 7000 dönüm ruhsatlı araziyi kapsamaktadır. Tuzlu su havuzları ve işletme tesisleri 1394 dönümlük alana kuruludur.

Yıllık 35 bin ton üretim kapasitesine sahip olan tuzlada ortalama üretim 10-12 bin ton arasında değişmektedir. Haziran-Eylül arasında tuzla faaliyet halindedir. Tuz üretim sezonu tamamen klimatolojik şartların kontrolü altında olduğundan bu sezon bazı yıllar uzadığı gibi bazen de kısalmaktadır. Yılın diğer aylarında (8 ay) tuzlu sular boşa akmaktadır. Genelde üretim kapasitesinin en fazla olduğu dönem, sıcaklığın ve buharlaşmanın fazla, yağışın en az olduğu Temmuz ve Ağustos aylarına isabet etmektedir.

Tuz üretimi ile ilgili bir takım sorunlar bulunmaktadır. Tuz üretiminde buharlaştırma (evaporasyon) yöntemi kullanılmaktadır. Bu nedenle tuz üretimi iklim şartlarına bağlıdır. Özellikle biriktirme ve kristalizasyon havuzlarına düşen yağışlar tuzun bome derecesini ve üretim miktarını olumsuz yönde etkilemektedir. Yağışların doğrudan havuzlar üzerine düşmesini engelleyecek, üretimin bütün yılı kapsayacak şekilde yapılması konusunda önlemler alınmalıdır. Tuzla havuzları, Hınıs Çayı vadisi ve Komik Dere'nin oluşturduğu

birikinti yelpazesinin üzerinde inşa edilmiştir. Havuzlar, sel-taşkın afetinden zaman zaman zarar görmektedir. Akarsu akışına müdahale edilerek ıslah çalışmaları yapılmalıdır.

Anahtar kelime: Aktuzla, Tuzla, Tuz, Muş

ABSTRACT

There are many sline water sourse and salt pans from Çankırı in the west in Anatolia to border of İran in the east. Production is made in 56 saline sources in Anatolia. Especially 38 of them are important. Çorum, Çankırı, Sivas, Erzincan, Erzurum, Muş, Siirt are rich provinces in terms of salt. Saline of Aktuzla in the Malazgirt district in Muş that is subject of our research, has the maximum salt production in Turkey. Salt pan, situated in near settlement that called its own name in 30 km northwest of Malazgirt.

Salty water runs down as source groups in east slope of Hınıs Stream, between the 1500-1520 m altitudes in Aktuzla Hill (1765), west slope extending in NW-SE direction (24 spring point). Altitudes of sources decrease from North to South. That salty water residues by leaving white spots on basaltic units. Salinity degree of water is 20 bome. As the sources are higher from alluvial valley flor and not mixing the groundwater to salty water, salinity degree is rather high.

There are 3 types of pools in salt pane. Theese are gathering, resting and crystallizing. Number of pools are nearly 600 dec. Pools have 120 dec. of land. Management has 7000 dec. permitted land. Salty water pools and management facilities have been founded in 1394 land.

Saline ,that has the 35 000 tonne production capacity in yearly average, production changes between 10-12 thousand tonne. Between jun and september, salt pan is active. As production of salt, is under control of climatological conditions, some years season of salt extends, some years shortens. In the other months of year, (8 months) salty water flows in vair. Generally, the period that has the maximum production capacity are july and august when temperature and evaporation are much and rainfall is minumum.

There are some problems related to salt production. Method of evoporation is used in salt production. So salt production dependent on climate conditions. Especially, rain falling in the pools of gathering and crystalisation, affect negatively the bome degree of salt and quatity of production. Measures should be taken that preventing rains from falling on pools and covering the production all year-rounded. Pools of salt pan, builted in alluvial fan that formed by stream of Hınıs valley and Komik Broom. From time to time, pools get damaged from disaster of flooding. Amelioration studies should be done by intervening flow of stream.

Keywords: Aktuzla, Salt Pan, Saline, Muş

NAKLİYAT FİRMALARININ MUHASEBE VE FİNANSMAN SORUNLARI: IĞDIR İLİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Duygu ARSLANTÜRK ÇÖLLÜ
Iğdır Üniversitesi, duygu_arslanturk@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Leyla AKGÜN
Iğdır Üniversitesi, leyla.akgun@igdir.edu.tr

ÖZET

Iğdır ili, İran ve Nahçivan özerk bölgesine komşu olması nedeniyle uluslararası taşımacılık açısından oldukça önemli bir konumda bulunmaktadır. Aynı zamanda Türki cumhuriyetlere ve Doğu Asya'ya açılan kapıların güzergahında yer alması bakımından kilit nokta da bulunan şehir, söz konusu bölgelere yapılan ihracat ve ithalatın artmasıyla önemini daha da artırmaktadır. Nitekim nakliyat ve taşımacılık şirketlerinin sayısında ciddi bir artış yaşanmasına neden olan bu durum, şehri bir nakliyat merkezi haline dönüştürmüştür. Şehir ekonomisinin lokomotifi haline gelen nakliyat firmalarının ayakta kalabilmesini sağlamak ve ülke ekonomisine olan katkılarını artırmak adına bu şirketlerin büyümeleri, gelişmeleri ve desteklenmeleri gerekmektedir. Ancak söz konusu sektör firmalarının karşılaştığı bazı sorunlar, etkin şekilde işleyişlerini engellemekte ve ülke ekonomisine olan katkılarını sınırlamaktadır. Bu kapsamda, genellikle yetersiz özsermaye ve riski yüksek kredilerle desteklenerek kurulan nakliyat şirketlerinin en çok finansman sorunlarıyla karşılaştıkları bilinmektedir. Ayrıca muhasebe kayıtlarının sadece vergisel bir yükümlülük olarak algılanması ve sağlıklı muhasebe kayıtlarının tutulmaması ise bir diğer önemli sorunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, nakliyat sektöründeki firmalarının muhasebe ve finansman sorunlarını tespit ederek, bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere, Iğdır ilinde faaliyet gösteren nakliyat firmalarının evren olarak seçildiği çalışmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay çalışması kullanılmıştır. Çalışmayı kalitatif bir araştırma yönteminin uygulanmasına iten neden ise, firmaların durumlarının bağlı bulunulan çevre içerisinde değerlendirmesi gerekliliği olmuştur. Örneklem olarak ilde aktif şekilde faaliyet gösteren 55 nakliyat firması arasından en az 10 yıldır kesintisiz şekilde faaliyet gösteren 16 adet firma seçilmiş, ancak sadece 10 firma yetkilisi çalışmaya dahil olmayı kabul etmiştir. Toplamda 40 adet sorunun yöneltildiği yüz yüze görüşmeler sonrasında ildeki en önemli problemin kaynak yaratma konusunda yaşanan sıkıntılar olduğu görülmüştür. Ayrıca yüksek faiz oranları, kalifiye muhasebe personeli konusunda yaşanan sıkıntılar, şirket müdürlerinin muhasebe ve finansman konularındaki eksiklikleri diğer önemli problemler olarak öne çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nakliyat Sektörü, Finansman, Muhasebe, Iğdır

IĞDIR'DA MİKRO KREDİ KULLANIMININ KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Ziraat Yüksek Mühendisi Hilal YILMAZ
Tarım ve Orman Bakanlığı, yilmazhilal@tarimorman.gov.tr

Dr. Öğr. Üyesi Emine AŞKAN
Iğdır Üniversitesi, emine.askan@igdir.edu.tr

ÖZET

Mikro kredi kadınların kendi kendilerine gelir getirici faaliyette bulunmalarına imkân sağlayan kefil ve teminat gerektirmeyen güven esaslı bir finans programıdır. Kadınların girişimcilik kazanarak aile bütçesine katkı sağlaması kendisinin ve çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek güce gelmesi mikro kredi finans programının amacıdır. Bu araştırma ile kadın yoksulluğu ile mücadelede mikro kredi uygulamasının önemini belirlemek ve mikro kredi uygulamalarının Iğdır'da mikro kredi kullanan kadınlar üzerindeki etkilerini incelemek amaçlanmıştır. Çalışmanın ana materyalini tam sayım yoluyla belirlenen 282 mikro kredi kullanan kadın girişimci ile yapılan yüz yüze anket uygulaması oluşturmuştur. Elde edilen veriler SPSS paket programında ve probit yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada girişimci kadınların mikro krediyi kullandıktan sonra gelirlerinde %73.1'lik artış olduğu, %70.2'sinin yaşam standartlarında iyileşme olduğu, %91.8'in ise mikro krediyi hem kendilerine iş imkanı sağlamak hem de işlerini geliştirmek amacı ile kullandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mikro Kredi, Kadın, Yoksulluk, Iğdır

YOLSUZLUK VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: E7 ÜLKELERİ İÇİN BİR UYGULAMA

Arş. Gör. Murat EREN
Iğdır Üniversitesi, murat.eren@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Serkan KÜNÜ
Iğdır Üniversitesi, serkunu@gmail.com

ÖZET

Özellikle son yarım yüzyılda varsayımlarının geçersiz olduğu gerekçesiyle daha sık tartışmalara konu edilen Neo – Klasik iktisadi düşünce okulu, gelişmekte olan ülkelerin hala içinde bulunduğu küresel krize çözüm bulmakta yeterli olamamıştır. Her ne kadar temelleri 1900'lü yılların başına dayansa da, daha çok 1970'li yıllarda daha etkin önermelerle ortaya çıkan yeni kurumsal iktisat okulu ise Neo – Klasik iktisadın hatalı varsayımlarını değiştirerek ve eksikliklerini doldurarak yeni bir ekol olarak ortaya çıkmıştır. Yapısal sorunları ortadan kaldırmadan ekonomik performansın sürdürülemeyeceği temel hipoteziyle ortaya çıkan bu yaklaşım, yolsuzluk olgusunu ise en önemli yapısal sorunlardan birisi olarak ele almaktadır. Yolsuzluğun ekonomik performansı olumsuz yönde etkileyeceğini savunan bu görüşe göre yolsuzluk, ekonomik sistem içinde belirsizliklere neden olmaktadır. Karar alma sürecinde ortaya çıkan bu belirsizlik ve yolsuzluğun neden olduğu işlem maliyetlerinde meydana gelen artış, yatırım maliyetlerinde ve risklerde artışa neden olarak ekonomik performansı olumsuz yönde etkilemektedir. Buna karşın yolsuzluğun ekonomik performansı olumlu yönde etkileyeceğini savunan görüşler de bulunmaktadır. Buna göre, yolsuzluk, Keynesyen anlayışla sermaye birikimini belirli bir grupta toplayarak yatırımları, dolayısıyla ekonomik performansı artıracaktır. Etkin yağlama hipotezi olarak adlandırılan bu süreçte, yolsuzluk düzeyindeki artış, yatırımları engelleyen ve karar mekanizmasında yoğunlaşmaya neden olan prosedürleri ortadan kaldırarak etkinlik artırıcı bir işlev görmektedir. Yolsuzluğun ekonomik performans üzerindeki etkisine yönelik görüş ayrılığından ortaya çıkan bu çalışmada, yolsuzluk ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki, hızlı bir gelişim süreci sergileyen E7 (Emerging Seven) ülkeleri, yani Çin, Hindistan, Brezilya, Meksika, Rusya, Endonezya ve Türkiye için analiz edilmiştir. 2002 – 2016 dönemi verileriyle gerçekleştirilen çalışmada, değişkenler arasındaki uzun dönem parametrelerin tahmini için Ortak İlişkili Etkiler Modeli (CCE) kullanılmıştır. Gerçekleştirilen tahmin sonucunda elde edilen bulgular, Brezilya ve Çin için, yolsuzluk algısındaki iyileşmenin büyüme üzerindeki etkisinin pozitif; Hindistan ve Rusya için ise negatif olduğunu göstermiştir. Modele dahil edilen diğer ülkeler için ise değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yolsuzluk, E7 Ülkeleri, Panel Veri

IĞDIR İLİ LOJİSTİK SEKTÖRÜNÜN YAPISI VE SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan DOĞAN
Iğdır Üniversitesi, alpaslandogan@hotmail.com

ÖZET

Iğdır ilinin lojistik sektör yapısının incelendiği bu çalışmada şehrin sahip olduğu lojistik faaliyetler, gerçekleştirilen lojistik işlemler ve özellikleri; lojistik yeteneklerin kullanımı; lojistik potansiyel, coğrafi olarak etkinlik alanı, iç ve dış ticaret hacmi ve yapısı, sahip olunan ulaşım türleri ve ulaşım altyapı olanakları bakımından araştırma konusu edilmiştir. Bu doğrultuda, Iğdır ili merkezli ve Iğdır merkezli lojistik ve yük taşımacılığı yapan yetkili işletmelerin taşımacılık ve lojistik faaliyetlerinin coğrafi dağılımı; bölgesel, ulusal ve uluslararası alanlara göre ayrımlandırılmıştır. Çalışmada; lojistik faaliyetlerde bulunan işletmeler ile sadece yük taşımacılığı işleri yapan işletmeler lojistik sektör üyeleri olarak kabul edilmiştir. Lojistik faaliyetler kapsamında yapılan taşımalardan; kamyon, çekici, yarı römork ve bu taşıtlarla yapılan kombine sistem faaliyetler dikkate alınmış olup daha düşük kapasiteli taşıtlarla yapılan faaliyetler ve şehir içi dağıtım faaliyetleri dikkate alınmamıştır. Iğdır ilinin lojistik hinterlandı; sahip olduğu ulaşım türleri temelinde irdelenerek, şehre ilişkin dağıtım kanalının lojistik açıdan nitelikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Öte yandan Iğdır şehrinin lojistik potansiyeli, bu potansiyelin ne ölçüde kullanılabildiği ayrıca mevcut potansiyelden efektif olarak daha fazla yararlanma imkanı olup olmadığı sorularının cevabı aranmıştır. Araştırmada yararlanılan veriler, T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TÜİK kurumu ve diğer resmi kurumlardan sağlanmıştır. Elde edilmiş olan birincil tür veriler vasıtasıyla, yerleşik haldeki lojistik işletmeleri sahip oldukları yetki belgeleri ve türlerine göre sınıflandırılmış, elde edilen bulgular ve mevcut gerçekleşmeler ışığında SWAT analizine tabi tutulmuştur. Bu çalışma ve analiz ile Iğdır şehrine ilişkin lojistik sektörüne yönelik tehditler, fırsatlar, üstün ve zayıf yönler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Lojistik faaliyetlerin coğrafi bölgelere, uluslararası ya da ulusal çerçevede sahip olduğu potansiyelden üst seviyede faydalanmasına yönelik farklı çözümler araştırılmıştır. Analiz neticesinde elde edilen bulgular ışığında alternatif lojistik yapısı, hinterlant özelliklerine yönelik önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Iğdır ili lojistik sektörü, Iğdır ili taşımacılık yapısı, Iğdır lojistik SWAT analizi, Iğdır lojistik potansiyeli

ABSTRACT

In this study where the logistics sector structure of Iğdır city is examined, the logistic activities, logistic operations and properties of the city; use of logistics capabilities; It has been researched in terms of logistics potential, geographical area of activity, volume and structure of domestic and foreign trade, transportation types and transportation infrastructure facilities. In this respect, the geographical distribution of the transportation and logistics activities of Iğdır province-based logistics and freight forwarders; It is divided into regional, national and international areas. In this study; The enterprises that are engaged in logistics

activities and only those engaged in freight transportation were accepted as logistic sector members. Transports within the scope of logistics activities; the combined system activities including trucks, trucks, semi-trailers and these vehicles are taken into consideration and activities with lower capacity vehicles and urban distribution activities are not taken into consideration. Logistics hinterland of Igdir province; have been examined on the basis of the types of transportation, the city has been tried to reveal the logistics aspects of the distribution channel. On the other hand, the logistics potential of the city of Igdir, the potential to use this potential as well as the potential to use more effectively if the potential of the question was asked. The data used in the research were obtained from, it was provided by the T.C. Ministry of Transport and Infrastructure, TUIK and other official institutions. Based on the primary type of data obtained, the established logistic enterprises were classified according to their authorization documents and types, and were subjected to SWAT analysis in light of the findings and actual realizations. With this study and analysis, threats, opportunities, superiorities and weaknesses of the logistics sector of Iğdır city were tried to be put forward. Different solutions have been explored to maximize the potential of logistics activities to geographical regions, international or national framework. In the light of the findings obtained from the analysis, alternative logistic structure and suggestions for hinterlant properties are presented.

Key Words: Iğdır city logistics sector, Iğdır city transportation structure, Iğdır logistics SWAT analysis, Iğdır logistics potential

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN RUS BOLŞEVİK CUMHURİYETİ İLİŞKİLERİ (1336/1920)

Doç. Dr. M. Salih MERCAN
Bitlis Eren Üniversitesi, mercan.65@gmail.com

ÖZET

Birinci Dünya Harbi sonunda Orta Avrupa devletleri arasında meydana gelen siyasi ayrışma ve eski Osmanlı İmparatorluğu'nda meydana gelen bazı değişim hareketleri, yeni bir takım cereyan ve şartların ortaya çıkmasına sebep olmuştu. Sevr Muahedesi Türkiye'nin ölüm vesikası idi. Bu muahede ile İngiltere, Fransa, İtalya ve onların Balkanlardaki peyki Yunanistan arasında Osmanlı İmparatorluğu taksime uğruyordu. Padişah ve hükümeti sözde hâkim, fakat hakikatte müttefiklerin ve işgal ordularının esiri haline düşmüştü. Suriye ve Kilikya Fransız hâkimiyeti altına girmiştir. Mezopotamya bir İngiliz müstemlekesi olmuştu. İzmir bir Yunan vilayeti oluyordu. İtalyanlar Konya'yı nüfusları altına almaya çalışıyorlardı.

İşte Damat Ferit Paşa'nın nüfus ve iktidardan mahrum olan İstanbul Hükümeti azalarına Sevr'de dikta ettirilen muahede, geriye kalan Türk topraklarının taksiminden başka bir şey değildi. On iki yılda devamlı muharebeler sonucunda fakir düşen ve harap olan Tük insanını hiç hesaba katmamışlardı. Fakat bu insanların birden bire toprakları, hayatları ve mukaddes değerleri için gösterdikleri şiddetli mukavemet düşmanları için beklenmeyen bir durum olmuştu.

23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi Ankara'da açılarak işe başlamıştı. 2 Mayıs'ta İcra Vekilleri Heyetinin seçimi yapılmış ve on bir vekilden mürekkep Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti teşekkül etmişti. Bilfiil milletin mukadderatına sahip ve hâkim olan Büyük Millet Meclisi, harici siyasetin sevk ve idaresini de tabiatıyla bu İcra Vekilleri Heyetine tevdi edilmişti. Hariciye Vekâlet'ine Tokat Mebusu Bekir Sami Bey Tayin edilmişti.

Sevr Antlaşması ile hürriyet ve istiklalimiz aleyhinde vermiş oldukları müthiş hüküm ve kararlarında ısrar eden İtilaf Devletleriyle Misak-ı Milli çerçevesi dâhilinde anlaşmanın ve bir itilafa varmanın mümkün olmayacağı artık anlaşılmıştı. Galip Devletlerin milli siyasetimize karşı almış oldukları vaziyet, tek kelime ile düşmanca idi. Bizim hayat hakkımızı, hürriyetimizi, istiklalimizi tanımak istemiyorlardı.

Rusya'nın mukadderatına hâkim olan Bolşevikler, İtilaf Devletleri ile muhtelif cephelerde harp halinde bulunuyorlardı. Emperyalist ve kapitalistlerin boyunduruğundan kurtulmak için uğraşacak olan Şark milletlerine her türlü maddi ve manevi yardım yapacaklarını prensip olarak kabul ettiklerini cihan umumi efkârı önünde ilan etmişlerdi. Diğer taraftan Sivas Kongresi'nden (4 Eylül 1919) bir-iki ay sonra Sovyet Rusya Hükümeti'nin Kafkas Bolşevik orduları Başkumandanı bulunan Chalve Eliava'yı Osmanlı İmparatorluğu'nun son durumunu incelemek üzere gizlice İstanbul'a göndermişti. Chalva Eliava, İstanbul'daki milli teşkilatımız vasıtasıyla Anadolu harekâtı ile temasa geçmiş, emperyalizm cephesi karşısında Türk Milli haklarını tamamıyla tanıyacaklarını, takviye edeceklerini ve süratle yardıma başlayacaklarını bildirmişti. Buna benzer bir başka hadisede bir müddet sonra Berlin'de olmuştu. Üçüncü Enternasyonalin ileri gelen şahsiyetlerinden biri

olan Bolşevik muharriri Radek, o tarihte Berlin'de bulunan eski Sadrazam Talat Paşa'nın Anadolu milli hareketi ile yakın bir münasebeti olduğunu sanarak kendisiyle temasa geçmişti. Radek, eski Harbiye Nazırı Enver ve eski Bahriye Nazırı Cemal Paşaların Moskova'ya gönderilmesini, bu iki paşanın Anadolu harekâtına yardım etmeleri temin olunacağı vaadinde bulunmuştu. Enver ve Cemal paşalar çeşitli tarihlerde ve başka yollardan Berlin'den ayrılmışlardı. Cemal Paşa, arkadaşından daha önce Moskova'ya gitmişti. Türk resmi heyeti henüz yolda bulunuyordu.

Rus Sovyet hükümetinin muhtelif yollardan Türkiye ile temas aramaları, hatta Anadolu İnkılabı ile ilgileri bulunmayan kimselerin Ankara namı hesabına müzakereye girişmeleri üzerine, bu temasları yalnız bir kanala toplamak, resmi ve yetkili şahıslarla müzakerelerin yapılması ve mümkün olan müsait şartlarla bir anlaşmaya varılması maksadıyla Moskova'ya bir murahhas heyeti gönderilmesi kararlaştırılmıştı.

Hariciye Vekili Bekir Sami Bey'in başkanlığında murahhas heyeti İktisat Vekili Yusuf Kemal (Tengirşek), Doktor Miralay İbrahim Tali, (Öngören), Rize Mebusu Osman, Erkan-ı Harbiye Kaymakamı Seyfi (General Seyfi Düzgören) beylerden müteşekkildi.

Anahtar kelimeler: Türkiye, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Rusya, Çiçerin, Karahan

İSLAMİYETİN İLHANLILAR ARASINDA YAYILMASI: GAZAN HAN DÖNEMİ

Nurgül GÜNEŞ
Iğdır Üniversitesi, nurgulgns@hotmail.com

Dr. Öğrt. Üyesi Gonca SUTAY
Iğdır Üniversitesi,gonca.sutay@igdir.edu.tr

ÖZET

XIII. yüzyılın ortalarına gelindiğinde Moğol İmparatorluğu artık tek bir merkezden yönetilemeyecek kadar büyümüştü, bu nedenle devlet Cengiz hanın görevlendirmesine uygun olarak idare merkezlerine ayrılmıştır. Mengü Han döneminde 1251-1259 kardeşi Hülagü, ilhan olarak İran, Irak, Suriye, Mısır, Kafkasya ve Anadolu'ya tayin etti. 1255 Hülagü Horasana girmesiyle yakın doğuda Moğol hakimiyeti yeni bir aşamaya geçti. Bu aşama İslam dünyası ve Moğollar için yeni bir dönemi beraberinde getirdi. İslam dünyasındaki yıkım ve katliamlar ne kadar ağır ve zor olsa da Moğolların bu süreçte İslam'la tanışması da başlayacaktı. İslam'ı kabul etmekle beraber Moğol yaslarının da sürdürmeye çalışmaları inançları konusunda zaman zaman şüpheyle karşılansalar da bulundukları coğrafya da yer edinmek için ilk önce yakınlaştıkları İslam düşünürleri ile girdikleri ilişkide zamanla etkilenerek İslam'ı kabule giden bir başlangıca da neden olmuştur. Erken dönem tasavvufun güçlü tarikatlarından Rifailik, İran ve Anadolu başta olmak üzere tasavvufun kendini gösteren tüm coğrafyalarda görülen etkin bir tarikattır. Moğollar arasında da etkili olmuş, Hülagü ile başlayan bu süreç İlhanlıları etkilemiş ve Teküderin de Müslüman olmasında etkili olmuştur. Gazan han İslam'ı kabul etmesi, Moğollar için yeni bir dönem oldu Gazan Han döneminde halkın Müslümanlığı kabulü konusunda zorlanmış, halka baskı yapılmıştır. Gazan Han, Kilise, sinagog, ateşgede ve tapınakları yıktırma emri vermiştir.

Bu çalışmamızda İslamiyet'in İlhanlılar arasında yayılma süreci incelenerek Gazan Han dönemi olayları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İlhanlılar, İslamiyet, Gazan Han, Anadolu Selçuklu Devleti, Tarikat

ADANA İŞGAL OLAYLARININ MECLİSTEKİ YANSIMASI

Doç. Dr. M. Salih MERCAN
Bitlis Eren Üniversitesi, msmercan@beu.edu.tr

ÖZET

Avrupa büyük devletleri denilen altı devletin, Osmanlı İmparatorluğuna karşı siyasetlerinin ana hatları aranırsa şunlar görülür: Bunların hepsi İmparatorluk dağılacak olursa azami birer parça kapmaya hazırlanmakla beraber ayrıca şu gayeleri gütmekte idiler:

Rusya kendisine serbest denizlere çıkış temin etmek için İstanbul'a, Boğazlara ve mümkün olursa İskenderun Yumurtalık mıntıkasına kadar yayılmak istiyordu. Bu nedenle imparatorluğun daima zayıf kalmasına çalışır ve doğu vilayetlerine demiryolu yapılmaması için çok tedbirler alırdı.

İngiltere Rusya'nın bu gayesinin tahakkukunda korkmakla beraber Hilafet meselesi dolayısıyla manevi nüfusumuzu daima kırmağa çalışır, kuvvetlerimizden çekinir ve Irak'ta, Arabistan'da sonu gelemeyen entrikalarda bulunur.

Fransa, Rusya gayelerinin tahakkukundan aynı derece korkar, taksim vukuunda gözler ve İmparatorluğu sermayesi için geniş bir istismar sahası addeder.

İtalya; Trablusgarp'ı ve biraz da İzmir- Antalya havalisini gözetlerdi Avusturya kah Selanik'e inmeği düşünür, kah da zaafımızdan Slavların fazla istifade etmelerinden korkarak vaziyetin muhafazasına taraftar olur.

Almanya, Osmanlı İmparatorluğunu sermayesi için bir istismar sahası ve İngiliz, Fransız ve Ruslara karşı genel bir siyasetinde bir koz olarak kullanır.

Birinci Dünya Savaşı öncesi Osmanlı Devleti'nin ömrünü tamamladığını düşünen büyük Avrupa devletleri aralarında bu yüzden silahlı çatışmaya meydan vermeden Osmanlı topraklarını siyasi ve iktisadi bakımdan parçalamaya ve paylaşmaya çalışıyorlardı. Uzun süren bu çabalardan sonra 1914'te Birinci Dünya Savaşı başlayınca bu devletleraralarında genel bir anlaşmaya varmışlarsa da yalnız Boğazlar bölgesiyle Doğu Trakya üzerinde uzlaşamamışlardır.

Osmanlı İmparatorluğu, varlığını korumak için Birinci Dünya Savaşına girmek zorunda kalmıştı. Çeşitli cephelerde çarpışarak kendinden umulmayan bir savaş gücü harcamıştı.Ne var ki, ne bu güç, ne de onunla birlikte savaşan Almanya, Avusturya, ve Bulgaristan'ın toplam gücü savaş kazanmak için yeterli gelmemişti. Bu dört savaş yılının sonunda yenik duruma düşmüşlerdi. Uzlaşma Devletleri, savaşın ücretini Osmanlı İmparatorluğuna ödetmek için daha silahların patlamaya başladığı günü izleyen aylarda hesaplarını yapmaya başlamışlardı. İmparatorluk topraklarının her büyük devlete bir pay çıkaracak kadar geniş olması, hesap işlerini kolaylaştırmaktaydı. Bütün problem, bunları kâğıt üzerine döküp imzalamak ve savaşı kesin bir zaferle bitirmeye kalmıştı. Komutanlar bu zaferi sağlamak için uğraşırken, diplomatlar da askersel hareketlerin gelişmesine paralel olarak şu dört gizli - Piccot Antlaşması (1916), 4- Anadolu ve Arap Memleketlerinin paylaşılması (1916 ilkbaharı), 5- St. Jean de Maurienne Antlaşması (1917).

Bu antlaşmalara Avrupa büyük devletlerinin "Şark Meselesi" adını vermiş oldukları problem, görünürde köklü biçimde çözülmüş oluyordu. İngiltere, Osmanlı İmparatorluğu'nun Anadolu dışındaki topraklarının büyük bir bölümüne sahip olacaktı. Rusya, İstanbul'a yerleşecek, Boğazları denetleyecek, Doğu Anadolu'ya ve Karadeniz kıyılarının büyük bir kısmına sahip olacaktı. Fransa, Suriye, Güney Doğu ile Orta Anadolu'yu sömürecekti. İtalya, elinde bulundurduğu on iki adadan başka Antalya ve İzmir'e yerleşecekti. Bu suretle de Türkiye haritadan silinmiş olacaktı. Türklerin gizli paylaşma antlaşmalarını nasıl hallaç pamuğuna çevirdiği I. Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda görülecektir.

İşgalci devletlerin bu faaliyetleri arasında konumuz gereği şu hususa bakmak gerekir. Kilikya'da yalnız askeri bir işgalle yetinen İngiltere kıtaları yerine idare fiilen karışan Fransızların gelmesi ve oraya yerleşecek gibi davranmaları ve birçok mezalimin icracısı olmaları nedeniyle halk ayaklanmış, Maraş, Antep, Urfa, Adana'da halk bunlara karşı milli cepheler kurmak zorunda kalmıştır.

Anahtar Kelimeler : Türkiye, İşgal, Esaret, Fransa, Kurtuluş

YEREL TARİH ÇALIŞMALARINDA ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ

Öğr. Gör. Uğur GÖK
Muş Alparslan Üniversitesi, u.gok@alparslan.edu.tr

ÖZET

Şer'iyye Sicilleri Osmanlı tarihinin en önemli kaynaklarından biridir. Kayıt altına alındıkları dönem ve yer hakkında ayrıntılı bilgiler içeren Şer'iyye Sicilleri'nin incelenmesi, transkribe edilmesi ve değerlendirilmesi tarih yazıcılığı için büyük öneme sahiptir. Nitekim şehir tarihçiliği ve yerel tarihçilik alanındaki çalışmalarda kayıt altına alınan bu belgelerden faydalanılmaktadır. Genel tarih açısından Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'iyye sicillerinin birinci derecede önemli olduğu açıktır. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmî yazışmaları, halkın şikayet ve dilekçelerini, mahallî idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını içeren bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasî, idarî ve sosyal tarihini yazmak hep eksik kalacaktır. Sicillerin her konuda tarihe temel kaynak olacağına şüphe yoktur. Özellikle yerel tarih çalışmalarında en önemli kaynak şer'iyye sicilleridir. Yerel tarih çalışmalarının doğru yazılabilmesi için kişilerin kişilerle ve kişilerle devlet arasındaki bütün önemli olayların kaydedildiği şer'iyye sicillerinin incelenmesi ilmî bir zarurettir. Arşiv belgelerinin genel tarihe katkıları, önemli tarihî olayların, tarihî şahsiyetlerin, mahallî adlarının ve önemli tarihî müesseselerin bütün ayrıntılarıyla doğru olarak tespit edilmesinde büyük önemi bulunmaktadır. Çalışmanın amacı tarih araştırmalarında en önemli kaynaklardan biri olan şer'iyye sicillerinin önemini canlı tutarak genel ve yerel tarih çalışmalarında ilk başvuru kaynağı olması gerektiğini araştırmacılara hatırlatmakla birlikte bu alandaki çalışmaların yapılıp kullanıma açılmasına katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Şer'iyye Sicilleri, Genel Tarih, Yerel Tarih, Arşiv

HİTİT DEVLETİNİN DOĞU ANADOLU POLİTİKASI

Dr. Öğr. Üyesi Sedef AYYILDIZ
Bitlis Eren Üniversitesi, ayyildizsedef@gmail.com

ÖZET

M.Ö. 2. Bin yılda Anadolu'da büyük bir devlet kuran Hititler hakkında Boğazköy (Hattuša), Ortaköy (Šapinuva), Maşat Höyük (Tapigga), Kuşaklı (Šarišša) vs. gibi merkezlerde ele geçen çivi yazılı belgeler sayesinde bilgi sahibi olmaktayız. Çekirdek bölge olarak Kızılırmak kavsi içerisinde yerleşmiş olan Hitit Devletinin bütün Anadolu'ya hâkim olduklarını gerek filolojik belgelerden gerekse arkeolojik kalıntılardan öğrenmekteyiz. Bu hâkimiyeti de Hititler savaşlarla, antlaşmalarla, siyasi evliliklerle sağlamışlardır.

Hitit coğrafyası ile ilgili olarak kaynaklarda Yukarı ülke, Aşağı ülke, Çukurova'da Kizzuwatna, Batıda Arzawa, Kuzeybatısında Pala-Tummana, doğusunda İšuwa, kuzeydoğusunda ise Azzi-Hayaša'dan bahsedilmektedir. Doğu Anadolu hakkında Hitit metinlerinin verdiği bilgiler sınırlıdır. Bunlardan Azzi-Hayaşa ülkesinin lokalizasyonu ile ilgili olarak yapılan öneriler arasında Doğu Anadolu Bölgesi en çok kabul görmektedir. Belgelere göre Yukarı Ülke'nin Azzi-Hayaša ile sınır olduğu, aynı zamanda Yukarı Ülkenin Hitit çekirdek bölgesi ile Azzi-Hayaša ve Kaška toprakları arasında tampon bölge olduğunu söylemek mümkündür. Azzi-Hayaša ülkesinin tarihi ile ilgili olarak Hitit krallarının yıllık olarak adlandırılan belgelerinden ve antlaşma metinlerinden bilgi sahibi olabilmekteyiz. Metinlerden Azzi-Hayaša'nın zaman zaman Hitit topraklarını yağmaladığı, kontrol altına aldığı ve yapılan antlaşmalarla bölgeden geri çekildiği anlaşılmaktadır. Özellikle Azzi-Hayaša kralı Hukkana ile Hitit kralı I. Šuppiluliuma arasında yapılan antlaşma çok önemli bilgiler vermektedir. Ancak bu belgelerde geçen çok sayıda coğrafi ismin birçoğunun idendifikasyonu günümüzde hala kesin değildir.

Bildiride Hititlerden günümüze gelen çivi yazılı belgeler yardımıyla Doğu Anadolu Bölgesi'nin M.Ö. 2. binyıldaki tarihi, tarihi-coğrafyası üzerinde durulacak, ayrıca bölgenin hem sosyal hem de siyasi politikası açısından değerlendirilmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hitit, Azzi-Hayaşa, Anadolu, Doğu Anadolu, Yukarı Ülke

HİTİTLERDE KUŞ FALLARINI İCRA EDEN GÖREVLİLER

Dr. Öğr. Üyesi Sedef AYYILDIZ
Bitlis Eren Üniversitesi, ayyildizsedef@gmail.com

ÖZET

M.Ö. 2.binyılda Anadolu için önemli bir devlet olan Hititler varlıklarını sürdürmek için siyasi, askeri ve idari olarak bir takım politikalar izlemişler ve bunu yaparken de dinin birleştirici gücünü kullanmışlardır. Bunların yanı sıra fal gibi spritüel konulardan da faydalanmışlardır. Hitit dünyasında ve diğer eski uygarlıklarda fal ve kehanetin yoğun olarak kullanıldığı ele geçen belgelerden öğrenilmektedir. Bu konuda Hititler de çeşitli fal tekniklerini kullanmışlardır.

Bunlardan biri de kuş (MUŠEN) falıdır. Kuşların fal alanındaki uçuş biçimleri, gittikleri yön, kondukları ve kalktıkları yer, hareketleri, gagaların doğrultusu ve çıkardıkları sesler gibi kuş gözlemleri kâhinler tarafından gerçekleştirilen etkinliklerdi. Bu uzmanlar yazılı vesikalarda ^{LÚ}MUŠEN.DÙ ve ^{LÚ}IGI.MUŠEN Sumerogramları ile tanımlanmaktadır. Kuş falından farklı bir teknik kullanılarak uygulanmakla birlikte isminde kuş (MUŠEN) geçmesinden dolayı bu gruba dâhil edilen Hurri kuşu falı (MUŠEN HURRI) ^{LÚ}HAL / ^{LÚ}AZU olarak adlandırılan uzman bir kimse tarafından icra edilmektedir. Ayrıca, metinlerde kuş falını uygulayan çok sayıda uzmanın ismi geçmektedir. Fal yorumları kâhinler ve kâhinlerin başı tarafından yapılmaktadır. Kuş fallarında yer alan görevliler kâhinlik dışında, "yazman" olarak ya da yüksek unvanlardaki bir görevli olarak ya da mühür sahibi olarak da karşımıza çıkabilmektedir.

Bildiride kısaca Hititlerin fal anlayışı hakkında bilgi verilerek kuş fallarına değinilecek ve kuş falını uygulayan görevliler hakkında bilgiler sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Anadolu, Hitit, Kuş Falı, Fal Görevlileri, Kâhin

1928'DEN GÜNÜMÜZE IĞDIR'IN KÖYLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Serpil SÖNMEZ
Iğdır Üniversitesi, serpil.sonmez@igdir.edu.tr

ÖZET

Tarih araştırmalarında tarihçinin karşılaştığı önemli problemlerden biri adı değiştirilen yerleşimlerdir. Yerleşimlerin adlarının zaman içinde değişmesi veya değiştirilmesi tarihçilerin araştırmalarını zorlaştıran bir durumdur. Bu çalışma Iğdır örneğinde adı veya idari durumu değişen köyleri tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla 1928 yılında yayınlanmış olan Son Teşkilat-ı Mülkiye'de Köylerimiz'in Iğdır ile ilgili kısmı okunarak burada mevcut olan köylerin hem isimleri hem e idari durumları üzerinde inceleme yapılmıştır. Bu inceleme sonucunda Iğdır'a bağlı köylerin adlarında değişim olup olmadığı, 90 yıllık bir zaman diliminde hangi köylerin varlığını sürdürdüğü, hangilerinin yok olduğu veya ne gibi bir idari değişim geçirdiği tespit edilmiştir.

1928 yılında Bayezid Vilayeti'ne bağlı bir kaza olan Iğdır'da 3 nahiye ve bu nahiyelere bağlı 120 köy mevcuttu. Iğdır Merkez Nahiyesi 60 adet, Aralık Nahiyesi 30 adet ve Cennetabad Nahiyesi 20 adet köyden müteşekkildi.

1934 yılında çıkarılan bir kanunla Iğdır ilçe haline getirilerek Kars İli'ne bağlandı. Bu durum 1992'de Iğdır'ın il statüsüne getirilmesine kadar devam etti. Kars'a bağlı bir İlçe olan Iğdır, Merkez ve Taşburun olmak üzere iki bucaktan oluşuyordu ve bu iki bucağa bağlı 49 adet köy mevcuttu. Kars'a bağlı Aralık İlçesi'nde ise 21 adet köy vardı.

1992'de il statüsü kazanan Iğdır'ın bu gün 4 ilçesi (Merkez, Aralık, Karakoyunlu ve Tuzluca) ve bu ilçelerine bağlı 162 adet köy yerleşimi bulunmaktadır.

1928'de Iğdır Merkez Nahiyesi'nde mevcut olan köylerin 12 tanesi isim değiştirerek de olsa günüme kadar varlığını korumuştur. Bunlardan bazılarının ismi tamamen değişirken bazılarının isimlerinde küçük değişimler olmuştur. Bu tarihte Merkez Nahiye'ye bağlı köylerin 7 tanesinin günümüzde köy statüsünü kaybederek bağlı belde haline geldiği veya büyüyen şehir merkezine dahil olduğu tespit edilmiştir. Merkez Nahiye'sine bağlı köylerden ikisi bugün Doğubayezit'a bağlıdır.

Yine 1928 yılında Aralık Nahiyesi'nde bulunan 30 köyün 8 tanesi ya aynı isimle ya da ufak değişikliklerle günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Dört köyün ise ismi daha sonra tamamen değiştirilmiştir. 1928'de Aralık Nahiyes'ne bağlı bazı köyler bugün komşu illerin sınırları dahilinde kalmış, bazıları da köy statüsünü yitirerek bağlı belde haline gelmiştir.

1928 yılında Iğdır Kazası'nın Cennetabad Nahiyesi'ne bağlı 20 köyden 3 tanesinin ismi değişmitir. Cennetabad Nahiyesi daha sorna Taşburun onun ardından da Karakoyunlu olmuştur.

1928 yılında Bayezid Vilayeti'nin bir kazası olan Kulp (Tuzluca), iki nahiyeden ve toplam 94 köyden müteşekkildi. Bu köylerden 25 tanesinin ismi değiştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Köy, Iğdır, Aralık, Cennetabad, Kulp, Ad Değiştirme

GÜNÜMÜZ MEZAR TAŞI YAZILARINDA MİZAH

Dr. Öğr. Üyesi İsmail ABALI
Iğdır Üniversitesi, ismail.abali@igdir.edu.tr

ÖZET

Tarih sahnesinde kendine yer bulan tüm ulusların millî özelliklerini yansıtan bazı somut kültürel unsurları mevcuttur. Bunlardan biri de mezar taşlarıdır. Mezar taşları, bünyesinde barındırdığı motifler, semboller, damgalar, tarihî ve edebî değer taşıyan yazılarla ait olduğu toplumun düşünce yapısı, hayatı algılayış tarzı, kültürel unsurları, millî kimliği vb. ile ilgili eşsiz bilgiler ihtiva etmektedir. Taşıdığı kutsallık olgusu ve bunun getirdiği dokunulmazlık sayesinde eski dönemlerden günümüze dek varlığını büyük oranda koruyan mezar taşları, bugüne kadar birçok araştırmaya konu olmuş; ait olduğu milletin geçmişi, tarihi, sosyokültürel hayatı ve folkloru ile ilgili çeşitli bilgiler ve fikirler sunmuştur. Bu çalışmada, toplumların millî özelliklerinden biri olan mizahın, mezar taşlarına yansıyıp yansımadığı probleminden hareketle Türkiye'de bulunan günümüz mezar taşlarındaki gülmeye neden olan mizahi yazılar tespit edilip incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mezar taşı yazıları, Mizah, Gülme

1930 YILI SANAYİ KONGRESİ RAPORLARINA PAMUKLU MENSUCAT

Dr. Öğrt. Üyesi Münevver ÜNSAL
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, unevverunsal@mynet.com

ÖZET

19.yy da İngiltere de, 20.yy da Japonya da, 1950'lerde Tayvan ve Kore de gelişmeye başlayan tekstil sektörünün; Türkiye de köklü bir tarihi bulunmaktadır. Anadolu da dokumacılığın Selçuklulardan daha eskiye dayandığı bilinmektedir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde de bu bilgi birikimi doğrultusunda sanayi tekstil üzerine dayalı olarak gelişmiştir. Bu dönemde; dokuma konusunda Denizli ve Tokat, ipekli ürünler konusu pamuk sanayinin ihtiyacını birkaç misli ile temin edecek kadar imkanlara sahiptir. Vatanımızın aşağı yukarı her köşesinde pamuk yetişmektedir. Harput, Diyarbakır, Adana, İzmir, Balıkesir, Maydos, Kars, Geyve , Iğdır havalisinde yetişen pamukların miktarı,

Ülkemize her yıl ithal edilmekte olan 58.000.000 lira tutarında ve 26.000.000 kilo sıkletindeki pamuklu eşya ithalini karşılayarak, ayrıca ihracat yapacak kadar zengindir. Bu durum karşısında fakir olan pamuk sanayimizdir. Bütün ithalatı karşılamak için pamuk sanayimizin 534.718 germenlik fabrika kuvvetine ihtiyacı vardır.

Bugün (1936 yılı) pamuğa olan ihtiyacımız tamamen ülke dahilinden ve kendi pamuğumuzdan temin edilmekte ve Adana sanayii bilaistisna ihtiyacını Adana mıntıkasından, İzmir sanayii İzmir'den, İstanbul sanayii ise kısmen İzmir, kısmen Iğdır havalisi pamuklarından ve % 70'ni de Adana'dan karşılamaktadır. Pamuk mıntıkaları dahil ve haricinden satın alınan pamukların da vasati fiyatı 70 kuruş olarak tespit edilecek olursa, pamuk sanayimizin iplik ve mensucat üretin yapan kısmı ülke dahilinden 3.676.377 liralık hammadde satın almış oldukları meydana çıkar. Pamuklu mensucat sanayimizin bir de Avrupa hammaddesi ile çalışan kısmı vardır. Bu kısım sanayi, ülkemizin aşağı yukarı her tarafına dağılmış olan el tezgahları ile bilhassa İstanbul'da yer tutan makineli dokuma fabrikalarıdır.

Genellikle mevcut fabrikalarımızda ustabaşı ve usta durumu çok zayıftır. Gerek küçük sanayinin gerekse büyük sanayinin muhtaç olduğu ustaların Avrupa'dan getirilmesi çok külfetli ve masraflı oluyor. Bu masrafı büyük fabrikalar kaldırabilir ise de küçük fabrikaların tahammül edemeyeceği muhakkaktır. Küçük fabrikaların ustabaşı ve ustasızlık yüzünden kapanmış olduğunu ve sermaye sahipleri iflas ettiği görülmektedir. Bu konuda eğitim veren sanayi mektepleri açılmalıdır. Sanayi mektebi fabrikalarımıza ustabaşı ve usta olacak kabiliyette gençler yetiştirmesi gerekmektedir. İstanbul'daki mevcut sanayi mektebinden mezun olanlar altı aylık pratik ve uygulamalı bir öğretim programı ile fabrikaların ustabaşı ve usta ihtiyacını tamamen temin edecek şekilde yetiştirilmektedir.

Ülkemizdeki mevcut dokuma tezgâhlarında imal edilen mensucat yatak ve yorgan çarşafları, peştamal, şal, hamam takımlarıdır. Bu mallar halihazırda ancak dahili piyasada satılmakt6adır. Dokumalarımızın evvelce revaç bulduğu harici piyasalar da şimdi tamamen kapanmıştır. İran, Bosnahersek, şimdi Bulgaristan ve Yunanistan'da, Rumeli'nin çeşitli kısımlarında bulunan fabrikalardan ihtiyaçlarını temin etmektedirler. Bizin Gümrüklerde yaptığımız düzenleme, ihracat yaptığımız ülkelerin başka tarafa kaymasına sebep oldu. Dokumalarımızın ihracat piyasalarının böyle daralması bu sanayinin faaliyetini önemli ölçüde durdurmuştur. Dokumalar halihazırda ancak mahdut bir miktarını dâhili piyasalara sevk etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Pamuk, Dokuma, Sanayi, İplik, İhracat, İthalat

1930 YILI SANAYİ KONGRESİ RAPORLARINDA DOKUMA

Dr. Öğrt. Üyesi Münevver ÜNSAL
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, unevverunsal@mynet.com

ÖZET

Eski yıllardan beri ülkemizde var olan dokumacılık, en önemli bir sanat olarak yaşamaktadır. Yalnız diğer gelişmekte olan ülkelerden farkı şudur, onlarda makine fenninin bütün imkânlarından istifade ederek en mükemmel bir duruma yükselmişlerdir. Bizde hala en iptidai şeklini korumaktadır. Elektrikten mahrum olan ücra köylerde makineli tezgâhların kullanılması imkânı olmadığından ücra yerlerde bu durumun gelişme durumu mazur görülebilir, fakat trikotaj ve çorapçılık gibi sanayide Avrupa fabrikalarına rekabet edecek derecede büyük bir gelişme gösteren İstanbul'un içerisinde bile o iptidai el tezgâhlarının halen faaliyet gösterebildiğine ne kadar hayret edilse yeri vardır. Fakat bizim bu vaziyeti tenkit etmek değil, asırlardan beri bir adım ileriye gitmediğinin sebebini araştırmak ve gelişme çarelerini tespit etmemiz gerekmektedir.

Uygun olmayan yerlerde kurulmuş olan dokuma tezgâhları dağınık durumda olması nedeniyle miktarını tam olarak tespit etmeğe imkân yoktur. Bundan başka faaliyetleri de her zaman devamlı değildir. Piyasada revaç buldukça işlemeğe başlayan bu tezgâhlar, buhranlı zamanlarda faaliyetten çekilirler. Bunun için imalatın kıymetini ve miktarını da tam olarak her an için takdir ve tetkik etmek mümkün değildir. Ancak Anadolu'nun çeşitli mıntıkalarında yapılan araştırmalar sonucuna göre, yaklaşık olarak yirmi bin'e yakın el tezgâhı mevcuttur. En çok Kastamonu, Merzifon, Antep ve Denizli mıntıkalarında faaliyet gösteren bu tezgâhlardan iki ile üç bin kadarı İstanbul'da mevcuttur. En olumsuz zamanlarda bile bu tezgâhlardan bin beş yüz kadarı İstanbul'un çeşitli yerlerinde çalışmaktadır.

En çok mintanlık (gömleklik) alaca, çarşaf, peştamal, kuşak, perdelik, peşkir ve emsali muhtelif pamuklu dokumalardan ibaret olan bu tezgâhların imalatını bir kıymetle ölçmek konusu da güçtür. Ancak her tezgâh günde bu cins kaba dokumalardan azami 7-8 metre kadar dokur. Kıymeti ise cinsine göre 30-45 kuruş arasında değişmektedir. Bu durumu şöyle izah etmek mümkündür. On bin tezgâhın bütün yıl devamlı bir şekilde çalıştığı kabul edilirse tahmini olarak 6-9 milyon lira değerinde 25-30 milyon metre üretimde bulunulduğu anlaşılır.
Bu hesabın kontrolü için sarf edilen iplik miktarını nazarı almak yeterlidir. İstanbul, İzmir ve Adana'da mevcut iplik fabrikalarının 1928 yılında bütün üretimi 2.850 milyon lira değerinde 2.250 milyon kilo ipliği yalnız bu tezgâhlar sarf ettiği gibi hariçten 1928 yılında ithal edilen 3,5 milyon lira değerinde 3 milyon kilo ipliği de bu mevcut tezgâhlar sarf etmiştir. İptidai şekillerinden dolayı yetersiz görülen bu tezgâhların gelirinden ülkenin her tarafında binlerce aile geçimin temin ettiği de dikkate alındığında dokumacılığın ülkemiz için ne kadar önemli olduğu ortaya çıkar. Anadolu'nun bazı mıntıkalarında bu tezgâhların faaliyeti hayati bir önem arz eder Çünkü ot bitmeyen, hayvan beslenmeyen yalçın kayalıklarda yerleşmiş bazı mahallelerin ancak dokumacılıkla geçimlerini sağlamaktadırlar. . 1930'lu yıllardaki görüşe göre, bu sanat revaçtan düştüğü gün o memleket açlıktan helak mahkûmdur.

Anahtar Kelimeler: Ülke, Tezgâh, El Sanatı, Dokuma, geçim

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE DİVERSİFİKASYON KATSAYISI

DIVERSIFICATION COEFFICIENT IN ECONOMY OF TURKEY

Dr. Öğr. Üyesi Polad ALİYEV
Iğdır Üniversitesi, polad.aliyev@igdir.edu.tr

Dr Öğr. Üyesi Leyla AKGÜN
Iğdır Üniversitesi, leyla.akgun@igdir.edu.tr

Prof. Dr. Ecevit EYDURAN
Iğdır Üniversitesi, ecevit.eyduran@igdir.edu.tr

ÖZET

İktisadi kalkınma ve büyüme her bir ülkede uygulanan iktisat politikasının temel hedeflerinden biridir. Halkın refah düzeyinin yükseltilmesi iktisadi kalkınma ile gerçekleştirilmektedir. Dayanıklı iktisadi kalkınmaya ulaşmanın temel şartlarından biri ekonomik büyüme ve kalkınmanın bir veya birkaç iktisadi faaliyet alanı aracılığıyla değil, geniş iktisadi diverfikasyon sayesinde sağlanmasıdır. Ülke ekonomisinin gelişimini mümkün olduğu kadar çok sayıda iktisadi faaliyet kollarına bağlanmasını ifade eden ekonomik diversifikasyon ekonomideki verimlilik ve rekabet gücünün artırılmasını sağlamaktadır. Ekonominin daha az diversifike olması ekonomik büyüme ve kalkınmanın kırılgan yapıya sahip olmasını ve ekonomik sistemde istikrarsızlığın ortaya çıkmasını tetiklemektedir. Nitekim, ekonomik krizlerin temel ortaya çıkış sebeplerinden biri de ekonominin bir veya birkaç sektöre bağlı olarak gelişmesidir. Ağırlıklı olarak deniz taşımacılığına dayanan Yunan ekonomisi ile konut üretimine dayanan İspanya ekonomisinde yaşanan krizler buna örnek gösterilebilir. Yüksek ekonomik diversifikasyon ekonominin tüm alanlarında yatırım faaliyetinin uyarılmasının ve inovatif muhitin oluşturulmasının bir sonucu olmakla birlikte gayri safi yurtiçi hasılanın, istihdamın ekonomik faaliyet kolları arasındaki dağılımına ve bölgesel kalkınmaya sebep olmaktadır. Ekonominin diversifikasyon durumu özel diversifikasyon katsayısı aracılığıyla değerlendirilmektedir. Diversifikasyon katsayısı, ülkedeki toplam üretim hacminin karesinin ayrı ayrı iktisadi faaliyet kollarında üretilen katma değerlerin karesinin toplamına oranı olarak hesaplanmaktadır. Bu yöntemle hesaplanan katsayı, ülkedeki toplam katma değerin uretiminde kaç iktisadi faaliyet kolunun baskın olduğunu ifade etmektedir. Bu katsayının en düşük değeri bire eşittir. Bu katsayının bire eşit olması ülke üretiminin yalnız bir alana bağlı olarak gerçekleştirildiğini göstermektedir. Bu katsayının birden yüksek oluşu ise ülke ekonomisinin tüm alanlarının eşit büyüklüğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, Türkiye'deki ekonomik diversifikasyon katsayısı hesaplanıp diversifikasyon trendi incelenerek sebep ve sonuçları araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Sürdürülebilir Büyüme, Ekonomik Diversifikasyon

ABSTRACT

Economic development and growth are one of the main objectives of the economic policy implemented in every country. Increasing the welfare level of the people is realized by means of economic development. One of the fundamental conditions for achieving the robust economic development is to ensure economic growth and development not through one or several economic activities, but through extensive economic diversification. Economic diversification, which refers to the linking of the development of the country's economy to as many economic areas as possible, enables to increase the efficiency and competitive power of the economy. The less diversification of the economy triggers the fragility of economic growth and development and the emergence of instability in the economic system. Indeed, one of the reasons for the emergence of economic crises is the development of the economy depending on one or several sectors. The Greek economy mainly based on maritime transport and the Spanish economy based on dwelling production can be cited as an example. High economic diversification is a result of stimulating investment activity in all areas of economy and creating innovative environment, as well as causing distribution of gross domestic product among the economic activity branches of employment and regional development. The diversification status of the economy is evaluated by means of a special diversification coefficient, which is calculated as the ratio of the total production volume in the country to the sum of the added value produced in the economic activity branches. The coefficient calculated by this method indicates how many economic activity branches are dominant in the production of the total value added in the country. The lowest value of the coefficient is equal to one. The fact that the coefficient is equal to one means that the production of the country is performed only in one area. The fact that the coefficient is greater than one shows that all areas of the country's economy are of equal size. In the present study, the economic diversification coefficient in Turkey is calculated and subsequently the trend of diversification is analyzed and the causes and consequences were investigated.

Key words: Economic Growth, Sustainable Growth, Economic Diversification

HİZMET PAZARLAMASI AÇISINDAN HİZMET HATALARI VE TELAFİLERİNİN İRDELENMESİ; KEŞİFSEL BİR ARAŞTIRMA

Dr. Öğr. Üyesi Filiz ASLAN ÇETİN
Kafkas Üniversitesi, filizaslan79@gmail.com

Kübra ÇELİK
Kafkas Üniversitesi, kubrapirim@hotmail.com

ÖZET

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde birincil, ikincil ve üçüncül sektörlerin ülke ekonomilerine olan katkıları her geçen gün değişkenlik göstermektedir. Bir yandan birincil ve ikincil sektörlerin ekonomiye katkıları azalırken diğer yandan üçüncül sektörün yani hizmet sektörünün ülke ekonomilerine ve dolayısıyla dünya ekonomisine katkısı katlanarak artmaktadır. Aslında hizmet sektörünün çıkış noktası hizmetlerin somut ürünlerden çok farklı özelliklere sahip olması ve dolayısıyla işletmeler açısından uygulanması gereken pazarlama strateji ve tekniklerinin de farklılaşma gerekliliğidir. Özellikle teknolojik gelişmelerin çok hızlı bir biçimde gerçekleşmesi ve insanların teknolojiden faydalanma düzeylerinin hemen hemen her mecrada artması hizmet sektörü açısından önemli bir rol oynamaktadır. Teknoloji sayesinde tüketiciler çaba sarf etmeden dünyadaki bütün hizmet işletmelerini bir tık uzaklıkla karşılaştırma olanağına sahiptir. Bu nedenle hizmet sektörünün var olduğu her alanda hizmete dair yapılan hatalar ve bu hataların telafileri için geliştirilen bilimsel yöntem ve teknikleri kullanmak işletmeler için kaçınılmaz olmaktadır.

En iyi hizmeti sunma iddiasında olan işletmelerin bile hata yapma ihtimali düşünülerek işletmelerin hatalarını tamamen ortadan kaldırmaları her ne kadar mümkün olmasa da bu hataların işletme faaliyetlerinin önemli bir kısmını sekteye uğrattığı ve mutlaka hataların giderilmesi ve telafisinin yapılması gerektiği görülmektedir. Bu bağlamda çalışma içerisinde işletmelerin yaptıkları hizmet hatalarına, yapılan hataların telafilerine ve telafi yöntemlerine konaklama, yeme-içme, sağlık ve bankacılık sektörü gibi temel hizmet alanları üzerinden birçok örnek de verilerek değinilmektedir. Bu doğrultuda yapılan akademik çalışmalar incelenip derlenerek hizmet işletmelerine yapıcı önerilerde bulunmak ve bu anlamda Türkçe literatüre katkı sunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hizmet Sektörü, Hizmet Hataları, Hizmet Telafisi, Hizmet Pazarlaması

STRATEJİK PLANLAMA, STRATEJİK PLANLAMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ VE ÖNEMİ

Öğr. Gör. Kenan ÇİFTÇİ
Iğdır Üniversitesi, kenan.ciftci85@gmail.com

Öğr. Gör. Mustafa DAL
Iğdır Üniversitesi, mdal25@hotmail.com

Öğr. Gör. Yunus TUNÇ
Iğdır Üniversitesi, yunustunc_49@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma ile stratejik planlama kavramını, kavramın tarihsel süreçte izlemiş olduğu gelişim yolunu ve stratejik planlamanın örgütler için önemini teorik boyutta incelemek amaçlanmıştır. Stratejik planlama kavramının 1980'lerden itibaren kamu örgütlerine girmesine rağmen teorik boyutu geri planda kalmıştır. Bu bağlamda konu ile ilgili birincil ve ikincil kaynaklara ulaşılarak ve alanyazın taraması yöntemi kullanılarak çalışma tamamlanmıştır. Alanyazında yapılan incelemeler sonucunda farklı araştırmacıların farklı açılardan stratejik planlamaya yaklaştığı görülse de tamamının stratejik planlamanın, örgütlerin devamlılığı ve amaçlarına ulaşması noktasında önemini vurguladığını görmekteyiz. Bununla birlikte, kurum ve kuruluşların farklı yaklaşımları göz önünde bulundurarak kurumlarının geleceğe dönük isteklerine ulaşmalarında daha sağlıklı ve risklere müdahaleyi göz ardı etmeyen, hayatta kalmalarını sağlayacak olan stratejik planlamalarını yapmaları varlıklarını korumaları için hayati öneme sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Stratejik düşünme, Yönetim, Stratejik planlama, Stratejik yönetim

TÜRKİYE'DE KAMU YÖNETİCİLERİN GİRİŞİMCİ VE İNOVATİF YÖNETİM ALGISININ GENELLEŞTİRİLMİŞ LOGİT YÖNTEMİ İLE ANALİZİ: BAKANLIK TEŞKİLATLARI ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Ferit İZCİ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İİBF, ferit.izci@yyu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi M. Hanifi VAN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İİBF. hanifivan@yyu.edu.tr

ÖZET

Son yirmi yıllık süreçte modern toplumlarda kamu yönetiminin doğası, rolü ve sorumluluklarında önemli bir değişiklikler meydana gelmiştir. Katı hiyerarşik yapıları ve yoğun bürokratik süreçleri içeren eski yönetim yaklaşımları fonksiyonelliğini yitirmiş, bunun yerini özel sektörün yöntem ve tekniklerini uygulayan kamu yönetimi anlayışı geçmiştir. Bu yönetim anlayışının en temel özelliği girişimcilik ve yenilikçiliktir. Girişimcilik ve yenilikçilik, ürün, hizmet ve diğer faaliyetlere, rekabetçi bir ortamda değer katan, hâlihazır uygulamaları, verimliliği ve etkinliği artırarak değiştiren eylem modeli olarak ifade edilmektedir. Kamu yönetiminde yenilikçilik ve girişimciliğin başarılı bir biçimde uygulanması için girişimciliği ve yenilikçiliği benimseyen kadrolara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yüzden, kamu yöneticilerinin konuya dair algılarının ortaya çıkarılması önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, kamu yönetiminde girişimci ve yenilikçi yönetim anlayışının, yönetim kademelerince nasıl algılandığını ortaya çıkarmaktır. Çalışma Bakanlıkların merkezi teşkilatlarında görev yapan üst, orta ve alt kademe yöneticileri örneği esas alınmıştır. Çalışmada Genelleştirilmiş Sıralı Logit Modeli ile girişimci ve inovasyonel yönetimin kamu kurumlarında görev yapan yönetim yöneticilerce nasıl algılandığı ölçülmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci Yönetim, Yenilikçilik, Kamuda İnovasyon Algısı

TÜRKİYE'DE TERÖRİST FAALİYETLER VE ULUSLARARASI TURİST TALEBİ

Dr. Öğr. Üyesi Serkan KÜNÜ
Iğdır Üniversitesi, serkunu@gmail.com

Arş. Gör. Murat EREN
Iğdır Üniversitesi, murat.eren@igdir.edu.tr

ÖZET

2008 küresel finans krizinin etkilerini ortadan kaldırmak için özellikle gelişmiş ülkeler tarafından gerçekleştirilen genişleyici para politikası rejimi, küresel sıcak para akımının gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere kaymasına neden olmuştur. Gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelerin uyguladığı krizden çıkış politikalarından dolayı finansmana kolayca erişebilmişlerdir. Gelişmekte olan ülkelerdeki finansmana erişim kolaylığı döviz fiyatının düşmesine neden olmuş ve bu durum ithalatın artmasına, ihracatın azalmasına yol açmıştır. Ayrıca gelişmekte olan ülkelerin büyük bölümünde, bu dönemde erişilen kolay finansman, gelir getirici yatırımlar için değil, büyük ölçüde tüketime yönelik harcamalar için kullanılmıştır. Gelişmekte olan ülkelerin, küresel sermayenin bollaştığı dönemde uyguladığı bu politikalar, onların özellikle cari açıklarının büyük ölçüde artması ile sonuçlanmıştır. Buna karşın ABD, İngiltere, AB ve Japonya gibi ülkelerin bu dönemde uyguladığı politikalar, söz konusu ülkelerde krizin etkilerinin büyük oranda azalmasını sağlamıştır. Gelişmiş ülkeler için küresel krizin etkilerinin azalması, bu ülkelerin genişletici para politikası rejimini ters çevirmeleri ile sonuçlanınca, gelişmekte olan ülkeler için finansmana ulaşmak zorlaşmış ve söz konusu ülkelerde döviz kuru yükselme eğilimine girerek bu ülkelerin ekonomik sorunlarla yüzleşmelerine neden olmuştur. Söz konusu gelişmekte olan ülkelerden birisi olan Türkiye'de de durum buna benzer şekilde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin içinde bulunduğu konjonktürel faktörlerin de etkisi ile kıtlaşan döviz, birçok makroekonomik göstergenin bozulmasına neden olmuştur. Bu kısıtlılık ortamında gerçekleştirilen bu çalışmada, ekonomik sistemin en önemli döviz kaynaklarından birisi olan uluslararası turizm sektörü ele alınmıştır. Çalışmada, Türkiye'ye turist gönderen ülkelerin ekonomik göstergeleri yanında Türkiye'nin ekonomik göstergeleri ve turizm sektörü üzerinde önemli derecede etkili olan terörist faaliyetlere ait veriler kullanılmıştır. 2002 - 2017 dönemi verileriyle gerçekleştirilen çalışmada, Türkiye'ye en çok yabancı turist gönderen ülkelerden verilerine ulaşılabilen 10 ülkenin verileri kullanılmıştır. Panel veri yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmada; seçilen her ülkeden Türkiye'ye gelen turist sayısı, turistlerin geldikleri ülkelerin kişi başına düşen gelirleri, seçilen ülkelerin Türkiye ile olan dış ticaret hacimleri, iki ülke arasındaki göreli fiyat düzeyi ve Türkiye'de gerçekleşen terör olayları değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ülkelerin kişi başına düşen gelirleri ve göreli fiyat düzeyinin gelen turist sayısını pozitif yönde; Türkiye'de gerçekleşen terör olaylarının ise negatif yönde etkilediğini göstermiştir. Türkiye'ye gelen turist sayısı ile dış ticaret hacmi arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Turizm Talebi, Panel Veri, Göreli Fiyat Düzeyi

IĞDIR İLİNDE BULUNAN KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE TURİZM TEŞVİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Özlem SÖKMEN GÜRÇAM
Iğdır Üniversiesi, ozlem.gurcam@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Gülşen BAYAT
Iğdır Üniersitesi, gulsen.bayat@igdir.edu.tr

ÖZET

Devletlerin ekonomiyi yönlendirme araçlarından biri olan teşvikler, ekonomi açısından önemli bir unsur olarak kabul edilmektedir. Turizm sektörüne sunulan turizm teşvikleri ise, turistik tesis sayısı, ülkeye gelen turist sayısı ve ülkenin döviz gelirlerini artırması yönünde önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Türkiye'de turizm Akdeniz ve Ege Bölgelerinde yoğunlaşmakta iken Doğu Bölgesi turizm gelişimi yönünden geri kalmıştır. Türkiye'de turizm sektörünün canlandırılması için birçok bölgede ve özellikle de Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde turizm teşvikleri uygulanmıştır. Bu araştırmada turizm teşviki kullanım alanlarından biri olan konaklama işletmelerinde teşvik kullanımı ele alınmıştır. Araştırma Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Iğdır ilindeki konaklama işletmelerini kapsamaktadır. Araştırma verileri işletme yöneticileri veya sahiplerine yöneltilen yapılandırılmış anket sorularından elde edilmiştir. Araştırma sonucunda konaklama işletmesi yöneticilerinin veya sahiplerinin konaklama işletmelerinde turizm teşviki değerlendirmelerine yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; Iğdır ilinde yer alan 5 konaklama işletmesinin turizm teşviklerinden yararlandığı, diğer işletmelerin teşvik konusunda bilgilerinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm Teşvikleri, Konaklama İşletmeleri, Iğdır.

ABSTRACT

The incentives, which are one of the tools of the state to direct the economy, are considered as an important factor for the economy. The tourism incentives offered in the tourism sector are used as an important tool in terms of the number of tourist facilities, the number of tourists visiting the country and the country's foreign exchange revenues. While tourism is concentrated in the Mediterranean and Aegean regions in Turkey, The eastern region have been left behind in terms of tourism. Tourism incentives have been implemented in many regions and especially in Southeast Anatolia and East Anatolia regions for the revitalization of the tourism sector in Turkey. In this research, tourism incentive use in accommodation establishments, which is one of the usage areas of tourism incentives, is discussed.

The research includes accommodation establishments in Iğdır province in the Eastern Anatolia Region. Research data are derived from structured survey questions directed to business managers or owners. Result of the research includes tourism incentive evaluations of the administrators or the owners in the accommodation establishment. According to the findings; ıt has been concluded that the 5 accommodation establishments in Iğdır province benefit from tourism incentives and that other enterprises do not have information about incentives.

Key words: Tourism Incentives, Accomodation Companies, Igdır

VAN İRANLI TURİSTLER İÇİN NEDEN ÇEKİCİDİR?

Arş. Gör. Cihat UĞURLU
Van Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, cihatugurlu@yyu.edu.tr

ÖZET

Türkiye'de İran'a komşu büyük şehir statüsüne sahip tek şehir, Van kentidir. Van, İran'a komşu olması dolayısıyla bu ülkede yaşanan iç gelişmelerden ve Türkiye İran arasındaki siyasi gelişmelerden fazlasıyla etkilenmektedir. Van şehri, iki ülke arasında ilişkilerin kötü olduğu dönemlerde negatif, iyi olduğu dönemlerde ise pozitif yönde etkilenmektedir. Son yıllarda İran'la Türkiye arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerin iyi yönde ilerlemesi doğal olarak Van ekonomisini de olumlu yönde etkilemektedir.

Özellikle son bir yıl içinde İran'dan Türkiye'ye gelen turist sayısında ciddi bir artış gözlenmektedir. İranlı turistlerin Türkiye'de en çok ziyaret ettiği şehirlerin başında Van gelmektedir. 2017 yılında İran'dan Van'a yaklaşık 420.000 turist gelmiştir. Bu turistlerin Van ekonomisine büyük bir canlılık getirdiği aşikardır.

Bu çalışmada İran'dan Türkiye'ye gelen turistlerin Van'ı tercih etme nedenleri, burada kalış süreleri, Van'a gelme sıklıkları, şehir ekonomisi üzerindeki etkileri ve gelen turistlerin demografik, kültürel ve sosyo-ekonomik profillerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada anket ve mülakat tekniği kullanılmıştır. 40 sorudan oluşan anket 80 turiste uygulanmıştır. Anket soruları SPSS ile değerlendirilmiş ve analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, analitik bir yöntemle değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Van'da turizm, İranlı turist profili, İran, Van

ABSTRACT

Van city in Turkey is the sole city having metropolitan status along Iran Border. Because Van is located on Iran border, It is deeply effected by internal issues in Iran and political events between Iran and Turkey. Van city is negatively effected in the periods when political relations between these two countries are problematic, on the other hand It is positively effected in the periods when they are positive. Recently positive trend of political and economical relations between them has a positive effect on economy of Van city as a result of this process.

Especially, a significant increase took place in the number of Iranian tourists visiting Turkey last year. Van is one of the most visited cities in Turkey for Iranian tourists. In 2017 nearly 420.000 tourists from Iran visited Van city. It is commonly known that Iranian tourists contribute a great economic benefit to Van city.

In this study determination of visiting reasons of Iranian tourists to Van, their accomodation lenght, visiting frequency to Van, their effects on city economy and tourists' demographic, cultural and socio-economic profiles were aimed. In this study questionnaire and interview techniques were employed. The questionnaire including 40 questions was applied to 80 tourists. Questions of questionnaire were evaluated and analyzed via SPSS. The findings were evaluated in an analytical method.

Keywords: Tourism in Van, Profile of Iranian Tourists, Iran, Van

IĞDIR'DAKİ OTEL İŞLETMELERİNDE HİZMET KALİTESİNİN ÖLÇÜLMESİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI

A FIELD STUDY ON THE MEASUREMENT OF SERVICE QUALITY AT HOTELS IN IĞDIR

Dr. Öğr. Üyesi Gülşen BAYAT
Iğdır Üniversitesi, gulsen.bayat@igdir.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet POLAT
Iğdır Üniversitesi, mehmetpolat@igdir.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı müşterilerin otel hizmetlerine yönelik beklenen kalite ve algılanan kaliteye yönelik algılamalarını incelemektir. Bu araştırma, Iğdır'da faaliyette bulunan 9 otel işletmesinde konaklayan 390 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, turistlerin deneyim öncesi bekledikleri hizmet kalitesi ile deneyim sonrası algıladıkları hizmet kalitesi arasındaki farklılık SERVQUAL yöntemi kullanılarak ele alınmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Kullanılan yöntem gereği, anket müşterilere hizmet sunumunda önce beklentileri ve hizmet sunumu sonrası algılarına yönelik ifadeleri kapsamaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS ortamına aktarılarak veri tabanı oluşturulmuş ve çeşitli istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur ve sonuçlar ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda, otel işletmelerinde konaklayanların hizmet kalitesi beklenti ve algılarında çeşitli değişkenler açısından önemli farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otel İşletmeleri, Hizmet Kalitesi, Müşteri Beklentileri, Müşteri Algıları, SERVQUAL

ABSTRACT

The objective of the study was to explore perceptions of customers', both ecpected and perceived quality of services rendered by Hotel operations in Iğdır, by SERVQUAL Methodology. To test the hypothesis of the study, 390 persons, who were accommodated in hotels in Iğdır. In the study, as stipulated by the methodology, the differences between expected services quality, prior to their experiences, and perceived service quality, posterior of their experiences, has been determined and used in the study. In the study, questionnaire technique has been sued to collect data on expected and perceived service quality of tourists. The sampled 462 persons. The obtained data was processed to conduct statistical techniques. The database has been transferred into SPSS platform and relevant analysis has been conducted and results have been articulated in the dissertation. The results of the analysis revealed that, there exist some important differences between expected and perceived service quality from point of view of different variables that were used to determine these discrepancies, namely between expected and perceived service quality of the tourists.

Keywords: hotels, service quality, customer expectations, customer perceptions, SERVQUAL

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AĞRI İLİ'NE EKONOMİK KATKILARI VE HARCAMA EĞİLİMLERİ: AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Ömer YILDIZ
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, oyildiz@agri.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin aylık gelir değişkeni dikkate alınarak Ağrı İli'ne ekonomik katkılarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla üniversite öğrencileri ile yüz yüze yapılan anket sonuçları dikkate alınarak deskriptif analizler yapılarak sonuçlar yorumlanacaktır. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi 6 fakülte ,6 Yüksekokul,6 Meslek yüksekokulu ,3 Enstitü 1 Merkezi Laboratuar ve 80 ilden 13500 öğrencisi ile bölgenin Eğitim kurumlarından biridir.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda da belirtildiği gibi üniversiteler, bulundukları bölgelere/şehirlere sosyal, kültürel, eğitsel katkılarının yanında ekonomik katkılar sunmaktadır. Özellikle ekonomisi sanayiden ziyade tarıma ve hayvancılığa dayanan illerde üniversite öğrencilerinin yapmış oldukları harcamalar ile kent ekonomisine canlılık kazandırdığı ve böylece üniversitelerin bölgelerin kalkınmasındaki önemini birkaç kat daha arttırdığı ifade edilebilmektedir. Üniversitelerin İl'in kalkınmasında dolaylı katkıları olarak ifade edilen öğrencilerin eğitim öğretim süreci boyunca yaptıkları harcamaların (Lewis, 1988), etkisi farklı üniversitelerde çalışma konusu olarak incelenmiştir. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi de bölgenin sosyal, ekonomik ve kültürel hayatı üzerinde birçok faaliyeti ile etkili olmaktadır. Bu etkileşimin en önemli parçalarından biri kuşkusuz üniversite öğrencilerinin İl olan ilişkileridir. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin İl'in ekonomisine yaptıkları harcamalarla sağlayacakları katkıların incelenmesinin önemli olacağı ifade edilebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ekonomik katkı, Harcama, Aylık gelir

TÜRKİYEKİ GİRİŞİMCİLERİN SORUNLARI

Öğr. Gör. Ethem KILIÇ
Bingöl Üniversitesi, ekilic@bingol.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet Emin YAŞAR
Bingöl Üniversitesi, meyasaringol.edu.tr

ÖZET

Ülkemizde girişimcilerin halen önemli sorunları bulunmaktadır. Girişimcilerin önemli bir bölümü babalarından veya değişimlere ayak uydurmak ve kendini yenilemek arzusu Türk girişimcilerinin çoğunda pek görülmemektedir. Ülkemizdeki işletmelerin çoğu aile işletmesi olduğundan küçük olsun bizim olsun anlayışıyla hareket ettiklerinden bu tür işletmeler teknolojide meydana gelen değişme ve gelişmelere ayak uyduramıyorlar. Değişme ve gelişmelere ayak uyduramadıklarından diğer işletmelerle rekabet edemeyip ekonomik hayattan çekilmek zorunda kalıp veya küçük bir işletme olarak üretim hayatlarına devam ediyorlar. Çünkü günümüz girişimcilerin piyasada tutunamamalarının en önemli sebebi teknoloji hızına ayak uyduramamaları buna bağlı olarak kaliteli üretim, düşük maliyetle üretim ve yüksek verimlilikle üretim yapmadıklarından diğer işletmelerle rekabet edememektedirler. Çünkü piyasada çok sayıda işletme olduğundan buna bağlı olarak rekabette şiddetlenmektedir. Bir de ülkemizdeki genç girişimcilerin para kazanmayı kolay yoldan elde kazanmak istemeleri veya kolay yoldan kazanıldığı algısında olmalarıdır. Ve gelenekçi bir yapıya sahip olduğumuzdan var olanı koruyup geliştirmememiz. Ülkemizdeki girişimcilerin yetersiz sermaye, hedeflerinin olmaması, müşteri memnuniyetinin öncelikli olmaması ve talep doğrultusunda üretimin yapılmaması, kalite bilincinin olmaması gibi nedenler girişimcilerimizin diğer bazı sorunları olarak teşkil etmektedir. Girişimcilikte hepimizin ortaya çıkma nedeni bir soruna çözüm arayışımızdır. Odaklandığınız soruna çözüm ararken başka sorunların ortaya çıkması ve bunlarla karşılaşabiliriz. Her sorun aslında bizim için yeni bir fırsatın kapısını aralar. Kaynaklarınızın kıt olması gibi, tecrübemizin de sınırlı olması sorunlar karşısında başınızı bizi uğraştırsa da bize yeni ufuklar açar. Çünkü sorunların çıkması kaçınılmazdır. Önemli olan sorunlarla baş edebilecek çözüm yolları üretmek veya sorunları ortadan kaldırmak.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Ekonomi, Teknoloji

LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE SAĞLIK VE GÜVENLİK TEDBİRLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Berrin Gökçek YILMAZ
Iğdır Üniversitesi, berrinyilmaz@igdir.edu.tr

Öğr. Gör. Hakan GÜNGÖRMEZ
Iğdır Üniversitesi, hakan.gungormez@igdir.edu.tr

ÖZET

Lojistik sektörü, taşıma, depolama ve ofis faaliyetleriyle az tehlikeli sınıftan çok tehlikeli sınıfa kadar uzanan süreçlere sahip bir hizmet sektörüdür. Bu nedenle yaşanabilecek iş kazalarının önlenmesi, çalışanlara sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sunulabilmesi için risklerin doğru analiz edilip, gerekli önleyici tedbirlerin alınması önemlidir.

Bu kapsamda tarama modeli kullanılarak yapılan çalışmada öncelikle lojistik tanımı yapılarak faaliyetleri açıklanmaktadır. Sonraki bölümde ise lojistik sektöründe sağlık ve güvenliği tehdit eden ana unsurlara değinilerek alınabilecek önleyici tedbirlere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Sağlık, Güvenlik, Önleyici tedbir

ANADOLU SELÇUKLULARI DÖNEMİNDE AHİLİK VE SİYASETTEKİ ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Gonca SUTAY
Iğdır Üniversitesi, gonca.sutay@igdir.edu.tr

ÖZET

XIII. yy, doğudan gelen Moğol istilasını müteakip Anadolu coğrafyasında siyasi ve sosyal düzenin önemli bir değişime uğradığı asırdır. Asrın ikinci çeyreğinden itibaren Anadolu'da nüfus kesafetinin ve çeşitliliğinin artması beraberinde bazı sosyal sıkıntıları doğurmuştur. XIII. yy. Anadolu'sundaki siyasi ve sosyal istikrarsızlığa rağmen, bu asırda meydana çıkan Ahilik teşkilatı varlığını asırlarca muhafaza edecek kuvvetli bir örgütlenmeyi başarmıştır. Ahilik, eski Türk akılık ve alp geleneğinin, Arap ve İran fütüvvetinin İslami bir sentez içinde birleşip Anadolu'da ortaya çıkan kurumlaşmış şeklidir.

Anadolu'da bilhassa XIII. yüzyılda devlet otoritesinin iyice zayıfladığı bir dönemde şehir hayatında yalnızca iktisadi değil siyasi yönden de önemli faaliyetlerde bulunmuşlardır. Ahiler bağımsız siyasi bir güç olmamakla birlikte zaman zaman merkezi otoritenin zayıfladığı anarşi ve kargaşanın ortaya çıktığı dönemlerde siyasi ve askeri güçlerini göstermişler ve önemli fonksiyonlar üstlenmişlerdir.

Bu çalışmamızda Anadolu Selçuklular döneminde Ahiliğin ortaya çıkışı, yayılışı ve siyasetteki etkileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Selçuklu Devleti, Ahilik, Fütüvve, Halife, Alp

MOĞOL İSTİLASINA KARŞI MÜCADELEDE AHİ EVRAN VE AHİLER

Dr. Öğr. Üyesi Gonca SUTAY
Iğdır Üniversitesi, gonca.sutay@igdir.edu.tr

ÖZET

Anadolu'ya Moğolların akınları ile halk arasında moral çöküntüsü başlamış ve halk şeyh ile dervişlerin etrafında toplanarak yeni ümitler aramışlardır. Alamut Kalesi'nin Hülagü tarafından tahribi ile de birçok batıl inançlı şeyh ve dervişler Anadolu'ya yayılmışlardır. Bu devir Anadolu'nun tarikat tarihi bakımından en karışık devridir; birçok batıl şeyh ve derviş kendi fikir ve inançlarını yaymak için köy köy şehir şehir dolaşmıştır.

1258'de Moğolların Bağdat'ı ele geçirip Abbasi hilafetini kanlı bir şekilde sonlandırmalarının akabinde Sultan Baybars'a iltica eden el-Muntasır II'nin Mısır'a gelmesinin ardında Futuvve teşkilatı bir müddet Mısır'da da etkili olmuş ancak 14. en geç 15. asır gibi burada sönüp gitmiştir. Teşkilat hiç şüphesiz yaşadığı hiçbir yerde tam manası ile sönmemiştir. Bu teşkilatın hassaten Anadolu Selçuklu devrinde Anadolu'da şehirlerinin zanaat erbabı arasında Fütüvvet şeklinin kendine mahsus Ahilik olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

Anadolu'da bilhassa XIII. yüzyılda devlet otoritesinin iyice zayıfladığı bir dönemde şehir hayatında yalnızca iktisadi değil siyasi yönden de önemli faaliyetlerde bulunmuşlardır. Ahiler bağımsız siyasi bir güç olmamakla birlikte zaman zaman merkezi otoritenin zayıfladığı anarşi ve kargaşanın ortaya çıktığı dönemlerde siyasi ve askeri güçlerini göstermişler ve önemli fonksiyonlar üstlenmişlerdir. Özellikle Moğol istilası sırasında Ahi birlikleri şehirlerin yönetimine mahalli otorite olarak hakim olmuşlardır. Ahiliğe çok hizmet eden I. Alaaddin Keykubad oğlu II. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından öldürülünce ahilerin II. Gıyaseddin'e karşı direndikleri ve onun Kösedağ'da Moğollara yenik düşmesinden sonra Tokat ve Sivas'ı ele geçiren Moğollar'a karşı Kayseri'yi başarıyla savundukları bilinmektedir. Bu çalışmamızda Moğollara karşı mücadele eden ve bu uğurda hayatını kaybeden Ahi Evran liderliğinde Ahilerin Moğollara karşı yaptıkları mücadele incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ahilik, Anadolu Selçuklu Devleti, Moğollar, Ahi Evran

ORGANIZATION OF THE KGB AND THE UNKNOWN FACTS ABOUT THE SOVIET SECRET SERVICE KGB

Assoc. Prof. Dr. Elnur Hasan MİKAİL
Kars Kafkas University, emikail@turansam.org

ABSTRACT

The KGB was gigantic with its enormous staff, dominance area, resources and responsibilities. In a sense, the one who managed this organization managed the world.

As you can see in the diagram below, the organization was divided into four chief directorates, seven independent directorates, and six independent departments. Most of them were divided within themselves again, and were called directorates, departments, services and administrations.

Keywords: KGB, Russia, Soviet Union, USSR, Putin, Secret Service

STRATEJİK VE TAKTİK AÇIDAN SARIKAMIŞ HAREKÂTININ SEBEPLERİ VE GÜNÜMÜZÜ ETKİLEYEN SONUÇLARI

Dr. Güray ALPAR
Sosyal Antropolog ve Tarihçi, galpar1965@gmail.com

ÖZET

Türk tarihinde "Sarıkamış Harekâtı'nın genel olarak, soğuk iklim koşulları ve teçhizat eksikliği dikkate alınmadan, bir macera hevesi ile "tek kurşun atılmadan verilen 90.000 şehit" kalıbına sığdırılarak anlamlaştırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bilimsellik, yaşananı somutlaştırma yanında, zaman ve mekân çerçevesinin de göz önüne alınmasını gerektirir. Duygusallık ve olayı etkileyen tüm ana faktörlerin incelenmemesi bizi yanlışa götüren en önemli sebeplerdir. Bu nedenle duygusal yaklaşarak dramatize etmek yerine, olaylara daha geniş bir çerçeveden bakarak o dönemde bu harekâtı etkileyen ana faktörlerin incelenmesinde yarar olduğu düşünülmektedir.

Savaşların birçok nedeni vardır. Bu sebepler bazen kaçınılmaz olabilir. Tarihçi olayları analiz etmeden olduğu gibi naklederse yanlışa düşmekten kurtulamaz. Bununla birlikte Sarıkamış Harekâtın tam olarak ortaya konulamamasının önündeki en büyük engelin, harekât sırasında 9. Kolordu Kurmay Başkanı olan ve harekâtın sonunda Ruslara esir düşen Yarbay Şerif (İlden)'in, sonradan kitap haline getirilen anıları olduğu görülmektedir. Hatıratlar genel olarak yazan kişinin kendi düşüncelerini yansıtır ve doğal olarak olayları kendi penceresinden değerlendirmesini içerir. Yarbay Şerif Enver Paşa'dan yaşça büyüktür ama ondan oldukça alt bir görevdedir. Ruslara esir düştüğü için, üç yıllık esaretinden dönüşte, Enver Paşa tarafından ordudan uzaklaştırılmıştır. Enver Paşa'nın Türkiye'ye dönme ihtimalinin konuşulduğu 1922 yılındaki Sakarya Savaşı dönemlerinde anılarını yazması ve hemen ardından Afganistan'a büyükelçi atanması bir tesadüf olsa da düşündürücüdür. Osmanlı Ordusunun mevcudu 118.000 kişi olmasına rağmen, bunların bir kısmı cephe gerisindedir. Savaşan yani muharip asker mevcudu 67.000 kişidir. Bunların hepsi bu savaşta yok edilse dahi, kaldı ki çok sayıda kaçak vardır, yine de şehit sayısının 90.000 olmasının biraz abartılıdır.

Diğer taraftan bu harekât esnasında Ruslar da 40.000'e yakın kayıp verdiklerinden geri çekilen Türk ordusunu takip edememiş ve sonraki harekâtlarını bir yıldan fazla bir süre ile geciktirmek zorunda kalmışlardır. Bu ise Çanakkale Cephesi yanında, İstanbul'u kuzeyden de Rus Ordusu ile zorlamak isteyen İtilaf Devletlerinin planlarını bozmuş, Türk Kuvvetleri Çanakkale'ye yoğunlaşma fırsatını yakalamışlardır. Sarıkamış'ta savaşı kaybetmekle suçlanan Enver Paşa Çanakkale Savaşını yöneten ve bu savaşta Harbiye Nazırı ve Başkomutan vekilidir.

Hiçbir harekât tamamen doğru veya yanlış olamaz. Taktik alanda kaybedilebilir ancak bu bazen stratejik açıdan farklı sonuçlara yol açabilir. Bu nedenle Sarıkamış harekâtının duygusallıktan uzak ve stratejik ve taktik açıdan bütün yönleriyle ortaya konulmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Birinci Dünya Savaşı, Sarıkamış, Enver Paşa, Strateji ve Taktik

ABDÜLHAMİT DÖNEMİ RÜŞTÜYELERİ'NE GENEL BİR BAKIŞ VE KARS RÜŞTİYELERİ

Dr. Öğrt. Üyesi Arzu BOY
Kafkas Üniversitesi, arzunar@hotmail.com

ÖZET

Rüştiyelerin temeli II. Mahmut Dönemi'ne kadar dayanmaktadır. Bu dönemde sıbyan okullarının yetersiz olduğu görüldü ve üst sınıf olarak sınıf-ı sani okullarının açılmasına karar verildi. Bu okullar daha sonra rüştiye olarak değiştirildi. 1869'da Maarif-i Umumiye Nizamnamesi yayınlandığı sırada vilayetlerde 87, İstanbul'da 12-13 rüştiye vardı. Daha sonraki yıllarda rüştiyelerin sayısında giderek artış yaşandı.

Meşrutiyet'ten sonra idadilerin rüştiyeleri kapsadığı bilinmektedir. 1908'de beş ya da yedi yıllık idadiler rüştiyeleri içine almaktaydı. Bütün Anadolu'da yayılan rüştiyeler Kars'ta da kendini gösterdi.

1863 (1280) de Kars Rüştiyesi yapıldı. Eğitim açısından ilerleme sağlaması için süslü bir bina inşa edildi. Kars Rüştiyesi'nde muallim-i sani bulunmaktadır. Muallim-i evvel de bulunması gerekiyor fakat salnamelerde muallim-i evvele rastlanmadı. Kars Rüştiyesi'nin dışında birde Kağızman Rüştiyesi bulunmaktadır. 1871'de açıldı. 1876'da Kağızman Rüştiyesi'nde otuz adet öğrencinin öğrenim gördüğü tespit edildi. 1877'de ise kırk adet öğrenci mevcuttu. 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı'nda Osmanlı Devleti yenildiği için Kars Rus yönetimine girdi ve rüştiyeler kapatıldı.

Çalışmada Abdülhamit Dönemi Rüştiyeleri ve Kars Rüştiyeleri incelendi. Araştırma esnasında ilgili kaynaklara bakılarak salnamelerin konuyla alakalı kısımları çevrildi.

Anahtar Kelimeler: Kars, Rüştiye, Abdülhamit, Kağızman, Maarif

KARS'TA KURULAN MİLLİ TEŞEKKÜLLER

Dr. Öğr. Üyesi Arzu BOY
Kafkas Üniversitesi, arzunar@hotmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin 18.yüzyılın sonlarına doğru zayıflamasıyla Rusya ile olan ilişkiler Rusya'nın istediği doğrultuda gelişme gösterdi. 1828, 1855 savaşları sonrasında amacına ulaşamayan Rusya, 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı'ndan sonra yapılan Berlin Antlaşması ile Kars'ı ele geçirmeyi başardı. Kars 3 Mart 1918 Brest Litowsk Antlaşması'na kadar Rus yönetiminde kaldı. Kars'ın Rus yönetiminde kaldığı süreç boyunca bölge halkı kendini her türlü saldırıya karşı koruyabilmek maksadıyla çeşitli teşekküller meydana getirdi. Saldırılar sadece silahlı olmayıp eğitim ve dini alanlara yönelik olarak da yapılabilmekteydi. Her çeşit saldırıya karşı koyabilmek ve halk arasında birlik ve beraberliği temin maksadıyla Mudafaa-i Milli Komitesi, Difai Partisi, Canbezar, Neşr-i Maarif Cemiyeti kuruldu.

Brest Litowsk Antlaşması sonrasında Kars ele geçirildi fakat Mondros Mütarekesi'nin on birinci maddesi itibarıyla tekrar elden çıktı. Mondros Mütarekesi sonrasında bölge, başta Ermenilerin yaptıkları olmak üzere çeşitli saldırılara maruz kaldı. Bu süreçte de yine saldırılara karşılık verebilmek amaçlı çeşitli teşekküller meydana getirildi.5 Kasım 1918'de Kars Milli İslam Şurası, 15 Kasım 1918'de I.Kars Kongresi'ni tertip edildi. Akabinde 30 Kasım 1918'de II. Kars Kongresi ve 17/18 Ocak 1918'de ise III. Kars Kongresi yapıldı. Kongrede "Cenub-i Garbi Kafkas Hükümeti" kuruldu.

Çalışmada saldırılara karşı kurulan bu teşekküller araştırıldı. Araştırma yapılırken milli teşekküllerin detayları ortaya çıkarılmaya çalışıldı. Konuyla ilgili kaynaklar incelenerek olayların bütünüyle verilmesi hedeflendi.

Anahtar Kelimeler: Kars, Saldırı, Ermeni, Milli Teşekkül, Canbezar

PLEVNE KAHRAMANI GAZİ OSMAN PAŞA'NIN HAYATI, ASKERÎ FAALİYETLERİ, EMLAK VE EMVALİNE DAİR VASİYETNÂMESİ

Osman KİMYA
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, osmankimya65@gmail.com

ÖZET

Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa'nın (D.1832, Tokat - Ö. 1900, İstanbul) asıl adı Osman Nuri'dir. Tokatlı bir aileye mensup olan Gazi Osman Paşa küçük yaşlarda ailesiyle beraber İstanbul'a göç eder. Burada askerî okula başlamasıyla hayat boyu askerlik mesleğinde yer almaya başlar. Osmanlı Devleti tarafından daha harp akademisi öğrencisiyken Kırım savaşından dolayı Tuna cephesine gönderilir. Gazi Osman Paşa artık bu vazifeyle Osmanlı askerî kademelerinde yerini alır. Osmanlı Devlet kademelerinde kendisine verilen pek çok vazifeyi başarılı bir şekilde yerine getiren Osman Paşa'yı bütün dünyaya tanıtan asıl gelişme ise"93 Harbi" diye bilinen 1877-1878Osmanlı- Rus savaşındaki Plevne savunmasıdır. Gazi Osman Paşa bu savaşla Rus ordusuna karşı başarılar elde ederek "Gazi" unvanını alır. Ayrıca esaretten sonrada Osman Paşa öldüğü 1900 yılına kadar Padişah II. Abdülhamid'in direktifleriyle çeşitli vazifeler ifa eder. Çalışmada Gazi Osman Paşa'nın hayatı, askerî faaliyetleri ve en önemlisi de Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden ulaşılan emlak ve emvaline dair kendisine ait olan vasiyetnamesini incelenecek. Ayrıca çalışma dönemin ana kaynakları ve telif eserlerle desteklenecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Plevne, Gazi Osman Paşa, Vasiyetnâme, Emlak-Emval

PENÇE VE KOL KUVVETİNİN SNOWBOARD ALPİN SPORCULARININ SLALOM ÇIKIŞ HIZININ KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Levent TANYERİ
Arş. Gör. Barış YANARDAĞ
Kafkas Üniversitesi ireynat10@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada pençe ve kol kuvvetinin snowboard alpin sporcularının slalom çıkış hızının karşılaştırılması araştırılmıştır.

Araştırmaya, Türkiye, Kars İli Sarıkamış İlçesinin Spor Kulüplerinin altyapısında bulunan 16-17 yaş grubu erkek snowboarcular katılmıştır. Sporcular iki gruba ayrılmıştır. Deney grubu (G1) 6 hafta boyunca haftada 2 gün (Salı-Perşembe) antrenörleri ile birlikte klasik snowboard antrenmanı yaptıktan sonra 30 dk antrenman programına entegre edilmiş şınav egzersizleri uygulanmıştır. Perşembe günü yine klasik snowboard antrenmanından sonra barfiks egzersiz çalışmaları uygulanışlardır. Kontrol grubu ise (G2) kulüp antrenörleri tarafından klasik snowboard antrenmanlarını yapmışlardır. İki uygulama günü arasında en az 36 saat süre olacak şekilde antrenmanlar ayarlanmıştır. Sporcuların sürat kapasitelerini belirlemek için slalom sürat iniş hız testi, Sağ ve sol el pence kuvvetlerinin ölçümünde 0-100 kg. arası kuvvet ölçümü yapabilen Takei Physical Fitness Test (Japon) el dinamometresi kullanılmıştır.

Verilerin analizinde betimsel istatistikler ile grupların karşılaştırma analizinde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır ve anlamlılık 0,05 olarak alınmıştır.

Araştırma sonucunda 6 hafta süresince yapılan kuvvet antrenmanlarına entegre edilmiş şınav ve barfiks egzersiz çalışmalarının pençe kuvvetini olumlu yönde etkilediği bununla beraber snowboard-alpin sporcularının start düzeneğinin üstünde bulunan itme direklerini pençe ve kol kuvvetinin de etkisiyle vücutlarını öne ve ileri ittirmeleri sonucunda daha iyi start aldıkları ve slalom iniş hızı derecelerini geliştirdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kuvvet, Hız, Süratte Devamlılık

AN OVERVIEW OF THE ADVANCED REACTIONS OF THE DMF-DMA REAGENT BY EXAMINING THE FUNCTIONAL GROUPS AND THE STRUCTURES OF TARGET MOLECULES

Mehmet GÜMÜŞ
Yozgat Bozok University, mehmet.gumus@bozok.edu.tr

İrfan KOCA
Yozgat Bozok University, i_koca@yahoo.com

ABSTRACT

The IUPAC name of the DMF-DMA reagent is 1,1-dimethoxy-*N*,*N*-dimethylmethanamine, the common name is *N*,*N*-Dimethylformamide dimethyl acetal, and the molecular formula is $C_5H_{13}NO_2$ [1]. This reagent is a compound in which two amino group hydrogens are replaced by methyl groups and methoxy groups are attached to the carbon atom adjacent to the nitrogen atom. This partially positive carbon atom is highly active against nucleophilic attacks and can even act as a carbonyl group.

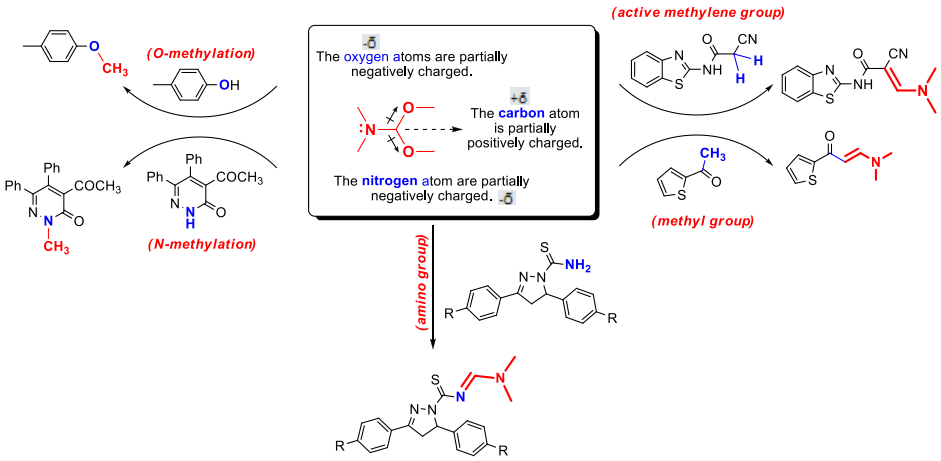

In this work, the reactions of DMF-DMA reagent with molecules containing different functional groups such as methyl, amino, active methylene were classified and the syntheses of heterocyclic rings from the obtained products were examined in detail.

Keywords: DMF-DMA, *N*,*N*-Dimethylformamide dimethylacetal, Heterocyclic structure synthesis

THE EFFECT OF PLIOMETRIC TRAINING ON SLALOM LANDING IN MALE SNOWBOARDERS 18-20 YEARS

18-20 YAŞ ERKEK SNOWBOARDCULARDA PLİOMETRİK ANTRENMANLARIN SLALOM İNİŞ HIZINA ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Levent TANYERİ
Doç. Dr. Kamil ERDEM
Kafkas Üniversitesi, ireynat10@hotmail.com

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the effect of 8-week plyometric training of men aged 18-20 years old snowboarders on slalom ski speed.

The working group was composed of a total of 12 athletes who do plyometric training, and 12 athletes also voluntarily agreed to participate in the study as a control group. .The measurements were started with the ethical permission of the ethics committee of Marmara University Faculty of Health Sciences number of 16.07.2013-7. In the study, grip-leg strength, standing long jump and 30 meter sprint test were measured. Furthermore, athletes' slalom ski speed was determined through photocell and their degrees were recorded. All measurements were applied to both groups as before and after 8-week training program. Descriptive statistics was analyzed through SPSS 16 software package and T-test. The significance level was accepted as 0.05.

At the end of study, statistically significant results were found between the initial and final measurement in all measured parameters. Statistically significant decrease was found in training group in terms of grip-leg strength, standing long jump and 30 meter sprint test. In addition,training was determined as useful in terms of slalom ski speed which is the main subject of our research and there is a significant difference between the two measurements.

As a result, it is observed that 8-week plyometric training develop snowboarders' strength (grip-leg), standing long jump and 30 meter sprint test, so those trainings also effect and develop snowboarders' slalom ski speed. In this regard, it can be said that the role of plyometric trainingshould be increased in training plans.

Keywords: Snowboard, Plyometric, Training, Slalom Ski, Speed

ÖZET

Bu çalışmada, 18-20 yaş arası erkek snowboard disiplini kayakçılarının yaptığı (8) haftalık pliometrik çalışmaların slalom iniş hızına etkisi araştırılmıştır

Araştırmaya pliometrik antrenman yapacak olan 12 kişilik çalışma grubu ve 12 kişilik kontrol grubu gönüllü olarak katılmışlardır. Ölçümlere Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulunun 16.07.2013-7 sayılı etik izniyle başlandı. Araştırmada pençe-bacak kuvveti, durarak uzun atlama ve 30m sürat testleri ölçülmüştür. Ayrıca sporcuların slalom iniş hızları fotosel yardımıyla tespit edilmiş ve dereceleri alınmıştır. Tüm ölçümler antrenman öncesi ve 8 haftalık antrenman programı sonrası olmak üzere her iki gruba da uygulanmıştır.

SPSS 16 paket programı ile tanımlayıcı istatistikler ve T-testi yardımıyla analiz edilmiştir. Anlamlılık 0.05 derecesinde alınmıştır.

Çalışma sonunda tüm ölçülen parametrelerde ön test ve son test ölçüm arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Antrenman yapan grupta, pençe ve bacak kuvveti, durarak uzun atlama ve 30 m sürat değerleri anlamlı şekilde ilk ölçüme göre düşüş göstermiştir. Ayrıca araştırmamızın ana konusu olan slalom iniş hızlarında da yapılan antrenmanların faydalı olduğu ve her iki ölçüm arasında anlamlı farkın olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, 8 haftalık pliometrik antrenmanların Snowboard'cuların kuvvet (pençe-bacak), durarak uzun atlama ve 30m sürat değerlerini geliştirdiği, ayrıca yapılan antrenmanların sporcuların slalom iniş hızlarını etkileyerek iyileşme gösterdiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, sporculara uygulanan antrenman planlamalarında pliometrik antrenmanlara daha fazla yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Snowbaord, Pliometrik Antrenman, Slalom İniş Hızı

YUMURTA TAVUĞU RASYONLARINA ANTİOKSİDAN İLAVESİNİN SERUMDA BAZI HORMONLAR ÜZERİNE ETKİSİ

Prof. Dr. Necati UTLU
Atatürk Üniversitesi, nutlu@atauni.edu.tr

Uzm. Şeyda KURT
Atatürk Üniversitesi, seydakurt1989@gmail.com

ÖZET

Yumurta tavuğu rasyonlarına vitamin E ve organik selenyumun tek başına ve kombine olarak ilavesinin serumdaki bazı hormonlar; Triiyodotironin (T_3), Tiroksin (T_4), Tiroit Uyarıcı Hormon (TSH), Folikül Uyarıcı Hormon (FSH) ve Lüteinleştirici Hormon (LH) düzeyleri üzerine etkilerini araştırmaktır. Çalışmada, 24 haftalık yaşta 96 adet beyaz Lohman yumurta tavuğu, her biri altı alt gruptan olmak üzere eşit sayıda 4 gruba ayrıldı. Gruplar sırasıyla bazal yem (Kontrol), bazal yem + 250 mg/kg Vit-E (D-I), bazal yem + 0.9 mg/ kg organik selenyum (D-II) ve bazal yem + 250 mg/kg Vit-E+ 0.9 mg/ kg organik selenyum (D-III) içeren rasyonlarla 12 hafta beslendi. Yem ve su ad libitum olarak sağlandı. Deneme sonunda, her gruptan alınan kan numunelerinin serumları ayrılarak bazı hormon (T_3, T_4, TSH, FSH, LH) düzeylerinin analizleri Radio Immuno Assay (RIA) ile yapıldı. Serum T_3, T_4, TSH ve FSH düzeyleri kontrol grubu ile karşılaştırıldığında istatistiki olarak önemli derecede artarken ($p<0.05$) ve LH düzeylerinin ise etkilenmediği bulunmuştur. Rasyonlara organik Se ve Vit-E' nin tek başına verilmesi ile kombine olarak verilmesinin sonuçlar üzerine aynı şekilde etki ettiği, yumurta tavuğu diyetlerine eklenmesi streslerin olumsuz etkilerini azaltacağı ve yumurtlama siklusu üzerine olumlu etkilerinin olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hormon, selenyum, serum, vitamin E, yumurtacı tavuk

*Şeyda KURT'un tamamladığı Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir

HAYATI TEHDİT EDEN ÖNEMLİ BİR DURUM: ÖZOFAGUS YABANCI CİSİMLERİ

Uzm. Dr. Tolga KALAYCI
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, dr.tolgakalayci@gmail.com

Dr. Öğrt. Üyesi Ümit Haluk İLİKLERDEN
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, umithalukiliklerden@hotmail.com

ÖZET

Özofagus yabancı cisimleri; ülkemizde ve dünyada önemli bir morbidite ve mortalite sebebidir. En sık özofagus yabancı cisimlerinin saptanma bölgesi krikoözofageal sfinkter düzeyi olmakla beraber; teorik olarak üst özofagus darlığını geçen tüm yabancı cisimler çoğunlukla gastrointestinal kanalı sorunsuz terk eder. Fakat üst özofagus sfinkterini geçmesine rağmen daha distal segmentlerde de yabancı cisim takılması yaşanabilmektedir. Çalışmamızda üst gastrointestinal sistemde tespit edilen yabancı cisimlerin lokalizasyonlarını ve yabancı cisim olgularını yönetim deneyimimizi paylaşmayı amaçladık.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2010-2018 yılları arasında genel cerrahi ve gastroenteroloji kliniklerinde yapılmış olan üst gastrointestinal sistem endoskopi raporları incelendi. Bu endoskopi raporları içerisinde yabancı cisim obstruksiyon olguları tespit edilip çalışmaya dahil edildi. Bu olguların yaş, cinsiyet, yabancı cisim lokalizasyonları, işlem başarısı ve komplikasyon durumu değerlendirildi.

Çalışmaya dahil edilen süre içerisinde genel cerrahi ve gastroenteroloji endoskopi ünitelerinde 24525 endoskopi uygulanmıştır. Bu endoskopilerin 49'u özofagusta yabancı cisim şüphesi nedeniyle uygulanmıştır. Olguların 31'i kadın olup; K/E=1,72'dir. Ortalama yaş 37,3(3-77)yaş idi. 27 olgu proksimal, 6 olgu orta, 4 olgu distal özofagus segmentinde; 6 olgu mide,1 olgu duodenum içerisinde tespit edilmiştir. 5 olguda yabancı cisim özofagusta görülmüş fakat endoskopi raporunda lokalizasyon belirtilmemiştir. Endoskopi raporlarına göre, olguların 16'sında kemik parçası, 4'ünde et parçası, 5'inde iğne, 3'ünde gıda artığı, 3'ünde para, 1'er tanesinde sırasıyla plastik cisim, pil ve poşet tespit edilmiştir. 15 olguda saptanan cisim tanımlanamamış fakat endoskopi raporlarında bu cisimlerin obstruksiyon oluşturduğu tariflenmiştir. 39 olguda mevcut olan yabancı cisim endoskopik olarak başarıyla çıkarılmıştır. 7 olguda saptanan yabancı cisimler çıkarılamayıp mideye ilerletilmiş olup; 3 olguda cisimler çıkarılmamıştır. Çıkarılamayan cisim olgularının 2'sinde yabancı cisim rijit bronkoskopi ile çıkarılmıştır. 1 olguda da yabanci cisim çevresinde hematom alanı görülmesi ve komplikasyon riski üzerine müdahale düşünülmemiştir ve ileri tetkik yapılmak istenmesine rağmen hasta kendi isteğiyle taburcu olmuştur. 39 olgu komplikasyonsuz tamamlanmıştır. 5 olguda kontrol endoskopide özofajit hali olduğu görüldü. 3 olguda işlem sırasında özofagusta laserasyon olduğu görüldü. 1 laserasyon olgusunda, hasarlı alan klips kullanılarak tamir edilmiş olup; diğer olgulara müdahale düşünülmemiştir. 1 olguda yabancı cisim çıkarıldıktan sonra sızıntı tarzına kanama olmuş fakat kontrol endoskopide kanama odağı görülmemiştir. 1 olguda perforasyon şüphesi olması üzerine hastaya medikal tedavi başlanmıştır ve komplikasyon başarıyla yönetilmiştir.

Çalışmamız sonucunda, yabancı cisimler endoskopide literatür ile uyumlu olarak proksimal özofagusta görülmüştür. Olgularımız herhangi bir komplikasyon gelişmeden yönetilmiş olup; özofagus yabancı cisimlerinin önemli bir morbidite ve mortalite sebebi olduğu akıldan çıkarılmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Özofagus, Komplikasyon, Yabancı cisim

YUMURTA TAVUĞU RASYONLARINA ANTİOKSİDAN İLAVESİNİN SERUMDA BAZI HORMONLAR ÜZERİNE ETKİSİ

Prof. Dr. Necati UTLU
Atatürk Üniversitesi, nutlu@atauni.edu.tr

Uzm. Şeyda KURT
Atatürk Üniversitesi, seydakurt1989@gmail.com

ÖZET

Yumurta tavuğu rasyonlarına vitamin E ve organik selenyumun tek başına ve kombine olarak ilavesinin serumdaki, bazı hormon; Triiyodotironin (T_3), Tiroksin (T_4), Tiroit Uyarıcı Hormon (TSH), Folikül Uyarıcı Hormon (FSH) ve Lüteinleştirici Hormon (LH) düzeyleri üzerine etkilerini araştırmaktır. Çalışmada, 24 haftalık yaşta 96 adet beyaz Lohman yumurta tavuğu, her biri altı alt gruptan olmak üzere eşit sayıda 4 gruba ayrıldı. Gruplar sırasıyla bazal yem (Kontrol), bazal yem + 125 mg/kg Vit-E (D-I), bazal yem + 0.5 mg/ kg organik selenyum (D-II) ve bazal yem + 125 mg/kg Vit-E+ 0.5 mg/ kg organik selenyum (D-III) içeren rasyonlarla 12 hafta beslendi. Yem ve su ad libitum olarak sağlandı. Deneme sonunda, her gruptan alınan kan numunelerinin serumları ayrılarak bazı hormon (T_3, T_4, TSH, FSH, LH) düzeylerinin analizleri Radio Immuno Assay (RIA) ile yapıldı. Serum T_3, T_4, TSH ve FSH düzeyleri kontrol grubu ile karşılaştırıldığında istatistiki olarak önemli derecede artarken ($p<0.05$) ve LH düzeylerinin ise etkilenmediği bulunmuştur. Sonuç olarak Rasyonlara organik selenyum ve Vit-E' nin tek başına verilmesi ile kombine olarak verilmesinin sonuçlar üzerine aynı şekilde etki ettiği, yumurta tavuğu diyetlerine eklenmesi streslerin olumsuz etkilerini azaltacağı ve yumurtlama siklusu üzerine olumlu etkilerinin olacağı sonucuna varılmıştır. İlaveten bu katkı maddeleri, bazı hastalıkların oluşmasını engellemesi dolayısıyla belirli düzeylerde yumurta tavuğu yemlerinde kullanılabileceği gibi, bu hayvanlardan elde edilen et ve yumurtayı tüketen insanlar için de iyi bir Se kaynağını oluşturabileceği, ancak hormonlar arasındaki etkileşimin meydana getireceği değişimlerin (antagonizm gibi) dikkate alınması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hormon, selenyum, serum, vitamin E, yumurtacı tavuk

FUTBOL KULÜPLERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR LİDERLİK ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet DİNÇ
Iğdır Üniversitesi, tffadinc@hotmail.com

Doç.Dr. Alper Cenk GÜRKAN
Iğdır Üniversitesi, acenk.gurkan@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Çağlar TÜRKOĞLU
Alaaddin Keykubat Üniversitesi, caglar.turkoglu@alanya.edu.tr

ÖZET

Araştırmamızın amacı 2018 yılında Spor Toto Süper Ligde görev yapan Futbol kulüp başkanlarının sürdürülebilir liderlik özelliklerine bakmaktır. Bu amaçla liderlerin özgeçmişleri incelenerek, sportif liderlik özellikleri hakkındaki analizler literatür taraması yapılarak belirlenmeye çalışılmıştır. Spor kuruluşlarında verimli bir spor yönetiminin gerçekleşmesi ve istenilen sonucun elde edilmesi yöneticilik kabiliyeti yüksek, liderlik özellikleri taşıyan, spor eğitimi almış spor yöneticilerine bağlıdır. Çağdaş spor kuruluşları liderlik özelliklerine sahip yöneticiler aramaktadır. Spor kurumlarını yönetenler, liderlik özelliklerine sahip yöneticiler olduğu zaman başarı katsayısının yüksek olacağı öngörülmektedir. Spor kulübü başkanlarının sahip oldukları özelliklere bakıldıktan sonra bir spor yöneticisinde olması gereken özelliklerin neler olduğunu açıklanmış ve spor yöneticilerinde kalite yönetimi için çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır. Çalışmamızda ele aldığımız 18 kulüp başkanının hiçbirinin spor yöneticiliği yüksekokul mezunu olmadığı ve spor yönetimi konusunda birçoğunun deneyime sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Spor Kulüpleri, Spor Yönetimi

IĞDIR İLİNİN SPORTİF YETERLİLİK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet DİNÇ
Iğdır Üniversitesi, tffadinc@hotmail.com

Doç. Dr. Alper Cenk GÜRKAN
Iğdır Üniversitesi, acenk.gurkan@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Levent VAR
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, leventvar2005@yahoo.com

ÖZET

Araştırmamızın amacı Iğdır ilinde bulunan spor tesislerinin, aktif lisanslı sporcu sayılarının ve düzenlenen spor organizasyonlarının incelenip, ortaya çıkan mevcut sorunlar üzerine çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaçla, ilgili kaynaklar taranmış ve bulunan sorunlar kategorize edilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde Iğdır ilinde yeteri kadar spor tesisi olmadığı ve bulunan tesislerin de optimum seviyede kullanılmadığı, ildeki aktif lisanslı sporcu sayısının yetersiz olduğu, yurtiçi ve yurtdışında yapılan spor organizasyonlarına istenilen seviyede sporcu gönderilemediği ve gönderilen sporculardan da edinilen başarı oranının düşük olduğu saptanmıştır. Saptanan bu sonuçlar üzerine, Iğdır ilindeki sportif başarıların artması için konaklama kapasitesinin ve spor tesislerinin artırılması; üniversite, valilik ve spor il müdürlüğü başta olmak üzere sporun paydaşları arasındaki işbirliği ve iletişimin artırılması, spor yönetimi ve eğitimi konularında farkındalık oluşturulması, ilköğretim kurumlarında spor branşlarına yönelik yetenek taraması yapılması gibi bir takım çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Iğdır İli, Spor Tesisleri, Sportif Yeterlilik

NEONATAL KUZU VE BUZAĞI ÖLÜMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Fatma ERTAŞ
Iğdır Üniversitesi, vtr.fatma@gmail.com

ÖZET

Neonatal dönem, buzağı ve kuzularda doğum sonrası 0-28 günü kapsayan dönemdir. Neonatal dönem hastalıkların başlıca nedenleri ishaller ve solunum yolu hastalıklarıdır. Neonatal kuzu ve buzağı ishalleri yüksek morbidite ve mortalite ile seyrettiği ve önemli ekonomik kayıplara neden olduğu bildirilmektedir. Bu durumun; etiyolojik faktörlerin çok karmaşık olması nedeniyle etkili bir tedavi yapılmasının zorluğu ve sıvı-elektrolit tedavisinin yeterli, düzenli veya doğru yapılmamasından kaynaklandığı belirtilmektedir. İshallerde tedavi ve profilaksi için yapılan masraflar, iş gücü, düşük performansa bağlı olarak gelişme geriliği ve ölümlere sebep olmasından dolayı süt sığırcılığında önemli maddi hasarlara neden olmaktadır. Olumsuz çevresel faktörler, zayıf immünite ve enfeksiyöz etkenler buzağı ve kuzu ishallerinin gelişmesine katkı sağlar. Buzağı ve kuzu ishallerinin etiyolojisinde viral, bakteriyal ve protozoal etkenler rol oynar. Miks enfeksiyonlar daha yaygın olarak gözükür. Ancak sebep ne olursa olsun, neonatal ishalden kaynaklanan metabolik değişikliler benzerdir. Neonatal buzağı ishalleri genellikle 2-10 günlük buzağılarda ve sıklıkla doğumdan sonraki 12-18. saatler arasında ortaya çıkmaktadır. Buzağı yetiştiriciliğinde önemli sorun olan neonatal dönem hastalıkları ve bunların da başında buzağı ishalleri, gelişme geriliği, ölümler ve tedavi masrafları nedeniyle ülkemizde ve dünyada önemli oranda parasal kayıplara neden olmaktadır. Bu kayıpların, hayvan yetiştiricileri ve bu alanlarda çalışan hayvan sağlığı ile birebir ilişkili olan kişilerin buzağı ishallerine neden olan etmenleri hızlı bir şekilde belirlenmesi ve etkili bir tedavi ile en aza indirilebileceği belirtilmektedir. Bu çalışma ile, Iğdır ili merkez ve ilçelerinde buzağı ve kuzuların ölüm ve ölüm nedenleri araştırılarak belirlenmeye çalışılmıştıtr. Böylece, buzağı ve kuzu ölümleri hakkında bilgiler elde edilerek çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Neonatal dönem, isal, kuzu ve buzağı ölüm nedenleri

ZOONOZ BRUSELLA HASTALIĞI VE KORUNMA YOLLARINA DAİR BİR İNCELEME

Fatma ERTAŞ
Ayhan AKKÜN
Iğdır Üniversitesi, Vtr.fatma@gmail.com

ÖZET

Bruselloz, brusella cinsi bakterilerle meydana gelen; koyun, keçi, sığır, manda ve domuz gibi hayvanların etleri, süt ve idrar gibi vücut sıvıları, infekte süt ile hazırlanan süt ürünleri, infekte hayvanın gebelik materyalleri aracılığı ile insanlara bulaşabilen ve dünya çapında bilinen önemli endemik ve yaygın enfeksiyöz, bulaşıcı bir zoonotik hastalıktır. Her ne kadar bazı gelişmiş ülkelerde bruselloz hastalığı eradike edilmiş veya kontrol altına alınmış olsa bile gelişmekte olan ülkelerde ve dünyanın bazı bölgelerinde halen yaygın ve ciddi bir problem olarak devam etmekte ve ihbarı mecburi hastalıklar içinde yer almaktadır. Türkiye bunlardan sadece biridir. Ülkemizde halen yoğun olarak Orta Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu başta olmak üzere Trakya Ege İç Anadolu ve Akdeniz gibi bölgelerde de yaygın olarak görülmesi nedeniyle hastalık önemini sürdürmektedir. Bruselloz spesifik olarak insanlarda, titreme ile yükselen ateş, aşırı terleme, baş ağrısı, kırıklık, halsizlik, kilo kaybı, bel ağrısı ve yaygın vücut ağrıları ile kendini gösteren bir hastalık olup, tüm bu genel belirtilere ek olarak her hastada değişebilen farklı klinik belirtiler gözlenebilir. Bruselloz klinik olarak subklinik, akut, subakut ve kronik seyir gösterebilir. Brusellozis, dünyada en yaygın zoonoz olarak kabul edilmektedir. Akdeniz Bölgesi, Orta Doğu, Batı Asya'nın gelişmekte olan ülkelerinde, Afrika ve Latin Amerika'nın bir kısmında insan ve hayvanlarda yaygın olarak görülmektedir. Hastalık ortaya çıkmadan önce alınacak önlemler olarak tanımlanan koruyucu hekimlik, birçok infeksiyöz (viral, bakteriyel, fungal ve paraziter) ve/veya zoonoz hastalıklar oluşmadan önce çiftlik hayvanlarında alınan bir seri tedbir ve uygulamayı içerir. Bu önlemler iç ve dış parazitlere yönelik antiparaziter ilaç kullanımı, viral, bakteriyel ve fungal etkenlere karşı ise spesifik aşı uygulamaları olarak özetlenebilir. Genel korunma prensipleri olarak adlandırılan bu uygulamalar içerisinde aşılamalar pratik ve ekonomik olması ile ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı: Iğdır ili ve ilçelerinde çalışan veteriner hekimler ile yapılan anket çalışması ve istatistik sonuçları doğrultusunda buruselloz hastalığının önemi ortaya koymak için yürütülmüştür

Anahtar Sözcükler: Bruselloz, Zoonoz, koruyucu hekimlik, brusellozun endemik bölgeler

İLKOKUL ÖĞENCILERINDE GÖRME, İŞİTME, BEDEN KİTLE İNDEKSİ VE AĞIZ DİŞ SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Berivan BAKAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, absavci77@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Sonay BİLGİN
Atatürk Üniversitesi, sonayverepbilgin@hotmail.com

Arş. Gör. Metin YILDIZ
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, yildizz.metin@gmail.com

ÖZET

Okul sağlığı hizmetleri, birey, aile, toplum ve sağlık profesyonelinin işbirliğini gerektiren halk sağlığı hizmetleridir ve bu hizmetlerde başarı ekip çalışması ile olanaklıdır. Okul sağlığı ekibinde okul hekimi, okul hemşiresi, öğretmen, okul yöneticileri, veliler, sosyal hizmet görevlisi, okul psikoloğu, diş hekimi ve odyolog yer alır. Okul hemşiresi okul toplumunun sağlığının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi hizmetlerinde bilgi ve becerisi olan, eğitici, danışman, olgu yöneticisi, bakım verici, savunucu ve araştırıcı etkinliklerden sorumlu meslek üyesi olarak tanımlanmaktadır. Geniş kapsamlı bu roller arasında; okul toplumunun sağlık risklerine göre, erken tanı programlarını planlamak, uygulamak/uygulanmasını sağlamak ve değerlendirmek, ileri tanı ve kesin değerlendirme gerekiyorsa, ilgili kuruma sevk etmek, öğrenci ve velilere sağlık kurumuna/hekime başvuru konusunda danışmanlık yapmak ve sonuçlarını izlemek önemlidir. Türkiye'de okul sağlığına yönelik öğrencilerin sağlık sorunları ile ilgili tanımlayıcı çalışmalar yapılmaktadır. Ancak sorunların çözümüne ve hizmetlerin sonuçlarına yönelik uygulama ve değerlendirmelerin yapıldığı çalışmalar bulunmamaktadır. Bu araştırma ilkokul öğencilerinde görme, işitme, beden kitle indeksi ve ağiz diş sağliğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı tipte tasarlanmış olan bu çalışma Türkiye'nin doğusunda yer alan iki farklı ilde yürütülmüştür. Araştırmaya, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek iki ilkokulun 1-4. sınıflarında eğitim alan, araştırmanın yürütüldüğü tarihlerde okula devam eden ve ebeveynleri tarafından araştırmaya katılmasına izin verilen 824 çocuk dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri anket formu, boy-kilo ölçümü, işitme testi, Snellen eşeli, ağız-diş muayenesi yapılarak toplanmıştır. Araştırmaya katılan çocukların %8.3'ünde görme ve %1'inde işitme problemi olduğu, beden kitle indekslerine göre %72.3'ünün zayıf, %2.7'sinin ise pre obez olduğu, ağız diş sağlığı değerlendirildiğinde %44.2'sinin dördün üzerinde kayıp (çürük, kırık vb) dişi olduğu belirlendi. Bu çalışmada ilkokulda eğitim gören çocukların büyük çoğunluğunun zayıf olduğu, yarısına yakınında da riskli düzeyde diş sağlığı sorunu yaşadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ağız diş sağlığı, Beden kitle indeksi, Öğrenci

ERZURUM İLİ ANADOLU MANDA BUZAĞILARININ KÖY ŞARTLARINDA BÜYÜME VE GELİŞME ÖZELLİKLERİ

Öğr. Gör. Yücel DEMİR
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ydemir@agri.edu.tr

Prof. Dr. Ömer AKBULUT
Atatürk Üniversitesi, akbulut@atauni.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, Doğu Anadolu Bölgesi Erzurum İlinde yetiştirilen Anadolu Mandalarının muhtelif yaş dönemlerinde bazı vücut ölçülerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın hayvan materyalini, Erzurum'un Pasinler İlçesinde yetiştirilen ve 2012-2014 yılları arasında doğmuş 110 baş malağa ait veriler oluşturmuştur. Materyale ait cidago yüksekliği, vücut uzunluğu, göğüs çevresi, göğüs derinliği, göğüs genişliği ve incik çevresi ortalamaları; doğum, 1, 3, 6, 9, 12,18 ve 24 aylık yaşlar için hesaplanmıştır. 0-6, 6-12, 12-18 ve 18-24 aylık yaş periyodları için ortalama artış miktarları ve oranları belirlenmiştir. 0-24 aylık yaş döneminde en yüksek artış miktarı sırasıyla göğüs çevresi (71.77 cm), vücut uzunluğu (43.86 cm), cidago yüksekliği (44.00 cm), göğüs derinliği (27.89 cm), göğüs genişliği (13.03 cm) ve incik çevresi (5.57 cm) şeklinde olmuştur. 0-24 aylık periyodda; cidago yüksekliği, vücut uzunluğu, göğüs çevresi, göğüs derinliği, göğüs genişliği ve incik çevresinde toplam artış oranı erkek ve dişi malaklar için sırayla 60.77 ve 61.25, 69.25 ve 68.64, 94.28 ve 92.06, 94.08 ve 91.82, 79.07 ve 78.02, 44.04 ve 42.82 olarak bulunmuştur. Bütün özellikler açısından erkek malakların dişilere göre daha erken büyüdüğü söylenebilir. Cinsiyet; 3 aylık yaşta göğüs derinliği ($p<0.05$) ve 12 aylık yaşta ise göğüs çevresi ve incik çevresi ($p<0.05$, $p<0.01$) üzerinde önemli etkiye sahiptir. Cinsiyetler bakımından göğüs derinliğinin 1 aylık yaştaki ve ön incik çevresinin ise 6 aylık yaştaki ortalamaları arasındaki farklar marjinal önemlidir ($p<0.10$). Diğer yaş gruplarında ise cinsiyetin incelenen özellikler üzerine etkisi önemsiz bulunmuştur. Sonuç olarak, Erzurum ilindeki Anadolu Mandalarının çeşitli morfometrik özellikler için tespit edilen ortalamaların ırk için bildirilen sınırlı sayıdaki çalışmalardaki ortalama değerlerden düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Erzurum, Anadolu manda buzağısı, vücut ölçüleri, morfometri, büyüme özellikleri

ANADOLU KÜLTÜRÜNDE GELENEKSEL AYAKKABI SANATI VE SÜSLEME ÖZELLİKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Cavit POLAT
Iğdır Üniversitesi, cavit.polat@igdir.edu.tr

ÖZET

Anadolu giyim kuşam kültürünün en önemli aksesuarı olan ayakkabılar coğrafi şartlar, inanç özellikleri, sosyo-ekonomik durumlar neticesinde şekillenerek günümüze kadar gelmiştir. Göçebe kültürünün vaz geçilmez unsuru olan hayvancılık Türkler'in temel geçim kaynağı olmuştur. Bu durum derinin yaygın olarak kullanılmasına ve ayakkabı yapım sanatı olan köşkerlik el sanatının gelişmesine yol açmıştır. Zamanla mevsimsel ve mekânsal özelliklerde dikkate alınarak tasarlanan ayakkabılar. kullanıcısının yaş, cinsiyet ve meslek özelliklerine göre süslenip şekillendirilerek, yörelerle özgü isimler almıştır. Çalışma ile Anadolu'da geleneksel ayakkabı çeşitleri üzerinden ayakkabıların yapılış şekilleri, kullanım alanları, ve geleneksel süsleme özellikleri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Köşkerlik, Ayakkabı, Kahramanmaraş, Çarık, Osmanlı

TUZLUCA İLÇESİNDE KÖY VE MEVKİ ADLARININ KAYNAKLARI

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz ŞİMŞEK
Iğdır Üniversitesi, oguzsimsek76@hotmail.com

ÖZET

Tuzluca ilçesindeki köy ve mevki adlarının kaynaklarının çok fazla çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Bu kaynaklar içinde, tarihi dönemler boyunca bölgede yaşamış olan kavimlerin etkisinin önmeli bir yer tutuğu dikkati çekmektedir. Özellikle bu tür köy ve mevki adları arasında bölgede yaşamış veya hakimiyet kurmuş Kimmer, Saka, Arsaklı, Kıpcak, Hun, Agaçeri, Parn, Sabir ve Hazar gibi Türk topluluklarından hatıra kalan yer adlarının varlığı, bu bölgenin M.Ö VII. yüzyıldan beri Türk yerleşimine açık olduğunu ve dolayısıyla tarihin bu döneminden beri Türkler tarafından meskunlaştığına tanıklık eder. Bunun yanında özellikle XI. yüzyıldan itibaren bölgeye hakim olan Selçuklu Türkmenleri ile Oğuz boy, oymak ve obalarına ait köy adları da yaygın olarak görülmektedir. Köy adlarındaki bir diğer önemli kaynak ise bölgede yaşamış olan çeşitli yönetici, bey, dini şahsiyet veya toplum tarafından kabul gören önemli bir meslek temsilcisi gibi şahıs adlarıdır.

Tuzluca ilçesinin sahip olduğu doğal coğrafi özellikler, çeşitlilik gösterdiğinden dolayı köy ve mevki adlarında bulunduğu alanın coğrafi özelliklerden kaynaklanan adlara sıkça rastlanılmaktadır. Özellikle ilçe arazisini hidrografik, jeomorfolojik, klimatik ve bitki örtüsü özellikleri gibi doğal çevre faktörleri köy isimlerinde kendisine yer bulmuştur. Birçok köy ve mevki adında bulak, çay, dere, taş kelimesi yerleşmenin kurulduğu alandaki bu doğal özelliğin yansımasıdır. Diğer taraftan ilçedeki yeryüzü şeklllerinin çeşitliğinden dolayı köylerin kuruluş yeri olan ova, dağ eteği veya vadi gibi jeomorfololojik özellikler de köy ve mevki adında kendisine yer bulmuştur. Bütün bunların yanında birçok bölgemizde görüldüğü gibi Tuzluca ilçesinin sahip olduğu bozkır (step) bitki örtüsü türleri, bazı hayvan isimleri ve etkili olan iklim şartları köy ve mevki adlarında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tuzluca, Köy adları, Boy, Konum

IĞDIR'DA KAYBOLMAYA YÜZ TUTMUŞ KADİM BİR EL SANATI; KEÇECİLİK

Dr. Öğretim Üyesi Cavit POLAT
Iğdır Üniversitesi, polat46polat@gmail.com

ÖZET

Türklerin önemli el sanatlarından biri olan Keçecilik; Orta Asya'dan Anadolu topraklarına uzanan kültürel birikimin en önemli kazanımlarındandır. Göçebe yaşamının bir gerekliliği olan hayvancılıkla uğraşan Türker'in giyim kuşam ve barınak aksesuarı olarak kullandıkları keçe, ekonomik ve işlenmesi kolay olduğu için tercih edilen bir el sanatı olmuştur. Bu anlamda coğrafyasından kaynaklanan özelliklerinden dolayı küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılan Iğdır geçmişte keçe sanatının en önemli merkezlerinden biri olmuştur. Iğdır'ın iklim yapısına uygun olarak keçenin kışın sıcak, yazınsa serin tutma özelliğinden faydalanılmıştır. Eskiden el ve ayak yordamıyla yapılan keçe sanatı günümüzde makineleşme sürecini yaşamış olmasına rağmen tüm Anadolu'da olduğu gibi Iğdır'da kaybolma sürecini yaşamaktadır. Değişen ve yenilenen teknolojik ürünler nedeniyle fazlaca tercih edilmeyen keçe sanatı, Iğdır'da sadece bir atölye ile zor şartlar altında yaşatılmaya çalışılmaktadır. Çalışma ile geçmişten günümüze Iğdır'da keçecilik faaliyetleri ve sanatı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel El Sanatları, Keçe, Iğdır, Osmanlı

TEKSTİL ÜRÜNLERİ İLE TASARLANMIŞ MOBİLYALAR

Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan UZUN
Çankırı Karatekin Üniversitesi, oguzhanuzun19@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada tekstil ürünlerinin mobilya tasarımında nasıl kullanılabileceği araştırılmıştır. Araştırmada farklı tasarımcıların tekstil ürünleri ile tasarlanmış mobilya tasarımlarına yer verilmiştir. Sonuçta; tekstil ürünlerinin mobilya tasarımında kullanılabildiği ve gayet olumlu tasarımların ortaya çıktığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mobilya, Tasarım, Tekstil ürünleri

OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE MİHRİŞAH VALİDE SULTAN'IN MEKTUPLARI

Dr. Öğr. Üyesi Nesrin GÜLLÜDAĞ
Iğdır Üniversitesi, nesrin_kars@hotmail.com

ÖZET

Hayırseverliği ile tanınan, ardında onlarca hayır eseri bırakan Mihrişah Valide Sultan, 3. Mustafa'nın eşi ve 3. Selim'in annesidir. 3. Selim dışında Hibetullah ve Fatma Sultanların da annesidir. Valide Sultan kavramı, tahta çıkan padişahın sağ olan annesi hakkında kullanılan bir unvandır. Osmanlı toplumunda Valide Sultanların müstesna bir yeri vardır. Çünkü, Osmanlı tarihinde bu unvanı taşıyan 22 padişah annesi vardır. Bunlardan biri de Mihrişah Valide Sultan'dır. 1774'te 3. Mustafa'nın aniden vefatı üzerine Eski Saray'a gönderilen Mihrişah Sultan, 1. Abdülhamid'in 15 yıllık saltanatı boyunca burada kalmıştır. 1789 yılında oğlu 3. Selim'in padişah olması üzerine Valide Sultan unvanı almıştır.

Ekonomik ve sosyal açıdan güçlü olan Osmanlı kadınları bu gücün göstergesi olarak hayır işlerinde de yer alırlar. Oğlu 3. Selim'in yenilikçi girişimlerini destekleyen Mihrişah Valide Sultan, cami ve hamamlar inşa ettirmiş askerlere yemek ücreti olarak kurduğu vakıftan tahsisat ayırmıştır. 16 Ekim 1805 tarihinde oğlunun saltanatı sırasında 60'lı yaşlarda Topkapı Saray'ında vefat eden Mihrişah Sultan, Eyüp Sultan Bostan İskelesi Sokak'ta bulunan türbesine defnedildi.

Türkiye Cumhuriyeti; Osmanlı İmparatorluğu'ndan devraldığı bu mirasla arşiv malzemesi bakımından çok büyük zenginliğe sahiptir. Arşivlerin en büyük özelliği, sosyal ve beşeri bilimler için ilk elden kaynak olmalarıdır. Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne devrolunan yaklaşık 150 milyonun üzerindeki arşiv belgesi Osmanlılarda yazılı belgelere gösterilen değerin, özellikle idari kayıtların titizlikle saklandığının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Arşivler, tarihimizdeki herhangi bir olayı, konuyu aydınlatmaya ve o konuda tespit yapmaya yarayan, ait olduğu döneme ait örf ve adetleri, sosyal yapıyı ortaya koyma bakımından oldukça önemlidir.

Bu çalışmada, T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı, Osmanlı Arşivinde yer alan, Mihrişah Valide Sultan'a ait olan mektuplar konu ve üslup olarak dilbilimsel metotlarla incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mihrişah, Valide Sultan, Osmanlı Arşivi, mektup, arşiv belgesi

VİRGÜL DERGİSİNİN TÜRK EDEBİYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

THE ROLE AND IMPORTANCE OF VIRGUL MAGAZINE IN TURKISH LITERATURE

Öğr. Gör. Dinçer ÖZTÜRK
Iğdır Üniversitesi, dincer_ozturk@hotmail.com

ÖZET

Bir dönemin sosyal, siyasal ve kültürel yapısını tanımak ve onları yeni nesillere aktarmada gazete ve dergilerin hiç şüphesiz büyük bir rolü vardır. Düşünce, beğeni, sanat ve edebiyat dergilerde yeşerir, dergilerde boy atar. Edebiyat ortamının sağlıklı bir şekilde gelişmesinde, yeni yazarların ortaya çıkmasında dergilerin payı ve önemi büyüktür.

1997'den 2009'a kadar yayımlanan Virgül dergisi, yeni çıkan kitapların eleştiri ve tanıtımlarının yanında, sahaf sayfalarında eski kitapların da tanıtıldığı, aylık kitap ve eleştiri dergisidir. Türk dergiciliğine büyük yenilikler getirmiş ve yayınına ara vermeden on iki yıl sürdürmüş bir dergi olması nedeniyle basın dünyamızda önemli bir yer teşkil etmiştir. Virgül dergisinin yayınlanmış olduğu 1997-2009 yılları arasında, adeta dönemin toplumsal, siyasal, sanatsal ve tarihsel aynası mahiyetindedir. Dolayısıyla yayınlanmış olduğu zaman diliminde dönemin sosyal ve edebi hayatı için muazzam bir kaynak oluşturmaktadır.

Çalışmamızda, Virgül Dergisi'nin bütün sayıları ele alınmış incelenmiştir. Derginin yüzlem düzenin özellikleriyle beraber derginin yayınlanmış olduğu dönemin sosyal, siyasal ve edebi özellikleri ile ilgili olarak o dönemin on plana çıkan gelişmelerine yer verilmiştir. Ayrıca çalışmamamızda Virgül dergisinden hareketle dönemin sanat ve edebiyat ortamı hakkında bilgi verilmeye ve değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır. Söz konusu değerlendirmeler 1997-2009 yılları arası sanat ve edebiyat ortamıyla bütünleştirilmeye çalışılmış ve derginin yayımlandığı dönem ile ilgili çeşitli saptamalarda bulunulmuştur. Türk edebiyatında sanat ve görüşleriyle ön plana çıkmış yazar, şair ve eleştirmene ait yazılara yer verilmeye çalışılmış aynı zamanda Türk edebiyatına kazandırmış olduğu birçok yeni şair, yazar ve eleştirmene de yer verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Virgül, Dergi, Sanat, Virgül Dergisi, Edebiyat Dergiciliği

ABSTRACT

There is no doubt that newspapers and magazines play a major role in recognizing the social, political and cultural structure of a time and transferring them to new generations. Thinking, appreciation, art and literature journals in magazines, magazines in size. The share and importance of journals in the development of the literary environment and the emergence of new writers are great.

Virgül magazine, published from 1997 to 2009, is a monthly magazine for books and criticism, in addition to the criticism and introductions of new books, and the introduction of old books on the pages of sahaf. It has been an important place in our press world because it has brought great innovations to Turkish journalism and has been continuing its publication

for twelve years. Between 1997 and 2009, it was almost a social, political, artistic and historical mirror of the period. Therefore, it is a tremendous resource for the social and literary life of the period when it was published.

In our study, all the numbers of the Virgül Journal were examined. The magazine's developments in the social, political and literary characteristics of the period in which the magazine was published, along with the features of the journal were included. In addition to this, we tried to give information about the art and literature environment of the period and evaluations were made. These evaluations were tried to be integrated with the art and literature environment between 1997 and 2009, and various discoveries were made about the period in which the journal was published. The writings of writers, poets and critics who have come to the forefront with their art and views in Turkish literature have been tried to be included, and many new poets, writers and critics have been included in Turkish literature.

Keywords: Virgül, Journal, Art, Virgül Journal, Literature Magazine

*Bu Çalışma Yüksek Lisans Tezinden Üretilmiştir

MARKALARIN ÇEVRECİ REKLAMLARINDA KULLANDIKLARI METAFORLAR BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF THE BRANDS THAT USE ENVIRONMENTAL ADVERTISEMENTS IN THE CONTEXT OF METAPHORS

Prof. Dr. Derya ÖCAL
Atatürk Üniversitesi, deryaderyaocal@gmail.com

ÖZET

İletişim, insanlık tarihi kadar eski, bir o kadar karmaşık ve çetrefilli bir yaşam pratiği birikimi ve uzantısından izler taşımaktadır. Öyle ki, insanoğlu yaşam pratikleri çerçevesinde ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çok farklı iletişim tarzları geliştirilmiştir. Reklam da insanoğlunun geliştirmiş olduğu sistemli değiş-tokuş, alış-veriş mekanizmasının günümüze yansıyan gelişmiş çehresi ile mesaj üretim-dağıtım sürecinin ulaştığı nokta açısından ele alınması gereken bir iletişim olgusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda mesaj, iletişim sürecinde kurgulanan ve karşı taraf üzerinde istendik davranış geliştirmeyi amaçlayan önemli bir unsurdur. Mesajın kurgulanması ve kodlanması sürecinde sözlü ve söze dayalı olmayan birçok tekniğe başvurulmaktadır. "Metafor" mesaj üretim sürecinde başvurulan başlıca teknikler arasında yer almaktadır. Metafor, insan zihninin bir tehdit olarak algılamayıp, konu, olay ve olguların anlatılmasında/aktarılmasında sıklıkla başvurulan bir araçtır. Metafor, özellikle reklamcılık endüstrisi açısından hem "konuya dikkat çekmek" hem de "akılda kalıcılığı sağlamak" çerçevesinde değerlidir. Özlüce, "Bir şeyi başka şey ile benzetmeye, kıyaslamaya, anlatmaya yarayan mecazlar" olarak ifade edilen metaforlara reklamlarda da mesaja maruz kalanları etkileme aracı olarak başvurulmaktadır. Bu çalışma ile çevreci ve sürdürülebilirlik odaklı hazırlanmış reklamlarda başvurulan metaforlar ele alınarak bu metaforların kullanım biçimi ile ne tür görsellerle ve yazılı anlatımlarla desteklendikleri çözümlenmeye çalışılacaktır. Reklamların doğası gereği hedef kitle üzerinde yaratılmaya çalışılan ilgi ve etkinin özellikle metaforlar aracılığıyla nasıl sağlanmaya çalışıldığının içerik çözümlemesi ve göstergebilimsel çözümleme yoluyla tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Google arama motoru üzerinden "çevreci reklamlar" ve "green ads" anahtar kavramları ile yapılacak aramada elde edilen bulgular üzerinden basit rastlantısal olarak seçilecek olan hareketsiz/basılı reklam afişleri içerik çözümlemesi yoluyla analiz edilecek; elde edilen bulgular kullanılan metaforlar (a) yazılı, görsel, işaret ve sembol(ler)e dayalı, (b) renk, çizim, doku, desen vb. unsurlarla desteklenmiş, (c) yan anlam, düz anlam ve çağrışımsal anlam çerçevesinde değerlendirilecektir. Çalışma, çevreci reklamlarda verilmek istenilen mesajların metaforlar aracılığıyla "nasıl" kodlandığının çözümlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kavramlar: Çevre, Çevreci Reklamlar, Metafor, İçerik Çözümlemesi, Mesaj

ABSTRACT

Communication traces the accumulation and extension of a complex and complicated life practice, as old as the history of mankind. So much so that different modes of communication have been developed in order to meet the needs of mankind in the context of living practices. Advertisement is a confrontation as a communication phenomenon that has to be taken into consideration in terms of the point that the message production-distribution process reached with the developed face of the systematic exchange mechanism that mankind has developed day by day. In this context, the message is an important element that is designed in the communication process and aims to develop desired behavior on the other side. Many techniques that are based on verbal and non-verbal communication are applied during the construction and coding of the message. "Metaphor" is one of the main techniques applied in the message production process. Metaphor is a tool that is often used to describe / convey the subject, events and phenomena without perceiving the human mind as a threat. The metaphor is valuable especially for the advertising industry, in terms of "attracting attention to the issue" and "maintaining remembrance". In particular, metaphors, expressed as "expressing for comparing, telling something with something else" is also used as an adjective to affect those who are exposed to the message. With this study, the metaphors applied in the green advertisements will be analyzed and the types of visuals and written expressions supported by these metaphors will be tried to be resolved. It is aimed to determine through the content analysis and semiotics analysis how the interest and effect that is tried to be created on the target group required by the nature of the advertisements are tried to be provided through metaphors in particular. In this context, printed advertising banners that will be selected from simple coincidental choices through the search on Google results obtained in the search with the keywords "green ads" will be analyzed via content analysis. The metaphors used will be evaluated in the topics of (a) written, visual, sign and symbol based, (b) color, drawing, texture, (c) the semantics in terms of straight meaning and associative meaning. The study is important in analyzing how messages that are desired to be given in green advertisements are coded via metaphors.

Keywords: Environment, Green Ads, Metaphor, Content Analysis, Message

TAŞLAMA VE HİCİV USTASI: ABDURRAHİM KARAKOÇ

Dr. Öğr. Üye. Seher ATMACA
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, zseher@gmail.com

ÖZET

Türk Halk şiirinin en önemli şairleri arasında gösterilen Abdurrahim Karakoç 1932 yılında dünyaya gözlerini açan 1966 ve 2012 yılları arasında tartışmasız halk şiirinin en usta kalemleri arasında gösterilmiştir. Onun özellikle Hasan'a Mektuplar ile başlayan hiciv şiirleri yayınlandığı Fedai Dergisinin o tarihlerde altmış bin tiraja ulaşmasına, şiirlerinin geniş halk tarafından büyük beğeni kazanmasına ve ezberlenmesine vesile olmuştur.

Karakoç Seyrani gibi bir hiciv ustası olmak için kendini iyi yetiştirmiş, şiirlerini belli bir olgunluğa getirdikten sonra yayınlamaya başlamıştır. Özellikle Doktor Bey, Hâkim Bey, İsyanlı Sükût şiirleri toplumun her kesimine hitap eden şiir olarak büyük beğeni görmüştür. İyi bir şiir eğitimin yanı sıra kıvrak zekâsı ve arı duru bir dille şiirlerini yazmıştır.

Yaşadığı dönemlerde şiirlerine verilen değerden istifade ederek hiçbir mevki ve makama talip olmamış, yüzlerce bestelenen şiirleriyle kendisinden sonra gelecek şairleri de etkileyen ve etkilemeyen de devam edecek bir şairdir Abdurrahim Karakoç.

Anahtar Kelimeler: Abdurrahim Karakoç, usta, halk şiiri, hiciv, taşlama

QƏRBİ AZƏRBAYCAN ŞİVƏLƏRİNDƏ QƏDİM SÖZLƏR

Filologiya üzrə elmlər doktoru, professor, Bayramov İbrahim MƏHƏMMƏD
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, magistratura.adpu@mail.ru

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, Bədəlova Almaz İBRAHIM
Azərbaycan Dillər Universiteti, magistratura.adpu@mail.ru

ÖZET

İndi Ermənistan adlanan Qərbi Azərbaycan şivələrinin öyrənilməsi XX əsrin 60-cı illərinə təsadüf edir.

Qərbi Azərbaycanın Çəmbərək, Karvansaray, Basarkeçər, Böyük Qarakilsə, Dağ Borçalısı (Calaloğlu, Kalinino), Barana, Ağbaba, Quqark rayonun Azərbaycan şivələri qərb ləhçələrinin, Dərələyəz, İrəvan, Zəngibasar, Qarakilsə (Sisyan), Meğri, Qafan rayonunun Azərbaycan şivələri isə cənub qrupu ləhcələrinin xüsusiyyətlərini özündə əks etdirir (1., s. 22).

Qərbi Azərbaycan şivələrinin leksikası zənginliyi və qədimliyi ilə seçilir və diqqəti cəlb edir. Bu şivələrdə tarixin qədim qatları ilə səsləşən sözlər dilimizin tarixi üçün əhəmiyyət daşıyır.

Qərbi Azərbaycan şivələrində Orxan-Yenisey abidələri, “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanı, M.Kaşğarinin “Divanü-lüğət-it-Türk” əsəri ilə səsləşən kifayət qədər sözlər qorunub saxlanmışdır.

Açar sözlər: Qərbi Azərbaycan, şivə, qədim sözlər

TÜRK LEHÇELERİNDE HAL KATEGORİSİNE İLİŞKİN ORTAK TERİMLERİN TANIMLANMASI

Doç. Dr. Yegane KAHRAMANOVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversiteti, yeganekahramanova5@mail.ru

ÖZET

Türk lehçelerinde kendi sistemliliği ve olgunluğu ile seçilen, sintaktik bağlanma, anlam netleşmesi ve eklerin fonksiyonel istikrarlığı sonucunda gelişen hal kategorisi türk dünyası areyalında ne kadar bütünleştirici mahiyet arz ederse de, tarihi gelişim sürecinde kendine özgü diferensiyal belirtiler de kazanmıştır.

B.A.Serebrennikov, A.N.Kononov, N.Hacıyeva, M.Hamzayev, İ.Geldiyev, F.Zeynalov'un ve diğer birçok türkologların yaratıcılığında Türk dillerinde olan hallanmanın funksiyonal (işlevsel)-semantik mahiyeti, hal eklerinin kökeni, basit ve çift hallanma vb. sorunlu konuların belirlenmesine dair ciddi bilimsel önermeler ileri sürülse de, halen Türk hal sistemine ait bir takım sorunlar çözülmemiş kalmaktadır.

Böyle sorunlu konulardan biri de Türk dillerinde hal kategorisine ait ortak terminolojinin tanımlanmasıdır.

Bekir Çobanzade'nin 1930'da yayınlanan "Türk grameri" kitabında da hal adları Arapça verilmiş, Mirza Kazım Bey'in sunduğu hal adlarına benzer olarak sunulmuştur.

Türk lehçelerinde ismin hallerinin sayısı farklı olduğu gibi, hallerin ayrı ayrı adları da farklı terimlerle ifade edilmektedir. Örneğin:

Hallerin sayısı:

Altı: Azerbaycan, Türk, Tatar, Kırgız, Altay, Nogay, Kumuk, Özbek türkçesinde.

Yedi: Karaim, Karaçay-Balkar, Sarı Uygur, Tuva, Kazak türkçesinde.

Sekiz: Hakas türkçesinde.

Hallerin adları:

Yalın hal:

Azerbaycan türkçesinde "adlık",

Uygur, Tatar, Karaçay-Balkar, Türkmen türkçesinde "baş",

Özbek türkçesinde "boş",

Türkiye türkçesinde "yalin",

Gagauz türkçesinde "temel".

Tamlayan hal;

Azerbaycan türkçesinde "yiyelik",

Türkiye türkçesinde “Tamlayan”;

Tatar türkçesinde "iyalik",

Karaçay-Balkar türkçesinde "yelikçi",

Uygur türkçesinde "egilik",

Özbek türkçesinde "karatgiç" vb.

Görünüşe göre, modern Türk lehçelerinde hal kategorisinin işlevsel özelliklerine rağmen, bu lehçelerde hem hallerin sayı, hem de şu kategoriye ait terimlerde farklılıklar

vardır. Ortak Türk dili konusunun güncel olduğu günümüzde ortak terminolojinin yaradılmasının önemli olduğunu düşünerek Türk hal sistemi ile ilgili bir sıra ortak terimler sunmak niyetindeyiz.

Anahtar kelimeler: Türk Lehçeleri, Hal Kategorisi, Terimler, Hallanma

Bu çalışmalar Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı'na bağlı Bilimin Gelişimi Vakfi'nın mali yardımı ile yerine getirilmiştir - **Grant № EİF/MQM/Elm-Tehsil-1-2016-1(26)-71/07/5**

ESKİ VE ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİNDE YEMEK VE İÇKİ İSİMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Prof. Dr. Mahire HÜSEYİNOVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi, mahirehuseynova5@mail.ru

ÖZET

Tarihin derinliklerinden günümüze kadar yol alan, eski ve çağdaş türk lehçelerinde benzer ve farklı yönlere sahip olan yemek ve içki isimlerinin karşılaştırmalı analizi akraba türk lehçelerinnin dilbilimne çok sayıda yarar olabilir. Eski ve çağdaş türk lehçelerinin sözlük bünyesinin belli bir kısımını yemek ve içki isimleri oluşturuyor ki, bu gıda isimlerinin oluşum ve şekillenmesinde hiç şüphesiz ki, Türkçe aracılık rolünü oynamıştır.

Türk edebiyatının temel direkleri olan bu dört şah eserden üçü türk dillerinin farklı gruplarına, örneğin "Dede Korkut" oğuz grubuna, "Manas" kıpçak grubuna, "Gutadğu bilig" karluk grubuna ait ve mensuptur. "Divanü-lüğat-it-türk" ise evrensel bir eser olarak tüm grup, dil ve lehçelerin üzerinde duran, onların arasında hiçbir ayrımcılık yapmadan kesin olarak hepsini kapsayan ve kendinde toplayan son derece zengin hazinedir. Bilindiği gibi, XI yüzyılda Karahaniler devleti iktidarda idi ve bu devletin etnik içeriğini türk boylarından olan cigiller, yağmalar, tuksılar, arğular, karluglar, türkeşler, uygurlar oluşturuyorlardı.

Çünkü türk lehçeleri, boyları ve günümüzde türk dilleri eski türkçe'nin fonetik, leksi, gramer temeline dayanmıştır. Mahmud Kaşgarlı'nın "Divanü-lüğat-it-türk"eserinde inde yer alan “kömec” (ekmek türü), “öz” (yağlı yemek), “uğut” (içki adı), “ağuc” (yemek türü), “ebek” (çörek türü), “etmek” (çörek), “uva” (yemek adı), “epmek” (çörek), “ikdük” (azuge adı), “uhak” (içki adı), “üğre” (çorba), “avzuri” (çörek), “mün” (çorba), “soğut” (dolma (sarma)), “gurut” (lor peyniri), “tokuç” (çörek), “çağır” (şerab), “kımız” (içki adı), “kavut” (govut), “sücik” (şerab), “sipçü” (çörek türü), “buhsı” (yemek adı), “katma” (çörek adı) ve d. yemek isimlerinin tarihsel varoluş ve şekillenmesinde her bir türk dillerinin ayrıca yeri var.

Anahtar kelimeler: Türk Lehçeleri, Yiyecekler, İçecekler, Diyalektoloji

Bu çalışmalar Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı'na bağlı Bilimin Gelişimi Vakfı'nın mali yardımı ile yerine getirilmiştir* - **Grant № EİF/MQM/Elm-Tehsil-1-2016-1(26)-71/07/5

KAŞGARLI MAHMUD`UN 'DİVANÜ LÜĞAT-İT-TÜRK' ESERİNDEKİ KIPÇAK BELİRTİLİ SÖZLER

Doç. Dr Gönül SAMEDOVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi, samedovakonul74@mail.ru

ÖZET

Makalede Kaşgarlı Mahmud`un Kıpçak dilinin en yükseklerde olduğunu göstermesinden örnekler verilmişdir. Bu onunla açıklanıyor ki, Kaşgarlı Mahmut çoğu zaman "Oğuzla" birlikte "kıpçak", yahut aksine "kıpçak"la birlikte "Oğuz" kelimelerini de kullanmıştır. Kaşgarlı Mahmud`un "Divani Lüğat-it Türk" eserindeki Kipçak belirtili kelimelere ve onların açıklamalı sözlüğünden Türk dilinin zenginliyini gördük. Örneğin: Daha çok adam için *barınglar kamuğ*-yani hepiniz gidin diyorlar. Hitap edilen kişi yaşça ve makamda sayılan kişi olsa, türker ona karşı çoğul halde müracaat ediyorlar. Böylece, *bar* yerine "*baring"* diyorlar. Asıl anlamda "gediniz" demektir. Bundan başka, Oğuzlar ve Kıpçaklar bir adama "*bar*", bir kaç adama "*baring*" diyor, çoğul eki olan *–lar–ı* atıyorlar. Onun yerine *(ng)* ile beraber bir adama acımak ve ya onu ezizlemek isterken *-z* eklenir. Bu kimi örneklerle Kaşgarlı Mahmut Türk dilinin muhteşem olduğunu göstermişdir.

Anahtar kelimeler: Kaşgarlı Mahmud, Divani Lüğat-it Türk, Oğuzlar, Kıpçaklar

ABSTRACT

In the article examples are given of Kashgari Mahmoud's Kipchak language showing that the highest. This is explained by it, Kashgarli Mahmud It has used with "Oghuz" together "Kipchak", or together with "Kipchak", word of "Oghuz" word of most of the time. We saw Kipchak words in the "Divani Lughat-it Turk" work by Kashgari Mahmoud and the richness of the Turkish language from their annotated dictionary. For example: For more man *barınglar kamuğ*- so, they say all of you go. If the person addressed is a respectable person, old age the Turks are applying plural. Thus, they say *bar* instead "*baring".* In the real sense means "gediniz". Furthermore, Oghuzs and Kipchaks says to a man "*bar*", to a few men "*baring*", which is plural suffix *–lar–* they throw. Instead along with *(ng)* a man to pity and *-z* is added to him while trying to love him. Kashgari Mahmoud has shown with these examples Turkish language is great

Key words: Mahmoud Kashgari, Divani Lughat-it Turk, Oghuzs, Kıpchaks

** Bu çalışmalar Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı'na bağlı Bilim Geliştirme Vakfi'nın mali yardımı ile gerçekleştirilmiştir* - **Grant № EİF/MGM/Elm-Tehsil-1-2016-1(26)-71/07/5**

TÜRKÇE'DE GİYİM - KUŞAM SÖZCÜKLERİ İLE OLUŞTURULMUŞ DEYİMLER

Dr. Öğr. Üyesi Nesrin GÜLLÜDAĞ
Iğdır Üniversitesi, nesrin_kars@hotmail.com

ÖZET

Değişen ve gelişen canlı bir varlık olarak tanımladığımız dil, toplumsal ihtiyaçlara göre insan zihninde oluşan kavramları/simgeleri karşılamak amacıyla yeni söz birlikleri oluşturur. Türkçe Sözlük'te, "genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir" olarak tanımlanan deyimler bir toplumun yaşam biçimini, kültürel hazinelerini, inanışlarını örf, adet ve geleneklerini yansıtır. Toplumun ortak estetik zevkinin ürünü olarak ortaya çıkan, bir toplumun yüzyıllar boyunca yaşattığı kültürü, en iyi biçimde dilde muhafaza eden deyimler, kısa ve özlü anlatımlarıyla, az sözcükle çok şey ifade etmeleri boyutuyla, bir dilin sözvarlığını zengin kılan en önemli ögelerdendir. Asıl anlamlarından uzaklaşarak, yeni kavramlar oluşturan bu kalıplaşmış sözler olan deyimler, anlatım gücünü arttırır. Deyimi oluşturan sözcüklerden en az biri az ya da çok gerçek anlamının dışında kullanılır. Hatipoğlu, deyimlerin en az iki, en çok yedi sekiz kelime ile kurulduğunu bildirir. Deyimlerde anlamı güçlendirmek için seci, kafiye, ikileme, eksiltili cümle gibi yapılara rastlanır.

İnsanlık tarihi ile yaşıt olan giyim-kuşam, bireyin statüsünü, ekonomik durumunu ve estetik değerlerini yansıtır.

Bu çalışmada, giyim-kuşam ile ilgili dilimizdeki sözvarlığı içinde yer alan deyimleri tespit ettik. Aba, börk, ceket, don, çarık, çanta, çizme, çul, etek, fes, gömlek, kerrake, kese, kuşak, külah, kürk, pabuç, şalvar, takke vb. sözcüklerle kurulmuş olan deyimler dilbilimsel yöntemlerle incelenecektir.

Anahtar Kelimeler : Deyim, giyim-kuşam, sözvarlığı, dilbilim, anlambilim

GEMİGAYA-GOBUSTAN VE ORHUN-YENİSEY YAZITLARININ DİLBİLİMİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Prof. Dr. Mirvari İSMAYILOVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi, mirvari.ismayilova5@mail.ru

ÖZET

Dünya tarihinde insanlık medeniyetine vazgeçilmez katkılardan biri de yazıdır. Yazının keşfi, insanlık medeniyetinin önemli bir başlangıcıydı.

Çivi yazısının keşfi ve onun geliştirilmesi Sumerin insanlık tarihine en önemli katkısı oldu. Çivi yazıları sillabik (heceleme) yazı örnekleri olarak kabul edilen piktografik yazı (şekli yazı) örneklerinden sonrakı dönemin ürünüdür. En eski yazı örneklerine ise Türklerin ilk beşiği Ön Asya - Azerbaycan'da da eski Türk yerleşim meskenleri Gobustan'da, Gemigaya'da, Türkiye sınırında olan Kalinino ilçesinin Cücekend yerleşim merkezinde, Gence, Şamahı, Mingeçevir, Kazak, Gedebey, Hacıgabul, Pirallahı adası, Nüvedi ve Tebriz - Eher yakınlarında, İçerişehir kabları üze-rinde, şimdi işgal altında tutulan Kelbecer'de, Laçın'da Zengezur bölgesinin Meğri ilçesindeki Gargar Dağı'nda rastlamak mümkündür. Türkler kendi yazılarını kayalar, kil levhalar, sal taşlar, heykeller üzerinde kazıyarak adeta gelecek nesillere kendi muhteşem tarihleri, kültürleri hakkında bilgi aktarımı için sonsuzlaştırmaya çalışmış, unutulmasını istememişlerdir.

Gemigaya-Gobustan alfabesi ve Orhun-Yenisey alfabeleri arasındaki karşılaştırmalar da ilginçtir. Bu karşılaştırma ilk önce böyle düşünmeye izin veriyor ki, onlar farklı alfabelerdir.

Bu anıtlarda işaretleri oluştururken onlara yaklaşımın kendisi farklıdır. Orhun-Yenisey yazısı türk hayat tarzının, şövalyelik sembolünün simgesini (çadır, yay, ok, süngü, kılıç) tarif eden işaretler temelinde oluşmuştur. Gemigaya-Gobustan yazıları, felsefi düşünceleri, inançları sembolize eden işaretler bazında yaranmıştır.

Azerbaycan'da bulunmuş Gemigaya, Gobustan, Kelbecer, Mingeçevir yazıları, ayrıca Orhun-Yenisey yazılı anıtları, "Avesta"dan, Sümer'in ok şekilli yazılarından bu yana hepsi Türk düşüncesinin ürünüdür ve "Türkçe" düşünmeden onları anlamak, doğru okumak olmaz. Daha ileri giderken demek isteriz ki, modern alfabelerin temelinde eski Türk düşüncesinin ürünü olan alfabeler duruyor.

Anahtar kelimeler: Türk lehçeleri, Gemigaya ve Gobustan yazıtları, Orhun-Yenisey Yazıtları

Bu çalışmalar Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı'na bağlı Bilimin Gelişimi Vakfı'nın mali yardımı ile yerine getirilmiştir* - **Grant № EİF/MQM/Elm-Tehsil-1-2016-1(26)-71/07/5

LOUIS ALTHUSSER'E GÖRE DEVLETİN İDEOLOJİK AYGITLARI VE KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ İDEOLOJİK İŞLEVLERİ

Arş. Gör. Dr. Erkan DİKİCİ
Gümüşhane Üniversitesi, dikicierkan@gmail.com

ÖZET

Dünya üzerinde bir güç oluşturan kapitalist sistem, sahip olduğu düşünceyi yaygınlaştırmak için bir takım unsurlara başvurmuştur. Kitle iletişim araçları vasıtasıyla medya, ilettiği mesajlarla hedef olarak gördüğü kitleleri etkilemesi açısından ideolojik bir unsur olma özelliğine sahiptir. Toplumu şekillendirmek ve kontrol altında tutmak gibi bir görev üstlenen kitle iletişim araçları, kapitalist sistemin amacına yönelik bir araç haline gelmiştir. Yönetim gücünü elinde bulunduranlar, kitle iletişim araçları ile birey ve toplum üzerinde etkin olmuştur. Louis Althusser'in bakış açısıyla ifade edilirse, kitle iletişim araçları, devletin ideolojik aygıtlarından biri haline gelmiştir. Buna göre, devletin ideolojik aygıtları olarak kitle iletişim araçları, yalnızca kapitalist sistemin kar elde ettiği bir alan olmanın yanı sıra ideolojik hegemonyanın sürdürülmesinde de rol oynamıştır. Bu bildiride, kitle iletişim araçlarının sahip olduğu ideolojik işlevlerin üzerinde durulmuştur. Bu bağlamdan hareketle, Louis Althusser'in "İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları" isimli çalışmasından hareketle, devletin ideolojik söylemlerinin ileticisi/taşıyıcısı görevini üstlenen kitle iletişim araçları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Louis Althusser, Kitle İletişim Araçları, İdeoloji, Devletin İdeolojik Aygıtları, İletişim

AZERBAYCAN TÜRKÇESININ BATI AZERBAYCAN AĞIZLARINDA ASSİMİLYASİYA VE DİSSİMİLYASİYA OLAYI

Arş. Gör. Elvan CAFAROV
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi, elvancafarov78@mail.ru

ÖZET

Dilin diğer yönlerinde olduğu gibi fonetik yapısında da bir takım olay ve yasalar vardır. Bunlardan edebi dilde stabilize olanlar yasa olarak kabul edilir. Konuşma dilinde kullanılan, edebi dilde yasal hukuk kazanmayanlara ise olay denir. Çağdaş Azerbaycan Türkçesinin bir çok fonetik olayları vardır. Çağdaş Azerbaycan Türkçesindeki fonetik olay ve yasalar bunlardır:

Olaylar:

1) assimilyasiya 2) dissimilyasiya (aykırılaşma), 3) sesartımı (ses türemesi), 4) sesdüşümü, 5) metateza (yerdeyişme),

Yasalar:

1) aheng (uyum) yasası, 2) cingiltileşme (ötümlüleşme) yasası,

Bunların bazısı tamamen yasa gibi stabilize edilmiş, bazılarınınsa dahilinde halen hem yasa, hem de olay özelliği mevcuttur

Assimilyasiya (benzeşme) olayı.

Assimilyasiya Batı Azerbaycan ağızlarında sık rastlanan ses olaylarından biridir. Çok yaygın şekilde kullanılan assimilyasiya olayına aşağıdaki şekillerde raslıyoruz.

-rl>rr assimilyasiyasi

Bir çok kelimede kesin olan assimilyasiyalardan biridir. Bazı kelimelerde "l" sesi ilerleyici assimilyasiya yoluyla "r" sesine dönüşüyor. Bu Batı Azerbaycan ağızlarında çok yayğın olan assimilyasiyalardandır. Örn:

Çemberek, Çaykend şivesinde: yerrerimizin<yerlerimizin. Yerrerimizin adın deyirem ha.

Çemberek, Toluca şivesinde: dıvarrarın<divarların. Divarrarın eni bu boyda.

Dissimilyasiya (aykırılaşma) olayı.

Biliriz ki, sözdeki eş seslerden seslerden biri diğerini etkileyerek onu başka sese dönüştüren zaman dissimilyasiya olayı baş verir.

Bazi kelimelerde söz sonlarındaki "r" ünsüzünün yerini "l" ünsüzü alır. Bu olay çok yayğın olmayan ses olaylarındandır.

Hrazdan şivesinde: zerel<zerer. Zerel yohdu, savetin vahdında ora yahşıydı.

"ç" Ünsüzünün "ş" Olması

Bazı kelimelerde "ç" ünsüzünün yerini "ş" ünsüzü alır.

Kalinino şivesinde: gaşgınnıh<gaçgınlıg. Orda gaşgınnıh tüşende yeddi-sekgiz kend hamısı bir kende yığılmışdı.

Assimilyasiya ve dissimilyasiya olayları ile ilgili araştırmanın tamamı tam metinde yer almıştır.

Anahtar kelimeler: Batı Azerbaycan, Ağızlar, Assimilyasiya, Dissimilyasiya

Bu çalışmalar Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı'na bağlı Bilimin Gelişimi Vakfı'nın mali yardımı ile yerine getirilmiştir* - **Grant № EİF/MQM-3-Shusha-2014-7(22)-05/03/5

LINGUO-POETIC PROPERTIES OF SUFFIXES THAT CREATE MORPHOLOGICAL PARALLELISM IN AZERBAIJAN AND ENGLISH

Gulanbar R. ABBASOVA
Baku State University, gulenbermuslumova@yahoo.com

ÖZET

The paper deals with the linguo-poetic properties of suffixal morphemes in the Azerbaijan and English languages. In the linguo-poetic researches of both languages which belong to different linguistic typology the issues related to definition and distribution of suffixal morphemes have been identified. The types of suffixal morphemes, their use and distribution, as well as their frequency of use have been investigated by the aid of poetical samples of stated languages. The study found out common features and diversity among linguo-poetic properties of suffixal morphemes in these languages. Indeed as Azerbaijan and English belong to various linguistic typology, it definitely influenced the issues related to definition, distribution and use of suffixal morphemes in forming morphological parallelisms.

Suffixal morphemes that only carry grammatical features, specify a relationship between other morphemes and don't have a sense by themselves and, additionally, always occur in combinations or by means of adding them to stem morphemes are among the ways that create morphological parallelisms. In a distinction within the set of morphemes that are bound they can be further divided into inflectional affixes and derivational affixes. This distribution which is specific for both languages helps to identify the cases forming morphological parallelism. Furthermore, it is noted that these cases are closely related to the bound and free forms of morphemes and their distribution and use. These cases ease to explore linguo-poetic properties of stated languages and gave a new path to the study.

Key words: morpholgical parallelism; suffixes; suffixal morpheme; linguopoetics; Azerbaijan; English; inflectional affixes; derivational affixes

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAZMA KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Dr. Öğr. Üyesi Selma ERDAĞI TOKSUN
Kafkas Üniversitesi, selma_erdagi@hotmail.com

ÖZET

Yazma dilin dört temel becerisinden biridir. Bu beceri insanoğlunun varoluşundan günümüze süregelmiş ve insanın kendini ifade etmesi, duygu ve düşüncelerini anlatması, dahası iletişim kurabilmesi için kullandığı temel bir ihtiyaç ve araç haline gelmiştir. Bireylerin günlük yaşamlarında soyut ve karmaşık olguları anlama, açıklama ve daha çok ifade gücünü arttırma adına metaforları sıklıkla kullandıklarını görmekteyiz. Metaforlar bu anlamda aynı zamanda iletişime ve ifade becerilerine de katkı sağlayabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin yazma kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemektir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomoloji) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde (1, 2, 3, 4. Sınıf) öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Yazma kavramı hakkında Türkçe öğretmen adaylarının metaforik algılarını belirlemek üzere yapılan bu çalışmada 218 öğretmen adayından veri toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesi için içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bulgular ve sonuç kısmına daha sonra yer verilecektir.

Anahtar kelimeler: Yazma, Metafor, Türkçe Eğitimi

'SULTAN GELİN', 'TATLI DİLLİM', 'BİZİM AİLE' FİLMLERİNİN EVLİLİK ŞEKİLLERİ VE GEÇİŞ DÖNEMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Eylem Selver Tuğçe BAYAZİT
Gaziosmanpaşa Üniversitesi, estb1234@hotmail.com

ÖZET

Türk kültüründe geçiş dönemleri, doğum, sünnet, evlenme ve ölüm gibi farklı başlıklar altında incelenmektedir. İnsan hayatı için oldukça önem arz eden bu aşamalarda ise geçmişten günümüze kadar uygulanagelmiş çeşitli pratikler ve uygulamalar görülmektedir. Bu uygulamalarda, bugün popüler kültürün ve teknolojinin etkisi ile farklılaşmalar ve değişimler göze çarpar. Bu değişimler kırsal kesimlerde görece daha az iken şehirlerde ise dönemin modası haline gelen şekilleri ile sürekli dönüşmeye devam etmektedir. Bu tarz değişimlerin en güzel tanıklarını şüphesiz Türk sinemasında görmekteyiz. Yeşilçam adı da verilen Türk film endüstrisinde üretilen binlerce film bu kültürel dönüşümleri yansıtmada son derece başarılıdır.

Toplumca kabul edilen önemli bir geçiş dönemi evlenmedir. Gerek soyun devamı gerekse peygamberimizin bu konudaki hadisleri evliliği toplum nazarında kutsal kılmıştır. Bu çalışmada evlilik çeşitlerinin yer aldığı Türkan Şoray'ın başrolünü oynadığı 'Sultan Gelin', Tarık Akan ve Filiz Akın'ın yer aldığı 'Tatlı Dillim', Adile Naşit ve Münir Özkul'un başrollerini paylaştığı 'Bizim Aile' isimli sinema filmleri ele alınmıştır. İzlenen bu filmler geçiş dönemleri bakımından incelenmiş, buna bağlı olarak dönem içerisinde uygulanan adetler ve pratiklerdeki dönüşümler ortaya konularak bu filmlerde karşımıza çıkan evlilik çeşitleri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: evlilik, geçiş dönemi, Türk Sineması, evlilik şekilleri, pratikler

GELENEĞİ REDDETMEYEN BİR YENİLİKÇİ: CELAL NURİ İLERİ

Arş. Gör. Dr. Erkan DİKİCİ
Gümüşhane Üniversitesi, dikicierkan@gmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde 18. yüzyılda ortaya çıkan Batılılaşma hareketi, Osmanlı Devleti'ni etkisi altına almıştır. II. Meşrutiyet döneminde, Osmanlı Devleti'nde görülen Batılılaşma hareketinin zirveye ulaştığı görülmüştür. Bu süre zarfında birçok Osmanlı aydını tarafından yaşanan sorunlar tespit edilmiştir. Ayrıca bu aydın sınıfı, bir takım fikir akımları içerisinde görüşlerini ortaya koymuştur. Dönemin aydınları içerisinde yer alan aydınlardan birisinin de Celal Nuri İleri olduğu görülmektedir. Celal Nuri her ne kadar Batıcılığın bir temsilcisi olarak görülse de, aslında bu kötü gidişatın düzeltilmesi açısından bütün fikir akımlarına ılımlı bakmıştır. Gerek Osmanlı Devleti, gerekse Türkiye Cumhuriyeti bünyesindeki Türklerin, kötü gidişatı önledikten sonra ilerleme ve gelişme gösterebilmesi için görüşlerini dile getirmiştir. Celal Nuri, bu yolda var olan problemleri dile getirmekle kalmamış, aynı zamanda çözüm yolları önermiştir. Türk İnkılâbı fikriyle bir yol haritası ortaya koymuştur. Böylece çözüm önerileri ile birlikte Batı'nın seviyesine ulaşan ve Batı'yı geride bırakabilecek Türk toplumunun ilerlemesi adına Celal Nuri'nin bir takım alanlarda uygulanması gerektiğini düşündüğü inkılâplardan bahsetmiştir. Çalışmaya konu olan Celal Nuri, aslında tamamen Batıcı bir aydın olmamıştır. Çünkü Celal Nuri'nin düşünce yapısında, geleneği reddetmeyen, geleneğin özündeki değerlere bağlı kalarak bir takım inkılâplar gerçekleştirilmesi ve Türk toplumunun bu bilinçle bir değişim gerçekleştirme düşüncesi ön plana çıkmıştır. Bu çalışmada, Batılılaşma karşısında "geleneği reddetmeyen bir yenilikçi" olarak Celal Nuri'nin biyografisine yer verilmiştir. Bu bağlamdan hareketle, Celal Nuri'nin, hayatı, eserleri ve başlıca çalışma alanları hakkında bilgilerin paylaşılarak tanıtılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Celal Nuri İleri, Batılılaşma, Osmanlı Devleti, Batıcılık, Gelenek

DİL VE SÖYLEM KAVRAMLARININ MEDYADA KULLANILAN SÖYLEMSEL PRATİKLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME

Elif TANER
Iğdır Üniversitesi, elif.taner@igdir.edu.tr

ÖZET

Dil toplumsal iletişimi sağlayan bir araç olduğu için, "*geçerlilik*" ve "*doğruluk*" iddiası taşımaktadır. Bundan dolayı siyasette de dilin hangi biçimlerde kullanıldığı önemli olmaktadır. Dil, istenilen prensiplere göre doğru kullanıldığında siyasal iletişimde başarıya ulaşmaktadır. Günümüz toplumlarında "ideolojik dilin" kullanımı ile alakalı farklı tartışmalar yaşanmaktadır. Medya alanında yapılan eleştirel yaklaşımlar arasında, yapısalcı yaklaşım tarzı medyayı, ideolojik gücün kaynağı olarak görürken, ekonomi politik yaklaşım medyanın ekonomik temelleri ile bağlantısını eleştirel bir tutumla "sorunsallaştırmaktadır." Kültürel çalışmalar ise medyayı, toplumsal kabullerin, ikna gücünün temellendirildiği ya da kaybedildiği bir "alan" olarak görmektedir. Eleştirel yaklaşım, medyanın ideolojik gücüne vurgu yaparak, bu gücün varlığını kabul etmektedir. Medya ideolojinin, toplumda yayılmasının ve kabul edilmesinin en önemli araçlarından biridir. (Toruk, Sine, 2012: 354). Eleştirel kuramın öncülerinden Fransız dilbilimci Saussure, dilbilim çalışmalarının temelini atmıştır. Saussure "dil" ile "söz" ayrımını yaparak kendinden sonra gelen çalışmalara yol gösterici olmuştur. Ona göre dil, kullanım alanları herkes için genel geçer olan kurallı bir sistemsel yapıdır. Söz ise dilin, kişilerin kendi kullanım şekillerini temsil etmektedir. Dil ile ideoloji arasındaki bağlantıları ilk inceleyen kişi Volosinov'dur. Volosinov'un çalışmaları karşıtlık halinde bulunan toplumsal çıkar gruplarının "göstergeler" halindeki mücadelelerine değinmektedir. Dolaysıyla yapılacak olan çalışmada dil ve söylem kavramı toplumsal yapının; güç ilişkileri, değerler, ideolojiler ve kimliklerin yansıtılması açısından hangi parametreleri sunduğu yapılacak litaratür taraması yöntemi ile ortaya çıkarılacaktır.

Anahtar kelimeler: Dil, Söylem, İdeoloji, Kimlik

EVALUATION OF DIFFERENT WALNUT GENOTYPES (*Juglans regia* L.) AS SEEDLING ROOTSTOCKS

Prof. Dr. Yaşar AKÇA
University of Gaziosmanpaşa, akca66@gmail.com

Esra SAMSUNLU
University of Gaziosmanpaşa

ABSTRACT

The aim of this study was comparing the some walnut genotypes (Pedro, Chandler, Hartley, Bilecik, Yalova-3, Şebin, Kaman 1, Kaman 5, 60/01) as seedling rootstocks. In this study, the germination rate, plant height, plant diameter and the coefficient value of plant diameter was investigated.

The average of germination rate was changed 65.00% (60/01) to 88 % (Kaman 1). The highest germination ratio was obtained from Kaman-1 (88%), Kaman 5 (86%) and Bilecik (83%).The lowest germination rate was found 60-01(%659 and Pedro (%69).

Average plant diameter was determined 5,09 mm (Hartley) to 8.48 mm (Kaman-5). The lowest seedling diameter were noted from Pedro (6,46 mm), Şebin (6,83 mm) ve Yalova 3 (6,67 mm) mm). The highest seedling diameter values were noted from Kaman 5 (8,48 mm), Kaman 1 (8,31 mm) ve Bilecik (7,88mm).

The lowest coefficient value of plant diameter values was found Hartley (%10,00) Pedro (%10,37) ve Kaman 1 (%12,60), The highest coefficient value of plant diameter values was observed Yalova 3 (%36,91),Chandler (%31,31) ve Şebin (%28,88). The walnut cultivars Kaman1, Kaman 5 and Bilecik with high weighted-rankid scores were determined to be used as seedling rootstock.

Keywords: Walnut, seedling rootstocks, rootstocks growth, germination rate

EVALUATION OF KAZAKHSTAN WALNUT GENETIC RESOURCES

Prof. Dr. Yaşar AKÇA
University of Gaziosmanpaşa, akca66@gmail.com

Dr. Acibaeva Zaida SAGADİLLAKIZI
Hoca Ahmed Yesevi International Kazak-Türk University

Dr. Yusupov Bahadır YULDAŞULU
Hoca Ahmed Yesevi International Kazak-Türk University

Dr. Erdenov MURAD
Hoca Ahmed Yesevi International Kazak-Türk University

ABSTRACT

Kazakhstan has very rich walnut genetic resources. But, there are no projects carried out on walnut variety breeding program in Kazakhstan. The Kazakhstani government has projects in cooperation with Russia, USA, Bulgaria, Czechoslovakia and Polanyi on plant breeding. Turkey is the only involved as a partner in a course organized programs for wheat breeding in Kazakhstan. This research is the first plant breeding project in the between Turkey and Kazakhstan. This research was carried out between 2015-2018.The walnut genetic resources grown from seed in Jabağıl, Tülkıbas, Sayram, Lenger, Kazakhstan Kentau region and in the Botanical Garden was examined. 47 genotypes were pre-selected according to lateral bud fruitfulness, disease and pest indications. 10 genotypes with high nut quality and high yield were selected. These genotypes are grafted onto seedling walnut rootstocks in Turkey. All of the grafted genotypes have fruit at the first year. We used 2 genotypes as male parent in walnut variety breeding program in Turkey. The average of 47 genotypes of nut weight (g) varied between 6,21±0,75 to15,18±0,75, kernel weight (g) changed to 2,36±0,12-6,64±0,20, kernel ratio (%) was calculated as 33,55±3,76- 70,96±1,54.The average nut length, nut diameter was found 2,65±0,11- 4,19±1,26; 2,65±0,07- 3,39±0,14 respectively.

Keywors: Wlanut, Variety breeding, Kazakhstan, Nut quality

IĞDIR İLİNDE SÜS BİTKİSİ OLARAK KULLANILAN VE PEYZAJ DÜZENLEMELERİNDE KULLANILABİLECEK DOĞAL BİTKİ TAKSONLARI

Dr. Öğr. Üyesi Belkıs MUCA
Öğr. Gör. Duygu AKDUMAN
Öğr. Gör. Merve KUŞÇUOĞLU
Iğdır Üniversitesi, belkis.muca@igdir.edu.tr

ÖZET

Iğdır ili dünya üzerinde 4 ülkeye sınırı olan konumuyla, önemli ve stratejik bir noktadadır. Bulunduğu bölgeye rağmen mikroklima ve farklı ekolojik koşullar sebebiyle sahip olduğu bitki türleri bakımından zenginlik göstermektedir. Özellikle farklı illere sınır olduğu alanlarda iklim farklılıklarından ötürü bu zenginlik artış göstermektedir. Bu nedenle Iğdır ilinin peyzaj düzenlemelerinde kullanılabilecek ve peyzaja uyarlanabilecek birçok bitki taksonu bulunmaktadır. Bu çalışma, Iğdır il merkezinde peyzaj düzenlemelerinde kullanılan bitki çeşitlerini belirlemek; Iğdır ilinde doğal olarak bulunan ve peyzaj alanlarında kullanılabilecek bitkilerin potansiyelini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışmamız kapsamında Iğdır il merkezinde peyzaj düzenlemelerinde kullanılan bitkilerin listesi tarafımızdan hazırlanmıştır. Iğdır ilinde doğal olarak yayılış gösteren ve peyzajda kullanılabilecek bitkilerin belirlenmesinde Türkiye Florası başta olmak üzere birçok flora eserinden ve yapılmış çalışmalardan faydalanılmıştır. Ayrıca yaptığımız arazi çalışmalarında tespit edilen bitki kayıtlarından faydalanılmıştır. Peyzaj düzenlemelerinde kullanılabilecek doğal bitki taksonları bu çalışma sonucunda listelenmiştir.

Iğdır il merkezinde peyzaj düzenlemelerinde kullanılan bitkilerin listesi aşağıda listelenmiştir.

Betula alba, Ligustrum vulgare, Robinia pseudoacacia, Ulmus minör, Robinia hispida, Morus nigra cv. pendula, Syringa vulgaris, Tilia tomentosa, Picea pungens, Cedrus atlantica, Malus floribunda, Prunus serrulata, Aesculus hippocastanum, Thuja orientalis, Pittosporum tobira, Berberis thunbergii, Euonymus japonica aurea, Wisteria sinensis, Parthenocissus quinquefolia, Radicans sp., Viola tricolor, Vinca majör, Brassica oleracea var. chrysanthemum, Tulipa spp., Narcissus tazetta, Tagetes patula, Salvia splendens, Petunia sp., Cupressocyparis leylandii, Rosa x odorata, Campsis spp., Cupressus arizonica, Cupressus marcrocarpa cv Goldcrest, Buxus sempervirens, Fraxinus ornus, Goura lindheimeri, Elaeagnus angustifolia, Gleditsia triacanthos, Cercis siliquestrum.

Anahtar Kelimler: Süs bitkisi, Peyzaj, Iğdır, Türkiye

EFFECT OF SALT STRESS TO PLANT GROWTH OF DIFFERENT SPECIES of WALNUT ROOTSTOCKS

Prof. Dr. Yaşar AKÇA
University of Gaziosmanpaşa, akca66@gmail.com

Umut ŞAHIN
University of Gaziosmanpaşa

ABSTRACT

This study was conducted to determine the effects of salt stress on the plant growth in different walnut rootstocks. Two-old year grafted Chandler plants onto seedling rootstocks of Juglans sieoboldiana L., Juglans nigra L. and Paradox were used. The different four irrigation water salinity (T0=0,3 dS/m-control, T1=1,5 dS/m, T2=3 dS/m, T3=5 dS/m) were used to determine the salt tolerance levels of walnut rootstocks. The experiment was designed by factorial design in randomized blocks. The plants were planted in pots with dimensions of 45 cm 60 cm. Sodium bicarbonate (NaHCO3), magnesium chloride (MgCl2) and calcium chloride (CaCl2) salts were used as salt sources. The shoot length change rate (%) varied between 77,57 (Juglan nigra)- 81,83 (Paradox) for T0 salinity treatments and between 55,60 (Juglans sieboldiana)- 56,84 (Paradox) for T3 treatments. The plant diameter change rate (%) varied between 75,10 (Juglans nigra) – 99,22 (Paradox) for T0 treatments and 60,63 (Juglans nigra) to 80,97 (Paradox) for T3 treatments. The average root length (cm) found between 30,75 cm (Juglans nigra) – 37,50 (Paradox) for T0 treatments, and 8,91 cm (Juglans nigra) - 21,50 cm (Paradox) for T3. The average fresh root number changed between 19,00 (Juglans sieboldiana) – 22,16 (Paradoks) for T0 treatments and, 6,41 (Juglans nigra) ile 8,08 adet (Paradox) for T3 treatments. Depending on the increased salt stress concentration, shoot length, plant diameter, average root length and average fresh root number decreased. The order of tolerance to salt stress according to plant growth is presented in descending order: Paradox >Juglans sieboldiana >Juglans nigra

Keywords: Salinity, Walnut rootstocks, Plant growth, Abiotic stress

DONDURMANIN MİNERAL İÇERĞİ ÜZERİNE DİKEN ÜZÜMÜ (*Berberis vulgaris*) İLAVESİNİN ETKİSİ

INFLUNECE OF BARBERRY (*Berberis vulgaris*) ADDITION ON THE MINERAL CONTENT OF ICE CREAM

Bayram ÜRKEK
Gümüşhane Üniversitesi,bayramurkek@gumushane.edu.tr; bayramurkek@hotmail.com

ÖZET

Dondurma, her yaşta tüketici tarafından arzu edilen ve yüzyıllardır tüketilen bir süt ürünüdür. Süt ürünleri, bazı mineraller açısından fakir olmasına rağmen, Ca, Na gibi bazı mineral elementler açısından oldukça zengindir. Son zamanlarda, dondurmanın birçok özelliğini geliştirmek için dondurma üretiminde farklı formülasyonlar denenmektedir. Bu amaçla dondurma formülasyonlarında dondurmaların besinsel ve fizikokimyasal özelliklerini iyileştirmek için birçok meyve ve sebze kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, farklı oranlarda (%0, %5, %10 ve %15) diken üzümü (BB) ilavesinin, dondurmanın mineral içeriği üzerindeki etkisini belirlemekti. Dondurmaların üretiminde kullanılan meyveler Gümüşhane ili Şiran ilçesinden toplanmıştır. Kontrol örneğinin üretiminde BB eklenmemiştir. Diğer örnekler; %5 BB içeren örnekler BB5, %10 içerenler BB10, %15 içerenler ise BB15 olarak isimlendirilmiştir. Dondurma örneklerinin mineral madde içeriklerinin belirlenmesinde İndüktif Eşleşmiş Plazma spektrofotometresi (ICP-MS) kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS17 kullanılmıştır. P içeriği BB'nin ilavesinden etkilenmezken ($P>0.05$), BB'nin ilavesinin dondurma örneklerinin diğer mineral madde içerikleri üzerinde (Na, Mg, S, K ve Ca) önemli bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir ($P<0.01$). Dondurma örneklerinin S ve Fe içerikleri BB konsantrasyonunun artışına bağlı olarak azalırken, sadece K içeriği artmıştır ($P<0.05$). En yüksek Mg ve Ca içeriği BB5 örneğinde belirlenmiştir. Kontrol örneği ve BB5 kodlu örneğin Na ve Zn miktarları bakımından istatistiksel olarak önemli bir fark yoktu ($P>0.05$), ancak bu değerler diğer örneklerden daha yüksekti ($P<0.05$). BB10 örneği en yüksek Ni değerine sahipti. BB ilavesi, dondurma örneklerinin bazı mineral madde içeriklerini arttırmak için kullanılabilir. Özellikle %5 oranında BB içeren örneğin Na, Mg, S, Ca, Fe ve Zn içerikleri diğer örneklere (BB10 ve BB 15) göre daha yüksekti. Sonuç olarak, dondurma üretiminde %5 oranında BB eklenebilir.

Anahtar kelimeler: Dondurma, diken üzümü, mineral bileşimi

ABSTRACT

Ice cream is a dairy product which is desirable by consumer at every age, and has been consumed for centuries. The dairy products are quite rich in terms of some mineral elements such as Ca, Na, although they are poor in terms of some minerals. Recently, different formulations in ice cream production are tested to improve many properties of ice cream. With this purpose many fruit and vegetable are used in ice cream formulations to improve nutritional and physicochemical properties of ice cream. The aim of this study was to

determine the influence of barberry (BB) addition at different concentrations (0%, 5%, 10% and 15%) on the mineral content of ice creams. The BB fruits which used in production of ice cream were collected from Siran in Gümüshane in Turkey. BB was not added to control sample. Other samples were named BB5, BB10, BB15 containing 5%, 10%, 15% BB, respectively. The mineral contents of ice cream samples were detected by Inductively Couple Plasma spectrophotometer (ICP-MS). The SPSS17 was used to analysis of data. The addition of BB had a significant effect on the other mineral contents (Na, Mg, S, K and Ca) ($P<0.01$), while P content was not affected by addition of BB ($P>0.05$). S and Fe contents of ice cream samples decreased depending upon increment of BB concentration, while only K content increased ($P<0.05$).). The highest Mg and Ca values were determined in sample BB5. Na and Zn amounts of control sample and sample BB5 were statistically same ($P>0.05$), but these values were higher than other samples ($P<0.05$). The sample BB10 had the highest Ni value. BB may be used to increase the contents of some mineral of ice cream. Especially, the sample containing 5% BB had higher Na, Mg, S, Ca, Fe and Zn contents according to other samples. As a result, BB should be added to 5% in the ice cream formulations.

Keywords: Ice cream, barberry, mineral composition

SORGUM BİCOLOR CAMTA TRANSKRİPSİYON FAKTÖRLERİNİN GENOM ÇAPLI ANALİZİ

Damla DURULAR
Erzurum Teknik Üniversitesi, damla.durular69@erzurum.edu.tr

Ayşegül KASAPOĞLU
Erzurum Teknik Üniversitesi, ayse.kasapoglu98@erzurum.edu.tr

Dr. Arash HOSSEİN-POUR
Erzurum Atatürk Üniversitesi arash.pour@atauni.edu.tr

Prof. Dr. Kamil HALİLOĞLU
Erzurum Atatürk Üniversitesi, kamilh@atauni.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Emre İLHAN
Erzurum Teknik Üniversitesi, emre.ilhan@erzurum.edu.tr

ÖZET

Kalmodulin bağlayıcı transkripsiyon akivatörü olan CAMTA gen ailesi, bitki familyasında karakterize edilmiş Kalmodulin bağlayıcı transkripsiyon faktörleridir. CAMTA gen ailesi hastalıklara karşı direnç, biyotik ve abiyotik stres etmenlerine karşı yanıt gibi çeşitli biyolojik süreçlerde önemli roller üstlenmektedir. Bu çalışmanın amacı *Sorghum bicolor* bitkisinde in siliko olarak CAMTA gen ailesi üyelerini genom çapında belirleyerek bazı özel karakterlerle kimlik kazandırmaktır. Sorgum genomunda 7 adet Sobic-CAMTA proteini belirlenmiştir. Bu proteinler 95.22 kDa (Sobic-CAMTA-6) ile 114.86 kDa (Sobic-CAMTA-5) ağırlığındadır. Bu proteinlerin amino asit sayısı 845 (Sobic-CAMTA-6) ile 1030 (Sobic-CAMTA-5) arasındadır. Sobic-CAMTA genleri arasında tahmini olarak belirlenen ekzonların sayısı en düşük 10 en yüksek 13 olup ortalama ekzon sayısı 12'dir. İntronların sayısı ise en düşük 10 en yüksek 12 olup ortalama intron sayısı 11'dir. İzoelektrik noktaları ise 5.55 (Sobic-CAMTA-5.) ile 8.36 (Sobic-CAMTA-4) arasında değişmektedir. Sobic-CAMTA-2/Sobic-CAMTA-3 tandem duplike genler iken, Sobic-CAMTA-3/Sobic-CAMTA-5 ve Sobic-CAMTA-6/Sobic-CAMTA-7 ise segmental duplike genler olarak tespit edilmiştir. Yapılan filogenetik analizler sonucunda *Sorghum bicolor* ile *Arabidopsis thaliana* ve *Zea mays* bitkilerinin CAMTA proteinleri 3 ana grupta (A, B ve C) kümelenmiştir. *Sorghum bicolor* bitkisinin farklı dokularında farklı azot kaynağı uygulaması ile Sobic-CAMTA genlerinin ifade profilleri belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonuçları, *Sorghum bicolor* bitkisinde CAMTA transkripsiyon faktörü gen ailesinin moleküler yapısının anlaşılması için önemli bilgiler sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Sorghum bicolor*, genom çaplı analizi, gen ifadesi, sinteni analiz

SORGUM GENOMUNDA BES1 TRANSKRİPSİYON FAKTÖR AİLESİNİN GENOM ÇAPLI ANALİZİ

Ayşegül KASAPOĞLU
Erzurum Teknik Üniversitesi, ayse.kasapoglu98@erzurum.edu.tr

Damla DURULAR
Erzurum Teknik Üniversitesi, damla.durular69@erzurum.edu.tr

Dr. Arash HOSSEİN-POUR
Erzurum Atatürk Üniversitesi arash.pour@atauni.edu.tr

Prof. Dr. Kamil HALİLOĞLU
Erzurum Atatürk Üniversitesi, kamilh@atauni.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Emre İLHAN
Erzurum Teknik Üniversitesi, emre.ilhan@erzurum.edu.tr

ÖZET

BES1 transkripsiyon faktörü ailesi bitkilerde büyüme ve gelişme, hormon tepkileri, biyotik ve abiyotik stres şartlarına karşı yanıtlarda önemli rol oynayan gen ailelerinden biridir. Bu çalışmanın amacı *Sorghum bicolor* bitkisinin farklı dokularında farklı azot kaynakları uygulanarak bu dokulardaki BES1 transkripsiyon faktörünün ifade profillerini belirlemek ve in siliko olarak BES1 gen ailesinin üyelerini genom çapında tespit ederek karakterize etmektir. Sorgum genomunda 9 Sobic-BES1 proteini belirlenmiştir. Bu proteinlerin moleküler ağırlıkları 35.271 ila 80.537 kDa arasındadır. Bu proteinlerin amino asit sayıları en düşük 190 (Sobic-BES1-5) ve en yüksek 716 (Sobic-BES1-6) olarak elde edilmiştir. İzoelektrik noktaları 5.0 ile 10.7 arasındadır. Tahmini olarak belirlenen ekzonların sayısı en düşük 2 ile Sobic-BES1-7, Sobic-BES1-5 ve Sobic-BES1-8 genlerinden ve en yüksek 10 ile Sobic-BES1-6 geninden elde edilmiştir. Sobic-BES proteinleri ile *Arabidopsis thaliana* ve *Oryza sativa* türlerinin proteinleri arasındaki ilişkiler filogenetik analizler aracılığıyla tespit edilmiştir. Sobic-BES1-4/Sobic-BES1-9 genleri arasında segmental duplikasyon belirlenmiştir. Biyoinformatik analizler aracılığıyla Sobic-BES1 proteinlerinin motif bölgeleri elde edilmiştir. Çalışmamızdan elde ettiğimiz verilere göre farklı azot kaynaklarının (kontrol, amonyak, nitrat, üre ve gübre) uygulandığı kök ve sürgün dokularında kontrole göre en yüksek ifade gösteren gen Sobic-BES1-4 iken kök dokularında en düşük ifade gösteren gen Sobic-BES1-8 ve sürgün dokularında en düşük ifade gösteren gen Sobic-BES1-1 olmuştur. Sonuçlarımız fonksiyonel gen araştırmaları için bir temel sağlayacak olup, *Sorghum bicolor*'da BES1'lerin anlaşılmasına katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: BES1 transkripsiyon analizi, *Sorghum bicolor*, gen ifadesi, sinteni analizi

BAL ARISI (*APİS MELLİFERA* L.,) KOLONİLERİNDE, *VARROA DESTRUCTOR*'IN KONTROLÜNDE OKSALİK ASİT, LAKTİK ASİT, TYMOVAR® VE FLUVALİNATE ETKİNLİĞİNİN KARŞILAŞTIRILARAK, KOLONİ GELİŞİMİ VE BAL VERİMİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

THE EFFECT OF OXALIC ACID, LACTIC ACID, TYMOVAR® AND FLUVALINATE ON THE CONTROL OF VARROA DESTRUCTOR IN HONEY BEE (APIS MELLIFERA L.) COLONIES

Ulviye KUMOVA
Çukurova Üniversitesi

Münire TURHAN
Bingöl Üniversitesi, munirecetin@hotmail.com

Melis GÜNEY
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırma Varroa destructor'a karşı kullanılan Oksalik Asit, Laktik Asit, Tymovar® ve Fluvalinate etkili maddeli ilaçların etkinliğini belirlemek amacıyla Çukurova koşullarında 2010 ilkbahar mevsiminde yürütülmüştür. Araştırmada, Ç. Ü. Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü Arıcılık Ünitesinde bulunan 30 adet bal arısı (Apis mellifera L.,) kolonisi materyal olarak kullanılmıştır. Araştırma kolonileri popülasyon büyüklüğü ve varroa bulaşıklık oranları bakımından birbirine yakın kolonilerden rasgele seçilerek ve her grupta 5 koloni olacak şekilde 6 farklı çalışma grubuna (Oksalik Asit Damlatma, Oksalik Asit Püskürtme, Laktik Asit Püskürtme, Tymovar® Fluvalinate ve kontrol) ayrılmıştır. İlkbahar mevsiminde, deneme gruplarında ilaçlama öncesi ve ilaçlama sonrası Varroa bulaşıklık değeri, kovan çekmecesine günlük olarak düşen sayıları, kovan çekmecesine ve arı kapanına günlük olarak düşen ile ölü arı, larva ve pupa sayıları, koloni gelişimi ve sezon sonunda kolonilerin bal verimleri belirlenmiştir. İlaç uygulamalarından sonra deneme gruplarına kontrol uygulaması olarak, coumaphos aktif maddeli sistemik etkiye sahip Perizin® kullanılmıştır. Araştırma sonunda ilaçların etki değeri, ilaç uygulamalarının varroa (ölü, canlı), arı (ölü, pupa ve larva), arı (yavru-ergin) gelişimi ve bal verimi üzerine etkileri ortaya konmuştur.

Araştırma sonucunda Oksalik Asit Damlatma, Oksalik Asit Püskürtme, Laktik Asit Püskürtme, Tymovar ve Fluvalinate grubu uygulama yöntemlerinin varroaya etkileri sırası ile %70, %95, % 81, % 93 ve % 81 düzeyinde bulunmuştur. İlkbahar uygulaması süresince günlük olarak elde edilen ölü varroa miktarlarına ait verilere uygulanan istatistik analiz sonucunda, uygulama grupları arasındaki fark $P<0.01$ düzeyinde önemli bulunmuştur. Ayrıca ölü varroa sayımının yapıldığı günler arasındaki fark ile uygulama grupları x günler arası interaksiyon önemli ($P<0.01$) çıkmıştır.

Bal arısı paraziti Varroa destructor'a karşı organik asitlerin ve bitkisel kökenli ilaçların,

sentetik kimyasal ilaçların yerine kullanılabileceği özellikle oksalik asit püstkürtme ve laktik asit püstkürtme uygulamalarının varroa kontrolünde Fluvalinate'den daha etkili olduğu ve arıcılara önerilebilecek uygulamalar olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Varroa, Apis mellifera, Okzalik asit, Laktik asit, Tymovar, Fluvalinate

ABSTRACT

This study was carried out in the spring of 2010 in Çukurova conditions in order to determine the efficacy of Oxalic Acid, Lactic Acid, Tymovar® and Fluvalinate active agents against Varroa destructor. In the study, Ç. Ü. 30 honey bees (Apis mellifera L., colony) in the Beekeeping Unit of the Faculty of Agriculture, Department of Animal Science were used as material. The research colonies were randomly selected from the colonies close to each other in terms of population size and varroa dishwashing ratios and were divided into 6 different study groups (Oxalic Acid Dropping, Oxalic Acid Spraying, Lactic Acid Spraying, Tymovar® Fluvalinate and control) with 5 colonies in each group. In the spring season, Varroa dishwashing value before and after the application, the numbers falling daily to the beehive drawer, the number of dead bees, larvae and pupae falling daily to the hive drawer and bee trap, colony development and the honey yields of the colonies at the end of the season were determined. As a control application to the experimental groups after the drug administration, Perizin® with coumaphos active substance systemic effect was used. At the end of the study, the effect of drugs, the effects of drugs on the varroa (dead, live), bee (dead, pupae and larvae), bee (juvenile-adult) development and effects on honey yield has been demonstrated. As a result of the research, the effects of Oxalic Acid Dropping, Oxalic Acid Spraying, Lactic Acid Spraying, Tymovar and Fluvalinate group application methods were found to be 70%, 95%, 81%, 93% and 81% respectively. As a result of the statistical analysis applied to the data on the amount of dead varroa obtained daily during the spring application, the difference between the application groups was found to be significant at $P < 0.01$ level. In addition, the difference between the days of the dead varroa count and the interactions between the groups were significant ($P < 0.01$).
Honey bee parasitic Varroa destructor against organic acids and plant-based drugs, synthetic chemical drugs can be used instead of oxalic acid spraying and lactic acid spraying applications of varroa control is more effective than Fluvalinate and be advised to be applied to beekeepers.

Key Words: Varroa, Apis mellifera, Okzalik asit, Laktik asit, Tymovar, Fluvalinate

ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ҚАРАҚАЛПАҚ ПОЭЗИЯСЫ: ТУҒАН ЖЕР ТАҒДЫРЫ

Бауыржан ОМАРҰЛЫ
Л.Н.Гумилев атындағы
Еуразия ұлттық университетінің
профессоры,
b_om777@mail.ru

Көршілес қоныс тепкен қазақ пен қырғыздың зар заман поэзиясын бір-бірімен салыстыра зерттей келе, қарсыласу әдебиетінің қаншалықты дәрежеде қанат жайғанын, поэзия әлеміне қосқан үлестерін ғана емес, өз ұлтын жанындай сүйген ақындардың тарих көшіндегі қайраткерлік тұлғасын да айқындауға болады. Сонымен қатар, туған ел тағдырын арқау еткен зар заман поэзиясының кейбір белгілері қарақалпақ әдебиетінде де ұшырасатыны байқалып отыр. Мұнда қазақ әдебиеті мен қырғыз әдебиетіндегідей толық, тұтас күйінде көрінбесе де, әдеби ағымның негізгі сарыны туысқан халықтың бірқатар ақындарының шығармаларын қамтиды. Жаугершіліктен, отаршылдықтан қысым көрген елдің бәріне ортақ нәубет заманның зары мен запыранын шығарып, ақын-жыраулардың қайғы-шерге толы үнін естірткен.

IDENTIFICATION OF PHENOLIC COMPOUNDS OF *SOLENANTHUS STAMINEUS* (DESF). WETTST BY HPLC METHOD

Ercan BURSAL
Muş Alparslan University, e.bursal@alparslan.edu.tr

Murad Aydın ŞANDA
Muş Alparslan University

ABSTRACT

In this work our main objective was to search the phenolic and flavonoid compounds of the *Solenanthus stamineus* (Desf). Wettst plant that grow naturally in Bingol district in East Anatolia, Turkey.

*Solenanthus stamineu*s (Desf). Wettst., is the member Boraginaceae family, that naturally exist in different parts of World such as; Greece, Lebonan, Caucasus, Northern Iraq, Iran, Turkistan region and Kashmir as well as different parts of Turkey such as; Middle and east Blacksea, Kızılırmak, Konya, Fırat, Erzurum-Kars ve Hakkari, Mediterenean sea regions. The average height of *Solenanthus stamineu*s (Desf). Wettst. is around 17-40 cm and it is a multiannual natural plant. The local name of it has known as “Yayla tütünü”.

For this purpose, we evaluated phenolic contents of the plant leaves. We determined phenolic compounds of the plant samples by HPLC (High Pressure Liquid Chromatography) method. Ascorbic acid, gallic acid, miricetin, absisic acid, quercetin, apigenin, kaempferol, curcumin, catechol, vanillin, cafeic acid, cinnamic acid, rosmarinic acid, and salicylic acid were being used as standards.

According to the results, rosmarinic acid, catechol, cinnamic, and curcumin were determined as major phenolics.

Keywords: HPLC; phenolic content; *Solenanthus stamineus*

ÇAPAKÇUR VADİSİ (BİNGÖL) FLORASINDA TESBİT EDİLEN ÖNEMLİ VARYASYONLAR

Lütfi BEHÇET
Bingöl Üniversitesi, lbehcet2000@yahoo.com

Yakup YAPAR
Bingöl Üniversitesi, yyapar25@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma; Bingöl il sınırları içindeki Çapakçur vadisi florasını belirleme çalışmaları esnasında, bazı bitki taksonlarının Türkiye florasında verilmiş olan tanımlarından farklılık gösteren değişiklikler (varyasyon) üzerinde durulmuştur. Çalışmada 18 familyaya ait 53 taksonun mevcut Türkiye florası ciltlerinde verilen tanımlarından farklı varyasyonları sunulmuştur. Verilen bu farklılıklar, Bingöl ekolojik özelliklerinin önemli etkisi yanında; Türkiye florası ile ilgili ciltler hazırlanırken kullanılan materyalin o taksonun ekolojik töleransını tam aksettirecek yeterli materyalin elde bulunmaması yahut tam gelişmemiş olması gibi sebeplerle de olmuş olabilir. Varyasyon tespit edilen taksonlar şunlardır; Agrostis gigantea, Allium flavum subsp. tauricum, Allium scorodoprasum subsp. rotundum, Allium vineale, Althaea cannabina, Arctium platylepis, Astragalus fraxinifolius, Asyneuma amplexicaule subsp. amplexicaule var. amplexicaule, Ballota nigra subsp. kurdica, Bothriochloa ischaemum, Bromus pumilio, Campanula sclerotricha, Cardamine tenera, Catabrosa acuatica, Cephalaria setosa, Erysimum crassipes, Elymus repens subsp. repens, Euphorbia iberica, Grammosciadium daucoides, Gypsophila pallida, Hylotelephium telephium, Inula helenium subsp. pseudohelenium, Inula macrocephala, Sambucus ebulus, Isatis cochlearis, Lathyrus aureus, Leontodon asperrimus, Linaria antilibanotica, Mentha longifolia subsp. longifolia, Minuartia mesogitana, Odontites aucheri, Oenanthe sophie, Orchis laxiflora, Ornithogalum arcuatum, Phleum pratense, Phlomis rigida, Secale montanum, Stachys spectabilis, Pimpinella peregrina, Silene armena, Pimpinella tragium subsp. lithophila, Pimpinella tragium subsp. pseudotragium, salvia brachyantha, Salvia euphratica subsp. leiocalycina, Salvia frigida, Scutellaria albida subsp. condensata, Stachys balansae subsp. balansae, Stachys setifera subsp. lyica, Thesium impressum, Tragopogon dubius, Veronica bornmuelleri, Vincetoxicum fuscatum subsp. boissieri, Xanthogalum purpurascens**,** Bu taksonlardan 5 tanesi (Inula macrocephala, Salvia euphratica, Silene armena var. armena, Stachys setifera subsp. lycia, Vincetoxicum fuscatum subsp. boissieri) endemiktir. Burada verilen varyasyonlar; hazırlanmakta olan Resimli Türkiye Florası (türkçe) çalışmalarındaki tanım ve anahtarlar daha doğru ve bilimsel açıdan daha az eksikle sunulmasına katkıda bulunacaktır.

Anahtar kelimeler: Flora, Varyasyon, Çapakçur vadisi, Bingöl

***** Bu çalışma Bingöl Üniversitesi Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Projesi (Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma Alanında) tarafından (Proje no: **PİKOM-Bitki.2018.007**) desteklenmiştir

MATAN DAĞI (BİNGÖL) FLORASINDA ARICILIK AÇISINDAN ÖNEMLİ BİTKİLER

Lütfi BEHÇET
Bingöl Üniversitesi, lbehcet2000@yahoo.com

Yakup YAPAR
Bingöl Üniversitesi, yyapar25@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada; Matan dağı (Bingöl) bölgesinin flora çalışmaları ile ilgili arazi çalışmaları esnasındaki gözlemlerimiz ve bölgede arıcılık yapan kişilerle görüşmelerden elde edilen bilgiler ışığında arının nektar ve polen gibi materyal almak üzere ziyaret ettiği önemli bitkiler üzerinde durulmuştur. Çalışmamız esnasında arıcılık açısından önemli, toplamda 29 familya ve 101 cinse ait 211 bitki taksonu (126 tür, 52 alttür, 33 varyete) tespit edilmiştir. Bu taksonlardan 26'sı endemiktir. Bu endemik taksonlar; Dorycnium pentaphyllum subsp. haussknechtii, Verbascum armenum var. armenum, Salvia euphratica subsp. leiocalycina, Origanum acutidens, Centaurea saligna, C. bingoelensis, C. fenzlii, Cirsium karduchorum, C. sommieri, C. yildizianum, Inula discoidea, I. macrocephala, Senecio cilicius, Paracaryum bingoelianum, Prunus kurdica, Prangos platychleana, Alyssum pateri subsp. prostratum, Asyneuma limonifolium subsp. pestalozzae, Cephalaria speciosa, Dianthus masmenaeus var. glabrescens, Vincetoxicum fuscatum subsp. boissieri, Papaver fugax var. platydismus, Stachys setifera subsp. lycia, Nepeta aristata, Nepeta baytopii' dir. Endemik bitkilerden 7 tanesi lokal endemik (Bingöl veya Bingöl'e yakın sahalardan sadece bilinmektedir) bitkilerdir. Bu lokal endemik taksonlar; Astragalus topalanense, Paracaryum bingoelianum, Centaurea bingoelensis, Cirsium yildizianum, Inula discoidea, I. macrocephala, Nepeta baytopii'dir. Arıcılık açısından ön plana çıkan 211 taksonun fitocoğrafik bölge elementi olarak dağılımları; 93(%44.08)'ü İran-Turan elementi, 4(%1.89)'ü Akdeniz elementi, 16(%7.58)'sı Avrupa- Sibirya elementi ve 98(%46.45)'i çok bölgeli veya fitocoğrafik bölgesi bilinmeyenler şekildedir. Tespit edilen bitkilerin en çok takson içeren ilk 5 familya sırası şöyledir; Asteraceae (58), Lamiaceae (33), Fabaceae (31), Rosaceae (16), Apiaceae (11). Arıların ziyaret edip bal materyali aldıkları bitkiler mevsime göre değişiklik gösterebilmektedir. Nispeten çiçeklenme dönemleri uzun süreli ve araştırma bölgesinde daha yoğun ve geniş yayılışı olan aşağıdaki taksonlar bal arıları tarafından en çok ziyaret edilen bitkilerdir; Astragalus muschianus, A. gummifer, A. caspicus, Verbascum armenum var. armenum, V. lasianthum, Origanum acutidens, O. vulgare subsp. gracile, Thymus kotschyanus subsp. glabrescens, T. fallax, Nepeta nuda subsp. albiflora, Trifolium pauciflorum, T. nigrescens subsp. petrisavii, Ecinops orientalis, Vicia cracca subsp. stenophylla, Hypericum scabrum, Marrubium astracanicum subsp. astracanicum, Cirsium lappaceum subsp. anatolicum, C. macrobotyris, C. elodes C. vulgare, Salvia staminea S. verticillata subsp. verticillata, S. multicaulis, Phlomis armeniaca'dır.

Anahtar kelimeler: Flora, Arıcılık, Matan dağı, Bingöl

***** Bu çalışma Bingöl Üniversitesi Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı kapsamından (Proje no: **PİKOM-Bitki.2018.007**) desteklenmiştir

TÜRKİYE İÇİN ENDEMİK *SPHAEROPHYSA KOTSCHYANA* BOISS. (FABACEAE)'NIN MORFOLOJİK, ANATOMİK VE EKOLOJİK ÖZELLİKLERİ

Prof. Dr. Murad Aydın ŞANDA
Muş Alparslan Üniversitesi, muradsanda@gmail.com

Prof. Dr. Mustafa KÜÇÜKÖDÜK
Selçuk Üniversitesi, mkucukoduk@selcuk.edu.tr

ÖZET

Türkiye için endemik *Sphaerophysa kotschya*'nın morfolojik, anatomik ve ekolojik özellikleri belirlendi. Bitki örnekleri Konya Cihanbeyli Yavşan Tuzlası, Konya Karapınar ve Akşehir ilçeleri ile Aksaray ili Eskil ilçesinden toplandı. Bitkinin kök, gövde, yaprak, çiçek, meyve ve tohum fotoğrafları çekilerek, morfolojik özellikleri ve nümerik değerleri belirlendi. Bazı bitki örnekleri herbaryum materyali olarak hazırlandı. Anatomik incelemelerde kök, gövde, yaprak sapı ve tohumdan enine kesit, yaprakçıkdan hem enine hem de yüzeysel kesitler el ile jilet yardımıyla ve mikrotomla alındı. Bazı örnekler hazır preparat olarak hazırlandı. Anatomik özellikler ve sayısal değerleri belirlenerek, kameralı mikroskopta fotoğrafları çekildi. Ekolojik çalışmalarda toprağın fiziksel ve kimyasal özellikleri belirlendi. Yetişme ortamının biyoiklimsel analizleri yapıldı. Kök kazık ve rizomlu bir yapıdadır. Çok yıllık bitkinin gövdesi, 20-40 cm uzunluğunda ve diktir. Yapraklar alternate, imparipinnate olup, 4-7 parçalıdır. Çiçek durumu aksillar, zigomorf, 3-10 çiçekli, pembe-mor renktedir. Meyve oblong-elipsoid olup, zarsı bir yapıya sahiptir. Tohumlar böbreksidir.. Bitki kili-tın ve killi topraklarda kurak ve yarı-kurak alanlarda yetişmektedir. Bitkinin IUCN kategorilerine göre NT (tehdite açık) kategorisinde değerlendirilmesi önerildi.

Anahtar Kelimeler: Anatomi, ekoloji, halofit, morfoloji, *Sphaerophysa kotschyana*

*Bu çalışma Selçuk Üniversitesi BAP tarafından 203/140 numaralı proje ile desteklenmiştir

ENTAMOEBA COLİ, ENTEROBİUS VERMİCULARİS, HİDATİK KİST VE TOXOPLASMA GONDİİ POZİTİF HASTALARDA SERUM MALONDİALDEHİT DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Raika KIRAN
İskenderun Teknik Üniversitesi, traika.kiran@iste.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Yeliz KAŞKO ARICI
Ordu Üniversitesi, yelizkasko@yahoo.com

ÖZET

Lipid peroksidasyonu, membranlarda bulunan poliansatüre yağ asitlerinin (PUFA) hücre içi rekatif oksijen türlerinin artması sonucunda peroksit ve peroksinitritler, alkoller, aldehitler, hidroksi yağ asitleri gibi çeşitli ürünlere oksidatif olarak yıkımıdır. Lipid peroksidasyonu sonucu membranlarda yapısal ve fonksiyonel hücre hasarı oluşur. Üç veya daha fazla çift bağ içeren yağ asitlerinin peroksidasyonunda malondialdehit (MDA) meydana gelmektedir. Serum MDA seviyesi, lipid peroksidasyonunun bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Serbest radikaller ve bu radikallerin etkisiyle oluşan lipid peroksitlerinin pek çok hastalığın patogenezinde rol oynadığı bilinmektedir. Çalışmamızda temel amaç, paraziter enfeksiyonlarda MDA değerlerinin deney ve kontrol grubuna göre karşılaştırılması olarak belirlenmiştir. Paraziter enfeksiyona sahip hastalar ve kontrol grubuna ait serum MDA seviyelerine Uchiyama ve Mihara yöntemi ile bakılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tek-yönlü varyans analizi (One-way ANOVA) kullanılmıştır. Varyans analizinin normallik ve varyansların homojenliği varsayımları sırasıyla Levene ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile kontrol edilmiştir. Farklı ortalamaların belirlenmesinde Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. İstatistik testlerde ve sonuçlarının yorumlanmasında önemlilik düzeyi % 5 olarak kabul edilmiştir. Tüm hesaplamalar SPSS v25 (IBM Inc., Chicago, IL, USA) istatistik paket programı ile yapılmıştır.

Deney sonuçlarına göre; kontrol grubu serum MDA düzeyinin diğer gruplardan istatistiksel olarak önemli derecede düşük olduğu gözlemlenmiştir ($p<0,05$). *Entamoeba coli* pozitif hastalara ait serum MDA düzeyi *Enterobius vermicularis* pozitif hastalara kıyasla anlamlı derecede yüksek ($p<0,05$) bulunurken; Hidatik kist ve *Toxoplasma gondii* pozitif hastalara ait serum MDA seviyeleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Sonuç olarak, MDA düzeylerindeki artış, konak savunma sisteminin uyarıldığının ve bu esnada oluşan yangı ile birlikte oksidatif stresin meydana geldiğinin göstergesi olabilir.

Anahtar Kelimeler: Entamoeba coli, Enterobius vermicularis, Echinococcus granulosus, Toxoplasma gondii, MDA

IĞDIR İLİ PARTİKÜL MADDE SORUNU

PARTICULATE MATTER POLLUTION OF IĞDIR

Dr. Öğr. Üyesi Aysun ALTIKAT
Iğdır Üniversitesi, aysun.altikat@igdir.edu.tr

ÖZET

Türkiye'nin en doğusunda yer alan ve Azerbeycan, İran ve Ermenistan olmak üzere üç ülkeye sınırı olan Iğdır ili, etrafı yüksek dağlarla çevrili ova konumunda olması, rüzgâr hızının ve yağış oranının düşük olması, rüzgâr erozyonu görülmesi, kentin üzerinde oluşan inversiyon tabakası nedeniyle özellikle kış mevsiminde oldukça ciddi bir hava kirliliği etkisi altındadır. Jeofiziksel dezavantajlarının yanı sıra ilde doğalgaz ancak 2016'da kullanılmaya başlanmış ve hala ısınma amaçlı doğal gaz dönüşüm süreci devam etmektedir. Dolayısıyla ısınma amaçlı fosil yakıt kullanımı istenilen düzeye indirilememiştir. İlin özellikle kış mevsiminde bahsedilen problemler dolayısıyla PM10 (partikül madde) düzeyinin yüksek olması olağan kabul edilebilecekse de, PM10 değerinin yalnızca kış aylarında değil tüm diğer mevsimlerde de diğer illere kıyasla yüksek olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada Iğdır ilinin yıllık, sezonluk ve günlük ortalama PM10 değerleri incelenmiş, Türkiye ve diğer ülkelerle mukayesesi yapılmıştır. Dünya'da benzer PM10 seviyesi gösteren alanlarla karşılaştırılarak problemin kaynağı belirlenmeye çalışılmış ve Iğdır ili partikül madde sorununun çözümü için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: hava kirliliği, Iğdır, partikül madde

ABSTRACT

Iğdır, which is located to the east of Turkey and having borders to three countries Azerbaijan, Iran and Armenia, is under the influence of quite serious air pollution during the winter season because of being a plain surrounded by high mountains, having low wind speed and precipitation rate, wind erosion, inversion layer that occurs on the city. In addition to its geophysical disadvantages, natural gas has been started to be used in 2016 and the fuel conversion process for heating is still in progress. Therefore, the use of fossil fuels for heating purposes could not be reduced to the desired level. The PM10 (particulate matter) level may be considered to be high, especially in winter due to the problems mentioned in the winter season, but PM10 is higher in comparison to other provinces, not only in winter months, but in all other seasons.

It was examined average PM10 values for annual, seasonal and daily, was made the comparison with Turkey and other countries in this work. The source of the problem has been tried to be determined by comparing with the areas showing similar PM10 levels in the world and suggestions have been made for the solution of the particulate matter problem in Iğdır.

Keywords: Air pollution, particulate matter, Iğdır

KARACADAĞ MERALARINDA EGSOZ GAZLARINDAN KİRLENME SEVİYELERİNİN TESPİTİ

Adnan YILDIZ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

İmmigülsüm Atlı ÖCAL
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Ömer TERZİOĞLU
Siirt Üniversitesi

ÖZET

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde artan nüfusa bağlı olarak taşıt trafiğinde meydana gelen yoğunluklar her ne kadar sosyal açıdan bireysel olarak bir gelişme sağlasa da; toplumsal ve ekolojik olarak çevreye etkileri küçümsenmeyecek kadar fazladır.

Diyarbakır sert kara iklimiyle yarı kurak yayla iklimi hüküm sürer. Yazlar çok sıcak, kurak ve uzun, kışlar soğuk ve az yağışlı geçer. Güneydoğu Toroslar kuzeyden gelen soğuk rüzgârları kestiği için Doğu Anadolu'ya nazaran kışları daha az soğuktur. Senelik yağış miktarı 496 milimetredir. Sıcaklık +46,2°C ile -24,2°C arasında seyreder. Denizden yüksekliği 670 m olan Diyarbakır 1 milyon 607 bine ulaşan nüfusuyla sanayi ve tarım kentidir.

Bu çalışmada Diyarbakır –Şanlıurfa karayolunda anayol üzerinde bulunan Kara Yakup köyündeki yol kenarlarındaki Buğdaygil yem bitkileri örnekleri bünyesindeki ağır metal kirliliği Zn^{+2}, Ni^{+2}, Cu^{+2}, Cd^{+2}, Pb^{+2} ve Cr^{+2} içerikleri belirlenmiştir. Karayolları kenarlarındaki meralarda, ağır metal konsantrasyonları, araç egzozlarından ve araçların metal parçalarının yıpranmasından dolayı yüksektir. Dünyada artan nüfus, gelişen sanayi, araçların çoğalması ve kara taşımacılığının yanı sıra, hızlı kentleşme sonucu olarak beraberinde getirdiği kimyasal, biyolojik kirlenme insan sağlığı üzerinde çok büyük etkileri gözlenmektedir,

Mera ve toprakların kirletici elementler ile yüksek derecede kirlenmelerinde emisyon kaynaklarına olan yakınlıkları önemli bir rol oynamaktadır. 50 adet buğdaygil bitki örneği üzerinde yapılan analizler sonucunda ortaya çıkan ağır metal miktarları ICP (Inductively coupled plasma) cihazında okuması yapılmıştır. İncelediğimiz meraların en büyük özelliği anayol üzerinde yer almasıdır. Ağır metaller değerlerin şehir trafiğinin yoğun olduğu, 0-50-100 mt. deki mesafelerde daha yüksek bulunduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple araştırma sonucunda tarlanın 50 m ve 100 m' lerinden alınan bitki örneklerinin daha fazla egzoz gazına maruz kaldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çayır mera, Ağır metal kirliliği

COIL PIPE PRODUCTION FROM PLASTIC PACKAGING WASTES

PLASTİK AMBALAJ ATIKLARINDAN KANGAL BORU ÜRETİMİ

Assist. Prof. Dr. Züleyha BİNGÜL
Iğdır University, zuleyha.bingul@igdir.edu.tr

ABSTRACT

Plastics, whose source is crude oil, gas and coal, have many different usage areas in our daily life due to their advantages such as lightness, economy, flexibility and ease of use. Generally, disposable plastics are resistant to biological degradation and ultraviolet rays and their decomposition temperatures are high. For this reason, plastic wastes, which can remain in the nature for long years without decay, dissolution and degradation, cause various environmental problems. Plastic packaking wastes, which take up lots space and create image pollution, cause water and soil pollution. In addition, these wastes damage water organisms and other living things that interact with these creatures. The solution of these environmental problems caused by plastic wastes is also very important for human and environmental health. One solution to this problem is the recovery of plastic wastes. Transform of wastes into into secondary raw materials and being included in the production process by means of various physical or chemical processes is called recovery. Plastic wastes can also be recycled because they are substances which can be melted by heat treatment and shaped by pressure. With the recycling of plastic waste, environmental pollution is prevented and wastes are evaluated. In this study, the production of coil pipe from plastic packaging wastes is investigated. In the recycling plant, coil pipes are produced by using 376.588 kg plastic packaging waste annually. In this context, the need for raw materials is reduced, plastic wastes are prevented from polluting the environment, instead of producing plastic from scratch, waste is saved and waste volume is reduced. In the scope of the study, the production steps of plastic wastes were examined. Within the scope of the study, the production of coil pipes from plastic wastes, the environmental effects of this production and how much waste is used are evaluated from an environmental perspective.

Keywords: Waste, recycling, plastic waste

ÖZET

Kaynağı ham petrol, gaz ve kömür olan plastikler hafiflik, ekonomiklik, esneklik ve kullanım kolaylığı gibi avantajları nedeniyle günlük yaşantımızda çok farklı kullanım alanlarına sahiptir. Genellikle tek kullanımdan sonra atılan plastikler biyolojik olarak bozulmaya ve ultraviyole ışınlarına karşı dayanıklı olup, bozunma sıcaklıkları da yüksektir. Bu nedenle doğada çürümeden, çözünmeden ve bozulmadan uzun yıllar kalabilen plastik atıklar birikerek çeşitli çevre sorunlarına sebep olmaktadır. Hacimce çok yer kaplamaları ve görüntü kirliliği oluşturmalarının yanı sıra plastik ambalaj atıkları su ve toprak kirliliğine neden olmakta, su canlılarına ve bu canlılarla etkileşim halinde olan diğer canlılara zarar vermektedirler. Plastik atıkların neden olduğu bu çevre sorunlarının çözümü de insan ve çevre

sağlığı için oldukça önemlidir. Bu sorunun bir çözümü de, plastik atıkların geri kazanımıdır. Atıkların çeşitli fiziksel veya kimyasal işlemlerden geçirilerek ikincil hammaddeye dönüştürülüp tekrar üretim sürecine dahil edilmesine geri kazanım denmektedir. Plastik atıklar da ısıl işlemle eritilerek, basınçla şekillendirilebilen maddeler olduğundan tekrar işlenerek geri kazanılabilirler. Plastik atıkların geri kazanımıyla hem çevre kirliliği önlenmekte hem de atıklar değerlendirilmektedir. Bu çalışmada plastik ambalaj atıklarından kangal boru üretimi incelenmiştir. Geri dönüşüm tesisinde yılda 376.588 kg plastik ambalaj atık kullanılarak kangal boru üretimi yapılmakta, bu kapsamda hammadde ihtiyacının azalması, plastik atıkların çevreyi kirletmeyi önlenmesi, plastiği sıfırdan üretmek yerine atık kullanımı ile tasarruf yapılması ve atık hacminin azaltılması sağlanmaktadır. Çalışma kapsamında plastik atıklardan kangal boru üretim aşamaları, bu aşamaların çevresel etkileri ve bu işlemle ne kadar atığın kullanıldığı incelenerek çevresel açıdan değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Atık, geri dönüşüm, plastik atık

MARRUBIUM astranicum subsp. *macrodon* ve *origanum* L. BITKILERININ ANTIMIKROBIYAL AKTIVITELERININ BELIRLENMESI

Abdülmelik ARAS
Iğdır Üniversitesi, abdulmelik.aras@igdir.edu.tr

Yusuf ALAN
Muş Alparslan Üniversitesi

Ömer KILIÇ
Bingol Üniversitesi

Ercan BURSAL
Muş Alparslan Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, Bingöl, iline bağlı Şaban köyü civarında çiçeklenme aşamasında. toplanmış olan Origanum L. örneklerinin ve buna ek olarak yine Bingöl ili Solhan ilçesi Hazarşah köyü civarında toplanan M. astranicum subsp. macrodon bitkisinin antimikrobiyal etkisi araştırılmıştır.

Bu numunelerden elde edilen ekstraktların antimikrobiyal aktivitesi Bacillus subtilis ATCC 6633, Staphylococcus aureus ATCC 25923, Bacillus megaterium DSM 32, Enterobacter aerogenes ATCC 13048, Escherichia coli ATCC 11229, Pseudomonas aeroginosa ATCC 9027, Klebsiella pneumonia ATCC 13883, Candida albicans ATCC 10231, Yarrovia lipolytica ve Saccharomyces cerevisiae'e karşı test edilmiştir. Kontrol amaçlı olarak eritromisin (E-15), ampisillin (AM-10), rifampisin (RD-5) ve amikasin (AK-30) antibiyotikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda M. astranicum subsp. macrodon ve Origanum L. ekstraktlarının mikroorganizmalara karşı değişik oranlarda antibakteriyal aktivite gösterdiği tespit edilmiştir.

Origanum L. bitki ekstraktı en fazla antimikrobiyal aktiviteyi P. aeruginosa'ya (28 ± 1.69 mm inhibisyon bölgesi) karşı gösterirken, en az aktiviteyi ise S. aureus ve S. cereviciae karşı zayıf antimikrobiyal etki göstermiştir. Ekstraktımız standart antibiyotiklerden kısmen daha iyi aktivite göstermiştir.

M. astranicum subsp. macrodon bitki ekstraktı en iyi antimikrobiyal aktiviteyi E. aerogenes, E. coli ve S. cereviciae'ya karşı gösterirken, en az aktiviteyi ise Y. lipolytica karşı gösterdiği belirlenmiştir. Ekstraktımız ampisillin ve amikasin antibiyotiklerinden daha iyi aktivite göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Marrubium, Origanum, antimikrobiyal aktivite

BAZI DOĞAL *Nepeta* TÜRLERİNİN FENOLİK İÇERİK ANALİZLERİNİN HPLC İLE YAPILMASI

Ercan BURSAL
Muş Alparslan Üniversitesi

Ibrahim TEBER
Muş Alparslan Üniversitesi

Abdülmelik ARAS
Iğdır Üniversitesi, abdulmelik.aras@igdir.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada ki temel amacımız Doğu Anadolu'nun yüksek rakımlı dağlarında doğal olarak yetişen üç *Nepeta* bitki türünün fenolik ve flavonoid bileşiklerini belirlemektir. Bu amaçla, bitkilerin fenolik içeriğini karşılaştırmalı olarak değerlendirdik. *Nepeta fissa, Nepeta nuda* subsp. *lydiae ve Nepeta nuda* subsp. *albiflora* bitki örneklerini HPLC yöntemiyle fenolik bileşenlerini belirledik.

askorbik asit, gallik asit, mirisetin, absisik asit, kuersetin, apigenin, kaempferol, kurkumin, katekol, vanilin, kafeik asit, sinnamik asit, rosmarinic asit ve salisilik asit standart olarak kullanıldı. Bu amaçla öncelikle % 1 asetik asit ve asetonitril (sırasıyla 9: 1) ve metanol (1: 1) ile karıştırıldı ve bir stok çözeltisi elde edildi. Her bir standart maddenin grafiğinin oluşturulması için kullanılan standart numuneler 5 farklı konsantrasyon (100 mM, 75 mM, 50 mM, 25mM ve 10 mM) olarak hazırlandı ve önceden hazırlanmış stok çözeltisinde çözüldü.

Elde edilen sonuçlara göre, *Nepeta fis*sa için rosmarinik asit, katekol, apigenin ve kurkumin major fenolik olarak belirlendi. Ayrıca, *Nepeta nuda* subsp. *albiflora* İçin rosmarinik asit, mirisetin, absisik asit ve vanilin de başlıca fenolikler olarak belirlenmiştir. Benzer şekilde, klorojenik asit, rosmarinik asit ve kinik asit, *N. nuda* subsp. *lydiae*'nın metanol ekstraktında en fazla bulunan bileşik olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: HPLC; Fenolik içerik; *Nepeta*

SERBEST RADİKALLER VE ANTİOKSİDANLARA DAİR BİR DERLEME

Ercan BURSAL
Muş Alparslan Universitesi, e.bursal@alparslan.edu.tr

ÖZET

Normal metabolizma süreçlerinde sürekli belirli miktarlarda serbest radikaller ve reaktif oksijen türleri oluşmaktadır. Reaktif oksijen türlerinin oluşma kaynakları elektron transport sistemi, bazı enzimatik reaksiyonlar, oksidasyon reasiyonları gibi metabolik kaynaklar ve UV ışınları, radyasyon, ilaçlar, sigara, yanlış beslenme ve kanserojen maddeler gibi dış kaynaklardır.

Antioksidan maddeler bu radikal ve reaktif ürünleri kimyasal olarak gidererek reaktif oksijen türlerinin oluşumunu azaltır ve bunların meydana getirdiği hasarları önleyen bir savunma mekanizması oluşturur. Antioksidan maddeler hem vücut içerisinde bir miktar üretilebilir hem de diyet ile doğal bitki kaynaklarından elde edilebilir. Antioksidan aktivitesi yüksek olan bitkiler ile beslenmenin pek çok hastalığa karşı iyileştirici ve koruyucu etkisi pek çok çalışmada rapor edilmiştir. Doğal bitkilerin alternatif tıp ve modern tıpta kullanımı yaygındır.

Bu çalışmada daha önce haklarında antioksidan aktivite çalışmaları yapılan bazı bitkilerin bu sonuçları biraraya getirilerek karşılaştırılmıştır. Bitki numunelerinde sıklıkla kullanılan *in vitro* antioksidan aktivite belirleme metotları karşılaştırılmıştır. Antioksidan metotlarda kulanılan parametreler ayrıntılı olarak karşılaştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Antioksidan, biyolojik aktivite, doğal bitkiler, serbest radikaller

IĞDIR KURU KOŞULLARINDA KIŞLIK OLARAK EKİLEN ADİ FİĞ ÇEŞİTLERİ İÇİN UYGUN EKİM ZAMANLARININ BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Süleyman TEMEL
Iğdır Üniversitesi, stemel33@hotmail.com

Zir. Müh. Veli YILDIZ
Iğdır Üniversitesi, veli_4122@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma, Iğdır ili kuru koşullarında ot verimi ve kalite özellikleri açısından kışlık olarak ekilen adi fiğ çeşitleri için uygun ekim zamanlarının belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada beş adi fiğ çeşidi (Bakır-2001, Dicle, Emir, Gülhan-2005 ve Nilüfer) ile üç kışlık ekim zamanı (Ekim başı, Ekim ortası ve Ekim sonu) faktör olarak ele alınmıştır. Araştırma 2014 yılında Iğdır Üniversitesi Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürlüğü sahasında tesadüf bloklarında bölünmüş parseller deneme desenine göre üç tekerrürlü olarak kurulmuştur. Denemede ham protein (HP) oranı, doğal çözücülerde çözünmeyen lif (NDF), kuru ot verimi, ham protein verimi, bitki ve tesis boyu incelenmiştir. İncelenen özellikler açısından çeşit, ekim zamanı (NDF oranı hariç) ve çeşit x ekim zamanı interaksiyonu (HP ve NDF oranı hariç) önemli farklılıklar göstermiştir. Araştırma sonuçlarına göre en yüksek HP oranı ve verim özellikleri erken dönemde yapılan ekimlerden elde edilmiş, ancak ekim tarihleri geciktirildikçe bu değerlerde önemli düşüler görülmüştür. Çeşitler arasında ise Bakır-2001 hariç diğer çeşitler verim ve kalite özellikleri açısından öne çıkmıştır. Sonuç olarak Iğdır coğrafyasında adi fiğ çeşidinin kışlık olarak ekilebileceği ve incelenen çeşitler açısından ekim tarihinin geciktirilmeden Ekim ayı başında yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Besin içeriği, Ekim dönemleri, Kuru ot verimi, *Vicia sativa* L.

IĞDIR EKOLOJİK KOŞULLARINDA BAZI YEM BEZELYESİ (Pisum sativum ssp. arvense L.) ÇEŞİTLERİNİN FARKLI EKİM ZAMANLARINDAKİ TOHUM VERİMLERİ

SEED YIELDS OF SOME FORAGE PEA (Pisum sativum ssp. arvense L.) VARIETIES IN DIFFERENT SOWING TIMES IN IGDIR ECOLOGICAL CONDITIONS

Doç. Dr. Bilal KESKİN
Iğdır Üniversitesi, bilalkeskin66@yahoo.com

Doç. Dr. Süleyman TEMEL
Iğdır Üniversitesi, stemel33@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma 4 çeşit yem bezelyesi (Taşkent, Özkaynak, Kirazlı ve GAP Pembesi) çeşidini 3 farklı ekim zamanı (Mart ayı başında, Mart ayı sonunda, nisan ayı başında)'nda ekerek Iğdır ekolojik koşullarındaki tohum verimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Iğdır Üniversitesi Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürlüğü deneme sahasında 2018 yılında Tesadüf Bloklarında Bölünmüş Parseller Deneme Desenine göre 3 tekerrürlü olarak kurulmuştur. Araştırmada Yem Bezelyesi'nin olgunlaşma süresi (gün), bitkide bakla sayısı (adet/bitki), baklada tane sayısı (adet/bakla), sap verimi (kg/da), tohum verimi (kg/da), biyolojik verim (kg/da), hasat indeksi (%) ve bin tane ağırlığı ölçülmüştür. Ekim zamanlarına göre bitkide bakla sayısı ve sap verimi hariç incelenen diğer özellikler ekim zamanlarına bağlı olarak önemli derecede etkilenmişlerdir. Araştırmada kullanılan tüm Yem Bezelyesi çeşitlerinin incelenen özellikler yönünden önemli derecede farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Çeşit ve ekim zamanlarına göre, Yem Bezelyesi'nin olgunlaşma süresi 93-114 gün, bitkide bakla sayısı 10.5-21.9 adet/bitki, baklada tane sayısı 2.70-4.70 adet/bakla, sap verimi 243.2-388.6 kg/da, tohum verimi 96.3-389.4 kg/da, biyolojik verim 344.6-702.8 kg/da, hasat indeksi % 28.0-57.8 ve bin tane ağırlığı 99.7-214.3 gr arasında değişmiştir. Çeşit ortalamalarına göre, en yüksek sap verimi Nisan başı ve Mart başında ekimi yapılan uygulamalarda elde edilirken, diğer tüm özellikler yönünden en yüksek değerler 1. ekim zamanı olan Mart başında ekimi yapılan uygulamalarda elde edilmiştir. Ekim zamanlarının ortalamasına göre, en erken olgunlaşan yem bezelyesi çeşidi Gap Pembesi, Kirazlı ve Taşkent olurken, en geç olgunlaşan Özkaynak çeşidi olmuştur. En yüksek bitkide bakla sayısı Taşkent çeşidinde, baklada tane sayısı, hasat indeksi ve bin tane ağırlığı Gap Pembesi ve Kirazlı çeşitlerinde, sap verimi, tohum verimi ve biyolojik verim Gap Pembesi çeşidinde tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, Iğdır ekolojik şartlarında Yem Bezelyesi üretiminde Kirazlı ve Gap Pembesi çeşitlerinin Mart ayı başında, Taşkent çeşidinin ise Mart ayı sonunda ekiminin yapılması durumunda en yüksek tohum ve sap veriminin alınacağı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeleri: Yem bezelyesi, Pisum sativum, Ekim zamanı, Çeşit, Tohum

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the seed yields in Iğdır ecological conditions by planting 4 different types of forage peas (Taşkent, Özkaynak, Kirazlı and GAP pembesi) in 3 different sowing times (early March, early March, beginning of April). The research was carried out in the trial area of Iğdır University Agricultural Practice and Research Center according to the split plot experimental design in randomized complete block. with 3 (three) replications in 2018. In this study, ripening time (day), number of pods per plant (pieces/plant), number of grain in pod (pieces/pods), stem yield (kg/da), seed yield (kg/da), biological yield (kg/da), harvest index (%) and thousand grain weight (gr) were measured. According to sowing times, except the number of pods in the plant and the yield of the stems, the other characteristics were significantly affected due to sowing times. It was determined that all varieties of Forage Peas used in the study showed significant differences in terms of the properties examined. According to varieties and sowing times, ripening time of Forage Peas 93-114 days, the number of pods in the plant 10.5-21.9 pcs/plant, the number of pods 2.70-4.70 pcs/pods, stem yield 243.2-388.6 kg/da, seed yield 96.3-389.4 kg/da, biological yield 344.6-702.8 kg/da, harvest index 28.0-57.8% and thousand grain weight 99.7-214.3 gr. was varied between. According to the species averages, while the highest stem yield was obtained at the beginning of April and at the beginning of March, the highest values for all other properties were obtained at the beginning of March in 1st sowing period. According to the average of sowing times, While the earliest maturing forage pea varieties was Gap Pembesi Kirazlı and Taşkent, the latest maturing forage pea was Özkaynak varieties. The highest number of pods per plant in Taşkent variety, the highest number of grain in pod, the harvest index and thousand grain weight in Gap Pembesi and Kirazlı varieties, the highest stem yield, seed yield and biological yield were determined in Gap Pink. According to the results of the research, it was determined that the highest seed and stem yield would be obtained in the case of grown at the beginning of March of Kirazlı and Gap Pembesi varieties and in sowing case at the end of March of Taşkent varieties in forage pea production in Igdir ecological conditions

Keyword: Forage Pea, Pisum sativum, Sowing time, Variety, Seed

BIOREMEDIATION TO CLEAN THE EARTH AND AGRICULTURAL WASTES WITH MUSHROOMS

Lecturer Mehmet Zeki KOCAK
Igdir University, mzeki.kocak@igdir.edu.tr

Assoc. Prof. Dr. Ahmet Metin KUMLAY
Igdir University, akumlay@hotmail.com

Prof.Dr. Mehmet Hakki ALMA
Igdir University, mhakki.alma@igdir.edu.tr

Prof. Dr. Bunyamin YİLDİRİM
Igdir University, bunyamin.yildirim@igdir.edu.tr

Assoc. Dr. Eren OZDEN
Igdir University, eren.ozden@igdir.edu.tr

ABSTRACT

Mushroom production is one of the few large-scale commercial applications of microbial technology for bioconversion of agricultural and forestry waste materials to valuable foods. Lignocellosic materials from agricultural wastes and forestry are the main substrates for mushroom production. Improvement of lignocellose degradation abilities of new mushroom strains, developed by applications of molecular biology, may result in higher efficiencies in production of fruit bodies. The ability of mushroom to transform or metabolize chemical pollutants has received much attention recently due to environmental persistence and chemical toxicity. Some of the prospects of using fungi, principally white-rot fungi, for cleaning contaminated soils are surveyed in many studies. That white-rot fungi are so effective in degrading a wide range of organic molecules is due to their release of extra-cellular lignin-modifying enzymes, with a low substrate-specificity, so they can act upon various molecules that are broadly similar to lignin. The fungal degradation of xenobiotics is looked upon as an effective method of removing these pollutants from the environment by a process which is currently known as bioremediation. This review article presents a critical review of the actual state of fungal activities on environmental pollutants, fungal diversity, the use of fungi in the degradation of chemical pollutants, enzyme degrading systems and perspectives on the use of fungi in bioremediation. The capacity of non-ligninolytic and ligninolytic fungi in the bioremediation of polycyclic aromatic hydrocarbon (PAHs), benzene-toluene-ethylbenzene-xylene (BTEX), chlorophenols, polychlorinated biphenyl, munitions waste and pesticides have also been discussed.

Keywords: Bioremediation, Mycoremediation, Mushroom, Fungi, Biotechnology

SORGUM (Sorgum sp.)'UN BESİN İÇERİĞİ ÜZERİNE FARKLI SULAMA SUYU TUZLULUK SEVİYELERİNİN ETKİLERİ

Doç. Dr. Bilal KESKİN
Iğdır Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, bilalkeskin66@yahoo.com

Zir. Yük. Müh. İbrahim ARAS
Aralık İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, ibrahimaras76@hotmail.com

ÖZET

Araştırma 3 Sorgum çeşidi (Rox, Early sumac ve Leoti), 2 sorgum x Sudan otu melezi (*Sorhgum bicolor x Sorghum sudanense*) (Nutri honey ve Hay day) ve 1 Sudan otu (Gözde 80)'na 7 farklı sulama suyu tuzluluk oranı (0, 3, 6, 9, 12, 15, 18 dS/m)'nın bitkinin besin içerikleri üzerine etkilerini belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Saksılardaki tohumlar çimlenip 5-6 cm boyuna ulaşana kadar normal kuyu suyuyla (EC= 1.043 dS m^{-1}) sulanmıştır. Daha sonraki sulamalar NaCl (sodyum klorür), $CaCl_2$ (Kalsiyum klorür) ve $MgSO_4$ (Magnezyum sülfat) tuzları kullanılarak hazırlanan sulama suyuyla sulanmıştır. Deneme 2015 yılında Iğdır Üniversitesi Tarımsal Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğüne bağlı çiftlik arazisindeki faktöriyel deneme desenine göre 4 tekerrürlü olarak 35 cm çapında ve 30 cm derinliğinde plastik ve siyah renkte saksılarda kurulmuştur. Araştırmada uygulanan sulama suyu tuzluluğunun sorgum bitkisinin ham protein oranı, NDF (Neutral Detergent Fibre) oranı, ADF (Acid Detergent Fiber) oranı, ADL (Acide Detergent Lignin) oranı, KMS (Kuru Madde Sindirilebilirliği), SE (Sindirilebilir Enerji Miktarı), ME (Metabolik Enerji), KMT (Kuru Madde Tüketim) Oranı, NYD (Nisbi Yem Değeri)'ye etkileri incelenmiştir. Farklı uzlu su uygulamalarının ortalamasına göre, sorgum çeşitlerinin HP, NDF, ADF, ADL, KMS, SE, ME, KMT ve NYD değerleri sırasıyla % 8.05-9.52, % 53.44-57.32, 24.95-27.54, % 2.43-2.80, % 67.44-69.46, 3.15-3.24 Mcal kg^{-1}, 2.59-2.66 Mcal kg^{-1}, % 2.09-2.26 ve 109.8-121.2 arasında değişmiştir. Sulama suyu tuzluluğu sorgum bitkisinin HP, NDF, ADL ve KMS içeriklerine önemli derecede etkisi görülürken, ADF, KMS, SE, ME ve NYD değerlerine herhangi bir etkisi olmamıştır. Araştırmada kullanılan 7 sorgum bitkisinin HP, NDF, ADF, KMT ve NYD içerikleri sorgum çeşitleri arasında önemli derecede farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Sorgum, tuzluluk, besin içeriği

SOME MORPHOLOGICAL TRAITS OF THE ZAGAR (ERECT-EAR) DOG RAISED IN PROVINCE OF IGDIR AND ITS AROUND

IĞDIR İLİ VE ÇEVRESİNDE YETİŞTİRİLEN ZAĞAR (DİKKULAK) KÖPEĞİNİN BAZI MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ

Orhan YILMAZ
Ardahan Üniversitesi, zileliorhan@gmail.com

ABSTRACT

This research is the first to document the morphology of the Turkish Zagar (Erect-ear) dog. The study was conducted to determine the frequencies of body coat colour and the morphological traits, according different age and sex groups, of the Zagar dog raised in the East of Turkey. To this end, a total of 38 male and 23 female Zagar were measured. Descriptive statistics gave the following means: live weight 10.6 ± 0.19 kg, height at shoulders 27.8 ± 0.22 cm, height at rump 29.1 ± 0.22 cm, body length 46.3 ± 0.42 cm, heart girth circumference 50.9 ± 0.44 cm, chest depth 21.8 ± 0.33 cm, chest width 21.1 ± 0.22 cm, cannon circumference 9.5 ± 0.08 cm, and head length 18.0 ± 0.22 cm. The frequencies of different body coat colours for these dogs were: white 29.5%, black 23.0%, piebald 19.7%, brown 18.0%, and tan 9.8 %. The Zagar dog is a small size watch dog in Turkey, and it reaches its mature body size at two years of age. The overall results of this study show that Zagar dogs have a very close resemblance to the English Welsh Corgi and Swedish Vallhund dogs.

Keywords: Turkish Zagar, erect-ear, watch dog, morphologic trait, body measurements, body coat colour.

ÖZET

Bu çalışma, Türk Zağar (Dikkulak) Köpeği hakkındaki ilk bilimsel araştırmadır. Araştırma farklı yaş ve cinsiyet gruplarındaki Zağar Köpeklerinin post rengi ve morfolojik özelliklerini belirlemek amacıyla Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma materyali olarak 38 erkek ve 23 dişi Zağar kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistik değerler şöyledir: Canlı ağırlık 10.6 ± 0.19 kg, omuz yüksekliği 27.8 ± 0.22 cm, sağrı yüksekliği 29.1 ± 0.22 cm, vücut uzunluğu 46.3 ± 0.42 cm, göğüs çevresi 50.9 ± 0.44 cm, göğüs derinliği 21.8 ± 0.33 cm, göğüs genişliği 21.1 ± 0.22 cm, ön incik çevresi 9.5 ± 0.08 cm ve baş uzunluğu 18.0 ± 0.22 cm olarak bulunmuştur. Post renklerinin oransal dağılımı sırası ile beyaz renk % 29.5 siyah % 23.0, alaca % 19.7, kahverengi % 18.0 ve boz renk % 9.8 olarak belirlenmiştir. Zağar Köpeği küçük boylu bir bekçi köpeğidir ve ergin canlı ağrılığına 2 yaşında ulaşır. İngiliz Welsh Corgi ve İsveç Vallhund Köpekleri ile yapılan karşılaştırmada, bu köpekler ile Zağar Köpeği arasında oldukça fazla benzerlik olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Zagar, dikkulak, bekçi köpeği, morfolojik özellik, vücut ölçüleri, post rengi

ARBÜSKÜLER MİKORHİZAL FUNGUSLAR (AMF)'IN ÖNEMİ

Zir. Yük. Müh. Hasret GÜNEŞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, hasretgns02@hotmail.com

Prof. Dr. Semra DEMİR
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, semrademir@yyu.edu.tr

ÖZET

Gelişen teknolojik gelişmelerle birlikte kentleşme ve sanayiye karşılık, açlık ve kıtlıkla mücadele etmek zorunda kalan ülkeler, tarımda sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde, kaynakları gözeterek, sürdürülebilir ve doğal (organik tarım, iyi tarım, sürdürülebilir tarım v.b.) tekniklere yönelmek zorunda kalmıştır. Bahsedilen bu tarımsal uygulamalarda, özellikle biyolojik gübre veya biyolojik savaş ajanları ön plana çıkmaktadır. Arbusküler Mikorhizal Funguslar (AMF) ve Bitki Gelişimini Teşvik Eden Rhizobakterler (PGPR) ile bazı *Trichoderma ve Gliocladium* türleri bunların başında yer almaktadır. Mikorhiza kelimesi, kök fungusu anlamına gelmektedir ve eski zamanlardan beri bitkilerle iş birliği veya simbiyotik ilişki kurdukları bilinmektedir. Mikorhizal fungusların simbiyotik ilişki kurduğu bitki kökleri arasındaki değişkenlik morfolojik, misel ve spor yapıları açısından farklı gruplara ayrılmasını sağlamıştır. Bu gruplar arasında en iyi bilinen Arbusküler Mikorhizal Fungus (AMF)'lardır. Son yıllarda bu simbiyotik ilişkinin birçok alanda kullanılması her geçen gün önemini arttırmıştır. Rizosferin etkili bileşenleri arasında yer alan AMF'un, bitkiyi bazı stres faktörlerinden korumakla beraber bitki gelişimi ve bitki canlılığının korunması açısından da büyük katkıları vardır. Ayrıca kimyasal gübre kullanımına olan talebi azaltarak kalite ve verimi arttırır, kök hastalıklarına karşı mücadelede pozitif yönde etki göstermekte ve kök patojenlerine (toprak kaynaklı fungal patojenler ve nematodlar) karşı bitkiyi korumaktadır. Bu derlemede, AMF'un gerek bitki gelişimi gerekse de sürdürülebilir tarım açısından öneminin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arbusküler Mikorhizal Fungus (AMF), Sürdürülebilir Tarım, Bitki Gelişimi ve Dayanıklılığı

ABSTRACT

With the technological developments, the countries that have to struggle against hunger and famine in response to urbanization and industry have had to turn to sustainable and natural (organic agriculture, good agriculture, sustainable agriculture etc.) techniques in the framework of sustainability principle in agriculture. These agricultural applications, especially biological fertilizers or biological control agents, come to the fore. Some of these agents such as Arbuscular Mycorrhizal Fungi (AMF), Plant Growth Promoting Rhizobacteria (PGPR) and *Trichoderma* and *Gliocladium* species are very important in this respect. Mycorrhiza means root fungus, and since ancient times it has been known that they have established a cooperation or symbiotic relationship with plants. Morphological, mycelial and spore structure of mycorrhizal fungi with symbiotic relationship between plant roots has been

divided into different groups. Among these groups are the most well-known Arbuscular Mycorrhizal Fungus (AMF). In recent years, the use of this symbiotic relationship in many areas has increased its importance every day. AMF, which is one of the effective components of rhizosphere, has a great contribution to protect the plant from some stress factors and to protect plant growth and plant viability. In addition, it decreases the demand for chemical fertilizers, increases the quality and yield, has a positive effect in the fight against root diseases and protects the plant against root pathogens (soil-borne fungal pathogens and nematodes). In this review, it is aimed to reveal the importance of AMF for both plant development and sustainable agriculture.

Keywords: Arbuscular Mycorrhizal Fungus (AMF), Sustainable Agriculture, Plant Growth and Resistance

FARKLI AZOT DOZLARININ ARI OTU (*Phacelia tanacetifolia* Bentham)'NUN VERİM VE BAZI TARIMSAL KARAKTERLER ÜZERİNE ETKİLERİ*

Hakkı AKDENİZ
Iğdır Üniversitesi, hakki_akdeniz@hotmail.com

Veysi DAĞ
Muradiye, İlçe Tarım Müdürlüğü-Van, v_mavi_v@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Van ekolojik şartlarında, 2011 yılı vejetasyon döneminde, farklı azot dozlarının N_0, N_1, N_2, N_3 ve N_4 (0, 3, 6, 9 ve 12 kg N/da) arı otu (*Phacelia tanacetifolia* Bentham.)'nun verim ve bazı tarımsal karakterlere etkisini belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Deneme tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekrarlamalı olarak kurulmuştur.

Araştırma sonuçlara göre; azot dozlarının arı otunun bitki boyu, yeşil ot verimi ve kuru ot verimi ve generatif özelliklerden tohum verimi, çiçek kömeci, çiçek salkımı ve kömeçte çiçekçik sayısı gibi karakterleri önemli derecede etkilemiştir. N_0 ve N_4 azot dozlarına göre, bitki boyu (38.8-54.1 cm), yeşil ot verimi (583.3-1366.4 kg/da), kuru otu verimi (285.2-395.0 kg/da), tohum verimi (39.1-58.8 kg/da), 1000 tane ağırlığı (1.020-1.890 g), ham protein oranı (% 6.90-10.80), ham protein verimi (19.4-42.7 kg/da), ham kül oranı (%7.01-8.01), yan dal sayısı (3.67-4.93 adet), çiçek salkım sayısı (25.3-32.47 adet), kömeçte çiçekcik sayısı (100.8-112.2 adet) ve çiçek kömeç sayısı (5.33-6.60 adet) arasında değişmiştir.

Çalışma sonucunda incelenen çoğu karekterler yönünden hemen en yüksek değerler, azot dozunun dekara 12 kg uygulandığı parsellerden elde edilmiştir. Ancak sürdürülebilir tarım açısından bütün karakterler dikkate alındığında, dekara 9 kg N uygulamanın uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arı otu (*Phacelia tanacetifolia* Bentham), verim, tarımsal karakterler

*YYÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezinden alınmıştır

INVESTIGATION ON THE USE OF MOLASSES AND LAURUS NOBILIS MIXTURE IN ALFALFA SILAGE

MELAS VE DEFNE YAPRAĞI KARIŞIMININ YONCA SILAJI YAPIMINDA KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Ali İhsan ATALAY
Iğdır Üniversitesi, aliihsanatalay66@hotmail.com.tr

Prof. Dr. Durmuş ÖZTÜRK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, durmus@ksu.edu.tr

ABSTRACT

The purpose of this study MELDEF (molasses-Laurus nobilis mixtures) which is rich in water soluble carbohydrate and tannin, was used as a silage additive for alfalfa(Medicago Sativa) plant. MELDEF had a significant effect on the chemical composition, fermentation parameters, in vitro gas production parameters, in vitro organic matter digestibility and metabolisable energy content of alfalfa silage. Additioning of MELDEF at % 8 into alfalfa forage resulted in decrease in % 65 of the ammoia concentration and % 26.3 of pH compared with control grup (% 0 MELDEF) of alfalfa silage. Addition of MELDEF at % 8 into alfalfa forage resulted in increase in Fleig Scores from 6.92 to 89.5.

It can be concluded that, 8 % of MELDEF on fresh basis should be included into alfalfa forage to improve silage quality.

Key words: Alfalfa silage, Molasses, Laurus nobilis, MELDEF

ÖZET

Bu çalışmanın amacı suda çözünür karbonhidrat ve tanen bakımından zengin MELDEF (Melas-Defne yaprağı karışımı) nın, yonca(Medicago Sativa) silajı yapımında silaj katkı maddesi olarak kullanım olanakları araştırılmıştır. MELDEF, oluşan silajların kompozisyonuna, fermentasyon parametresine, in vitro gaz üretim parametrelerine, in vitro organik madde sindirim derecesine ve metabolik enerji içeriğine önemli derecede etki etmiştir. Kontrol grubuyla (% 0 MELDEF) karşılaştırıldığında, % 8 oranında MELDEF ilavesi yonca silajının amonyak içeriğini % 65 oranında, pH'sını ise % 26.3 oranında düşürmüştür. Kontrol grubuna göre, % 8 oranında MELDEF ilave edilen yonca silajının Fleig Skorları ise 6.92'den 89.5'e yükselmiştir.

Sonuç olarak, yonca silajının kalitesini iyileştirmek için taze yonca materyaline % 8 oranında MELDEF katılması tavsiye edilebilir.

Anahtar kelime: Yonca silajı, Melas, Defne, MELDEF

TÜRKİYE GENELİNDE MEYDANA GELEN TOPLU ARI ÖLÜMLERİ

MASS BEE DEATHS CAUSED IN TURKEY GENERAL

Öğr. Gör. Münire TURHAN
Bingöl Üniversitesi, munirecetin@hotmail.com

ÖZET

İnsan sağlığı ve yaşamı açısından önemli ürünler sunan bal arısının üretim gücü dünya nüfusunun artışıyla daha önemli hale gelmiştir. Bal arısı sadece bal üretmekle kalmayıp dünya üzerindeki bitkilerin %90 dan daha fazlasının polinasyonunu da sağlar. Bu da her yıl bitkisel üretimin artması ve bitki çeşitliği açısından önemlidir.

Ancak son yıllarda kış mevsiminin kısa ve ılık geçmesi, arıların bu yüzden yeterince kışlayıp dinlenememesi, arılarda yanlış besleme, hastalıklara karşı mücadelede yanlış yöntemler arıları hastalıklara karşı daha hassas hale getirmiş, koloni gücünü zayıflatmıştır. Bu ve daha farklı bir çok nedenlerden dolayı arı ölümleri; arıcıların kabusu haline gelmiş, ülke arıcılığını sekteye uğratmış ve ekonomik kayıplara yol açmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arı Ölümleri, Arı Hastalıkları

ABSTRACT

The production power of the honey bee, which offers important products in terms of human health and life, has become more important with the increase of the world population. The honey bee not only produces honey but also pollinates more than 90% of the plants around the world. This is important in terms of increasing plant production and plant diversity every year.

However, in recent years, the short and warm winter season, the bees can not suffice to winter and can not be heard, malnutrition in the bees, the wrong methods in the fight against the disease has made the bees more sensitive to diseases has weakened colony power. For these and many other reasons, bee deaths have hampered beekeepers' beekeeping and have caused economic losses.

Key Words: Honeybee Deaths, Honeybee Diseases

TÜRKİYE'DE TARIMSAL İTHALATI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: BİR ARDL ANALİZİ

Dr.Öğr. Ü. Sertaç HOPOĞLU
İskenderun Teknik Üniversitesi, sertac.hopoglu@iste.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ERYÜZLÜ
İskenderun Teknik Üniversitesi, hakan.eryuzlu@iste.edu.tr

Doç. Dr. Köksal KARADAŞ
Iğdır Üniversitesi, kkaradas@igdir.edu.tr

ÖZET

Türkiye'nin son yıllarda tarımda kendine yeten bir ülke olma konumunu kaybedip kaybetmediği son yıllarda kamuoyunda sıkça tartışılan bir konu haline gelmiştir. Medyada tarımsal ürünlerde ithalatın artması ve özellikle canlı hayvan ve karkas et ithalatı ile ilgili olarak yapılan haberler olumsuz bir tablo çizmektedir. Bununla birlikte, küresel ısınmanın getirdiği üretim değişimleri ve nüfus artışının yarattığı baskılar tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gıda talebini artırmaktadır. Türk tarımının en önemli yapısal özelliklerinden olan düşük verimlilik de bir diğer potansiyel sorun olarak öne çıkmaktadır. İşletme yapısının küçük ve örgütlenme düzeyinin düşük olması yanı sıra, tarımda verimi artırıcı olan mekanizasyonun da düşük düzeylerde gerçekleşmesinin düşük verime neden olduğu belirtilmektedir. Bu durumda, ülke içerisinde üretilemeyen bazı tarımsal ürünlerin ve gıda maddelerinin yurtdışından ithali zorunlu hale gelmektedir. Bu çalışmanın çıkış noktası, Türkiye'de gıda ithalatının mekanizasyona bağlı verim özelliklerinden veya küresel ısınma ve nüfus artışının getirdiği doğal şartlardan kaynaklanıp kaynaklanmadığı sorusudur. Deneysel çalışmada, 1988-2015 dönemi yıllık verileri kullanılarak Türkiye'de küresel ısınma, kentsel nüfus ve tarımda mekanizasyonun tarımsal ithalat üzerinde uzun dönemde etkili olup olmadığı Pesaran-Shin-Smith (2001) ARDL eşbütünleşme yaklaşımı ile incelenmiştir. Küresel ısınmayı temsilen yıllık ortalama sıcaklıklar ve mekanizasyonu temsilen yıllık traktör sayıları kentsel nüfus ile birlikte bağımsız değişkenler olarak kullanılmıştır. Deneysel çalışmanın bulguları küresel ısınma, kentsel nüfus ve mekanizasyon ile tarımsal ithalat arasında uzun dönemli bir ilişkiye işaret etmektedir. Ancak, küresel ısınmanın etkisi kentsel nüfus ve mekanizasyonun etkileriyle birlikte anlamlı olmaktadır. Dinamik En Küçük Kareler (DOLS) yöntemiyle tahmin edilen eşbütünleşme denkleminde tarımsal ithalat üzerinde en etkili değişken mekanizasyon olarak görünmektedir. Bu nedenle, tarımda dışa bağımlılığı azaltmak için mekanizasyon yoluyla verimlilik artışını teşvik edecek politikalar uygulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Tarımsal ithalat, Tarımsal mekanizasyon, Kentsel nüfus, Eşbütünleşme

CYTOTOXIC AND GENOTOXIC ASSESSMENT OF PTC-11 USING CHROMOSOMAL BEHAVIOR OF ROOT MERISTEM IN HORDEUM VULGARE

H. Erhan EROĞLU
Yozgat Bozok University, herhan.eroglu@bozok.edu.tr

Nisa GÜMÜŞ
Yozgat Bozok University, gumusnisa548@gmail.com

İrfan KOCA
Yozgat Bozok University, i_koca@yahoo.com

Ali DİŞLİ
Gazi University, adisli@gazi.edu.tr

Mehmet GÜMÜŞ
Yozgat Bozok University, mehmet.gumus@bozok.edu.tr

ABSTRACT

The synthesis of novel hybrid molecules by integration of different cores may eventuate with compounds having interesting anticancer activity. Hybrid molecules find wide applications in various areas, for instance, chemistry, pharmacology, medicine, etc. The novel hybride compound (**PTC-11**) containing pyrazole, thiazole and coumarine cores have been previously synthesized by our group and anticancer studies have been done.

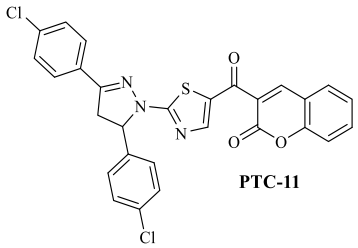

PTC-11

A study was performed for genotoxic assay of the **PTC-11** through *Hordeum vulgare* (Barley). The seeds of *Hordeum vulgare* were treated with various concentrations (25, 12.5, 6.250 and 3.125 µM) of **PTC-11**. Through cytogenetic analysis, especially high concentrations showed genotoxic effects, which included increased frequency of micronucleus, lobulate nucleus, binucleate cell and chromosome aberrations like bridge, break, fragments, vagrant chromosome, stickiness, multipolarity, ring chromosome, c-metaphase, etc. The chromosome aberrations and abnormality in mitotic cell division indicated that the **PTC-11** could have probable genotoxic and carcinogenic effects and contains risks on human and environmental health at high concentrations.

Keywords: Hybride compound (PTC-11), Genotoxic, *Hordeum vulgare*, Chromosome abberrations

KORONER BAYPAS GREFT OPERASYONU SONRASI ASEMPTOMATİK VENÖZ TROMBOZ GELİŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ümit ARSLAN
Atatürk Üniversitesi, kvcumit@gmail.com

ÖZET

Açık kalp cerrahisinden sonra venöz tromboemboli oranı nadir olsa da morbidite ve mortalite oranlarını yakından ilgilendirmektedir. Hastaneye yeniden yatışların önemli nedenleri arasında olan venöz tromboembolinin postoperatif dönemde gelişmesini önlemek için risk faktörlerinin değerlendirilmesi ve korunma yöntemlerinin sürdürülmesi gereklidir. Bu çalışmada koroner arter baypas gerft (KABG) operasyonu uygulanan hastalarda venöz tromboz sıklığı ve risk faktörleri ile venöz trombozun önlenmesinde uygulanacak yöntemleri değerlendirdik.

2015-2017 yılları arasında izole KABG operasyonu yapılan 200 hasta çalışmaya alındı. Hastaların tıbbi öyküleri alındı, fizik muayeneleri yapıldı, vücut kitle indeksleri ölçüldü, sigara ve benzeri alışkanlıkları, diyabetes mellitus, hipertansiyon, kronik obstruktif akciğer hastalığı gibi yandaş hastalıkları ve postoperatif dönemde mekanik ventilasyon, yoğun bakım ve hastanede kalış süreleri kaydedildi. Tüm hastalara 5. günde renkli venöz doppler ultrason çekildi.

Çalışmaya alınan 200 hastanın (163 erkek, 81,5%) yaş ortalaması 61.4 ± 7.8 (40-82); 81 hasta (40,3%) diyabetik ve 112 hasta (56%) hipertansif, idi. Beden Kitle indeksi (BKI) ortalaması 26.06±2.8 olan hastalardan 19'u obezite sınıfındaydı. 117 hasta (58,5%) sigara içicisiydi. Yoğun bakımda kalış süresi 3.17±1.4 gün iken, hastanede kalış süresi 8.55±1.6 gün olarak hesaplandı. Postoperatif çekilen venöz renkli doppler ultrason bulgularına göre; 14 (7%) hastada femoral vende, 48 (24%) hastada ise operasyonda alınan ekstremitenin safen ven güdüğünde venöz tromboz tespit edildi. Bacakta şişlik hastaların en sık şikayeti idi. Venöz tromboz gelişimi santral femoral ven kateteri uygulanan hastalarda, erkek cinsiyet, sigara içimi, BKI ve yoğun bakımda kalış süreleri ile anlamlı bulundu.

Cerrahi operasyonlar venöz tromboz riskini arttırmaktadır. Kalp cerrahisi uygulanan hastalarda asemptomatik venöz tromboz diğer bir değişle sessiz derin ven trombozu varlığı açısından postoperatif dönemde noninvaziv bir yöntem olan renkli doppler USG çekilmesi, risk faktörü taşıyan hastaların yakın takibi ve tüm hastaların bilgilendrilmesini önermekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Koroner arter baypas greft, ven trombozu, renkli doppler ultrason

TROMBOSİTTEN ZENGİN FİBRİN VE FİBRİN YAPIŞTIRICININ YARA İYİLEŞMESİ ÜZERİNE ETKİLERİ (*)

THE EFFECTS OF PLATELET RICH FIBRIN AND FIBRIN ADHESIVE ON WOUND HEALING

Prof. Dr. Ali Said DURMUŞ
Fırat Üniversitesi, asdurmus@firat.edu.tr

Doç. Dr. Ali Osman ÇERİBAŞI
Fırat Üniversitesi, aoceribasi@firat.edu.tr

Veteriner Hekim Eda İŞGÖR
T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Ağın İlçe Müdürlüğü, eda.isgor@gmail.com

ÖZET

Trombositten zengin fibrin (TZF) ve fibrin yapıştırıcının (FA) yara iyileşmesi üzerine olan etkilerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada 14 adet 5-6 aylık Yeni Zelanda tavşanı kullanıldı. Tavşanlar her grupta 7 adet tavşan olacak şekilde 7 ve 14 günlük postoperatif takipleri yapılmak üzere 2 gruba ayrıldı.

Tavşanlardan alınan kanlardan TZF hazırlandı. Genel anestezi altında tavşanların sırt derisi üzerinde 5 mm çapında, 4 adet tam katlı açık deri yarası oluşturuldu. Aynı işlemler bütün tavşanlarda gerçekleştirildi ve toplam 56 adet eksizyonel yara elde edildi. 56 adet yaranın 14'üne serum fizyolojik verildi (kontrol grubu, n = 14). Diğer yaralarda her birinden 14 adet olmak üzere TZF, FA ve TZF+FA kullanıldı.

Yara sınırlarının ölçümleri her gün gerçekleştirildi. Operasyondan 7 ve 14 gün sonra 7'şer tavşana ötenazi uygulandı ve yara bölgelerinden sağlam deri kısımlarını da içeren deri örnekleri histolojik kontroller için alındı.

Yara alanlarının ölçümleri sonucunda deneme gruplarındaki iyileşmenin kontrol grubuna göre daha iyi olduğu belirlendi.

Histolojik değerlendirmeler, yedinci günde granülasyon dokusu ve kollajen birikiminin en iyi TZF grubunda olduğunu ve yangısal hücre infiltrasyonunun en az TZF grubunda olduğunu göstermiştir.

Sonuç olarak, TZF ve FA'nın yara iyileşmesini hızlandırdığı, TZF+FA grubunda en iyi yara iyileşmesinin olduğu ve açık yara tedavisinde TZF ve FA'nın güvenle kullanılabileceği sonucuna varıldı. Bu çalışma ile elde edilen sonuçların aynı zamanda yara iyileşmesi için bir referans kaynağı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Trombositten zengin fibrin, fibrin yapıştırıcı, yara iyileşmesi

ABSTRACT

This study was conducted to determine the effects of thrombocyte rich fibrin (TZF) and fibrin glue (FA) on wound healing. Fourteen 5-6 month years old New Zealand rabbits were

used in this study. The rabbits were divided into 2 groups for 7 and 14 day postoperative follow-ups as 7 rabbits in each group.

TZF was prepared from the blood taken from the rabbits. Under general anesthesia, 4 full-thickness open skin wounds 5 mm in diameter were formed on the back skin of the rabbits. The same procedures were performed in all rabbits and a total of 56 excisional wounds were obtained. Fourteen of 56 wounds were instilled with saline to serve as the control group and the remaining wounds were applied with TZF, FA and TZF+FA, fourteen for each.

Measurements of wound borders were performed every day. On days 7th and 14th after the operation, seven rabbits were euthanized and skin specimens were obtained for histological examinations including normal skin sections from wound areas.As a result of the measurements of the wound areas, it was determined that the healing of the experimental groups was better than the control group.

Histological evaluations showed that the granulation tissue and collagen accumulation were in the best TZF group on the seventh day and inflammatory cell infiltration was observed in at least TZF group.

In conclusion, it was concluded that TZF and FA accelerate wound healing, the best wound healing is observed in TZF+FA group and TZF and FA can be used confidently in open wound treatment. It is thought that the results obtained with this study may be a reference source for wound healing at the same time.

Key Words: Platelet rich fibrin, fibrin adhesive, wound healing

* Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (FÜBAP) Koordinasyon Birimi tarafından VF.16.07 Nolu Proje ile desteklenmiştir.

INSALL – SALVATI ORANI İLE PATELLOFEMORAL EKLEMDE KIKIRDAK HASARI ARASINDAKİ OLASI ANLAMLI BİRLİKTELİĞİN ARAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Volkan KIZILGÖZ
Kafkas Üniversitesi, volkankizilgoz@gmail.com

ÖZET

Insall-Salvati oranı (ISO) patellanın düşük ya da yüksek yerleşimi ile ilgili patolojiler yönünden tanısal değeri olan ve radyoloji pratiğinde patellar yerleşim anomalilerinin tanısında önemli rolü olan bir ölçüm metodudur. Patellanın konumu, patelofemoral eklem hareketi için son derece önemli olup patellar yerleşim anomalileri dinamik süreçlerde patellofemoral eklem aralığında parsiyel daralmalara ve hatta kondral hasara yol açabilir ve erken dejenerasyona sebep olabilir. ISO, patellanın alt ucu ile patellar tendonun tuberositas tibiaya tutunma yeri arasındaki mesafenin patellanın üst arka ve alt ön uçları arasındaki en uzun çapına bölünmesiyle hesaplanır. Literatürde bu oran 0,8 ila 1,2 arasında değişmektedir. Bu çalışmada Insall-Salvati ile modifiye Insall-Salvati (mISO) oranlarının cinsiyetler arası farklılık gösterip göstermediği ve patellar ya da troklear kıkırdaktaki kondral hasar ile ilişkili olup olmadığı ortaya konulmaktadır. Çalışmada Kafkas Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi'nde diz MR tetkiki yapılan 180 hastanın MR görüntüleri üzerinde ISO ve mISO değerleri ölçülerek kondral hasar varlığı ile ilişkisi araştırılmıştır. Çalışmada erkek ve kadın cinsiyetler arasında ISO oranı yönünden anlamlı farklılık saptanırken (p=0,040) mISO oranı yönünden anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir (p=0,762). Ayrıca standart ISO değerleri ile patellofemoral eklemdeki kıkırdak hasarı açısından ele alındığında iki grupta anlamlı farklılık göstermiş olup (p=0,043) mISO ile anlamlı farklılık saptanmamıştır (p=0,873). Literatürde belirtilen normal değer aralığı esas alındığında ise ISO ölçümünün patellofemoral eklemdeki olası kondral hasarı belirlemedeki duyarlılığı 72% ve özgüllüğü 43% olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Insall-Salvati oranı, patella, kondromalazi, kondral hasar

KADMİYUM İLE OLUŞTURULAN DENEYSEL KARACİĞER HASARINA KARŞI BAL VE POLENİN LİPİD PEROKSİDAYON VE BAZI ANTİOKSİDANLAR ÜZERİNE ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Halil ŞİMŞEK
Bingöl Üniversitesi, hsimsek@bingol.edu.tr

ÖZET

Günümüzde toksik etkisi olan metallere maruz kalma oranı her geçen gün artmakta ve buna bağlı olarak insan ve hayvanlarda değişik dokularda toksikasyona bağlı fonksiyon bozuklukları görülmektedir. Kadmiyum (Cd), çevre kirlenmesi nedeni ile insan sağlığını ciddi oranda tehdit eden endüstride yaygın şekilde kullanılan toksik düzeyi yüksek birmetaldir.

Bu çalışmada Cd verilen ratların karaciğer dokusunda; glutatyon peroksidaz (GSH-Px), katalaz (CAT), glutatyon (GSH) ve malondialdehit (MDA) düzeylerinde bal ve polen verilmesi ile oluşacak değişikliklerin belirlenmesi amaçlandı. Çalışma 5 grup üzerinde yapıldı. 1. Grup Kontrol, 2. Grup Cd, 3. Grup Cd+bal, 4. Grup Cd+polen, 5. Grup Cd+bal+polen şeklinde planlandı. Uygulama 6 hafta sürdü. Uygulama sonrası karaciğer dokusu GSH-Px, CAT, GSH ve MDA düzeyleri ölçüldü. Yapılan istatistiksel analizde karaciğer dokusu GSH-Px, CAT aktivitelerinin kontrol ve kadmiyum grupları arasındaki farkın önemli olduğu gözlendi. Aynı şekilde GSH-Px ve CAT aktivitelerinin Cd+Bal, Cd+Polen ve Cd+Bal+Polen gruplarının Cd grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı. GSH düzeyinin ise tüm gruplarda önemsiz olduğu tespit edildi.

Bunun yanında MDA düzeyinin ise kontrol ve Cd grupları arası farkın istatistiksel olarak önemli olduğu, Cd+Bal, Cd+Polen ve Cd+Bal+Polen gruplarının Cd grubuna göre anlamlı olduğu saptandı. Yapılan bu çalışmada, Cd uygulamasının oksidatif hasara bağlı olarak ratlarda karaciğer dokusu lipit peroksidasyon düzeyini artırdığı, bunu yanında bazı antioksidan düzeylerini azalttığı saptandı.

Cd uygulamasının yanında bal, polen ve bal+polenin birlikte hem koruyucu ve hem de tedavi amacıyla kullanılması ile lipit peroksidasyon düzeyinde azalma bazı antioksidan parametrelerde artış tespit edildi. Böylelikle bal ve polenin, canlı organizmada Cd ve diğer toksik etkenlerin oluşturabileceği oksidatif hasara karşı koruyucu ve tedavi edici amaçla uygulanmasının, bazı antioksidanların aktivitelerinde artışa yönelik olumlu etkilerinin olduğu düşünülmekte ve kullanılması tavsiye edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bal, polen, kadmiyum, oksidatif hasar, karaciğer, rat

KRONİK OBSTRUKTİF AKCİĞER HASTALIĞI (KOAH) OLAN BİREYLERDE DİYETE EKLENEN CURCUMİNİN DİSPNE VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Uzman Hemşire Yunus DEMİREL
Iğdır Devlet Hastanesi, yunus_ve_goko@hotmail.com

ÖZET

Kronik Obstruktif Akciğer Hastalığında (KOAH) modern ve bilimsel tedavi yöntemleri gelişmekle birlikte semptomların giderilmesinde ve hastalığın ilerlemesini önlemede stabilizasyonun sağlanması oldukça zordur. Bu nedenle birçok kronik hastalıkta olduğu gibi KOAH'ta da tamamlayıcı ve destekleyici yöntemler (TDY) yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu randomize kontrollü deneysel çalışma diyete eklenen curcuminin GOLD 2 ve GOLD 3 KOAH hastalarında dispne ve yaşam kalitesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi amacıyla yapıldı. Kars Harakani Devlet Hastanesi göğüs hastalıkları polikliniğine başvuran ve serviste yatırılan 22 müdahale grubunda, 22 kontrol grubunda olmak üzere 44 KOAH'lı hasta ile tamamlanmıştır. Müdahale ve kontrol grubu hastalarının seçiminde ikişerli blok randomizasyon yapıldı. Solunum fonksiyon testi, SGRQ yaşam kalitesi anketi, mMRC, 6 Dakika Yürüme Testi ile hastalar değerlendirildi ve KOAH II ve III evre hastalar belirlendi. Müdahale grubundaki hastaların 100 mg, günde 2 doz toplamda günlük 200 mg olarak 4 hafta boyunca curcumin almaları sağlandı. Bu süre içinde müdahale grubundaki hastalar her hafta telefonla aranarak protokole uymaları sağlandı. Kontrol grubundaki hastalarda yukarıda belirtilen formlar çalışmanın başlangıcı ve sonunda uygulandı, 4 hafta boyunca iki defa telefonla arandı. Veriler SPSS 20.0 programında sayı, yüzdelik, man-whitney U testi, wilcoxon eşleştirilmiş iki örneklem testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma için etik kurul izni alınmıştır. Müdahale ve kontrol grubundaki hastaların SGRQ yaşam kalitesi ölçeği toplam puanı ve semptom, aktivite ve etkilenim alt parametre puanındaki değişim karşılaştırıldığında aradaki fark istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Müdahale ve kontrol grubundaki hastaların mMRC skalası, FVC ve FEV1/FVC puanındaki değişim karşılaştırıldığında aradaki fark istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Müdahale ve kontrol grubundaki hastaların FEV1 değişimi karşılaştırıldığında aradaki fark istatistiksel olarak müdahale grubunun lehine önemli bulunmuştur ($p=0.00$). Sonuç olarak diyetine curcumin eklenen hastaların FEV1 puanında müdahale grubunun lehine anlamlı değişim vardır.

Anahtar Kelimeler: Curcumin (Zerdeçal), dispne, KOAH, yaşam kalitesi

İNSAN SAĞLIĞI VE GIDA MÜHENDİSLİĞİ İLİŞKİSİ

Dr. Mubin KOYUNCU
Iğdır Üniversitesi, mubin.koyuncu@igdir.edu.tr

ÖZET

Gıda mühendisliği, gelişen teknoloji ve modern hayatın tüketim alışkanlıklarının ortaya çıkması sonucu, gıda üretim süreçlerini geliştiren, denetleyen ve bu süreçlerin devamlılığını sağlayan bir bilim dalı ve meslek kolu olarak ortaya çıkmıştır. Sağlıklı ve hijyenik gıdaların tüketiciye ulaşabilmesi için bu süreçteki tüm müdahillerin eğitimini üstlenecek ve onları kontrol edecek kişi, gıda mühendisidir. Gıda mühendisliği, insan sağlığını hiçe sayan üretim koşullarının kontrolünde ve engellenmesinde etkin olarak başvurulması gereken alandır. İnsan sağlığını etkileyen temel bileşenlerden biri olan gıdaların, sağlıklı üretilip, uygun şartlarda depolanması ve tüketime sunulması halinde birçok hastalığın önüne geçilebileceği bilinmektedir. Bireylerin sağlık problemi yaşaması, yaşam kalitesinde düşüşe sebep olmakta aynı zamanda bu durum hem iş gücü kaybına hem de ekonomik kayıplara neden olmaktadır. İnsan gıdası olarak tüketilen yiyeceklerin, sağlık yerine rahatsızlıklara neden olmaması adına gıda mühendisliği ve insan sağlığı ilişkisinin anlaşılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Gıda, Sağlık, Gıda Mühendisliği

ÇOCUKLUK ÇAĞI AKUT SKROTUM OLGULARINDA TEDAVİ YAKLAŞIMI: 5 YILLIK DENEYİM

Dr. Öğr. Üyesi Nail AKSOY
Kafkas Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sefer ÜSTEBAY
Kafkas Üniversitesi

ÖZET

Çocuklarda gözlenen akut skrotal ağrı tablosunu oluşturan değişik sebepler bulunmaktadır. Akut skrotal ağrı tanısı ile kliniğimize yatırılarak tedavi edilmiş olgularımız altta yatan değişik patolojik durumların insidansının ve bu olgulardaki tedavi sonuçlarının belirlenmesi amacı ile geriye dönük olarak incelenmiştir.

1 eylül 2015 ile 29 eylül 2018 tarihleri arasında kliniğimize yatırılarak tedavi edilen 63 akut skrotum olgusu mevcuttur. Yaş, klinik yansıma, ek anomaliler, tıbbi ve cerrahi tedavi sonuçları araştırılmıştır. Tüm olgularda tanı fizik muayene, ultrasonografi ve/veya Doppler ultrasonografi ve biyokimyasal incelemelere dayanılarak konulmuştur.

Tüm hastalar sıklıkla ani başlayan inguinal, skrotal veya inguinoskrotal ağrı, şişlik ve bazen eşlik eden gastrointestinal semptomlarla kliniğe yansımıştır. Hasta yaşı yenidoğan (YD) dönemi ile18 yıl arasında değişmektedir. Bir YD olgusu dışlandığında ortalama hasta yaşı 13 yıldır (1-18 yaş). Tüm olgular için semptomların başlaması ile hastaneye başvuru arasında geçen süre (SH) 50,2 saat (8 s-168 s), opere edilen olgularda yatış ile operasyon arasında geçen süre (YO) ise 3,6 saattir (2 s-4 s). Olguların 43'da orşit/epididimo-orşit (O/EO), orşit ve epididimo-orsit olgularının (20'sinde sağ 17'sinde sol 6'sında da bilateral), 7'sinde varikoselle birlikte (7'de sol) idi. 4'ünde strangüle herni (SH), 13'ünde testis torsiyonu (TT), 3'ünde testis tm (3'de sağ) saptandı. O/EO olgularının 5'inde eşlik eden ürolojik anomaliler saptanmıştır. Bunlardan 2 vakada izole coronal hipospadias, 3 vakada ise inmemiş testis tespit edildi. O/EO olguları konservatif olarak tedavi edilmişlerdir. Olguların 4'ünde strangüle inguinal herni (4 sağ) saptanmıştır. Herniye olan organlar en sıklıkla ince barsak olup ayrıca birer olguda fıtık kesesi içerisinde sigmoid kolona da rastlanmış ve cerrahi olarak tedavi edilmişlerdir. Olguların 13'ünde TT (3 sol, 10 sağ) tanısı renkli Doppler ultrasonografi (RDUS) ile konulmuştur. Bu olgularda SH süresi 54 saat (24 s-120 s), YO süresi ise 2,8 saattir (2 s-4 s). Saat yönünde torsiyon11 olguda, saat yönü aksi torsiyon 2 olguda saptanmış olup, TT'larının 12'sinde intravaginal birin de inmemiş testis zemininde ekstra vajinaldir. Parankimal infarktüs saptanan 10 olguya orşiektomi (O), 3 olguda detorsiyon ve orşiopeksi (DO) uygulanmıştır

Bu çalışma ve literatür ışığında E/EO tanılı olgular dışında akut skrotum tablosu ile başvuran olguların gerekli incelemeleri takiben hızlı bir şekilde cerrahi olarak tedavi edilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Bu sayede komplikasyon oranında azalma ve etkilenen testislerin korunabilmesinin sağlanacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı, Akut Skrotum Olguları, E/EO

DİAPER DERMATİT NEDENİYLE STEROİD KULLANIMINA BAĞLI GELİŞEN CUSHING SENDROMU

Dr. Öğr. Üyesi Sefer ÜSTEBAY
Kafkas Üniversitesi, ustabay_dr@hotmail.com

Dr. Öğr .Üyesi Döndü ÜLKER ÜSTEBAY
Kafkas Üniversitesi, dr.ulker@hotmail.com

ÖZET

Diaper dermatit çocukluk döneminde sık görülen ve tedavisinde topikal steroidli kremlerin kullanıldığı bir durumdur. Bu steroidlerin uzun süreli ve yanlış kullanımına bağlı olarak hipotalamo-pituiter-adrenal aks supresyonu sonucu iyatrojenik cushing sendromu görülebilmektedir. Bu çalışmada diaper dermatit nedeniyle yaklaşık altı ay klobetasol 17-propionate %0.05 krem kullanan sekiz aylık süt çocuğunda görülen iyatrojenik cushing sendromu olgusu sunulmuştur. Özellikle süt çocukluğu döneminde cushing sendromu bulguları olan hastalarda öyküde, kullanılan steroidli kremler sorgulanmalı, aileye bu kremlerin olası yan etkileri, kullanım şekli ve süresi konusunda detaylı bilgi verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: İatrojenik cushing sendromu, topikal kortikosteroid, diaper dermatit

KOLORTA HEMŞİRELİK TUTUM ÖLÇEĞİ GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Yalçın KANBAY
Artvin Çoruh Üniversitesi, yalcinkanbay@hotmail.com

Elif IŞIK
Artvin Çoruh Üniversitesi, elifsyo@gmail.com

Özgür ASLAN
Artvin Çoruh Üniversitesi, ozguraslan36@hotmail.com

Pınar TEKTAŞ
Lefke Avrupa Üniversitesi, pnrcnkya@hotmail.com

Aysun AKÇAM
Ahi Evran Üniversitesi, akcamaysun1@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada hemşirelerin ve hemşirelik lisans öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik tutumlarını belirleme amacı ile "Kolorta Hemşirelik Tutum Ölçeği" geçerlilik ve güvenilirliği yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmada, 45 ifadelik deneme formu; % 76.3'ü kadınlardan oluşan %43.4'ü hemşire ve %56.6'sı öğrenci hemşire olan 1034 kişilik bir örnekleme uygulanmıştır. Ölçek geçerlilik ve güvenilirlik çalışması; teorik yapının incelenmesi, çalışma izninin alınması, madde yazımı aşaması, dil ve psikometrik kontroller, madde seçimi için pilot uygulama, uzman görüşü alınması, deneme formunun oluşturulması ve örnekleme uygulanması, geçerlik ve güvenirlik ve ölçeğe son şeklinin verilmesi aşamalarından oluşmuştur. Ölçeğin geçerliliğine yapı geçerliliği ve iç geçerliliği incelenerek karar verilmiştir. Yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi, iç geçerliliği belirlemek için ise %27'lik alt- üst grup karşılaştırılması yapılmıştır. Ölçeğin güvenirliğini test etmek amacı ile Cronbach α güvenirlik katsayısı ve test-tekrar test tutarlılığı hesaplanmıştır.

Geliştirilmiş olan "Kolorta hemşirelik tutum ölçeği" 3 alt boyut ve 23 maddeden oluşmakta olup, hemşirelik tutumlarına yönelik toplam varyansın 61.6'sını açıklayabilmektedir. Ölçekten alınabilecek toplam puan 23 ile 115 arasında değişmekte olup puanın artışı hemşireliğe yönelik olumlu tutumun artması anlamına gelmektedir. Ölçeğin Cronbach α güvenirlik katsayısı .90 olarak hesaplanmış olup bu değer yüksek güvenilirliği ifade etmektedir. Elde edilen bulgulara göre hemşireliğe yönelik tutumları ölçmek amacı ile geçerlilik ve güvenilirliği yapılan "Kolorta Hemşirelik tutum ölçeğinin" geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçüm yapabildiği görülmektedir.

Anahtar kelimeler: hemşirelik, tutumlar, geçerlilik, güvenilirlik

KEMOMETRİ DESTEKLİ FT-IR SPEKTROSKOPİSİNİN SAĞLIKLI VE KANSERLİ İNSAN KOLON DOKULARININ TEŞHİSİNDE KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt ALBAYRAK
Atatürk Üniversitesi, m_albayrak25@hotmail.com

ÖZET

Fourier Dönüşümlü Kızılötesi Spektroskopisi (FT-IR) yöntemi, organik ve bazı durumlarda inorganik materyalleri tanımlamak, organik bileşiklerin yapısındaki fonksiyonel grupları belirlemek için kullanılan analitik bir tekniktir. Bu teknik, dalga boyuna karşı numune tarafından absorblanan kızılötesi radyasyonu ölçemeye yarar. Kızılötesi absorpsiyon bantları ise molekülün bileşenleri ve yapıları hakkında bilgi verir. Kalın bağırsağın kolon bölgesinde çıkan kansere kolon kanseri, diğer kısmı olan rektumda meydana gelen kansere ise rektum kanseri denir. Bu organlardan herhangi birinde oluşan kansere kolorektal kanser de denmektedir. Kolorektal kanserler dünyada en sık görülen kanserlerden biridir. Dünyada her yıl yaklaşık olarak 1,4 milyon kişiye kolorektal kanser teşhisi konmakta ve 693,900 kişi ise kolorektal kanserden hayatını kaybetmektedir. Kolorektal kanserlerin tedavi edilebilmesi için erken teşhis en önemli etkendir. Primer teşhis yöntemi hastadan invaziv bir işlem olan biyopsi alınmasıdır. Biyopsinin histopatolojik olarak değerlendirilmesi hem çok zaman alır hem de histopatolojik işlemlerde sağlığa zararlı birçok kimyasal madde kullanılır. Kolon kanserli dokuları sağlıklı dokulardan ayırmak ve karakterize etmek için invaziv olmayan, zararlı kimyasalların kullanılmadığı kemometrik yöntem destekli, yüksek doğruluk ve hassasiyete sahip histopatolojik yöntemlere alternatif olabilecek hızlı, basit, ucuz ve yeni bir FT-IR yönteminin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, histopatolojik değerlendirmelerle belirlenen hem kolon kanserli hem de sağlıklı kolon dokuları içeren parafin bloklardan 20 mikron kalınlığında kesitler alındı, pozitif yüklü lamlara alndı ve deparafinize edildi. Hem sağlıklı (n = 12) hem de kanserli dokular (n = 10) 50-4000 cm-1 dalga boyu arasındaki kızılötesi ışığa maruz bırakıldı. 22 örneğe 50-4000 cm-1 arasındaki kızılötesi ışığa karşı davranışlarını saptamak için temel bileşenler analizinin (Principle Component Analysis, PCA) ileri bir formu olan ortogonal kısmi en küçük kareler analiz (Ortogonal Partial Least Square, O-PLS) algoritması uygulandı. Elde edilen spektrumlar MATLAB software PLS Toolbox paket programında değerlendirildi. Kanserli ve sağlıklı hücreleri ayırmak için O-PLS analizi yapıldı. Önerilen yöntemin hassaslığının ve özgünlüğünün, Ortogonal Sinyal Düzeltme (Orthogonal Signal Correction, OSC) ön işlem yöntemi yardımıyla çok yüksek olduğu görüldü. Sonuç olarak, parafin bloklardan kolon kanser teşhisi için histopatolojik yöntemlere alternatif bir FT-IR yöntemi geliştirildi ve başarıyla uygulandı.

Anahtar Kelimeler: FT-IR Spektroskopi, Kalitatif Analiz, Kemometri, Kolon Kanseri

ABSTRACT

Fourier Transformed Infrared Spectroscopy (FT-IR) method is an analytical technique used to identify organic and in some cases inorganic materials, to identify functional groups in the structure of organic compounds. This technique serves to measure infrared radiation absorbed by the sample against the wavelength. Infrared absorption bands provide information about the components and structures of the molecule. The cancer that occurs in the colon region of the large intestine is called as colon cancer while the cancer that occurs in the rectum region of the large intestine is called as rectal cancer. Cancer in any of these organs is also called colorectal cancer. Colorectal cancers are one of the most common cancers in the world. Approximately 1.4 million people in the world are diagnosed with colorectal cancer every year and 693,900 people die from colorectal cancer. Early diagnosis is the most important factor for the treatment of colorectal cancers. The primary diagnostic method is biopsy which is an invasive procedure. The histopathological evaluation of biopsy is both very time consuming and histopathological procedures use many chemicals that are harmful to health. The aim of this study is to develop a fast, simple, inexpensive and new FT-IR method which can be used as an alternative to histopathological methods with high accuracy and sensitivity**.** Proposed method is a non-invasive method, harmless chemicals used to distinguish colon cancer tissues from healthy tissues. In this study, 20 micron thick sections were taken from the paraffin blocks containing both colon cancer and healthy colon tissues determined by histopathological evaluations. Paraffin blocks were deparaffinized. Both healthy (n = 12) and cancerous tissues (n = 10) were exposed to infrared light between 50-4000 cm^{-1} wavelength. The orthogonal partial least squares analysis (Orthogonal Partial Least Square, O-PLS) algorithm, which is a forward form of Principle Component Analysis (PCA), was applied to 22 samples to determine the behavior against infrared light between 50-4000 cm^{-1}. The obtained spectrums were evaluated in the MATLAB software PLS Toolbox package program. O-PLS analysis was performed to separate cancerous and healthy cells. The sensitivity and specificity of the proposed method were found to be very high with the help of Orthogonal Signal Correction (OSC) pretreatment method. As a result, an alternative FT-IR method for the diagnosis of colon cancer from paraffin blocks was developed and successfully applied.

Keywords: FT-IR Spectroscopy, Qualitative Analysis, Chemometry, Colon Cancer

TİP 2 DİYABETİK HASTALARIN DİYABET OLMAYANLARA GÖRE HEPATİT B VİRÜSÜNE KARŞI İMMUNİTE DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğrt. Üyesi Halil İbrahim ERDOĞDU
Kafkas Üniversitesi, halil-dr@hotmail.com

ÖZET

Hepatit B virüsü (HBV) enfeksiyonuna karşı son 20 yılda aşılanma ile immünizasyon sağlanması çabalarına rağmen HBV'ye karşı bağışıklık oranları istenilen düzeylerde değildir. Dünya genelinde 257 milyon HBV pozitif taşıyıcı hasta bulunmakta ve bu taşıyıcılardan 2015 yılında yaklaşık 890.000 hasta karaciğer sirozu ve hepatoselüler karsinoma nedeni ile yaşamını kaybetmiştir. Dünya genelinde HBV seroprevalansı % 3,6, Avrupada %0.5 ve Türkiye de yaklaşık % 4 civarındadır. Dünya sağlık örgütü 2030 yılına varıldığında mevcut HBV enfeksiyonları oranını % 90 düşürmeyi hedeflemiştir. HBV oda ısısında yaklaşık bir hafta kadar canlılığını sürdürebilmektedir. Dolayısı ile özellikle HBV 'ne karşı bağışık olmayanlar risk altındadır. Risk altında olan guruplar çocuklar, yaşlılar, kronik hastalığı olanlar ve diyabet gibi immünitesi zayıf olanlardır. Bu nedenle çalışmamızda iç hastalıkları kliniğine başvuran Tip 2 diyabetik hastaların HBV serolojilerini değerlendirerek analiz etmek, diyabetik olmayanlarla aralarında fark olup olmadığını tespit etmek ve negatif serolojiye sahip diyabetik hastaların HBV'ye karşı aşılanmaya yönlendirilmesi amaçlandı. Çalışma 6 ay içerisinde iç hastalıkları kliniğine yatan ve HBV serolojisine, demografik, biyokimyasal, hormonal ve tam kan parametrelerine ait verileri tam olan diyabetik ve diyabetik olmayan hastaların verilerinin analizi ile yapıldı. Çalışmada SPSS paket proğramı kullanılarak ölçümle belirlenen verilerin analizinde Student- t testi, homojen dağılmayan verilerde Mann -Witney U testi, sayımla belirlenen verilerin analizinde Ki-kare testi kullanılarak diyabetik olanlar ile olmayanların HBV'ye karşı immüniteleri değerlendirildi.

Anti-HBs ≥10 IU/mL olan hastalar HBV 'ye karşı bağışık olanlar, Anti-HBs <10 IU/mL olanlar ise bağışık olmayanlar olarak belirlendi. Diyabetik hasta sayısı 62 (%52.1), Diyabetik olmayanların sayısı 57 (%47.9) olup toplam 119 hasta idi. Yaş ortalaması diyabetiklerde 68.7, diyabetik olmayanlarda 59.4 idi. Diyabetiklerde Anti-HBs ≥10 IU/mL olanların oranı 26/62 (%41.9) iken, diyabetik olmayanlarda 28/57(% 49.1) olarak saptanmış olup istatiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı (p=0.431).

Diyabetik ve diyabetik olmayanların HBV'ye karşı immüniteleri arasında bir fark görülmemiştir. Ancak genel olarak saptanan bu immünite oranları yetersiz olup diyabet gibi immünitesi zayıf olanların öncelikli olmak üzere HBV aşı programlarına yönlendirilmelidirler. Ek olarak çalışmadaki hastaların HBV ile ne zaman karşılaştığı ve bağışıklığın kazanılmış ya da HBV aşısı ile edinilip edinilmediğine dair bir veriye rastlanamadı.

Anahtar kelimeler: Hepatit B Virüsü, Tip 2 Diyabetes Mellitus, Hepatit B Aşısı

PEDİATİK POPULASYONDA DÜZ TABANLIK VE D VİTAMİNİ, KALSİYUM SEVİYELERİ İNCELEMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Kadri YILDIZ
Kafkas Üniversitesi, drkadri1980@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Ragıp Gökhan ULUSOY
Kafkas Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hayrunisa Bekis BOZKURT
Kafkas Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma içe basma şikayetiyle kliniğe getirilen düz tabanlıklı pediatrik popülasyonun bulgularını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, düz tabanlık ve vitamin D ve kalsiyum seviyelerinin ilişkisi hakkındadır.

436 düz tabanlıklı hastanın 41'i (25 erkek and 16 kız) çalışma grubuydu. Hastalar, Mayıs 2005 ve Şubat 2014 tarihleri arasında yürüyüş incelemesiyle muayene edildiler. Kontrol grubu olarak 33 normal tabanlı hasta vardı. SPSS 20.0 (Windows) istatistik analiz için kullanıldı. T testi ve Mean-Whitney U testi kullanıldı.

Kalsiyum seviyesi ortalaması 10.5 mg/dL (9-11.7) idi. Vitamin D seviyesi ortalaması 20.95 ng/mL (7.33-45.6) idi. Her iki parametrenin kan değerleri ortlaması normal değerler arasında tespit edildi.

Çalışmamıza göre, düz tabanlık vitamin D ve kalsiyum seviyeleri ilişkili değildir. İçe basma ile düz tabalık arasında doğrudan bir ilişki vardır.

Anahtar Kelimeler: düz tabanlık, D vitamini, kalsiyum, içe basma

DOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE YAŞAYAN İNSANLARDA ALVEOLAR ECHİNOCOCCOSİS YAYGINLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Önder AKKAŞ
Iğdır Üniversitesi, onderakkas77@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi İsa YILMAZ
Iğdır Üniversitesi, isa.yilmaz@igdir.edu.tr

Doç. Dr. Başaran KARADEMİR
Iğdır Üniversitesi, basaran_k@hotmail.com

ÖZET

Alveolar Echinococcosis (AE), *Echinococcus multilocularis* (EM)'in larvaları tarafından insanlarda başta karaciğer olmak üzere, diğer doku ve organlarda çok sayıda küçük veziküllerden meydana gelmiş karakteristik kist oluşumu ile hayatı tehlikeye sokan bir zoonozdur. EM ile enfekte olunduktan sonra yıllarca (10-15 yıl) hiçbir belirti vermeden AE ilerleyebilmektedir. AE Türkiye'de ilk defa 1872 yılında C.R. Katibian tarafından ve daha sonraları ise Kamile Aygün tarafından 1939 yılında "Kyste Hydatique Multiloculare'' vakası olarak sunulmuştur. AE Türkiye'nin diğer bölgelerine göre özellikle Doğu Anadolu Bölgesinde daha sık görülen bir parazitoz'dur. AE'nin, bu bölgede yüksek olmasının nedenleri arasında, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin bu bölgede yoğun bir şekilde yapılması ve parazit kaynağı olarak gösterilen Kızıltilki, Tilki, Kurt ve Köpek gibi son konak hayvanların insanların yaşadığı yer ile içi içe bulunmaları olarak gösterilmektedir. Bunun yanında; bölgede yaşayan insanların sosyo-ekonomik yapısı, hijyen ve beslenme alışkanlıkları ile bölgenin yüksek rakımlı yerleşim alanlarına sahip olması parazit prevalansını artıran diğer etyolojik neden olarak sayılabilir. Türkiye'de hastalığın bilinmesinden günümüze kadar birçok vaka bildirilmiştir. AE vakalarının büyük bir çoğunluğu özellikle Doğu Anadolu bölgesinde görülürken, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile diğer bölgelerde de rastlanıldığı birçok araştırmacı tarafından bildirilmiştir. Olguların çoğunluğu başta karaciğer yerleşimli olup, akciğer ve diğer doku ve organlarda pirimer ve sekonder olarak görüldüğü bildirilmiştir. Hastalığın kadınlarda görülme olasılığı erkeklere göre daha fazla olup, yaş ortalamalarının orta yaşlarda görüldüğü tespit edilmiştir. Bu çalışma ile AE'nin bu bölgede yaşayan insanlarda erken tanı ve tedavinin uygulanması için radyolojik ve serolojik tarama çalışmaları ile AE'nin cerrahi tedavi şansı arttırılabilecektir. Ayrıca enfeksiyona karşı basın-yayım ve eğitim gibi araçlar kullanılarak halkta korunma yöntemleri ve farkındalık oluşmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alveolar Echinococcosis, Echinococcus multilocularis, Doğu Anadolu Bölgesi, Yaygınlık

IĞDIR-ARALIK RÜZGÂR EROZYON SAHASINDA YEM KAYNAĞI OLARAK KULLANILAN EBU CEHİL (Calligonum polygonoides L.) ÇALISININ BAZI TOPRAK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Yüksek Zir. Müh. Gülter ARTAN
Iğdır Üniversitesi, ayazgulter@gmail.com

Doç. Dr. Süleyman TEMEL
Iğdır Üniversitesi, stemel33@hotmail.com

ÖZET

Iğdır-Aralık bölgesi, Konya-Karapınar'dan sonra Ülkemizde en fazla rüzgâr erozyonunun görüldüğü alandır. Bu alanlar mera statüsünde olup ekstrem iklim, jeolojik ve toprak yapısına ilaveten aşırı otlatmalar toprağın bitki örtüsü ile kaplılık derecesini azaltmış ve taşınan toprak miktarını artmıştır. Ayrıca toprağın verimli üst kısmı uzaklaştırıldığından topraklar besin içeriği yönünden verimsiz hale gelmiştir. Ancak kuvvetli kök ve toprak üstü aksamına sahip Ebu Cehil (*Calligonum polygonoides* L *ssp comosum* (L'Hér,)) çalısı toprak verimliliğini artırmada önemli bir potansiyel olarak görülmüştür. Amacımız rüzgâr erozyon sahasına uyum sağlamış Ebu Cehil çalısının toprağın bazı kimyasal özellikleri üzerine yaptığı değişimi ortaya koymaktır. Deneme 2014 yılında Iğdır-Aralık rüzgâr erozyon sahasında Tesadüf Bloklarında Faktöriyel Deneme desenine göre 4 tekrarlamalı olarak kurulmuştur. Araştırmada Ebu Cehil çalısının taç içi ve dışından 0-20, 20-40 ve 40-60 cm derinliklerden toprak örnekleri alınmış ve toprak örneklerinde; elektriksel iletkenlik (ECe), pH, kireç, fosfor, toplam azot ve organik madde değerleri incelenmiştir. Önemli çıkan ortalamalar LSD testine göre gruplandırılmıştır. Araştırma sonucunda, örnekleme deseni ve derinlik (pH hariç) açısından incelenen tüm parametreler, ikili interaksiyon açısından ise ECe, organik madde ve azot içeriği önemli bir şekilde farklılık göstermiştir. Taç içi toprakların ECe, kireç, fosfor, organik madde ve azot içerikleri taç dışı kısımlardan daha yüksek, pH ise daha düşük bulunmuştur. Derinlik açısından en yüksek kireç, organik madde ve azot içeriği 0-20 ile 20-40 cm, fosfor içeriği 0-20 cm ve ECe ise 40-60 cm derinlikten ölçülmüştür. Sonuç olarak Ebu Cehil çalısı incelenen özellikler açısından rüzgâr erozyon sahasındaki toprakların verimliliğini iyileştirdiği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Taç içi ve dışı, Toprak verimliliği, Toprak özellikleri, Toprak derinliği

İNANÇ YÖNÜYLE HİJYENİK GIDA ÜRETİMİ

Dr. Mubin KOYUNCU
Iğdır Üniversitesi, mubin.koyuncu@igdir.edu.tr

ÖZET

Sağlıklı ve standartlara uygun gıda üretimi, ülkemizde yasalar yoluyla güvence altına alınmıştır. Bu durum neredeyse tüm dünya için geçerlidir. Dünya genelinde yasalar, standartlar ve yönetmelikler gıda üretimini sıkı bir kontrol altında tutma çabası içindedir. Yediğimiz gıdaların, inancımız gereği sağlıklı olma zorunluluğu da vardır. Vatandaşlarının büyük çoğunluluğunun Müslüman olduğu bir ülkede, gıdaların İslam inancına göre hazırlanması gerektiği açıktır. İslam dininin kutsal kitabında gıdalar için "Helal" ve "Temiz" kavramları geçmektedir. İnsanlar genellikle gıdaların "Helal" olup olmamasıyla ilgilenirken "Temiz" olma durumu göz ardı edilebilmektedir. Oysaki helal gıdaların tüketilebilmesi için kutsal kitabımızdaki ifadeyle "Temiz" olması gerektiği aşikardır. Bu durumu günümüz koşullarıyla hijyenik olma durumuyla özdeşleştirebiliriz. Yani inancımıza göre, tüketilebilecek gıdaların öncelikle helal olması ve bu helal gıdanın da hijyenik olması gerekmektedir. Bu durumun halk nezdinde ifade edilmesi ve insanların konuyla ilgili bilinçlendirilmesi elzemdir.

Anahtar kelimeler: Gıda, Hijyen, Helal, Temiz

BOLU İLİNİN MEYVE ÜRETİM POTANSİYELİ

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kenan GEÇER
Iğdır Üniversitesi, mkenangecer@hotmail.com

Doç. Dr. Müttalip GÜNDOĞDU
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, gundogdumuttalip@gmail.com

ÖZET

Bolu, Batı Karadeniz bölgesinde bulunmasının verdiği avantaj nedeniyle bitkisel üretim bakımından büyük bir potansiyele sahiptir. Tarla bitkileri ve sebze üretiminin yanında birçok meyve türünün başarılı bir şekilde kültürünün yapıldığı önemli illerimizdendir. Meyve üretim potansiyeli yüksek olan Bolu'da kızılcık, erik, kiraz, şeftali, vişne, armut, ayva, elma, muşmula, iğde, dut, üzüm, badem, ceviz ve fındık gibi ticari olarak da önemli birçok meyve türleri yetiştirilebilmektedir. Bu meyve türlerinden özellikle elma, armut ve kızılcık bakımından önemli bir üretim değerine ulaşılmaktadır. Coğrafik konum ve iklimin sağladığı avantajlar yanında bir de bu ilimiz; İstanbul, Kocaeli, Eskişehir, Yalova ve Ankara gibi büyükşehirlere yakın olmasından dolayı meyve üretimi ve üretilen bu ürünlerin pazarlanması bakımından da büyük bir katma değere sahiptir. Bu çalışma ile Bolu ilinin sahip olduğu meyve üretim potansiyeli, üretilen meyve türlerinin üretim alanı ve üretim miktarları ile bu potansiyelin en verimli şekilde değerlendirilmesi amacıyla yapılabilecekler konusunda bir inceleme yapılmıştır. Ayrıca çalışma ile mevcut meyvecilik durumunun daha da geliştirilmesi konusunda ortaya atılacak yeni fikirlere de yön verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Bolu, Meyve üretim potansiyeli, Geliştirme hedefleri

YENİ GST İNHİBİTÖRLERİ OLARAK BAZI BENZİMİDAZOLLER

Dr. Öğr. Üyesi Fikret TÜRKAN
Iğdır Üniversitesi, fikret.turkan@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Harbi ÇALIMLI
Iğdır Üniversitesi, calimli.6500@gmail.com

Öğr. Gör. Ayhan AKGÜN
Iğdır Üniversitesi, a.akgun1987@hotmail.com

ÖZET

Benzimidazol halkası taşıyan bileşiklerin antimikrobiyal, antiallerjik, antihelmentik, antikanser aktivitelerinin yanında antioksidan özelliğe de sahip olduğu bilinmektedir. Antioksidan maddeler ise vucutta oluşan serbest radikalleri gideren maddeler olarak bilinmektedir. Glutatyon s-transferaz enzimi (GST) antioksidan özelliğyle bilinen çok önemli bir aantioksidan enzimdir. Endojen veya eksojen kaynaklı vucutta oluşan ksenobiyotiklerin vucuttan atılmasını sağlayarak kanserli doku oluşumunu önler. Klinik açıdan üstlendiği bu görevi son derece önemlidir. Bu çalışmamızda bazı benzidazol türevlerinin GST enzim aktivitesine olan inhibisyon etkileri in vitro şartlarda incelendi. Çalışılan ilaçlar ise rikobendazol, tiabendazol, albendazol ve oxbendazol türevli ilaçlardır. İnhibisyon çalışması olarak IC_{50} değerleri hesaplandı. Çalışma bulgularına baktığımızda ilaçların enzimi mikromolar seviyede inhibe ettiği ve bu ilaçların GST enzimi için iyi birer inhibitor olduğu sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Benzimidazol, Glutatyon s-transferaz, İnhibisyon

PREEKLAMPSİ GELİŞEN HASTALARDA SERUM ASİMETRİK Dİ METİL ARJİNİN (ADMA) İLE NİTRİK OSİT (NO)DEĞERLERİNİN NORMOTANSİF GEBELERİN SERUM DEĞERLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Dr.Tuna AKÇAL
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, drtunaakcal@hotmail.com

Prof. Dr. Hanım Güler ŞAHİN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, hanimsahin@yyu.edu.tr

Dr.Kazım UÇKAN
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, druckan65@hotmail.com

ÖZET

Preeklampsi gebeliğin 20. haftasından sonra görülen, maternal ve fetoplasental vasküler sistemde patolojilerin oldukça yoğun bir şekilde görüldüğü bir sendromdur. Obstetrik tanı ve tedavi hizmetlerindeki büyük gelişmelere rağmen gelişmiş ülkelerdeki maternal ve fetal morbidite ve mortalitenin önde gelen nedenlerindendir. Preeklampsi ile ilgili birçok araştırma yapılmasına rağmen patofizyolojisi tam olarak aydınlatılamamıştır. Asimetrik dimetil arjinin (ADMA); Nitrik oksit sentazın (NOS) dolaşımda bulunan endojen bir inhibitörüdür. ADMA, NO sentazın substrat bağlanma bölgesinde L-arjinin ile yer değiştirdiğinde NO'nun birçok fizyolojik fonksiyonunu değiştirmektedir. In vivo koşullarda yapılan birçok çalışmada vasküler/endotelyal fonksiyonları koruduğu bilinen ve endotelden kaynaklanan nitrik oksitin (NO) hastalığın patofizyolojisinde rol aldığı bilinmektedirNO sentezinde ya da yarılanma ömründeki bir azalma sitotrofoblastların endovasküler invazyonunda ve damar gelişiminde bozuklukların görülmesine sebep olmaktadır. Bir aminoasit olan L-argininden "nitrik oksit sentaz (NOS)" enziminin etkisi ile sentezlenen NO, trombosit agregasyonunu inhibe eden ve damarlarda vazodilatasyona neden olan etkili bir serbest radikaldir. NO preeklamptik plasentada çok fazla bulunan süperoksit anyonlarıyla da etkileşmektedir. Arginaz II enzim aktivitesi preeklampside artmaktadır, bu da NO'in prekürsörü olanarjininin yıkılmasıyla sonuçlanır ve NO düzeylerini azaltır. NO düzeylerindeki azalmada vazodilatasyonda azalmaya ve relatif olarak vazokonstrüksiyonda artmaya yol açar. Sonuç olarak plasental perfüzyonda azalma gözlenir. Perfüzyondaki bu azalma da trofoblast invazyonu ve farklılaşmasını bozan bazı faktörlerin salgılanmasına yol açar.Plasentanın hipoperfüzyonu özellikle de aralıklı hipoperfüzyonu serbest oksijen radikalleri meydana gelmesine yol açar. Meydana gelen radikaller maternal dolaşıma geçmekte ve maternal endotel hasarına sebep olmaktadır. Maternal periferal vasküler rezistansta artma meydana gelir ve kendisini hipertansiyon şeklinde gösterir.

Çalışmamızda plasental bir patoloji olan ve daha çok immunolojik kökenli geliştiği düşünülen preeklampsinin ortaya çıkmasında maternal serum ADMA ve NO düzeylerinin sağlıklı ve preeklamptik gebelerde etkisinin olup olmadığını belirlemeyi amacladık. Kadın hastalıkları ve doğum kliniğinde teşhis ve tedavi amacıyla başvuran toplam 60 gebeden, 30 normal gebelik ve 30 preeklampsi tanısı alan ve tedavi altına alınmış olan hastalar onam formu alınarak çalışmaya dâhil edildi. Preeklampsi tanısı doğrulandıktan kısa bir süre sonra tüm hastalardan kan örnekleri alındı ve gruplar ADMA ve NO serum düzeyleri açısından karşılaştırıldı.

Anahtar Kelimeler: Preeklammpsi, ADMA

KRONİK HASTALIĞI OLMAYAN YAŞLI BİREYLERDE MANEVİ BAKIM, YAŞAM KALİTESİ VE ARADAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hemşire Sedat DOĞAN
Susuz Toplum Sağlık Merkezi, sorisedat@hotmail.com

Dr.Öğr. Üyesi Zümrüt AKGÜN ŞAHİN
Kafkas Üniversitesi, zumrut8136@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma kronik hastalığı olmayan yaşlı bireylerde manevi bakım, yaşam kalitesi ve aradaki ilişkinin değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Araştırma evrenini; Şubat-Haziran 2017 tarihleri arasında Kars'ın Susuz ilçesinde yaşayan, Kars Susuz Toplum Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı 65 yaş ve üstü kronik hastalığı olmayan bireyler oluşturmuştur. Araştırma örneklemini ise araştırmanın yapıldığı tarihler arasında Susuz Toplum Sağlığı Merkezi'ne başvuran, araştırma kriterlerine uyan 110 birey oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında hasta tanılama ve bilgi formu, maneviyat ve manevi bakım derecelendirme ölçeği ve yaşam kalitesi ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPPS 16.0 paket programında analiz edilmiştir. Evli,geniş aileye sahip ve bedensel engel nedeniyle bakıma ihtiyaçları olan bireylerin maneviyat ve manevi bakım puan ortalamalarının yüksek ve gruplar arasındaki istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Maneviyat ve manevi bakım ölçeği toplam puan ortalaması 52.07±9.81 olduğu tespit edilmiş. Maneviyat ve manevi bakım (22.88±3.45) puan ortalamasının en yüksek, dinsellik (12.56±2.10) en düşük puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur.Yaşam kalitesi ölçek toplam puan ortalaması 71.73±18.65 olduğu tespit edilmiş.Erkek olan, evli olan, gelir düzeyi az olan, çalışmayan, geniş aileye sahip olan ve bedensel engel nedeniyle bakıma ihtiyacı olan bireylerin yaşam kalitesi özerklik alt boyut puan ortalamasının yüksek olduğu ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Ölüm ve ölmek (15.78±3.18) puan ortalamasının en yüksek, sosyal katılım (10.23±3.48) en düşük puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur.Bu çalışma sonucunda maneviyat ve manevi bakım arttıkça, yaşam kalitesinin de arttığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kronik hastalık, maneviyat, yaşam kalitesi, yaşlı

KLİNİĞİMİZE AĞRI SEBEBİYLE BAŞVURAN HASTALARA RADYOFREKANS TERMOKOAGÜLASYON UYGULAMALARI DENEYİMLERİMİZ

Dr. Öğr. Üyesi Ali BİLGE
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, alibilge498@hotmail.com

ÖZET

Ağrı tedavisinde sinir blok ve termokaogülasyon cerahi olmayan tedaviler arasında etkin bir yöntemdir. Kliniğimize başvuran cerrahi düşünülmeyen veya cerrahini kontraendike olduğu, fizik tedavi ve medikal tedavi rağmen ağrı şikâyeti devam eden hastalara, radyofrekans sinir termokaogülasyon uygulayarak ağrının geçirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmamızda Temmuz 2017 tarihinden itibaren kliniğimize omuz ağrısı nedeniyle (n=5), diz ağrısı nedeniyle (n=6), koksidinya nedeniyle (n=2), topuk ağrısı nedeniyle (n=4), kronik baş ağrısı ve migren nedeniyle (n=5), bel ve boyun ağrısı nedeniyle (n=57) başvuran [kadın:59, erkek:17 (N=76)] hastaların, tedavi öncesi Visual Analog Scale (VAS) ile ağrı şiddetleri (0-10 aralığında) değerlendirildi. Top Lesion Generator (Japonya)) pulsed radyofrekans cihazı kullanılarak supraskapular sinire (n=5), geniküler sinire (n=6), impar gangliyona (n=2), servikal-lomber dorsal kök ganlionuna (n=31), servikal-lomber fasete (n=26), kalkaneal spura (n=4), büyük oksipital sinire (n=5) termokaogülasyon uygulandı.

Hastaların işlem öncesi ile işlem sonrası, işlem sonrası 3. ay ve işlem sonrası 6. ay VAS skorları değerlendirildiğinde farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0.05$) görüldü. İşlem sonrası ile 3. ay ve 6 ay kontrollerindeki VAS skorları karşılaştırıldığında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görüldü. Kadın ile erkek VAS arasındaki farklılığın karşılaştırılmasında cinsiyetler arasında farklılığın olmadığı görüldü.

Yaptığımız çalışmada radyofrekans termokaogülasyon ile ağrı tedavisinin etkili olduğu, minimal invaziv bir işlem olması nedeniyle cerrahi düşünülmeyen hastalarda ağrının eradike edilmesinde tercih edilebileceği gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, radyofrekans, termokaogülasyon

EBEVEYNLERİN ÇOCUK İSTİSMARI FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Raziye ERKUL
Kafkas Üniversitesi, raziyerkul@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Şenay ÖZEN ALTINKAYNAK
Kafkas Üniversitesi, ozensenay@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, ebeveynlerin çocuk istismarına yönelik farkındalık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Ebeveynin cinsiyeti, yaş grubu, yaşadığı il, çocuk sayısı, eğitim düzeyi, gelir düzeyi ve çocuğunun yaş grubu değişkenlerine göre çocuk istismarı farkındalık düzeylerinin incelendiği bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, bağımsız anaokulları ve anasınıflarında eğitim gören 222 çocuğun ebeveynleri oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak *"Kişisel Bilgi Formu"* ve *"İstismar Farkındalık Ölçeği Ebeveyn Formu"* kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, ebeveynlerin istismar farkındalık düzeylerinin ele alınan değişkenler arasından; yalnızca cinsiyet değişkenine göre kadınların lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk istismarı, okul öncesi eğitim, ebeveyn

ÜRİNER İNKONTİNANSIN PSİKOSOSYAL BOYUTU
DIMENSION OF URINARY INCONTINENCEPSYCHOSOCIAL

Dr.Öğr.Üyesi Burcu DEMİR GÖKMEN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, burcudmr04@gmail.com

ÖZET

Üriner inkontinans; ICS (Uluslararası Kontinans Topluluğu) üriner inkontinansı; objektif olarak gösterilebilen ve sosyal veya hijyenik bir problem olan herhangi bir istemsiz idrar kaçırma olarak tanımlamaktadır. Dünya'da 200 milyondan fazla bireyin inkontinans sorunu yaşadığı ve prevelansının %11.4–73 arasında olduğu tahmin edilmektedir. Ülkemizde Üİ prevalansını belirlemek amacıyla sınırlı sayıda çalışma vardır. 2014 te yapılan bir çalışmada kadınların %31,7'sinde erkeklerin %4,9' unda inkontinans görüldüğü ve kadınlarda en sık mikst (%43,8) daha sonra urge (%34,4) ve stres (%21,9) tipte inkontinans görülürken erkeklerin tamamında urge tipte inkontinans görüldüğü bildirilmektedir. İdrar kaçırmak insanlar tarafından kabul edilmesi zor bir durum olarak görüldüğünden, gebelik ve doğum sonu ile birlikte oluşan normal bir durum olarak algılandığından ve sağlık ekibi tarafından yeterince sorgulanmadığından dolayı yapılan çalışmaları sınırlamakta ve bu sıkıntı verici sorunu gerçekte ne kadar çok kişinin yaşandığı saptanamamaktadır. Klinik açıdan bakıldığında inkontinans, yaşamı tehdit eden ciddi bir fiziksel engel olarak görünmese de , bireye sıkıntı veren devamlı ıslak olma ve iritasyona bağlı rahatsızlık insana yetersizlik duygusu hissettiren psikolojik etkileri olan durumdur. Üriner inkontinansın; sürekli idrar kaçırma ve kötü kokma korkusu, kendini yetersiz, kirli hissetme, benlik saygısında azalma, beden imajında bozulma, damgalanma, utanma, mutsuzluk, kızgınlık, gerginlik, anksiyete, depresyon, cinsel istekte azalma ve cinsel aktiviteden kaçınma gibi olumsuz psiko-sosyal etkileri bulunmaktadır. Literatürde Üİ olan kadınların Üİ olmayanlara göre depresyona daha yatkın, anksiyete düzeylerinin daha yüksek, özgüvenlerinin düşük ve sosyal izolasyona daha yatkın oldukları belirtilmektedir. Kadındaki cinsel problemler erkekte istek kaybı, erken boşalma, kısmi veya tam erektil başarısızlığı gibi sonuçlarla cinsel yanıtı da etkilemektedir Bu durum öz saygıda azalmaya, eş ilişkilerinde bozulmaya neden olmaktadır. Yaşlılarda ise Üİ bazı ruhsal sorunlar ile birlikte olumsuz duygular yaşamalarına neden olabilmektedir. Yaşanan duygular, yalnızlık, kaygı, umutsuzluk, çaresizlik, isteksizlik ve korku olarak sıralanmaktadır. Bu yaşanan duygular yaşlıların yaşadığı şikayetlere bağlı olarak depresyon gibi sık rastlanan ruhsal hastalıklara zemin hazırlayabilmektedir. Çocuklarda ise Üİ, benlik saygısında azalma, davranışsal problemler ve okul başarısında azalmaya, bedensel açıdan kötü hissetmeye yol açmaktadır. İdrar kaçıran çocuklarda, aşırı sinirlilik, depresyon gibi psikiyatrik hastalık birlikteliği daha fazladır. İdrar kaçıran çocuk toplum içinde kendini güvensiz, sinirli, sosyal ortamlarda ve arkadaş ilişkilerinde başarısız, utangaç hisseder. Sonuç olarak ICS, Dünya Sağlık Örgütü ve ülkemizde yapılan çalışma verilerine göre Üİ tedavi edilebilir ve önlenebilir bir halk sağlığı sorunu olup bu konuda toplumun ve sağlık çalışanlarının farkındalık geliştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üriner İnkontinans, psikosoyal, farkındalık

ABSTARCT

Urinary incontinence ; ICS (International Continence Society) urinary incontinence ; It is defined as any involuntary incontinence , which can be objectively displayed and is a social or hygienic problem . It is estimated that more than 200 million individuals experience incontinence in the world and the prevalence is between 11.4-73 % . There are a limited number of studies to determine the prevalence of UI in our country. In a study conducted in 2014, 31.7% of women reported incontinence in 4.9% of men and the most frequent mixed in women (43.8%) followed by urge (34.4%) and stress (21.9%). Type urinary incontinence has been reported in all men.Since urinary incontinence is seen as a difficult condition to be accepted by people, it is perceived as a normal condition associated with pregnancy and postpartum and it is not adequately questioned by the health team limits the and it cannot be determined how many people actually experience this distressing problem. From a clinical point of view, incontinence does not appear to be a life-threatening serious physical disability, but the condition of persistent wetness and irritation that irritates the individual has psychological effects that make people feel a sense of inadequacy. Urinary incontinence; there are negative psychosocial effects such as constant urinary incontinence and fear of bad smell, feeling insufficient, feeling dirty, decreasing self-esteem, deterioration of body image, stigma, shame, unhappiness, anger, tension, anxiety, depression, decrease in sexual desire and avoidance of sexual activity.In the literature, it is stated that women with UI are more susceptible to depression than those without UI, their anxiety levels are higher, their self-confidence is low and they are more susceptible to social isolation.Sexual problems in women affect the sexual response with results such as loss of desire, premature ejaculation, partial or complete erectile failure.This situation leads to a decrease in self-esteem, and deterioration in the relations of spouses.In the elderly, UI may cause some emotional problems and negative feeling , loneliness, anxiety, despair, desperation, unwillingness and fear are listed as.These feelings can be the basis for the common mental illnesses such as depression. In children, UI leads to a decrease in self-esteem, behavioral problems, and a decrease in school success, and a feeling of bodily harm.Children with urinary incontinence have more comorbidity such as excessive irritability and depression.Urine kid feels insecure, frustrated, unsuccessful in social situations and friendship in the community.As a result, according to ICS, World Health Organization and the study data in our country, UI is a treatable and preventable public health problem and the awareness of the community and health workers should be developed.

Key words: Urinary Incontinence, Psychosocial, awareness

TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNİN OLUŞUMUNA ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Sabuha BİNDİK
Cumhuriyet Üniversitesi, s.bindik5@gmail.com

ÖZET

Toplumsal cinsiyet temelli yaklaşımlar feminist hareket paralelinde oluşmuştur. Peki, nedir cinsiyeti toplumsal yapan? Cinsiyeti kadınlık ve erkeklik rolleriyle kurgulayan toplumsal ve kültürel temeldeki yapı taşları nelerdir? Toplumsal cinsiyet adı altında şekillenen kadınlık ve erkeklik rollerini belirleyen etkenler nelerdir? Toplumsal cinsiyet cinsiyetin toplumsal yanına işaret ederken, cinsiyet sadece biyolojik olarak algılanan kısmına vurgu yapar. Aslında biyolojik temelli cinsiyetin ve kültürel temelli toplumsal cinsiyetin iç içe olduğu görülmektedir. Bunun anlamı cinsiyetin toplumsal olarak kurgulanışı doğumla başlar ve yaşam boyu devam eder. Kadınlık ve erkeklik rollerinin oluşmasına katkı sağlayan birçok etkiden, kurumdan, yapıdan bahsedilmesi gerekmektedir. Bunlar arasında, cinsiyet rollerinin ilk filizlendiği yer olarak aile gösterilebilir. Kadın erkek ayrımına vardığımız ilk durak ailedir. Kızlara pembe renkli eşyalar ile kız olduğu, erkeklere mavi renkli eşyalar alınarak erkek oldukları hatırlatılmaktadır. Kızlar rol model olarak anneyi, erkekler babayı seçmektedirler. Daha sonraki dönemde çocukların okul çağlarında toplumsal cinsiyet rolleri öğretilir ve bu roller hatta dağıtılır. Öğretmen ve akranları çocuğun kız ya da erkek olduğunu, kadınlık ve erkeklik rolleri gösterildiğinde ancak teyit edip, onaylamaktadırlar. Kadınlık ve erkeklik rollerinin dışında hareket eden bir çocuk ise hemen yaşıtları tarafından alay edilip, dışlanarak ötekileştirilir. Toplumsal cinsiyet normları dışında hareket eden çocuklar çalışmanın konusu bakımından bu çalışmanın kapsamından değillerdir. Cinsiyet rollerinin oluşumuna katkı sağlayan medya ve çocuklara okutulan masallardan da söz edilmelidir. Özellikle televizyon kadınların güçsüz, korunmaya muhtaç, kamusal alan dışında olması gerektiği, bir erkeğin ekonomik olarak tahakkümü altında olması gereken özne algısı oluşturması bakımından kız çocukları üzerinde oldukça olumsuz etkiler bırakmaktadır. Çalışmanın amacı cinsiyet rollerinin nasıl toplumsallaştığı, bu sürece etki eden kurum ve yapıları bulmak ve cinsiyet rol ayrımını en aza indirecek çözümler önermektir. Örneğin, erkeğin ev işi yaptığında "erkekliğinden" bir şey kaybetmeyeceği anlaşılmalıdır. Aynı şekilde kadının da ekonomik olarak evinin geçimini sağladığında aslında bu görevin sadece erkeklerin olmadığı hatırlatılmalıdır. Mesleklerdeki cinsiyetçilik ve bunun gibi örnekler toplumsal cinsiyet baskısının ürünleridirler. Teorik temelli bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, toplumsal cinsiyetin tanımı ve nasıl geliştiği ile ilgilidir. İkinci bölümde toplumsal cinsiyet kültürüne etki eden faktörler ele alınıp, incelenecektir. Son bölümde ise bu kültürün olumsuz yanlarına dair bir takım çözüm önerileri getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet rolleri, Aile, Okul

YENİ İSTEHSAL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN YARADILMASI REGİONLARIN İNKİŞAF SƏVİYYƏSİNİN TARAZLAŞDIRILMASININ VƏ MƏŞĞULLUĞUN TƏMİN EDİLMƏSİNİN ZƏMİNİ KİMİ

FOUNDING OF NEW PRODUCING ENTERPRISES AS THE REGULDING OF DEVELOPMENT LEVEL AND AS THE BASIS OF EMPLOYMENT

Doç.Dr. Ceyhun MAHMUDOV
Nahcıvan Devlet Universitesi, ceyhun.ilhamoglu@gmail.com

Doç.Dr. Cavadxan QASIMOV
Nahcıvan Devlet Universitesi, cavadxan.yusifoglu@mail.ru

ÖZET

Regionların inkişaf səviyyəsindəki fərqlərin meydana gəlməsinin tarixi köklərini araşdırarkən sosial-iqtisadi inkişafın hər hansı bir ölkənin fərqli xüsusiyyətləri ilə seçilən regionlarında baş verdiyini müşahidə edirik. İqtisadi inkişafın hər yerdə eyni zamanda baş verməsinin mümkünsüz olduğu və təsadüf nəticəsində müəyyən bir regionda – təbii ehtiyatların zəngin və coğrafi mövqenin əlverişli olduğu regionda baş verməsi, bazar güclərinin bu region ətrafında toplanması və tədricən müəyyən bir səviyyəyə çatdıqdan sonra bu region ətrafında yayılması görülməkdədir.

İqtisadi inkişafın "keçmiş texnik" dövründən başlayaraq haliyəyədək müəssisələrin böyük əksəriyyətinin öz iqtisadi fəaliyyətlərinə əlverişli şəraitə malik regionlarda başladıqları görülür. "İnkişaf qütbləri" nəzəriyyəsinə əsasən inkişaf nöqtəsi və ya ərazisi ətrafında sosial-iqtisadi hərəkətliliyin gedərək artması və bunun nəticəsində regionlararası fərqlərin meydana çıxması iqtisadi inkişafın bir şərtidir. İqtisadi inkişaf nəticəsində meydana gələn regionlararası sosial-iqtisadi fərqlilik heç də yaxşı hal deyildir. Qeyd edək ki, qaçınılması mümkünsüz olan və sosial ədalət baxımından istənilməyən bu halı qısa müddət ərzində aradan qaldırmaq lazımdır. Çünki inkişaf etməkdə olan region digər regionların inkişafına mənfi istiqamətdə təsir göstərir. Bu mənfi təsirlərə əsasən digər regionlardan inkişaf edən regiona doğru olan fəal işçi axınını, müəsisisələrin ərazi quruluşundakı disproporsionallığı və s. göstərmək olar.

Bu halda "inkişafdan geri qalmış regionların həyati ehtiyaclarını qarşılayacaq, eyni zamanda, iqtisadi inkişafın başlaması və davam etməsini, məşğulluq probleminin həllini təmin edəcək investisiya qoyuluşlarını kim və hansı formada həyata keçirməlidir?" sualı ortaya çıxır.

Məhz bu baxımdan qeyd edə bilərik ki, regional inkişaf siyasətinin ilk prinsipi inkişafdan geri qalmış regionlarda sosial faydası yüksək və iqtisadi cəhətdən uzun zaman kəsimində faydalı olan investisiya layihələrinin dövlət və ya dövlətə başlı müəssisələr tərəfindən həyata keçirilməsidir. Dövlətin geri qalmış regionlara bu prinsip çərçivəsində yeni müəssisələr yaratmaqla müdaxiləsi olmadan regionların inkişaf səviyyəsindəki fərqlərin azaldılmasından və məşğulluq probleminin həllindən söz açmaq mümkün deyildir.

Məqalədə yalnız ölkəmizə xas olmayan bu problem Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi rayonları timsalında araşdırılmış, yeni istehsal müəssisələrinin yaradılmasının işçi axını və məşğulluq probleminin həll edilməsinə, eyni zamanda, regionların sosial-iqtisadi inkişaf səviyyəsindəki fərqlərin azaldılmasına təsiri nəzərdən keçirilmişdir.

Açar sözlər: region, regional iqtisadiyyat, regional inkişaf, regional fərqlilik, məşğulluq

ABSTARCT

While investigating the appearing of differentiates in the development of regions we observe the social-economic development of any country's regions that are selected with their different characters. It is seen that the impossibility of development take part in everywhere and fortunately in a definite region that natural resources and useful geographical exists, coming together the trade unions and partially after reading to a level the spreading of it to the surround of the region.

It is seen that beginning from the "past technical" period up to present time great majority of enterprises begin their economic activities in the regions that they have fruitful condition. According to the "development poles" theory the increasing of social-economical movement around development circle and territory and as the result of this the existing of inter-regions differences is the condition of economic development. Social-economic differences existing as the result of economic development isn't the better case. It should be noted that, it is impossible to deny and disgusting by social judge is needed to rise. Because the developing region influences negatively to the other regions. It can be an example for these negative influences, workers movement to developing region, disparity of the location of enterprises.

In this case such a question arises "who will pay the important needs of regions that low developed, at the same time the beginning and continuation of economic development, the solving of inventions and unemployment problem will be implemented by whom and how?"

Just from this point of view we can note that, the maiden principle of regional development policy in low developed regions the projects should apply that their social usefulness go an long time period by economically by state and enterprises related to state. It is impossible to speak about the solving of the problem of employment and diminishing of the differences in the level of development without state in the frame of this principality.

In the article the problem which is irrelevant to our country have been researched in the sample of Nakhchivan Autonomous Republic, at the same time the influence of founding new producing enterprises to workers movement and the solving of employment problem, diminishing of differences in regions social economic development are dealt with.

Key words: region, regional economy, regional development, regional differences, employment

BELEDİYE HİZMETLERİ KAPSAMINDA YAŞLILIK: DİNAR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Zuhal GÜLER
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, zuhalguler69@hotmail.com

Prof. Dr. Mete YILDIZ
Hacettepe Üniversitesi, myildiz@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 verilerine göre yaşlı nüfus oranı son beş yılda %17 artmış ve 2017 yılında ise %8,5'e yükselmiştir. Diğer taraftan Türkiye'de ortalama yaşam süresi de artmıştır. Nüfus öngörülerine göre, yaşlı nüfus oranının 2023 yılında %10,2, 2030 yılında %12,9, 2040yılında %16,3, 2060 yılında %22,6 ve 2080 yılında ise %25,6 olacağı öngörülmektedir. Konuyla ilgili olarak altının çizilmesi gereken nokta ise Türkiye'de yıllar itibariyle doğuştan beklenen ortalama yaşam süresinin uzamasıdır. Şöyle ki, TÜİK 2018 verilerine göre doğuştan beklenen yaşam süresi Türkiye geneli için 78 yıl, erkekler için 75,3 yıl ve kadınlar için 80,7 yıl olmuştur. Tüm bu veriler, Türkiye'nin 30-40 yıl gibi kısa bir zaman diliminde hızlı bir "demografik yaşlanma" sürecine girdiğini, alt yapı ve hizmet sunumu açılarından buna hazırlıklı olunmadığından dolayı bu gelişmelerin çeşitli açılardan (malî, idarî ve siyasî)önemli toplumsal sorunlar doğuracağını göstermektedir.

Demografik yaşlanma sorunu, sadece malî açıdan bakıldığında bile hem yaşlıların bakımı, hem de sağlık giderlerinin ve emekli maaşlarının karşılanması gibi konularda bütçeye önemli bir yük getirecektir. Bu nedenle de yaşlının bakımı, aktif yaşlanma, kaliteli yaşlanma, sosyal destek konularında devlet, STK ve yerel yönetimlerin iş birliği içinde yaşlılara hizmet üretmesi zorunluluktur.

Bu bağlamda çalışmanın konusunu, Afyonkarahisar ili Dinar ilçesinde, belediye tarafından yaşlılara yönelik verilen hizmetlerin ortaya konulması oluşturulmaktadır. Dinar'ın çalışmanın kapsamına dâhil edilmesinin nedenlerinden biri, şu andaki Dinar Belediye Başkanının Ulusal Yaşlılık Konseyi Başkanı olması, Türkiye'de ilk kez belediye bünyesinde kadrolu bir gerontolog (yaşlanma ve yaşlılık konularını çalışan uzman) istihdam etmesidir. Bir diğer neden ise, 2018 yılı itibarıyla Dinar'da, olan yaşlı oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olmasıdır.

Çalışmanın amacı, Dinar Belediyesi örneğinden hareketle, yerel yönetimlerin yaşlılara yönelik verebileceği hizmetleri modelleştirebilmektedir.

Çalışmada kullanılacak veriler nitel bir veri toplama tekniği olan yapılandırılmış derinlemesine mülakatla derlenecektir. Bu kapsamda, konula doğrudan ilgili olan Dinar Belediye Başkanı, Belediyede çalışan gerontolog ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma İlçe Müdürü ile derinlemesine mülakat yapılacaktır. Elde edilen mülakat verileri temalar belirlenerek çözümlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Demografik Yaşlanma, Yaşlılık, Yerel Yönetim, Yaşlılara Yönelik Hizmetler

ÖZNEL İYİ OLUŞ DÜZEYİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Devrim ERGINSOY OSMANOĞLU
Kafkas Üniversitesi, erginsoy@hotmail.com

ÖZET

Iyi yaşam ya da mutluluk nedir? sorusunun cevabı merak konusu olmuştur. Diener, (1994) bu sorunun cevabını öznel iyi oluş kavramıyla açıklamıştır. Diener'e göre olumlu duygulanımların varlığının sık, olumsuz duygulanımların daha az ve yaşamla ilgili memnuniyet duygusunun yüksek olması iyi yaşamın ya da mutluluğun göstergesidir. Öznel iyi oluş düzeyini belirleyen faktörleri açıklamak için bazı teoriler oluşturulmuştur. Bu teorilerden sosyal teorisyenler, gelir ve statü gibi koşulların; psikolojik teorisyenler ise kişinin mizacının ve iç tutumların mutluluğun odak noktasında olup olmadığını araştırmışlardır. Bu çalışmanın amacı sosyal teorisyenlerin kabul ettiği bireyin durumu başkalarının durumuna (yaşam standardı vs.) oranla daha iyiyse mutlu olacaktır; diğerlerinden daha kötü ise mutsuz olacaktır görüşünü temel alarak öznel iyi oluş düzeyinin, eğitim, yaş ve gelir düzeyi değişkenleri açısından incelenmesidir. Çalışma tarama modelinde betimsel bir araştı ma niteliğini taşımaktadır. Bu araştırma Kars şehrinde yaşayan farklı yaş gruplarından olan toplam 266 katılımcı oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlerken, rastlantısal küme örnekleme yöntemi seçilmiştir. Elde edilen veriler spss veri analizi programıyla analiz edilmiştir. Sonuçlara göre, eğitim düzeyi dikkate alındığında en yüksek öznel iyi oluş düzeyinin lise/ön lisans eğitimi alan katılımcılara ait olduğu görülmektedir. Yani eğitim düzeyi yükseldikçe öznel iyi oluş düzeyi düşmektedir. Katılımcıların yaş grupları dikkate alındığında ergen ve genç yetişkin olarak tanımlanabilecek 15-25 yaş grubunun öznel iyi oluş düzeylerinin tüm gruplara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. En düşük öznel iyi oluş düzeyi ise 36-45 yaş arası katılımcılara aittir. Katılımcıların aylık gelir seviyesi incelediğinde en yüksek öznel iyi oluş düzeyinin 1500-2500 tl. gelire sahip olan, en düşük olduğu grubun ise 5000 ve üstü olduğu görülmektedir. Sonuçlara göre gelir düzeyi arttıkça öznel iyi oluş düzeyi düşmektedir. Tüm bu sonuçlara göre yaşama dair maddi ya da manevi beklentiler arttıkça ve yaş ilerledikçe kişilerin mutluluk düzeyi azalmaktadır.

Anahtar keimeler: Öznel Iyi Oluş, Değişkenler, Diener

JOHN STUART MİLL'İN DÜŞÜNCESİNDE ÖZGÜRLÜK-OTORİTE İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA BİREYİN DURUMU

POSITION OF THE INDIVIDUAL IN THE CONTEXT OF THE FREEDOM-AUTHORITY RELATION IN JOHN STUART MILL'S THOUGHT

Dr. Öğr. Üyesi Uğur Köksal ODABAŞ
Atatürk Üniversitesi, uodabas@atauni.edu.tr

ÖZET

Akıl sahibi bir varlık olarak insan için kullanılan özgürlük kavramı farklı alanlardaki görünümüyle karşımıza çıkmaktadır. İsabetsiz bir yaklaşımla da olsa, felsefî anlamda zorunluluk öğretisi denen anlayışın zıttı olarak düşünülen bir irade özgürlüğünden bahsedilebileceği gibi, toplumsal özgürlükten de bahsetmek mümkündür. Liberal anlayışla birlikte kendisini daha fazla hissettiren bireysel özgürlük ve buna bağlı olarak düşünme, ifade etme ve tartışma özgürlüğü çağımızın en temel sorunlarından birisi olarak karşımıza çıkar. Günümüzdeki sorun, birey ve birey özgürlüğü ile onun ayrılmaz parçaları üzerinde toplum baskılarının niteliğini ve sınırlarını belirlemek üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu bildirinin konusu, özgürlük üzerine yazılmış ilk ciddi, manifesto niteliğindeki eserin sahibi olan J.S.Mill'in düşüncesinde özgürlük-otorite ilişkisi bağlamında bireyin durumunun ne olduğunu ortaya koymaya çalışmaktır. Mill'in sivil veya toplumsal özgürlüğü ele aldığını görmekteyiz. Mill için bireysel özgürlük üzerinde baskıcı ve sınırlayıcı bir yapı gösteren iktidar gücünün sınırlandırılmasının mahiyeti, bu gücü sınırlandırma yolları ve gücün sınırlarının belirlenmesi de büyük önem arz etmektedir. Mill'in özgürlük düşüncesinin temelini oluşturan bir anlayış olarak karşımıza babası James Mill tarafından da savunulan, Jeremy Bentham'ın dile getirdiği "Faydacılık" (Utilitarianizm) felsefesi çıkmaktadır. O, Bentham'ın Faydacılık ekolüne sert eleştiriler yöneltmekle birlikte, yine de faydacı bir filozof olarak bilinmektedir. Onun fayda ve faydacılık kavramlarına yüklediği anlamın, özgürlük düşüncesinin temellendirilmesinde büyük önemi vardır. Çünkü Mill için özgürlük başlı başına bir amaç olmaktan ziyade mutluluğu gerçekleştirecek bir araç konumundadır. Bu açıdan bakıldığında Mill'in hedonist değil, eudaimonist bir düşünür olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca bu bildiride Mill'in ifade özgürlüğü ve bu özgürlüğün hangi hallerde sınırlanabileceği hususundaki düşünceleri de dile getirilecektir. Özgürlüğün sınırlanmasında ilke olarak, başkasına zarar vermemek ve nefsi korumak yaklaşımlarını temele alan Mill için ancak bu ilke veya ilkeler bireysel özgürlüğü sınırlamada meşrûiyet taşıyabilirler. Fakat bireyin doğrudan kendisi ile ilgili hususlarda bir kısıtlamaya gidilmesi ne kadar doğrudur? diye baktığımızda Mill'in duygu ve düşüncelerinin bulanık olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: J.S.Mill, Özgürlük, Bireysel özgürlük, Çoğunluk baskısı, Faydacılık.

ABSTRACT

The concept of freedom, used for human beings with the capacity of reason, appears in different fields in different forms. One could talk about a freedom of will, thought to be the opposite of the doctrine of obligation philosophically, as well as a freedom of society. Individual freedom, whose effects are felt more with liberalism, and freedom of speech, expression and discussion have appeared as one of the most important subject matters of our age. The problem today results from the determination of the quality and limits of social oppressions on individual, individual freedom and its components. This study is intended to examine the position of the individual in the context of the relation between freedom and authority in the philosophy of J. S. Mill, who is the owner of the first serious work, or rather a manifesto on freedom. It is realised in the work that Mill handles civilian or social freedom. For Mill, it is very important to determine the ways of limiting the power of the authority, which limits and oppresses individual freedom, and limits of the related power. At the basis of Mill's philosophy of freedom lies Utilitarianism, founded by Bentham and also supported by Mill's father James Mill. Mill is known to be a utilitarian although he harshly criticises utilitarianism. The meanings he attributed to such concepts as utility and utilitarianism have a great significance on the grounding of the idea of freedom. For Mill, freedom is not an end but a means of providing happiness. It can therefore be claimed that Mill is not a hedonist but a eudaemonist thinker. This paper also handles Mill's ideas about freedom of expression and when this freedom could be limited. Taking into account not harming others and protecting one's personality as principles in limiting freedom, Mill thinks only these principles could be considered valid in limiting individual freedom. However, it is clear that Mill's ideas on the limitation of one's own freedom about matters directly relating one's own self are blurred.

Keywords: J.S.Mill, Freedom, Individual freedom, Oppression of the majority, Utilitarianism

BATMAN'DA AŞİRETLERİN KENTE EKLEMLENME ÖRÜNTÜLERİ: SAHA ÇALIŞMASI SONRASI SOSYOLOJİK NOTLAR

Dr. Öğr. Üyesi Hasan BİÇİM
Iğdır Üniversitesi, hsnbicim@hotmail.com

ÖZET

Aşiret, sosyal bilimin en tartışmalı kavramlarındandır. Antropoloji, sosyoloji, etnografya, tarih gibi sosyal bilim disiplinleri, kendi metodolojileriyle bu toplumsal grubu açıklamaya çalışmıştır. Ortadoğu sosyolojisi açısından aşiret kavramı, örgütlenme biçimi bağlamında toplumsal, ekonomik, politik, kültürel ve coğrafi gibi bileşenlere gönderme yapmaktadır. Ortadoğu toplumsal yapısında aşiretler günümüzde kırsal ve kentsel mekânda bazen süreçlere uyum gösteren bazen bu süreçlerde çatışan bazen de süreçleri etkileyen sosyal grupların başında gelir. Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde sosyo-kültürel olarak varlığını sürdüren bu toplumsal organizasyonlar, Batman'a özgü sosyo-ekonomik koşullar altında bir takım eklemlenme kanalları geliştirmiştir. Kentin ekonomik, siyasal ve toplumsal-kültürel alanlarında gerçekleştirdikleri eklemlenmeler sayesinde varlıklarını günümüze kadar sürdürebilmişlerdir. Aşiretler, Batman'da kentin sosyal dokusuna nüfuz etme, siyasal çatallanma geliştirme, neoliberal ekonomik süreçlere eklemlenme ve toplumsal- kültürel alanlara konumlanma gibi çeşitli örüntüler sergilemiştir. Bu çalışmanın amacı, 2017'de gerçekleştirilen saha çalışması sonucunda elde edilen bulgulardan sosyolojik çıkarımlar elde etmektedir. Bu bağlamda nitel araştırma yöntem araçlarıyla elde edilen veriler, kavramsallaştırılmış ve çözümlenmiştir. Aşiret reisi ve aşiret mensuplarından oluşan katılımcılarla yapılmış olan bu çalışmada, kartopu örneklem ve derinlemesine görüşme gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır. Çalışmada ayrıca yerel gazete, resmi belgeler gibi nitel bulgulara da başvurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kent, Aşiret, Eklemlenme, Neoliberalizm, Siyasal çatallanma

BOŞANMANIN SOSYO-EKONOMİK BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: OECD ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Eda BOZKURT
Atatürk Üniversitesi, edabozkurt@atauni.edu.tr

Arş. Gör. Demet EROĞLU SEVİNÇ
Iğdır Üniversitesi, demet.eroglu@igdir.edu.tr

Doç. Dr. Haktan SEVİNÇ
Iğdır Üniversitesi, haktan.sevinc@igdir.edu.tr

ÖZET

Günümüzde değişen ve küreselleşen dünyada toplumsal çözülmenin hızla yayıldığı görülmektedir. Söz konusu bu çözülme sosyal bir gerçek olarak boşanmanın yaygınlaşmasına da sebep olmaktadır. Çalışmada boşanmanın sosyo-ekonomik belirleyicilerinin tespit edilmesi hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda 34 OECD ülkesi için 2003-2014 dönemini kapsayan panel veri analizlerine dayalı testler gerçekleştirilmiştir. Analizde bağımlı değişken olarak boşanma hızı kullanılmıştır. Bağımsız değişkenler ise kişi başına düşen gelirdeki yıllık büyüme oranı, doğurganlık oranı ve işsizlik oranından oluşmaktadır. Araştırmada ilk olarak serilerin yatay kesit bağımlılığı tespit edilmiştir. Daha sonra heterojenlik sınaması yapılmıştır. Ardından bu duruma uyan birim kök testleriyle seriler durağan hale getirilmiştir. Serilerin farkları alındıktan sonra durağan hale geldikleri görülmüştür. Bu sebeple seriler arasında olası eşbütünleşme ilişkisi araştırılmıştır. Analizlerin son aşamasında ise katsayı tahminine yer verilmiştir. Sonuçlar kişi başına düşen gelirdeki yıllık büyüme oranın ve işsizliğin boşanma üzerinde pozitif etkili olduğunu göstermiştir. Doğurganlık oranı ise negatif ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler: Boşanma, Ekonomi, Panel Veri Analizi

ABSTRACT

It is seen that social disintegration is spreading rapidly in today's changing and globalizing world. This dissolution leads to the spread of divorce as a social fact. The aim of the study was to determine the socio-economic determinants of divorce. For this purpose, tests were carried out based on panel data analysis for the period of 2003-2014 for 34 OECD countries. In the analysis, divorce rate was used as dependent variable. The independent variables are annual growth rate per capita income, fertility rate and unemployment rate. First of all, the cross-sectional dependence of the series was determined. Then the heterogeneity test was performed. The series were then stationed with unit root tests. After the differences of the series were found to be stable. Therefore, the possible cointegration relationship between the series was investigated. In the final stage of the analyzes, coefficient estimation is given. The results show that the per capita annual growth rate and the unemployment rate have a positive effect on divorce. The fertility rate is negatively related.

Key Words: Divorce, Economy, Panel Data Analysis

İGDIR (SÜRMELI) BÖLGESI: RUSIYA IŞĞALININ ETNO-DEMOQRAFIK DURUMA TESIRI

Könül ALIYEVA
Azerbaycan Milli Elmler AkademiyasI, konulqabilqizi@mail.ru

ÖZET

1827-ci yılda İrevan hanlığının Rusiya imperiyası terefinden işğal edilmesi ile ona aid Sürmeli (İğdır) mahalında da rus idareçiliyi yarandı. Mahalın yeni sahibi olan Rusiya hakimiyyeti temsilçileri öz mövqelerini möhkemletmek üçün bu yerlere ermeni ahalisi köçürmekle etno-demoqrafik veziyyeti deyişmeye başladılar. Hristian-rus idareçeliyini qebul etmeyen yerli müselman-türk ehalinin böyük bir qismi de öz doğma ata-baba yurdlarını terk etmeye mecbur qaldı.

Açar sözler: İğdır, Sürmeli, etno-demoqrafik deyişiklikler, köçürme siyaseti, ermenilerin yerleşdirilmesi, türk-müselman ahali

ORHAN KEMAL'İN *BEREKETLİ TOPRAKLAR ÜZERİNDE* ADLI ESERİNDE KÖYLÜLÜK VE ŞEHİRLİLİK

ORHAN KEMAL'S WORK ON THE BEREKETLİ TOPRAKLAR ÜZERİNE (ON THE FERTILE SOILS) PEASANTRY AND URBANITY

Öğr. Gör. Dinçer ÖZTÜRK
Iğdır Üniversitesi, dincer_ozturk@hotmail.com

ÖZET

Orhan Kemal, toplumu insan ve insan grubu üzerinde anlatan sosyolojik bakışı güçlü önemli toplumcu yazardan biridir. Orhan Kemal bu yönüyle ele aldığı bireyi, insanı toplumun bir parçası olarak işlemiş ve toplumsal cereyanları, hadiseleri bu kurgu üzerinde ifade etmeye gayret göstermiştir. Türkiye'nin toplumsal tarihi göz önünde tutulduğunda Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren uzun yıllar nüfusun büyük çoğunluğunu köylüler oluşturmaktaydı. Köylülük yaşamında ve taşrada yaşamın üretim güçleri ve ilişkileri kuşkusuz toprak ve toprak mülkiyetliliği temeli üzerinde inşa olunmuştur. Politik-ekonomi açısından 1950'li yıllardan sonra toprak mülkiyetinde kutuplaşma, modernleşme ve makinalaşma köylülük yapısının ve köylü üretim biçiminin bozulmasına ve bu üretim tarzında yaşayanların yerinden edilmesine neden olmuştur. *Bereketli Topraklar Üzerinde* adlı eserinde Orhan Kemal, Türkiye'de yaşanan sosyo-ekonomi cereyanı ustaca işlediği görülmüştür. Orta Anadolu'dan iş bulma ümidiyle Çukurova'ya mevsimlik işçi olarak çalışmaya gelen üç arkadaşın yaşamları üzerinde toplumsal cereyanları işlemiştir. Köylülerin ve şehirlilerin farklı yaşam tarzlarını, köylü-ağa arasındaki patronaj ve sömürü ilişkilerini, şehir yaşamına tutunmanın zorluklarını kurgusal olarak üç kahraman üzerinde anlatmaya çalışmıştır. Bir taraftan fragmanlar halinde dönemin sosyo-ekonomik yaşamını gözler önüne sererken diğer yandan toplumsal, kültürel ve ahlaksal sorunları da hiciv etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Orhan Kemal'in Bereketli Topraklar Üzerinde adlı eserinde kahramanların gözüyle toplumsal gerçekliği anlamaktır. Roman Pehlivan Ali, Köse Hasan ve İflahsızın Yusuf adlı karakterler üzerinde kurgulanmıştır. Yazar, toplumsal hadiselerin vuku bulduğu mekânı ise Adana- Çukurova olarak işlemiştir. Sivas'ın köylerinden Çukurova'ya iş bulmaya gelen üç hemşerinin, Çukurova'daki yaşamlarından kesitler sunarken ayrıca dönemin köylülük ve şehirlilik temasını, tarımsal ilişkilerde kurulan patron-işçi, ustabaşı-çırak ve amele, köylü-ağa dikotomilerini de ustalıkla sunmaya çalışmıştır. Bu çalışmanın sınırlandırılması adına ele alınan temel nokta, bu roman dönemin toplumsal yaşamında köylülük ve şehirlilik bakışıdır. Bu amaç doğrultusunda eserde yazarın bu konuya yaklaşımı, eleştirileri ve bakış açısı anlaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Köylülük, Şehirlilik, Patronaj ilişkiler, Tarımsal modernleşme, köylü-ağa dikotomisi.

ABSTRACT

Orhan Kemal is one of the most important socialist writers with a strong sociological view of the society. In this respect, Orhan Kemal treats the individual, the human being as a part of the society, and tries to express the social currents and events on this fiction. Long years since the founding of the Republic of Turkey's social history kept in mind when the peasants constituted the majority of the population. The forces of production and relations of life in the life of the peasantry and in the countryside have undoubtedly been built on the basis of land and land ownership. From the political-economic point of view, after the 1950s, polarization, modernization and mechanization of land ownership caused the peasant structure and the shape of the peasant production and the displacement of the inhabitants. Berketli Topraklar Üzerinde (On the Fertile Soils), Orhan Kemal in his work on the socio-economic occurrence that took place in Turkey were found to skillfully handle. Hoping to find a job in Central Anatolia, he worked on the lives of three friends who came to work as seasonal workers in Çukurova. He tried fictitiously to explain the different lifestyles of peasants and city dwellers, the relationship between patronage and exploitation between peasant and network, and the difficulties of holding on to city life on three heroes. On the one hand, it reveals the socio-economic life of the period in terms of fragments, on the other hand it also satirizes social, cultural and moral problems.

The aim of this study is to understand the social reality of Orhan Kemal in his book On Bereketli Topraklar Üzerine (On Fertile Soils) by the eyes of heroes. Roman Pehlivan Ali, Köse Hasan and İflahsız Yusuf are based on the characters. The author was the Adana-Çukurova, where the social events took place. While providing the sections of the life of three of the villagers who came to Çukurova to find a job in Çukurova, he also tried to present the peasantry and urban theme of the period, the boss-worker, foreman-apprentice and labor, peasant-network dicotomies established in agricultural relations. The main point taken to limit this study is the peasantry and urban view in the social life of this novel period. To this end, the author's approach, criticism and point of view have been tried to be understood.

Key Words: Peasantry, Urbanism, Patronage relations, Agricultural modernization, peasant-network dichotomy

KARS VE ÇEVRESİNDEN DERLENMİŞ MASALLARDA DEYİM VE ATASÖZLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Selma ERDAĞI TOKSUN
Kafkas Üniversitesi, selma_erdagi@hotmail.com

ÖZET

Bir dil bilimi terimi olarak "ağız" genel anlamda, "bir dilin (langue) veya lehçesinin (diyalecte) sınırları içinde, belli bölge veya topluluklara özgü sözlü anlatım yollarının bütünü" diye tanımlanabilir. Ağızlar, yazı dilinin bozulmuş bir şekli değil, onun yanında, fakat ondan bağımsız olarak yaşayan ve nesiller boyu devam ede gelen dil değerleridir. Doğası gereği yapısında dilin birçok eski/arkaik özellik ve unsurunu taşıyan ağızlar, yazı dili ile ilgili olarak ortaya çıkan birçok meselede başvurabileceğimiz önemli bir kaynak durumundadır. Bir ulusun yaşama biçimiyle dilinin çok doğal etkileşimi vardır. Ulusun yaşama biçimini, zevklerini, ümitlerini, korkularını, kızgınlıklarını kısaca tüm hayatını, kültürünü dil sayesinde öğrenmemiz dil bilimi incelemeleriyle dilin söz varlığının, söz hazinesinin derinliğine inerek çok değerli bilgiler ve güvenilir ipuçları edinebilmemiz mümkündür. Karmaşık bir toplumsal yapısı olan Kars'a, çeşitli zamanlarda birçok Türk oymağı yerleşmiştir. Bu nedenle zengin bir folklora ve değişik ağız özelliklerine sahiptir. Bu çalışmanın amacı; Kars ve çevresinden derlenmiş masalları tarayarak içindeki deyimleri ve atasözlerini belirlemek bunlar içindeki unutulmuş, artık kullanımdan düşmüş olanları tespit etmektir. Ayrıca deyim ve atasözlerinin geçmişte kullanımı ile şimdiki kullanımı arasındaki farkları ortaya koyarak zaman içindeki değişimlerini incelemektir. Bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Birebir ağızlardan derlenen masallar taranarak içindeki deyim ve atasözleri tespit edilmiştir. Bulgular ve sonuç kısmına daha sonra yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dil, Ağız, Masal, Atasözü, Deyim

EXPERIMENTAL DETERMINATION OF BIOGAS POTENTIAL TO BE PRODUCED BY ANIMAL WASTE

Arş. Gör. Halil ŞENOL
Giresun Üniversitesi, halilsenol@yahoo.com

ABSTRACT

The world has used its natural energy needs mostly from natural energy sources until recent years. But renewable energies have recently become widespread due to the depletion of natural energy sources, the growing population and the need for more energy by the industry and the harmful effects of natural energy demand on the environment. One of these renewable energies is biogas. Biogas is a gas mixture that can be produced from organic wastes by anaerobic fermentation method. Biogas is produced from organic materials as well as organic waste. For this reason, it provides both the production of energy and the disposal of waste. At the same time, organic fertilizer is obtained as a by-product in biogas production. In this study, potential of biogas and electricity energy that can be produced from manure of cattle and sheep animals in Iğdır province has been experimentally determined. In the anaerobic fermentation made, the solids content was taken as 10 %. Outer surface heating temperature is selected as 30 °C. Total anaerobic fermentation time lasted 75 days. Based on the results of this experiment, biogas potential of 236608 MWh/year was found to be produced from bovine and ovine fertilizers of Iğdır city.

Key words: Biogas, renewable energies, animal manure

IĞDIR İLİ ATIKSU TAHLİYE KANALININ REHABİLİTASYONU

REHABILITATION OF WASTEWATER DISCHARGE CHANNEL OF IĞDIR

Dr. Öğr. Üyesi Aysun ALTIKAT
Iğdır Üniversitesi, aysun.altikat@igdir.edu.tr

ÖZET

2016 yılı verilerine göre Iğdır Belediyesi nüfusu 89.000'dir. İlde çok yoğun sanayi tesisi bulunmaması sebebiyle evsel nitelikli olan atıksu, kanalizasyon sistemi ile taşınmaktadır. Kanalizasyon atıksuyu taşıdığı gibi, 260 mm'lik yıllık ortalama değeri ile Türkiye ortalamasının altında olmakla beraber, yağmur suyunu da taşımaktadır. Kayıtlı nüfusun yaklaşık %70'i kanalizasyon şebekesine bağlıdır. Ancak mevcut kanalizasyon şebekesi hem eski olması hem de beklenmeyen nüfus artışı bakımından proje ömrünü doldurmuştur. Kanalizasyon şebekesi ile toplanan bu atıksu, ana kollektör hattı ile arıtma için yapılmış fakültatif stabilizasyon havuzlarına gitmekte, ancak havuzlar işlevini kaybettiğinden arıtılmadan Devlet Su İşleri'ne (DSİ) ait DT-10 tahliye kanalına deşarj edilmektedir. Kanal, arıtılmammış atıksu deşarjından dolayı kısmen anaerobik karaktere bürünmüş ve hem atık yükü bakımından çevresel hem de yerleşim alanlarının içerisinden geçmesi dolayısıyla ciddi halk sağlığı riski oluşturmaktadır. Ayrıca bu kanalda taşınan su da Türkiye'nin en önemli yüzey suyu kaynaklarından Aras nehrine karışmaktadır.

Çalışmada benzer kirlilik yüküne sahip kanalların rehabilitasyonundan hareketle ildeki bu tahliye kanalının rehabilitasyonu için önerilerde bulunulmuştur. Yeni kanalizasyon şebekesinin proje aşamasında olması ve ilin yakın bir zamanda atıksu arıtma tesisine de kavuşacağı düşünüldüğünde, oto-arıtım kapasitesini uzun zaman önce yitiren bu kanalın rehabilitasyonu için acilen bir eylem planının hazırlanması gerekliliği de ortaya çıkmaktadır. Çalışmada ortaya çıkan öneriler, tahliye kanalının rehabilitasyonu için hazırlanacak projelere de katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Atıksu arıtma tesisi, atıksu deşarjı, evsel atıksu, Iğdır, rehabilitasyon

ABSTRACT

Population of Iğdır is 89.000 according to the year of 2016. Due to the fact that there are not many intensive industrial facilities in the area, the wastewater which is a domestic quality is carried by the sewerage system. Sewerage system transports rainwater with 260 mm average annual value of being under the average of Turkey as transporting wastewater. Approximately 70% of the registered population is connected to the sewer system. However, the existing sewer system has filled the project life both in terms of old and unexpected population growth. This wastewater collected by the sewerage system goes to the facultative stabilization pools for purification by the main collector line, but since the pools are ineffective, it is discharged to the DT-10 channel of the State Hydraulic Works (DSİ) without purification. The channel is partly anaerobic due to untreated wastewater discharge and

carries both serious public health risk in terms of flowing through settlement areas and environmental risk in the way of pollution load. This water moved in this channel also is mixed in to the most important surface water source, the river Aras.

In the study, some proposals have been made for the rehabilitation of this discharge channel on the basis of the rehabilitation of the channels with similar pollution load. It is also shown up that an intermediate action plan must be prepared for the rehabilitation of this channel, which lost its auto-treatment capacity long ago, with regarding the new sewer network is in the project phase and the province is expected to meet the wastewater treatment plant soon. The proposals in the study will contribute to the projects to be prepared for the rehabilitation of the discharge channel.

Keywords: Domestic wastewater, Iğdır, rehabilitation, wastewater discharge, wastewater treatment plant

REDUCING ATMOSPHERE PACKAGING TECHNIQUE FOR THE EXTENSION OF THE SHELF-LIFE OF FOOD PRODUCTS

Assist. Dr. DURIED ALVAZEER
Iğdır University, Research Center for Redox Applications in Foods (RCRAF),
alwazeerd@gmail.com

ABSTRACT

Food processors generally apply different techniques to extend the shelf-life of food products. Modified Atmosphere Packaging (MAP) uses different gases in specific combinations to replace the air surrounding the product, which lead to minimize the undesirable oxidation reactions and microbial spoilage permitting extending the shelf-life of the food product. The property of the Reducing Atmosphere Packaging (RAP) technique is the use of reducing gas such as hydrogen sulfide, ammonia and hydrogen with the other gases such as nitrogen, argon and carbon dioxide. The advantage of the presence of a reducing gas in the gas combination is the prevention of the oxidation reactions such as the formation of free radicals, the deterioration of vitamins such as C and E, the deterioration of pigments such as carotenoids and the formation of off-flavors such as the rancidity products. The prevention of the latter reactions would protect the freshness notes of the food products preserving its fresh color, taste and aroma as well as the protection of the nutritional quality. The researches conducted on several food products such as strawberry, apricot, grape, peppers and cheese in our Redox Center showed the ability and the advantages of RAP on the extension of shelf-life of these products.

Keywords: reducing atmosphere packaging, food products, shelf-life, nutritional properties, sensorial properties

BIOGAS PRODUCTION AND THERMAL PRETREATMENT OPTIMIZATION IN CATTLE MANURE

Arş. Gör. Halil ŞENOL
Giresun Üniversitesi, halilsenol@yahoo.com

ABSTRACT

Biogas is a gas mixture that can be produced by decomposing organic wastes in an airless environment. It contains about 60-65% methane (CH_4), 30-40% carbon dioxide (CO_2), and other gases in trace amounts. The long duration of the hydrolysis process in biogas production is one of the common problems. Some preliminary technologies have been developed to shorten this stage. Therefore, the development of various preprocessing technologies increases production efficiency and shortens the hydrolysis phase. One of these preprocessing technologies is thermal preprocessing. Thermal pretreatment can make some of the macromalocules in the structure of lignocellulosic materials small water-soluble molecules. In the anaerobic fermentation, the solids content was taken as 10% for all reactors. The thermal pretreatment was carried out for 10, 20, 30 and 60 minutes at 100 ° C and for 10, 20, 30 and 60 minutes at 120 °C. The maximum biogas production was determined as 291 ml / g $_{\text{solid matter}}$ for the maximum biogas production for the pretreatment for 30 minutes at 100 °C. The maximum biogas production for the pretreatment for 20 minutes as a result of the thermal pretreatment at 120 ^{0}C was determined to be 321 ml/g $_{\text{solid matter}}$. Thanks to the thermal pretreatment applied at 100 ^{0}C, 35.2 % more production was achieved. Thanks to thermal pretreatment at 120 °C, 55.0 % more production was achieved.

Key words: Biogas, cattle manure, thermal pretreatment

SELÜLOZİK VE HEMİ SELÜLOZİK ZİRAİ ATIKLARIN MİKRODALGA İLE PELETLENMESİ-TARIMSAL ATIKLARIN BİYOGAZ ÜRETİMİ İÇİN MİKRODALGA PARÇALANMASI

MICROWAVE CRACKING OF AGRICULTURAL WASTES FOR BIOGAS-CELLULOSIC AND HEMI CELLULOSIC WASTE PELLETS

Yıldırım TOSUN
Şırnak Üniversitesi, yildirimismailtosun@gmail.com

ÖZET

Selülozik atıklar gibi tarımsal ve odunsu atıklar biyogaz üretimi için anaerobik bozunum ile değerlendirilebilir. Biyo gaz sentezi. için atıkların ekstrüzyonu, mısır ve fındık kabuğu atık silajlarınını ile üretilen hemi selüloz peletler olarak mikrodalga etkisinde kimyasal olarak parçalanmıştır. Mikrodalga sıcaklığında ekstrüzyon, hemiselülozların su oranına bağlı olarak en iyi sıkıştırma özelliklerini göstermiştir, mısır sapı bazlı topaklar ile karşılaştırıldığında bozunma nispeten zayıf reaktif, ve % 10 / dak değerrinde olmuştur. Bu arada, homojen ve reaktif peletler 200 kPa'lık bir pelet mukavemeti ile üretilmiştir. Çatlama yapısı aynı elde edilmiştir. Yağ ekstrüzyon tekniği kullanıldığında mısır sapı hemi selüloz kullanılmıştır. Termal bozunma durumu sıcaklık olarak bulunmuştur. Yağ döküm ve ekstrüde peletler için. Sonuçlar, mısır ve fındık silajı ve buğday samanı için TGA ile 130 ° C olarak belirlenmiştir. Mısır sapından (hemi selülozdan) üretilen peletler için bozunma 96 ° C de başlamıştır. Peletler çoğunlukla homojen ve mikro gravimetrik analiz ile gözlemlenm,iştir. 75 ° C'de ekstrüde edilmiş mısır sapı peletleri hariç bozunma içermez.

Anahtar kelimeler: Mikrodalga Çatlama, Tarımsal atıklar, Biyogaz, Selülozik atık, Hemi selülozik atık, kırık peletler

ABSTRACT

The agricultural and wood wastes such as cellulosic sewage wastes may be evaluated in anaerobic digestion for biogas synthesis. The wastes were cracked as pellets produced via extrusion, corn and nut shell waste silage hemi cellulose extruded at room temperature showed the best compression properties depending on water ratio of hemicelluloses, compared with corn stalk based pellets were relatively poor reactive, which was took 10 %/min. Meanwhile, homogenous and reactive pellets were produced with a pellet strength of 200 kPa. The cracking structure were obtained from the same corn stalk hemi cellulose when oil extruded technique was used. The state of thermal degradation were found as temperature for oil casted and extruded pellets. The results were determined via TGA as 130°C for corn and nut silage and wheat straw hemi cellulose and 96°C for the pellets produced from corn stalk hemi cellulose. The pellets were mostly homogenous and crack-free except for the corn stalk pellets extruded at 75°C as observed via micro gravimetric analysis.

Keywords: Microwave Cracking, Agricultural wastes, Biogas, Cellulosic waste, Hemi cellulosic waste, cracked pellets

CADMIUM IONS TRANSPORT THROUGH BULK LIQUID MEMBRANE CONTAINING DI-2-ETHYLHEXYL PHOSPHORIC ACID (D2EHPA) IN KEROSENE

Assist. Prof. Dr. Züleyha BİNGÜL
Iğdır University, zuleyha.bingul@igdir.edu.tr

ABSTRACT

Metals and heavy metals have had a significant place in people's lives for centuries thanks to their technological importance. The use of metals has been on the increase with the advancements in technology over the past few centuries. However, this increase in the use of heavy metals has brought about some problems, as well. Heavy metals lead to various environmental problems as a result of their mixing with the water while being extracted from the soil and while being turned into a product. They lead to the formation of wastewater having a permanent toxic effect in the waters, especially because the heavy metal waste used in a variety of industries is mixed with the waters.

In this study, the coupled transport of cadmium ions through a bulk liquid membranes containing di(2-ethylhexyl) phosphoric acid (D2EHPA) as a carrier has been examined. The influences of kerosene concentration in the acceptor phase and D2EHPA concentration in the organic phase were investigated, and the effect of pH in the source phase, stirring speed and temperature on the transport efficiency of zinc ions through a bulk liquid membrane was studied. The kinetics of transport were analyzed in the formalism of two consecutive irreversible first-order reactions. The kinetics parameters (k_{1d}, k_{2m}, k_{2a}, R_m^{max}, $t_{max,}$ j_d^{max}, j_a^{max}) were also calculated. From these calculated activation energies we can say that reaction was diffusion contralled.

Keywords: Bulk Liquid Membrane, Cadmium, Heavy Metal, Transport, Transport Kinetics

KÖMÜR ŞLAMLARININ TARIMSAL ATIKLAR İLE MİKRODALGA PELETLENMESİ - AKIŞKAN YATAKDA YANMA İÇİN-ÇEVRECİ PELET ÜRETİMİ

MICROWAVE PELLETIZING COAL SLIMES WITH AGRICULTURAL WASTES FOR FLUIDIZED BED COMBUSTION- GREEN PELLETS

Yıldırım TOSUN
Şırnak Üniversitesi, yildirimismailtosun@gmail.com

ÖZET

Tarımsal, odun artıkları ve, kömür şlamlarıün yanma öncesi mikrodalga ile Şırnak asfaltit çamuru tarafından pelet haline getirilebilir. Atıklar, ekstrüzyonlu mikrodalga fırın ısıtması ile pelet haline getirilmiş ve peletler ekstrüzyonla üretilmiştir. Mikrodalga sıcaklığında ekstrüde edilen mısır ve fındık kabuğu atık silajı hemi selüloz, hemiselülozların su oranına bağlı olarak en iyi sıkıştırma özelliklerini göstermiştir. Mısır sapı bazlı topaklar nispeten zayıf ve reaktif, ve % 10 / dak değerinde ekstrüzyon olmuştur. Bu arada, 700 kPa'lık bir pelet mukavemeti ile homojen ve gaz adsorban topakları üretilmiştir. Yağ ekstrüzyon tekniği kullanıldığında, çatlama yapısı aynı mısır sapı hemi selülozdan elde edildi. Termal bozunma durumu, yağ döküm ve ekstrüde peletler için sıcaklık olarak bulundu. Sonuçlar, mısır sapı hemi selülozundan elde edilen peletler için mısır ve fındık silajı ve buğday samanı hemi selüloz için 300 ° C ve TGA ile 200 ° C olarak TGA ile belirlenmiştir. Pelletler, mikro gravimetrik analiz ile gözlemlendiği gibi 75 °C yağ karışımında ekstrüde edilmiş mısır sapı peletleri hariç, çoğunlukla homojen ve çatlak içermezler. Peletlerin yoğunluğu, kabarcık odasında yeterli yanma süresini sağlayarak sıvılaştırılmış yatak yanması sağlayacak kadar çok hafif ve reaktif olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mikrodalga Peletleme, Tarımsal atıklar, kömür şlamı, atık pelet, sorbent peletler

ABSTRACT

The agricultural, wood wastes and cellulosic sewage wastes may be pelletized by Şırnak asphaltite slime prior to coal slimes combustion. The wastes were pelletized as microwave heating for torrefied and the pellets were produced via extrusion, corn and nut shell waste silage hemi cellulose extruded at microwave temperature showed the best compression properties depending on water ratio of hemicelluloses, compared with corn stalk based pellets were relatively poor reactive, which was took 10 %/min. Meanwhile, homogenous and gas adsorbent pellets were produced with a pellet strength of 700 kPa. The cracking structure were obtained from the same corn stalk hemi cellulose when oil extruded technique was used. The state of thermal degradation were found as temperature for oil casted and extruded pellets. The results were determined via TGA as 300°C for corn and nut silage and wheat straw hemi cellulose and 200°C for the pellets produced from corn stalk hemi cellulose. The pellets were mostly homogenous and crack-free except for the corn stalk pellets extruded at 75°C oil mixixng as observed via micro gravimetric analysis. The density of pellets were so light for fluidized bed combustion providing sufficient combustion time in the bubling chamber.

Keywords: Microwave Pelletizing, Agricultural wastes, coal slime, waste pellets, sorbent pellets

THE INTERACTION OF CT-DNA WITH COBALT (II) PHTHALOCYANINE COMPLEX BEARING 2-ISOPROPYL-5-METHYLPHENOXY GROUPS

Dr. Öğr. Üyesi Ali ARSLANTAŞ
Karabuk University, arsoz33@gmail.com

Prof. Dr. M. Salih AGIRTAŞ
Yüzüncü Yıl University, salihagirtas@hotmail.com

ABSTRACT

In this work, cobalt (II) phthalocyanine complex containing 2-isopropyl-5-methylphenoxy groups was studied binding activities to CT-DNA. The CT-DNA binding properties of cobalt (II) phthalocyanine complex was studied by using absorption spectra, emission spectra, cyclic voltammetry, gel elctrophoresis in Tris-HCl buffer at pH 7.0. The results of these methods showed that the cobalt (II) phthalocyanine complex binds to CT-DNA via intercalation binding mode. In addition to these techniques, melting tempature and viscositymetry measurements were carried out to specify CT-DNA binding activities of the cobalt (II) phthalocyanine complex in a Tris-HCl buffer solution. The findings demonstrated that cobalt (II) phthalocyanine complex interacts with CT-DNA through intercalative binding mode.

Keywords: Absorption spectroscopy, CT-DNA binding, Phthalocyanine compounds, Gel electrophoresis

THE CATALYTIC EFFICIENCY OF CARBON BLACK SUPPORTED PALLADİUM NANOPARTICLES AND COMPARISON OF WITH THE OTHER CARBON DERIVATIVES IN DMAB DEHYDROGENATION AT ROOM CONDITIONS

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Harbi ÇALIMLI
Igdir Universiy, calimli.6500@gmail.com

Doç. Dr. Fatih ŞEN
Dumlupinar Uversity, fatihsen1980@gmail.com

ABSTRACT

Today, dimethylamine borane (DMAB), which is one of the ammonia borane derivatives, is considered as a new source of hydrogen storage material. By using a suitable catalyst, it is possible to simply obtain hydrogen from the DMAB. Hence herein, in order to release hydrogen from the DMAB, the Pd @ VC, Pd @ AC and Pd @ CBH catalysts were synthesized by using volcanic carbon (VC), activated carbon (AC) and carbon black hybrid (CBH) with palladium nanometals for DMAB dehydrogenation at ambient conditions. The XRD and XPS, methods were used to elucidate the surface and structural morphology of the Pd @ VC, Pd @ AC and Pd @ CBH catalysts. XRD analyzes revealed that the catalysts obtained were typical surface-centric cubic structure. The results of the experiment showed that all catalysts can be used for dehydrogenation of DMAB. However, it was found that the catalysts Pd@CBH in these catalysts yielded more effective and having positive results in hydrogen production. Turn over frequency value for Pd@CBH in DMAB reaction found to be 20.42 h^{-1} and Pd@CBH catalyst can be easy used even at very low concentrations and temperature.

Keywords: Activated carbon, DMAB, palladium, carbon black

DETERMINATION OF GENETIC DIVERSITY OF ALFALFA (*Medicago sativa* L.) ECOTYPE AND DIVERSITY BY DNA, PROTEIN, NUCLEUS ANALYSIS AND CHROMOSOME

Büşra YAZICILAR
İsmail BEZIRGANOGLU
Erzurum Teknik Üniversitesi, ismail.bezirganoglu@erzurum.edu.tr

ABSTRACT

Medicago sativa (alfalfa) is perennial, high in nutritional value and resistant to environmental conditions, plant is the most preferred feed crop for the leguminous family. In this study, it was aimed to determine the genetic diversity of some alfalfa ecotypes and their varieties by DNA, protein, nucleus and chromosome counts. In the study, the genetic distance between the populations of 5 different alfalfa species (Alsancak, Bilensoy, İside, Plato, Bilensoy82) and 3 different ecotypes (Erzurum, Muş and Konya) were investigated by simple sequence repeats (SSR) technique. Genetic diversity dendrogram was created Erzurum, Muş; Konya, Bilensoy82, Alsancak and Plato; The similarity between Iside and Bilensoy was found monomorphically in relation. Our model organism, *M. truncutula*, did not have a similarity relationship with other ecotypes and cultivars. Chromosome numbers were determined as diploid Muş ecotype, Iside and Bilensoy cultivars, Bilensoy82 cultivar was triploid, Konya and Erzurum ecotype were determined as chromosome number 30, Plato and Alsancak cultivars were tetraploid. The total protein amount was highest in *M. truuncutula*, Konya and Alsancak in Plato, Bilensoy82 and Muş.

Keywords: Yonca, SSR, Flow cytometry, Genetic Diversity

THE PLATINUM NANOCLUSTERS HAVING A HIGH CATALYTIC ACTIVITY, REUSABILITY, LONG-LASTING AND MONODISPERSE STRUCTURE OF PLATINUM FOR DMAB DEHYDROGENATION

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Harbi ÇALIMLI
Igdir Universiy, calimli.6500@gmail.com

Doç. Dr. Fatih ŞEN
Dumlupinar Uversity, fatihsen1980@gmail.com

ABSTRACT

In this study, we introduce the platinum nanoclusters having a high catalytic activity and a monodisperse structure of platinum for DMAB which is a new one of the hydrogen storage materials in room conditions. The platinum nanoparticles were prepared by reduction of Pt ions in PtCl4 in situ and by the use of tripentylamine (TPA) and dipentylamine (DPA) compounds on activated carbon in DMAB at room conditions. The prepared platinum nano clusters Pt- DPA @ AC with Pt - TPA @ AC was named. The resulting nano sets were characterized using analytical techniques such as XPS, XRT, ICP-OES, EDS and TEM. The characterization studies carried out by advanced analytical techniques show that the catalyst obtained is a high crystalline and a colloidal structure. These two catalysts were found to be long-lasting and reusable in the re-usability tests of DMAB dehydrogenation at ambient conditions.

Keywords: Tripentylamine, Hydrogen, Characterization, Nanoclusters, Nipentylamine

TİROSİNAZIN SnO_2: Sb İNCE FİLMİNE İMMOBİLİZASYONU VE KARAKTERİZASYONU

Öğretim Görevlisi Ayşe TÜRKHAN
Iğdır Üniversitesi, ayse.turkhan53@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Elif Duygu KAYA
Iğdır Üniversitesiduyguchem@hotmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Adem KOÇYİĞİT
Iğdır Üniversitesi, adem.kocyigit@igdir.edu.tr

ÖZET

Tirosinaz (T3824, Sigma) SnO_2: Sb ince filme immobilize edilmiştir. Burada, filmler, sprey piroliz tekniği ile laboratuvar koşullarında sentezlenmiştir. Tirosinazın SnO_2: Sb ince film üzerine immobilizasyonu, Taramalı Elektron Mikroskobu (SEM) ve Fourier Dönüşümlü Kızılötesi Spektroskopisi (FTIR) ile doğrulanmıştır. İmmobilize enzimin optimum pH 6,0 ve optimum sıcaklığı 30 °C olarak bulunmuştur. İmmobilize enzimlerin katekol substratı varlığında, *K*m ve *V*maks değerleri sırasıyla 0,34 mM ve 312,5 U/cm^2.dk olarak tespit edilmiştir. İmmobilize enzimin 4 °C ve 30 °C ‘de 20, 40, 60 dakikalarda ısıl kararlılığı incelenmiştir. Bu sıcaklık ve zaman aralıklarında enzimin oldukça kararlı olduğu tespit edilmiştir. İmmobilize enzimin pH kararlılığı 4 °C’de 24 saat inkübe edildikten sonra optimum şartlar altında aktivite tayinleri gerçekleştirilmiştir ve immobilize enzimin pH 3,0-8,0 aralığında enzim aktivitesini farklı oranlarda koruduğu görülmüştür. Ayrıca immobilize enzimin tekrar kullanılabilirliği ve depolama kararlılığı araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tirosinaz, İmmobilizasyon, Karakterizasyon

THE EFFECTS OF DIFFERENT LIGANDS TO THE PERFORMANCE OF THE CATALYST FOR METHANOL OXIDATION REACTIONS AT ROOM CONDITIONS

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Harbi ÇALIMLI
Igdir Universiy, calimli.6500@gmail.com

Doç. Dr. Fatih ŞEN
Dumlupinar Uversity, fatihsen1980@gmail.com

ABSTRACT

In this study, Pt / PA @ r-GO and Pt / TPA@r-GO nanoparticles consisting of platinum nanometers were prepared using pentylamine (PA) and tripentylamine (TPA). These prepared nanoparticles were used as catalyst in methanol oxidation. The platinum nanometers were effectively and successfully decorated using the ultrasonic method on the surface of the r-GO. Morphological and structural analyzes of the obtained Pt / PA @ r-GO nanoparticules were investigated using various advanced analytical methods (XRD, XPS, TEM, ICP-OES). The analytical characterization studies showed that platinum nanometals spread homogeneously on the surface of r-GO. Some experimental studies such as catalytic activity, reuse and life-time were done for Pt / PA @ r-GO and Pt / TPA@r-GO catalysts in methanol oxidation at ambient conditions, and the results of these experiment were compared to each other. The analytical characterization results showed that the obtained catalysts have a highly crystalline and homogeneous platinum distribution on the surface of r-GO. The catalytic assay results showed that Pt / PA @ r-GO and Pt / TPA@r-GO can catalyze with a high catalytic activity in the oxidation reactions of methanol at room conditions.

Keywords: Reduced Graphene Oxide, Pentylamine, Characterization, Catalyst

METAL ION AND ORGANIC SOLVENT-STABLE RECOMBINANT SUBTILISIN FROM *BACILLUS SUBTILIS*

Dr. Canan GULMEZ
Kafkas University, canan_glm@hotmail.com

Prof. Dr. Onur ATAKISI
Kafkas University, onuratakisi@hotmail.com

Assist. Prof. Kezban YILDIZ DALGINLI
Kafkas University, kezbandalginli@gmail.com

Prof. Dr. Emine ATAKISI
Kafkas University, et_tasci@hotmail.com

ABSTRACT

Subtilisin (EC 3.4.21.14) belongs to the second largest family of serine proteases and proteins secreted extracellularly by many microorganisms, including *Bacillus* strains. Considering commercial importance of subtilisin, studies on various organic solvent and metallic ions are quite remarkable. The aim of this study was to investigate the effect of organic solvents and metallic ions on the recombinant subtilisin from *Bacillus subtilis* PTTC 1023. The subtilisin gene from *Bacillus subtilis* was synthesized, cloned into the vector pD441-NH and expressed in *E. coli* BL21 (DE3). Recombinant subtilisin (~ 40 kDa) was purified in a single-step procedure by affinity chromatography. The effect of various metallic ions (1 mM and 5 mM concentration) on protease activity was studied using Fe^{2+}, Ba^{2+}, Mn^{2+},Na^{+}, K^{+}, Cu^{2+}, Mg^{2+}, Ca^{2+}, $Hg^{2+,}$ Zn^{2+}. To determine the effect of the metallic ions, the purified enzyme was dialyzed overnight using a 12–14 kDa Spectra/Por dialysis membrane. The effects of various organic solvents (2.5% and 5% (v/v) concentration) on protease activity were evaluated using methanol, ethanol, isopropanol, glycerol, xylene, acetone, n-butanol, DMF and DMSO. Subtilisin exhibit maximum activity in the presence of divalent cations such as Ca^{2+}, Mg^{2+} and Mn^{2+} activity of the enzyme was significantly affected by monovalent cations (Na^{+} and K^{+}, 139.33 and 123.75%, respectively) at 1 mM. Also, enzyme activity was essentially increased in presence of Mn^{2+} (138.72 and 121.86%) and Cu^{2+} (119.4 and134.08%) at 1 mM and 5 mM. ethanol, isopropanol, glycerol, DMF and xylene as hydrophilic organic solvents and acetone as an aprotic solvent increased proteolytic activity of enzyme; although DMSO, n-butanol and methanol were almost unaffected at 2.5% (v/v) compared to the control. We have differently reported that the subtilisin from *Bacillus subtilis* was not only stable in the presence of metallic ions and organic solvents but was also activated by some of these chemicals. Besides subtilisin has an important role in various industrial processes due to its high tolerance to metallic ions and organic solvents, their potential is much greater and the possibilities of finding applications in future new processes are quite high.

Key Words: Recombinant subtilisin, *Bacillus subtilis*, Organic solvent, Metallic ion

CONTROLLING OF THE ELECTRICAL PARAMETERS OF Sn/p-Si JUNCTION BY FUNCTIONAL DYE THIN FILM

Arife Gencer IMER
Yuzuncu Yil University, gencerimerarife@gmail.com

Abdulkadir KORKUT
Yuzuncu Yil University, akkut@yyu.edu.tr

ABSTRACT

The electrical parameters of the Sn/p-Si junction based on functional organic dye have attracted most attention owing to their critical role on the fabricating of optoelectronic applications [1-4]. In this study, *Sn/p-Si* junction and a heterostructure based on functional organic thin film were constructed using the brilliant blue dye via spin coating method. The electrical parameters of both devices have been investigated, and compared using the current-voltage *(I-V)* and capacitance-voltage *(C-V)* measurements at room temperature. Additionally, the value of series resistance for both diodes was obtained using Norde functions. The experimental results confirmed that the fundamental electrical parameters of the metal-semiconductor device can be enhanced, and controlled by inserting the functional organic interfacial thin film

Keywords: Organic interface, barrier height, series resistance

***** This study is financially supported by Yuzuncu Yil University Scientific Research Management (YYUBAP) under contract number 2012-FED-B007 and 2018-FYL-7302

SCHOTTKY DİYOTLARIN SERI DIRENCININ BAZI YÖNTEMLERLE KARŞILAŞTIRILMASI

Abdulkadir KORKUT
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, akkut@yyu.edu.tr

Arife Gencer İMER
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, gencerimerarife@gmail.com

ABSTRACT

Schottky diyotlarda seri direnç hesabı en önemli işlemlerden biridir. Laboratuvarımızda Sn/n-Si/Au ve An/BB/n-Si/Au tipinde iki diyot tarafımızdan üretildi. İkinci diyotun arayüzeyi Brilliant Blue (BB) tip organik tabanlı boya ile kaplanmıştır. Birinci diyotu referans diyot ve ikinci diyotu deneme diyodu olarak kabul ettik. Diyotlara ait temel parametreler "Düz Besleme (Forward Bias)" ve "Ters Besleme (Reverse Bias)" halleri için hesaplanarak, grafikleri çizildi. Ref'deki Rs=-(nkT/e)(1/I) denklemiyle elde edilen seri direnç, Nordeve Cheung yöntemleriyle elde edilen seri dirençlerle karşılaştırıldı. İlginç, kayda değer sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelime: Schottky Diyotlar, Serı Dırenç, Düz Besleme, Ters Besleme

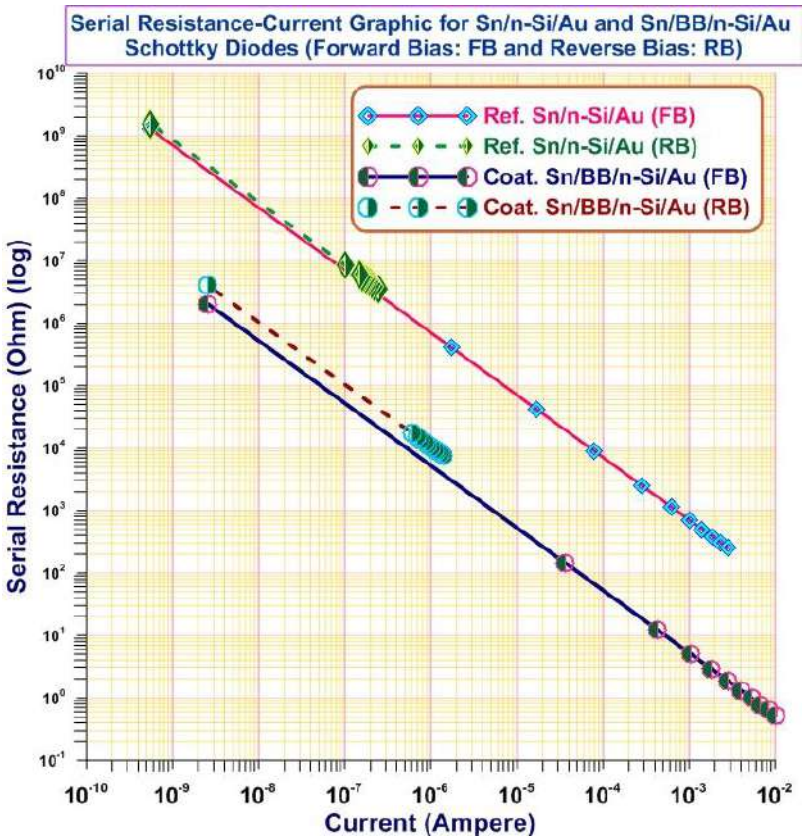

CAPPARIS OVATA EXTRACT INCREASED THE LEVELS OF RECENTLY IDENTIFIED, ENERGY REGULATOR NESFATIN-1 AND IRISIN HORMONES IN THE LIVER AND KIDNEY OF C57BL/6 MICE

Dr. Canan GÜLMEZ
Kafkas University, canan_glm@hotmail.com

Prof. Dr. Onur ATAKİŞİ
Kafkas University, onuratakisi@hotmail.com

Prof. Dr. Asım KART
Mehmet Akif Ersoy University, asımkart@hotmail.com

Miss. Melek ÖZTÜRKLER
Kafkas University, melekozturkler_36@hotmail.com

Assoc.Prof. Özkan ÖZDEN
Kafkas University, ozzkan1@gmail.com

ABSTRACT

The Caper (Capparis spp.), belonging to the Capparaceae family, is a native Mediterranean perennate shrub, is mainly found in subtropical and tropical regions. Various parts of caper have been used for pharmaceutical, cosmetic and nutritional purposes. Irisin is a recently identified hormone that promotes energy expenditure by converting white fat tissue into brown fat and thus mediates the positive effects of exercise on metabolism. In addition to irisin, nesfatin-1, an anorexigenic hormone, has also been discovered in recent years, is closely associated with diabetes, obesity, anorexia nervosa, psychiatric disorders and neurogenic diseases. In this study, it was aimed to investigate the effect of *Capparis ovata* on irisin and nesfatin-1 hormones for the first time. The dried *C. ovata* portions were pulverized and then extracted with methanol for 8 hours in soxhelet apparatus and the solvent was evaporated under vacuum (40°C) with rotary evaporator to obtain a dry extract. Twenty C57BL/6 mice were divided into two groups as control and caper treatment group. The control group was fed orally with saline and normal diet for 21 days while Caper group was fed with 500 mg/kg *Capparis ovata* plant extract via gavage. 21 days after the application, the subjects were euthanized by cervical dislocation under anesthesia. After the liver and kidney tissues were homogenized, protein analyzes were performed according to Bradford method, and irisin and nesfatin-1 hormone levels were determined by ELISA method. Both irisin and nesfatin-1 levels were higher in liver (respectively, $p<0.05$ and $p<0.001$) and kidney tissues (both $p<0.001$) compared to the control groups. These results show that *Capparis ovata* plant extract increased synthesis of energy regulatory hormones, irisin and nesfatin-1. Observed effect of *C. ovata* on these newly discovered hormones indicates that it can be used as a valuable phytotherapeutic agent in processes associated with the energy regulation and metabolic disorders in the future.

Key words: Capparis ovata, irisin, nesfatin-1, mice

RETURN TO NATURE USING WILD EDIBLE PLANTS IN CHOMAN REGION NORTHERN IRAQ

Ali Mala Khedir GALALAEY
Alper UZUN
M. Hakkı ALMA
Kahramanmaraş Sütçü İmam University, aligalalaey@gmail.com

ABSTRACT

Choman is one of the most important reasons for selecting this region is the rugged mountainous area, which has attracted many tourists to Iraq. It is additionally prosperous in biodiversity and is one of the most famous northern areas in terms of plant biodiversity and endemic plants. By this way the field works were conducted in present study to determine the baseline status of community biodiversity for food and nutrition, dietary diversity and traditional knowledge, because So, The study was developed on the edible wild plants in the Choman Region of northern Iraq as a multi-disciplinary approach to gathering data on the traditional uses of wild edible Plants.

In this area, most of the wild edible plants are prescribed in the form of local meals, Dried Fruits, Vegetables and Spices form. Disappearance of some species due to habitat alteration, over exploitation, pollution, global climate change and invasion of exotic species is so fast that many valuable taxa may vanish even before they are identified and their scientific value is discovered. So, important wild edible plants need immediate conservation and to prevent the extinction of potentially valuable species.

The objective of the study is to make an ethno botanical inventory of wild edible plants and their uses by local peoples in the Choman District along with documenting the traditional knowledge regarding the ethno medicines.

The study can provide a baseline data on the value of such locally produced food source, which may be helpful for prioritization of conservation through sustainable use and management of the resources. to improve the conservation and use of agricultural biodiversity for food and nutrition, as well as to build support for biodiversity conservation and enhanced well-being by providing evidence and raising awareness of the nutritional value of this diversity and its importance in food-based approaches to tackle unhealthy dietary. Some species of wild edible plants of Choman region have been prioritized in this study.

Keywords: Ethnobotany, wild edible plants, Choman / Erbil, Northern Iraq

IĞDIR İLİ KATI ATIK YÖNETİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Züleyha BİNGÜL
Iğdır Üniversitesi, zuleyha.bingul@igdir.edu.tr

ÖZET

Hızlı nüfus artışı ve buna paralel olarak gelişen düzensiz kentleşme ve sanayileşme beraberinde çeşitli çevre sorunlarını da getirmiştir. Katı atıklar da tehlikeli boyutlara ulaşmadan önlem alınması gereken çevre sorunlarından birisidir. Çeşitli işlevler sonucu oluşan, üreticisi tarafından atılmak istenen ve düzenli bir şekilde uzaklaştırılması gereken katı maddeler ve arıtma çamurları olarak tarif edilebilen katı atıklar, bileşenleri bakımından çok büyük farklılıklar gösteren heterojen karışımlardır. Katı atık bileşimi sosyo-ekonomik şartlara, bölgelere, iklime ve birçok faktöre bağlı olarak değişmektedir. Katı atıklar uygun bir şekilde toplanıp bertaraf edilmedikleri zaman hava, su ve toprak kirliliğine neden olarak toplum ve çevre sağlığı açısından büyük bir risk oluşturmaktadır. Bu risklerin ortadan kalkması için gerekli önlemlerin alınması ve uygulamaların yapılması gerekmektedir. Bu nedenle katı atık yönetimi hem halk sağlığı açısından hem de çevrenin korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Katı atık yönetiminin temel amacı; atıkların oluşması, biriktirilmesi, toplanması, taşınması, depolanması, geri kazanımı ve bertaraf edilmesi süreçlerinde çevre ve insan sağlığına zarar verilmesini önlemektir. Çevre sorunlarının artmasıyla her geçen gün daha fazla önem kazanan katı atık yönetimi ile hem yeraltı ve yüzeysel su kirliliği, haşerelerin üremesi, çevreye kötü kokuların yayılması, görüntü kirliliği ve mikropların taşınması önlenmiş olur hem de atıklar ekosisteme geri kazandırılmış olur.

Bu çalışmada; Türkiye'nin doğusunda yer alan Iğdır ilinin katı atık özellikleri, atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı ile katı atık yönetimi değerlendirilecektir. İl nüfusu 192.435 olup, ilde 244 ton/G katı atık oluşmaktadır. Katı atıkların toplanması taşınması ve bertarafı Iğdır İli Çevre Hizmetleri Birliği tarafından yapılmaktadır. İlde katı atıklar düzenli depolama ile bertaraf edilmektedir. Katı Atık Düzenli Depolama tesisi 2013 yılında Birlik Başkanlığı tarafından işletmeye alınmıştır. Birlik Iğdır Merkez, Karakoyunlu, Tuzluca, Aralık, Melekli, Hoşhaber, Halfeli ilçe ve beldelerinde toplam 136.079 kişiye hizmet vermektedir. İl genelinde oluşan atığın %34'ü organik atık, %19.7'si geri dönüştürülebilir atık ve %32'si ise küldür.

Anahtar Kelimeler: Çevre kirliliği, düzenli depolama, Iğdır, katı atık, katı atık yönetimi

BIMETALLIC NANOMATERIALS WITH HIGH CATALYTIC ACTIVITY AND MONODISPERSE STRUCTURE FOR DEHYDROGENATION OF DMAB

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Salih NAS
Igdir Universiy, msnas34@gmail.com

Doç. Dr. Fatih ŞEN
Dumlupinar Uversity, fatihsen1980@gmail.com

ABSTRACT

Herein, a high catalytic activity and monodispersed RuNi-PVP nano catalyst was developed using ruthenium-nickel nanometals and poly (N-vinyl-2-pyrrolidone) (PVP) polymer compound in dehydrogenation of DMAB. synthesis of Ru-Ni@PVP nano catalyst was done according to a simple and facile NaOH assisted reduction technique. The reduction process of ruthenium and cobalt metals was performed in PVP mixture. The chemical and morphological structure the prepared catalyst was carried out using XRD, XPS, TEM and HRTEM analytical techniques. The results of experiments showed that Ru-Ni@PVP catalyst has a high turnover frequency (TOF) value of 458.57 h-1 and it showed the best catalytic activity compared the previously studied in literature for DMAB dehydrogenation at room conditions. In the study, it was also looked at some kinetic parameters of the dehydrogenation of DMAB catalyzed Ru-Ni@PVP, and activated energy of the catalytic reaction was found to be 36.52 ± 3 kJ mol-1.

Keywords: DMAB, Catalytic activity, Ruthenium, Nickel

TOPLUM YARARINA ÇALIŞMA PROGRAMINA İLİŞKİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İNCELEMESİ: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ

İsmail AKŞİT
Iğdır Üniversitesi, sahinbeyismail@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Bahri GÜR
Iğdır Üniversitesi, bahri.gur@igdir.edu.tr

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği disiplinler arası bir bilim dalıdır. Bu çalışmada kamu istihdamı politikası çerçevesinde uygulanmakta olan toplum yararına çalışma programına ilişkin iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ele alınmıştır. Dünya genelinde istihdamın artırılması, işsizliğin azaltılması amacıyla aktif istihdam politikaları uygulamalarının ön plana çıktığı görülmektedir (Aşkın, U., ve Özlem Aşkın, E., 2017). Bu çalışmanın amacı programın uygulanmasında 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile 4857 sayılı İş Kanununun hangi ölçülerde uygulandığını tespit etmek ve bu konuya ilişkin bir bakış açısı kazandırmaktır. Çalışma, hem eğitimin bir formu olarak sosyal hastalıkların (yoksulluğun) tedavisinde; hem de piyasanın ihtiyaçlarının karşılanmasında çift yönlü bir işlev görmektedir (Gün, S., 2013).

Türkiye'de 2008 yılı krizi sonrasında işsizlikle mücadele kapsamında uygulamaya konulan Toplum Yararına Çalışma Programının (TYÇP) iş sağlığı ve güvenliği yönünden değerlendirilmesinin yapıldığı bu anket çalışması, Gaziantep ilinde resmi bir kurumda Toplum Yararına Program (TYP) kapsamında istihdam edilen 400 kişi ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Bu anket çalışmasında Likert Ölçekleme Modeli'nin Üç Düzeyli Cevap Kategorisi ile yapılandırılmış iki seçenekli soru sorma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı yardımı ile değerlendirmeye tabi tutularak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, TYÇP'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin çalışanlar için önemi tartışılmıştır. Programın daha kalıcı ve sürdürülebilirliği için çözümler önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Likert Ölçekleme Modeli, TYÇP, TYP, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, İş Kanunu, İstihdam, SPSS.

ABSTRACT

Occupational health and safety is an interdisciplinary discipline. In this study, occupational health and safety practices related to the work program for the benefit of the society implemented within the framework of public employment policy are discussed. It is seen that active employment policies have become prominent in order to increase employment and reduce unemployment worldwide (Aşkın, U., and Özlem Aşkın, E., 2017). The aim of this study is to determine the application of the Law No. 6331 on Occupational Health and Safety and the Law No. 4857 on the implementation of the program and to gain a perspective on this issue. The study, both as a form of education in the treatment of social diseases (poverty); as well as a double-sided function in meeting the market's needs (Gün, S., 2013).

In Turkey, implemented within the scope of the fight against unemployment after the crisis of 2008, Community Benefit Study Program (under this program) occupational health and this survey it conducted the assessment in terms of safety, Gaziantep in an official institution in the Community Benefit Program (CIP), which were conducted face to face with 400 people employed . In this survey, Likert Scaling Model 's Three - Level Response Category was used and two - option questioning methods were used together. The data were evaluated by using SPSS package program. In conclusion, the importance of Occupational Health and Safety in TYÇP was discussed. Solutions have been proposed for a more permanent and sustainability of the program.

Keywords: Likert Scaling Model, under this program, TYPE, Occupational Health and Safety Law, Labor Law, Employment, SPSS

İŞ MAKİNALARI OPERATÖRLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI VE EĞİTİMİ

İsmail AKŞİT
Iğdır Üniversitesi, sahinbeyismail@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Bahri GÜR
Iğdır Üniversitesi, bahri.gur@igdir.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, iş makinası operatörlerinin iş sağlığı ve güvenliği yönünden problemlerine değinmek için ele alınmıştır. İş Makineleri Operatörlüğü Programları ile yetiştirilen nitelikli insan kaynağı sayesinde bu olumsuzlukların önüne geçilebilecek ve ülke ekonomisine katkı sağlanabilecektir (Pehlivan, M., ve ark., 2017). İşyerindeki çalışan temsilcileri ve destek elemanları, riskler konusunda bilgi sahibi çalışanlarla yapılacak derin ve daha sistemli analizler, risklerin anlaşılmasını geliştirerek tehlikelerin azaltılmasına destek olacaktır (Güller, A., ve Gündüz, T., 2017). Ana amaç hem operatörü hem makinayı hem de çevreyi korumaktır.

Bu çalışma 125 kişilik operatör üzerinde yüz yüze yapılan ve derecelendirme, tercih belirleme, açık uçlu soru ile demografik soru yöntemleri kullanılan anketten elde edilen veriler doğrultusunda SPSS paket programı yardımı ile değerlendirilmiştir. Bu çerçevede sonuçlar yorumlanmış ve tespit edilen problemlerin giderilmesi için operatörlerin dikkat etmesi gereken hususlar hakkında önerilerde bulunulmuştur. Sonuç olarak bu çalışmada, ağır ve tehlikeli işlerde çalışan operatörler için iş sağlığı ve güvenliğinin önemi tartışılmıştır. İş Sağlığı ve Güvenliği programının kalıcı çözümleri için bazı tespit ve öneriler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu; İş Makinaları; Operatörler; SPSS.

ABSTRACT

This study is discussed in order to address the problems of occupational health and safety workers. Thanks to the qualified human resources trained with Construction Machinery Programs, these problems can be prevented and the country's economy will be able to contribute (Pehlivan, M., et al., 2017). Workers' representatives and support staff at the workplace, and deep and more systematic analyzes with the employees who are knowledgeable about the risks will support the reduction of the risks by improving the understanding of the risks (Güller, A., and Gündüz, T., 2017). The main purpose is to protect both the operator and the machine and the environment.

This study was carried out face-to-face on a 125-person operator and was evaluated with the help of the SPSS package program in accordance with the data obtained from the questionnaire, which was used for rating, preference determination, open-ended question and demographic question methods. In this framework, the results were interpreted and suggestions were made about the issues to be taken into consideration by the operators in order to solve the problems. As a result, this study discusses the importance of occupational health and safety for operators working in heavy and dangerous jobs. Some determinations and suggestions have been made for the permanent solutions of the Occupational Health and Safety program.

Keywords: Occupational Health and Safety Law; Business Machines; Operators; SPSS

ORGANOSULFUR COMPOUNDS

Dr. Öğr. Üyesi Nashia Stellenboom
Agri Ibrahim Cecen University, nstellen@gmail.com

ÖZET

Organosulfur compounds are abundant in nature and can be derived from plant and animal sources (Figure 1). These compounds have attracted considerable interest because of its importance in pharmacological chemistry, biochemistry, agricultural and industrial chemistry. In addition, organosulfur compounds play a significant role in chemical and biological processes. Over the years these compounds have been shown to possess a wide range of activities including antimicrobial, antiviral, antifungal, antitumour, antioxidant, antithrombotic and immune modulation effects.

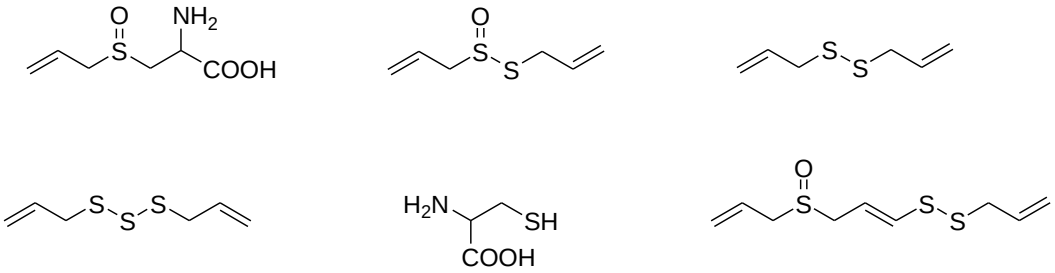

Figure 1: Examples of organosulfur compounds.

Our research surrounds organosulfur compounds similar in structure to those found in garlic. A range of organosulfur derivatives have been prepared and their biological activities was investigated. These compounds have shown to possess potent antibacterial and anticancer properties.

Key Words: Organosulfur Compounds, Anticancer, Antibacterial, Garlic

A NEW CATALYST BASED ON PALLADIUM AND ACTIVATED CARBON SHOWING HIGH CATALYTIC ACTIVITY IN THE DEHYDROGENATION OF DMAB AT ROOM CONDITIONS

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Salih NAS
Igdir Universiy, msnas34@gmail.com

Doç. Dr. Fatih ŞEN
Dumlupinar Uversity, fatihsen1980@gmail.com

ABSTRACT

Recently, a number of studies have been conducted with dimethyl amine borane since it is an effective solid hydrogen storage compound. In this study, we developed a novel catalyst by decorating palladium nanometals on the surface of activated carbon for using in the dehydrogenation of DMAB. The catalyst based on palladium and activated carbon showed high catalytic activity in the dehydrogenation of DMAB at room conditions, it was seen that the prepared catalyst have a mean particle size of 4 nm according to characterization studies such as TEM, HRTEM, XRD, XPS etc. These characterization studies showed that the prepared palladium and the active carbon-based catalyst were in a colloidal stable and crystalline form. Some kinetic studies were conducted, and the results of the kinetic experiments showed that the catalyst prepared had a high TOF value of 100.3 h^{-1}.

Keywords: Hydrogen Storage, Palladium, Activated Carbon, Catalytic Activity

A NOVEL CATALYST CONSISTED OF RUTHENIUM BASED ON GRAPHENE OXIDE FOR THE DEHYDROGENATION OF DMAB

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Salih NAS
Igdir Universiy, msnas34@gmail.com

Doç. Dr. Fatih ŞEN
Dumlupinar Uversity, fatihsen1980@gmail.com

ABSTRACT

In this study, we present the Ru-GR nanocatalyst composed of ruthenium nanoparticles and graphite (GR) which can be used in dehydrogenation of dimethyl amine borane (DMAB). The chemical and surface structure of Ru-GO nanoparticles were done by various analytical methods such as TEM, HRTEM, XRD, XPS and raman spectroscopy. The obtained Ru-GO nanoparticles were used with a high catalytic activity in the catalytic reaction of DMAB, after done the characterizations of Ru-GR nanoparticles. The reuse and life time tests of the resulting nanoparticles in the dehydrogenation of DMAB were performed. Ru-GR nanoparticles with a TOF value of 282 h^{-1} maintained 78% of their initial activities in DMAB dehydrogenation at room temperature. Various activation parameters such activation energy, enthalpy, entropy of catalytic reactions of DMAB with Ru-GR catalyst were analyzed. Some activation parameters such as entropy, enthalpy and activation energy were found to be 221.01 $J\,mol^{-1}\,K$, 11.28 $kJ{\cdot}mol^{-1}$ and $-113.82\,kJ\ mol^{-1}$, respectively.

Keywords: Ruthenium, Graphene oxide, Dehydrogenation, Activation parameters

İKİNCİ ÜRÜN YERFISTIĞI YETİŞTİRİCİLİĞİNDE BAZI HERBİSİTLERİN YABANCI OT KONTROLÜNDEKİ ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI

THE EFFICACY OF SOME HERBICIDES FOR WEED CONTROL IN SECOND CROP GROUNDNUT

Ramazan TAŞKIN
Iğdır Üniversitesi, taskinramazan306@gmail.com

Dr.Öğr. Üyesi Ramazan GÜRBÜZ
Iğdır Üniversitesi, r_grbz@yahoo.com

ÖZET

Erken gelişme döneminde yerfıstığı (*Arachis hypogaea* L.) yabancı otlarla rekabet gücü düşük olup, yabancı otlara karşı çok hassas bir kültür bitkisidir. Yer fıstığı yetiştiriciliğinde iyi bir verim elde etmek için yabancı otların etkin bir şekilde kontrol edilmesi gerekmektedir. Etkili ve ekonomik bir yabancı ot kontrolü için genellikle herbisitler kullanılmaktadır. Bunun için 2018 yılı üretim sezonunda Tesadüf Blokları Deneme Desenine göre 9 farklı karakter ve dört tekerrürden oluşan tarla denemesi yürütülmüştür. Tarla şartları altında yürütülen çalışmada; 150 ml/da dozunda dimethenamid (çıkış öncesi), 300 ml/da dozunda pendimethalin (çıkış öncesi), 125 ml/da dozunda quizalofop-p-ethyl (çıkış sonrası), 125 ml/da dozunda imazamox (erken çıkış sonrası), 80 ml/da dozunda clethodim (çıkış sonrası), 180 ml/da dozunda bentazone+imazamox (çıkış sonrası) karışımı ve 130 ml/da dozunda dimethanamid-P (çıkış öncesi) + 300 ml/da dozunda glyphosate (total herbisit) karışımı herbisitler ile yabancı otlu ve yabancı otsuz parseller deneme karakterlerini oluşturmuştur. Çıkış öncesi kullanılan herbisitler ekimden hemen sonra, erken çıkış sonrası kullanılan herbisit çıkıştan 18 gün sonra ve çıkış sonrası kullanılan bütün herbisitlerde çıkıştan 35 gün sonra uygulanmıştır. Yabancı otlu parseller sezon boyunca yabancı otlu bırakılırken yabancı otsuz parseller ise gerekli olduğu zaman sezon boyunca elle yolma ve çapalanma suretiyle temizlenmiştir. Deneme alanında en yaygın bulunan ilk beş yabancı ot *Amaranthus* spp. *Portulaca oleraceae* L. *Convolvulus arvensis* L. *Sorghum halepense* L. *ve Cucumis melo var. agrestis* Naudin olmuştur. En yüksek yerfıstığı verimi yabancı otlu parselden elde edilmiş olup, bunu sırasıyla clethodim, imazamox ve bentazone + imazamox karışımı takip etmiştir. Ancak bentazone + imazamox karışımı yerfıstığı bitkilerinde fitotoksiteye sebep olup, bitkilerin gelişmelerini geriletmesine rağmen clethodim ve imazamox ile kıyaslandığında fazla verim kaybı gözlemlenmemiştir. Yabancı otlu parsellerle kıyaslandığında çalışmada kullanılan çıkış öncesi ve çıkış sonrası herbisitlerin hepsinden anlamlı bir verim artışının ve yabancı ot yoğunluğu ve biyomasından da azalışının sağlandığı görülmüştür. Deneme alanında yoğun olarak görülen dar yapraklı bir yabancı ot olan *S. halepense*'nin kontrülünde clethodim diğer herbisitler ile kıyaslandığında en iyi sonucu vermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yerfıstığı, Yabancı ot kontrolü, herbisitler, clethodim, imazamox

ABSTARCT

Groundnut (*Arachis hypogaea* L.) is also known peanut is highly susceptible to weed infestation because of its poor competitive ability in the initial growth stages. Weeds should be controlled successfully, in order to achieve potential productivity of groundnut. For a cost-effective and efficient weed control, herbicides are most often required. Field studies were conducted on 9 treatments with 4 replications and laid out in the completely randomized block design in plant production season of 2018 to evaluate the efficacy of seven different herbicides. The treatments were: dimethanamid-P used preemergence (PRE) at the rate of 150 ml/da, dimethanamid-P plus glyphosate used PRE at 130 ml/da for dimethanamid-P, and 300 ml/da for glyphosate, pendimethalin used PRE at 300 ml/da, Imazamox used eary postemergence (EPOST) at 125 ml/da, quizalofop-p-ethyl used postemergence (POST) at 125 ml/da, clethodim used POST at 80 ml/da, bentazone+Imazamox used POST at the rate of 180 ml/da, weedy check and weed free check. All preemergence herbicides used shortly after sowing, early postemergence herbicide was used 18 days after sowing and all post emergence herbicides were used 35 days after emergence. The weedy checks were left weedy season long and for weed free checks hand weeding and hoeing were performed when needed. The most prevalent naturally infested first five weed species in the experimental plots were found to be as *Amaranthus* spp. *Portulaca oleraceae* L. *Convolvulus arvensis* L. *Sorghum halepense* L. *Cucumis melo var. agrestis* Naudin. Not-surprisingly, the highest groundnut yield was obtained from the weed-free parcels followed by Clethodim, Imazamox and Bentazone+Imazamox respectfully. But groundnut injury was observed by Bentazone+Imazamox, however; yields were slightly reduced when compared with Clethodim and Imazamox. All used pre and post emergence herbicides were decreased weed population and weed biomass and increased yields of gorundnut comparing with the weedy check. Clethodim gave satisfactory control of *S. halepense*, which was a prevailed narrow-leaved weeds in the experimental plots, while the other herbicides gave the lowest effect.

Keywords: Groundnut, weed control, herbicides, clethodim, imazamox

BAZI EKMEKLİK BUĞDAY GENOTİPLERİNİN *ALFA, BETA, GAMA* VE *OMEGA* GLİADİN BANTLARININ BELİRLENMESİ

İsmail NANELİ
Mehmet Ali SAKİN
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ismail.naneli@gop.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada bazı ekmeklik buğday genotiplerinin; *alfa, beta, gama* ve *omega* gliadin bant desenleri belirlenmiştir. Gluten enteropatisi bilindiği üzere ülkemizde ve dünyada son derece önemli bir hastalıktır. Belirtilen rahatsızlık ülkemizde yaklaşık 67 683 kişide görülmekte olup, bu sayı teşhisi konulmayan bireyler düşünüldüğünde buzdağının sadece görünen kısmıdır. Sülfürce zengin; *alfa, beta, gama* gliadinler hasta bireylere toksit etki yaparken, *omega* gliadinler toksit etki oluşturmamaktadır. Yaptığımız araştırmada bazı ekmeklik buğday genotiplerinin toksit gliadinleri daha fazla barındırdığı saptanırken bazılarının daha az barındırdığı belirlenmiştir. Çalışmada ekmeklik buğday genotiplerinin endosperm kısmından alınan örneklerde *ACID-PAGE* yöntemiyle, dikey elektroforez ile gliadin bant desenleri çıkarılmış; *alfa, beta, gama* ve *omega* gliadinler saptanmıştır. Bant yoğunlukları densitometrik yöntem ile modellenmiştir.

Sonuç olarak, gluten enteropatisi olan bireylere toksik etki yapan buğdaylarda bulunan *alfa, beta* ve *gama* gliadinlerin belirlenmesiyle problem net olarak ortaya konulup gluten enteropatisi hastaları için alerjik reaksiyon gösteren toksit protein bantlarından arındırılmış, hasta bireylerin tüketebileceği buğday çeşidi geliştirilmesi gibi çözüm yolları aranmasına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Buğday, Gliadin, Bant, Gluten Enteropatisi

TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLERİN SÜS BİTKİSİ OLARAK KULLANILMASI

Öğr. Gör. Merve KUŞÇUOĞLU
Iğdır Üniversitesi, merve.kuscuoglu@igdir.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet Zeki KOÇAK,
Iğdır Üniversitesi, mzeki.kocak@igdir.edu.tr

Doç. Dr. Ahmet Metin KUMLAY
Iğdır Üniversitesi, akumlay@hotmail.com

Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA
Iğdır Üniversitesi, mhakki.alma@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Belkıs MUCA
Iğdır Üniversitesi, belkis.muca@igdir.edu.tr

ÖZET

İnsanlar yüzyıllar boyunca bitkileri değişik şekillerde ve alanlarda kullanmışlardır. Tıbbi ve aromatik bitkilerin yeni kullanım alanlarının bulunması, doğal ürünlere olan talebin artması; bu bitkilerin kullanım alanını her geçen gün arttırmaktadır. Tıbbi ve aromatik bitkiler günümüzde ilaç sanayisi başta olmak üzere kozmetik, içecek, temizlik malzemelerinin hammaddesi olarak kullanılmaktadır. Doğal alanlarda geniş yayılış olanağı bulan bu bitkiler, ülkemizde gelişen ve büyüyen kentsel mekanlarda insanlar tarafından doğaya olan özlemlerini gidermek, doğala yakın estetik ve fonksiyonel mekanlar oluşturmak amacıyla kullanılmaktadırlar. Tasarıma alternatifler sunmak amacıyla farklı amaçlar için kullanılan tıbbi ve aromatik bitkiler, peyzaj düzenlemelerinde değerlendirilerek görsel efektler oluşturmaktadır. Peyzaj düzenlemelerinde, park ve bahçelerde, kent yollarında birçok tıbbi ve aromatik bitkinin kullanımı, peyzaj tasarımlarının görsel etkinliğini arttırarak, yaygın olarak kullanılan süs bitkilerine alternatifler sunmaktadır. Bu bitkiler görsel etkiyi iyileştirmekle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda toprak iyileştirme, erozyon kontrolü, bozulmuş alanların onarımı gibi amaçlarla kullanılarak da hem fonksiyonel hem estetik olarak yararlar sağlamaktadır. Küresel iklim değişikliği ve buna bağlı olarak artan su kaynaklarının azalmasıyla peyzaj tasarımında mümkün olduğu kadar doğal olan bitki türlerinin seçimi, çevredeki ortamlara uyum sağlaması, bakım ihtiyacının daha az olması, çevreye ve sürdürülebilirliğe daha az duyarlı olması, giderek daha önemli hale gelmiştir. Çevreye kolay uyum sağlayabilen, hastalık ve kirleticilerle yüksek uyumluluk gösteren, fazla bakım ve su gerektirmeyen tıbbi ve aromatik bitkilerin peyzaj düzenlemelerindeki kullanımı önemli bir etki yaratabilmektedir. Bu çalışmada tıbbi ve aromatik bitkilerin peyzajın hangi alanlarında bu özellikteki bitkilerin kullanım olanaklarının mevcut olduğu ortaya konulmuş olacaktır. Doğal alanlarda geniş yayılış imkanı bulan bu bitkilerin devamlılığının sağlanması için sadece tıbbi hammadde olarak değil peyzaj düzenlemelerinde de yaygın olarak kullanılması ve bu bitkilerin üretiminin yaygınlaştırılması ve korunması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi ve Aromatik bitkiler, Peyzaj, Süs Bitkisi

BUĞDAY EKİM ALANLARINDAKİ 10 ÖNEMLİ YABANCI OTUN GELİŞME BİYOLOJİSİ

Ziraat Mühendisi Muhabbet ÜCRAK
Iğdır Üniversitesi, selenseda56@hotmail.com

Dr.Öğr. Üyesi Ramazan GÜRBÜZ
Iğdır Üniversitesi, r_grbz@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışma buğday ekim alanlarında sorun teşkil eden 10 adet dar ve geniş yapraklı yabancı ot türlerinin gelişme biyolojilerinin incelenmesi amacıyla 2018 yılında Iğdır İli Yüzbaşılar Köyünde yürütülmüştür. Denemede kullanılan tohumlar bir önceki yıl Iğdır ili Yüzbaşılar Köyündeki buğday ekim alanlarından toplanılmış olup ekim dönemine kadar buzdolabında +4 derecede bekletilmiştir. İkinci yılın başında doğada bitkilerin çıkış yapabileceği zamana yakın(İklim şartlarına bağlı olarak) bir tarihte uygun ebattaki saksılara 1:1:1 oranında kum: gübre : toprak karışımından oluşturulan materyal ile doldurulan saksılara 10 adet tohum ekilmiştir. Tohumlar saksılara ekim yapıldığı günden itibaren BBCH skalası doğrultusunda gelişme biyolojileri takip edilmiştir. Her 7 günde bir bitkilerin boyları en uzun dala göre ölçülerek kaydedilip fotoğraflanmış ve hangi gelişme döneminde oldukları BBCH skalasına göre belirlenmiştir. Saksılara ekilen tohumlardan çıkış yapan bitkiler birbirleriyle rekabet edecek büyüklüğe geldiğini düşündüğümüz dönemde (3-4 yapraklı ve 10 cm) her saksıda bir bitki kalacak şekilde teklenmiştir. Bu işlem bitkinin vejetasyonu boyunca(tohum ekiminden hasata kadar) takip edilmiştir. BBCH skalası 10 ana gelişme aşaması ile 10'a kadarda ikincil gelişme aşaması olan bir sistemdir. Yaşam döngüsü tohumların çimlenmesiyle(çok yıllık bitkilerde ise filizlenme) ile başlamakta, bunu kotiledon yaprakların çıkışı, yaprak gelişimi, bitki büyümesi izlemekte, çiçeklenme ve hasat işlemiyle son bulmaktadır. Çalışmamızda belirtilen yabancı otların gelişme aşamalarını tanımlamak için iki basamaklı kodlu sistemden faydalanılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda genişletilmiş BBCH ölçeği kullanılarak yabancı otların gelişme aşamalarını tanımlayan fenelojik bir takvim oluşturularak bu yabancı otlar için uygun mücadele zaman aralığı belirlenmiştir. Yabancı ot mücadelesinde uygulanacak yöntemin belirlenmesinde en önemli kriter bitkinin tanınması ve hangi gelişme döneminde olduğunun bilinmesi gerekmektedir. BBCH skalası doğru mücadele zamanını kesin olarak verdiği için yabancı otlarla mücadele edeceğimiz zaman aralığının bilinmesi gereksiz ve yanlış herbisit kullanımına engel olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gelişme biyolojisi, Yabancı ot, BBCH skalası

ZİRAAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ARASINDA GLUTEN ENTEROPATİSİ FARKINDALIĞI

İsmail NANELİ
Mehmet ESEN
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ismail.naneli@gop.edu.tr

ÖZET

Gluten Enteropatisi (GE), diğer adıyla Çölyak Hastalığı, gluten ve benzeri protein tabiatındaki gıdalara karşı kalıcı intolerans olarak bilinen otoimmün bir proksimal ince bağırsak hastalığıdır. Ülkemizde yaklaşık % 0.5-1 oranında GE vardır, Japonya ve Çin gibi pirinçle beslenen ülkelerde ise bu oran % 0.01' dir. Buğdayda gliadin, çavdarda secalin ve yulafta avenin proteinleri GE için toksik etkiye sahiptir. GE ömür boyu süren tek gıda allerjisidir ve insanlarda en sık rastlanan genetik hastalık olarak bilinir.

GE'de klinik, gluteni oluşturan gliadine karşı IgA'nın öne çıktığı güçlü humoral ve sitotoksik hücresel bir tepkiyle gerçekleşir. Gliadin molekülü toksiktir. GE tanısında antigliadin, anti-doku transglutaminaz ve/veya anti-endomisyum antikorlarının saptanması önemlidir. Sıkı glutensiz diyet ile bu antikor düzeylerinin düşmesi veya tamamen kaybolması beklenir. GE hipokalemi, hipomagnezemi, hipokalsemi, hipoproteinemi, demir ve folik asit eksikliğine yol açan ciddi ishal, dehidrasyon ve metabolik değişikliklerle karakterize klinik tablolara yol açabilmektedir. GE aynı zamanda renal, endokrin, metabolik, nörolojik ve psikolojik sorunlar ile de karşımıza çıkar. Çoğu hasta geç tanı alabildiğinden, bu problemler ciddi mortalite ve morbidite sebebi olmaktadır. Erken tanı ve ömür boyu devam edecek olan diyet, hastalığın selim seyri açısından çok önemlidir. Bu nedenle bizler Ziraat Fakültesi öğrencileri arasında GE farkındalığını ölçmek için 50 kişilik bir gruba 12 sorudan oluşan bir anket formu yaptık. GE tutulum yeri(%66 başarı), en sık görüldüğü ilimiz(%26 başarı), ilimizde görülme sıklığı(%28 başarı), diyet(%38 başarı), yerel yönetim katkısı(%44 başarı), tedavi(%44 başarı), etiyopatogenez(%42 başarı), tanı(%20 başarı) ve riskli gruplar(%12 başarı) hakkında sorular sorduk (tablo 1). Test sonucunda ortalama %35.55'lik bir başarı oranı saptadık. En çok (19 kişi, %38) internet aracılı bilgi edindiklerini öğrendik. Çözüm önerisi sorularında ise , en çok (18 kişi %36) basın yayın ile bilgilendirilmeyi önerdiler. Bilim insanlarından beklenti ise en çok (22 kişi %44) GE'ne karşı aşı geliştirilmesinin istenmesi şeklinde gerçekleşti.

Anahtar Kelimeler: Gluten Enteropatisi, farkındalık, anket

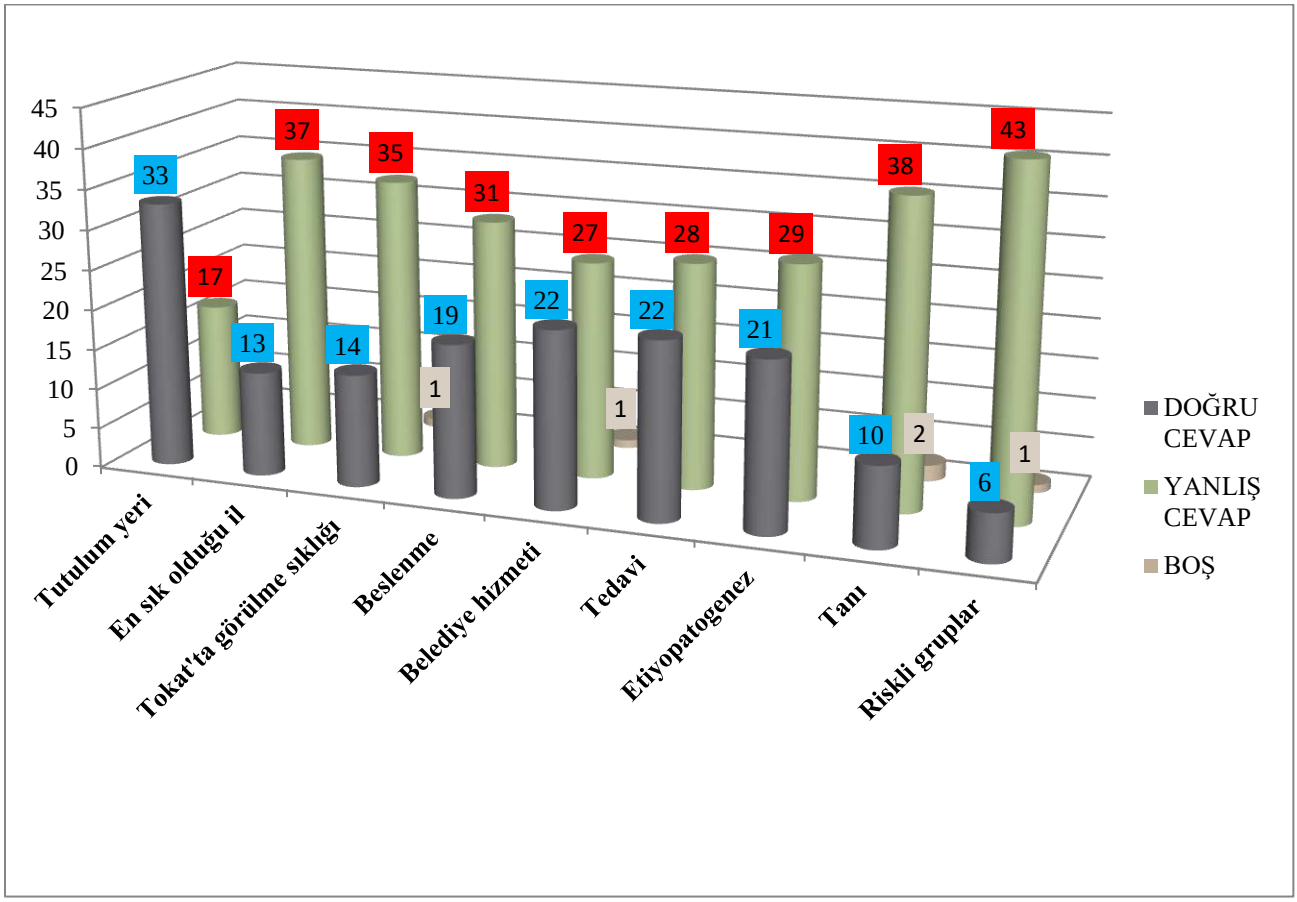
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
33
17
13
37
14
35
19
1
31
22
27
1
22
28
21
29
10
38
2
6
43
1
Tutulum yeri
En sık olduğu il
Tokat'ta görülme sıklığı
Beslenme
Belediye hizmeti
Tedavi
Etiyopatogenez
Tanı
Riskli gruplar
DOĞRU CEVAP
YANLIŞ CEVAP
BOŞ

ERZURUM İLİNDE UYGULANAN YAYLA EVİ PROJE SONUÇLARININ KIRSAL KALKINMAYA ETKİLERİ

Hilal E.YILDIZ
Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, ERZURUM, hilerturan_81@hotmail.com

Kadri YILDIZ
Kafkas Üniversitesi

ÖZET

Yerkürenin büyük bir bölümü çayır ve mera alanlarından oluşmaktadır. Çiftçilerin içinde bulundukları sosyo-ekonomik koşulların belirlenmesi kırsal alanda sürdürülebilir çevre, kırsal tarım, mera alanları ve doğal mirasın korunmasına yönelik girişimlerde belirleyici olmaktadır. Sürdürülebilir tarım ve yaşam için göz önünde bulundurulması gereken doğal kaynakların başında çayır-mera, yaylak ve otlaklar gelmektedir. Bu alanların, hayvancılığın gelişmesi ve toprak erozyonunun önlenmesine yönelik katkıları büyüktür. Kırsal ekonomik yapının önemli bileşenlerinden biri olan hayvancılık sektörü, yeterli ve dengeli beslenmenin yanı sıra, ulusal kalkınmaya katkıda bulunma, sanayi ve hizmetler sektöründe istihdam yaratma, sanayi sektörüne kaynak aktarma, bölgeler ve sektörlerarası dengeli kalkınmaya yardımcı olma, kırsal alandan şehirlere göçü önleme, kalkınma ve sanayileşme finansmanın öz kaynaklara dayandırılması gibi önemli ekonomik ve sosyal fonksiyonlara sahiptir. Hayvancılık sektörünün il ekonomisindeki yer ve öneminin ortaya konulmasında ilin sosyo-ekonomik değerlendirmesinin yapılması, doğru hedeflerin belirlenmesinde katkıda sağlayacaktır. Bu kapsamda yapılan çalışma ile hem bölge hayvancılığını kalkındırmak, kırsal göçü önlemek hem de yetiştiricilik yapan çiftçilerin yaşam konforlarını iyileştirmek hedeflenmiştir.

Anahtar kelimeler: mera; yaylacılık; kırsal kalkınma; sürdürülebilir tarım

KKTC KOŞULLARINDA HASTALIK VE ZARARLILARA KARŞI TOHUMA FUNGUSİT VE İNSEKTİSİT KARMA İLAÇ UYGULAMASININ ATHENAİS ARPA ÇEŞİDİNDE VERİM VE BAZI VERİM ÖĞELERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Hakan HEKİMHAN
Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü, İzmir, hakanhekimhan@hotmail.com

Celalettin GÖZÜAÇIK
Iğdır Üniversitesi, cgozuacik46@gmail.com

Mustafa GÜLLÜ
Bingöl Üniversitesi, mgullu83@hatmail.com

Ayda KONUKSAL
Tarımsal Araştırma Enstitüsü, aydakonuksal1@gmail.com

Reşat DEĞİRMENCİ
Tarımsal Araştırma Enstitüsü, rdeirmenci@yahoo.com,

Cem KARACA
Tarımsal Araştırma Enstitüsü, ckaraca99@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışma 2015-2016 sezonunda KKTC Güzelyurt ve Paşaköy lokasyonlarında arpalarda zarar yapan Hesse sineği (*Mayetiola destructor*) zararlısı ve tohumla taşınan rastık (*Ustilago* spp.) ve yaprak leke hastalıklarına (*Cochliobolus sativus, Pyrenophora* sp. vs.) karşı Athenais çeşidi tohumları ilaçlanarak verim açısından değerlendirilmiştir. Denemede tohumlara İmidacloprid 600 g/l (IM), Clothianidin 600 g/l (CL) ve Thiamethoxam 350 g/l (TH) etkili maddeli inseksisitler ile Tebuconazole 60 gr/lt (TE) ve Prothioconazole 150 g/l + Tebuconazole 20 g/l (PT) ilaçların tavsiye edilen dozlarını içeren kombinasyonlar uygulanmış ve tesadüf bloklarında şerit parseller deneme deseninde 4 tekerürlü olarak yürütülmüştür. Değerlendirmede başağın boyu, tane sayısı, ağırlığı ile bitki boyu, hektolitre&1000 tane ağırlığı ve verim değerleri incelenmiştir. Yapılan istatistiki analizde lokasyonlar arasındaki fark başakta tane sayısı açısından önemsiz bulunmuş, başak boyu, başak ağırlığı, bitki boyu, hektolitre, 1000 tane ağırlığı ve verim yönünden ise %1 seviyesinde önemli bulunmuştur. Uygulamalar arasında ise başak ağırlığı ve verim yönünden %1, bitki boyu yönünden %5 önem seviyesinde farklılıklar tespit edilmiştir. Uygulama x Lokasyon interaksiyonu başak ağırlığı, hektolitre ve verim açısından %1, başak boyu ve 1000 tane ağırlığı yönünden ise %5 seviyesinde istatistiki olarak farlılık göstermiştir. Güzelyurt lokasyonunda verim ortalaması 171,86 kg/da ve Paşaköy lokasyonunda 166,14 kg/da olarak belirlenmiştir. LokasyonXilaç kombinasyonu uygulamasında en yüksek verimler Güzelyurt'ta 222,50 kg/da ile IM+PT Paşaköyde ise 213,25 kg/da ile IM+TE uygulamasından elde edilmiştir. Ortalama değerlerde kontrolde 140,75 kg/da olan verim IM+PT uygulamasında 191,38 kg/da ve IM+TE uygulamasında 188,63 kg/da olmuştur. Yeşil aksamda başaklanma zamanında ve olgun bitkide hasat zamanında kalıntı analizleri yaptırılarak kalıntı durumları incelenmiş ve herhangi bir kalıntıya rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: KKTC, arpa, tohum, insektisit, fungusit, verim

BAZI YEŞİL GÜBRE VE BİTKİ EKSTRAKTLARININ MISIRDA SORUN OLAN YABANCI OTLARIN MÜCADELESİNDE KULLANIM OLANAKLARININ ARAŞTIRILMASI

Ahmet ÇELİK
Iğdır Üniversitesi, hayatturkusu76@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan GÜRBÜZ
Iğdır Üniversitesi, r_grbz@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışma 2015 ve 2016 yılları arasında Iğdır ili mısır tarlalarında sorun olan horozibiği(*Amaranthus retroflexus* L.), domuz pıtrağı (*Xanthium stramarium* L.) gibi yabancı otların mücadelesinde bazı bitkilerinin allelopatik potansiyellerini incelemek amacıyla kurulmuş olan tarla denemelerinde ekim öncesi (yeşil gübre, ahır ve tavuk gübreleri) ve ekim sonrası (herbisit uygulaması) olmak üzere iki farklı uygulama yapılmıştır. Deneme Iğdır İli Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstütüsü ve Iğdır Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü Herboloji laboratuvarında yürütülmüştür. Tarla çalışmaları Tesadüf Blokları Deneme Desenine göre üç tekerrürlü olarak yürütülmüştür. Yeşil gübre olarak ayçiçeği, fiğ, fındık turpu ve buğday bitkileri kullanılmıştır. Aynı bitkilerden ekstrakt elde edilerek horozibiği tohumunun çimlenmelerine olan etkilerini belirlemek amacıyla petri denemeleri de laboratuvar ortamında dört tekerrürlü olarak yürütülmüştür. Ayçiçeği, fiğ, fındık turpu ve buğday bitkilerinden elde edilen ekstraktların %2, %5 ve %10 konsantrasyonlarda horozibiği tohumlarının çimlenmesine allelopatik etkileri belirlenmiştir. Deneme sonuçlarında tarla koşullarında mısır verimini en fazla mısır yaş ağırlığı buğday yeşil gübresi uygulamasından elde edilirken (1313.330 ton), en az mısır yaş ağırlığı 686.660 ton ile fındık turpu yeşil gübre uygulamasından elde edilmiştir. En fazla mısır kuru ağırlığı fiğ yeşil gübre uygulamasından elde edilirken (346,660 ton), en az mısır kuru ağırlığı 173,330 ton ile tavuk gübresi uygulanmasından elde edilmiştir. Yabancı ot yaş, kuru ağırlığı ve mısır boyu üzerine yapılan uygulamalar arasında önemli bir istatistik farklılık bulunmamıştır. Laboratuvar deneme sonucunda en çok horozibiği tohumları çimlenmesini engelleyen fiğin %5'lik (fiğ5) ekstrakt konsantrasyonu uygulaması elde edilirken (3.742±3.742) en az çimlenmeyi engelleyen uygulama ise fiğin %2'lik (fiğ2) ekstrakt konsantrasyonu uygulanması elde edilmiştir (36.812±6.660). Ayçiçeği, fiğ, fındık turpu ve buğday bitkilerinden elde edilen %10'luk ekstraktlar ise horozibiği tohumlarının çimlenmesini tamamen engellemiştir.

Anahtar Kelimeler: Allelopati, bitki ekstraktı, mısır, yabancı ot, yeşil gübreleme

KİRAZDA BAZI KİMYASAL UYGULAMALARIN MEYVE KALİSETİ ÜZERİNE ETKİSİ

Zir. Yük. Müh. Ezgi OĞUZ
ezgisevilmis76@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mücahit PEHLUVAN
Iğdır Üniversitesi, mpehluvan@gmail.com

Prof. Dr. Rafet ASLANTAŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, aslantas@ogu.edu.tr

ÖZET

Iğdır ekolojisinde bir üreticiye ait kapama kiraz bahçesinde 2016 yılında yürütülen bu çalışmada Gisela 5 anacı üzerine aşılı 10 yaşlı 0900-Ziraat kiraz çeşidinde tam çiçeklenme zamanında uygulanan farklı kimyasalların meyve kalitesi üzerine etkileri araştırılmıştır. Çalışmada kontrol, balık yağı (%2), sulandırılabilir kükürt (%4), % 3'lük kireçli kükürt (1:30), amonyum tiyosülfat (%2), bakır (% 0.5), GA_3 (90 ppm) ve NAA (35 ppm) uygulamaları yapılmıştır. Suda çözündürüldükten sonra üzerine yayıcı yapıştırıcı ilave edilerek kiraz ağaçlarının tam çiçeklenme döneminde sırt pülverizatörü ile uygulama yapılmış, kontrol grubu ise yayıcı yapıştırıcı ilaveli su ile muamele edilmiştir. Deneme tesadüf parselleri deneme desenine göre üç tekerrürlü ve her tekerrürde bir ağaç olacak şekilde planlanmıştır. Haziran ayının ilk haftasında sabahın ilk saatlerinde hasat edilen bitkilerden ayrı ayrı meyve örneklemesi yapılmış ve numuneler vakit geçirilmeden laboratuara götürülmüştür. Araştırmada ortalama meyve ağırlığı, sap ağırlığı, sap uzunluğu, çekirdek ağırlığı, meyve yüksekliği, meyve eni, meyve boyu, renk değerleri (L*, a*, b*), meyve sertliği, titre edilebilir asitlik, suda çözünebilen kuru madde miktarı (SÇKM), pH, C vitamini ve toplam şeker gibi kalite özellikleri incelenmiştir. Meyve sap uzunluğu, sap ağırlığı, renk değerleri (L*, a*, b*) ve C vitamini içeriği bakımından uygulamalar arasındaki fark önemsiz bulunmuştur. Meyve ağırlığı, çekirdek ağırlığı, meyve yüksekliği, meyve eni, meyve boyu, sertlik, titrasyon asitliği, SÇKM ve pH bakımından uygulamalar arasındaki farkın önemli olduğu tespit edilmiştir. En iri meyveler 10.7 g ile balık yağı uygulamasından, en sert meyveler ise 344.70 g ile GA_3 uygulamasından elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler; kiraz, kimyasal uygulamalar, meyve kalitesi

E.coli (K99) KÖKENLİ BUZAĞI İSHALLERİ SIRASINDA BAZI İZ VE MAKRO MİNERALLERİN DÜZEYLERİNİN DURUMLARI

Doç. Dr. Başaran KARADEMİR
Iğdır Üniversitesi, basaran_k@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi İsa YILMAZ
Iğdır Üniversitesi, isa.yilmaz@igdir.edu.tr

ÖZET

Tüm dünyada ve ülkemizde buzağı ishalleri sonucu olan ölümler büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde çok önemli ekonomik kayıplara sebep olmaktadır. Ölen buzağıyı yalnızca küçük bir hayvanın ölümü olarak düşünmek son derece hatalı bir bakış açısıdır. Annenin gebe kalabilmesi için geçen süreç, gebelik döneminde bakım besleme ve veteriner hizmeti giderleri, buzağının büyüme sonrası vereceği verimin kaybı ve kendisinin maddi kaybı göz önünde tutulması gereken önemli kriterlerdir. Bu araştırma ile *E.coli (K99 suşu)* tarafından oluşturulan buzağı ishallerinin serum Cu, Zn, Fe, Mg, Ca, K ve Na düzeylerini ne şekilde etkilediğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada, 12 *E.coli (K99 suşu)* ile enfekte ishalli buzağı, 12 yakın ve 12 uzak mesafelerde yetiştirilen sağlıklı buzağı kullanıldı. Tüm buzağılardan birer sefer kan örneği toplanarak en kısa zamanda serumları ayrıldı. Ayrılan serumlardan Atomik Absorbsiyon Spektrofotometre ile mineral madde analizleri yapıldı. Elde edilen sonuçlara göre, serum Cu düzeylerinde önemli yükseliş ($p<0.001$), serum Zn, Fe, Mg, Ca ve Na (Ca: $p<0.05$, diğerleri: $p<0.001$) seviyelerinde önemli düşüşler tespit edildi. Bununla birlikte serum K düzeyinde önemli bir dalgalanma gözlenmedi ($p>0.05$). Cu ile K hariç Cu ile diğer mineraller arasında negatif yönlü önemli korelasyon tespit edildi (min. $r = -0.483$, $p<0.01$). Bununla birlikte, Cu, Zn, Fe, Mg ve Na arasında önemli korelasyon tespit edildi (pozitif veya negatif, min. $r = -0.441$, $p<0.01$). Hematokrit, hemoglobin, göz küresinin orbitaya çöküklük skala değeri ve servikal bölge derisine yapılan kıvrımın çözülme süresi verileri ile Cu, Zn, Fe, Mg, Ca ve Na düzeyleri arasında negatif veya pozitif yönlü korelasyon bulguları tespit edildi (min. $r = 0,334$, $p<0,05$). Hematokrit, hemoglobin, göz küresinin orbitaya çöküklük skala değeri ve servikal bölge derisine yapılan kıvrımın çözülme süresi verilerinin Cu, Zn, Fe, Mg, Ca ve Na düzeylerini de önemli düzeyde etkilediği tespit edildi (min r^2 = % 33.3, $p = 0.012$). Sonuç olarak *E.coli K99* suşu kaynaklı buzağı ishallerinde serum K düzeyi hariç, incelenen bütün minerallerde önemli dalgalanmalar gözlendi. Tedavi altına alınacak benzeri buzağı ishali vakalarında bu dalgalanmaların göz önünde tutularak tedavi prosedürleri düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Buzağı ishali, *E. coli, K99 suşu,* mineral, düzey

HAREKET HALİNDEKİ TAŞITLARIN SÜSPANSİYON SİSTEMİNDEN KİNETİK ENERJİ GERİ KAZANIMININ DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ

Doç. Dr. İbrahim CAN
Cumhuriyet Üniversitesi, ican@cumhuriyet.edu.tr

İlyas GÜLDEŞ
Sivas Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, ilyasguldes@hotmail.com

ÖZET

Son dönemlerde taşıtlarda enerji verimliliklerinin arttırılması için yapılan çalışmalar incelendiğinde Kinetik Enerji Geri Kazanımı (KERS) sistemlerinin önem kazandığı gözlenmektedir. KERS için pek çok yenilikçi yöntem geliştirilmiş ve geliştirilmeye devam edilecektir. Yapılan bu çalışmada hareket halindeki taşıtların süspansiyon sisteminden kinetik enerji geri kazanımının deneysel olarak incelenmesi yapılmıştır. Çalışmada hareket halindeki araçlarda yol ve sürüş şartlarına bağlı düşey doğrultuda meydana gelen kinetik enerjinin sönümlenmesi esnasında kayıp olan kinetik enerjinin geri kazanımı amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda deneyler için çeyrek araç modeline uygun deney düzeneği hazırlanmıştır. Taşıta ait süspansiyon sisteminde kullanılan amortisörün yerine pnömatik silindir bağlanarak yol yüzeyinden gelen etkilerle tekerleğin düşey eksendeki salınım hareketinden basınçlı hava elde edilmekte ve elde edilen basınçlı hava bir türbine aktarılarak türbinin döndürülmesi sağlanmıştır. Hareket halindeki türbin jeneratörü tahrik ederek elektrik enerjisi elde edilmiştir. Deneylerde farklı hız ve yol şartları için tekrarlanmış, kasisli yol modeli üzerinde hareket eden tekerleğin zamana bağlı düşey hareketleri değişimi grafik üzerine aktarılarak araçta kullanılan amortisörün titreşimleri ve enerjiyi sönümleme grafiği elde edilmiştir. Tekerleğin düşey eksendeki hareket grafiği amortisör yerine kullanılan pnömatik silindir içinde oluşturulmuştur. Elde edilen amortisörlü ve pnömatik silindirli grafikler mukayese edilerek süspansiyon sistemlerinin kararlılığı incelenmiştir.

Yapılan deneyler ve ölçümler sonucunda 80 km/h hıza kadar araç gövdesinin zıplama hareketini amortisörün pnömatik silindirlerden daha iyi sönümlediğini, ancak 80 km/h ve üzeri hızda pnömatik silindirlerle benzer şekilde zıplama hareketi gözlenmiştir. Pnömatik silindirlerin sönümleme kararlılığının artırılması için hava giriş çıkış valfleri ile ayarlama yapılabilir. Pnömatik sistemli süspansiyon sistemlerinden daha iyi sonuçlar almak için sistemin tarım arazileri veya şantiye alanları gibi daha pürüzlü ortamlarda çalışan araçlarda denenmesi ile daha iyi sonuçlar elde edilebilir.

Anahtar kelimeler: Kinetik Enerji Geri Kazanım Sistemleri, Süspansiyon sistemi, Pnömatik, Elektrikli Araçlar

İÇ VE DIŞ KABUK KALINLIKLARININ GAAS/ALXGA1-X/GAAS/ALXGA1-XAS ÇOK KATMANLI KUANTUM NOKTA YAPI GÜNEŞ PİLİNİN VERİMİ ÜSTÜNDEKİ ETKİSİ

Dr. Fatih KOÇ
Iğdır Üniversitesi, fatih.koc@igdir.edu.tr

Öğr. Gör. İ. Halil BAYDİLEK
Iğdır Üniversitesi, ibrahim.baydilek@igdir.edu.tr

ÖZET

Kuantum nokta yapıların elektronik ve optik özellikleri yüksek teknoloji ürünü elektro-optik cihazlarda büyük öneme sahiptirler. Kuantum nokta yapıların bu özellikleri, yapıyı oluşturan malzemenin geometrisine ve boyutlarına sıkı şekilde bağlıdırlar [1, 2]. Diğer taraftan kuantum nokta yapıların güneş pillerine entegre edilmesiyle birlikte güneş pillerinin verimliliği noktasında da büyük avantajlar elde edilmektedir. Bu çalışmamızda, GaAs/AlxGa1-x/GaAs/AlxGa1-xAs çok katmanlı quantum nokta yapı güneş pilinin verimi [3], yapıdaki iç ve dış kabuk kalınlığının değişimine bağlı olarak hesaplanacaktır. Hesaplamalar yapılırken, çok katmanlı kuantum nokta yapının elektronik enerji seviyeleri ve dalga fonksiyonlar etkin kütle yaklaşımı ve Hartree tekniği altında Poisson ve Schrödinger denklemlerinin çözümüyle elde edilecektir. Elde edilen enerji seviyeleri ve dalga fonksiyonları modifiye edilmiş detaylı denge modelinde (Detailed Balance Model) kullanılarak çok katmanlı kuantum nokta yapı güneş pilinin verimliliği hesaplanacaktır [4]. Modifiye edilmiş detaylı denge modeliyle yapılan hesaplamalar neticesinde çok katmanlı kuantum yapı güneş pilinin verimliliğinin yapının iç ve dış kabuk kalınlığına bağlı olarak değişmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kuantum nokta yapı, güneş pilleri, elektro-optik

3,6- DIALKYLSULFANYLPHTHALONITRILES: COMPARATIVE MOLECULAR STRUCTURE, SPECTROSCOPIC AND DFT COMPUTATIONAL STUDIES

Öğr. Gör. Necdet KARAKOYUN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi,necdetkarakoyun@yyu.edu.tr

Doç. Dr. Ayşegül GÜMÜŞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi,gumusa@gmail.com

Prof. Dr. Selçuk GÜMÜŞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, sgumus@yyu.edu.tr

ABSTRACT

The molecular geometry and electronic properties of 3,6-bis(adamantan-2-ylthio) phthalonitrile, 3,6-bis(cyclohexylthio) phthalonitrile, 3,6-bis(hexylthio) phthalonitrile (B-Ad, B-c HEX, and B-HEX, respectively.) in the ground state were calculated using the density functional method (B3LYP) with 6-311++G(d,p) basis set.Besides, nonlinear(NLO) properties such as dipole moment (μ), the polarizability (α) and the first hyperpolarizability (β) were calculated using the density functional B3LYP method with the 6-311++G(d,p) basis set.To predict reactive sites for electrophilic attack for the investigated molecule, the molecular electrostatic potential was calculated at the same level of theory.

Keywords: Phthalonitrile, Electrostatic potential, Molecular geometry, Electronic properties

CALCULATION OF THE CHANGE RESISTIVITY OF SEMICONDUCTOR UNDER MAGNETIC FIELD USING ONE-PARAMETER FERMI FUNCTIONS

Prof. Dr. Bahtiyar MEHMETOĞLU
Gaziosmanpaşa University, bamamedov@yahoo.com

Prof. Dr. Iskender ASKEROĞLU
Giresun University, iskender.askeroglu@giresun.edu.tr

Adem AKKUŞ
Gaziosmanpaşa University, ademakkus76@gmail.com

ABSTRACT

The changes of electrical resistivity under magnetic fields have been widely used in technological applications such as computer hard disk storage and on-chip sensors. By using the general theory the change of resistance of semiconductor in a magnetic field expressed this quantity in terms of one parameter Fermi functions. We have employed an analytical formula that we recently developed to sample guidance one of authors, in all our calculations. A good agreement has been found between this analytical solution and the results obtained from the numerical approaches. The analytically calculated results are presented in table form for formulas used in this calculation.

Keywords: Electrical resistivity; semiconductor; magnetic field

RADIATION ATTENUATION COEFFICIENTS OF THE SOME CANCER DRUGS FOR MEDICAL APPLICATIONS

Dr .Öğr. Üyesi Nergiz YILDIZ YORGUN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nergiz_yildiz@yahoo.com

Dr. Esra KAVAZ
Atatürk Üniversitesi, esrakvz@gmail.com

ABSTRACT

The treatment of Chemotherapy is applied to stops or slows down proliferation of cancer cells. In some cases, Chemotherapy is used with radiotherapy to improve its effects [1,2]. Therefore, it is useful to calculate the photon interaction parameters to determine the energy accumulation and penetration in tissue due to the interaction of cancer drugs with radiation. In this work, the mass attenuation coefficient (μ/ρ), half value layer (HVL), effective atomic number (Zeff) and effective electron densities(Nel) of some cancer drugs (Docetaxel, 5-FU, Cetuximab, Carboplatin, Temozolomide, Tamoxifen, Endoxan, Oxaliplatin) have calculated by not only experimentally at 13.81, 17.7, 26.34 and 59.54 keV photons emitted from Am-241-point source by using Si(Li) detector, but also theoretically the gamma-ray interaction parameters using the WinXCOM software program [3]. The obtained experimental and theoretical results are in good aggrement.

Key words: Radıatıon, Cancer Drugs, Chemotherapy

A STUDY ON BETA TYPE FUNCTIONS AND POLYNOMIALS BASED ON POST QUANTUM CALCULUS

Arş. Gör. Dr. Erkan AĞYÜZ
Gaziantep Üniversitesi, eagyuz86@gmail.com

ABSTRACT

Polynomials and functions are very useful mathematical tools in mathematics, statictics, physics and engineering. For instance, the Bernstein polynomials which was created by Sergie Bernstein in 1912 are used in Computer Aided Geometric Design, Approximation theory and analytic number theory by many researchers. Beta type polynomials are introduced by Bhadri and Vignat who studied realtions Volkenborn integral and probability theory. Simsek defined Beta type fuctions and their generating functions and obtained some properties for these functions by using generating function. Nowadays, the post quantum calculus is very popular a field in many different areas. In operator and approximation theory, some of definitions,

In this stud notations and theorems have been expanded to post quantum calculus. In this study, we give two definition for Beta type functions and polynomials depend on post quantum calculus. We also obtain some properties and identities such as generating functions, recurrance relations and graphs for these functions and polynomials.

Keywords: Beta type functions and polynomials, generating functions, post quantum calculus

OPTICAL PROPERTIES of CsSiX3 (X= I, Br, Cl)

Murat AYCİBİN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, murataycibin@yyu.edu.tr

Abdulkadir KORKUT
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, akkut@yyu.edu.tr

ABSTRACT

Due to poison natural of Pb element, researchers have been trying to replace Pb element with alternative chemical elements. Since Pb is divalent element, a natural choice to replace it with other divalent elements. In this work, we consider CsSiX3 (X= I, Br, Cl) element and investigate optical properties of these three compounds. Lattice parameter, space group and atomic position of CsSiX3 (X= I, Br, Cl) ere taken from referance. We used Wien2K software to extract information related with optical properties of compounds.

Key words: Optıcal Propertıes, Pb element, Wien2K software

ANALYTICAL ASSESSMENT OF THE HALL EFFECT OF SEMICONDUCTOR USING ONE-PARAMETER FERMI-DIRAC FUNCTIONS

Dr. Ebru ÇOPUROĞLU
Gaziosmanpaşa University, ebrucopuroglu@gmail.com

Adem AKKUŞ
Gaziosmanpaşa University, adem.akus@gop.edu.tr

ABSTRACT

In a magnetic field, the charge carriers of the semiconductor behave as a force in a perpendicular direction to the current and magnetic field. It is well known that the theory is more difficult because of contributions from electrons and holes in semiconductors. There are many different approximations for the evaluation of Hall-Effect of semiconductors. In this study, by the use of kinetic effect theory for weak magnetic field the Hall coefficients have been evaluated analytically. The suggested formula can be easily expressed in terms of one parameter Fermi functions. The advantage of this study is using new developments in analytically calculation of one parameter Fermi functions. To show the efficiency of given formula we have checked our results with numerical data.

Keywords: Hall-Effect; semiconductors; Fermi functions

FIRST PRINCIPLE STUDY OF $CaTa_2O_6$ COMPOUND

Murat AYCİBİN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, murataycibin@yyu.edu.tr

Abdulkadir KORKUT
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, akkut@yyu.edu.tr

ABSTRACT

As a good candidate for microwave and optical application, $CaTa_2O_6$ compound has gathered too many researcher attention. According to grown techniques, $CaTa_2O_6$ compound can be found three stable polymorophs: cubic orthorombic or tetragonal structure. In this study, We used Wien2k Program to determine electronic and optical properties of $CaTa_2O_6$ in cubic phase.

Key words: $CaTa_2O_6$ compound, cubic orthorombic, tetragonal structure, Wien2k Program

YENİ MEDYADAKİ DÖNÜŞÜM SÜRECİNE KURAMSAL BİR BAKIŞ

Öğr. Gör. Hakan BAKAR
Iğdır Üniversitesi, hakan.bakar@igdir.edu.tr

ÖZET

Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler, birçok alanda değişiklik yaratırken iletişim alanında da bir dönüşüm sürecini başlatmıştır. Enformasyon çağı olarak değerlendirilen bu çağda, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde bilgiye erişim kolaylaşırken kitleler açısından da bir dönüşümün yaşandığını söylemek mümkündür. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sonucunda, geleneksel medyanın dijital ortamda biçim değiştirmiş hali olarak yeni medya kavramı ortaya çıkmıştır. İnternet temelli yeni medya sayesinde bireyler, zaman ve mekân farkını ortadan kaldırarak sayısız enformasyonu paylaşırken bu enformasyon kaynaklarının içeriğini değiştirme ve kontrol edebilme noktasında aktif olarak rol üstlenmişlerdir. Geleneksel medya ile karşılaştırıldığında daha özgür bir platform sunan yeni medya, iletişim alanında getirdiği kolaylıkların yanı sıra; kimlik oluşturma sürecinde kitleler açısından kolektif hareketlerin inşa sürecini hızlandırırken, alternatif kimliklerin ortaya çıkmasında da büyük kolaylıklar sağlamıştır. Yeni medya kavramını ekonomik, kültürel ve sosyal birçok farklı açıdan ele almak mümkündür. Enformasyon teknolojilerindeki gelişmeler iletişim faaliyetleri açısından belirli değişiklikler yaratırken salt bilgi kavramında da dönüşümlere neden olmuştur. Nitekim yaşanan değişim ve dönüşüm süreci küreselleşme bağlamında ele alındığında, salt bilginin de bir meta boyutuna indirgendiği söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, geleneksel medyayı yapı bozuma uğratarak yeni bir medya anlayışı yaratan ve toplumdaki alternatif seslerin dijital platformda duyulmasını sağlayan, bireyleri edilgen bir konumdan çıkarıp enformasyonu kontrol edebilme ve yönlendirebilme gücünü veren yeni medya kavramını tarihsel ve sosyolojik boyutu ile ortaya çıkarmaktır. Bu bağlamda yeni medya kavramı, internet ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, medyanın dijital platformda dönüşümü, dijital medya ve toplumsal kimlikler gibi olgular literatür taraması yöntemiyle irdelenecek, birincil ve ikincil kaynaklardan yararlanılarak alan okuması yapılacak ve yeni medya kavramına dair genel bir çerçeve çizilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yeni medya, enformasyon çağı, bilgi teknolojileri

EDWARD W. SAİD EKSENİNDE İSRAİL-FİLİSTİN MESELESİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

Öğr. Gör. Hakan BAKAR
Iğdır Üniversitesi, hakan.bakar@igdir.edu.tr

ÖZET

Filistinli bir ailenin çocuğu olarak 1935'te Kudüs'te dünyaya gelen Edward W. Said, uzun yıllar boyunca Colombia Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümünde doktora dersleri vermiştir. Oryantalizm araştırmalarının kurucusu olarak gösterilen Edward W. Said, öğretim üyeliği yaptığı yıllarda İsrail-Filistin meselesine yönelik tutumu nedeniyle Batı medyası tarafından terörist damgası yemesine rağmen Filistin halkının kendi kaderini tayin etme hakkının olduğunu savunmuştur. Filistin hareketine destek veren herkesi terörizm ile özdeşleştiren anlayışlara karşı yazdığı kitaplar ve makalelerle cevap veren Said, kendine has bir üslup oluştururken; Filistin özgürlük hareketine destek vermeyi de ihmal etmemiştir. İki ülke arasında yaşanan savaşın yarattığı can kayıpları, ekonomik çıkmazlar ve siyasi parçalanmışlık Edward W. Said'in fikriyatında yeni bir ufuk açarken, kendisinin ortaya attığı iki uluslu tek devlet düşüncesi ise dikkatleri üzerine çekmesine neden olmuştur. Filistin söz konusu olduğunda, medya dâhil herkesin sus pus olduğunu ifade eden Said, özellikle medyanın baskın bir şekilde İsrail yanlısı tutum sergilediğini, Filistin'i işgal etmeyi amaçlayan girişimlerin ise çoğunlukla görmezden gelindiğini belirtmiştir. Temel olarak Filistin sorununa ilişkin alternatif bakış açılarının neler olabileceği üzerine kafa yoran Said, İsrailli siyasetçiler, sosyologlar ve oryantalistlerin Arap toplumunu inceledikleri gibi Filistin toplumunun da benzer bir hamleyle İsrail'le ilgili çalışmalar yapmaları gerektiğini vurgulamıştır. İnkâr ve asimilasyon üzerine kurulu politikaların gelecek adına hiçbir şey kazandırmayacağının bilincinde olan Said, çalışmalarında; İsrail'in yaptıklarıyla yüzleşmesi ve sorumluluk alması gerektiğinin altını çizmiştir. Bu bildiride, Edward W.Said'in İsrail-Filistin meselesine yönelik bakışının nasıl olduğu irdelenecek ve Said'in direniş hareketlerinde kültüre ne derece önem atfettiği ortaya çıkarılacaktır. Ayrıca, Said'ci bakış açısıyla Filistin kimliğini kalıcı hale getirmek için nelerin ön plana çıkarılması gerektiği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Edward W.Said, Oryantalizm, İsrail-Filistin Sorunu, Medya

Y ve M KUŞAKLARININ İNTERNET GİRİŞİMCİLİĞİ NİYETLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: IĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Ercan İNCE
Igdır Üniversitesi, ercan.ince@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Emel ALTIN
Iğdır Üniversitesi, emel.altin@igdir.edu.tr

ÖZET

Küresel iş ortamında, internet girişimciliği ekonomileri geliştirmek ve iş dünyasını girişimcilik ve yönetim açısından değiştirmek için büyük bir itici güç haline gelmiştir. Yeni yüzyılın girişimcilik türlerinden biri olan internet girişimciliği, finansal beklentileri, standartları ve gizliliği internet aracılığı ile karşılayarak üretilen projeleri müşterilere sunmayı hedefler. 21. yüzyılda, internet girişimciliğinin özellikle teknoloji odaklı genç nesiller arasında geliştiği görülmektedir. Teorik olarak Y ve M kuşaklarının tamamen internet girişimcisi olduğu varsayılmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye'nin doğusunda yer alan Iğdır ilindeki üniversite öğrencilerinin internet girişimci niyetlerinin olup olmadığı tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu tespit için "Az gelişmiş bölgelerdeki gençlerin internet girişimciliği niyetlerinin düzeyi nedir?" sorusu sorulmuştur. Böylece kırsal bölgelerde yer alan öğrencilerin potansiyel istihdam ve ekonomik büyüme üzerindeki etkileri internet girişimcilik niyetleri ölçülerek literatüre katkıda bulunulmaktadır. Araştırmada ilk olarak, mevcut girişimcilik niyet modelleri ile ilgili literatür incelenerek gençlerin internet girişimciliği niyetleriyle ilgili hipotezler geliştirilmiştir. Ardından, hipotezler Iğdır'daki öğrencilere ait veriler kullanarak test edilmiştir. Gençlerin internet girişimciliği niyetlerini ölçebilmek için Kerrick (2008) ve Millman vd. (2010) ve (Schwarz, 2009)'un ölçekleri modifiye edilip birleştirilerek veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Veriler, rastgele örnekleme yöntemiyle 2018 yılı Mart-Nisan aylarında araştırma için geliştirilen ölçeklerin Iğdır üniversitesinde eğitim gören ve 1990 yılından sonra doğan İİBF öğrencilerine araştırmacılar tarafından elden doldurtularak elde edilmiştir. Kullanılan ölçekle öğrencilerin internet girişimcilik niyetlerini etkileyebilecek faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Analiz için betimsel ve çıkarımsal istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Sonuç olarak cinsiyet, kişilik özellikleri, aile geçmişi, çalışma disiplinleri, çevrimiçi etkinlikleri, üniversitenin sağladığı bilgi birikimi gibi faktörlerin gençlerin internet girişimciliği niyetleri üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Y ve M kuşağının özellikleri, internet girişimciliği, girişimcilik niyeti modelleri

YENİ BİR KOSGEB GİRİŞİMCİLİK DESTEK MODELİ ÖNERİSİ: IĞDIR İLİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Ercan İNCE
Igdır Üniversitesi, ercan.ince@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Emel ALTIN
Iğdır Üniversitesi, emel.altin@igdir.edu.tr

Tolga SARICAN
tolgasarican@gmail.com

ÖZET

KOBİ'ler tek başlarına ele alındıklarında ülke ekonomisine katkıları az gibi görünse de toplu olarak ele alındıklarında, ekonomi içerisindeki sayısal büyüklüklerinin ekonomik yapının gelişmesi ve toplumsal dengenin sağlanması için büyük önem taşıdığı görülmektedir. Türkiye' de ticari faaliyetlerin çok önemli bir bölümü KOBİ tanımı çerçevesinde kalan ticari müesseseler üzerinden yürütülmektedir. Benzer şekilde Türkiye'de KOBİ'ler istihdam sağlamada da en büyük paya sahiptirler. Dünya'nın her yerinde KOBİ'lerin hem sayıca artması hem de nitelik olarak daha üst seviyelere çıkabilmesi için planlamalar yapılmakta ve destekler verilmektedir. Yapılan planlamalar KOBİ'lere verilen desteklerin etkinliği ve yerindeliği doğrultusunda başarılı olabilmektedir. Bu çalışmada da KOBİ desteklerinin etkinliği, katkısallığı ve yerindeliği konusu Iğdır ili özelinde araştırılmış ve yorumlanmıştır. Bu çalışma ile KOBİ'lerin sürdürülebilirliklerini sağlamaları açısından KOSGEB desteklerinin gerekliliği, KOSGEB desteklerinin işletme açma sırasında ve sonrasındaki ihtiyaçlarına ne ölçüde cevap verebildiği uygulanan Girişimcilik Destek Modelleri çerçevesinde değerlendirilip bu modellerin eksik ve verimsiz yanlarının değişmesi için yeni model önerileri getirilerek literatüre katkı sağlanmıştır. Araştırmanın evrenini Iğdır ilinde girişimcilik eğitimi almak için KOSGEB' e başvuran girişimciler, KOSGEB' den destek alarak işyerini açmış olan KOBİ'ler ve KOSGEB veri tabanında kayıtlı olmasına rağmen destek almayan KOBİ'ler oluşturmaktadır. 3 grup ana kütle için toplamda 305 adet anket uygulanmıştır. KOSGEB'den destek alan KOBİ'lerden ve Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi için, çalışma sırasında müdürlüğe gelenlerle anketler birebir doldurulmuş olup, KOSGEB veri tabanında kayıtlı olan ve destek alamayan KOBİ'lerin bir kısmına anketler elden ulaştırılmış diğer bir kısmına elektronik posta yoluyla ulaştırılmıştır. Araştırmada KOSGEB'den destek alarak ve destek almadan işletmelerini açan KOBİ'lerin, KOSGEB destekleri hakkındaki görüşleri alınarak KOSGEB desteklerinin önemi ve gerekliliği istatistiksel yöntemlerle belirlenmiştir. Elde edilen verilerin analizi için "IBM SPSS Statistics 21" istatistik paket programı kullanılmıştır. Sonuç olarak KOSGEB desteklerinin bürokrasi ve mevzuat kısıtlarından arındırılarak ve KOBİ'lerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde destek kalemleri yelpazesinin genişletilerek, girişimci ve KOBİ'lere daha kolay ulaştırılmasının sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle girişimciler kuruluş aşamasında sermaye desteği ile desteklenmelidir. KOSGEB ile desteklenecek kesimin belirlenmesinin Belediyelerden, Esnaf Odası veya Ticaret Odası'ndan bağımsız olarak gerçekleştirilmesiyle ve bunu sağlayacak gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasıyla KOSGEB Girişimcilik Destek Modelleri daha etkin hale getirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, KOBİ, İşletme, Finansman, Destek, KOSGEB

SOSYAL AĞ VERİSİNE DAYALI TWİTTER4J UYGULAMASI İLE LEXİCON TABANLI DUYGU ANALİZİ

Araş. Gör. Fikriye ATAMAN
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, fataman@yyu.edu.tr

Prof. Dr. H. Eray ÇELİK
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ecelik@yyu.edu.tr

ÖZET

Sosyal medya kullanımı günümüzde gittikçe ivme kazanmaktadır. Her gün farklı birçok sosyal ağda binlerce mesaj iletilmektedir. İnsanlar duygu ve düşüncelerini bu sosyal ağlar üzerinden paylaşarak, eğitim, ticaret ve kişisel ilişkiler kurmaya kadar pek çok amaç için bu sosyal ağları doğrudan kullanmaktadırlar. Bu, sosyal ağlarda büyük veri yığınları oluşturmaktadır. Sosyal ağlardan gelen bu veri yığını bireylerin tutum, niyet ve davranış kalıplarını anlamaya çalışmaya ve yorumlamaya imkan sağlamaktadır. Sosyal medya bu noktada bir amaç olmaktan çıkıp bir araç haline gelmektedir. Araştırmaya konu olan hedef kitlenin bir ürün veya hizmet hakkında nasıl düşündüğü, hizmeti sunan veya ürünü üreten için oldukça önemli olmaktadır. Özellikle gizil (latent) değişkenlerin bilinmeyen örüntülerini açıklamaya çalışmak ve bunlar için araştırma desenleri oluşturmak günümüzde popüler hale gelen bir yaklaşım oluşturmaktadır. Duygu analizi bilinmeyen örüntülerin ortaya çıkarmanın yollarından biridir. Duygu analizi insanların bir konu hakkındaki duygu ve düşüncelerinin metin madenciliği teknikleriyle açığa çıkartılması süreci olarak tanımlanmaktadır. Yukarıda değinilen veri yığını içinde duygu analizi temelli çıkarsama çalışmaları literatürde de yer almaya başlamıştır. Bu çalışmada sözlük tabanlı bir duygu analizi uygulaması geliştirilmiştir. Veri olarak Twitter API verisi kullanılmıştır. Bu çalışmada Twitter sosyal ağı üzerinden belirli konu başlıklarında tarama yapılmıştır. Java tabanlı Twitter4J kütüphanesi ile Twitter API üzerinden veri toplanmıştır. Bu veriler Zemberek NLP doğal dil işleme kütüphanesi ile önişlemlere tabii tutulmuş ve önişlemlerden geçmiş veriler üzerinde lexicon tabanlı duygu analizi gerçekleştirilerek her bir twite ait duygu skoru ölçülmüştür. Türkçe duygu sözlüğü konusunda sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu amaçla daha önce geliştirilmiş olan Türkçe duygu sözlükleri kullanılmıştır. Çıkan sonuçların kullanılan sözlük ile doğrudan bağlayıcı olduğu görülmektedir. Çıkan sonuçlar test edilmiştir. Analiz sonuçları ve test sonuçları ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Duygu Analizi, Twitter4J, Duygu Sözlüğü, Zemberek NLP

TARIMDA KADIN EMEĞİNİN İŞGÜCÜNE KATILIM DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ

ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING THE PARTICIPATION OF WOMEN'S LABOR IN THE AGRICULTURE

Okan DEMİR
Atatürk Üniversitesi, okandemir@atauni.edu.tr

Sima SAYAR
simasayar@hotmail.com

ÖZET

Türkiye'de tarım sektörünün ekonomideki yeri oldukça önemlidir. Türkiye'de olduğu gibi Erzurum'da da tarım sektörü istihdamda önemli bir yer tutmaktadır. Tarımsal üretimde kadın emeği, potansiyel bir işgücü olarak ücretsiz aile işçisi statüsündedir. Bu çalışmada, iklim şartları ve coğrafi yapısı nedeniyle bitkisel üretimden ziyade hayvansal üretimin daha yoğun yapıldığı, Erzurum ili Pasinler İlçesinde faaliyet gösteren süt sığırcılığı işletmelerinde kadınların işgücüne katılımları analiz edilmiştir. Bu bağlamda, tarım işletmesinde kadın emeğinin yoğunluğu, yoğunluğa etki eden sosyo-ekonomik faktörler irdelenmiştir. 22 kırsal mahallede 135 işletmede uygulanan anketlere dayalı olarak elde edilen birincil veriler, istatistik ve ekonometrik analizlerle değerlendirilmiştir. Emek yoğunluğuna etki eden faktörler ordered probit modeliyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, kadınlar tarımsal üretimde ortalama olarak yılda 976.3 saat, günde 2.6 saat çalışmaktadır. Kadın emeği düzeyine etki eden faktörler olarak; sosyal güvenlik, hayvan varlığı, kadının cep telefonu varlığı ve tarımdışı gelirin bulunup bulunmaması değişkenleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadın emeği, süt sığırcılığı, sıralı probit, Erzurum

ABSTRACT

In Turkey, where the economy of the agricultural sector is very important. As in Turkey, it holds an important place in the agriculture sector in Erzurum employment. In agricultural production, women's labor is viewed as a latent labor force and women are at the status of the unpaid family worker. In this study, the participation of women in labor force in dairy cattle enterprises was analyzed in Erzurum, Pasinler province where the animal production was made more intense from vegetal production due to climate conditions and geographical structure. In this context, the density of female labor in agriculture, the socio-economic factors affecting density, and the agricultural structure of enterprises are examined. The primary data obtained from 135 surveys in 22 villages were evaluated by statistical analyzes. Factors affecting labor intensity were analyzed by the ordered probit model. According to the findings, women work on average 976.3 hours per year in agricultural production, 2.6 hours per day. Factors influencing the level of women's labor; social security, number of animals, presence of women's mobile phone and non-agricultural income variables were determined.

Keywords: Women's labor , dairy cattle, ordered probit, Erzurum

*Sima SAYAR'ın Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ BİR KAYNAKÇA DENEMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÇİFTÇİ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, omerciftci@yyu.edu.tr

Rıdvan DEMİRCİ
MEB'de Öğretmen, bau_konsey_25@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde teknolojinin hızla ilerlemesi, değişen toplumsal şartlar, milletler arası kültürel etkileşimin üst seviyelerde yaşanması gibi sebepler toplumda hangi statüye sahip olursa olsun hemen hemen bütün bireylerde ikinci bir dil/yabancı bir dil öğrenme isteği ve ihtiyacı doğurmuştur. Bireylerin ikinci bir dil öğrenmek istemelerinin birçok farklı sebebi olmakla birlikte genel anlamda dini, ticari ve diplomatik sebepler bu istekte belirleyici olmuştur. Aslına bakılacak olursa insanların ikinci bir dil/yabancı dil öğrenme isteği sadece günümüz dünyasına ait olan bir olgu değildir. İlk Çağlardan beri insanlar tarihin çeşitli dönemlerinde çeşitli sebeplerle yabancı dil öğrenme gayesi ve çabası içinde olmuştur.

Türkler, geçmişten günümüze kadar tarih sahnesinde yer almış, önemli roller üstlenmiş, çeşitli milletlerle yakın ilişkiler kurmuş, onlardan etkilenmiş ve onları etkilemişlerdir. Bunun bir sonucu olarak başka milletlerin dilini öğrendikleri gibi kendi dillerini de öğretmişlerdir. Benzer şekilde, Türkiye'nin son dönemlerde dünya konjonktüründeki etkinliğini arttırması yabancılara Türkçe öğretimi faaliyetlerini hızlandırmış ve yabancıların bu yöndeki taleplerinde ciddi artışlar görülmüştür.

Dünyanın en kadim dillerinden biri olan Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Alan yazındaki birçok çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi Divanü Lügati't-Türk ile başlatılsa da bu eserden önce de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi faaliyetlerinin olduğu bilinmektedir. Hiç kuşkusuz bu kadar geniş zaman ve coğrafyada yürütülen faaliyetler kapsamında birçok eser verilmiştir. Bu doğrultuda düşünüldüğünde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili yapılan akademik çalışmaların tespit edilip derlenmesi önem arz etmektedir.

Çalışmada, yabancılara Türkçe öğretimi konusunda yapılan çalışmaların bir araya getirilerek derli toplu bir kaynakçanın ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemine göre düzenlenmiş olup veri toplamak için tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışmanın amacını gerçekleştirmek için internete ve yazılı kaynaklara başvurulacaktır. Bunun için YÖK'ün tez tarama merkezinden, Üniversitelerin tez merkezlerinden, ULAKBİM veri tabanından, Üniversitemizin elektronik veri tabanından, elektronik dergilerden, bildiri kitaplarından, Yabancılara Türkçe öğretimi için yapılan çalışmaların kaynakçalarından, yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili kaynakça denemelerinden vb. kaynaklardan yararlanılacaktır. Ulaşılan çalışmalar, "Kitaplar, Yüksek Lisans Tezleri, Doktora Tezleri, makaleler ve bildiriler" başlıkları altında tasnif edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, kaynakça denesi

TARIMSAL ÜRETİM VE PAZARLAMA AÇISINDAN ÖRGÜTLENME (ORGANİZASYON) SORUNUNUN, HAYVANCILIK İŞLETMELERİNDE ANALİZİ: IĞDIR ÖRNEĞİ

ANALYSIS OF THE ISSUE OF ORGANIZATION INTERMS OF AGRICULTURAL PRODUCTION AND MARKETING IN LIVESTOCK FIRMS: IGDIR EXAMPLE

Burhan ALPTEKİN
Iğdır Üniversitesi, alptekin83.br@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kazım KARA
Iğdır Üniversitesi, mkazim.kara@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma Iğdır ilinde hayvancılık alanında üretim ve pazarlama açısından üreticilerin organizasyonu sorununa çözüm bulmak üzere anket yoluyla üreticilerden elde edilen veriler ışığında diskriminant analiz tekniğinin kullanmasıyla yapılan analizler doğrultusunda çözüm üretilmesi amacıyla yürütülmüştür. Sivil toplum adına; tarım alanındaki mevcut organizasyonlar (oda, dernek, kooperatif ve birlikler) hakkında yapılan uygulama üzerinde diskriminant analiz yöntemiyle küçük, orta ve büyük ölçekli hayvancılık işletmelerinde üretim ve pazarlama imkânlarının değerlendirilmesi kapsamında veriler elde edilmiştir. Tarımda üreticilerin organizasyonu açısından yaşanan temel problemlere göre, üreticiden elde edilen veriye diskriminant analizi uygulanmıştır. Veri Iğdır ölçeğinde örnek olarak belirlenen 125 işletmeye ilave olarak 10 adet daha eklenerek 135 hayvancılık işletmesinden elde edilmiştir. İşletmecilerle yapılan yüz yüze görüşmelerle yürütülen anket yöntemiyle elde edilen veri, tarımda örgütlenme (organizasyon) konusunda yaşanan problemler açısından, işletmelerin ölçeği ve benzeri konular ile bu amaçla bizzat belirlenen kriterlere göre analiz edilmiştir. Analiz sonucunda da mevcut problemleri belirleyip buna göre çözüm önerileri sunulmuştur. Bu çalışmada uygulamacılara ışık tutmak amacıyla çok değişkenli analiz yöntemi olan diskriminant analizinin veri yapısı, fonksiyonlarının bulunması ve bu fonksiyonların anlamlılık testlerinin nasıl yapıldığı, ayrıca teorik olarak açıklanmıştır. Analiz sonuçları, tarımsal örgütlenmedeki problemleri belirleyip, yapılması gerekenleri ortaya koyacak şekilde yorumlanmıştır. Burada daha çok tabandan gelen bir örgütlenme şekline ihtiyaç olduğu görüşü öne çıkmaktadır. Nitekim üreticilerin üyesi oldukları kooperatif ya da birlik hakkında sahip olunan bilgi seviyesine göre tabandan gelen bir örgütlenme biçimine ihtiyaç olduğu görüşü ağırlık kazanmaktadır. Öte yandan hayvan yetiştiricilerinin mevcut kooperatifler ve birlikler ile bankalar ve mevcut destekler konusunda sahip oldukları olumsuz görüşe karşılık, tabandan gelen bir örgütlenmeye ihtiyaç olduğu görüşünün ağırlık kazandığı anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Diskriminant Analiz, Hayvancılık, Üretim, Organizasyon, Pazarlama

ABSTRACT

This study was carried out with the aim of finding solutions to the problem of the organization of producers in the field of livestock production in Iğdır province in the light of the data obtained from the producers by using the discriminant analysis technique. On behalf of civil society; data on the existing organizations (chambers, associations, cooperatives and unions) in the field of agriculture have been obtained by using the discriminant analysis method in the evaluation of production and marketing opportunities in small, medium and large-scale livestock enterprises. According to the basic problems experienced in the organization of producers in agriculture, discriminant analysis was applied to the data obtained from the producer. In addition to the 125 enterprises determined as an example in the Data Iğdır scale, 10 more were added and obtained from 135 livestock enterprises. The data obtained by the survey method conducted with face-to-face interviews with the operators were analyzed in terms of the problems experienced in the organization of the organization, the scale of the enterprises and similar issues and the criteria determined for this purpose. At the end of the analysis, the current problems are identified and solutions are presented accordingly. In this study, the data structure and functions of discriminant analysis which is a multivariate analysis method and how to test the significance of these functions are explained theoretically. The results of the analysis were interpreted to determine the problems in the agricultural organization and to reveal what should be done. There is a need for a more grassroots organization. As a matter of fact, the opinion that there is a need for grassroots organization according to the level of knowledge of the cooperative or union they are a member of is gaining weight. On the other hand, it is understood that animal breeders gain the weight of a grassroots organization in response to their negative views on existing cooperatives and unions and banks and current supports.

Key words: Animal Husbandry, Discriminant Analysis, Marketing, Production, Organization

THE EFFECT OF SOME ECO-FRIENDLY ADDITIVES ON THE INSULATION PROPERTIES OF GYPSUM BOARD

Mehmet GEÇİM
Kahramanmaraş Sütçü İmam University, mehmettgecim@gmail.com

Eren KORKMAZ
Kahramanmaraş Sütçü İmam University, korkmazhaneren@gmail.com

Res. Assist. Tufan SALAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam University, tufansalan@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA
Kahramanmaraş Sütçü İmam University, mhalma46@yahoo.com.tr

ABSTRACT

In this study, it was aimed to produce a new generation of gypsum board with improved heat and sound insulation properties using waste paper (fiber), pumice (volcanic pumice stone) and sepiolite, which are abundant in our country. In the productions, fibrous waste paper along with porous sepiolite and pumice were distributed effectively in the raw material. The insulation properties of the new generation gypsum boards obtained by using the additives in different ratios were compared with the properties of the commercially available gypsum board (Ctrl-CP) and the Ctrl-GB sample prepared using only gypsum. According to the results, the increase in the waste paper ratio caused a decrease in the thermal conductivity values of the material. This effected positively the heat insulation properties. The fibers absorbing the sound reduced the sound permeability of the material, providing a positive effect on the sound insulation properties. As a result, it was determined that the best thermal conductivity coefficient was found as 0.169 W/mK for GB4 (with %4 waste paper), while the worst one was 0.300 W/mK with the Ctrl-CP. The thermal conductivity coefficient of Ctrl-GB was determined as 0.225 W/mK. Similarly, GB4 sample had the best sound transmission rate of 28.3 m/s, while Ctrl-GB had the worst sound transmission rate of 60.6 m/s among the all samples. The sound transmission rate of the commercial product was found as 53.9 m/s. The positive results of this study will create a new usage area for waste paper that is not fully recycled. The produced materials can be used as suspended ceiling and partition wall.

Keywords: Gypsum Board, Waste Paper, Sepiolite, Pumice, Heat and Sound Insulation

FARKLI BOR BİLEŞİKLERİ KATIKILI POLİAKRİLONİTRİL POLİMERLERİNDEN ELEKTROÇEKİM YÖNTEMİYLE NANOLİF YAPILI TEKSTİL YÜZEYLERİNİN ÜRETİMİ VE TERMAL KARAKTERİZASYONU*

Dr. Öğr. Üyesi İsmail TİYEK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, ismailtiyek@gmail.com
Esra ARISAL
esraarisal@gmail.com
Prof. Dr. Mustafa YAZICI
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, myazici2002@yahoo.com
Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, mhalma33@gmail.com
Abdullah GÜL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, abdullahgul46@gmail.com
Ayşegül GÜNDÜZ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, aysegul_gunduz_@hotmail.com
Muhammed BARUT
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, muhammedbarut@windowslive.com
Elk. Elktr. Yük. Müh. Ömer ÖNAL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü omaronal22@gmail.com

ÖZET

Türkiye 885 bin tonluk toplam bor rezervi ile dünya bor rezervinin %73'üne sahiptir ve cevherlerinin kalitesi ile dünyada birinci sırada yer almaktadır. Bor hayatımızı direkt olarak etkileyecek bir şekilde mutfak eşyalarından silah sanayine, tarımdan mikro cerrahi alanına kadar yaklaşık 400 değişik alanda yaygın olarak kullanılmaktadır. Değişen yaşam koşulları ile birlikte insanların tekstil sanayinden beklentilerinde de farklılıklar belirmektedir. Tekstil materyallerinin termal özelliklerinin geliştirilmesi amacıyla, değişik alev geciktirici ve yanmazlık kimyasalları tekstil yüzeyleri üzerine uygulanmaktadır. Bu kimyasalların bor türevlerini ihtiva etmesi, birçok araştırmacının dikkatini çekmiş ve farklı alanlarda kullanılmak üzere bor içeren ürünler üretilmiştir. Bu çalışmada Türkiye'nin devasa bor rezervi yeni bir ürünün üretiminde değerlendirilmesi ve borun geleneksel kullanım alanlarına bir yenisinin eklenmesi hedeflenmiştir.

Bu çalışma kapsamında, yanmaya karşı oldukça dayanıklı olan bor ve türevleri poliakrilonitril polimeri içerisine farklı oranlarda katılarak termal özellikleri iyileştirilmiş nanolif yapılı tekstil yüzeylerinin elektrospinning yöntemiyle üretilerek elde edilen bor katkılı tekstil yüzeylerinin özelliklerini incelenmiştir.

Elektro çekim (elektrospining, elektro-üretim) yöntemi, nano boyutta lif veya yüzey elde etmede en etkin ve uygun yöntemlerden birisidir. Genel ifadeyle elektro çekim yöntemi, yüksek voltaj uygulanan çözelti ya da eriyik haldeki polimerik malzemenin, elektrik alan etkisiyle nano çaplara sahip liflere ayrışarak toplayıcıda bir araya gelmesidir. Elektro çekim, polimer kimyası, elektrik fiziği, tekstil, makine mühendisliği, akışkanlar dinamiği ve temel fizik alanlarını içeren disiplinler arası bir yöntemdir.

Elektro çekim elyaf çapının 10 nm"den birkaç yüz nanometreye kadar olduğu elyaf üretim sistemidir. Elektro çekim sisteminde polimer viskozitesi, çalışma alanın düzgünlüğü, elektrik alanının kuvvetli olması, elyaf özellikleri ve iğne-toplayıcı arasındaki mesafeye doğrudan etkilidir. Çalışmada nanolifli tekstil yüzeylerinin üretimi için İnovenso marka NanoSpinner PilotLine model çok iğneli yarı endüstriyel elektro çekim cihazı kullanılmıştır. Cihaz her sette 6 veya 8 iğne olmak maksimum 5 set (toplam 30 veya 40 iğne), 80 x 65 cm boyutlarında taşıyıcı besleme (toplayıcı), 10-40 bin voltaj aralığı, 50-200 mm aralığında ayarlanabilir iğne-toplayıcı mesafesi, sürekli taşıyıcı bant (kumaş besleme (100-1000 mm/dk kumaş sarım hızı)) sistemine, 0,1-2.499 ml/h pompa besleme hızı ve 80 mm strok hareketi, dokunmatik ekran kontrolü özelliklerine sahiptir.

Çalışmada nanolifli tekstil yüzeylerinin üretimi için katkısız ve farklı oranlarda bor bileşikleri katkılı Poliakrilonitril polimerleri çözelti konsantrasyonu %10 olacak şekilde DMF içerisinde çözülerek lif çekim çözeltileri hazırlanmıştır. Üretilen bor bileşikleri katkılı ve katkısız nanolifli tekstil yüzeylerine yapılan analizler neticesinde bor katkılarının tekstil yüzeylerinin özellikleri üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Bor, Elektroçekim, Poliakrilonitril, Nanolif,

* Bu çalışma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından 2017/1-38YLS numaralı proje ile desteklenmiştir

SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF ORGANIC COMPOUNDS INCLUDING 2-P-TOLYL-1*H*-BENZO-[*D*]-IMIDAZOLE NUCLEUS AND ANTI-CANCER PROPERTIES IN MCF-7 CELL LINE

Senem AKKOÇ
Erciyes University, senemakkoc44@gmail.com

ABSTARCT

Breast cancer is the most common type of cancer among women, and one in eight of them are caught in a period of their life according to the statistics. Chemotherapy, which is among the methods of breast cancer treatment, is important in defeating this disease and when the treatment is applied correctly, a decrease of 15-30% can be seen in the repeat and mortality rates.

Heterocyclic compounds containing benzimidazole nucleus have an important role in chemistry because of their different biological activities such as antibacterial, antiviral and anticancer. Therefore, in this study, new compounds having benzimidazole nuclei which were thought to have anticancer activity were synthesized. The structure of the synthesized compounds was characterized by ^{1}H NMR, ^{13}C NMR and IR spectroscopy. The cytotoxic activities of the characterized compounds and positive control drugs (cisplatin, ploxal and irinocam) were tested against the human breast cancer cell line (MCF-7) using the MTT assay method. Firstly, MCF-7 cells were seeded on sterile 96-well plates at a density of $4x10^{3}$ cells/well. The plates were incubated for 24 hours. Then, cells were exposed to drug candidates at nine different concentrations (0.5, 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100 and 200 µM) for 72 hours. The absorbance values were measured using Promega device. IC_{50} values were calculated using GraphPad Prism Software Program.

Keywords: Cytotoxic activity, MCF-7, Benzimidazole

FINDIK KABUĞU-FURFURAL ESASLI FORMALDEHİTSİZ BAKALİT REÇİNESİ ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU

Eren KORKMAZ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, korkmazhaneren@gmail.com

Arş. Gör. Tufan SALAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, tufansalan@gmail.com

Prof. Dr. M. Hakkı ALMA
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, mhalma46@yahoo.com.tr

ÖZET

Bu çalışmada lignoselülozik bir madde olan fındık kabukları formaldehit kullanmadan yeni bir sıvılaştırma ajanı olan o-krezol ile muamele edilerek mikrodalga yöntemiyle sıvılaştırılıp, ikinci bir reaksiyon ile bazik ortamda furfural ilave edilerek novalak tipi reçine elde edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda fındık kabuğu ile o-krezol (fındık kabuğu/o-krezol oranı 1/3 w/w) katalizör olarak kullanılan sülfürik asit sabit (%5) tutularak farklı mikrodalga şartlarında iki ayrı sıvılaştırma işlemine tabi tutulmuş ve furfural reaksiyonu için sıvılaştırma parametreleri belirlenmiştir. Sıvılaştırma işlemi mikrodalga şartları 1. reaksiyon için: P (Güç)=350 watt-90 dakika, 2. reaksiyon için P=400 watt-60 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen ürünlere furfural ile reçineleştirme reaksiyonu yapılmış ve reçineleştirme reaksiyonu mikrodalga (P=400 watt, V=300 rpm) ortamında 120 dakika, sabit baz katalizörlüğünde (NaOH, krezollendirilmiş ürün ağırlığınca %6), furfural:o-krezol mol oranı (sıvılaştırma işleminde reaksiyona girmeyen serbest o-krezol oranına göre) 1:1 olacak şekilde yapılmıştır. Sonuçlar fındık kabuğunun sülfürik asit ile belirli oranda o-krezol ile kolayca sıvılaştırılabildiğini ve mikrodalga ortamında yapılan sıvılaştırma ve reçineleştirme reaksiyonunun klasik yöntemlere göre oldukça verimli olduğunu göstermiştir. Elde edilen sıvılaşmış ürün ve furfural ilaveli reçinelerin FT-IR, TGA, DSC ve reolojik analizleri yapılıp sentetik fenol formaldehit ve kresolik reçineler ile kıyaslanmıştır. Elde edilen bulgular termal analizlerde furfural ile reçineleştirmenin kimi datalarda olumsuz sonuçları olduğunu göstermiştir fakat reolojik analiz sonuçları furfural ile reçineleştirme işlemi belirli bir sıcaklık derecesine (195 °C) kadar daha kararlı bir reçine elde edildiğini göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Fındık Kabuğu, Sıvılaştırma, Mikrodalga, Bakalit Reçinesi

KARBONİK ANHİDRAZ IX ENZİMİ ÜZERİNDE BAZI FLAVONLARIN İNHİBİSYON ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Selin KÖKEN
Çankırı Karatekin Üniversitesi, selinkoken91@hotmail.com

Reyhan ÖZDEMİR
Çankırı Karatekin Üniversitesi, ozdemireyhan@gmail.com

Doç. Dr. Şevki ADEM
Çankırı Karatekin Üniversitesi, sevkiadem@gmail.com

Dr. Öğrt. Üyesi Emrah YERLİKAYA
Siirt Üniversitesi, emrahyerlikaya@siirt.edu.tr

Doç. Dr. Sezer OKAY
Çankırı Karatekin Üniversitesi, sezerokay@gmail.com

ÖZET

Karbonik anhidraz (CA), birçok hücre, doku ve organda bulunan önemli fizyolojik görevleri bulunan 14 farklı izomeriyle hastalıkların önlenmesinde ve tedavisinde kullanılan çok yönlü bir enzimdir. Karbonik anhidrazların birçok farklı türde bulunması ve önemli görevlerde rol almasından dolayı çeşitli hastalıkların tedavisinde hedef enzim olarak kullanıldığı gibi değişik hastalıkların tedavisinde hedef enzim olabileceği literatür de belirtilmiştir. Karbonik anhidraz izoenzimlerinden IX hücre yüzey membralarına bağlı olup aktif bölgeleri hücreler arası sıvı tarafındadır. Ayrıca kanserli dokulardan normalden çok daha fazla eksprese olmaktadır. Bu ise kanserli hücrenin etrafının daha asidik olmasını neden olup hücrenin saldırgan özelliğini artırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı hem CA IX kanser belirteci olarak kullanılmakta olup kanser tedavisinde hedef enzim olabileceği belirtilmiştir. Fenolik bileşikler biyoaktif yapılarından dolayı biyokimyasal çalışmalarda önemli bir yer tutmaktadır. Literatürde, birçok enzim aktivitesini inhibe ettiği, anti kanser, antibiyotik, antioksidan vb. birçok özelliği rapor edilmiştir. Biz bu çalışmada, fenolik bileşiklerin önemli bir kısmını oluşturan falavonoidlerin flavon kısmını oluşturan bazı bileşiklerin karbonik anhidraz IX üzerinde inhibsiyon etkisini *in vitro* olarak araştırdık. Enzim aktivitesi esteraz aktivitesi esas alınarak parçalanma ürünü olan p-nitro fenolün 410 nm de absorbans artışı spektrofotomerik olarak ile ölçülmüştür. Enzim rekombinant olarak çoğaltılmış ve bileşikler ticari olarak temin edilmiştir. Bileşikler 1 mg/ml DMSO da çözülmüş ve daha sonra saf su ile 10 kat seyreltilmiştir. Beş farklı konsantrasyonda enzim üzerindeki etkileri ön denemelerle belirlenmiştir. % aktivite-[konsantrasyon] grafiklerinden IC_{50} değerleri hesaplanmıştır. Sonuçlara göre; Chrysin, apigenin, apiin, baicalein, baicalin, diosmin, diosmetin ve luteolin enzim aktivitesi üzerinde sırasıyla 77, 86, 77, 40, 69, 138, 86 ve 65 µM IC_{50} değerleriyle inhibisyon etkileri tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Karbonik anhidraz IX, Flavon, inhibisyon

Lepista Personata MANTARININ BAZI ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Arş. Gör. Dr. Pınar GÜLLER
Atatürk Üniversitesi, ptaser@atauni.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Elif Duygu KAYA
Iğdır Üniversitesi, duyguchem@hotmail.com

Öğr. Gör. Mehmet Zeki KOÇAK
Iğdır Üniversitesi, mzeki.kocak@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Uğur GÜLLER
Iğdır Üniversite, ugur.guller@igdir.edu.tr

ÖZET

Reaktif oksijen türleri (ROS) organizmada metabolik ve fizyolojik süreçler boyunca düzenli olarak üretilir. Canlılar reaktif oksijen türlerine ve diğer radikallerin hücreye etkilerini kontrol altında tutmak için antioksidan savunma sistemlerine sahiptir. Antioksidanlar metabolizmada indirgenmiş glutatyon (GSH), antioksidan enzim ve proteinler gibi in vivo olarak sentezlenebilir ya da diyetle alınırlar [1]. Bitki türleri ilaç, tarım ve gıda endüstrilerinde, önemli bir antioksidan ve biyoaktif bileşen kaynağı olmalarından dolayı yaygın olarak kullanılmaktadır [2,3]. Biyolojik sistemlerde antioksidan aktiviteye sahip bileşiklerin varlığı yaşam için temel bir ihtiyaçtır. Antimutajenik, antikarsinojenik, antiaging gibi pek çok biyolojik fonksiyonun antioksidanlardan kaynaklandığı bilinmektedir. Bu nedenle birçok bilimsel çalışmada alternatif ve güvenilir bitki kökenli doğal antioksidan kaynakları araştırılmaktadır.

Mantarlar kendilerine has koku ve tatları, içerdikleri yüksek protein miktarı, esansiyel aminoasitlerin tümünü barındırmaları, geniş vitamin ve mineral içeriği ile beslenmemizde önemli bir yere sahiptir. Mantarın tıbbi olarak kullanımları da oldukça yaygındır. Mantarların tıbbi özellikleri arasında; antimikrobiyal aktiviteleri, antioksidan kapasiteleri, hepatoprotektif ve antidiyabetik etkileri, bağışıklık sistemini düzenleyici özelliği, antikansorejen, antibiyotik, kolesterol düşürücü ve şeker düşürücü özellikleri ayrıca hipertansiyon ve viral hastalıklara(çocuk felci, grip) tedavi edici oldukları gözlemlenmiştir. Çalışmamızda Lepista personata mantarının etanol ekstraktının antioksidan ve radikal giderme aktivitelerini değerlendirmek için total fenolik bileşik miktar tayini, total flavonoit miktarı tayini, 1,1-difenil-2-pikril-hidrazil serbest radikal (DPPH·) giderme aktivitesi, 2,2′-azino-bis(3-etilbenztiyoazolin-6-sülfonik asit) radikal (ABTS·+) giderme aktivitesi araştırıldı.

Toplam fenolik madde içeriği 31,43±0,020 mg GAE/L, toplam flavonoid içeriği 10,11±0,018mg QE/L olarak hesaplandı. DPPH˙ giderme aktivitesi için IC50 değeri 7,44 µg/ml ve ABTS˙+ radikal giderme aktivitesi için IC50 değeri 3,20 µg/ml olarak belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Lepista personata, Radikal giderme

CU, CO AND MN COMPLEXES: SYNTHESIS, CHARACTERIZATION AND CYTOTOXIC ACTIVITY

Dr. Senem AKKOÇ
Dr. Halime Güzin ASLAN
Prof. Dr. Zülbiye KÖKBUDAK
Erciyes University, senemakkoc44@gmail.com

ABSTRACT

Lung cancer is the most common type of cancer and many people lose their lives because of this type of cancer in the worldwide. Generally, this cancer type is attributed with tobacco smoking. However, apart from smoking; mutations, environmental exposure, air pollution, and single-nucleotide polymorphisms are known to be associated with lung cancer. Alcohol consumption, improper diet, marijuana smoking, and estrogen are also suggested to be dependent with this type cancer. In this work, we synthesized three new complexes using a Schiff base. Their structures were characterized with ^{1}H NMR, ^{13}C NMR and IR spectroscopy. These complexes were screened against human non-small cell lung cancer (A549) using MTT assay method. Different positive control drugs were used in this study. According to the obtained results, copper and manganese metal complexes showed very similar cytotoxic activity. Furthermore, these two compounds more effective than cobalt against A549 cell line.

Key words: CU, CO and MN Complexes, Synthesis, Characterization, Cytotoxic Activity

***** This study was financially supported by Erciyes University Research Fund (FBA-2018-7643)

POLİFENOL OKSİDAZ (PFO) ENZİMİNİN IĞDIR MAHALLİ ÜZÜMÜ EL HAKKI NECEFALİ ÇEŞİDİNDEN SAFLAŞTIRILMASI, KARAKTERİZASYONU VE ÜZÜMÜN ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN TAYİNİ

Dr. Öğr. Üyesi Elif Duygu KAYA
Dr. Öğr. Gör. Ayşe TÜRKHAN
Dr. Öğr. Üyesi Sadiye Peral EYDURAN
Dr. Öğr. Üyesi Meleşken AKIN
Ogün BAĞCI
Iğdır Üniversitesi
duyguchem@hotmail.com, ayse.turkhan@igdir.edu.tr, speral.eyduran@igdir.edu.tr, meleksen.akin@igdir.edu.tr, ognbgc@gmail.com

ÖZET

Polifenol oksidazlar (PFO) meyve ve sebzelerin hasat, depolama ve işlenme kalitesi ve ekonomisini belirleyen çok önemli enzimlerdir. Oksijen geçişine neden olan hasat, depolama ve işleme sırasındaki zedelenme, kesilme ve diğer mekanik zararlar çoğu meyve ve sebzelerde melanin oluşumuna, bu da hızla esmerleşmeye neden olur. Muz, şeftali, kayısı, elma, üzüm, çilek ve bazı tropik meyveler ve suları, ayrıca, patates, marul ve diğer yapraklı sebzelerde istenmeyen esmerleşmeler her yıl ciddi ekonomik kayıplara neden olurken, çay, kahve, kakao, siyah üzüm ve siyah incirlerde PFO aktivitesi istenen bir durumdur. Bu nedenle polifenol oksidaz enzimi günümüze kadar çok sayıda ürünlerden saflaştırılmış, kinetik özellikleri incelenmiştir [1].

Çalışmamızda kullanılan El Hakkı Necefali Üzümü Iğdır Kadıkışlak Köyünden mevsiminde taze olarak toplanmış ve çalışmamızda kullanılıncaya kadar –20 ^{o}C'de saklanmıştır. 50 gr üzüm dondurma çözme yöntemi ile havanda öğütülmüş, % 6 Tritonx 114, 2 mM EDTA, 1 mM $MgCl_2$, 1mM PMSF içeren 50 mL 50mM sodyum asetat (pH 5,0) eklenmiş, dört katlı tülbentten süzüldükten sonra 4 ^{o}C'de 10000 rpm'de 30 dakika santrifüjlenmiştir. Santrifüj sonrası elde edilen süpernatanta, hacmi kadar soğuk aseton, buz banyosunda, yavaşça ilave edilmiş ve bir gece 4°C'de bekletilmiştir. Elde edilen çözelti 4 °C'de 10000 rpm'de 15 dakika santrifüjlenmiş, süpernatan kısım atılıp, çökelekler çözünebildiği en az hacimde 50mM pH 5,0 asetat tamponuyla çözülmüş ve sepharose-4B-L-tirosin-*p*-aminobenzoik asit afinite kolonuna yüklenmiştir. Polifenol oksidaz enzimi afinite kromatografisi ile 19,22 kat saflaştırılmıştır. Enzimin optimum pH'sı 5,0 optimum sıcaklığı ise 20°C olarak belirlenmiştir. Enzimin subsrat spesifikliği çalışmasında 4-metil katekol substatı ile en yüksek aktivite gösterdiği tespit edilmiştir. Saf enzim ile yapılan kinetik çalışmalar sonucunda *K*m ve *V*maks değerleri, 4- metil katekol substratı varlığında belirlenmiştir. Enzim aktivitesi üzerine askorbik asit, benzoik asit, sodyum metabisülfit, sitrik asit gibi çeşitli gıda katkı maddeleri ile yapılan ihibisyon çalışmalarında IC_{50} değerleri tespit edilmiştir. Çalışmamızda ayrıca El Hakkı Necefali Üzümünün %80-%20 metanol-su ekstrelerinin toplam fenolik bileşik miktarı folin ciocaltaeu yöntemiyle gallik asit eşdeğeri olarak, radikal giderme aktivitesi DPPH ve $ABTS^{\cdot+}$ radikalleri için trolox eşdeğeri olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Polifenol oksidaz, Afinite Kromatografisi, Karakterizasyon, Antioksidan

MARMARA GÖLÜ (MANİSA) ALGLERİ; YAYILIŞI VE TAKSONOMİSİ

Araş. Gör. Dr. Sevilay ÖZTÜRK
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, seviozturk@yahoo.com

Doç. Dr. Oğuz KURT
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, fokurt@yahoo.com

ÖZET

Algler, sucul ekosistemlerdeki fotosentetik organizmalardır. Bugüne kadar 30.000 alg türünün var olduğu tahmin edilmekle birlikte bunların sadece birkaç bin tanesi akademik olarak çalışılmıştır (Mata ve ark., 2009). Alglerin gıdadan sağlığa, çevreden hayvan yemi olarak kullanımına kadar pek çok uygulama alanı bulunmaktadır.

Ülkemiz sucul ekosistemler açısından oldukça zengindir. Manisa ili sınırları içinde yer alan Marmara Gölü, yıllık ortalama 100 ton balığın avlandığı, endemik türlerin bulunduğu, etrafındaki verimli tarım arazilerinin sulamasında kullanılan yani yaşayan ve yaşatan bir ekosistemdir. Literatür incelendiğinde, Marmara Gölü algleri ile ilgili bugüne kadar ayrıntılı bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Bu konuda yalnızca Cirik (1980), Cirik ve Altındağ (1982; 1983; 1984) tarafından yapılan çalışmalar dikkat çekmektedir.

Çalışmada Marmara Gölü'nde belirlenen istasyonlardan mevsimsel (her mevsim 2 ay olacak şekilde) örnekleme yapılmıştır. Toplanan örneklerin bir kısmı canlı olarak incelenmiş ve laboratuvarda önce stereo mikroskopta sistematik gruplarına ayrılarak, sonra sırasıyla stereo, ışık ve faz-kontrast mikroskobu kullanılarak taksonomik karakterleri ile morfolojik yapıları belirlenmeye çalışılmıştır. Örneklerin bir kısmı ise %2-4'lük formaldehit-su karışımı bulunan kavanozlarda fikse edilerek ve üzerine gerekli bilgiler yazılarak etiketlenmiştir.

Diğer yandan örnekleme çalışmaları sırasında su örneklerinde *in-situ* ve *ex-situ* olarak analizler yapılarak göl suyunun fiziko-kimyasal parametreleri de belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma sonucunda Marmara Gölü'nde yayılış gösteren 46 Cyanobacteria, 10 Euglenophyta, 3 Dinophyta, 30 Bacillariophyta, 23 Chlorophyta ve 10 Charophyta olmak üzere toplam 122 takson tanımlanmıştır. Algler bakımından gölün biyoçeşitliliği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Marmara Gölü (Manisa), Gölmarmara, algler, fitoplankton, taksonomi

DONDURARAK KURUTMA YÖNTEMİ VE KÜLTÜR MANTARININ DONDURARAK KURUTULMASI

Emre ÇELEN
Gazi Üniversitesi, emre.celen.esm@gmail.com

Doç. Dr. Hüseyin USTA
Gazi Üniversitesi, husta@gazi.edu.tr

ÖZET

Dondurarak kurutma, ürün sıcaklığının azaltılarak nemin büyük bir kısmının katı hale getirilmesi ve sonrasında ürün etrafındaki basıncın da azaltılması sonucu yapısındaki buzun süblimleştirilmesi ile gerçekleştirilmektedir. Ürün kalitesi açısından dondurarak kurutma işlemi, nem uzaklaştırmada önemli bir alternatiftir. Dondurarak kurutma işleminin en önemli avantajları, üstün ürün kalitesi ve ürünün yapısının korunmasıdır. Bu çalışmada dondurarak kurutma tekniği kullanılarak mantar kurutulması incelenmiştir. Kurutma için öncelikle dondurma işlemi gerçekleştirilmiş sonra kurutma safhasına geçilmiştir. Deneyler sonucunda kültür mantarının nemi %92'den %8'e düşürülmüştür. Kurutma işlemi 4 mm kalınlığındaki mantarlar için 15 saat, 7 mm kalınlıktaki mantarlar için 18 saat sürmüştür. Kurutma işlemi süresince 4 mm ve 7 mm kalınlıktaki mantarları kurutmak için sırasıyla 9,36 kWh ve 11,23 kWh elektrik enerjisi harcanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kurutma, Dondurarak Kurutma, Dondurarak Mantar Kurutma, Liyofilizasyon

ANİZOTROPİK SAÇILMALI NÖTRON TRASNPORT DENKLEMİNİN KRİTİK KALINLIK ÇÖZÜMLERİ

Arş. Gör. Halide KÖKLÜ
Prof. Dr. Okan ÖZER
Gaziantep Üniversitesi, koklu@gantep.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada nötron transport denklemi çözümü yapılarak kritik kalınlık hesaplaması yapıldı. Hesaplamalarda kalın dilim nükleer reaktör sistemi için aynı hızlı nötronların zamandan bağımsız durumu ele alındı. Nötron transport teori nükleer reaktörlerdeki kritik kalınlık hesaplamalarında kullanmak içim oldukça detaylı ve gerçekçi sonuçlar veren bir denklem sistemidir. Bu teoride, nötronların konum, hız ve zaman değişkenleri yedi farklı bilinmeyenle çözülür. Bu karmaşık sistemin çözümü için öncelikle daha sade bir sistem ele alınır ve farklı çözüm metotları kullanılır. Biz bu çalışmada matematikte küresel harmonikler ailesinden oldukları bilinen Chebyshev polinomlarını denklemlerini kullandık. Önceki çalışmalardan farklı olarak saçılma fonksiyonumuzun mertebesini arttırarak özdeğerleri ve bu özdeğerlere karşılık gelen kritik kalınlıkları bilgisayar programı kullanarak hesapladık. Kritik kalınlık çözümlerinde hızlı ve kesin sonuçlar vermesi açısından çoğunlukla tercih edilen Mark ve Marshak sınır şartlarıyla hesaplamalarımızı yaptık. Sonuçlarımızı literatürde bizim çalışmamıza yakın olan önceki çalışmalarla ve gerçek sonuç olarak kabul edilen Legendre polinomu sonuçlarıyla karşılaştırmalarımızı yaptık ve uyum içerisinde olduklarını gördük.

Anahtar Kelimeler: Nötron transport denklemi, Chebyshev polinomları, Kritik kalınlık

PLEUROTUS OSTREATUS AND *PHANEROCHAETE CHRYSOSPORIUM* FERMENTATION IMPROVED THE NUTRITIONAL, ENZYMATIC AND ANTIOXIDANT QUALITIES OF TOMATO POMACE

Prof. Dr. Sulhattin YASAR
Igdir University, sulhattin.yasar@gmail.com

Res. Assist. Ramazan TOSUN
Igdir University, ramazantosun68@gmail.com

ABSTRACT

The study aimed to improve the nutritional quality of tomato pomace by *Pleurotus ostreatus* (*P. ostreatus*) and *Phanerochaete chrysosporium* (*P. chrysosporium*) fermentation. Three solid state fermentation experiments were conducted using with or without *P. ostreatus*, *P. chrysosporium*. Tomato pomace with 3mm was supplemented with additional nutrients. Then the substrate were incubated for 21 days at fixed conditions of pH, temperature, moisture content, aeroation and stirring rates. Samples taken at the days of 0, 7, 14 and 21 were chemically analysed. The results indicated that fermentation of tomato pomace with *P. ostreatus* and *P. chrysosporium* significanly ($P<0.05$) increased the crude ash content by 25 and 21%, crude protein content by 16 and 30%, respectively. The fermentation with *P. ostreatus* significanly ($P<0.05$) decreased the crude lipit content from 7.22% to 0.29% at 21 day. However, there was a remarkable increase ($P<0.05$) of crude lipit content with *P. chrysosporium* fermentation (from 7.22 to 11.62% at 21 day). The crude fiber contents of tomato pomace with *P. chrysosporium* were significantly ($P<0.05$) reduced by 64%. The effect of fermentation on reducing sugar content of tomato pomace were significantly ($P<0.05$) reduced by about 30% in both fermentations. Fermentation of tomato pomace with *P. ostreatus* and *P. chrysosporium* significantly ($P<0.05$) influenced tannin, pectin, total phenolic compound and antioxidant capacitiy, and increased the activities of most important enzymes, mainly cellulase, laccase and ligninperoxidase. As a result, the fermentation of tomato pomace by fungal microorganism yielded an enrichment of nutritional qualities and added biologically funtional compounds, mainly enzymes and antioxidants. The fermented tomato pomace with improved nutritional qualities is holding a great potential in farm animal nutrition.

Key words: Fungal fermentation, tomato pomace, nutritional enrichment

TUZ GÖLÜ (CİHANBEYLİ-KONYA) *ALLIUM* L. (LILIACEAE) TAKSONLARININ MORFOLOJİK, ANATOMİK VE EKOLOJİK ÖZELLİKLERİ

Öğr. Dr. Ayşe ERDEN
Organize Sanayi MTAL, Kırıkkale ayse.pektas79@hotmail.com

Prof. Dr. Mustafa KÜÇÜKÖDÜK
Selçuk Üniversitesi, mkucukoduk@selcuk.edu.tr

Prof. Dr. Murad Aydın ŞANDA
Muş Alparslan Üniversitesi, muradsanda@gmail.com

ÖZET

Allium cinsine ait üç taksonun (*A. cappadocicum, A. flavum* subsp. *flavum* var. *flavum ve A. vuralii*) Tuz Gölü'nde yayılış gösteren bireylerinin morfolojik, anatomik ve ekolojik özellikleri belirlendi. Kök, skap, soğan ve yaprak kısımları %70'lik etil alkolde muhafaza edilerek anatomik yapıları kameralı ışık mikroskobunda sartur reaktifi ile tespit edilerek incelendi. Herbaryum örneği halinde kurutulan bitki örnekleri teşhis edilerek morfolojik özellikleri belirlendi. Ölçümler dijital kumpas ile yapılarak aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplandı. Ekolojik gözlemler için bitkilerin yayılış gösterdikleri lokalitelerden vejetatif dönemlerinde 0-20 cm derinlikten 1-2 kg toprak örneği alındı. Toprak örneklerinin fiziksel ve kimyasal özelliklerine ait analizler Konya Karatay Ziraat Odası Toprak, Yaprak, Su Analiz Laboratuarında yaptırıldı. Taksonların kök epiderma tabakalarındaki hücrelerin boyutları karşılaştırıldığında *A. flavum* ile *A. vuralii* arasında benzerlik olduğu *A. cappadocicum* türünde ise hücrelerin daha büyük olduğu gözlenmiştir. Her üç türün soğanında da kurumaya bağlı olarak oluşan kalın çeperli hücrelerle çevrelenmiş mekik şeklindeki boşluklar belirlendi. Üç taksonda da kalın olan skap kutikulası *A. cappadocicum* türünde biraz daha kalındır. *A. vuralii* türünün skap anatomisinde epiderma ile kutikula arasında epidermis hücrelerinin uzun çizgiler oluşturduğu gözlendi. *A. flavum* ve *A. vuralii* yaprakları fistulos, teret ve mezofilleri unifasiyal; *A. cappadocicum* yaprakları düz ve mezofili izolateraldir. Her üç türde de stoma sayısı fazla, az veya çok derinde, kserofitik ve anömositik tiptedir. *A. vuralii* stoma hücrelerinin *A. cappadocicum* ve *A. flavum* stoma hücrelerine oranla daha büyük oldukları belirlendi. *A. flavum* ve *A. vuralii* yaprakları *A. cappadocicum* yapraklarından tüy ve kanatlarının olmasıyla farklılık gösterirler. *A. cappadocicum* türünün karakteristik bir özelliği; yaprak kutikulası üzerindeki bir sıra mikropapillanın bulunmasıdır. Sünger parankiması hücreleri genişlemesine uzanırken bütün türlerde koparak merkezi bir boşluk oluşturur. En geniş boşluk ise *A.vuralii'* de gözlendi. Morfolojik olarak en önemli fark; spat valv sayısı *A.cappadocicum'*da bir tane ve uzun bir gaga şeklindeyken *A. flavum* ve *A. vuralii'* de iki parçalı olmasıdır. *A. flavum'* da birbirine eşit olmayan spat valvleri, *A. vuralii* türünde hemen hemen birbirine eşit uzunluklardadır. Bitkilerin yetiştiği topraklar kuvvetli alkali, tuzlu ve aşırı kireçli olup, bünyesi killi-tınlıdır. Her üç taksonun toprak örnekleri P_2O_5, K_20, Ca, Mg, Mn içeriği bakımından fakir, demir bakımından zengindir.

Anahtar Kelimeler: *Allium,* Anatomi, Liliaceae, Morfoloji, Tuz gölü

AYNALARDA YANSIMA VE IŞIĞIN SOĞRULMASI ÜNİTESİNE YÖNELİK AKADEMİK BAŞARI TESTİ GELİŞTİRİLMESİ

Öğr. Fatih TOPRAK
Milli Eğitim Bakanlığı, fatih_toprak76@hotmail.com

Doç. Dr. M. Handan GÜNEŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, hgunes@omu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, 7. sınıf Fen Bilimleri dersi "Aynalarda Yansıma ve Işığın Soğurulması" ünitesinin kazanımlarına yönelik hazırlanan akademik başarı testinin geçerliği ve güvenirliğinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Akademik Başarı Testi, Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Fen Bilimleri dersi öğretim programında tanımlanan kazanımlara uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Aynı zamanda testteki soruların kazanımlara göre dağılımının homojen olmasına dikkat edilmiştir. İçerik geçerliliği; 2 alan uzmanı, 2'si doktora 1'i yüksek lisans öğrencisi ve 2'si lisans mezunu olan 5 Fen Bilimleri öğretmeni ile 1 ölçme değerlendirme uzmanı tarafından incelenmiştir. Başlangıçta 46 çoktan seçmeli sorudan oluşan testin yazım ve imla kuralları bakımından incelemesini 2 Türkçe öğretmeni yapmıştır. Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra son şeklini alan başarı testi, bu üniteyi daha önceden görmüş olan Iğdır ilindeki 275 ortaokul 8. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Uygulama sonrası ilk olarak verilerin faktör analizine ne derece uygun olduğunu belirlemeye yarayan Kaiser-Meyer-Olkin Testi uygulanmış ve sonuç 0,781 bulunmuştur. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testine göre örneklemin yeterli olduğu sonucu elde edilmiştir. Öğrenci grubunun en başarılı %27'lik kısmı ile en başarısız %27'lik kısmının aldığı puanlar kullanılarak, maddelerin güçlük ve ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Ayırt ediciliği 0,3'ün altında olan sorular testten çıkarılarak Kuder Richardson-20 (KR-20) iç tutarlılık katsayısı 0,848 bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda 34 sorudan oluşan geçerlik ve güvenirliği uygun bir akademik başarı testi geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Başarı Testi, Geçerlik, Güvenirlik

FEN BİLİMLERİ DERSİNE ENTEGRE EDİLEN STEM UYGULAMALARININ FEN'E YÖNELİK SORGULAYICI ÖĞRENME BECERİLERİ ALGILARINA ETKİSİ

Öğr. Fatih TOPRAK
Milli Eğitim Bakanlığı, fatih_toprak76@hotmail.com

Doç. Dr. M. Handan GÜNEŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, hgunes@omu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada, 7. sınıf Fen Bilimleri dersi "Aynalarda Yansıma ve Işığın Soğurulması" ünitesinde uygulanan STEM etkinliklerinin öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme becerileri algılarında meydana gelen değişimlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Iğdır il merkezindeki bir ortaokulun 7. sınıfında öğrenim gören 45 öğrenci ile yürütülmüş olup, araştırmada ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma sürecinde Fen Bilimleri dersleri 5 hafta boyunca kontrol grubunda (N=21) mevcut öğretim programı ile deney grubunda (N= 24) ise mevcut müfredata entegre edilen STEM etkinlikleriyle yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, Balım ve Taşkoyan (2007) tarafından geliştirilen "Fen'e Yönelik sorgulayıcı Öğrenme Becerileri Algısı Ölçeği" ile toplanmıştır. Ölçek; deney ve kontrol gruplarına araştırmanın başlangıcında ön test, bitiminde ise son test olarak uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda; öğrencilerin öğrenme becerileri algı puanları arasında gruplar arası anlamlı bir farklılık olmadığı ($U = 251.500$; $p > .05$) saptanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme becerileri algı puanlarındaki grup içindeki değişimler incelendiğinde kontrol grubunda anlamlı bir farklılık olmadığı ($z = -0.262$; $p > .05$) buna karşın deney grubunda ise anlamlı bir farklılık oluştuğu ($z = -2.340$; $p < .05$) saptanmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin Fen'e yönelik öğrenme becerileri algılarına STEM etkinliklerinin olumlu yönde etki ettiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: STEM, Sorgulayıcı Öğrenme Becerileri, Algı

ABSTRACT

In this research it's aimed to search the changes occured on students' perception of the interrogative learning skills about "Reflections on Mirrors and Absorbtion of Light" unit of 7tf grades Science course. This research is managed by 45 students of a secondary school in Iğdır Province and the quasi-experimental method which has pre test – post test control group is used. During the procedure Science course ise processed by exsisting syllabus to control group (N=21) and by STEM practises integrated to exsisting syllabus to experiment group (N=24). The data of the research is collected with Interrogative Learning Skills Perception to Science Course scale developed by Balım and Taşkoyan (2007). The scale is applied to control and experiement group by pretest – post test. At the end of the research it was determined that there is no meaningful difference between students' learnings skills perception scores ($U = 251.500$; $p > .05$). Moreover, when examined the changes of the students'learning skills perceptions in groups, it was determined that there is no meaningful difference in control group ($z = -0.262$; $p > .05$) by contrast with there is meaningful difference in experiment group is detected ($z = -2.340$; $p < .05$). It's concluded that STEM practises have a positive affect on students' interrogative learning skills perception on Science.

Key Words: STEM, Interrogative Learnings Skills, Perception

*Bu araştırma 1. yazarın doktora tezinin bir kısmını oluşturmaktadır

РАЗРЕШИМОСТИ НАЧАЛЬНО КРАЕВЫХ ЗАДАЧ В ПРОСТРАНСТВЕ ГЛАДКИХ ВЕКТОР – ФУНКЦИЙ

Доктор философии по математике, доцент Гамидов Эльшад Гамид О.
Азербайджанский Государственный Педагогический Университет,
elsadhamidov@mail.ru

ABSTARCT

В сепарабельном гильбертовом пространстве H рассмотрим параболическое операторно-дифференциальное уравнение

$$u''(t)+(pA+A_1)u'(t)+qA^2u(t)=f(t),\ \ t\in R_+=(0,\infty) \qquad (1)$$

$$u(0)=0,\qquad u''(0)=0 \qquad (2)$$

где $f(t),\ u(t)$ – вектор – функции со значениями в H, а коэффициенты уравнения (1) удовлетворяют условиям:

1) $p>0,\quad q>0$

2) A – положительно определённый самосопряженный оператор

3) $A_1\in L(H_1,H)\bigcap L(H_2,H_1)$

Здесь производные понимаются в смысле теории распределений [1], $L(X,Y)$ – пространство линейных ограниченных операторов действующих из пространство X в Y. Пусть $H_\gamma=D(A^\gamma)$ гильбертово пространство с нормой $\|x\|_\gamma$, $x\in D(A^\gamma),\ \gamma\ge 0,\ H_0=H.$

Определим следующие гильбертовы пространства [1]

$$L_2(R_+;H)=\left\{g(t):\|g\|_{L_2(R_+;H)}=\left(\int_0^\infty\|g(t)\|^2dt\right)^{1/2}<\infty\right\},$$

$$W_2^m(R_+;H)=\left\{u(t):u^{(m)},\ A^mu\in L_2(R_+;H),\ \|u\|_{W_2^m(R_+;H)}=\left(\left\|u^{(m)}\right\|^2_{L_2(R_+:H)}+\left\|A^mu\right\|_{L_2(R_+:H)}\right)^{1/2}\right\}$$

При $m=3$ определим подпранство пространства: $W_2^3(R_+;H)$:

$$\overset{0}{W}{}_2^3(R_+;H)=\left\{u:u\in W_2^3(R_+;H),\ u(0)=u''(0)=0\right\}$$

Определение. Если при любом $f(t)\in W_2^1(R_+:H)$ существует вектор – функция $u(t)\in W_2^3(R_+;H)$, которая удовлетворяет уравнению (1) тождественно в R_+, граничные условия (2) в смысле сходимости

$$\lim_{t\to+0}\|u(t)\|_{5/2}=0,\qquad \lim_{t\to+0}\|u''(t)\|_{1/2}=0,$$

и оценку $\|u\|_{W_2^3(R_+;H)}\le const\|f\|_{W_2^1(R_1;H)}$, то будем говорить что задача (1), (2) корректно разрешима в пространстве $W_2^3(R_+;H)$.

В данной работе мы находим условия на коэффициенты уравнения (1), которые обеспечивают корректно разрешимости задачи (1), (2) в пространстве $W_2^3(R_+;H)$.

Обозначим через

$P_0u = P_0(d/dt)u = -u'' + pAu' + qA^2u,\ P_1u = P_1(d/dt)u = A_1u'$
и

$$Pu = P_0u + P_1u, \quad u \in \overset{0}{W}{}_2^3(R_+;H)$$

Сперва исследуем корректно разрешимость уравнение $P_0u = f$ при $f \in W_2^1(R_+;H),\ u \in W_2^3(R_+;H)$.

Теорема 1. Оператор P_0 изоморфно отображает пространство $\overset{0}{W}{}_2^3(R_+;H)$ на $W_2^1(R_+;H)$..

Лемма 1. Пусть $\gamma \in (0,\ p^2)$. Тогда при любом $u \in \overset{0}{W}{}_2^3(R_+;H)$ имеет место равенства

$$\|F_1(d/dt;\gamma;A)u\|^2_{L_2(R_+;H)} + (a_1(\gamma)a_2(\gamma) - a_0(\gamma) - pq - p)\|u'(0)\|^2_{3/2} = \\ = \|P_0u\|^2 - \gamma\|Au'\|^2_{W_2^1(R_+;H)}, \tag{3}$$

где

$$a_0(\gamma) = q, \quad a_1(\gamma) = \sqrt{p^2 - \gamma} + q, \quad a_2(\gamma) = 1 + \sqrt{p^2 - \gamma} \tag{4}$$

$$F(\lambda;\beta;A) = \lambda^3E + \alpha_2(\gamma)\lambda^2A + a_1(\gamma)\lambda A^2 + a_0(\gamma)A^2 \tag{5}$$

Замечание. Легко видеть, что операторный пучок $F_1(\lambda;\beta;A)$ представляется в виде:

$$F_1(\lambda;\gamma;A) = (\lambda E + A)(\lambda E - \omega_1(\gamma)A)(\lambda E - \omega_2(\gamma)A),\ \gamma \in (0, p^2),$$

причем $\operatorname{Re}\omega_1(\gamma) < 0,\ \operatorname{Re}\omega_2(\gamma) < 0,$ при $\gamma \in (0, p^2)$. Из теоремы 1 и из теоремы о промежуточных производных следует, что число

$$N_1 = \sup_{0 \neq u \in \overset{0}{W}{}_2^3(R_+;H)} \|Au'\|_{W_2^1(R_+;H)} \cdot \|P_0u\|^{-1}_{W_2^1(R_+;H)}$$

есть норма в пространстве $\overset{0}{W}{}_2^3(R_+;H)$ эквивалентной нормой $\|u\|_{W_2^3(R_+;H)}$. Теперь найдём точное значения нормы N_1.

Лемма 2. Норма

$$N_1 = \left(p^2 - \frac{1}{4}\left(\sqrt{(q+1)^2 + 4p(q+1)} - (q+1)\right)^2\right)^{-1/2} \tag{6}$$

Теорема 2. Пусть выполняются условия 1)-3), причем

$$\max\left(\|A_1\|_{H_1 \to H}, \|A_1\|_{H_2 \to H_1}\right) < \left(p^2 - \frac{1}{4}\left(\sqrt{(q+1)^2 + 4p(q+1)} - (q+1)\right)^2\right)^{1/2}$$

Тогда задача (1), (2) корректно разрешима в пространстве $W_2^3(R_+;H)$.

Ключевые слова: Гилбертово пространство ,ореаторно-дифференцифлъных уравнений,гладких решений

SKIN LESIONS ACCOMPANYING THE CORYZA GANGRENOSA BOVUM'S HEAD-EYE FORM WHICH CLINICALLY DIAGNOSED IN A CATTLE

KLİNİK OLARAK CORYZA GANGRENOSA BOVUM TEŞHİSİ KONULAN BİR SIĞIRDA BAŞ GÖZ FORMUNA EŞLİK EDEN DERİ LEZYONLARI

Dr. Öğr. Üyesi Ekin Emre ERKILIÇ
Kafkas University, ekin_emre_24@hotmail.com

ABSTRACT

This case report was prepared to indicate that skin lesions may also occur in a cattle with Coryza Gangrenosa Bovum's head eye form which clinically diagnosed. The material of this case report was a 4 years old, Brown-Swiss cow weighting approximately 300 kg which was referred to Kafkas University Faculty of Veterinary Medicine, Department of Internal Medicine. In anamnesis; it was learned that the disease was first noticed by the presence of a marked tear, nasal discharge and lack of appetite. In addition, it was learned that sheep were housed in the same barn simultaneously. In the clinical examination; body temperature was 39.2°C, pulse rate was 80/min and respiratory rate was 24/min. In addition, bilateral opacity on the eyes and growth in lymph nodes (prescapular, prefemoral and submandibular) were recorded. Examination of the mouth it was determined diffuse hyperemia, erosive ulcerative stomatitis, hyperemia and necrosis at the tip of buccal papillae. In addition, dryness was observed in the tip of the nose. Thickness, crusts and dryness were seen in the head, neck and breast area. In the whole blood examination it was determined that WBC (8.17 x 10^3/mm^3), RBC (5.18 x 10^6/mm^3), HCT (32.9%), MCH (15 pg) values were in the reference range, Hb (7.8 g/dL) and MCHC (23.7 g/dL) were slightly lower than the reference value, THR (822 x 10^6/mm^3) and MCV (63.7 fL) were slightly higher than the reference value. As the result of serum biochemical analysis, it was detected that ALT (13.7 U/L), ALP (26.2 U/L), glucose (68.36 mg/dL), total protein (7.1 g/dL), albumin (2.4 g/dL), CK (132.2 U/L), CHOL (88.52 mg/dL) levels were in the reference ranges, AST (134.9 U/L), GGT (29.7 U/L) and creatinin (2.4 mg/dL) levels were higher than the reference values and LDH (647.6 U/L), Ca (8.79 mg/dL) and P (4.20 mg/dL) levels were lower than the reference values. In addition, glucose (32.93 mg/dL), Ca (3.49 mg/dL), total protein (0.6 g/dL) and CK (6.9 U/L) levels were determined in cerebro-spinal fluid. As the result, it was concluded that the skin lesions may accompany to the coryza gangrenosa bovum's head eye form which was diagnosed clinically.

Key words: Cattle, Coryza gangrenosa bovum, Skin lesions

ÖZET

Bu vaka raporu, klinik olarak Coryza Gangrenosa Bovum (CGB)'un baş göz formu tanısı konmuş bir sığırda aynı zamanda deri lezyonlarının da oluşabileceğini belirtmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu sunumunun materyalini Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Kliniklerine getirilen 4 yaşlı, yaklaşık 300 kg ağırlığında esmer

ırkı bir inek oluşturdu. Alınan anamnezde; hastalığın ilk olarak gözler ve burunda belirgin bir akıntı ve iştahsızlığın varlığı ile fark edildiği öğrenildi. Ayrıca, anamnezde koyunların da aynı ahırda barındırıldığı öğrenildi. Yapılan klinik muayenede; vücut ısısı 39.2°C, nabız sayısı 80/dk ve solunum sayısı 24/dk olarak belirlendi. Ayrıca gözlerde bilateral opasite, preskapular, prefemoral ve submandibular lenf yumrularının büyüdüğü belirlendi. Ağızın muayenesinde, mukozada yaygın hiperemi, eroziv ülseratif stomatitis, bukkal papillaların uç kısımlarında hiperemi ve nekrozların olduğu tespit edildi. Bunun yanı sıra mermenin kuru olduğu belirlendi. Ayrıca baş, boyun ve meme bölgesinde deride kalınlaşma, kabuklanma ve kurumanın olduğu görüldü. Yapılan tam kan muayenesinde WBC ($8,17x10^3/mm^3$), RBC ($5,18x\ 10^6/mm^3$), HCT (%32,9) ve MCH (15 pg) değerlerinin normal sınırlarda olduğu, Hb (7,8 g/dL) ve MCHC (23,7 g/dL)' nin referans değerlerin hafif altında olduğu, THR ($822x10^6/mm^3$) ve MCV (63,7 fL)'nin ise referans değerin hafif üstünde olduğu belirlendi. Serum biyokimyasal analizinde ALT (13,7 U/L), ALP (26,2 U/L), glikoz (68,36 mg/dL), total protein (7,1 g/dL), albumin (2,4 g/dL), CK (132,2 U/L), CHOL (88,52 mg/dL) seviyeleri referans aralıklarında yer alırken AST (134,9 U/L), GGT (29,7 U/L), kreatinin (2,4 mg/dL), seviyeleri referans değerlerin üzerinde olduğu görüldü. Serum LDH (647,6 U/L), Ca (8,79 mg/dL) ve P (4,20 mg/dL) seviyeleri ise referans değerlerin altında olduğu tespit edildi. Ayrıca serebro-spinal sıvıda glikoz (32,93 mg/dL), Ca (3,49 mg/dL), total protein (0,6 g/dL) ve CK (6,9 U/L) seviyeleri de belirlendi. Sonuç olarak CGB'nin baş göz formunun klinik olarak tanısı konmuş sığırda deri lezyonlarının da şekillenebileceği kanısına varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sığır, Sığırların gangrenli nezlesi, Deri lezyonları

IĞDIR İLİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI LAVANTA TÜRLERİNDEN İZOLE EDİLEN FUNGUSLAR

Dr. Öğr. Üyesi Tuba GENÇ-KESİMCİ
Iğdır Üniversitesi, tuba.genc@igdir.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Sezgin SANCAKTAROĞLU
Iğdır Üniversitesi, sezgin.sancaktaroglu@igdir.edu.tr

ÖZET

Tıbbi ve Aromatik Bitkiler geniş bir kullanım alanına sahiptir ve kalite kriterlerine uygun bir şekilde kültüre alınması bir gereklilik haline gelmiştir. Bu bitkiler içinde kullanım çeşitliliğine ve yüksek uçucu yağ oranına sahip olması lavanta türlerinin ekonomik önemlerini arttırmıştır. Tıbbi ve Aromatik Bitkiler'den elde edilen uçucu yağ ve ekstraktlar bitki korumada çeşitli şekillerde kullanılmasına rağmen bu bitkilerde sorun olan hastalıklar yeteri kadar çalışılmamıştır. Bu nedenle lavanta türlerinde hastalığa neden olan fungusların belirlenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Iğdır Üniversitesi Tarımsal Araştırma ve Uygulama Merkezinde 40-60-80 ve 100 cm olarak farklı sıra aralıklarında yetiştirilen ve 4 yaşında olan *Lavandula angustifolia* ve *Lavandula intermedia* türlerinden izolasyonlar yapılmıştır. Toplam 32 parselden alınan 128 örnekten elde edilen izolatlar mikroskop altında incelenmiş, spor yapıları ve koloni morfolojisine göre bu funguslar *Acremonium* spp., *Acrostalagmus* spp., *Alternaria* spp., *Cladosporium* spp., *Fusarium* spp., *Penicillium* spp., *Rhizoctonia* spp., *Trichoderma* spp., *Trichotecium* spp. ve *Trichurus* spp. olarak tanılanmıştır.

Anahtar kelimeler: *Lavandula angustifolia, Lavandula intermedia,* Fungal hastalıklar, Iğdır

BATMAN YÖRESİNDEKİ GASTROENTERİTİSLİ ÇOCUKLARDA ROTAVİRÜS ENFEKSİYONUNUN ELISA YÖNTEMİ İLE ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATION OF ROTAVIRUS INFECTIONS BY ELISA IN CHILDREN WITH GASTROENTERITIS IN BATMAN PROVINCE IN TURKEY

Dr. Öğr. Üyesi İrfan ÖZGÜNLÜK
Harran Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, ozgunluk@harran.edu.tr

Sağ. Mem. Kasım ŞİMŞEK
Harran Üniversitesi, Veteriner Fakültesi simsek_kasim@hotmail.com

ÖZET

Viral gastroenteritler, çocukluk çağında görülen gastroenteritlerin en sık nedenidir. Rotavirüs enfeksiyonu şiddetli kusma ve ishale neden olan bebeklerde ve küçük çocuklarda en sık görülen hastalıktır. Enfeksiyon etkeni Reoviridae ailesi içinde yer alan Rotavirus cinsinde sınıflandırılmıştır. Virüs fekal-oral yolla bulaşır. Bu çalışmada, Batman Yöresinde, ishalli çocuklarda Rotavirus enfeksiyonunun prevalansının saptanması amaçlandı. Çalışmaya, akut gastroenterit tanısı alan, 0-5 yaş grubu çocuklar alındı. Batman Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'ne 1 Ocak 2015 ile 31 Aralık 2016 tarihleri arasında, ishal yakınması ile başvuran 154 çocuktan alınan dışkı örnekleri, ELISA yöntemi ile Rotavirus etkeni yönünden incelendi. Numuneler çalışıldığında 154 (%26.62) hastada Rotavirüs etken tespit edildi. İki yaş grubu (0-3 ay ve 2 yaş üstü) antijen negatif idi. Rotavirüs prevalansı diğer yaş grupları için sırasıyla % 24.24 (3-6 ay), % 31.48 (612 ay), % 36.36 (1-2 yıl) olarak tanımlandı

Çalışmamızın sonuçları, Rotavirus'un, Batman ilinde çocukluk çağında görülen gastroenteritlerin en sık nedenini oluşturduğunu belirlemiştir.

Anahtar sözcükler: Rotavirüs, ELISA, gastroenterit, Batman

ABSTRACT

Viral gastroenteritis is the most frequent cause of gastroenteritis seen in childhood. Rotavirus infection is the most common disease among infants and young children that cause of severe vomiting and diarrhea. The infection agents classified in Rotavirus genus belong to family Reoviridae. The virus is transmitted by the fecal-oral route.

The aim of this study was to determine the prevalence of Rotavirus agent in children with acute gastroenteritis in Batman province. Patients with acute gastroenteritis between the ages of 0-5 years were included in the study. Fecal specimens of 154 children with diarrhea who were evaluated at the Pediatric Clinics of Batman Obstetrics and Pediatrics Hospital during a year (Between 1 January 2015 and 31 December 2016) were investigated for the presence of Rotavirus with ELISA. Viral agent was determined in 41 (26,62%) samples. Two age groups (0-3 months and upper 2 years old) were antigen negative. Rotavirus prevalence were descripted for other age groups as 24.24%(3-6 months), 31.48%(6-12 months), 36.36%(1-2 years), respectively. The results of our study determined that Rotavirus are the most frequent cause of gastroenteritis seen in childhood gastroenteritis in Batman province.

Keywords: Rotavirus, ELISA, gastroenteritis, Batman

* Bu çalışma Harran Üniversitesi Bilimsel Projeler Araştırma Koordinatörlüğü (HÜBAK) tarafından 16160 proje numarası ile desteklenmiştir

ŞANLIURFA İLİNDEKİ İSHALLİ BUZAĞILARDA CORONAVİRUSLARIN ELISA YÖNTEMİ İLE ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATION OF CORONAVIRUSES BY ELISA METHOD IN DIARRHEIC CALVES IN SANLIURFA PROVINCE

Dr. Öğr. Üyesi İrfan ÖZGÜNLÜK
Harran Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, ozgunluk@harran.edu.tr

Biyolog Ramazan ABİKOĞLU
Harran Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, r.abikoglu@dollvet.com.tr

ÖZET

Bovine corona virus (BCoV) sığırlar arasında yüksek prevalansta ve yaygındır. Birçok ülkede bildirilmiştir. Aynı zamanda buzağıların ishal etkenidir. Hastalık semptomu gösteren ve semptom göstermeyen sığırların gaitası hem hastalığın kaynağı hem de su ve gıdalar için kontaminasyon kaynağıdır. Bu çalışmada Şanlıurfa yöresinde klinik ishal semptomlu buzağılarda BCoV enfeksiyonu araştırılması amaçlandı. Bunun için virolojik teşhis yöntemi kullanıldı. Çalışmada klinik muayenenin ardından Enzyme Linked İmmunosorbent Assay (ELİSA) testi ile değerlendirmek üzere 94 (≤3 ay) ishalli buzağı Gaitası alında. 5 (%5,32) buzağı gaitasında BCoV antijeni tespit edildi. Neticede bütün dünyada yaygın olan ve her yaştaki sığırda varlığı bildirilen BCoV enfeksiyonu bu çalışma ile Şanlıurfa'da da varlığını devam ettirdiği belirlendi. Hastalık, sığır popülasyonlarında tedavi maliyetlerinden ve buzağı ölümlerinden kaynaklanan büyük ekonomik kayıplarla sonuçlanır. Ekonomik kayıpları azaltmak için koruyucu aşı tüm gebe ineklere uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coronavirus, ELISA, buzağı ishali, viroloji.

ABSTRACT

Bovine coronavirus (BCoV) is common with high prevalence in cattle. It is reported in many countries. Also, BCoV causes diarrhea in calves. Feces from clinical cases or clinically normal cattle are source of infection, also contamination of feed and water. The aim of this study was to investigate BCoV infection in diarrheic calves in Sanliurfa province. For this reason, the virological method was used. In this study, following clinical examination 94 calves with diarrhoea (≤3 month) were sampled for BCoV presence by enzyme linked immunosorbent assay (ELISA). BCoV antigen was detected in faecal sample of a 5 (5.324%) calves. As a conclusion, BCoV infection has found worldwide among cattle of all ages. As a result of this study, BCoV was detected in calves in Sanliurfa province. The disease results in major economic losses in cattle populations that result from treatment costs and calf deaths. The protective vaccination must be applied all pregnant cows to reduce economic losses.

Keywords: Coronavirus, ELISA, calf diarrhoea, virology

*Bu çalışma Harran Üniversitesi Bilimsel Projeler Araştırma Koordinatörlüğü (HÜBAK) tarafından 16161 proje numarası ile desteklenmiştir.

TÜRKİYE'NİN GÜNEYDOĞU İLLERİNDEKİ SIĞIRLARINDA BOVİNE HERPES VİRUS 1 (BHV 1) VE BOVİNE VİRAL DİARRHEA VİRUS (BVDV) ENFEKSİYONLARININ SEROPREVALANSI

SEROPREVALENCES OF BOVINE HERPES VIRUS TYPE 1 (BHV 1) AND BOVINE VIRAL DIARRHEA VIRUS (BVDV) INFECTIONS IN CATTLE IN SOUTHEAST PROVINCES OF TURKEY

İrfan ÖZGÜNLÜK
Harran Üniversitesi, ozgunluk@harran.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan 9 ilde (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin, Kilis, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak) sığırlarda Infectious Bovine Rhinotracheitis (IBR) ve Bovine Viral Diarrhea (BVD) enfeksiyonlarının seroprevalansları araştırıldı. Bu amaçla, söz konusu illerde küçük aile işletmelerinde bulunan sığırlardan toplam 718 adet kan serumu örneği alındı. Yapılan mikronötralizasyon testi sonucunda IBR ve BVD seropozitifliği sırasıyla %40.11 ve %48.05 oranında bulundu. İllere göre, IBR ve BVD enfeksiyonları için en düşük değerleri sırası ile %6.06 ve %18.18 olarak Kilis'te saptandı. IBR enfeksiyonu için en yüksek seropzitivite %79.35 ile Diyarbakır'da ve BVD enfeksiyonu için en yüksek seropzitivite ise %69.70 ile Şanlıurfa'da tespit edildi. Sonuç olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki illerde küçük aile işletmelerindeki sığırlarda IBR ve BVD enfeksiyonlarının yaygın olduğu belirlendi.

Anahtar sözcükler: IBR, BVD, sığır, seroprevalans.

ABSTRACT

In this study, the seroprevalences of Infectious Bovine Rhinotracheitis (IBR) and Bovine Viral Diarrhea (BVD) infections were investigated in cattle in 9 provinces (Adiyaman, Batman, Diyarbakir, Gaziantep, Mardin, Kilis, Siirt, Sanliurfa and Sirnak) from Southeast Anatolia Region of Turkey. For this purpose, serum samples collected from 718 cattle housed in small private farms. The seropositivity rates for IBR and BVD were detected as 40.11% and 48.05 % in sampling population, respectively. Of the provinces, the lowest seropositivity rates for IBR (6.06%) and BVD (18.18%) were detected in Kilis. The highest seropositivity rates for IBR (79.35%) and BVD (69.70%) were found in Diyarbakir and Sanliurfa, respectively. Results of this study carry out that IBR and BVD infections are widely distributed in cattle housed in small private farms in provinces of Southeast Anatolia Region of Turkey.

Key words: IBR, BVD, cattle, seroprevalence

ÜREME SEZONU DIŞINDAKİ ROMANOV KOYUNLARINA PROGESTERON DESTEKLİ ÖSTRUS SENKRONİZASYONU UYGULAMALARININ DÖL VERİMİNE ETKİSİ

Mushap KURU
Murat Can DEMİR
Cihan KAÇAR
Kafkas Üniversitesi, mushapkuru@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, Iğdır yöresinde yetiştiriciliği yapılan Romanov koyunlarında üreme sezonu dışında progesteron destekli östrus senkronizasyonunun döl verimine etkilerinin araştırılması amaçlandı. Çalışmada klinik olarak sağlıklı, 2-4 yaşlı ve 40-50 kg ağırlığında 22 adet Romanov koyunu kullanıldı. Araştırma üreme mevsimi dışında (Mayıs) gerçekleştirildi. Grup 1'e (n=10) progesteron emdirilmiş süngerler (Esponjavet®, Hipra, Türkiye) 9 gün, Grup 2'de ise (n=12) 11 gün kalacak şekilde vaginaya yerleştirildi. Süngerlerin çıkarılma günü tüm koyunlara 400 IU equine chorionic gonadotropin (Chronogest PMSG®, MSD Hayvan Sağlığı, Türkiye) intramuskuler olarak uygulandı. Enjeksiyondan bir gün sonra koç katımı yapılarak östrus takipleri yapıldı ve östrusta olanlar fertilitesi belli Romanov koçları ile (n=4) çiftleştirildi. Gebelik muayeneleri çiftleşmeden 30 gün sonra transrektal ultrasonografi (SonoSite Vet180®, USA) ile gerçekleştirildi. Gruplarda tüm hayvanların östrus gösterdiği (%100) kaydedildi. İlk östrusta gebe kalma oranı Grup 1 ve 2'de sırasıyla %60 ve %58,3 olarak saptandı (P>0,05). Total gebelik oranının ise Grup 1'de %80 ve Grup 2'de %83,8 olarak belirlendi (P>0,05). Gruplar arası çoğul doğum oranları veya doğum tipi bakımından herhangi bir istatistik farkların olmadığı tespit edildi (P>0,05). Sonuç olarak, Iğdır yöresinde yetiştiriciliği yapılan Romanov koyunlarında üreme sezonu dışında progesteron destekli östrus senkronizasyonu uygulamalarının döl verimine olumlu katkısı olduğu kanısına varıldı. Bununla birlikte konu ile alakalı daha kapsamlı çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Döl verimi, Romanov koyunu, Senkronizasyon, Sünger

SOME MORPHOLOGICAL TRAITS OF THE ZAGAR (ERECT-EAR) DOG RAISED IN PROVINCE OF IGDIR AND ITS AROUND

IĞDIR İLİ VE ÇEVRESİNDE YETİŞTİRİLEN ZAĞAR (DİKKULAK) KÖPEĞİNİN BAZI MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ

Orhan YILMAZ
Ardahan Üniversitesi, zileliorhan@gmail.com

ABSTRACT

This research is the first to document the morphology of the Turkish Zagar (Erect-ear) dog. The study was conducted to determine the frequencies of body coat colour and the morphological traits, according different age and sex groups, of the Zagar dog raised in the East of Turkey. To this end, a total of 38 male and 23 female Zagar were measured. Descriptive statistics gave the following means: live weight 10.6 ± 0.19 kg, height at shoulders 27.8 ± 0.22 cm, height at rump 29.1 ± 0.22 cm, body length 46.3 ± 0.42 cm, heart girth circumference 50.9 ± 0.44 cm, chest depth 21.8 ± 0.33 cm, chest width 21.1 ± 0.22 cm, cannon circumference 9.5 ± 0.08 cm, and head length 18.0 ± 0.22 cm. The frequencies of different body coat colours for these dogs were: white 29.5%, black 23.0%, piebald 19.7%, brown 18.0%, and tan 9.8 %. The Zagar dog is a small size watch dog in Turkey, and it reaches its mature body size at two years of age. The overall results of this study show that Zagar dogs have a very close resemblance to the English Welsh Corgi and Swedish Vallhund dogs.

Keywords: Turkish Zagar, erect-ear, watch dog, morphologic trait, body measurements, body coat colour

ÖZET

Bu çalışma, Türk Zağar (Dikkulak) Köpeği hakkındaki ilk bilimsel araştırmadır. Araştırma farklı yaş ve cinsiyet gruplarındaki Zağar Köpeklerinin post rengi ve morfolojik özelliklerini belirlemek amacıyla Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma materyali olarak 38 erkek ve 23 dişi Zağar kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistik değerler şöyledir: Canlı ağırlık 10.6 ± 0.19 kg, omuz yüksekliği 27.8 ± 0.22 cm, sağrı yüksekliği 29.1 ± 0.22 cm, vücut uzunluğu 46.3 ± 0.42 cm, göğüs çevresi 50.9 ± 0.44 cm, göğüs derinliği 21.8 ± 0.33 cm, göğüs genişliği 21.1 ± 0.22 cm, ön incik çevresi 9.5 ± 0.08 cm ve baş uzunluğu 18.0 ± 0.22 cm olarak bulunmuştur. Post renklerinin oransal dağılımı sırası ile beyaz renk % 29.5 siyah % 23.0, alaca % 19.7, kahverengi % 18.0 ve boz renk % 9.8 olarak belirlenmiştir. Zağar Köpeği küçük boylu bir bekçi köpeğidir ve ergin canlı ağrılığına 2 yaşında ulaşır. İngiliz Welsh Corgi ve İsveç Vallhund Köpekleri ile yapılan karşılaştırmada, bu köpekler ile Zağar Köpeği arasında oldukça fazla benzerlik olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Zagar, dikkulak, bekçi köpeği, morfolojik özellik, vücut ölçüleri, post rengi

SCOTİSH FOLD IRKI BİR KEDİDE HEPATİK LİPİDOZİS: OLGU SUNUMU

HEPATIC LIPIDOSIS IN A *SCOTISH FOLD* CAT: A CASE REPORT

Dr. Öğr. Üyesi Ekin Emre ERKILIÇ
Kafkas Üniversitesi, ekin_emre_24@hotmil.com

Prof. Dr. Ali Haydar KIRMIZIGÜL
Kafkas Üniversitesi, ahkirmizigul@hotmail.com

Arş. Gör. Enes AKYÜZ
Kafkas Üniversitesi, enesakyuz_44@hotmail.com

Araş. Gör. Mert SEZER
Kafkas Üniversitesi, mertsezer90@windowslive.com

Veteriner Hekim Ersin TANRIVERDİ
Kafkas Üniversitesi, kimseyokmu@icloud.com

ÖZET

Bu vaka raporunda bir kedide hepatik lipidoz olgusu ve tedavisinin sunulması amaçlanmıştır. Bu olgu sunumunun materyalini, Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Kliniğine iştahsızlık, kusma, halsizlik, idrar renginin koyu sarı olması, zayıflama, deride ve mukoz membranlarda sarılık şikayetleriyle getirilen kastre edilmemiş 2.5 yaşında *Scotish fold* ırkı erkek kedi oluşturdu. Alınan anemnez bilgisinde kedinin standart kuru mamayla beslendiği ara sıra dışarıya çıkıp tekrar eve geldiği öğrenildi. Kediye klinik muayene ve abdominal ultrasonografisi yapıldıktan sonra, hemogram ve serum biyokimyasal değerleri ölçüldü. Klinik muayenede; görülebilir mukozalar ve tüm deride şiddetli ikterus olduğu görüldü. Vücut ısısı 39,7°C, nabız sayısı 120/dakika, solunum sayısı 60/dakika olarak belirlendi. Tedavi sonrasında ise klinik muayenede; vücut sıcaklığı 39,1°C, nabız sayısı 112/dakika, solunum sayısı 44/dakika idi. Olgunun hematolojisinde tedavi öncesi ve sonrasında lökosit sayılarının referans değerler arasında olduğu görüldü. Tedavi öncesi kanda alyuvar sayısı (3,76 x 10^6/mm^3), hemoglobin miktarı (5.1 g/dL) ve hematokrit seviyesi (%21.6) normal değerlerin altında iken tedavi sonrasında bu değerler referans sınırlar arasında olup sırasıyla sırası ile (5.81 x 10^6/mm^3), (8.8 g/dL) ve (%32) olarak ölçüldü. Olguda tedavi öncesi trombosit sayısı (26 x 10^3/mm^3) ve tedavi sonrası trombosit sayılarının (62 x 10^3/mm^3) referans değerlerin altında olduğu belirlendi. Tedavi öncesinde serum laktat dehidrogenaz (2037 U/L), üre (138 mg/dL), total bilirubin (10.79 mg/dL), direk bilirubin (6.53 mg/dL), alanin aminotransferaz (412 U/L) ve aspartat aminotransferaz (213 U/L) değerleri oldukça yüksek bulundu. Bu değerlerin tedavi sonrasında referans aralıkta olduğu görüldü. Olguda serum glikoz, kreatinin, gamaglutamil transferaz, total protein ve albümin değerlerinin normal sınırlarda olduğu ve bu durumun tedavi öncesi ve sonrasında değişmediği belirlendi. Ayrıca yapılan karaciğerin ultrasonografik muayenesinde paranşiminin normal ekojenitesinin kaybolduğu, hiperekojenitenin arttığı ve karaciğerin büyüdüğü tespit edildi. Yapılan klinik, labaratuar ve ultrasonografik muayeneler sonucunda hastaya hepatik lipidozis tanısı konuldu. Hastaya hepatik mama diyeti önerildi. Ayrıca medikal olarak bir hafta boyunca günde iki kez

damar yoluyla %5 dextroz, %0.9 NaCl, günde bir defa aminoasit kombinasyonu, B kompleks vitaminleri ve C vitamini uygulandı. Rutin aralıklarla hastamızın kan örnekleri ve klinik muayenesi yapıldı. Hasta tedavi sonrasında sağlığına kavuştu.

Anahtar Kelimeler: Anoreksi, Hepatik Lipidozis, İkterus, Kedi

ABSTRACT

In this case report, we aimed that to present hepatic lipidosis and treatment in a domestic cat. The material of this case report consisted of a non-castrated 2.5-year-old 'Scotish-Fold male cat' which was referred to the Department of Internal Medicine of Kafkas University Faculty of Veterinary Medicine with complaints of loss of appetite, vomiting, weakness, darkening of urine color, weight loss, icterus on skin and mucos membranes. In the anamnesis we learned that the cat was fed with standard dry food and occasionally going out and came back home again. Clinical examination and abdominal ultrasonography were performed, after than, hemogram and serum biochemical values were measured. In clinical examination; severe icterus was seen on skin and mucous membranes. Body temperature, pulse and respiratory frequency were determined as 39.7°C, 120/ min and 60/min, respectively. After treatment body temperature, pulse and respiratory frequency were determined as 39,1°C, 112/min and 44/min respectively. In the whole blood examination of the case, leukocyte count was found to be between the reference values before and after the treatment. Before the treatment red blood cell count (3,76x 10^6/mm^3), haemoglobin (5.1 g/dL) and hematocrit levels (21.6%) were higher than the reference range. Before the treatment red blood cell count (3,76x 106/mm3), haemoglobin (5.1 g/dL) and hematocrit levels (21.6%) were lower than the reference values. After treatment these values measured in the range of the reference values, respectively (5,81x10^6/mm^3), (8.8 g/dL) and (32%). Both before and after treatment the platelet counts were determined lower than the reference values (respectively 26x10^3/mm^3, 62x10^3/mm^3). Serum lactate dehydrogenase (2037 U / L), urea (138 mg / dL), total bilirubin (10.79 mg / dL), direct bilirubin (6.53 mg / dL), alanine aminotransferase (412 U / L) and aspartate aminotransferase 213 U/L values were found to be quite high. All these values were determined in the range of reference levels after treatment. It was determined that serum glucose, creatinine, gamma glutamyl transferase, total protein and albumin levels were in the range of the reference and not changed before and after treatment. In addition, ultrasonographic examination of the liver showed us that the normal echogenicity of parenchyma was dissapeared and the liver was enlarged with increased hyperechogenicity. As a result of clinical, laboratory and ultrasonographic examinations, hepatic lipidosis was diagnosed. In this case as the results, hepatic diet was recommended to the sick cat. In addition, 5% dextrose and 0.9% NaCl twice a day also amino acid combination, B complex vitamins and vitamin C were administered once a day for one week. Blood samples and clinical examination were performed at intervals during treatment. The sick cat became healthy again after treatment.

Keywords: Anorexia, Cat, Hepatic Lipidozis, Icterus

PREPARATION AND CHARACTERIZATION OF SEROTONIN IMPRINTED POLYMERS VIA SURFACE INITIATED INIFERTER POLYMERIZATION

Adem ZENGİN
Van Yuzuncu Yil University, ademzengin@yyu.edu.tr

ABSTRACT

Serotonin is an important neurotransmitter that widely dispersed in the nervous system and plays an important roles in the controlling of the mood, sleep and appetite. Thus, the monitoring of serotonin in biological sample is of great importance in diagnosing of some diseases and can help in understanding of the role of serotonin in some neurological disorders.

Herein, it was synthesized serotonin imprinted poly (2-hydroxyethyl methacrylate) polymers on silicon surface via surface initiated iniferter polymerization for selective detection of serotonin in serum samples. For this purpose, silicon surface was firstly modified by an iniferter through silanization reaction. Then, the imprinted polymers were prepared in the presence of monomer, cross-linker, initiator and template molecule (serotonin). The surface characterization of the polymers were carried out by combination of several methods such as fourier transform infrared spectroscopy, x-ray photoelectron spectroscopy, and contact angle measurements. Moreover, several imprinting parameters such as binding isotherms, selectivity and regenrationability were also investigated. The results indicated that the prepared serotonin imprinted polymers could be open a new way for selective detection of serotonin.

Keywords: Molecularly imprinted polymers, serotonin, surface initiated iniferter polymerization.

*This work was partially supported by Research Fund of the Van Yuzuncu Yil University. Project Number: FAP-2018-7123

IĞDIR İLİ GÜNEŞ ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETME POTANSİYELİNDE FARKINDALIK VE YATIRIM

Muharrem Rıza AKSU
Iğdır Üniversitesi, muharremra@gmail.com

ÖZET

Iğdır'da FV yöntemle güneşten elektrik üretiminin teknik ve ekonomik olarak uygunluğu Iğdır'ı FV güneş elektriğine yatırım yapılabilir bir il olarak tanımaları; Iğdırlı girişimciler ve Iğdır'a yatırım yapması muhtemel yerli ve yabancı yatırımcıların bölgeyi tercih etmeleri ve yatırım kararı almaları; finans ve destek kuruluşlarının bu konudaki teklifleri olumlu karşılamaları

İlk etapta genelde enerji ve yenilenebilir enerji, özelde ise FV Güneş Elektriği konusundaki ulusal ve uluslararası literatür ve birincil kaynak titizlikle taranmış, güncel veri tabanlarına ulaşılıp FV Güneş Elektriği ile ilgili karşılaştırmalı analizler yapılmıştır. Yine uluslararası bağlayıcılığı olan konuyla ilgili sözleşmeler, anlaşmalar ile ulusal yasa, yönetmelik, tebliğ ve genelgeler incelenmiştir. FV teknolojinin işleyişi, temel ilkeleri, uygulama yöntemleri, önemsenmesi gereken standartlar hakkında genel bir bilgi derlenmiştir. FV yöntemle güneşten elektrik üretme potansiyelini ortaya koymak adına öncelikle çalışma sahasına ait coğrafik, topoğrafik, jeolojik, sosyo-ekonomik, tabii ve iklimsel veri toplanmış, risk unsurları araştırılmış, bu verilerin analiz edilmesiyle sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Hali hazırda küresel ve ulusal hazırlanmış 10 farklı FV güneş elektriği potansiyel çalışmasında Iğdır'ın görünümü incelenip; Iğdır'a özel yapılan çalışma çıktıları ile karşılaştırılmıştır.

Iğdır'ın 365 gününü temsil eden günlük güneşlenme süreleri incelendiğinde en az güneş görülebilecek günlerin 9,2 saat/gün ile Aralık ayının 3. Haftası, en çok güneş görülebilecek günlerin ise 14,9 saat/gün ile Haziran ayının 3. ve 4. haftaları olduğu görülür. Ortalama 12,1 saat/gün'lük bir güneşlenme süresi teorik potansiyeline sahip Iğdır'ın yıllık toplam teorik güneşlenme süresi ise 4425 saat'tirIğdır Meteoroloji Müdürlüğü rasat parkında 1970-2010 arası 40 yıllık güneşlenme süresi ölçüm sonuçlarının ortalama değerlerine göre Iğdır'ın 365 günlük periyotta ortalama günlük güneşlenme süresi 6,5 saat, yıllık ise 2394 saat/yıl'dirIğdır için ortalama küresel güneş ışıması 4,5 kWh/m2–gün ve 1636 kWh/m2-yıl olarak hesaplanır. Iğdır, küresel güneş ışıma kapasitesi 1636 kWh/m2-yıl eşiğini aşan ve FV güneş elektriği yatırımı karlı olabilecek bir il'dir

Anahtar Kelimeler: FV yöntemle güneşten elektrik üretimini, coğrafik, topoğrafik, jeolojik, sosyo-ekonomik, tabii ve iklimsel

BAZI FLAVONOİDLERİN ANTİOKSİDAN ETKİNLİKLERİNİN TEORİK OLARAK İNCELENMESİ

Figen TENLİK
Iğdır Üniversitesi, figentenlik76@hotmail.com

Öğr.Gör. Erhan ÖZTÜRK
Iğdır Üniversitesi, kimyagerhan@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep TURHAN İRAK
Iğdır Üniversitesi, zeynepsilanturhan@hotmail.com

ÖZET

Yaşadığımız yüzyılda gelişmekte olan teknoloji, çevre kirliliği, sera etkisi, petrokimya ürünleri, UV ışınları (fotokimyasal), ilaçlar, sigara gibi pek çok etken sürekli olarak çeşitli oksidan oluşturan maddelerle karşı karşıya kalmamıza neden olmaktadır. Bu etkiler kendini serbest radikal oluşumuyla göstermektedir. Serbest radikaller; hücrelere ve bağışıklık sistemine saldıran moleküllerdir. Antioksidanlar ise bu serbest radikallerin yıkıcı etkilerini engelleyen, çoğu hastalığa ve erken yaşlanmaya neden olabilecek zincir reaksiyonları önleyen moleküllerdir. Flavonoidler 3'-4'dihidroksi konfigürasyonu ile antioksidan aktiviteye sahiptir, serbest radikal toplayıcı özellik göstermektedir. Flavonoidler bitkisel gıdalarda bol ve yaygın olarak bulunan bileşiklerdir. Özellikle son yıllarda antioksidan özellik gösteren bitkilerin üzerine çok sayıda deneysel ve teorik çalışmalar vardır. Yapılan bu çalışmalarda bazı antioksidan maddelerin özellikleri ve etkinlikleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra daha çok sayıda incelemesi gereken antioksidan içeren bitki, meyve ve diğer besin maddeleri vardır ki bu aktivite ölçümü, deneysel çalışma olanakları çok kısıtlı ve pahalı ölçüm aygıtları gereken işlemdir. Bu nedenle antioksidanların yapısal özellikleri ve etkinlikleri teorik yöntemler kullanılarak aydınlatılmaya çalışılmaktır.

Bu çalışmada, antioksidan özellik gösteren ve deneysel olarak belirlenmiş, değerleri bilinen bazı flavonoidlerin DFT yöntemiyle antioksidan etkinliklerinin karşılaştırılması yapılmıştır. Hesaplamalar, gaz fazında DFT yöntemiyle B3LYP/6-311+(d,p) temel setleri kullanılarak yapılmıştır. Optimize hesapları yapılan moleküllerin frekans hesaplamaları sonucu, bileşiklerin her biri için toplam elektronik enerji, ısısal korelasyon enerjisi, sıfır nokta enerjisi, entropi ve dipol moment elde edildi. Çalışma sonucunda yapısal parametrelerin hesaplanmasından elde edilen teorik veri (entalpi değişimi, bağıl enerji değişimi, serbest oluşum enerji değişimi, dipol moment) değerlerine bakılarak en yüksek antioksidan etkinliğe sahip bileşiğin deneysel olarak belirlenen değerlerle uyumlu olup olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Flavonol, DFT, Antioksidan, HAT Mekanizma

AZAFENANTREN TÜREVLERİNİN AROMATİKLİĞİNİN TEORİK OLARAK HESAPLANMASI

Öğr. Gör Erhan ÖZTÜRK
Iğdır Üniversitesi, kimyagerhan@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep TURHAN İRAK
Iğdır Üniversitesi, zeynepsilanturhan@hotmail.com

Prof. Dr. Selçuk GÜMÜŞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, gumuss@gmail.com

ÖZET

Aromatiklik, kimyanın ve özellikle organik kimyanın ilgi alanına giren hakkında heryıl onlarca çalışma yayınlanan bir konudur. Bir molekülün aromatikliğinin belirlenmesi o molekülün hangi tepkimelerde kullanılabileceği ve hangi özellikleri göstereceği konusunda önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bağlamda aromatiklik kimya ve özellikle organik kimya tayini için son derece önemlidir. Bir yapının aromatikliğinin belirlenmesi için bir kaç yöntem vardır. Fakat en basit uygulamaya sahip ve en doğru yaklaşımı sunan NICS (Çekirdekten Bağımsız Kimyasal Kayma) yöntemidir.

Anahtar kelimeler: Fenantren, Aromatiklik, NICS

ABSTRACT

Aromaticity is an issue that is published in dozens of studies every year about the area of interest in chemistry and especially organic chemistry. The determination of the aromaticity of a molecule provides important information on which reactions the molecule can be used and what properties it will show. In this context, aromaticity is extremely important for the determination of chemistry and especially organic chemistry. There are several methods for determining the aromaticity of a structure. But it is the NICS (Chemical Independent Chemical Slip) method which has the simplest application and offers the right approach.

Keywords: Phenanthrene, Aromaticity, NICS

KANTARON (HYPERİCUM PERFORATUM L.) ÖZLÜ MİKROKAPSÜLLERİN HAZIRLANMASI*

Dr. Öğr. Üyesi İsmail TİYEK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, ismailtiyek@gmail.com

Muhammed BARUT
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, muhammedbarut@windowslive.com

Prof. Dr. Mustafa YAZICI
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, myazici2002@yahoo.com

Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, mhalma33@gmail.com

Abdullah GÜL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, abdullahgul46@gmail.com

Esra ARISAL
esraarisal@gmail.com

Elk. Elktr. Yük. Müh. Ömer ÖNAL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, omaronal22@gmail.com

Hakan YÖNDER
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, hakanyonder@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde kullanıcının konfor ve güvenliğini olumlu yönde etkileyen fonksiyonel özellikli ve katma değeri yüksek tekstil ürünlerine olan ilgi artmaktadır. Bu bağlamda fonksiyonel özelliğe sahip tekstil ürünleri üretmek için çeşitli bitki ekstraktlarının tekstil ürünlerine uygulanması da büyük ilgi görmekte ve bu konudaki çalışmalar hızla artmaktadır. Son zamanlarda klinik deneyler sonucunda antidepresan aktivitesi kanıtlanan ve aynı zamanda antibakteriyel özelliğe sahip olduğu bilinen sarı kantaron otu (Hypericum Perforatum L.)'nun kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır.

Fonksiyonel tekstil malzemelerinin üretiminde bitim işlemlerine alternatif bir yöntem olarak günümüzde kullanımı gittikçe yaygınlaşan mikrokapsülasyon, herhangi bir çekirdek materyalinin dış etkenlerden korunması amacıyla doğal veya sentetik polimer duvar materyali içerisine kapsüllenmesi işlemidir. Genel olarak etkin madde çekirdek ve kaplama maddesi ise çeper, kabuk veya duvar olarak adlandırılır. Mikrokapsüller, boyutları 1 ile 100 µm arasında değişen, çekirdek ve duvar maddesinden oluşan partiküllerdir. Kapsüller boyutlarına göre mikrokapsül yanında makrokapsül veya nanokapsül olarak da isimlendirilebilmektedirler.

Mikrokapsüller, çok uzun yıllardır kozmetik, tıp, farmokoloji, gıda vb. çok farklı alanlarda kullanılmaktadır. Son yıllarda mikrokapsüllerin kullanılmaya başlandığı alanlardan birisi de tekstil endüstrisidir. Özellikle etken maddenin kontrollü salınımının gerekli olduğu durumlarda oldukça etkili bir yöntemdir. Tıbbi ve teknik tekstillere getirdiği yeni özellik ve

değerlerle dikkat çeken mikrokapsülleme işlemi, tekstil mamullerine diğer yöntemlerle kazandırılamayacak veya kazandırılması mümkün olsa bile maliyeti çok yüksek olacak bitim işlemlerinin vereceği efektleri sağlamaktadır.

Bu çalışmada, çekirdek madde olarak ülkemizde doğal olarak yetişen kantaron otu (Hypericum Perforatum L.) özü içeren mikrokapsüllerin fizikokimyasal bir yöntem olan kompleks koaservasyon (faz ayırma) yöntemiyle üretimi gerçekleştirilmiştir. Kompleks koaservasyon yönteminde, öncelikle katyonik ve anyonik yapıdaki polimerlerin pH değişimine bağlı olarak kompleks oluşturması sağlanmaktadır. Bu işlem sonucunda çekirdek madde etrafında polimerce zengin bir çeper oluşarak kompleks bir mikrokapsül üretimi gerçekleştirilmektedir. Üretilen kompleks mikrokapsül duvar yapısı daha sonra çapraz bağlayıcı madde ilavesi ile sağlamlaştırılmaktadır.

Çalışmada mikrokapsüllenecek çekirdek materyal olarak sarı kantaron bitkisinin özü, çeper (kabuk) materyal olarak ise arap zamkı ve jelatin solüsyonu belirlenmiştir. Çeper (kabuk) ve çekirdek materyalleri birbirinden ayırmak için soydum sülfat kullanılmıştır. Mikrokapsüllerin yüzeye bağlanması çapraz bağlayıcı olarak glutaraldehit ve formaldehit tercih edilmiştir.

500 ml destile su için önceden hazırlanmış olan %10'luk arap zamkı ısıtıcılı manyetik karıştırıcıda 1200 devir/dakika hız ile 30 dk. homojen bir çözelti elde edilene kadar karıştırılmıştır. Daha sonra çekirdek materyal olan sarı kantaron (hypericum perforatum L.) özü titre edilerek çözeltiye ilave edilmiştir. Önceden %10'luk dekonsantre edilen diğer çeper (kabuk) materyali olan jelatin solüsyonu çözeltiye ilave edilerek 30 dk. homojen bir çözelti elde edilene kadar karıştırılmıştır. Prosesin emülsiyesi için önceden hazırlanan sodyum sülfat çözeltiye ilave edilip homojen bir karışım elde edildikten sonra çapraz bağlayıcı ilavesi titre edilerek mikrokapsül oluşumu için 24 saat kondisyonlama yapılmıştır. Üretilen kantaron özlü mikrokapsüller mikroskop altında incelenerek mikrokapsül boyutları belirlenmiştir. Çalışmanın devamında kantaron özlü mikrokapsüller tekstil yüzeylerine aplike edilerek antimikrobiyal özelliğe sahip fonksiyonel bir tekstil materyali üretilecektir.

Anahtar kelimeler: Kantaron özü, Hypericum Perforatum L., Mikrokapsülasyon, Kompleks koaservasyon

* Bu çalışma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından 2015/2-45YLS numaralı proje ile desteklenmiştir

DİGİTALİS LAMARCKİİ IVANİNA BİTKİSİNİN ÇEŞİTLİ KISIMLARININ SULU EKTRELERİNİN PANKREATİK LİPAZ ENZİMİ AKTİVİTESİ ÜZERINDEKİ ETKİSİNİN ARAŞTIRLMASI

Reyhan ÖZDEMİR
Çankırı Karatekin Üniversitesi, ozdemireyhan@gmail.com

Öğrt. Görv. Ali Rıza TÜFEKÇİ
Çankırı Karatekin Üniversitesi, alirizatufekci@gmail.com

Doç. Dr. Şevki ADEM
Çankırı Karatekin Üniversitesi, sevkiadem@gmail.com

Arş. Gör. Dr. M. Ümit BİNGÖL
Ankara Üniversitesi, bingol@science.ankara.edu.tr

ÖZET

Vücutta aşırı yağ birikmesi olarak tanımlana obezite, dünya çapında bir salgın haline gelmiştir. Obezite, kalp hastalığı ve inme de dâhil olmak üzere kardiyovasküler, diabetes mellitus, osteoartrit gibi kas-iskelet sistemi bozuklukları ve meme, endometrial, prostat ve kolon kanseri gibi bazı kanserler türleri gibi hastalıklar için önemli bir risk faktörüdür. Obezitenin temel nedeni alınan ve harcanan enerji arasındaki dengesizliktir. Bu nedenle, en yoğun enerji kaynağı olan diyet yağının sindirimi ve emiliminin engellenmesi, obezitenin tedavisinde yararlı olabilir. Pankreatik lipaz, diyetle alınan triaçil gliserolerin, ince bağırsaktan emilimini sağlamak için yağ asitlerine kadar parçalanmasını sağlayan enzimdir. Onun inhibitörleri obezite için tedavi edeici ajanlar olarak kullanılmaktadır. Biz bu çalışmada, Türkiye'ye endemik Digitalis türlerinden Ankara ili Kızılcahamam bölgesinde bulunan *Digitalis lamarckii Ivanina* bitkisinin kök, gövde, yaprak ve çiçek kısımlarının su ile kaynatılmasından elde edilen ekstrakların lipaz enzim akativitesi üzerindeki inbisyon etkisini araştırdık. Öncelikle olarak bitki araziden toplandı ve kurutuldu. Kurutulmuş bitkiler parçalanarak küçük kısımlara ayrıldı. Sıvı azot ile muamele edilerek toz haline getirildi. Toz haline getirilen içerik su ile kaynatıldı. Daha sonra su uçurularak ekstraklar elde edildi. Numuneler 1 mg/ml olacak şekilde çözüldü. Lipaz enzim aktivitesine spektrofotomerik olarak bakıldı. 410 nm de absorbans artışı ile enzim aktivitesi ölçüldü. Enzim aktivitesi-[konsantrasyon] grafiklerinden enzim aktivitesini %50 düşüren ekstrakt miktarları hesaplandı. Sonuçlara göre kök 49 µg/ml, gövde 24 µg/ml, yaprak 69 µg/ml ve çiçek 55 µg/ml gibi çok düşük değerlerde pankreatik lipaz enzim aktivitesini inhibe etmiştir. Sonuç olarak, *Digitalis lamarckii Ivanina* bitkisi lipaz enzim aktivitesini *in vitro* şartlarda güçlü bir şekilde inhibe etmektedir. Bu nedenle, potansiyel lipaz inhibitörü olarak tanımlanabileceği gibi, daha ileri çalışmalarla da bu etkinliği araştırılabilir.

Anahtar kelimeler: Lipaz, *Digitalis lamarckii Ivanina,* inhibisyon

SÜPERKAPASİTÖR VE LİTYUM İYON BATARYALARIN KULLANILDIĞI ELEKTRİKLİ ARAÇLARDA ENERJİ YÖNETİM OPTİMİZASYONU

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz TÜRKAY
Cumhuriyet Üniversitesi, yturkay@cumhuriyet.edu.tr

Öğr. Gör. Feyyaz ALPSALAZ
Bozok Üniversitesi, feyyaz.alpsalaz@bozok.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada süperkapasitör ve lityum iyon bataryaların bir arada kullanıldığı elektrikli araçlarda optimum, enerji yönetim ve güç dağıtım sistemlerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Elektrikli araçlar için kural tabanlı optimizasyon ile yeni bir enerji yönetim sistemi (EYS) önerilmiştir. Önerilen optimizasyonda süperkapasitör ve bataryaların çalışma bölgelerini ve çalışma durumlarını belirleyen kurallar oluşturulmuştur. Bu kurallar hızlanma, sabit hız ve frenleme durumlarına göre optimizasyon gerçekleştirilmiştir. Enerji yönetim sistemi ve araç parametrelerinin performanslarının test edilebileceği Matlab/SIMULINK tabanlı yeni bir model ile benzetim (simülasyon) mimarisi geliştirilmiş ve bu mimari üzerinde tam elektrikli araç modeli oluşturulmuştur. Elektrikli araç benzetim mimarisinde lityum iyon batarya, süperkapasitör, elektrik motoru, DC/DC konvertör, araç dinamiği ve güç aktarma organlarının simülasyon alt sistem modellemeleri matematiksel olarak oluşturulmuştur. Benzetim ortamında ana mimari ve alt sistem modellemeleri birbirlerine ardışık (kaskat) bağlanmıştır. Ayrıca geliştirilen araç model ve mimarisinde enerji depolama sistemindeki, süperkapasitör ve lityum iyon batarya tüm bir enerji depolama kaynağı olarak değerlendirilmiştir. Enerji depolama sistemleri arasındaki güç paylaşımı şarj yönetimi modeli ile gerçekleştirilmiştir. Önerilen EYS'de performans kriteri maksimum yapılırken, depolama sistemleri aşırı şarj/deşarj akımlarına karşı korunmuştur. Simülasyon ortamında Amerikan Kentsel Dinamometre Sürüş Standardı (UDDS) ve Yeni Avrupa Sürüş Döngüsü (NEDC) sürüş çevrimleri kullanarak, enerji yönetim sisteminin bataryalar ve elektrik motoru (EM) performanslarına göre her iki çevrim kıyaslanmıştır. Önerilen EYS performansı batarya giriş gücü, batarya kayıpları, elektrik motoru giriş gücü elektrik motoru çıkış torku, elektrik motoru kayıpları, tüketilen enerji ve rejeneratif geri kazanım enerji değerleri referans alınmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular neticesinde NEDC sürüş çevrimi, UDDS sürüş çevrimine göre yüksek verimliğin yanında batarya şarj durumu değerlerinin daha düzgün deşarj olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Elektrikli araç, lityum iyon akü, süperkapasitör, optimizasyon, enerji yönetim sistemi, modelleme

İNCELEME MAKALESİ: SİLİNDİR İÇİ ORTAM ŞARTLARININ DME YAKITININ SPREY ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

REVIEW ARTICLE: OF CYLINDER AMBIENT CONDITIONS EFFECT ON THE SPRAY CHARACTERISTICS OF THE DME FUEL

Dr. Öğrt. Üyesi Ferhat KAYA
Iğdır Üniversitesi, ferhat.kaya@igdir.edu.tr

ÖZET

Son otuz yılda, konvansiyonel dizel yakıttan daha yüksek bir setan sayısına sahip olan ve bu benzersiz özellik nedeniyle dizel motorlarda doğrudan veya karışım olarak kullanılan dimetil eterin (DME) sprey özellikleri üzerinde birçok araştırma yapılmıştır. Yakıt spreyi özellikleri, yanma ve motor performansında önemli bir rol oynar. Basınç, yoğunluk ve sıcaklık, silindir içindeki ortam koşullarının spreyin gelişimini etkilediği için, bu parametreler araştırmacılar tarafından ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu parametreler, yakıt enjeksiyonu ve yanmanın yanı sıra motor performansı ve egzoz emisyon parametrelerini de etkiler. Bu çalışmada, ortam basıncının ve ortam yoğunluğunun DME yakıtının sprey gelişimine etkisi ile ilgili önceki araştırmalar gözden geçirilmiş ve şu sonuçlara varılmıştır. Ortam basıncı arttıkça sprey ucu penetrasyonu ve sprey alanı azalırken sprey konisi açısı artar. Ortam basıncının artmasıyla, ortam gazı yoğunluğu artar, böylece yakıt spreyinin momentumu düşer ve yakıt spreyinin eksenel doğrultu gelişimi yavaşlarken, radyal yönde yayılır. Ortam basıncının arttırılması DME yakıtının atomizasyon özelliklerini geliştirir.

Anahtar Kelimeler: Dimetil Eter, Ortam Basıncı, Ortam Yoğunluğu, Sprey Karakteristikleri.

ABSTRACT

Over the last thirty years, many researches have been carried out on the spray properties of the dimethyl ether (DME), which has a higher cetane number than conventional diesel fuel and is used as directly or mixture at diesel engines due to this unique property.The properties of the fuel spray play an important role on combustion and engine performance. Pressure, density and temperature the ambient conditions of the in-cylinder affect the development of the spray so these parameters were examined in detail by the researchers. These parameters affect, the fuel injection and the combustion, as well as, engine performance and exhaust emission parameters. In this study, previous studies on the effect of ambient pressure and ambient density on spray development of DME fuel were reviewed and the following conclusions were reached. As the ambient pressure increases, the spray cone angle increases while the spray tip penetration and the spray area decrease. With increasing the ambient pressure, the ambient gas density increases, so that the momentum of the fuel spray decreases and while the in axial direction development of the fuel spray slowes, its spreads in the radial direction. Increasing the ambient pressure improves the atomization properties of the DME fuel.

Keywords: Dimethyl ether, Ambient Pressure, Ambient Density, Spray Characteristics

İNCELEME MAKALESİ: ENJEKSİYON ÇAPININ, AÇISININ VE BASINCININ DME YAKITININ SPREY ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

REVIEW ARTICLE: THE EFFECT ON SPRAY PROPERTIES OF DME FUEL OF THE INJECTION DIAMETER, THE ANGLE AND THE PRESSURE

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat KAYA
Iğdır Üniversitesi, ferhat.kaya@igdir.edu.tr

ÖZET

Son zamanlarda, yüksek setan sayısına sahip ve bu özellik nedeniyle dizel motorlarda kullanıma uygun olan dimetil eterin (DME) sprey özellikleri birçok araştırmacı tarafından araştırılmıştır. Yakıt spreyinin makroskobik ve mikroskobik özellikleri yanmanın ve motor performansında baskın bir rol oynar. Bu inceleme ile, enjeksiyon basıncı, enjeksiyon açısı ve enjektör çapının; yakıtın sprey gelişimi üzerindeki etkisinin özeti sunulmuştur. Bu parametreler yakıt enjeksiyonunu ve yanma işlemlerini optimize etmekle kalmaz aynı zamanda motor performansını ve egzoz emisyon parametrelerini de iyileştirir. Bu derlemede, bu parametrelerin DME yakıtının sprey gelişimi üzerindeki etkisi ile ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Enjeksiyon basıncı arttıkça, sprey ucu penetrasyonu ve sprey koni açısı artarken daha ince atomizasyon performansına sahip olma anlamına gelen SMD değeri azalır. Enjeksiyon açısı arttıkça sprey penetrasyonu artar ve sprey koni açısı azalır. Enjektör memesi çapı arttıkça sprey penetrasyonu artar. Enjeksiyon süresi arttıkça hem sprey penetrasyonu hem de sprey koni açısı artar. Ayrıca, enjeksiyon zamanlaması, çoklu enjeksiyon gibi farklı yakıt enjeksiyon stratejilerinin sprey karakteristikleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dimetil Eter, Enjeksiyon Basıncı, Enjeksiyon Açısı, Enjektör Çapı, Sprey Karakteristikleri

ABSTRACT

Recently, the spray properties of dimethyl ether (DME), which has a high cetane number and which is suitable for use in diesel engines due to this feature, have been investigated by many researchers. The macroscopic and microscopic properties of the fuel spray play dominant role at the combustion and the engine performance. In this review, of the injection pressure, the injection angle and the injector diameter; it is presented the summary of the effect of the fuel on the spray development. These parameters not only optimize fuel injection and combustion processes, but also improve engine performance and exhaust emission parameters. In this review, the following conclusions was reached related to the effect of these parameters on spray development of DME fuel. As the injection pressure increases, while the spray tip penetration and the spray cone angle increases but the SMD value decreases, which means that it has finer atomization performance. As the injection angle increases, the spray penetration increases and the spray cone angle decreases. As the injector nozzle diameter increases, the spray tip penetration increased. As the injection time increases, both the spray penetration and the spray cone angle increase. In addition, it has been noted that different fuel injection strategies such as injection timing, multiple injection have no significant effect on the spray characteristics.

Key Words: Dimethyl Ether, Injection Pressure, Injection Angle, Injector Diameter, Spray Characteristics

BIOTECHNOLOGY FOR PRODUCTION OF BIOACTIVE COMPOUNDS IN MUSHROOMS

Lecturer Mehmet Zeki KOCAK
Igdir University, mzeki.kocak@igdir.edu.tr

Assoc. Prof. Dr. Ahmet Metin KUMLAY
Igdir University, akumlay@hotmail.com

Prof. Dr. Mehmet Hakki ALMA
Igdir University, mhakki.alma@igdir.edu.tr

Prof. Dr. Bunyamin YİLDİRİM
Igdir University, bunyamin.yildirim@igdir.edu.tr

Assoc. Dr. Eren OZDEN
Igdir University, eren.ozden@igdir.edu.tr

ABSTRACT

Mushrooms have been collected for hundreds of years, and technological improvements have made possible their cultivation worldwide. Mushrooms contain vitamins such as thiamine, riboflavin, ascorbic acid, alkaloids, inorganic element, ergosterol, and niacin as well as an abundance of essential amino acids. They also have proteins, fats, ash, glycosides, volatile oils, tocopherols, phenolic compounds, flavonoids, carotenoids, folates and organic acids. There has been an increasing interest in mushrooms as a source of biologically active compounds which provide to humans medicinal or health benefits such as the prevention and treatment of diseases. Bioactive compounds can be found in mushroom as cell wall components such as polysaccharides (e.g., β-glucans) and proteins or as secondary metabolites such as phenolic compounds, pentacyclic triterpenes, peptides, terpenes, and steroids. The concentration and efficacy of the bioactive compounds are varied and depend on the type of mushroom, substrate, fruiting conditions, stage of development, age of the fresh mushroom, storage conditions, and cooking procedures. Many studies have reported that the medicinal properties of mushrooms include anti-inflammatory, antioxidant, immunomodulatory, anti-hepatotoxic, anti-microbal, anticarcinogenic, antiviral, antibacterial, anti-HIV, anti-hypertensive, antifungal, hepatoprotective, antineurodegenerative, antidiabetic, antiangiogenic, and hypoglycemic effects. Both the optimization of submerged culture conditions for mycelial growth and strain improvement by biotechnological methods are crucial in order to overproduce the desired bioactive compound. This review summarizes the potential biotechnology of mushroom bioactive substances and evaluate the state of knowledge about their production, recovery and immobilization. Further research and clinical trials should be carried out to validate that mushrooms are source of bioactive molecules with medicinal application.

Keywords: Mushroom, Biotechnology, Bioactive substances, Functional foods

VAN İLİNDE YETİŞEN SÖĞÜT AĞACINDAN ALINAN TALAŞ ÜZERİNDE MALAHİT YEŞİLİ ADSORPSİYONU ÇALIŞMASININ KİNETİK HESAPLAMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Ali Rıza KUL
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, alirizakul@yyu.edu.tr
Hasan ELİK
Yüzüncü Yıl Üniversitesi,hasanelik1@gmail.com
Dr. Öğr. Üyesi Nurhayat ATASOY
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nuratasoy@yyu.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Adnan ALDEMİR
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, adnanaldemir@yyu.edu.tr

ÖZET

Söğüt ağacı genel olarak, her mevsim yapraklarını döken, nadiren de her mevsim yeşil kalmayı başarabilen, söğütgiller den gelen bir ağaç türüdür. Söğüt ağacının yaprakları kısa ve parçalı yapıya sahiptir. Yaprakları başak şeklinde duruşa sahiptir. Tohumlanma konusunda sorun yaşamadıklarından, hızlı şekilde çimlenebilirler. Söğüt ağacı, su kenarlarında uzun boylu ya da bodur şekilde yetişebilir. Ağaç, kapsül şeklinde meyvelere sahiptir. Bu meyveler, ev ilaçlarında kullanılmaktadır. Söğüt ağacının sağlık açısından da birçok faydası bulunmaktadır. Ateş düşürücü özelliği, kanı durdurma, ishali kesme, sinirleri yatıştırma ve uykusuzluk sorunlarına iyi geldiği bilinmektedir. Bu çalışmanın daha önce yapılan çalışmalardan farkı, Van ilinde yetişen, söğüt ağacından alınan materyaller içermesi ve kullanılmasıdır. Malahit yeşili boyamada kullanılan zehirli bir kimyasal maddedir.Bu bileşik suda çözündüğü zaman özellikle deniz canlıları için,parazit önleyen,mantar ve bakteriyel enfeksiyonları önleyen, antiseptik özellikler gösteren bir maddedir. Söğüt talaşı ve malahit yeşili boyası içeren altı farklı derişimlerde örnekler alınıp, veriler birinci derece ve ikinci derece kinetik modeline uygulanmış, 120 ppm malahit yeşili derişiminde 298 K'de R^2=0,974 308 K 'de R^2=0,996 ve 318 K'de R^2=0,983 değerleri bulunmuştur. Sonuçta verilerin ikinci derece kinetik modeline uygun olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Söğüt talaşı, Malahit yeşili , Adsorpsiyon, Kinetik

VAN İLİNDE YETİŞEN SÖĞÜT AĞACINDAN ALINAN TALAŞ ÜZERİNDE MALAHİT YEŞİLİ ADSORPSİYONU ÇALIŞMASININ TERMODİNAMİK VE İZOTERM HESAPLAMALARI

Dr. ğr. Üyesi Ali Rıza KUL
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, alirizakul@yyu.edu.tr
Hasan ELİK
Yüzüncü Yıl Üniversitesi,hasanelik1@gmail.com
Dr.Öğr.Üyesi Nurhayat ATASOY
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nuratasoy@yyu.edu.tr
Dr.Öğr.Üyesi Adnan ALDEMİR
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, adnanaldemir@yyu.edu.tr

ÖZET

Söğüt, genellikle nemli topraklarda biten, dere ve su kenarlarına dikilen bir orman ağacı türüdür. Bazılarının esnek ve dayanıklı dalcıkları sepet yapımında kullanılır. Türlerin pek çoğu aralarında melezleşir. Türkiye'de en fazla rastlanan Söğüt türü ak Söğüt'tür (salix alba). Bu söğüt 25-30 m'ye ulaşabilen ve 100 yıl kadar yaşayabilen bir ağaçtır. Söğütlüklerde ve dere boylarında yetiştirilir. Aksöğütten başka şu türler bulunur: Yaygın bir süs ağacı olan ve 8-10 metreye ulaşan, sarkık dallı salkım söğüt (S. Babylonica ya da S. pendula); çoğunlukla Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu'da görülen ve dalların esnekliğinden ötürü sepetçiliğe çok elverişli olan sorgun ya da sepetçi söğüdü (S. viminalis) dür.

Bu çalışmanın amacı Van ilin de yetişen söğüt ağacı talaşından yapılan biyokütle talaş kullanılarak çeşitli derişimlerde malahit yeşili içeren atık suların arıtılmasıdır. Bu çalışmanın daha önce yapılan çalışmalardan farkı Van ilinde yetişen söğüt ağacından alınan materyaller içermesi ve ilk defa kullanılmasıdır. Yaptığımız literatür taramalarında ve araştırmalarda daha önce bu bölgeden alınan söğüt talaşı ile malahit yeşili adsorpsiyonu yapılmamıştır. Bu nedenle kullanılan maddeler açısından çalışmamız hem ilk defa yapılan bir çalışma, hem de atık suların ve sularda bulunan ağır metal katyonlarının adsorbsiyonu açısından da orijinal bir çalışmadır. Örnekler alınıp veriler, Langmuir, Freundlich,Temkin ve Dubinin-Radushkevich (DBR) Adsorpsiyon İzotermlerine uygulanmıştır. Malahit yeşilinin söğüt talaşı üzerinde hesaplanan izoterm verileri incelendiğinde, adsorpsiyonun Freundlich izotermine daha iyi uyduğu ve en iyi sonucun R^2 = 0,962 ile 298 K'da olduğu görülür.

Anahtar Kelimeler: Söüt talaşı, Malahit yeşili, Adsorpsiyon, Termodinamik, Temkin, İzoterm.

HOMOJEN SONLU ŞEVLERDE TOPUK KAYMASI DURUMUNDA GÜVENLİK SAYISININ OPTİMİZASYONU

FACTOR OF SAFETY OPTIMIZATION AT HOMOGENEOUS FINITE SLOPES IN CASE OF TOE SLIDE

Doç. Dr. Erol ŞADOĞLU
Karadeniz Teknik Üniversitesi, esadoglu@ktu.edu.tr

İnş. Yük. Müh. Emrullah SAĞIR
Karayolları Genel Müdürlüğü, emrullahsgr@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Hakan Alper KAMİLOĞLU
Bayburt Üniversitesi, hkamiloglu@bayburt.edu.tr

ÖZET

Geoteknik mühendisliğinde, zemin-kaya yüzeylerinin oluşturdukları kütlenin, yatay bir düzlemle açı yapan eğimli yüzeyine 'şev' adı verilmektedir. Şevlerin kendi ağırlıkları ve ek yüklemeler altında kayma veya göçme hareketlerine karşı, proje süresi boyunca sergiledikleri yapısal performansa ise 'şev stabilitesi' denilmektedir. Şev stabilite analizinde sürekli yinelenen temel yaklaşım, en kritik kayma yüzeyini araştırarak minimum güvenlik sayısını belirlemektir. Bu çalışmada, homojen sonlu şevlerde topuk kayması durumunda Genelleştirilmiş Janbu Yöntemi'ne benzer bir yaklaşımla yeni bir yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntem, her çeşit kompozit kırılma yüzeyi olasılıklarını optimizasyon yaklaşımı ile göz önüne alabilmektedir. Bu şekilde minimum güvenlik sayısını verecek bir algoritma üretilmiş olup, buna dayalı bir bilgisayar programı geliştirilmiştir. Bu programla farkı geometrik ve mukavemet özelliklerine sahip şevler üzerinde stabilite analizleri yapılarak güvenlik sayıları elde edilmiştir. Kompozit kırılma yüzeyleri kabulüne dayalı önerilen yöntemle yapılan stabilite analizlerinin, dairesel kırılma yüzeyi kabulü yapılan yöntemlere kıyasla daha düşük güvenlik sayıları verdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şev Stabilitesi, Güvenlik Sayısı

ABSTRACT

Slope is defined as sloping surface of soil-rock mass in geotechnical engineering. Slope stability is intrinsic performance of a slope against sliding or any failure movement under the influence of self-weight and additional loadings for a project period. In slope stability analysis, the continuously repetitive basic approach is to determine the minimum factor of safety by investigating the most critical failure surface. In this study, a new method has been developed with a similar approach to Generalized Janbu Method in the case of toe slide in homogeneous finite slopes. This method can take into account all types of possible composite rupture surfaces with optimization approach. In this way, an algorithm was built to give the minimum factor of safety and a computer program was developed. The factors of safety that belong to the slopes with different geometry and strength properties were obtained by carrying out stability analysis. Stability analyzes with the proposed method based on the acceptance of composite failure surfaces gave lower factors of safety compared to the methods where circular failure surface was accepted.

Key Words: Slope Stability, Factor of Safety

HOMOJEN SONLU ŞEVLERDE TOPUK KAYMASI DURUMUNDA KIRILMA YÜZEYLERİNİN OPTİMİZASYONU

OPTIMIZATION OF FAILURE SURFACES FOR HOMOGENEOUS FINITE SLOPES IN CASE OF TOE SLIDE

Doç. Dr. Erol ŞADOĞLU
Karadeniz Teknik Üniversitesi, esadoglu@ktu.edu.tr

İnş. Yük. Müh. Emrullah SAĞIR
Karayolları Genel Müdürlüğü, emrullahsgr@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Hakan Alper KAMİLOĞLU
Bayburt Üniversitesi, hkamiloglu@bayburt.edu.tr

ÖZET

Optimum kelimesi, Latince bir kelime olup nihai, ideal manasına gelmektedir. Optimizasyon ise, bir problemin en iyi (en ideal) koşullardaki çözümünü veya tasarımını bulma işlemi olarak tanımlanabilir. Mühendisler; tasarımda, imalatta veya bakım çalışmalarının aşamalarında en optimum durumu tespit etmek zorundadırlar. Bütün bu kararların nihai amacı, gerekli çaba, sermaye, malzeme veya teknolojinin minimum seviyede tutulması veya elde edilecek karın maksimum düzeyde sağlanmasıdır. Şev stabilite analizlerinde, en düşük güvenlik sayısına sahip kritik kayma yüzeyinin tespiti önemli ve gereklidir. Bu çalışmada, homojen sonlu şevlerde topuk kayması durumunda minimum güvenlik sayısını veren kırılma yüzeyleri, optimizasyon yaklaşımı ile elde edilmiştir. Bu amaçla, kırılma yüzeyini tanımlayan noktaların koordinatları tasarım değişkeni olarak tanımlanmış ve Genelleştirilmiş Janbu Yöntemi'ne benzer şekilde kuvvet ve moment dengesini esas bir algoritma oluşturulmuştur. Bu algoritma yardımıyla minimum güvenlik sayısını veren kırılma yüzeyleri belirlenmiştir. Geliştirilen yöntemle belirlenen kırılma yüzeylerinin geometrisinin genel olarak dairesel kabul edilen kırılma yüzeyinden oldukça farklı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Optimizasyon, Kırılma yüzeyleri

ABSTRACT

Optimum is a Latin word, meaning the ultimate, ideal. Optimization can be defined as the process of finding the solution or design of a problem in the best (most ideal) conditions. Engineers are obliged to identify the most optimum condition in design, manufacturing or maintenance stages. The ultimate goal of all these decisions is to ensure that the necessary effort, capital, material or technology is kept to a minimum level or that the profit to be achieved is at the maximum level. In slope stability analysis, the determination of critical sliding surface with the lowest factor of safety is important and necessary. In this study, failure surfaces of homogeneous finite slopes corresponding to the minimum factor of safety were obtained by optimization approach in case of toe slide. For this purpose, the coordinates of the failure surface are defined as design variables and similar to the Generalized Janbu Method, an algorithm based on force and moment equilibrium was developed. The failure surfaces, which gave the minimum factor of safety, were determined with the help of this algorithm. The geometry of the failure surfaces determined by the developed method was found to be quite different from the generally accepted circular surface.

Keywords: Optimization, Failure surface

KARS HALKI'NIN TEMEL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ KULLANIM DÜZEYİNİN KÜMELEME ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Doç. Dr. Ötüken SENGER
Kafkas Üniversitesi, otukensenger@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Deniz TANIR
Kafkas Üniversitesi, tanirdeniz35@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada Kars Halkı'nın Temel Bilgi Teknolojileri kullanım düzeyi bakımından demografik özelliklerine göre kümeleme analizi yapılmıştır. Bunun için Kars'ın her bir mahallesinde nüfus yoğunluğuna orantılı olarak toplamda 1000 kişiye anket uygulanmıştır. Ankete katılanlardan yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, mesleği, aylık geliri, hanede bulunan birey sayısı ve hane halkı çalışan sayısı gibi demografik bilgiler alınmış ve katılımcıların genel olarak Temel Bilgi Teknolojilerinde hangi düzeyde olduğunu tespit etme amaçlı sorular yöneltilmiştir. Çalışmanın analiz aşamasında çok değişkenli istatistiksel yöntemlerden olan kümeleme analizi yardımıyla Temel Bilgi Teknolojisi kullanımında meslek grupları, eğitim durumları ve gelir seviyeleri kümelenmiştir. Meslek gruplarına göre kümeleme sonuçları incelendiğinde birinci kümede işçi ve memurun ikinci kümede çiftçi ve ev hanımının üçüncü kümede de emekli, esnaf ve serbest mesleğin yer aldığı görülmüştür. Eğitim durumlarına göre kümeleme sonuçları incelendiğinde birinci kümede ön lisans, lisans ve yüksek lisansın ikinci kümede ilkokul mezunu, okur-yazar ve okur-yazar olmayanın üçüncü kümede de ortaokul ve lise mezununun yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Kümeleme Analizi, Temel Bilgi Teknolojileri, İstatistik

ABSTRACT

In this study, it is aimed to make clustering analyze for the usage of information technologies levels according to demographic characteristics of the people living in Kars. For this purpose, a total of 1000 people have been surveyed in each district of Kars in proportion to the population density. Demographic information such as age, gender, marital status, education status, occupation, monthly income, number of households and the number of households have been collected from the participants and questions have been asked to determine the usage of information technologies levels of the participants. In the analysis phase of the study, occupational groups, educational status and income levels have been clustered according to the usage of information technologies levels using clustering analysis method which is one of the multivariate statistical methods. When the clustering results have been examined according to occupational groups, retired has been located in the first cluster, workers and civil servants have been located in the second cluster, and the farmer and housewife have been located in the third cluster. When the clustering results have been examined according to educational status, associate, bachelor and master graduate have been located in the first cluster, primary school graduate, literate and non-literate graduate have been located in the second cluster, and junior high school and high school graduate have been located in the third cluster.

Keywords: Clustering Analyze, Basic Information Technologies, Statistics

DETERMINATION OF CATALASE ENZYME ACTIVITIES IN APRICOT FRUIT GROWING IN VAN REGION

Assist. Prof. Mustafa BILICI
Van Yüzüncü Yıl University, mustafabilici@yyu.edu.tr

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the catalase enzyme activities in apricot fruit grown in Van region. The extract of apricot fruit was prepared and its catalase activity was determined. In the studies carried out, apricot has been reported to have protective effects such as antioxidant, anti-aging, anticancer and antivirus. Furthermore, it protects the brain cells. The apricot seed also includes some substances with antioxidant property. Moreover, in the studies carried out, it has been reported to have positive effects on heart health. The antioxidant property of this fruit is quite high. Its structure contains many vitamins, minerals and enzymes. For this purpose, it was aimed to determine catalase enzyme activities which are considered to be found in Van apricot fruit. In the study, catalase enzyme activities, a strong antioxidant enzyme, were determined by the spectrophotometric method. Then, the findings obtained were discussed in a multidimensional manner.

Keywords: Apricot, Fruit, Antioxidant, Enzyme

A SURVEY ON PRESENCE OF *TYROPHAGUS PUTRESCENTIAE* (ACARI: ACARIDAE) IN SURK, A TRADITIONAL TURKISH DAIRY PRODUCT

Assoc. Prof. Dr. Osman AYGÜN
Firat University, oaygun@firat.edu.tr

Prof. Dr. Mehmet YAMAN
Mustafa Kemal University, myaman@mku.edu.tr

Prof. Dr. Hisamettin DURMAZ
Harran University, hdurmaz@harran.edu.tr

ABSTRACT

Surk cheese is a Turkish special and traditional skim milk cheese (cokelek) with various spices including peppermint, thyme, cumin, chili pepper, black pepper, cinnamon, ginger and salt. It is commonly produced and consumed in the Hatay province, located in the southern Turkey. Surk is consumed either fresh or after storage of approximately 20-25 days at ambient temperature for making moldy. The mold mite, *Tyrophagus putrescentiae* (Schrank) is a cosmopolitan storage mite species and infests commonly stored foods with high fat and protein contents such as cheese, bacon, peanuts, dried eggs, flours and some cereals etc. Allergenic mites have been recently identified as an food safety issue, based on clinical findings that mite allergens may induce allergic disorders. The aim of this study was to determine the presence of mites in Surk cheese. Four hundred-fifty samples of moldy Surk were collected at retail markets and private houses and were examined morphologically in Hoyer's medium on microscopic slides after samples preparations for the presence of storage mites. Only one species of storage mite, *Tyrophagus putrescentiae* (Schrank) was found in 38 of 450 samples (8.44%). In 36 of 38 mite-positive samples, the numbers of adult mites were fewer than twenty and the highest number of mites was 29 in one mite-positive samples, which were in different developmental stages excluding eggs. In conclusion, in order to avoid storage mites, the production and storage stages of Surk cheese should be carried out under hygienic and right environmental conditions and it should be consumed freshly.

Keywords: *Tyrophagus putrescentiae*, Storage mite, Dairy product, Surk, Cheese

ÖĞRETMENLERİN STEM/FeTeMM YAKLAŞIMINI TANIMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Salih GÜLEN
Muş Alparslan Üniversitesi, sgnova@windowslive.com
https://orcid.org/0000-0001-5092-0495

ÖZET

Bu araştırmada öğretmenlerin STEM veya FeTeMM olarak bilinen yaklaşımı tanıma durumları incelenmiştir. Araştırmada karma yöntem tercih edilmiştir. Yöntemin nicel kısmında kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Kesitsel tarama veri toplama sürecinin bir seferde gerçekleştirildiği taramadır. Yöntemin nitel kısmında görüşme yapılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak derinlemesine bilgi edinilmesi amacıyla görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada rastgele örneklem yöntemi kullanılarak Türkiye'nin farklı illerinden 180 öğretmene ulaşılmıştır. Ayrıca bir öğretmenle yüz yüze görüşme yapılmıştır. Nicel veriler, tek boyuttan oluşan likert tarzı anket ile toplanmıştır. Nitel veriler ise görüşme kayıtları ile elde edilmiştir. Nicel veriler SPSS yardımı ile yüzde ve frekans değerlerine ve belirlenen ölçütlere göre, nitel veriler ise içerik analizi ile yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlerin % 34'nün STEM veya FeTeMM olarak bilinen yaklaşımı bildikleri, bu öğretmenlerinde % 20'sinin derslerinde bu yaklaşımı kullandıkları ve yine öğretmenlerin % 19'nun STEM veya FeTeMM yaklaşımını okul dışı faaliyetlerde kullandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin % 33'ü STEM veya FeTeMM yaklaşımını gelecekte daha etkili olacağını belirtirken % 86'sı ise Daha kapsayıcı, kullanılabilir ve öğrencinin aktif olacağı bir öğretim yaklaşımının olması gerektiği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Genel olarak katılımcıların STEM/FeTeMM yaklaşımını tanıma oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar dışında yapılan yüz yüze görüşme neticesinde öğretmenin, eğitim öğretim sürecinde STEM veya FeTeMM olarak bilinen yaklaşımının kullanımına dair çalışmalara rastlamadığı, literatürü incelediğinde birbirinden farklılık arz eden çalışmalar gördüğünü ve bu yaklaşımın geleceği için endişe duyduğunu ifade etmiştir. Öğretmene göre eğitim sistemindeki temel bazı noktaların değişmesi durumunda gelecekte farklı ve kendini yenileyebilir bir yaklaşımın eğitim öğretim sisteminde kullanılabileceğini belirtmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kavramlar: STEM/FeTeMM yaklaşımı, Öğretmen, Eğitim yaklaşımı

GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL SÜREÇLERİNİN ANALİZİ

Dr. Aydın KIZILASLAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ydnkizilaslan@gmail.com

ÖZET

Yetersizliği olan bireyler günlük yaşam aktivitelerine sınırlı ölçüde katılabilmektedir. Eğitim ve iş yaşamına katılma noktasında yaşanılan sıkıntılar yetersizliği olan bireylerin karşılaştıkları temel sorunların başında gelmektedir. Görme yetersizliği olan bireyler, temel kavramları öğrenirken pek çok duyudan (dokunma, işitme, koklama ve tatma) yararlanarak bilgiye erişirler. Bu bireylerde, yetersizlikle beraber bilişsel işleyişte farklılıklar meydana gelebilmektedir. Görme duyusunun yokluğuna bağlı olarak bilişsel düzeyde meydan gelen işleyiş farklılıkları, dış dünyadan bilgiyi alma noktasında diğer duyuları üst düzey performans sergilemeye zorlar. Bu durum beyinde ilgili duyuyla ilgili cross-modal plasticity olarak ifade edilen bilişsel farkındalığın oluşmasına neden olur. Bu nedenle görme yetersizliği olan bireylerin bilişsel becerileri ve psikolojik deneyimleri üzerine yapılacak akademik çalışmalarla eğiti m-öğreti m süreçlerine aktif f katılımları sağlanabilir. Ayrıca görme yetersizliği olan bireylerin eğiti mine yönelik ihtiyaçlar ve analizler yapılırken bireylerin ve ebeveynlerinin duygu durumlarına ilişkin farkındalığa sahip olunması, yapılacak düzenlemelere olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Görme Yetersizliği olan Bireyler, Bilişsel Deneyimler

GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLER İÇİN TASARLANAN ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Aydın KIZILASLAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ydnkizilaslan@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada ilköğretim 8. sınıf görme yetersizliği olan öğrencilere yönelik hazırlanan öğretim tasarımı modeliyle 'Maddenin Halleri ve Isı' ünitesinin öğretimi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilgili üniteye yönelik tasarlanan etkinlik ve materyallerin öğretim, öğrenme, işlevsellik ve kullanışlılık boyutlarında değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmada Tasarım Tabanlı araştırmadan yararlanılmıştır. Öğretim tasarımı geliştirilirken ADDIE öğretim tasarım modelinden yararlanılmıştır. ADDIE modelinin analiz basamağında öğrencilerin 'Maddenin Halleri ve Isı' ünitesine ilişkin yönelik öğrenme ihtiyaçları tespit edilmiştir. Tasarım, Geliştirme ve Uygulama basamağında öğrencilerin tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda materyalleri ve etkinlikleri tasarlanmış ve uygulanmıştır. Değerlendirme basamağında ise bu öğretim materyal ve etkinliklerinin değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmada iki farklı örneklem grubu kullanılmıştır. İhtiyaç analizi aşamasına 5 öğrenci, uygulama aşamasına ise 6 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın ihtiyaç analizinde ve çalışmanın sonunda uygulama aşamasında nitel araştırma yaklaşımından durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın ihtiyaç analizinde Fen Dersi Gözlem Formu kullanılırken değerlendirme ise Fen Etkinlik Gözlem Formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Buna göre 'Maddenin Halleri ve Isı' ünitesinde yer alan kavramların öğrencilere etkili bir şekilde öğretilmesi amacıyla hazırlanan etkinliklerin ve etkinlik malzemelerinin öğretim, öğrenme, işlevsellik ve kullanışlılık boyutlarında belirlenen ölçütlerin pek çoğunu sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: yetersizliği olan öğrenciler, öğretim tasarımı, maddenin halleri ve ısı

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN OKUL MÜDÜRLÜĞÜ, VELİ VE ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ VE YAŞADIKLARI PROBLEMLER

Dr. Öğr. Üyesi Esra MİNDİVANLİ AKDOĞAN
Atatürk Üniversitesi, emindivanli@gmail.com

Öğr. Gör. Servet TÜRKAN
Iğdır Üniversitesi, servetim7679@gmail.com

ÖZET

Eğitimin en iyi şekilde verilebilmesi için bu alanla alakalı olan tabandan tavana her düzeyde yer alan insanların iletişim ve uyumunun gerekli olduğu açık bir gerçektir. Bir ülkede eğitimin iyi ve etkili şekilde verilmesi merkezi yürütmeyi temsil eden bakanlıktan en küçük yönetim birimi olan okul müdürlüklerine ve onunla birlikte öğretmen, öğrenci ve veli arasındaki uyum ile mümkündür. Her bir düzeyde yer alan kişi veya kişilerin karşılıklı olarak birbirlerini anlamaları, problemlerin farkında olmaları ve bu problemlerin çözümü için takım ruhu bilinci ile birlikte hareket etmeleri eğitimin kalitesi açısından oldukça önemlidir. Öğretmenlerin yaşadıkları problemlerin tespit edilmesi, bu problemin çözümü için birinci basamak olduğundan yapılan bu çalışma ile okul düzeyinde karşılaşılan problemlerin muhatabı olan okul yönetimi, veli ve öğrenci düzeylerinde öğretmenlerin karşılaştıkları problemler ve eğitim sisteminde olumlu olarak gördükleri konular belirlenmeye çalışılmıştır. Bu problemleri belirlemek için 9'u okul müdürlüğü, 12'si veli ve 33'ü öğrenci düzeyinde olmak üzere toplam 54 maddelik bir 5'li likert tipi anket formu oluşturulmuş ve oluşturulan bu form 285 sosyal bilgiler öğretmenine uygulanmıştır. Elde edilen verilere SPSS paket programında betimsel analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda "teknolojik destekler öğrencinin derse olan ilgisini artırmıştır" maddesi öğrenci kategorisinde 4.08 ortalama ile en yüksek orana sahip madde olarak çıkmıştır. Buna karşın " veliler sosyal bilgiler dersinin hedefleri konusunda yeterli bilgiye sahiptir" maddesi ise veli kategorisinde 2.6 ortalama ile en düşük orana sahip madde olarak karşımıza çıkmıştır. Yapılan çalışma neticesinde elde edilen bulguların, sosyal bilgiler öğretmenlerinin çeşitli düzeylerde ve konularda sahip oldukları düşünceler ve yaşadıkları problemler açısından ilgililere kaynak olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Eğitim, Uyum

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Şenay ÖZEN ALTINKAYNAK
Kafkas Üniversitesi, ozensenay@gmail.com

ÖZET

Okul öncesi öğretmenlerinin hizmet öncesinde çocuk kavramına yüklediği anlamların belirlenmesi olumsuz algıların belirlenmesi ve iyileştirilmesi için gerekli müdahale programlarının geliştirilmesi açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların belirlenmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseninin kullanıldığı araştırma 120 okul öncesi öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Katılımcıların "çocuk" kavramına ilişkin metaforlarını ortaya çıkarmak için soru formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmen adayları "çocuk" kavramına ilişkin 114 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Üretilen metaforlar 10 kategoride toplanmıştır. Öğretmen adaylarının en çok "değerli" kategorisine ilişkin metafor geliştirdikleri belirlenmiştir. En az metafor geliştirilen kategori ise "eğlendiren" kategorisidir. Öğretmen adaylarının çocuklara yönelik daha çok olumlu metafor geliştirmelerine rağmen "olumsuzluk imgesi" ve "karmaşık/anlaşılması zor" kategorilerinde olumsuz metaforlar geliştirdikleri de belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, okul öncesi öğretmen adayı, metafor

ŞEHİRLERİ SARAN ZEHİRLİ DUMAN : IĞDIR'DA NARGİLE MEKANLARININ YAYGINLAŞMASI

Öğrt. Nagahan ÇAKMAK
kumsal8586@hotmail.com

Yeşilay Iğdır Şube Başkanı Adem ÇAKMAK
sosyal_bilgiler_55@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı,tütün endüstrisi ürünlerinden biri olan nargilenin;Iğdır'dagiderek yaygınlaşmasının nedenlerinin araştırılması venargile işletmelerinin mekânsal dağılışının haritalandırılmasıdır. Çalışmanın hazırlanmasında; konuyla ilgili olarak monografik kaynaklar (tezler, makaleler, kitaplar vb.), elektronik belge kaynakları, Yeşilay'ın nargile kullanımıyla ilgili konularda yaptığı çeşitli yayınlar, kamu kurumlarının raporları gibi kaynaklardan faydalanılmıştır. Ayrıca, çalışma alanı olarak seçilen bölgedeki nargile işletmelerinin haritalandırılması için saha çalışması yapılmış ve elde edilen verilerin mekânsal dağılış alanları CBS programı kullanılarak haritalandırılmıştır.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'nin farklı şehirlerinde de nargile kullanımı ve işletmelerinin sayıları korkutucu bir şekilde artmaktadır. Bu şehirlerin başında da Iğdır gelmektedir. Iğdır'da nargile işletmelerinin ve kullanımının artmasında; kaçak yollarla şehre giren nargile yapımında kullanılan hammaddeye erişimin kolay ve ucuz olması, işletmelerin ruhsatsız ve denetimden yoksun olması, nargile kullanımının popüler kültürün bir değişkeni olması ve şehirsel rekreasyon alanlarının kısıtlı olması gelmektedir.

Her ne kadar Iğdır'da nargile kullanımının geçmişi eskiye gitse de, özellikle 2016'dan sonra nargile kullanımının artmasına paralel olarak nargile işletmeleri yaygınlaşmıştır.Nargile işletmeleri, kahvehanelerin yoğun bir şekilde bulunduğu Iğdır şehir merkezinde bulunmasına rağmen, son yıllarda şehrin batısında Vali Yolu Caddesi olarak bilinen şehirsel rekreasyon alanında da- ulusal marka kafelerin açılmasına bağlı olarak- işletme sayılarının yoğun bir şekilde artışı gözlemlenmiştir.Öte yandan, Iğdır'da tüm nargile işletmeleri ruhsatsız işletilmektedir.Kamu kurumları arasında yetki karmaşasının olması da nargile işletmelerinin hızlı bir şekilde artmasına zemin hazırlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Iğdır, Nargile kullanımı, mekânsal dağılış, Yeşilay

KƏMİYYƏT ANLAYIŞI VƏ ONUN İBTİDAİ SİNİFLƏRDƏ ÖYRƏDİLMƏSİ

Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Tağıyeva Samirə Cəmil-Cahid
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, sama-qasa@mail.ru

Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Cəbrayılzadə Sevinc Cəmil-Cahid
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, sevinge.jabrayilzadeh.1973@mail.ru

ABSTRACT

Riyaziyyatda kəmiyyət dedikdə əşyaların miqdari qiyməti olan xassələri başa düşülür. Kəmiyyətin miqdarı qiyməti onun ölçüsü adlanır. Ölçmə prosesi verilmiş kəmiyyətin bu cinsdən olan və ölçü vahidi kimi qəbul edilən digər ölçü ilə ilə müqayisəsidir. Kəmiyyətlərə uzunluğu, kütləni, vaxtı, tutumu (həcmi), sahəni aid etmək olar. Bütün bu kəmiyyətlər və onların ölçü vahidləri ibtidai siniflərdə öyrədilir. Kəmiyyətin ölçülməsi prosesinin nəticəsi müəyyən ədədi qiymətlə ifadə edilir. Bu ədədi qiymət seçilmiş ölçü vahidinin baxılan kəmiyyətdə neçə dəfə "yerləşdiyini" göstərir. İbtidai siniflərdə qiymətləri yalnız müsbət tam (natural ədəd) ilə ifadə edilən kəmiyyətlərə baxılır. Bu baxımdan, şagirdin kəmiyyətlər və onların ölçü vahidləri ilə tanışlığı prosesində kiçik yaşlı məktəblilərin natural ədəd və onun tətbiq sahələri haqqında da biliklər formalaşır. Kəmiyyətlərin ölçülməsi prosesində kiçik yaşlı şagirdlər nəinki ölçmə ilə məşğul olur, həmçinin natural ədədin ona məlum olmayan rolu ilə də tanış olurlar. Ədəd – kəmiyyətin ölçüsüdür. Ədəd anlayışının meydana gəlməsi isə kəmiyyətlərin ölçülməsi prosesindəki zərurətdən meydana gəlmişdir. Kəmiyyətlərin kiçik yaşlı məktəblilərə öyrədilməsi prosesində bir neçə mərhələni ayıra bilərik:

Birinci mərhələdə müqayisə oluna bilən obyektlərin xüsusiyyətləri və keyfiyyətləri fərqləndirilir. Ölçmə aparmadan uzunluğu müqayisə (gözəyarı ölçmə, üst-üstə qoyma və tutuşdurma) etmək olar. Məsələn, şagirdlərə iki qələm təqdim edilir və onlara bu qələmləri müqayisə etmək tapşırılır. Şagirdlər üst-üstə qoymaqla qələmlərin uzunluqlarını müqayisə edirlər. Kütləni təyin etmək üçün şagird əşyanı əlində tutub təxmini müəyyən edə bilər. Tutumu gözəyarı, sahəni isə həm gözəyarı, həm də üst-üstə qoymaqla təxmini müəyyən etmək olar. Şagirdlər günəşin hərəkətinə görə vaxtı təxmini müəyyən edə bilərlər.

İkinci mərhələdə kəmiyyətləri müqayisə etmək üçün şərti ölçü vahidindən istifadə edirlər. Şərti uzunluq vahidi şagird tərəfindən ətraf mühitdən seçilə bilər. Məsələn, tutumu ölçmək üçün stəkan, uzunluğu ölçmək üçün çəkmə bağı, sahəni ölçmək üçün dəftər və s. Ümumi qəbul edilmiş ölçü vahidləri icad olunana qədər insanlar addım, qulac, ayaq, əl (4 barmaq), qarış kimi təbii ölçü vahidlərindən istifadə edirdilər. Təbii ölçü vahidlərindən dyüm, fut, arşin, sajen, pud kimi ölçü vahidləri yarandı. Şagirdlərə ölçmə prosesində öz bədən üzvlərindən istifadəni öyrətmək faydalıdır.

Üçüncü mərhələdə standatr ölçü vahidləri və cihazları (xətkeş, tərəzi, palet) haqqında məlumat vermək olar. Bu kəmiyyətlərlə tanıpşlığın üçüncü mərhələsi olacaq. Məktəbdə kəmiyyətlərin standart ölçü vahidlərinin ölçülməsinin öyrədilməsini nömrələmənin öyrədilməsi mərhələləri ilə əlaqələndirirlər. Çünki kəmiyyətlərin ölçü vahidlərinin çoxu onluq say sistemi ilə əlaqəlidir: 1 m = 100 sm, 1 kq = 1000 q.

Dördüncü mərhələdə şagirdlər kəmiyyətləri öyrənərkən onların ədədi qiymətlərini müqayisə edir, kəmiyyətlərin ədədi qiymətləri üzərində əməllər (toplama, çıxma, vurma, bölmə) aparır, kəmiyyətin müəyyən ölçü vahidi ilə ifadə olunmuş qiymətini digər ölçü vahidi ilə (məsələn, metrdən santimetrə, tondan sentnerə) ifadə edir. Bu proses kəmiyyətlər üzərində işi formalaşdırmaqla ədədlər üzərində əməllərin aparılması vərdişlərini də inkişaf etdirir.

Açar sözlər: Kəmiyyət, Ölçü vahidləri, Dyüm, Fut, Arşin, Sajen, Pud, Addım, Qulac, Ayaq, Əl, Qarış

MELANIE KLEIN VE DEPRESİF KONUM

Arş. Gör. Rumeysa SEVEN
Iğdır Üniversitesi, rumeysaseven@gmail.com

ÖZET

Melanie Klein, Freud'dan sonra psikanaliz tarihinde etkili olmuş en önemli isimlerden biridir. Aynı zamanda Freud'un öğrencisi olan ve kendisini sadık bir Freud yorumcusu olarak gördüğünü belirten Klein, klasik kuramdan uzaklaşarak çocuk psikanalizinin başlangıcına imza atmış, psikanaliz tarihinde yenilikçi ve klinik dehasıyla öne çıkan bir kuramcıdır. Dört çocuklu bir ailenin en küçüğü olan Klein, kendi yaşadığı deneyimlerinden yola çıkarak ebeveyn–çocuk ilişkisinin önemine değinmiştir. Klein'in hayatı, geliştirmiş olduğu teoriler üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmuştur. İstenmeyen bir çocuk olduğunu öğrenmesiyle yaşadığı reddedilmişlik duygusundan dolayı tüm hayatı boyunca depresyon yaşamıştır. Kendisine en yakın gördüğü kardeşinin ölümü onu derinden etkilemiş ve *kayıp nesne* teorisi etrafındaki eserlerinin temelini oluşturmuştur. *Nesne ilişkileri* okulunun kurucusu olarak kabul edilen Klein, döneminde ve sonrasında birçok psikanalisti etkilemiştir. Klein, Freud'un takipçisi olmakla birlikte onun teorilerine getirdiği değişik yorumlamalarda oldukça farklı kuramsal sonuçlar elde etmiştir. Bu çalışmada öncelikle ana hatlarıyla Melanie Klein ve onun kurmuş olduğu *nesne ilişkileri* okulu hakkında bilgi vereceğiz. Daha sonra *nesne ilişkisi* kuramının temelini oluşturan anne-bebek ilişkisi ve bu ilişkinin neticeleri üzerinde duracağız.

Anahtar Kelimeler: Klein, Nesne, Anne, Çocuk, Psikoloji

BİREYLER ARASINDA YAŞANAN ÇATIŞMALAR VE UYGULANAN ÇÖZÜM STRATEJİLERİ

Öğr. Gör. Dr. Turhan MOÇ
Iğdır Üniversitesi, turhan.moc@igdir.edu.tr

Öğr. Gör. Suzan MOÇ
Iğdır Üniversitesi, suzan.moc@igdir.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, bireylerarası yaşanan çatışmaların nedenlerini açıklayarak bu çatışmaların giderilmesinde kullanılan, çatışma çözüm stratejilerinin neler olduğunu ortaya çıkarmaktır. Eğitim alanında hizmet veren ortaöğretim kurumları ile lisans düzeyinde eğitim veren yükseköğrenim kurumlarının hedef aldığı istihdam sahaları arasında kalan boşluğu doldurmak, Meslek Yüksekokulların temel görevleri arasındadır. Meslek Yüksekokulların kuruluş amacı, hızla değişen günümüz dünyasının ihtiyaçlarına ve kamu ile özel sektörün beklentilerine cevap verebilecek donanımda ve nitelikte ara eleman yetiştirmek ve topluma faydalı bireyler haline getirmektir. Meslek yüksekokullarında farklı il ve bölgelerden gelen, farklı inanç kültür ve aile yapılarına sahip olan, ekonomik ve sosyal durumları birbirinden farklı öğrenciler bulunmaktadır. İhtiyaçları ve beklentileri farklı olan bu öğrenciler birbirleriyle okul içinde yönetim ve akademisyenler ile sürekli olarak etkileşim ve iletişim içindedirler. Bu etkileşim ve iletişimden beklentileri, ihtiyaçları karşılamadıkları taktirde gerek kendi içlerinde gerekse diğer bireylerle çatışma haline bulunabilirler. Burada çatışma kavramı ile ifade edilmek istenen; öğrenciler arasında yaşanan çatışmayı, çatışma çözüm stratejileri ile akademisyenler ve öğrenciler arasında yaşanan çatışmalarda kullandıkları çatışma çözüm stratejileri kastedilmektedir. Anketle veri toplama çalışmasına dayalı olarak yapılan araştırmanın evren kümesi Iğdır Üniversitesi Iğdır Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören ve yaşları 20 ile 50 arasında değişen 280 meslek yüksekokul öğrencisi ile yaşları 25 yaş üzerinde olan 25 akademisyenden oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 20.0. Araştırmanın sonucunda öğrenciler genellikle akademisyenlerin, öğrenciler arasında ayrım yapmasından, okul yönetiminin öğrencilerle ilgili bilgi ve duyuruları geç veya eksik vermesinden, arkadaşlarının haksız yere kendilerini suçlamalarından çatışmalar yaşadıkları tespit edilmiştir. Akademisyenler ise öğrencilerin sorunlarına diğer akademisyenlerle birlikte hareket ederek bütünleştirme stratejisini uygulayarak sorunlara çözüm aradıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çatışma, Kişiler arası çatışma, Çatışma yönetimi, Çatışma çözme

ÇOCUKLARIN OYUNCAK GÜRÜLTÜSÜNE MARUZ KALMASI: BİR DEĞERLENDİRME

Ömer GÜNDOĞDU
Atatürk Üniversitesi, omergun@atauni.edu.tr

Muhammet Raci AYDIN
Iğdır Üniversitesi, mraciaydin@gmail.com

ÖZET

Çocuklar, işitmelerine zarar verebilecek olsa bile gürültülü oyuncaklarla oynamayı severler. Çocukların yüksek seslerden dolayı doğrudan acı çekmemesi, onları yüksek seslere karşı savunmasız bırakmaktadır. Özellikle küçük yaşlarda, oyun oynarken, günlük kısa aralıklarla da olsa, yüksek seslere maruz kalma neticesinde kalıcı işitme kayıpları gibi ciddi sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunlar bireyin daha sonraki bütün hayatını, özellikle eğitim-öğrenimini olumsuz bir şekilde etkilemektedir. 6-17 yaş arası çocukların % 15'inde işitme kayıplarının olduğu dikkate alındığında, işitme kayıplarına karşı ciddi önlemler alınması gerekmektedir. Özellikle ebeveynlerin, çocuklarını doğrudan güneşe bakmaktan ya da kask kullanmadan bisiklet sürmekten engelledikleri gibi yüksek seslere maruz kalmalarını da önlemelidirler.

Kanada Tehlikeli Ürünler Yasası'na göre, bir oyuncağın, onu kullanan çocuğun kulağına olan mesafeden (bir kol mesafesinden) ölçüldüğünde 100 dBA'dan fazla gürültü yaymaması gerekir. Ancak, çocuklar oyun oynarken büyük olasılıkla oyuncaklarını yüzlerine / kulaklarına daha yakın tutacaktır. Bu nedenle, özellikle daha hassas olan bebeklerin etkilenebileceği oyuncaklar, bu değerlerden daha düşük gürültü seviyelerine sahip olmalıdır.

Bu çalışma kapsamında, ülkemizde satılan bazı oyuncakların yaydığı sesler, uluslararası standartlar esas alınarak ölçülmüştür. Gürültü seviyesi ölçülen bu oyuncaklardan bazılarının tehlikeli olarak belirlenen, yasal sınırlardan daha yüksek gürültü seviyelerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, ölçümlerimize ve literatür ışığında bilinen gerçeklere dayanarak, ebeveynlere ve oyuncak kontrol uzmanlarına birkaç öneri verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Oyuncak Gürültüsü, İşitme Kaybı, Gürültüye Bağlı İşitme Kaybı (NIHL), Gürültüye Maruz Kalma, Oyuncak Gürültüsü Düzenlemesi

KENGER (*Gundelia Tournefortii*) YAPRAĞI İLE GÜMÜŞ NANOPARTİKÜL (AgNP) SENTEZİ, KARAKTERİZASYONU VE ANTİMİKROBİYAL UYGULAMALARI

Mehmet Fırat BARAN
Mardin Artuklu Üniversitesi, mfiratbaran@gmail.com

ÖZET

Nanopartikül sentezinde, çevre dostu ve ekonomik olması sebebiyle, biyolojik yöntemle sentezin her geçen gün önemi artırmaktadır. Bu çalışma atık durumundaki kenger (*Gundelia tournefortii)* bitkisel kaynakla gümüş nanopartiküller (AgNP'ler) sentezlenmiştir. Elde edilen AgNPs'lerin karekterizasyonu ultraviyole ve görünür ışık absorpsiyon spektrofotometresi (UV-vis), termogravimetrik ve difarensiyel termal analiz (TGA-DTA), taramalı elektron mikroskobu (SEM), X-ışını kırınımı (XRD) ve enerji dağılımlı X-ışını (EDAX) analizleri ile ortaya konulmuştur. 18.17 nm boyutlarında küresel görünümlü AgNP'ler gözlemlenmiştir. Sentezlenen bu nanopartiküller gram pozitif *Staphylococcus aureus,* gram negatif *Escherichia coli* bakterileri ve *Candida albicans* mayası üstünde güçlü etki göstermiştir. *S. aureus, E. coli,* ve *C. albicans* için minimum inhibisyon konsantrasyonları sırası ile 0.183, 0.0115 ve 0.367 mg/mL olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Kenger yaprağı,* AgNP'ler, Antimikrobiyal etki

BATIN IŞINLAMASI YAPILAN RATLARDA ÇİNKO VE MELATONİNİN TEK TEK VE KOMBİNE KULLANIMININ AKUT İNTESTİNAL HASAR ÜZERİNE ETKİSİ

Burak ERDEMCİ
Mustafa Vecdi ERTEKİN
Sare ŞİPAL
Ahmet HACIMÜFTÜOĞLU
Fatih SARUHAN
Atatürk Üniversitesi, berdemci2004@yahoo.com

ÖZET

Kanser tedavisinde yaklaşık olguların yarısında radyoterapi tedavi protokolünde yer alır. Tedavide amaç tümör kontrolü ile birlikte yan etkilerin minimum seviyede tutulmasıdır. Özellikle batın bölgesinin ışınlandığı olgularda radyoterapiye bağlı gelişen akut toksisitenin ilk hedefi hızlı turnovera sahip barsak mukozasıdır.

Normal dokuların radyasyona karşı daha dirençli olmasını sağlamak için çok çeşitli radyoprotektör ajanlar denenmiştir. Özellikle çinkonun baş-boyun ışınlamasında mukozite karşı koruyucu olabileceği ifade edilmiştir. Serbest radikallerin hasarına karşı anti oksidan etki ile apopitozu önleyici etkiye sahip olan çinko, hücre proliferasyonunu artırdığı gibi deride yara iyileşmesini artırıcı etkilere sahiptir. Çinkonun antioksidan etkileri; reaktif oksijen bileşiklerinin oluşumunun önlenmesi ve oksidasyona karşı sülfidril guruplarının korunmasıdır.

Antioksidan etkileri bilinen diğer bir ajan melatonindir. Antioksidan olarak; serbest radikallerin temizlenmesi, prooksidatif enzimlerin baskılanıp antioksidan enzimlerin provoke edilmesi, hücre zarlarının stabilizasyonu gibi etkilere sahiptir.

Çinko ve melatonin antioksidan ve radyoprotektif etkileri çeşitli çalışmalarda incelenmiştir. Bizim çalışmamızda batın ışınlaması yapılan ratlarda, radyoterapi ile eşzamanlı olarak verilen çinko ve melatoninin ayrı ayrı veya kombine kullanımının ince barsak mukozasında koruyucu etkisi olup olmadığının histopatolojik ve immunohistokimyasal yöntemlerle saptanması amaçlanmıştır.

Çalışmamızda 35 dişi ve 35 erkek olmak üzere toplam 70 adet 4 aylık Sprague Downey cinsi rat kullanıldı. Dişi ratlarda ortalama ağırlık 200 gr. erkeklerde 250 gr.'dı. Ratlar radyoterapiden 10 gün önce 14 saat ışıklı, 10 saat karanlık olan, 23C sıcaklığındaki odada, standart besin ve su verilerek beslendi.

Her gurupta 14 ratın bulunduğu 5 gurup oluşturuldu. Guruplar kontrol(K), sadece radyoterapi(RT), çinko+RT, melatonin+RT, çinko+melatonin+RT olmak üzere düzenlendi. Çinko, RT'den 5 gün önce başlanarak günlük 10 mg/kg dozunda orogastrik sonda ile; melatonin 10 mg/kg dozunda RT'den 30 dakika önce intraperitoneal olarak verildi. Tüm batına 10 Gy/fraksiyon radyoterapi uygulandı. RT sonrası 24. saatte guruplardaki ratların yarısı histopatolojik inceleme için sakrifiye edildi.RT'den bir hafta sonra (168. saatte) da kalan ratlar apopitoz incelemesi için sakrifiye edilerek ince barsak dokularından örnekler alındı.

Histopatolojik incelemelerde mukoza kalınlığı ,villus boyu, villus/kript oranı ; çinko+RT, melatonin+RT ve çinko+melatonin+RT kollarında sadece RT alan guruba göre daha fazlaydı. Aradaki fark istatistiksel olarak da anlamlı bulundu($p<0.05$). Çinko+melatonin+RT kolundaki mukozal parametreler, sadece çinko veya melatoninle kombine RT guruplarına göre daha iyi olmasına rağmen aradaki fark istatistiksel olarak

önemli değildi.Çinko+RT ile melatonin+RT kolları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunamadı.

168. saatte sakrifiye edilen ratlarda apopitoz değerlendirmesinde; çinko+RT ve melatonin+RT kollarında apopitoz yüzdesi sadece RT koluna göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha azdı($p<0.05$). Çinko+melatonin+RT kolunda ise apopitoz hem sadece RT gurubundan hem de çinko+RT ve melatonin+RT guruplarından anlamlı şekilde daha düşük orandaydı.

Ratlarda RT ile kombine olarak çinko,melatonin veya çinko+melatonin kullanımının ince barsak mukozasını radyasyondan koruyucu etkisi ilk 24 saatte histopatolojik ve 168. saatte immunohistokimyasal yöntemlerle gösterilebilmiştir. Çinko+melatonin kombinasyonunun koruyuculuğunun ilk 24 saatte histopatolojik olarak; çinko+RT ve melatonin+RT kollarından fark göstermemesi,çinko ve melatoninin farklı doz ve zaman aralığında uygulamalarla yapılacak çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Radyoterapi, akut intestinal toksisite, apopitoz, çinko, melatonin

ERKEN EVRE GLOTTİK KANSERLERDE TUTULU KORDUN SİMULTANE ENTEGRE BOOST TEKNİĞİ İLE RADYOTERAPİSİNDE KAROTİD ARTER DOZLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Burak ERDEMCİ
Orhan Sezen
Caner Arslan
Atatürk Üniversitesi, berdemci2004@yahoo.com

ÖZET

Erken evre glottik larinks kanserlerinde radyoterapi ve cerrahi tercih edilebilecek iki tedavi alternatifidir. Bu hastalarda organ koruyucu yaklaşım önemlidir. Bu nedenle cerrahide endolaringeal cerrahi tercih edilir. Cerrahi tedavide, tutulan kord primer hedefi oluşturur. Tedavi modalitesi olarak radyoterapi tercih edildiğinde ise; geleneksel olarak ilk radyoterapi teknik imkanlarının sonucu olarak hedefin ıskalanması riski ve mikro hastalık mevcudiyeti düşünülerek; her iki vokal kordu içeren tüm larinks tedavi alanına dahil edilir. Ancak günümüzde radyoterapi cihazlarındaki gelişim ve görüntüleme aygıtlarının tedavi cihazlarına entegrasyonu, normal dokuları daha iyi koruyarak küçük hacimlere yüksek radyasyon dozlarını verme imkanını sunmuştur. Erken evre glottik kanserlerde kritik organlardan birisi spinal kord, bir diğeri de karotid arterlerdir. Karotid arterin ışınlanması ile serebrovasküler olaylar arasında ilişki olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Bazı çalışmalarda iki fazlı tedavi ile mikroskobik hastalık ve gross tümör bölgesine farklı dozlarda radyoterapi uygulanmıştır. Biz ise çalışmamızda, karotid arterin radyasyon dozunu azaltmak amacıyla yapılacak simultane entegre boost (SİB) yönteminin spinal kord ve karotid arter dozlarını nasıl etkileyebileceğini araştırdık ve standart tedavi yöntemiyle SİB yöntemini karşılaştırdık.

Erken evre glottik kanseri tanılı hastaların planlama tomografileri üzerinde karotid korunmalı ve korumasız 2 Gy/fraksiyondan toplam 70 Gy tedavi dozu uygulanacak şekilde hacimsel yoğunluk ayarlı ark tedavisi (VMAT) tekniğiyle radyoterapi planlandı . Üçüncü plan tekniğinde ise aynı hastalarda tüm larinkse 150 cGy/fraksiyonda toplam 5250 cGy verirken eşzamanlı olarak entegre boost tekniği ile tümörün bulunduğu sağ vokal korda 200 cGy/ fraksiyonda toplam 70 Gy radyoterapi planlandı. Planlar; tanımlanan dozun % 100'ünü, PTV'nin % 95'i alacak şekilde yapıldı. Doz-Hacim Histogramları(DVH) her hasta için karşılaştırmalı olarak değerlendirildi. Spinal kordun maksimum dozları, sağ-sol karotid ve toplam karotid arter V20, V35 ve V50 dozları karşılaştırıldı.

Volumetrik modulated ark tedavi ile aynı hedef volüm kapsanması sağlandığında; karotid arter dozları simultane entegre boost ile daha düşüktü($p < 0.05$). Karotid korumasız tüm larinks 70 Gy ışınlamasında V20, V35, and V50 median karotid arter dozları sırasıyla; % 100, % 97,2, and % 82 idi. Karotid arter korumalı tüm larinkse 70 Gy verilen planda median dozlar sırasıyla; % 71,3, % 33,2 ve % 1,7 idi. SİB planında ise median dozlar sırasıyla; % 43,5, %5,2 ve % 0'dı ($p < 0.01$). Medulla spinalis maksimum dozların median değerleri 3 grupta sırasıyla 43,4, 33 28 idi.

Simultane entegre boost yöntemiyle VMAT tekniği ile glottik kanser gibi organ korumanın yanı sıra normal dokuların radyasyondan korunmasının da oldukça önem taşıdığı hasta gurubunda, onkolojik nükslerin kord lokalizasyonunun literatür verileri yetersiz olsa da; cerrahi yaklaşım gibi daha lokalize tedaviler sözkonusu olabilir. Uzun sağkalım beklediğimiz bu hasta grubunda dozimetrik olarak karotid arterde çalışmamızdaki planlama tekniğiyle çok düşük dozlar sağlanabilmektedir.

Anahtar Kelime: Erken Evre, Glottik Kanser, Kordun Simultane

YUMURTALIK KANSERİ İLE İSKEMİ MODİFİYE ALBÜMİN ARASINDAKİ KOORELASYON

CORRELATION BETWEEN OVARIAN CANCER WITH ISCHEMIA MODIFIED ALBUMIN

Dr. Kazım UÇKAN
SBÜ Van Eğitim Araştırma Hastanesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BİLİCİ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mustafabilici@yyu.edu.tr

Prof. Dr. Halit DEMİR
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, halitdemir@yyu.edu.tr

Öğr. Gör. Canan DEMİR
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

Yumurtalık kanseri kadınlarda çok sık görülen bir kanserdir ve tedavi şansı oldukça düşüktür. Kadınlarda her 100 'ün 1-2'sinde yumurtalık kanseri oluşabilmektedir. Yumurtalık kanseri, teşhis konulduğunda hastalık çok gelişmiş durumda gözükmektedir. Ayrıca tedavi şansı çok zordur. İskemi modifiye albümin, iskemi sonucu oluşan reaktif oksijen türlerinin oluşturduğu albuminde değişiklik sunucu oluşmaktadır. İskemi modifiye albümin, iskeminin yol açtığı hücresel boyuttaki değişimlerin albüminin N-terminal bölgesinin kobalt, bakır ve nikel elementlerin bağlanma kapasitesini düşmesi sonucu meydana gelebilmektedir. gastrik, prostat, yumuşak doku kanserleri ve nöroblastomlarda artmıştır. Mide kanserli hastalarda, nöroblastoma ve sarkomalı çocuklarda, mesane kanserli hastalarda iskemi modifiye albümin (ima) düzeyi arttığı rapor edilmiştir. Yine, yapılan çalışmalarda, iskemi modifiye albümin (ima) düzeyi kardiyak dışı iskemili hastalıklar, pulmoner emboli, kardiyopulmoner resüsitasyon, son safha böbrek hastalıkları, serebrovasküler iskemi, akut mezenterik iskemi, sistemik skleroz, artroskopik diz cerrahisi, egzersiz sonrası iskelet kası iskemisi, diabetes mellitus (DM), karaciğer hastalıkları, bazı kanserler, infeksiyon ve periferik damar hastalıklarında arttığı bildirilmiştir. Bu çalışmada, iskemi modifiye albüminin ile yumurtalık kanserleri arasındaki ilişki araştırılmıştır.

Sonuç olarak, iskemi modifiye albumin yumurtalık kanserlerin patogenezinde önemli rol oynayabilir.

Anahtar kelimler: Yumurtalık Kanseri, İskemi Modifiye Albumin, Hastalık

ABSTRACT

Ovarian cancer is a very common cancer in women and the chances of treatment are very low. Ovarian cancer can occur in 1 to 2 out of every 100 women in women. Also the chances of treatment are very difficult. Ischemia modified albumin is formed by reactive

oxygen species resulting from ischemia. Ischemia-modified albumin may occur as a result of the decrease in the binding capacity of cobalt, copper and nickel elements of the N-terminal region of albumin due to changes in cellular size caused by ischemia. gastric, prostate, soft tissue cancers and neuroblastomas. In patients with gastric cancer, neuroblastoma and sarcoma, it has been reported that the level of ischemia-modified albumin (ima) is increased in patients with bladder cancer. In addition, in studies conducted, ischemia-modified albumin (ima) levels have been reported to increase in diseases such as non-cardiac ischemic diseases, pulmonary embolism, cardiopulmonary resuscitation, end stage renal diseases, cerebrovascular ischemia, acute mesenteric ischemia, systemic sclerosis, arthroscopic knee surgery, skeletal muscle ischemia after exercise, diabetes mellitus (DM), liver diseases, some cancers, infections and peripheral vascular diseases In this study, the relationship between ischemia-modified albumin and ovarian cancers has been investigated.

In conclusion, ischemia-modified albumin may play an important role in the pathogenesis of ovarian cancers.

Keywords: Ovarian cancer, ischemia modified albumin, disease

DİREKT PARAZİT İNCELEMESİ SONUCUNDA AMİP VE GİARDİA GİBİ PARAZİT ENFEKSİYONLARININ ARDINDAN BİR YIL SONRA GÖRÜLEN *TAENİA SAGİNATA* ŞERİTLERİNİN İNCELENMESİ

Feray DURSUN
Iğdır Devlet Hastahanesi, ferayfs@hotmail.com

Osman SAĞLAM
Iğdır Devlet Hastahanesi

Ayşe KARACALI TUNÇ
Iğdır Üniversitesi, ayse_karacali@hotmail.com

ÖZET

Taeniasis olgun tenyaların neden olduğu bir bağırsak enfeksiyonudur. İnsanlarda taeniasise, *Taenia solium, Taenia saginata* and *Taenia asiatica* türleri neden olmaktadır. *Taenia saginata* (*T. saginata*) insanda en sık görülen tenyalardan biridir. *T.saginata* ve paraziter enfeksiyonlara bağlı gelişen kansızlık ve aşırı zayıflama olgusunu değerlendiriyoruz. yaşındaki erkek hasta; dispeptik şikayetler, konstipasyon ve bulantı şikayetleri ile Iğdır Devlet Hastanesi dahiliye polikliniğine başvurmuştur. Hikayesinde son iki yılda 30 kilo kaybı olduğu, bir yıl önce gaitada amip ve giardia tanısı konulduğu ve tedavi almış olduğu da öğrenilen hastanın peptik ülser, İrritabl bağırsak sendromu ve parazitik enfeksiyon ön tanıları ile incelemeler yapıldı. Direkt parazit incelemesi sonucu gaitada *T.saginata* şeritleri ve yumurtaları görüldü. Hastanemizde sık görülmeyen bir olgudur. Özellikle bölgemizde hayvancılığın yaygın olması sebebiyle daha fazla olgu beklenmektedir. Fakat enfeksiyonun hem asemptomatik ilerlemesi hem de olguların bildirimlerinde eksiklikten dolayı sık karşılaşılmayan bir durumdur. Bilhassa ilimizde bulantısı, kusma ve karın ağrısı şikayetleriyle sıklıkla başvuran hastaların ayırıcı tanısında parazitik enfeksiyonlar düşünülmelidir.

Anahtar kelimeler; *Taenia saginata* , Amip, Giardia

KADINLARDA SERVIKS VE MEME KANSERI RISK FAKTÖRLERININ DAĞILIMI VE TARAMA YÖNTEMLERINE ILIŞKIN BILGI VE TUTUMLARI

Dr. Öğr. Üyesi Şenay KARADAĞ ARLI
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Berivan BAKAN
Öğr. Gör. Gülpınar ASLAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, pinar_goksuguzel@hotmail.com

ÖZET

Meme ve serviks kanseri tüm dünyada kadınlardaki kanser nedeniyle ölüm sebepleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle çalışma kadınlarda serviks ve meme kanseri risk faktörlerinin dağılımını ve kanser tarama yöntemlerine ilişkin bilgi ve tutumlarını incelemek amacıyla yapıldı. Araştırma kesitsel tipte bir araştırmadır. Bu araştırma Türkiye'nin doğusunda yer alan bir ilde Ekim-Aralık 2016 tarihleri arasında 1886 kadının katılımıyla yapıldı. Araştırmanın verileri, anket formu ile toplandı. Araştırmaya katılan 40 yaş ve üzeri kadınların meme kanseri tarama yöntemlerine ilişkin bilgi ve tutumları incelendiğinde, eğitim durumuna göre, kendi kendine meme muayenesini bilenlerin ve yapanların oranı okur-yazar olmayan kadınlarda istatistiksel açıdan anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0.01$). 40 yaş ve üzeri kadınların serviks kanseri tarama yöntemlerine ilişkin bilgi ve tutumları incelendiğinde, pap smear testini bilenlerin oranı okur-yazar olmayan, sosyal güvencesi olmayan ve geliri giderinden az olan kadınlarda istatistiksel açıdan anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0.01$). Ayrıca kadınların tarama yöntemlerine ilişkin bilgi ve tutumları yaş gruplarına göre incelendiğinde, kendi kendine meme muayenesi yapanların oranı 40 ve üzeri yaşta olanlarda, klinik meme muayenesi ve pap smear testi yaptıranların oranı ise 39 ve daha küçük yaşta olan kadınlarda istatistiksel açıdan anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0.01$). Bu araştırmada, meme ve serviks kanseri açısından kadınların eğitim düzeylerinin düşük olması, doğurganlık sayısının fazla olması, emzirme süresinin az olması, çoğunun şişman olması ve sosyo-ekonomik düzeylerinin düşük olması en belirgin risk faktörleridir. Bu nedenle bu risk faktörlerini minimize edecek halk sağlığı politikaları üretilmelidir.

Keywords: Risk Faktörleri, Meme Kanseri, Servikal Kanser, Tarama Testleri

IĞDIR'IN 2017-2018 YILLARI ARASINDAKİ İNSAN BRUCELLOSİS İNSİDANSI

Ayşe KARACALI TUNÇ
Iğdır Üniversitesi, ayse_karacali@hotmail.com,

Feray DURSUN
Iğdır Devlet Hastahanesi, ferayfs@hotmail.com

ÖZET

Brucelloz, Brucella türlerinin neden olduğu ve dünya çapında kendini gösteren büyük ekonomik kayıplara neden olan en önemli zoonotik hastalıklardan biridir. Bruselloz, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Uluslararası Salgın Hastalıklar Ofisi (OIE) tarafından dünyanın en yaygın zoonozlarından biri olarak kabul edilen önemli bir hayvan ve halk sağlığı problemidir. Brusellozun önemli olmasının nedeni sadece klinik değil aynı zamanda yüksek oranda bulaşıcı olmasıdır. Çalışmadaki amacımız, bölgemizde son yıllarda görülen brusella insidansının belirlenmesi, bu oranın yaş, cinsiyet ve çalışılan yöntemler doğrultusunda istatistik analizi yapılmasıdır. Ocak 2017- Haziran 2018 ayları arasında Iğdır Devlet Hastanesine çeşitli klinik ve polikliniklere başvuran 7146 hastanın kan serumları Standart Tüp Aglütinasyon(STA), Rose Bengal(RB) ve Coombs Antiserum Testleri ile brucelloz insidansı incelendi. Sonuçlar SPSS 22 programı kullanılarak yüzde ve frekans dağılımları, çapraz tablo(Crosstab) yapılarak tespit edildi. 630 hasta serumunun 34 tanesi STA, 56 RB ve 540 tanesi Coombs antiserum testinde pozitif bulundu.

Anahtar Kelimeler: Bruselloz, Prevelans, STA, Coombs Antiserum Test

ZEA MAYS (MISIR) YAPRAĞINDAN GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERİN SENTEZİ, KARAKTERİZASYONU VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTENİN İNCELENMESİ

MEHMET FIRAT BARAN
Mardin Artuklu Üniversitesi, mfiratbaran@gmail.com

S. UZAN
Dicle Üniversitesi

A. KOC
Dicle Üniversitesi

M. DÜZGÜN
Dicle Üniversitesi

M. NURİ ATALAR
Iğdır Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada gümüş nanopartiküller, basit ve çevre dostu bir yolla indirgeyici olarak *Zea mays* yaprakları kullanılarak sentezlendi. Mevcut çalışma Gümüş nanopartiküllerin (AgNP) temiz ve yeşil sentezini içermektedir. Ag^{+}-Ag^{o} indirgemek için Zea mays yeşil yaprakları kullanıldı. Sentezlenen AgNP'lerin karekterizasyonu için, X-ışını difraksiyon spektroskopisi (XRD), UV-vis Spektroskopisi, transmisyon elektron mikroskobu (TEM), elektron dağılımlı X-ışını (EDX), Fourier dönüşümlü infrared spektroskopisi (FT-IR) ve termogravimetrik ve difarensiyel termal analiz (TGA-DTA) gibi farklı analitik teknikler kullanıldı. AgNP'ler, UV-vis spektroskopisi ile 461 nm'de maksimum dalga boyuna sahip olduğu görüldü. XRD sonuçları AgNP'lerin ortalama 12.63 nm'de ve küresel görünümlü kristalin yapıda olduğunu göstermiştir. Ayrıca SEM ve EDX analizi sonucunda AgNP'lerin elementel kompozisyonunda olduğu tespit edildi. Gümüş nanopartiküllerin antimikrobiyal potansiyeli gram negatif *Escherichia coli,* gram pozitif *Staphylococcus aureus,* ve *Candida albicans* mayası ve bakterilerine karşı çeşitli antibiyotiklerle değerlendirilmiştir. AgNP'lerin antibiyotiklerle antifungal aktivitesi, test edilen mantar suşlarına, Gram pozitif ve Gram negatif bakterilere karşı tek başına antibiyotiklerden daha iyi olduğu görüldü. Minimum inhibisyon konsantrasyonları sırası ile *E. coli, S. aureus* ve *C. albicans* için 0.084, 0.337 ve 0.021 mg/mL olduğu rapor edildi. Çalışmamızda sentezlediğimiz AgNP'lerin biyomedikal ürünlerin üretiminde ve ilaç sanayinde kullanılabilirler.

Anahtar Kelimeler: XRD, Antimikrobiyal aktivite, gümüş nanopartikülleri, *zea mays*

NADİR GÖRÜLEN; GEBELİĞİ BULUNAN TAKAYASU ARTERİT SENDROMLU OLGUYA YAKLAŞIM

Dr. Kazım UÇKAN
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Van Eğitim Araştırma Hastanesi,
druckan65@hotmail.com

ÖZET

Hastalık genellikle halsizlik, isteksizlik, yorgunluk ,kilo kaybı, hafif ateş ,omuz ağrısı ve sırt ağrısı gibi bulgularla semptom verebilir. Hastalığın ilerleyen dönemlerinde aort ve ana dallarının duvarında iltihaplanmalarının artması sonucu damarlarda daralma ilerler. Bunun sonucunda kol veya bacakta nabız zayıf alınır ya da hiç alınamayabilir. Toplumda nabızsızlık hastalığı olarak bilinir. Yıllık insidansı 2.6 /milyon yeni olgudur. Extremiteler arasında 10 mm Hg'dan fazla kan basıncı farkı olması ve düşük brakiyal arter basıncı ölçülmesiyle karakterizedir.Tanıda laboratuar tetkikleri(crp ve sedimentasyon), radyolojik olarak ta MRG ve BT Anjiografi ilk değerlendirmede kritik öneme sahiptir.Takayasu arteriti (TA), arterlerin etiyopatogenezi tam olarak bilinmeyen kronik, inflamatuar bir hastalığıdır. Özellikle arkus aortayı ve brakiosefalik, karotis, subklavian, vertebral, renal arterler gibi büyük dallarını tutmaktadır. TA daha çok genç kadınlarda görülür ve 20-30 yaşlarında başlar. Doğurganlık çağındaki kadın ları etkilediği için gebelik bu hastalarda önemlidir. Genelde gebelik hastalığın doğal seyrini olumsuz yönde etkilemez. Fakat TA'lı gebelerde artan intravasküler volüme bağlı olarak dolaşımda yetersizlik, ciddi aort yetmezliği,hipertansiyonda şiddetlenme, intrakranial kanama ve konjestif kalp yetersizliği gözlenebilir.Hipertansiyon intrauterin gelişme geriliğine, fetal kanama ve maternal kalp yetmezliğine neden olabilen ciddi bir komplikasyondur.

Anahtar Kelimeler: Takayasu Arteriti, Gebelik

İNSANLARIN GIDAYA ERİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER, ÖNERİLER VE GIDA ENDÜSTRİSİNDEKİ TEKNOLOJİK UYGULAMALAR

Dr. Öğr. Üyesi Filiz YANGILAR
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, fyangilar@erzincan.edu.tr

ÖZET

Sağlıklı beslenme, yeterli ve dengeli beslenme olup hücrelerimizin düzenli çalışması için besin öğelerinden ihtiyacımız ölçüsünde alınmasıdır. İklim değişiklikleri ve mevsim koşullarına bağlı olarak azalan tarımsal üretim, yüksek ve istikrarsız fiyatlar, dengeli beslenmeyi etkilemektedir. Ayrıca sanayide yaşanan büyüme, çalışan sayısının artışı ve toplu yemek üretilen ve tüketilen alanların çoğalması ve buna bağlı olarak kontrol noktasında ki yetersizlikler de beslenme problemlerinin ortaya çıkmasında etkili diğer faktörleri oluşturmaktadır. Hızla artan dünya nüfusu da insanlığın gıda ihtiyacına yanıt vermekte gittikçe zorlaşmaktadır. Bunun sonucu olarak ta açlık bireysel boyutta çeşitli sağlık sorunlarına neden olurken, toplumsal boyutta ülkesel huzursuzluklara ve savaşlara neden olabilmektedir. Günümüz gelişen teknoloji ve yaşam şartları gıda üretiminin daha güvenilir olarak yapılmasını sağlamak ve yenilikler ışığında ürün miktarı ve kalitesinin artırılması amacıyla sürekli çalışmalar yapılmaktadır. Ülkemizi değerlendirdiğimizde yeni ekipman ve bilgi teknolojileri yeterince kullanılamamaktadır. Ülkemiz güvenli gıda erişimi ve sürdürülebilirliği sağlamak istiyorsa, innovasyon yapmaya ve bunu da uygulamaya ihtiyacı vardır. Bu derlemede insanların güvenli gıdaya erişimini engelleyen nedenlerin tespiti, alınması gereken önlemler ve bunun için özellikle gıda endüstrisinde meydana gelen gelişmelerin uygulanabilirliğinin önemi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dengeli beslenme, Gıdaya erişim hakkı, Sürdürülebilirlik, Gıda endüstrisi

HEAVY METAL/METALLOID CONTENT OF SOME DYTISCIDAE (COLEOPTERA) SPECIES FROM AFYON PROVINCE, TURKEY

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep AYDOĞAN
Atatürk University, zeybionep@hotmail.com

Prof. Dr. Mustafa Cemal DARILMAZ
Aksaray University

Prof. Dr. Ali GÜROL
Atatürk University

Prof. Dr. Ümit İNCEKARA
Atatürk University

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Afyondaki iki gölden toplanan bazı Dytiscidae (Coleoptera) türlerinin ağır element konsantrasyonlarını değerlendirmektir. Bu amaçla, böcekler Mayıs 2008'de Eber ve Karakuyu göllerinden toplandı. Tüm vücut ağır element konsantrasyonu Enerji Ayrışımlı X Işını Floresan spektrometresi (EDXRF) ile ölçüldü. 16 ağır metal ve yarı metal ölçüldü. Sonuçlar böceklerin çevreleri tarafından kontamine olduğunu gösterdi. Böcekler arasındaki element konsantrasyonu küçük farklılıklar gösterdi. Besin zincirinin bir parçası olarak sonuçlar böcekler için risk oluşturmamakta, ancak önlem alınmazsa besin zinciri boyunca oluşan biyo-birikim yıllar geçtikçe artacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dytiscidae, ağır metal/yarı metal, kontaminasyon, EDXRF, Afyon

ABSTRACT

The present study aimed to assess heavy element concentration of some Dytiscidae (Coleoptera) species, collected from two lakes of Afyon. For this purpose, five dytiscid species were collected from Eber and Karakuyu Lake in May 2008. The whole body concentrations of heavy elements were determined by Energy Dispersive X-Ray Fluorescence (EDXRF) spectrometer. Sixteen heavy metals and metalloids (Ca, Ti, V, Cr, Mn, Fe, Co, Ni, Cu, Zn, As, Se, Br, Rb, Sr, Pb) were measured. The results showed that the insects were contaminated by their environment. The element concentrations among species showed little differences. As a part of food web these results do not pose a risk for the insects, but if prevention is not taken, bioaccumulation through the food web will increase during the years.

Keywords: Dytiscidae, heavy metal/metalloid, contamination, EDXRF, Afyon

FARKLI TOHUM MİKTARLARI VE BİÇİM ZAMANLARININ İNGİLİZ ÇİMİNİN (*Lolium perenne* L. Var. OVATİON) ÇİM PERFORMANSLARI ÜZERİNE ETKİLERİ

THE EFFECTS OF DIFFERENT SEED QUANTITIES AND CUTTİNG TIMES ON GRASS PERFORMANCES OF RYEGRASS (*Lolium perenne* L. Var. Ovation)

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim HOSAFLIOĞLU
Iğdır Üniversitesi, hosafli@hotmail.com

Doç. Dr. Bilal KESKİN
Iğdır Üniversitesi, bilalkeskin66@yahoo.com

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı AKDENİZ
Iğdır Üniversitesi, hakki_akdeniz@hotmail.com

ÖZET

Araştırma Iğdır ekolojik koşullarında İngiliz çimi (*Lolium perenne* L. Ovation) türünde değişik tohum miktarları (10, 20, 30, 40 ve 50 g m^{-2}) ve farklı biçim zamanlarının (Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül) bitki boyu, yaş ot ve yeşil renk tonları üzerine etkileri incelenmiştir. Çalışma 2015-2016 yıllarında tesadüf blokları faktöriyel deneme desenine göre üç tekerrürlü olarak kurulmuştur. Farklı tohum miktarlarına göre; yaş ot verimi her iki yılda en yüksek Ekim ayından elde edilirken, bitki boyu ve yeşil renk tonu bakımından yıllar üzerinde etkiler önemsiz bulunmuştur. Biçim zamanlarına göre; yaş ot verimi, bitki boyu ve yeşil renk tonu özellikleri bakımından da her iki yılda en yüksek değerler Ekim ayında elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Lolium perenne* L., Tohum Miktarı, Biçim Zamanı, Çim Performansları

ABSTRACT

This investigation was conducted to determine the performance characteristics of different seed quantities (10, 20, 30, 40 and 50 g m^{-2}) on the *Lolium perenne* L. Ovation species such as plant height, green herbage yield and color in Igdır ecological conditions. The study was set up as three replicates according to the factorial design in comletely randomized blocks over the values for June, July, August, September and October of 2015-2016 years. The characteristics such as plant height and color were measured from the to be data in October at the highest values in both years. The effect of seed quantities on plant height and color characteristics investigated was not significant. The highest green herbage yield was obtained from the values in October of each year (2015-2016) and the highest yield of green was obtained from seed of 50 g m^{-2} in 2015 and 40 and 50 g m^{-2} in 2016, respectively.

Keywords: *Lolium perenne* L., Seed Quantity, Havest Time, Grass Performances

BAZI YONCA ÇEŞİTLERİNİN IĞDIR KOŞULLARINDA ADAPTASYON ÇALIŞMASI

Doç.Dr. Bilal KESKİN
Iğdır Üniversitesi, bilalkeskin66@yahoo.com

Doç.Dr. Süleyman TEMEL
Iğdır Üniversitesi, stemel33@hotmail.com

Arş.Gör. Barış EREN
Iğdır Üniversitesi,bariseren86@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma, Iğdır ekolojik şartlarında yüksek verimli yonca çeşitlerinin belirlenmesi amacıyla Iğdır Üniversitesi Tarımsal Araştırma ve Uygulama Merkezine ait deneme tarlasında tesadüfi bloklar deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak 2017 yılında kurulmuştur. Çalışmada, Başbağ, Gea, Elçi, Kayseri, May İside, Magna 601, Savaş, Ezzeline, Magnum V, La Bella, Giulia, Plato, La Torre, Prosementi, Queen, Bilensoy 80, Emiliano, Sunter ve Gacer (yerel çeşit) çeşitlerinin bitki boyu, yaş ot verimi, kuru ot oranı ve kuru ot verimleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, incelenen yonca çeşitlerinin bitki boyu 65.3-76.7 cm, yaş ot verimi 2954.0-4984.7 kg/da, kuru ot oranı %23.6-27.3 ve kuru ot verimi 700.1-1193.2 kg/da arasında değişmiştir. Deneme sonuçlarına göre, en yüksek bitki boyu Ezzeline (76.7 cm) çeşidinde, yaş ot verimi May iside (4984.7 kg/da) çeşidinde, kuru ot oranı Sunter (%27.3) çeşidinde, kuru ot verimi Iğdır ili yerel çeşidi olan Gacer (1193.2 kg/da) çeşidinde olurken, en düşük bitki boyu Plato (65.3 cm) çeşidinde, yaş ot verimi Plato (2954.0 kg/da) çeşidinde, kuru ot oranı i Magna 601 (%23.6) ve Savaş (%23,6) çeşitlerinde, kuru ot verimi Plato (700,1 kg/da) çeşidinde elde edilmiştir. Ayrıca dekara kuru ot verimi 1000 kg/da üzerinde olan çeşitler sırasıyla May iside (1181.4 kg/da), Bilensoy (1138.5 kg/da), Prosementi (1091.6 kg/da), La Torre (1085,7 kg/da), La Bella (1076.7 kg/da), ve Başbağ (1007.0 kg/da) çeşitlerinde görülmüştür. Elde dilen veriler yonca bitkisinin tesis yılındaki verileri kapsadığından dolayı diğer yıllarda da elde edilecek veriler birlikte değerlendirildiğinde bölge için tavsiye edilecek çeşidin daha da belirgin olmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yonca, Medicago sativa, Çeşit, Adaptasyon, Verim

CEYLANPINAR TARIM İŞLETMESİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI AT DİŞİ MISIR ÇEŞİTLERİNİN VERİM PERFORMANSLARININ BELİRLENMESİ*

Hakkı AKDENİZ
Iğdır Üniversitesi, hakki_akdeniz@hotmail.com

Ali KOÇ
Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü

ÖZET

Araştırma, 27 adet orta erkenci hibrit mısır çeşidinin (FAO 475-600 olum) performanslarını belirlemek amacıyla, Ceylanpınar Tarım İşletmesi bünyesinde bulunan Beyazkule ve Karataş lokasyonlarında yapılmıştır. Deneme, 2015 yılında Tesadüf Blokları Deneme Desenine göre 4 tekerrürlü olarak kurulmuştur.

Araştırma sonuçlarına göre, hibrit mısır çeşitlerinde, incelenen özellikler bakımından önemli farklılıklar saptanmış olup, çeşitlerin tane verimi 819.0-1250.5 kg/da, erkek çiçeklenme gün sayısı 46.5-60.5 gün, bitki boyu 210.1- 270.3 cm, tane/koçan oranı % 69.45-86.48, hasat nemi %18.53-26.18 arasında bulunmuştur. Ayrıca her iki yerde bazı mısır çeşitlerinin vegetatif aksamında %1-2 arasında yaprak yanıklığına rastlanıldı.

Beyazkule lokasyonunda en yüksek tane verimi AS 66 (1250.8 kg/da), Gariz (1251.3 kg/da), AACCEL (1240.9 kg/da), Helen (1239.3 kg/da), 71277(Mark) (1236.7 kg/da), Atlas (1230.2 kg/da), PR34N24 (1224.85 kg/da) ve 70820 (Mark) (1218.2 kg/da) çeşitlerinden elde edilmiştir.

Karataş lokasyonunda ise MAS 59P çeşidinden (1126.78 kg/da) en yüksek verim alınmıştır. Sabia çeşidi ise her iki yerde en düşük verem alınan çeşit olmuştur.

Araştırmanın sonuçlara göre; Şanlıurfa İli Ceylanpınar İlçesinde, ikinci ürün mısır yetiştiriciliğinde, AS 66, Gariz, AACCEL, Helen, 71277 (Mark), Atlas, PR34N24, 70820 (Mark), MAS 59P, DKC 5783 ve Kerbanis çeşitlerinin, yüksek tane verimi açısından daha avantajlı olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mısır**,** Verim, Çeşit, Tarımsal Özellikler

*Bu çalışma, Ali KOÇ'un Yüksek Lisans Tezinden hazırlanmıştır

IĞDIR İLİ LEPİDOPTERA FAUNASINA KATKILAR: SPHINGIDAE

CONTRIBUTIONS TO LEPIDOPTERA FAUNA OF IĞDIR PROVINCE: SPHINGIDAE

Celalettin GÖZÜAÇIK
Iğdır Üniversitesi, cgozuacik46@gmail.com

Kesran AKIN
Bitlis Eren Üniversitesi, kesran@gmail.com

Erdem SEVEN
Batman Üniversitesi, erdem_seven@hotmail.com

Mete TÜRKOĞLU
Tarım ve Orman Bakanlığı, , mturkoglu@ormansu.gov.tr

ÖZET

Iğdır, üç ülkeye sınırı olan, Ağrı dağı çevresine yerleşen ve Doğu Anadolu'da görülen şiddetli kara ikliminin aksine, mikroklimatik bir iklime sahip bir ilimizdir. Bu nedenle, zengin florası ve faunası ve görsel bütünlüğü ile farklı bir habitat barındırmaktadır. Bu çalışma ildeki farklı habitatlarda Sphingidae (Lepidoptera) familyasına ait türleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Türleri belirlemek için ilin Merkez, Aralık, Karakoyunlu ve Tuzluca ilçelerinde 2017 ve 2018 yıllarında 25 farklı lokasyonda toplam 130 örnek, UV şerit led ve 160 Watt'lık civalı ampül kullanılarak gece 19:00 - 06:00 saatleri arasında toplanmıştır. Toplanan örnekler laboratuvara getirilerek uygun böcek iğnesi ile iğnelenmiş ve etiketlenerek teşhise hazır hale getirilmiştir. Çalışmalar sonucunda, Sphingidae familyasının *4 alt familyasına ait 8* tür belirlenmiştir. Tespit edilen bu türler; *Hyles euphorbiae* (Linnaeus, 1758), *H. hippophaes* (Esper, 1789), *H. livornica* (Esper, 1780), *H. zygophylli* (Ochsenheimer, 1808) (Macroglossinae), *Agrius convolvuli* (Linnaeus, 1758) (Sphinginae), *Laothoe populeti* (Bienert, 1870), *Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758) ve *Smerinthus kindermanni* Lederer, 1852 (Smerinthinae)*'dir*. Bu türlerden *A. convolvuli* ve *L. populeti* Iğdır ili Lepidoptera faunası için yeni kayıttır. Böylece Iğdır ilinden bilinen Sphingidae familyasına ait tür sayısı bu çalışma ile 10'a ulaşmıştır. Ayrıca, çalışmada belirlenen bu türlerin ildeki ve Türkiye'deki yayılışları ve beslendiği bitkiler de tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lepidoptera, Sphingidae, fauna, Iğdır, Türkiye

ABSTRACT

Iğdır province, located near to Ararat mountain, has borders to three countries and despite the harsh continental climate of East Anatolia, shows microclimatic features. Therefore, this province shows distinct habitat with its rich flora and fauna. This study was conducted to define species from Sphingidae (Lepidoptera) family in different habitats of Iğdır. 130 samples from 25 locations were collected to determine the species from Merkez, Aralık, Karakoyunlu and Tuzluca districts during 2017-2018 years using UV strap led and

mercury lamp with 160 Watts between 19:00 - 06:00 time. The collected samples were brought to the laboratory and attached with appropriate needles and tags; and were prepared to be ready for exhibition. 8 species from 4 sub-families from Sphingidae family were detected. These species were: *Hyles euphorbiae* (Linnaeus, 1758), *H. hippophaes* (Esper, 1789), *H. livornica* (Esper, 1780), *H. zygophylli* (Ochsenheimer, 1808) (Macroglossinae), *Agrius convolvuli* (Linnaeus, 1758) (Sphinginae), *Laothoe populeti* (Bienert, 1870), *Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758) ve *Smerinthus kindermanni* Lederer, 1852 (Smerinthinae). *A. convolvuli* and *L. populeti* are new records for Lepidoptera fauna in Iğdır among these species. The number of species belonging to Sphingidae family in Iğdır province reached 10 with these new detected species. Besides, the distribution and the food plants of these defined species were discussed.

Keywords: Lepidoptera, Sphingidae, fauna, Iğdır, Turkey

IĞDIR İLİ İKİNCİ ÜRÜN MISIR ALANLARINDA *HELICOVERPA ARMIGERA* HÜBNER (LEPIDOPTERA: NOCTUIDAE)'NIN DAĞILIMI, ZARAR DURUMU VE DOĞAL DÜŞMANLARI

DISTRIBUTION, DAMAGE STATUS and NATURAL ENEMIES of *HELICOVERPA ARMIGERA* HÜBNER (LEPIDOPTERA: NOCTUIDAE) in SECOND CROP CORN FIELDS of IĞDIR PROVINCE

Celalettin GÖZÜAÇIK
Iğdır Üniversitesi, cgozuacik46@gmail.com

ÖZET

Yeşilkurt, *Helicoverpa armigera* Hübner (Lepidoptera: Noctuidae) EPPO'nun karantina listesinde bulunan, birçok kültür bitkisinde ekonomik zararlar oluşturan bir böcektir. Bu çalışma, Iğdır ili 2. ürün mısır tarlalarında *H. armigera*'nın dağılımı ve zarar durumunu belirlemek amacıyla Merkez, Aralık, Karakoyunlu ve Tuzluca ilçelerinde bulunan 24 mısır tarlasında yürütülmüştür. Larva sayımları bitkinin 7., 8. ve 9. dönemlerinde (generatif ve olgunlaşma), her tarlanın 10 farklı yerinde aynı sıra üstündeki 5 bitkide yapılmıştır. Doğal düşmanlardan predatörlerin gözle kontrol edilerek, larva parazitoiti ise larvalar 25 ± 1 °C ve %70 ± 5 nem ortamında kültüre alınarak belirlenmiştir. Çalışmalar sonucunda; çalışmanın yürütüldüğü tüm mısır alanlarında *H. armigera*'ya rastlanılmıştır. Bitki başına larva yoğunluğu her tarlada farklı bulunmuştur (P <0,01). Buna göre bitki başına en yüksek larva yoğunluğu Aralık ilçesinde Saraçlı[4]'teki tarlada görülmüş (0,86 ± 0,06 larva/bitki), en düşük yoğunluk ise Merkez ilçede yer alan Kadıkışlak'ta bulunmuştur (0,04 ± 0,06 larva/bitki). Bulaşık koçan sayısı %84,3 ile Saraçlı[4]'te ve %3,9 ile Kadıkışlak'ta tespit edilmiştir. Zarar durumu yönünden değerlendirildiğinde (Ekonomik Zarar Eşiği (E.Z.E) ~ 1 larva/bitki) ise Saraçlı[3], Saraçlı[4] ve Ramazankent'te EZE'ye yaklaştığı belirlenmiştir. *H. armigera*'nın doğal düşmanlarından larva parazitoiti olarak *Bracon hebetor* Say. (Hym.: Braconidae), predatörlerinden *Chrysoperla carnea* (Steph.) (Neu.: Crysopidae), *Coccinella septempunctata* L., *Adonia variegata* (Goeze) (Col.: Coccinellidae), Heteroptera takımından *Nabis* sp. (Nabidae), *Orius* sp. (Anthocoridae), *Geocoris* sp. (Lygaeidae), *Macrolophus* sp., *Campylomma* sp., ve *Deraecoris* sp. (Miridae) tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Helicoverpa armigera*, mısır, Dağılım, Zarar durumu, Iğdır

ABSTRACT

Bollworn, *Helicoverpa armigera* Hübner (Lepidoptera: Noctuidae) is an insect in EPPO quarantine list causing economic losses in many cultivated plants. This study was conducted to determine the distribution and damage status of *H. armigera* in 24 second crop corn fields of Merkez, Aralık, Karakoyunlu and Tuzluca districts in Iğdır province. Larva counts were performed on 5 plants of each row at 10 different locations of each field during the 7., 8. and 9. plant stages (generative and maturity stages). Natural enemy predators were observed and parasitoids larvae were determined by culturing at 25 ± 1 °C and %70 ± 5 humidity. *H. armigera* was detected in all corn fields tested. Larval density per plant was found different

for each corn field (*P* <0,01). The highest larval density per plant (0,86 ± 0,06 larva/plant) was detected in Saraçlı[4] field of Aralık district, and the lowest (0,04 ± 0,06 larva/plant) in Kadıkışlak field of Merkez district. Saraçlı[4] and Kadıkışlak showed %84,3 and %3,9 infected corncobs, respectively. Damage status (Economic injury level (EIL) ~ 1 larva/plant) was close to the EIL level in Saraçlı[3], Saraçlı[4] and Ramazankent. The following natural enemies of *H. armigera* were detected: The larva parasitoid *Bracon hebetor* Say. (Hym.: Braconidae); and the predators *Chrysoperla carnea* (Steph.) (Neu.: Crysopidae), *Coccinella septempunctata* L., *Adonia variegata* (Goeze) (Col.: Coccinellidae), Heteroptera takımından *Nabis* sp. (Nabidae), *Orius* sp. (Anthocoridae), *Geocoris* sp. (Lygaeidae), *Macrolophus* sp., *Campylomma* sp., *Deraecoris* sp. (Miridae).

Keywords: *Helicoverpa armigera*, Corn, Distribution, Damage status, Iğdır

ANTİOKSİDAN GIDA KAYNAĞI OLARAK TAVUK YUMURTASI

Dr. Öğr. Üyesi Şenol KÖSE
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, senolkose28@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ALTUN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ibrahimaltun@yyu.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Yağmur ERİM KÖSE
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, yagmurerim@yyu.edu.tr

ÖZET

Tavuk yumurtası, yüksek oranda sindirilebilir proteinler ve lipitler gibi önemli makrobesinleri ve vitamin ve mineraller gibi mikrobesinleri içeren ekonomik olarak uygun besleyici bir gıda maddesidir. Yumurta bileşenleri temel beslenmenin ötesinde ayrıca antimikrobiyal, antioksidan, antihipertansif ve immüno-modülatör gibi çeşitli biyolojik aktivitelere sahiptir. Çeşitli biyoaktiviteler arasında, yumurtadan elde edilen bileşiklerin antioksidan aktivitesi, kalp hastalıkları da dahil olmak üzere çeşitli kronik hastalıklara karşı antioksidanların olası rolleri nedeniyle büyük ilgi çekmektedir. Yumurta proteinleri ve bu proteinlerden türetilmiş peptidler, aminoasitler (triptofan ve tirozin), fosfolipitler, vitamin E, karotenoidler yumurtanın toplam antioksidan aktivitesine katkıda bulunan bileşiklerdir. Bununla birlikte, yumurtanın antioksidan özellikleri yumurta tipleri, işleme ve depolama koşulları gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir. Genel olarak ısıl işlem metotları oksidasyon ve bozunma nedeniyle yumurtalarda antioksidan özelliklerin kaybını artırırken, gastrointestinal sindirim yeni antioksidanların oluşumundan dolayı antioksidan özellikleri arttırmaktadır. Bu çalışma, diyetimizde önemli bir yeri olan tavuk yumurtasının antioksidan gıda olarak rolünü vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tavuk yumurtası, Yumurta proteinleri, Antioksidan aktivite

IĞDIR İLİ MISIR ALANLARINDA BULUNAN AUCHENORRHYNCHA (HOMOPTERA, FULGOROMORPHA AND CICADOMORPHA) TÜRLERİ VE YOĞUNLUKLARI

AUCHENORRHYNCHA (HOMOPTERA, FULGOROMORPHA AND CICADOMORPHA) SPECIES IN CORN FIELDS OF IĞDIR PROVINCE

Celalettin GÖZÜAÇIK
Iğdır Üniversitesi, cgozuacik46@gmail.com

İnanç ÖZGEN
Fırat Üniversitesi, inancozgen@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, 2014 ve 2015 yıllarında Iğdır Merkez, Aralık, Karakoyunlu, ve Tuzluca ilçelerinde yer alan 25 farklı lokasyonda bulunan birinci ve ikinci ürün mısır alanlarında Auchenorrhyncha türlerini belirlemek amacıyla bitkinin üç fenolojik döneminde (Vejetatif, Generatif ve Olgunlaşma) yürütülmüştür. Örnekler; vakumlu böcek toplama aleti (D-VAC) ile toplanmıştır. Bunun için her bir tarlanın 10 farklı noktasında ve her noktada 10-15 saniye çalıştırılmıştır. Toplanan örnekler laboratuvarda morfolojik görünümlerine göre ayrı ayrı tasnif edilerek sayılmış ve teşhis için hazırlanmıştır. Çalışmanın sonucunda; Cicadellidae familyasından *Zyginidia sohrab* Zachvatkin, *Macrosteles laevis* (Ribaut), *Psammotettix provincialis* (Ribaut), *P. striatus* (Linnaeus), *Cicadulina bipunctella* (Melichar), *Fieberilla flori* (Stal), *Empoasca decipiens* Paoli, *Asymmetrasca decedens* (Paoli), *Circulifer haematoceps (*Mulsant et Rey), Delphacidae familyasından ise *Laodelphax striatella (Fallen)* türleri belirlenmiştir. Türlerin populasyon içersindeki dağılımları dikkate alındığında en baskın türün *Z. sohrab* (%39,8) olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Auchenorrhyncha, Mısır, Yoğunluk, Iğdır

ABSTRACT

This study was carried out between 2014 and 2015 years in 25 location (Iğdır Center, Aralık, Karakoyunlu, and Tuzluca) for determined to Auchenorrhyncha species on maize plants. The samples were collected by D-Vac insect vacuum equipment. The Collecting samples were discriminated according to morphological and taxonomical characters. As a result of study, ten species (Cicadellidae: 9, Delphacidae: 1) were determined. These are *Zyginidia sohrab* Zachvatkin, *Macrosteles laevis* (Ribaut), *Psammotettix provincialis* (Ribaut), *P. striatus* (Linnaeus), *Cicadulina bipunctella* (Melichar), *Fieberilla flori* (Stal), *Empoasca decipiens* Paoli, *Asymmetrasca decedens* (Paoli), *Circulifer haematoceps (*Mulsant et Rey) and *Laodelphax striatella (Fallen)* Among these species, *Z. sohrab* (%39,8) was the most abundant species acording to population density.

Key words: Auchenorrhyncha, Maize, Abundant, Iğdır

TÜRKİYE'DE 'Canditatus Phytoplazma trifolii' İÇİN YENİ BİR KONUKÇU OLAN ARMUT (Pyrus communis L.)'TAKİ İZOLATLARININ MOLEKÜLER KARAKTERİZASYONU

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa USTA
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah GÜLLER
Prof. Dr. Hikmet Murat SİPAHİOĞLU
Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mustafausta@yyu.edu.tr

ÖZET

Fitoplazmalar, Mollicute sınıfında yer alan pleomorfik, bitkilerin floem dokusuna lokalize olan, hücre duvarı olmayan ve genellikle 1 µm'den daha küçük bitki patojeni bakterilerdir. Tarımsal ürünlerde, süs bitkilerinde ve çok yıllık ağaçlarda verimi azaltması, kimi zaman diğer etmenler ile beraber bitki ölümlerine neden olması ve çiçek oluşumunu engellemesi nedeniyle ekonomik kayıplara yol açmaktadır.

2016 yılı Eylül ayında, Van ili armut (*Pyrus communis* L.) ağaçlarındaki fitoplazma hastalıklarını belirlemek amacı ile gerçekleştirilen survey çalışmasında yapraklarında kızarma belirtisi gösteren 30 farklı armut ağacından örneklemeler yapılmıştır. DNA izolasyonu belirti gösteren yapraklardan yapılmıştır. Fitoplazma etmenlerini PCR yöntemi ile teşhis edebilmek amacı ile üniversal R16mF2/R16mR1 ve R16F2n/R16R2 primerleri kullanılmış ve etmene ait 16S rDNA gen bölgeleri Nested-PCR yöntemi ile çoğaltılmıştır. Testlenen örneklerin ikisinde fitoplazmalara özgü DNA fragmenti tespit edilmiştir. Çoğaltılan 16S rDNA geni PCR ürünleri, pGEMT-Easy vektörüne aktarılarak *Escherichia coli* JM109 ırkında klonlanmış ve elde edilen rekombinant plazmit DNA'ların dizilemesi yeni nesil DNA dizileme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. İzolatlardan Van-Pr3 olarak isimlendirilen izolatın DNA fragmentinin 1256 bp uzunluğunda, Van-Pr4'ün ise 1258 bp uzunluğunda olduğu tespit edilmiştir. DNA dizileri gen bankasına sırasıyla MH709141 ve MH730561 ulaşım numaraları ile kaydedilmiştir.

Her iki izolatın rDNA dizisine ait hakiki RFLP jel görüntüsü (virtual restriction fragment length polymorphism) ile *iPhyClassifier web programındaki analizleri, izolatların* '*Canditatus* Phytoplazma trifolii' olduğunu ve her iki etmenin de 1.00 benzerlik katsayısı ile Clover proliferation grubunun (16SrVI-A) üyesi olduğunu kanıtlamıştır. Yapılan çoklu hizalama sonuçlarına göre her iki izolat %99 oranı ile Meksika (MF092789) ve %98 oranı ile Kanada izolatı (DQ256089) ile homoloji içerisinde olduğunu göstermiştir. Bu çalışma Türkiye'de armut ağaçlarını doğal olarak infekteleyen '*Canditatus* Phytoplazma trifolii' infeksiyonunu ortaya koyan ilk rapordur.

Anahtar Kelimeler: '*Canditatus* Phytoplazma trifolii', *Pyrus communis* L., Nested-PCR, Virtual RFLP, Survey, Klonlama

MOBBİNGİN İŞLETMELERE VE ÇALIŞANLARA ETKİSİ

Öğr. Gör. Mehmet Emin YAŞAR
Bingöl Üniversitesi, meyasaringol.edu.tr

Öğr. Gör. Ethem KILIÇ
Bingöl Üniversitesi, ekilic@bingol.edu.tr

ÖZET

Mobbing, işyerinde çalışanların bir başka kişiyi bezdiri, yıldırma, psikolojik baskı ve etik olmayan ve sistematik bir biçimde karşıdaki kişiye veya gruplara psikolojik baskı ve tacizde bulunmasıdır. Mobbing özellikle hiyerarşik bir yapının çok olduğu kurumlarda, zayıf bir kontrolün olduğu kurumlarda güçlünün altta kalanlara psikolojik yollardan baskı uygulamasıdır. İşyerlerinde uygulanan psikolojik tacizin sadece mağdura olumsuz etkisi yoktur; mağdurun olan kişinin yanında ailesine, işyerine, topluma ve ülke ekonomisine olumsuz etkileri vardır. İşletmeler için öncelikli öneme sahip olan performans bireysel performanstır. Çünkü bir işletme ancak çalışanların gösterdiği performans kadar gelişme ve ilerleme kaydedebilir. İşgörenin yüksek bir performans sergilemesi ise kendini işletmeye bağlı hissetmesine ya da kişi de aidiyet duygusu gelişmesi ve böylelikle güçlü duygular oluşturmasına ve iyi bir motivasyona bağlıdır. Performans yönetiminin temel amaçlarından biri de budur.Mobbing kurumda verimliliğin azalmasına, kurumsallaşmanın önlenmesine, gereksiz harcamaların yapılmasına, personel, zaman ve işgücü kaybına neden olmaktadır. İşgörenler, yaptıkları iş veya iş ortamlarından memnun oldukları ölçüde verimli çalışırlar. Bundan dolayı, yöneticiler işgörenlerin salt ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda psikolojik ihtiyaçlarınıda de karşılamaya çalışmalıdırlar.

Anahtar Kelimeler: Mobbing, Psikolojik baskı, Bezdiri

ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DEĞER ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARI

Dr. Öğr. Üyesi Esra MİNDİVANLİ AKDOĞAN
Atatürk Üniversitesi, emindivanli@gmail.com

Öğr. Gör. Servet TÜRKAN
Iğdır Üniversitesi, servetim7679@gmail.com

ÖZET

Farklı bilim alanlarında farklı şekillerde tanımlanıyor olmasına rağmen değerler ideal olanı ölçüt olarak alan ve toplumsal düzeni sağlamaya yardımcı olan genel ilkelerdir. Değerlerin topluma mal olması ve toplum mensupları tarafından gerekliliğine inanılarak, yaşama aktarılması eğitim ile mümkündür. Bu eğitim aile ile başlayıp, okul ile devam eden ve çevre ile büyük oranda şekillenen bir niteliğe sahiptir. Bireye yönelik değer öğretiminin çok küçük yaşlardan başladığı dikkate alındığında okul öncesi dönem, değerlerin temellerinin atılması açısından önemli bir aşama olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde eğitmenlerin değerlere yönelik bakış açıları ve değer öğretiminde tercih edecekleri yaklaşımlar, çocukların değerlere yönelik bakış açılarını, farkındalık düzeylerini ve değeri davranışa dönüştürme boyutlarını etkileyecektir. Nitekim, değer eğitimi verilirken öncelikle değerlere yönelik farkındalığın oluşturulması ve ardından bu değerin davranışa dönüştürülmesi gerekmektedir. Yapılan araştırmalar değer öğretiminde telkin yaklaşımının çok etkili sonuçlar doğurmadığını ortaya koymuştur. Bu nedenle değer öğretiminde farklı yaklaşımların kullanılması ve özellikle eğitmenlerin bu yaklaşımların farkında olarak çocuğun seviyesine uygun olarak bu yaklaşımları etkili şekilde kullanmaları önemlidir. Tüm paydaşları ve süreçleri kapsayan geniş çerçeveli stratejilere dayanan programlar kapsamında birçok strateji, yöntem, örnek uygulama ve materyalin geliştirilmesi de gerekmektedir. Bu bilgiler ışığında bu çalışma okulöncesi dönem çocuklarına eğitim verecek olan çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin değer öğretimine yönelik bakış belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Tarama yönteminin kullanıldığı çalışmada, açık uçlu anket sorularından oluşan bir ölçme aracı kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Iğdır Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi bölümü 2. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 2. Sınıf öğrencilerinin seçilme nedeni bu öğrencilerin 1. Sınıfta değer eğitimi dersini almış olmalarıdır. Yapılan çalışmada veriler betimsel analize tabi tutulacaktır. Çalışma henüz yürütülmekte olduğu için sonuç verilerine yer verilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Değer Öğretimi, Çocuk Gelişimi

ПОНЯТИЕ ВЕЛИЧИНЫ И ПРЕПОДАВАНИЕ ЕЕ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ

Доктор философских наук в педагогике, доцент Тагиева Самира ДЖАМИЛЬ-ДЖАХИД
Азербайджанский государственный педагогический университет, sama-qasa@mail.ru

Кандидат педагогических наук, доцент Джабраильзаде Севинь ДЖАМИЛЬ-ДЖАХИД
Азербайджанский государственный педагогический университет, sevinge.jabrayilzadeh.1973@mail.ru

ABSTRACT

В математике под понятием величины понимают лщдшчественные свойства предметов. Числовое значение количества называется значением величины. Процесс измерения представляет собой сравнение данной величины с другой мерой, которая считается единицей измерения. Величинам относятся длина, масса, время, емкость (объем), площадь. Эти величины и их единицы изучаются в элементарных классах. Результат измерения величин выражается численными значениями. Это числовое значение указывает, сколько раз выбранная единица измерения «находится» в заданном количестве. В начальных классах рассматривают величины значения, которых выражаются натуральными числами. С этой точки зрения у младших школьников формируются знания о применениях натуральных чисел. В процессе измерения величин младшие школьники не только занимаются измерением, но знакомятся с неизвестной ролью натурального числа. Выясняют что, число - это мера количества. Необходимость формирования понятия числа появилась в процессе измерения величин. Мы можем перечислить несколько шагов в процессе обучения величин младшим школьникам.

На первом этапе учеников учат сопоставлять различные объекты. Можно сравнить длину величин (измерением на глаз, покрытием и совпадением). Например, ученикам предлагаются два карандаша и им поручено сравнить эти предметы. Ученики сравнивают длину карандашей, складывая их вместе. Учащиеся могут определить массу данного предмета приблизительно сравнивая на глаз. Ученики могут определить приблизительное время по движению солнца.

На втором этапе ученики пользуются условными единицами для измерения величин. Условная единица длины может быть выбрана из окружающей среды. Например, для измерения емкости можно воспользоваться стаканом, для измерение длины шнурком из обуви, для измерения площади можно воспользоваться тетрадью и т. д. До тех пор, пока общепринятая единица измерения не была изобретена, люди пользовались естественными единицами, такими как шаг, стопа, рука (4 пальца) и локоть. Из естественных единиц измерения были созданы единицы измерения, такие

как дюйм, фут, аршин, сажен и пуд. Полезно научить учеников, к использованию их части тела в процессе измерения.

На третьем этапе изучают стандартные меры и приборы (линейки, паллет, весы). оставить информацию о стойких устройствах и устройствах (линейных, весовых, поддонах). В школе изучение измерений величин связано с этапами обучения нумерации натуральных чисел. Поскольку большинство измерений величин связаны с десятичной системой измерения: 1 м = 100 см, 1 кг = 1000 г.

На четвертом этапе ученики сравнивают численные значения величин, выполняют операции над величинами (сложение, вычитание, умножение, деление на натуральное число), преобразовывают величины.

Ключевые слова: Величина, Меры измерения, Дюйм, Фут, Аршин, Сажен

IĞDIR KERVANSARAYI

Prof. Dr. Bekir DENİZ
Ardahan Üniversitesi, bekrdenz@gmail.com

ÖZET

Iğdır Kervansarayı hakkındaki ilk bilgileri 1960-1970 yılarında bölgede araştırmalar yapan Sayın Prof. Dr. Rahmi Hüseyin Ünal'dan öğreniyoruz. Seyahatnamelerde ve kervansaraylar hakkında bilgiler veren kayıtlarda adı geçemeyen kervansaray muhtemelen o dönemlerde banisinden dolayı Ejder Kervansarayı ya da bir başka isimle anılıyor olmalıydı.

Kervansaray Iğdır Ovası'nın hemen üzerinde Arı Dağı, Zor Dağı ve Durak Dağı eteklerindeki yüksek tepelerle çevrili, kısmen düz bir alanda bulunmaktadır. Yakın çevresinde Kervansaray ve Harmanönü Köyleri arasındadır. Yakında bir karakol ve İlköğretim Okulu bulunmaktadır. Konumu itibariyle kışların zor geçit verdiği kısmen düz bir plato üzerinde yer almaktadır. Muhtemelen yol güzergâhının üzerindeki şehirlerdeki ticaret hayatını ayakta tutan ancak, kışın sert geçtiği bu bölgede, Çevresindeki köylere bakıldığında, kervanların sığınak yeriydi.

İlk kez 1990 yılında ziyaret ettiğimiz yapı inşa malzemesi ve tekniği, plan şekli ve süsleme bakımından bir XIII. yy. Anadolu Selçuklu dönemi cami ve kervansaraylarına benzemektedir: Büyük Selçuklu topraklarından (İran) gelen ve Batum Üzerinden geçerek Trabzon'a bağlanan Doğu Anadolu Bölgesi Kervan yolu üzerinde yer almaktaydı. Ancak, yol muhtemelen, bugün E-100 karayolu diye bilinen Doğubayazıt (Bayazıd), Iğdır (Sürmneli/Korhan), Ağrı (Karaköse), Erzurum (Kalakia) yolunun dışında, o dönemlerde muhtemelen Erzurum yolundan daha az kullanılan veya ikinci bir ulaşım yolu/tali yol olarak değerlendirilen, İran'dan çıktıktan sonra Küçük Ağrı ve Büyük Ağrı Dağları arasındaki Serdarbulak Yaylasından (döneminde yerleşim yeri olabilir), Korhan/Sürmeli (eski Iğdır), Karakale (Sürmeli/Karakoyunlu) üzerinden Ani (Kars) ve Batum'a ulaşan yol güzergâhı üzerindeydi.

Kervansaray 30 yıl öncesinde yıkık-dökük vaziyetteydi. İçerisi üst örtünün toprak ve taş çöküntüsüyle doluydu. Sadece ana giriş kapısı üzerindeki hol ve bu holün iki yanındaki odalara girilebilmekteydi. Yıkıntılar arasından orta sahna ulaşılıyor fakat yan sahınlara geçilemiyordu. Doğuya bakan taç kapısı Anadolu'nun diğer yerlerindeki XIII. yy. kervansaraylarının aksine dışa doğru taşkıntılı değil, kendisini tutan duvarla aynı düzeydedir. Üzeri erken dönem Selçuklu kervansaraylarının taç kapı süslemeleriyle bezelidir. Bu nedenle geç dönem değil erken dönem yapısı olmalıdır. Anadolu-Selçuklu döneminin tek bölümden meydana gelen kervansaraylar (sadece kışlık kısmı bulunanlar) grubundandır. Kapalı kısmı üç sahınlıdır. Bu haliye Anadolu Selçuklu dönemindeki üç sahınlı cami ve kervansaraylara benzer.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 2008 yılında tamir edilen eser bugün bir anıt eser olarak değerlendirilmektedir. Bakımlı ve korunaklıdır. Restorasyondan kalan bir takım hata ve eksiklikleri mevcuttur. Yeni tamir gören bir yapının en azından üzerinin akmaması gerekir. Ancak, bu eksiklikleri küçük onarımlarla gidermek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Kervansaray, Kervan yolu, Ejder Kervansarayı, Taç kapı, Doğubayazıt-Batum kara yolu

A NOVEL TECHNIQUE FOR THE TREATMENT OF VARICOSE VEINS: EVALUATION OF EFFECTIVENESS OF ABLATIVE POLYMERIZATION WITH CYANOACRYLATE GLUE

Dr. Öğr. Üyesi Eyüp Serhat Çalık
Atatürk University, eyupserhatcalik@hotmail.com

ABSTRACT

The objective of this prospective observational study was to evaluate the results of a new non-thermal ablation method using cyanoacrylate glue in venous insufficiency.

A total of 210 subjects were treated with the cyanoacrylate between April 2014 and June 2016. The protocol included physical and colour Doppler ultrasonography examination, venous clinical severity score and quality of life assessment before and after the procedure and 1, 3, 6 month-follow up. Clinical recovery was evaluated by comparing the venous clinical severity score and the quality of life assessment before and after the procedure.

In total, 236 ablation procedures were successfully completed on 210 subjects. The 236 procedures consisted of 18 bilateral applications on 228 great saphenous veins and 8 small saphenous veins. The average pre-interventional diameter of great saphenous veins was 6.8 ± 1.6 mm (4.9 – 12 mm), and the mean diameter of small saphenous veins was 5.1 ± 1.4 mm (3.6 – 8.4 mm). The average length of the sealed vein segments was 33.4 ± 5.8 cm (21 – 74 cm), and the average N-butyl cyanoacrylate usage for the patient was 1.1 ml (0.8 – 2.2 ml). The procedural occlusion rate was 100 %. Post-operative pain was observed in 18 patients (8.6 %), and thrombophlebitis was observed in 4 patient (1.9 %). One (0.5%) total recanalisations and 5 (2.4 %) partial recanalisations were observed at the 6-month follow-up. The 6-month total occlusion rate was 97.1 %.

This new tumescent-free non-thermal embolisation method can be applied safely with high success rates. However confirmation of the effectiveness of this type of treatment will require larger studies with long-term follow-up.

Key words: Chronic venous insufficiency, varicose veins, treatment, embolisation, cyanoacrylate

18-64 YAŞ ARALIĞINDAKİ KADINLARDA OBEZİTE DURUMU VE RİSK FAKTÖRLERİ

Öğr. Gör. Gülpınar ASLAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, pinar_goksuguzel@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Senay Karadağ ARLI
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ayse Berivan BAKAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ÖZET

Obezite başta gelişmiş ülkeler olmak üzere tüm dünyada ve ülkemizde prevelansı hızla artış gösteren yaygın bir beslenme problemi olup, çeşitli hastalıklara yol açan önemli bir halk sağlığı sorunudur. Obezite, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından "vücut yağ miktarının sağlığı bozacak şekilde aşırı ya da anormal birikmesi" olarak belirtilmiştir. Vücut yağ oranının, erkeklerde %25, kadınlarda %35'den fazla olması durumunda obeziteden bahsedilmektedir. Yanlış beslenme, aktivite yetersizliği, yaş, cinsiyet, eğitim, meslek, medeni durum, gelir, ırk, sosyo-kültürel yapı, genetik, stres, depresyon, sigara, alkol, ilaçlar, doğum sayısı ve doğum aralıkları gibi faktörlerin yanı sıra gıda maliyeti, kent mimarisi, kadınların iş gücüne katılımları, kentleşme ve bölgesel farklılıkların da obeziteyi etkilediği görülmektedir Epidemik bir sorun olan obezite, birçok kronik hastalığın da ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Tüm dünyada obezite prevalansı 1980-2008 yılları arasında ikiye katlanmıştır. 2008'de tüm dünyada erkeklerin %10'u, kadınların ise %14'ü obez hale gelmiştir. Obezitenin en sık görüldüğü ABD'de Hastalıkları Önleme ve Kontrol Merkezi (CDC) tarafından yürütülen ABD Ulusal Beslenme ve Sağlık Araştırması (NHANES) 2009-2010 sonuçlarına göre ABD'de obezite prevalansı erkeklerde %35.5, kadınlarda %35.8, genel toplamda %35.7'dir. Diğer gelişmiş ülkelerde de durum pek farklı gözükmemektedir. Ülkemizde yetişkinlere yönelik yapılan çalışmalarda obezite prevalansının %22.3 olduğu, kadınlarda ise %29.4 ile %53.1 arasında değiştiği bulunmuştur. Çalışmalar, obezitenin, ülkemizde halk sağlığını tehdit eden önemli sorunlardan biri olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum yaş ilerledikçe kadınlarda obeziteye bağlı morbiditeyi artırmakta ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle bu araştırma 18-64 yaş aralığındaki kadınlarda obezite durumu ve risk faktörlerini belirlemek amacıyla yapıldı. Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte bir araştırmadır. Bu araştırma Ağrı il merkezinde Ekim-Kasım 2016 tarihleri arasında 1822 kadının gönüllü katılımıyla yapıldı. Araştırmaya başlamadan önce Etik Kurul onayı, Halk Sağlığı Kurumundan yazılı izin ve araştırmaya katılan kadınlardan, araştırmanın amacıyla ilgili bilgi verilerek, sözlü onam alındı. Araştırmanın verileri, Tanıtıcı Bilgi Formu kullanılarak ve boy-kilo ölçümü yapılarak toplandı.

Araştırmaya katılan kadınların %10.9'unun obez olduğu ve bunların %71.7'sinin 1. derecede obez olduğu belirlendi. BKI ile yaş, doğum sayısı, eğitim durumu, eşin eğitim durumu, ilk adet yaşı ve ilk doğumun yapıldığı yaş arasında anlamlı ilişki olduğu bulundu. ($p<0.01$, $p<0.001$). Dünyada ve ülkemizde hızla artmakta olan obezite birçok risk faktörü ile ilişkilidir. Özellikle kadınlarda daha yaygın bir sorun olarak görülen obezitenin altında yatan risk faktörlerini belirlemeye ve risk faktörlerini kontrol altına almaya yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir. Ayrıca yapılacak ulusal ve uluslararası çalışmalarla kadın sağlığının iyileştirileceği düşünülmektedir

Anahtar kelimeler: Kadın, Obezite, Risk faktörleri

MİGREN BAŞAĞRISINDA BÜYÜK OKSİPİTAL SİNİRE PULSE RADYOFREKANS UYGULAMA SONUÇLARIMIZ

Dr. Öğr.Üyesi Ömür ÖZTÜRK
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, benimmesut@hotmail.com

Doç. Dr. Mesut ERBAŞ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, dromur52@hotmail.com

ÖZET

Migren hayat kalitesini belirgin şekilde bozan primer başağrısı hastalığıdır. Migren atakları hastaların %90'ında işlevsel fonksiyonlarında bozulmaya ve %50'sinde de yatak istirahatı gerektirecek şekilde şiddetli ağrıya neden olur. Migren tedavisinde kullanılan ilaçların tam iyileşmeyi sağlayamaması ve ciddi yan etkileri olması alternatif tedavi yöntemlerine ihtiyacı artırmıştır. Bu çalışmada, büyük oksipital sinire uygulanan pulse radyofrekans uygulanan migren hastalarının VAS değerlerinin, atak sıklığının ve analjezik kullanımının 3 aylık takip süresinde nasıl değiştiği değerlendirildi.

Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı Ağrı polikliniğine başvuran, 18–75 yaş arası medikal tedaviye dirençli migren tanısı olan 10 hastaya büyük oksipital sinire uygulanan pulse radyofrekans uygulamasının retrospektif sonuçlarıın incelenmesi ile gerçekleştirildi. Radyofrekens uygulaması için girişim bölgesi antiseptik solüsyonla temizlendikten sonra eksternal oksipital protuberans palpe edildi. Oksipital protuberansın 2 cm laterali ve 2 cm inferiorundan iğne ile girilerek motor ve sensoryal uyarı verilerek girişim yeri doğrulandı. Bilateral işlem uygulandı. O gün dinlenmeleri tavsiye edilerek taburcu edildi. Hastaların VAS değerleri, atak sıklığı, ve analjezik kullanım ihtiyacı işlem öncesinde ve işlemden sonra 1. hafta, 1. ay, 3. ayda kayıt edildi.

Çalışmaya alınan hastaların 2'si erkek, 8'i bayan toplam 10 hasta dahil edildi. Hastaların demografik verileri tablo 1'de gösterildi. Radyofrekans uygulama sonrası ilk haftada 6 hasta, 1. ayda 4 hasta analjezik tüketimine devam ederken, 3. ayda hastaların hiçbirinin ilaç tüketim ihtiyacı olmamıştır. (Tablo 1)

Hastaların radyofrekans uygulaması sonrası 1. hafta, 1. ay, 3. ay ait VAS, atak sıklığına ait ortalama değerleri Tablo 2' te yer almaktadır.

Asıl olarak bu tedavinin klinik kullanıma faydası, şiddetli migren atakları nedeniyle sürekli ağrı kesici kullanımak zorunda olan ve bu ilaçlara cevap vermeyen hastalara

yöneliktir. Bizim hasta grubumuzda hastaların hepsi atak ve profilaksi (NSAII; B bloker, selektif 5-hidroksitriptamin reseptör agonisti gibi) tedavisi kullanmakta, atak süreleri uzun olup aldıkları tedavilerle rahatlamayan, iş gücü kaybı olan hastalardı. Sonuç olarak bu çalışmada migren hastalarına pulse radyofrekans uygulanan hastaların ağrı düzeyinde ve atak sıklığında iyileşme sağlanabileceği gösterildi. Bu işlemin herhangi bir yan etki olmaksızın baş ağrısını ve hayat kalitesini iyileştirebilmesininin yanısıra, bu hastalarda kullanılan kronik ilaç tüketimini ve buna bağlı yan etkileri azaltmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Migren, radyofrekans, oksipital sinir bloğu

Tablo 1: Hastaların demografik verileri

	Hasta sayısı(n:10)
Yaş(ort)	44.6
Cinsiyet(K/E)	8/2
ASA I/II	6/4
Hastalık tanı süresi(yıl)	18.5
Medikal ilaç tüketimi işlem öncesi	10
Medikal ilaç tüketimi işlem sonrası 1.hf/1.ay/3.ay	6/4/0

Tablo 2: VAS, atak sıklığı

	İşlem öncesi	1.hf	1.ay	3.ay
VAS(Ort)	8.6	2.8	2.6	1.8
Atak Sıklığı(gün/ay)	9.8	---	6.4	4.2

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE HİZMETKÂR LİDERLİK MODELİ

Öğr. Gör. Esma ŞAHİN
Iğdır Üniversitesi, esma.sahin@igdir.edu.tr

ÖZET

Literatürde liderlik ve lider davranışlarını açıklamaya yönelik birtakım kuramların yer aldığı görülmekte olup; özellik kuramları, davranışsal kuramlar, durumsallık kuramları, neo-karizmatik kuramlar ve duygusal zeka-duygusal yeterlilikler kuramları bunlardan bazılarıdır. Bu kuramlara göre liderler; demokrat, otokrat, diktatör, liberal, hümanist, destekleyici, karizmatik, doğal, dönüşümcü, etkileşimci, edimsel, pozitif ve otantik veya hizmetkar liderlik anlayışlarından birini sergileyebilmektedir.

Bilgi çağını yaşadığımız günümüzde diğer pek çok konuda olduğu gibi, liderlik anlayışında da önemli bir paradigma değişimi ortaya çıkmıştır. Bu değişim sonucunda, takipçilerine yol gösteren, onlarla birlikte hareket eden ve hizmet etmeyi bir yaşam biçimi haline getiren bir model ortaya çıkmış ve bu model hizmetkâr liderlik olarak nitelendirilmiştir. Hizmetkâr liderlik modelinin en önemli özelliği, yapabileceklerinin en iyisini yapabilmelerini sağlayabilmek için liderin, takipçilerine hizmet etmesidir. Bu bağlamda lider, bütün problemleri çözen bir kahraman olmaktan ziyade, yeni fikirlerin üretilmesini sağlar ve karar verme gücünü takipçileriyle paylaşır. Takipçilerinin gelişimini yakından izler ve bu konuda yol gösterici olur. Hizmetkâr lider, bulunduğu konumun ona kazandırdıklarıyla tatmin olma yerine; kendi liderliğinde diğerlerinin kazandıkları ile tatmin olur.

Günümüzde hizmetkâr liderlik modelinin, tüm sektörlerde olduğu gibi sağlık sektöründe de kabul göreceği düşünülmektedir. Çünkü sağlık hizmeti, özünde empatinin, etkin iletişimin, özverinin ve şefkatin olduğu bir alan olup, tüm sağlık çalışanlarının buna uygun davranışlar sergilemesi gerekmektedir. Kendisini hastalara ve çalışanlarına adamış bir lider, çalışanlar tarafından daha kolay benimsenir ve takip edilir. Bu nedenle sağlık kurumlarında görev yapan yöneticilerin, çalışanları tarafından nasıl algılandıklarını bilmeleri büyük bir önem taşımaktadır. Ülkemizde hizmetkâr liderlik araştırmalarının genellikle eğitim alanında yapıldığı ancak sağlık sektörüne yönelik herhangi bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla bu araştırma ile sağlık sektörü yöneticilerinde hizmetkâr liderlik modelinin ele alınması amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hizmetkâr liderlik, Liderlik, Sağlık, Sağlık çalışanları

ORTOPEDİK PROTEZ VE ORTEZ

Tıbbbi Teknolog Eyyup TELCİ
Palandöken İlçe Sağlık Müdürlüğü,eyyuptelci@gmail.com

ÖZET

Multidisipliner Yaklaşım: Bilimsel veya teknik alanda birden fazla bilim dalının bir arada kullanılması durumunu ifade eden kavramdır. Çok branşlı yaklaşım ve çok disiplinli yaklaşım olarak ta ifade edilir.

Tıp bilimi ile birlikte anılan ortopedik protez ve ortez biliminin, sadece sağlık alanını içeren bir disiplin ve ya ortopedi anabilim dalına ait olduğu düşünülür. Oysaki ortopedik protez ve ortez bilimi çok disiplinli bir yaklaşımdır. Malzeme mühendisliği, Makine mühendisliği ve tıp disiplinlerinin bileşenleriyle hizmet verir.

Yüksek öğrenim eğitim sürecinde: Mesleki Teknoloji, Teknik Resim, Malzeme Bilgisi, Anotomi, Fizyoloji, Ortez I-II, Protez I-II Protez ve Ortezde Biomekanik Prensipler derslerini zorunlu olarak alan protez ortez teknikeri ve protez ortezistler, mesleklerini sağlık disiplinleri ortamında icra ederken, eğitimleri doğrultusunda çok disiplinli bir yaklaşımla görev yaparlar.

Ortopedik cihaz ve protez teknisyeni, Ortopedik protez ve ortez teknikeri ve ortezist ve protezist ler tarafından imal edilen, uygulanan ortez ve protezlerin tanımlarına değindikçe konun ve çalışma yaklaşımının daha net anlaşılacağı kanaatindeyim.

Ortopedik Ortez; Fonksiyonun bir kısmını kaybetmiş alt ve üst ekstremiler ve vertebralar için; ağrıyı azaltmak, ekstremiteyi stabilize veya immobilize etmek, deformiteleri önlemek, düzeltmek, eksik olan fonksiyonu iyileştirmek veya tamamlamak, pozisyonlamak, desteklemek ve yardımcı olmak amacıyla vücuda dışarıdan uygulanan aparey veya cihazdır. Ortezler, metaller(alüminyum, çelik, titanyum), termoplastik (düşük orta veya yüksek yoğunlukta) maddeler, deri, bez, kumaş, vb. malzemelerden imal edilir. Vücuttaki uygulama bölgelerine göre; gövde ortezleri (Skolyoz korsesi, servical ortezler, Milvaukee ortezi vb.).Alt ekstremite (uzun yürüme ortezi, kısa yürüme ortezi,tabanlık, GKD için vone roen ve adil sürat ortezi).Üst ekst ortezleri (dinamik ve statik el atelleri-splintleri) olarak sınıflandırılırlar. Fonsiyonlarına göre ise; statik ve dinamik ortezler olarak sınıflandırılırlar.

Ortopedik protez: Amputasyon işlemi ile amputelerin alt ve üst ekstremitelerine uygulanan fonksiyonel aygıttır. Amputasyon seviyesine göre isimlendirilen protezler, diz altı, diz üstü protezleri olarak isimlendirilirler. Genl protez tanımı ortopedik protezin tanımını kısmen karşılasa da eksik kalır çünkü ortopedik protez estetik amacının yanında fonksiyoneldir de.

Anahtar Kelimler: Ortopedi, Ortez, Protez, Ampüte, Amputasyon

Homalothecium sericeum (Hedw.) Schimp. TAKSONUNUN ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ
Dr. Öğr. Üyesi Volkan KORKMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt ALATAŞ
Munzur Üniversitesi, yelizcakir@munzur.edu.tr

ÖZET

Günümüzde dış etmenler ve yanlış yaşam biçiminden kaynaklanan çeşitli hastalıklarda önemli oranda artışlar görülmektedir. Antioksidanlar bu hastalıkların önlenmesinde oynadıkları rollerle dikkat çekmektedir. Antioksidanların, kanser, yaşlılık, otoimmün ve nörolojik hastalıklara karşı önleyici, iyileştirici ve tedavi edici rolleri olduğu bilinmektedir. Çeşitli olumsuzluklara sebep olduğu düşünülen serbest radikaller ve reaktif oksijen türlerinin (ROS), ortaya çıkardığı oksidatif hasarlara da karşı antioksidanların önemli görevlerinin olduğu bilinmektedir. Hücresel metabolizma sırasında oluşan hidroksil ve süperoksit radikali ile hidrojen peroksit ve ROS artışını detoksifiye eden, antioksidanların yetersizliği sonucu, oksidatif denge bozularak oksidatif stres oluşabilmektedir. Antioksidanlar, serbest radikallerin sebep olduğu oksidatif stresin yok edilmesinde organizmalara yardımcı olan bileşiklerdir. Antioksidanlardan özellikle bitkisel kaynaklı olanlar, çevre bilincinin arttığı ve sentetik maddelerin etkilerinden uzak durulmaya çalışıldığı bu dönemde, oldukça önemli bir yer edinmeye başlamıştır. Bitkilerin önemli bir kısmını oluşturan ve ekolojik tolerans açısından tohumlu bitkilerden oldukça farklı olan briyofitler antioksidan içerikleri açısından da azımsanmayacak derecede kıymetlidir. Bu bitkiler doğada taş üzeri, kaya üzeri, tamamen su içerisinde ve su içerisindeki kaya üzerinde bulunabileceği gibi, ölü ve canlı ağaçların gövdeleri ve dallarında, yarı saprofit olarak çürümekte olan organik maddeler üzerinde ve nemin çok az olduğu kurak alanlarda yaşayabilirler. Ülkemizde briyofitler ile ilgili olan çalışmalar genellikle briyofloristik amaçlı olup antioksidan içerikleri ile ilgili bu güne kadar çok az sayıda çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile *Homalothecium sericeum* taksonunun antioksidan kapasiteleri belirlenerek, bu konuda yapılan çalışmalara bir ivme kazandırıp, ileride yapılacak diğer çalışmalara temel oluşturulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Briyofit, *H. sericeum*, ROS

PEDİATRİK POPULASYONDA DÜZ TABANLIK, İÇE BASMA VE ARK YÜKSEKLİK İNDEKSİ İLİŞKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Ragıp Gökhan ULUSOY
Kafkas Üniversitesi, ulusoyg@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Kadri YILDIZ
Kafkas Üniversitesi, drkadri1980@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Hayrunisa Bekis BOZKURT
Kafkas Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma düz taban kliniği gösteren ve içe basma şikayetiyle getirilen pediatrik popülasyonun ark yükseklik indeksi ölçümlerini ve bulunan ilişkiyi ineleme amaçlı olarak düzenlenmiştir. Ark yükseklik indeksi ölçümünün klinik tabloyu ne kadar gösterebildiğini araştırma amacı güdülmüştür.

436 düz tabanlıklı hastanın 41'i (25 erkek and 16 kız) çalışma grubuydu. Hastalar, Mayıs 2005 ve Şubat 2014 tarihleri arasında yürüyüş incelemesiyle muayene edildiler. Kontrol grubu olarak 33 normal tabanlı hasta vardı. SPSS 20.0 (Windows) istatistik analiz için kullanıldı. T testi ve Mean-Whitney U testi kullanıldı.

Ark yükseklik indeksi ölçümü ortalaması 0.32 olarak tespit edildi. Bu ölçümün cinsiyet arasındaki fark, literatür bilgisine dayanarak, ihmal edildi. Ölçümler, iki cerrah tarafından randomize ve çift kör olarak uygulandı. Ark yükseklik indeksi ve içe basma arasında direk ilişki tespit edilemedi ($p>0.05$). Ancak, düz tabanlık klniği şiddeti ile ark yükseklik indeksi ölçümünün kötü değerleri arasında direk ilişki vardı ($p<0.05$).

Ark yükseklik indeksi, düz tabanlık kliniği takibi açısından iyi bir belirteç olabilir. Ark yükseklik indeksi değerleri kötüleştikçe, düz tabanlık ve içe basma kliniği kötüleşmekteydi.

Anahtar Kelimeler: düz tabanlık, içe basma, ark yükseklik indeksi

GRİP VE GRİP AŞISINA YAKLAŞIM

Dr. Öğr.Üyesi Hayrunisa HANCI
Atatürk Üniversitesi, hayrunisa.hanci@hotmail.com

ÖZET

RNA virüslerinden Orthomyxoviridae familyasına ait olan influenza virüslerinin neden olduğu grip ateş, halsizlik, kas ağrısı, boğaz ağrısı, öksürükle seyreden bir enfeksiyon hastalığı olup havaların soğuk olduğu dönemlerde epidemiler şeklinde görülmektedir. A,B ve C olmak üzere 3 farklı tipi bulunan bu virüslerden özellikle influenza A virüsü epidemi ve hatta pandemilere neden olabilmektedir. İnfluenza B virüsü mevsimsel grip etkeni olarak karşımıza çıkarken C virüsü ise nadir vakalarda görülmektedir. İnfluenza A ve B virüsleri antijenik değişim sonucunda her yıl epidemilere ve 10-40 yıl gibi aralıklarla da dünyayı etkileyen pandemilere neden olabilmektedir. Her yıl milyonlarca kişide ortaya çıkan grip enfeksiyonlarında özellikle 5 yaş altı çocuklar, yaşlılar, altta yatan farklı bir hastalığı bulunanlar ve gebeler risk altında olup on binlerce kişi ölmekte ve 15 milyon gün iş gücü kaybı oluşmaktadır. Hastalık Kontrol Merkezi (CDC) tarafından Nisan 2009'da iki çocuk hastadan izole edilen edilen influenza A "pandemik H1N1 virüsü" nün neden olduğu domuz gribi (Swine influenza) Haziran 2009'da Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak tanımlanmıştır. Toplum sağlığını tehdit eden influenza virüsleri 1952 yılından beri Dünya Sağlık Örgütü tarafından izlenmektedir. Grip ile mücadele için aşı uygulamaları ve sürveyans çalışmaları yapılmaktadır. Özellikle risk grubunda bulunanlara önerilen grip aşıları trivalan inaktif influenza aşıları ve canlı attenüe influenza aşılar olarak kullanımdadır. Dünya Sağlık Örgütü her yıl aşının içeriğindeki virüsü bir önceki yılın epidemiyolojik verileri doğrultusunda belirlemektedir. Epidemi yapan virüs suşunun her yıl değişmesi ve aşıya bağlı immünitenin kısa süreli olması yıllık yeniden aşılanmayı gerektirmektedir. Grip aşılarının koruyuculuğu kişinin yaşı, bağışıklık sistemi, aşıda kullanılan suş ve epidemi yapan suşun benzerliği gibi faktörlere göre değişebilmekle beraber %70-90 arasındadır. Ancak aşı etkinliği, güvenliği ve yan etkileri konusundaki tartışmalar toplumun aşılanmaya karşı tereddütle bakmasına neden olmaktadır. Mevsimsel grip aşının yan etki olarak gribe neden olabileceği konusundaki düşünceler, aşının gerekliliğine inanmama ve gribi riskli bir hastalık olarak görmeme bu aşıya karşı ilginin az olmasına neden olmaktadır. Aynı şekilde 1976 yılında uygulanan domuz gribi aşısının yan etki nedeni ile kullanımdan kaldırılması ve ülkemizde uygulanacak olan aşıların içerdiği adjuvanlar da halkın pandemik influenza (domuz gribi) aşılarına mesafeli yaklaşmalarına neden olmaktadır. Bu bildiride grip ve grip aşısı konusu irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Grip, Grip aşısı, İnfluenza

ABSTRACT

The influenza virus, that belongs to the familia of RNA virus Orthomyxoviridae, causes flu, an infectious disease of which the syptoms are fever, tiredness, muscle pain, coughing and this disease is seen as epidemics during cold weather seasons. The influenza virus has three

types: A, B and C. Spesifically and importantly, influenza A may cause epidemics, even pandemics. Influenza B virus comes across as a seasonal flu factor whereas virus C is seen in rare cases. Due to antigenic change, viruses influenza A and B can cause epidemics every year and within 10-40 year gaps, they can cause round-of-the-world pandemics. Flu infections occur in millions of people, however, children under 5, the elderly, people with an additional disease and pregnant women are at more risk. Tens of thousands of people die from flu and there is a loss of workforce loss, worth 15 million workdays. In April 2009, the influenza A "pandemic H1N1 virus" virus causing swine flu, isolalated from 2 children by Centers for Disease Control and Prevention (CDC) was named as "pandemic" by World Health Organization. The WHO has been closely following influenza viruses threatening public health since 1952. There are anti-flu vaccination campaigns and surveillance. Especially for the groups under risk, the recommended vaccines, trivalan inactive influenza vaccines and live attenüe vaccines are in use. World Health Organization decides on the ingredient virus of the vaccine according to the epidemiyological data of the previous year. Yearly re-vaccination is required because of the change of the virus strain causing the epidemic and the fact that immunity period on the vaccination is short. The immunity provided by flu vaccines vary between 70-90%, and may change according to the patient's age, immunity system, the strain used in the vaccine and resemblance of the strain causing the epidemic. However, disputes on the effectiveness of the vaccine, security and side effects cause the public to look negatively upon the subject of vaccinnation. The belief that seasonal flu vaccine may cause flu as a side effect, the disbelief in the necessity of vaccination and the disregard of flu as a serious disease cause the public interest to be low on this vaccine. Likewise, people are prejudices against pandemic influenza (swine flu) vaccines due to the ban of the swine flu vaccine with side effects in 1976 and the vaccines consisting of certain adjuvants that are going to be used in our counrty. Thus, in this report, the topics of flu and flu vaccine are going to be handled.

Keywords: Flu, Flu vaccine, Influenza

GREEN SYNTHESIS OF SILVER NANOPARTICLES (AGNPS) USING PISTACIA TEREBINTHUS (BITTIM) LEAF EXTRACT: ANTIMICROBIAL EFFECT AND CHARACTERIZATION

A.KOÇ
İnönü University, adil.koc@inonu.edu.tr

ABSTRACT

The synthesis of silver nanoparticles using different plant leaves has opened a new field for researchers. The use of environmentally friendly and low-cost plants instead of nanoparticles synthesized by chemicals makes this method more attractive. In this study, *Pistacia terebinthus* (bıttım) leaf extracts were used to reduce silver nanoparticles. The green synthesized AgNPs were characterized by different analytical devices such as by transmission electron microscopy (TEM), energy dispersive X- (EDX), thermogravimetric and differential thermal analysis (TGA-DTA), UV-visible, X-ray diffraction (XRD) and Fourier transform infrared (FTIR). AgNPs synthesis was detected in UV-visible spectroscopy in the range of about 427 nm. The morphological structure of nanoparticles was found to be spherical in SEM analysis. As a result of EDX analysis, it was observed that AgNPs were in elemental composition. XRD analysis showed a mean particle size of 15 nm. synthesized silver nanoparticles were measured by minimum inhibition concentration (MIC) dilution method. AgNPs have a good antimicrobial effect compared to standard antibiotics (fluconazole, vancomycin and Colistin). In addition, it has been shown that the plant-derived nanoparticles have antimicrobial effect even at very low concentrations.

Key words: Antimicrobial effect, *Pistacia terebinthus*, silver nanoparticles

BAZI BRASİCACEAE YABANCI OTLARINDAN ELDE EDİLEN EKSTRAKTLARIN *AMARANTHUS RETROFLEXUS* L. TOHUMLARININ ÇİMLENMESİ ÜZERİNE ALLELOPATİK ETKİSİ

Ziraat Mühendisi Ayfer GÜNEY
Iğdır Üniversitesi, ayferay4787@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan GÜRBÜZ
Iğdır Üniversitesi, r_grbz@yahoo.com

ÖZET

Yabancı otlar bitkisel üretimde her yıl ciddi oranlarda verim ve kalite kayıplarına sebep olmaktadır. Bu verim kayıplarının önüne geçmek için yabancı otlar ile mücadelede birçok yöntem uygulanmaktadır. Yöntemlerin bazıları yüksek maliyetli olmakta, yoğun iş gücü gerektirmekte, yeterince etkili olmamakta ve uzun zaman gerektirmektedir. Buna karşın herbisitler kolay uygulanabilmekte, az iş gücüne ihtiyaç duymakta, hızlı ve etkili bir sonuç vermekte olduğu için yaygın olarak tercih edilmektedirler. Ancak herbisitlerin yoğun bir şekilde kullanılması beraberinde herbisitlere karşı dayanıklı yabancı otların meydana çıkması, ve bir çok sağlık problemini de beraberinde getirmektedir. Bu sebeple allelopati alternatif bir çözüm olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı; brassicaceae familyasına ait üç önemli yabancı ottan elde edilen bitki ekstraktlarının, dünya genelinde önemli bir yabancı ot olup, birçok kültür bitkisinde ciddi kayıplara sebep olan *Amaranthus retroflexus* L.'ün tohumlarının çimlenmesi üzerine etkilerini belirlemektir. Çalışma, *Sisymbrium officinale* L., *Descurainia sophia* L., ve *Cardaria draba* L. yabancı otlarının toprak üstü aksamlarından elde edilen ekstraktlar ile laboratuvar şartlarında tesadüf parselleri deneme desenine göre 4 tekerrürlü ve beş karakterli (%0, %2, %5, %10, %15 ektraktların konsantrasyonları) olarak 2016- 2017 yılları arasında Iğdır Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü Herboloji laboratuvarında kurulmuştur. Her üç yabancı otunda üç farklı konsantrasyonunda (%5, %10, %15) hiç tohum çimlenmesi gözlemlenmemiştir. Aynı şekilde her üç yabancı otunda %2'lik konsantrasyonu kontrol ile kıyaslandığında anlamlı bir etki göstermiş olup, *Descurainia sophia* L. ile *Cardaria draba* L.'nın tüm konsantrasyonları istatistiki olarak aynı şekilde etki göstermiştir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında brassicaceae familyasına ait ektraktını kullandığımız yabancı otlardan elde edilecek ekstraktların herbisit olarak kullanılabilme olanağını ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Allelopati, Brassicaceae yabancı otları, *Amaranthus retroflexus* L, Tohum çimlenmesi

ABSTRACT

Weeds are one of the most significant threats to crop production and cause enormous loss in crop yield and quality every year. Many different methods are used to control weeds in order to overcome these yield losses. Some of them are laborious, time consuming, inadequate and costly. Despite of herbicides are used successfully for weed control

due to rapid effect, easier for application and cheaper cost involvement in comparison with the other methods. The repeated use of herbicides bring about many problems such as herbicide resistant weed species and many other health problems. Therefore, weed control through allelopathy seems to be an alternative solution. The aim of this study was to evaluate the allelopathic effect of three weed species belonging to brassicaceae family on the seed germination of *Amaranthus retroflexus* L. which is a very important weed of many crops around the world. Above ground plant parts of *Sisymbrium officinale* L., *Descurainia sophia* L., and *Cardaria draba* L. were extracted and used under the laboratory conditions. The studies were carried out in 2016-2017 at Faculty of Agriculture Department of Plant Protection laboratory in Iğdır University. Treatments were conducted in randomised block design in four replications with five concentrations(0%, 2%, 5%, 10%, 15%). The concentration of three doses (50, 100, 150 g/l) of three weed species were found almost effective, since no seed germination were observed. The effects of all three weed species were significant at the concentration of the 2% when compared with control. The aqueous leaf extracts of *Descurainia sophia* L. and *Cardaria draba* L. provided same effect at all concentrations. In conclusions, these results are very promising in order to produce a bioherbicide with allelochemicals of used brassica weeds.

Key words: Allelopathy, Brassicaceae weed species, *Amaranthus retroflexus* L, Seed germination

BAZI *SATUREJA* TÜRLERİNDEN ELDE EDİLEN UÇUCU YAĞLARIN *HYPERA POSTICA* (GYLLENHAL, 1813) (COLEOPTERA: CURCULIONIDAE) ERGİNLERİ ÜZERİNDE İNSEKTİSİDAL ETKİLERİ

THE INSECTICIDAL EFFECTS OF THE ESSENTIAL OILS OBTAINED FROM SOME *SATUREJA* SPECIES ON ALFALFA WEEVIL (*HYPERA POSTICA* GYLLENHAL, 1813) (COLEOPTERA, CURCULIONIDAE) ADULTS

Araş. Gör. Dr. Ayşe USANMAZ BOZHÜYÜK
Iğdır Üniversitesi, ayseusanmaz@hotmail.com

Doç. Dr. Memiş KESDEK
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, memiskesdek@mu.edu.tr

Prof. Dr. Şaban KORDALİ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sabankordali@mu.edu.tr

Doç. Dr. Celalettin GÖZÜAÇIK
Iğdır Üniversitesi, cgozuacik46@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, 2016-2017 yılları arasında Iğdır ili Çalpala Köyü'nde yonca tarlalarında önemli derecede ekonomik zarara yol açan yonca hortumlu böceği (*Hypera postica* (Gyllenhal, 1813) (Coleoptera: Curculionidae))'nın erginlerine karşı, *Satureja hortensis* L., *S. montana* L., *S. spicigera* L. ve *S. thymbra* (Lamiaceae) bitkilerinden elde edilen uçucu yağların insektisidal etkilerini belirlemek amacıyla laboratuvar şartlarında (25±1 °C, %60±5 orantılı nem ve 14:10 aydınlık:karanlık) yürütülmüştür. Bu uçucu yağların toksisitelerini test etmek için her bir petriye (9 × 1,5 cm) 15'er adet ergin birey konuldu ve üzerlerine her bir dozda (5, 10 ve 20 µL/petri) uçucu yağlar püskürtülmüştür. Daha sonra, her petri kabına erginlerin beslenmesi için yeterli miktarda taze yonca (*Medicago sativa* L.) yaprağı konulmuştur. Petrilerin kapağı kapatılarak etrafı parafilm ile sarılmıştır. Kontrol olarak ise steril su+etanol ve pozitif kontrol olarak ise ticari insektisit olan Malathion kullanılmıştır. Tüm testler 3'er kez tekrarlanmıştır. Uygulamanın 24., 48., 72. ve 96. saatler sonrasında ergin ölümleri kaydedilmiştir. Ölüm oranları %4.44 ile 100 arasında farklı oranlarda saptanmıştır. En yüksek ölüm oranları (%48.8'den %100'e kadar) *S. hortensis*'in uçucu yağının 20 µL/petri dozunda, en düşük ölüm oranları ise (%4.44'den %62.20'e kadar) *S. spicera'*nın 5 µL/petri dozunda tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, *S. hortensis, S. montana* ve *S. thymbra* uçucu yağlarının *H. postica*'nın erginlerine karşı daha etkili oldukları, *S. spicigera*'nın uçucu yağının ise daha düşük etki gösterdiği belirlenmiştir. Test edilen uçucu yağların, yonca hortumlu böceği erginleri üzerinde insektisidal etkiye sahip oldukları ve bu zararlının mücadelesinde kullanılabilecekleri tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Hypera postica, Satureja*, Uçucu yağ, Ölüm oranı

ABSTRACT

This study was carried out in order to investigate the insecticidal effects of *Satureja hortensis* L., *S. montana* L., *S. spicigera* L. and *S. thymbra* (Lamiaceae) against alfalfa weevil (*Hypera postica* (Gyllenhal, 1813) (Coleoptera: Curculionidae)) causing economic damages in alfalfa fields of Çalpala village belonging to center in Igdir province under laboratory conditions (25±1°C, 60±5% RH and 14:10 L:D) between the years of 2016 and 2017. To test the toxicities of these essential oils on alfalfa weevil, *H. postica* adults, 15 adult individuals were placed to Petri dishes (9 × 1.5 cm deep) and each dose essential oil (5, 10 and 20 µL/petri) was sprayed on adults. After that, enough amounts fresh alfalfa leaves of *Medicago sativa* L. were placed for feeding of the adult insects. Petri dishes were wrapped with parafilm paper by covering with a lid. The sterile water+etanol as control and Malathion, a commercial insecticide as positive control were used. All the tests were made in triplicate. At 24th, 48th, 72nd and 96th hrs of the treatment, mortalities of the adults were recorded. The mortality rates were established to be variable ranging from 4.44 to 100%. While the highest mortality rates (from 48.8% to 100%) were determined in the 20 µL/petri dose of *S. hortensis* essential oil, the lowest mortality rates (between 4.44% and 62.20%) were in the 5 µL/petri dose of *S. spicera* essential oil. According to the results, it was determined that *S. hortensis*, *S. montana* and *S. thymbra* essential oils have higher mortality effect, but *S. spicigera* essential oil has lower effect. It has been determined that the tested essential oils have insecticidal activity on the insects of the alfalfa horticulture and can be used in the fight against this harmful insecticide.

Keywords: *Hypera postica*, *Satureja*, Essential oil, Mortality rate

CHEMICAL COMPOSITIONS OF FATTY ACID OBTAINED FROM SEEDS OF *SILYBUM MARIANUM* L. *GAERTN* (THISTLE) BY USING COLD PRESS

Eyyüp KARAOĞUL
Harran University, eyyupkaraogul@gmail.com

M. Hakkı ALMA
Kahramanmaraş Sütçü İmam University

Ertuğrul ALTUNTAŞ
Kahramanmaraş Sütçü İmam University

ABSTRACT

Silybum marianum L. *Gaertn (Thistle),* which were cultivated in Turkoglu/Kahramanmaras of Mediterranean region of Turkey, is one of the important medicinal plant to treat liver diseases (1). Its seeds and fatty acids obtained from seeds have been widely used. Seeds of the thistle has used as ingredient of cosmetic and medicinal purpose for long time. The main aim of this study was to isolated and to analysis fatty acids from *Silybum marianum* L. *Gaertn* seeds. The oil from seeds of the thistle were produced by using cold press. Moreover, chemical composition of fatty acids of seeds were investigated by gas chromatography–flame ionization detection (GC–FID). The results showed that total 23 various fatty acid compounds were determined and the percent amount of fatty acids in the seeds were determined as 53,1 % for linoleic acid, 21,9 % for oleic acid, 9,1 % for palmitic acid, 5,45 % for stearic acid, 3,7 % for gama-linoleic acid and 2,57 % for cis- 8,11,14-eicosatrienoic acid for the major constituents.

Key Word: *Silybum marianum* L. *Gaertn, Thistle,* GC–FID, major compounds

TÜRKİYE'NİN BUĞDAY TİCARETİNDEKİ REKABET GÜCÜ VE SEÇİLMİŞ DÜNYA ÜLKELERİYLE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

AN ANALYSIS OF TURKEY'S WHEAT TRADE COMPETITION POWER AND COMPARISON WITH SELECTED WORLD COUNTRIES

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TERİN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mustafaterin@yyu.edu.tr

ÖZET

Türkiye, dünyanın önemli buğday üreticisi ülkeleri arasında yer almaktadır. 2018 yılı itibariyle Türkiye 21.5 milyon ton buğday üretimi ile dünya buğday üretiminin (758 milyon ton) %3'ünü gerçekleştirmekte ve dünya sıralamasında dokuzuncu sırada yer almaktadır. Türkiye buğday üretiminde ilk sıralarda yer almasına karşın, üretimin büyük çoğunluğunun ülke içinde tüketilmesi ve bazı yıllar olumsuz iklim koşullarına bağlı olarak üretim ve kalitede yaşanan sorunlardan dolayı iç talep karşılanamamakta ve ithalat yapılmaktadır. Türkiye'nin 2002 yılındaki buğday ihracat ve ithalat miktarı sırasıyla 1.1 milyon ton (150 milyon $) ve 55 bin ton (10 milyon $) iken, 2017 yılında bu rakamlar sırasıyla 4.9 milyon ton (1 milyar $) ve 42.6 bin ton (15 milyon $) olarak gerçekleşmiştir. Dünya buğday ihracatının %15.6'sı ABD, %14.9'u Rusya Federasyonu, %13.1'i Kanada, %11.9'u Avusturalya, %7.7'si Fransa ve %7.1 Ukrayna tarafından gerçekleştirilmektedir. Araştırmanın amacı, Türkiye'nin uluslararası buğday piyasasındaki rekabet gücünü belirlemek ve dünya buğday piyasasının önemli aktörleri olan ABD, Rusya, Kanada, Avusturalya, Fransa ve Ukrayna ile karşılaştırmaktır. Araştırmanın verileri Uluslararası Ticaret Merkezi veri tabanından (2001-2017) elde edilmiştir. Ülkelerin rekabet güçleri, İhracat Piyasa Payı indeksi (İPP), Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler indeksi (AKÜ) ve Ticaret Dengesi İndeksi (TDİ) kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmada Türkiye'nin 2001-2017 dönemi ortalama İPP, AKÜ ve TDİ indeks sonuçları sırasıyla 0.18, 0.28 ve -0.69 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre Türkiye'nin uluslararası buğday ihracat piyasasındaki payının oldukça düşük olduğu, açıklanmış karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olmadığı ve uluslararası buğday ticaretinde net ithalatçı ülke konumunda olduğu söylenebilir. Araştırmada Ukrayna, Rusya, Avusturalya ve Kanada'nın buğday ticaretinde güçlü bir karşılaştırmalı üstünlüğe, Fransa'nın orta derecede karşılaştırmalı üstünlüğe ve ABD'nin zayıf bir karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkiye, Buğday ticareti, Rekabetçilik, Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler İndeksi

ABSTRACT

Turkey is among the world's major wheat producing countries. By the year of 2018, Turkey makes up 3 % of the total World what production (758 million tons) with its 21.5 million tons and ranks ninth. However, this production is not sufficient to meet the domestic demand and some imports is required due to lack of productions stemming from climatic

conditions some years. While the wheat export and import quantities of Turkey in 2002 were 1.1 million tons (150 milyon $) ve 55 thousands tons (10 million $) respectively, these figures in 2017 were realized as 4.9 million tons (1 billion $) and 42.6 thousand tons (15 million $), respectively.

United States of America (U.S.A), Russian Federation, Canada, France and Ukraine have a share of 15.6, 14.9, 13.1, 11.9, 7.7 and 7.1 % of Word wheat exports. The major aim of this study was to determine the Turkey's international competitiveness power in wheat market and make a comparison with major players of markets, namely, United States of America (U.S.A), Russian Federation, Canada, France and Ukraine. The data were obtained from databases of International Trade Center (2001-2017 years). The competitiveness power of the countries were calculated using the Export Market Share Index (ESI), Revealed Comparative Advantages Index (RCA) and Trade Balance Index (TBI). Turkey's average ESI, RCA and TBI index for 2001-2017 years were found as 0.18, 0.28 and -0.69, respectively. The findings showed that Turkey's share in international wheat export was relatively low, had no revealed comparative advantages and was a net importer. On the other hand, Ukraine, Russia, Australia and Canada had a strong comparative advantages while France had medium and the United States had a weak comparative advantage in wheat trade.

Keywords: Turkey, Wheat trade, Competitiveness, Revealed Comparative Advantages Index

IĞDIR İLİNDE MISIR ÜRETİMİ VE EKONOMİK ÖNEMİ

Doç. Dr. Köksal KARADAŞ
Iğdır Üniversitesi, kkaradas2002@gmail.com

Arş. Gör. İbrahim Hakkı KADİRHANOĞULLARI
Iğdır Üniversitesi, i.kadirhanogullari@gmail.com

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Kazım KARA
Iğdır Üniversitesi, kazim.kara@igdir.edu.tr

Dr. Meryem KONU KADİRHANOĞULLARI
meryem_6647@hotmail.com

ÖZET

Dünyanın bir çok bölgesinde yetişebilen mısır bitkisi besin ve enerji değeri yüksek, insan beslemesi ve hayvan yemi olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. 2017 yılı dünya mısır üretiminin (1059 milyon ton) %36'sı ABD'de (385 milyon ton), %22'si Çin'de (232 milyon ton) üretilirken Türkiye'de ise % 0.6'sı (5.9 milyon ton) üretilmektedir. Türkiye'de tahıllar içerisinde buğday ve arpadan sonra en geniş ekim alanına sahip olan mısır, ana ürün ve ikinci ürün olarak üretilmektedir. Dekara mısır verimi Türkiye'de 942 kg olup dünya mısır veriminin (499 kg/da) yaklaşık iki katıdır. Son yıllarda mısır verimi ve üretim miktarı Türkiye'de artmakla birlikte, mısır üretimi 2008 yılına göre 2017 yılında %38 artarken dekara verim %28 oranında artış göstermiştir. Bu çalışmada son 10 yılda Iğdır ilinde mısır üretim miktarı ve fiyatındaki değişiklikler ile il ekonomisine katkı düzeyi araştırılmıştır. 2017 yılı Türkiye mısır üretiminin % 0.4'ü Iğdır'da üretilmiştir. 2017 yılında mısır verimi 2008 yılına göre % 59 artarak 519 kg/da dan 826 kg/da a yükselirken üretim miktarı aynı yıllar 207 ton dan 24735 tona çıkmıştır. Son 10 yılda mısır verim ve üretim miktarı Iğdır'da artış göstermiştir. Iğdır'da mısır üretiminin %75'i (18705 ton) merkez ilçede yapılırken %14'ü (3546 ton) Karakoyunlu ve %10'u ise Aralık ilçesinde yapılmıştır. 2008 yılında ton fiyatı 333 $ dan 72261 $ değerinde mısır üretilirken 2017 yılında üretilen mısırın değeri 70 kat artarak tonu 206 $ dan 5090204 $ değerinde mısır üretimi yapılmıştır. Iğdır ilinde daha fazla alanda mısır ekiminin yapılmasına yönelik tedbirlerin alınması ve üretiminin artırılması bölge ekonomisine ve mısır üreticisine daha fazla kazanç sağlanması bakımından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mısır, Ekonomik önem, Üretim, Iğdır

IĞDIR İLİNDE ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ VE İL EKONOMİSİNE KATKISI

Arş. Gör. İbrahim Hakkı KADİRHANOĞULLARI
Iğdır Üniversitesi, i.kadirhanogullari@gmail.com

Doç. Dr. Köksal KARADAŞ
Iğdır Üniversitesi, kkaradas2002@gmail.com

Doç. Dr. Ahmet Metin KUMLAY
Iğdır Üniversitesi, ametin.kumlay@igdir.edu.tr

Dr. Meryem KONU KADİRHANOĞULLARI
meryem_6647@hotmail.com

ÖZET

İnsan beslenmesinin temel enerji kaynaklarından biri olan şeker, çeşitli gıdalarda yer alarak insanın ihtiyaç duyduğu günlük kalorinin % 60'ını karşılamaktadır. Dünya şeker üretiminin % 87'si şeker kamışından ele edilirken Türkiye şeker üretiminin % 99'u şeker pancarından elde edilmektedir. 2016 FAO verilerine göre Dünyada üretilen şeker pancarının (277230790 ton) % 18'ini (51.366.830 ton) ilk sırada yer alan Rusya Federasyonu karşılarken, % 7'sini (19465452 ton) 5. sırada yer alan Türkiye karşılamaktadır. Dünya ortalamasından (6073 kg/da) daha yüksek verime sahip (6241 kg/da) Türkiye şeker pancarı üretim miktarı 2004 yılına göre 2017 yılında 13 milyon tondan 21 milyon tona yükselmiştir. Türkiye'nin doğu sınırında yer alan Iğdır ilinde şeker pancarı üretim alanı 2015 yılında 170 dekara kadar gerilerken 2017 yılında ekim alanı 3523 dekara, üretim miktarı ise 12940 tona yükselmiştir. Bu çalışmada Iğdır ilinde şekerpancarı üretim, fiyat ve il ekonomisine katkı düzeyi incelenmiştir. 2017 Türkiye şekerpancarı ekim alanının % 0.104'ü ve üretiminin ise % 0.061'i Iğdır ilinden elde edilmiş olup verim (3673 kg/da) dünya ve Türkiye ortalamasının altındadır. Iğdır şekerpancarı üretim miktarı 2004 yılından 2015 yılına kadar %99 oranında azalırken 2016 ve 2017 yıllarında tekrar artış gözlenmiştir. Iğdır'da şeker pancarı üretiminin % 62'si (8097 ton) merkez ilçede yapılırken, % 20'si (2653 ton) Karakoyunlu ilçesinde ve % 18'i ise (2190 ton) Aralık ilçesinde yapılmıştır. 2008 yılı itibarı ile Iğdır ilinde tonu 77 $ dan 10089791 $ değerinde şekerpancarı üretilirken 2017 yılında tonu 52 $ dan 673958 $ değerinde şekerpancarı üretimi yapılmıştır. Son birkaç yılda Iğdır'da şekerpancarı üretimi artmasına karşın 2004 yılında üretilen 239422 ton seviyesine göre oldukça düşük düzeydedir. Bölgede şeker pancarı üretiminin artırılması üretici ve il ekonomisine katkı sağlanması bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Şeker Pancarı, Üretim, Ekonomik Önem, Iğdır

RHİZOPUS ORYZAE NRRL 395 İLE FERMENTE EDİLEN ATIK BULGUR SUYUNUN ORGANİK ASİT, VİTAMİN VE KARBONHİDRAT DEĞİŞİMLERİ

Ali GÖÇERİ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, aligoceri@hotmail.com

Eyyüp KARAOĞUL
Harran Üniversitesi

Mehmet Hakkı ALMA
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada amaç, bulgur üretimi esnasında önemli miktarda atık olarak açığa çıkan bulgur suyunun fermantasyon sonrasında içeriğinin belirlenmesidir. Fermantasyon sonrası, bulgur suyunun organik asit, vitamin ve karbonhidrat içerikleri sırasıyla yüksek performanslı sıvı kromotografisi (HPLC-UV) ve yüksek performanslı sıvı kromotografisi (HPLC-RID) cihazları kullanılarak incelenmiştir.

Çalışmada fermantasyon sonrası HPLC-UV ile bulgur suyunun farklı konsantrasyonlarının organik asit miktarları konsansatrasyonun artması ile artış göstermiştir. En yüksek oranlar %100 bulgur suyu konsantrasyonunda (asetik asit, laktik asit, malik asit, sitrik asit, süksinik asit) elde edilmiştir. HPLC-UV ile yapılan vitamin analizinde ise B1 (0.1235 mg/L), B2 (0.00205 mg/L), B3 (0.1947 mg/L) ve E (0.1617 mg/L) vitaminleri tespit edilmiştir. Ayrıca HPLC-RID ile işlem görmemiş bulgur suyu ve fermantasyon sonrası bulgur suyu yüzde miktarları, glukoz (2.394-1.929), mannoz (25.174-0.83) ve arabinoz (3.797-2.2118) miktarlarının fermantasyon sonrası azaldığı ksiloz'un (7.865-8.472) ise miktarının arttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bulgur suyu, vitaminler, asitler, karbonhidratlar, HPLC-UV-RID

ZEBRA BALIĞI EMBRİYO/LARVALARININ KAN AKIŞI VE HUVEC (İNSAN UMBİLİKAL DAMAR / VASKÜLER ENDOTELYUM HÜCRELERİ) HÜCRE KÜLTÜRÜ ÜZERİNE N-BUTANOL'ÜN ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Mine KÖKTÜRK
Prof. Dr. Muhammed ATAMANALP
Atatürk Üniversitesi, mine.kokturk@igdir.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı yaygın kullanımı olan bir alkol türü n-butanol'ün zebra balığı embriyo/larvaları ve HUVEC (İnsan umbilikal damar / vasküler endotelyum hücreleri) hücre kültürü üzerine etkilerinin belirlenmesidir. Zebra balığı embriyolarına fertilizasyondan sonraki 4. saatte farklı dozlarda (kontrol, 250, 500, 750 and 1000 mg / L) n-butanol uygulaması yapılmıştır. Daha sonra 0., 24., 48., 72. ve 96. Saatlerde her uygulama grubundan en az 4 embriyo ve larva floresan mikroskop altında kuyruk yüzgecine yakın bir bölgedeki arter ve vena damar sistemindeki kan akışı video kaydına alınmıştır. Ayrıca HUVEC (İnsan umbilikal damar / vasküler endotelyum hücreleri) hücre kültüründe istenen yoğunluğa ulaşan hücrelere n-butanol'ün farklı dozları (kontrol, 250, 500, 750 ve 1000 mg/L) uygulanmıştır. Uygulamadan 60 dakika sonra ve 48.saatte hücre kültürleri üzerine n-butanol'ün etkisi invert mikroskop ile görüntülenmiştir. Çalışmamızda zebra balıklarının embriyoları üzerine n-butanol'ün teratojenik etkilerine bakıldığında en yüksek oranda belirlenen malformasyonun kardiak ödem olduğu tespit edilmiştir. N-Butanol'ün yüksek dozlarında (500, 750 ve 1000 mg/L) kardiak ödemli embriyoların 96. saatte kuyruk vena ve arter damarlarda dolaşımın olmadığı gözlemlenmiş olup böylece damarlardaki endotel hücrelerin n-butanol ile etkilendiği ve kardiak ödeme neden olduğu tahmin edilmektedir. İn vivo olarak zebra balıklarında n-butanol'ün kalp-damar sistemi üzerine etkisinin belirlendiği dozlar (kontrol, 250, 500, 750 ve 1000) in vitro olarak da HUVEC hücre kültürü üzerine etkisi ile desteklenmiştir. HUVEC hücre kültürüne uygulanan 250 mg/L n-butanol 2. günde hücrelerin %50 sini öldürdüğü, yüksek dozlarda (500, 750 ve 1000 mg/L) ise hücre kültürünün tamamının öldüğü gözlemlenmiştir. Sonuç olarak n-butanol zebra balığı embriyolarına fertilizasyondan sonraki 4. saatte uygulanmasını takip eden süreçte 72. ve 96. saatlerde kuyruk yüzgecine yakın bölgedeki arter ve vena damar sistemlerinde yüksek dozlarda kan akışının yavaşladığı ya da tamamen durduğu floresan mikroskop altında incelenmesi sonucu tespit edilerek bu durum n-butanol uygulanmış HUVEC hücre kültüründeki hücrelerin ölümleri ile de desteklenmiş olup bu verilere dayanarak n-butanol'ün kan damarlarının içindeki endotelyum hücrelerine zarar verdiğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Zebra Balığı, N-Butanol, HUVEC, Kan Akışı

NEWLY FAUNISTIC RECORDS WITH INTEREST TO COCCINELLIDAE (COLEOPTERA) SPECIES IN TURKEY

Doç.Dr. İnanç ÖZGEN
Fırat University, inancozgen@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Aykut TOPDEMIR
Fırat University, atopdemir@gmail.com

Doç.Dr. Celalettin GOZUAÇIK
Iğdır University, cgozuacik46@gmail.com

ABSTRACT

This study was carried out in order to determine the harmful and beneficial insects found in the 2018 years in East Anatolia of Turkey. In order to determine the species caught in the sweep net on the herbs. They were determined as *Exochomus (Bromus) octosignatus* Gebler, 1830, *Exochomus quadripustulatus* (Linnaeus, 1758) *Parexochomus nigromaculatus* (Goeze, 1777), *Coccinula sinuatomarginata* Faldermann, 1837 and *Scymnus apetzi* Mulsant, when the collected samples are examined. Moreover, *B. octosignatus* and *C. sinuatomarginata* were found to be rare species for Turkey fauna in this study.

Key words: Coccinellidae, Fauna, East Anatolia, Turkey

THE ADDITIONAL FAUNISTIC RECORDS to PENTATOMIDAE FAMILY (HETEROPTERA: HEMIPTERA) in MARDIN (ARTUKLU) PROVINCE (TURKEY)

Doç. Dr. İnanç ÖZGEN
Fırat University, inancozgen@gmail.com

Musa GEÇİT
musagecitii@gmail.com

Barış ÇERCİ
Hacettepe University, www.heteropteran99@gmail.com

Dr. Aykut TOPDEMİR
Fırat University, atopdemir@gmail.com

Doç. Dr. Celalettin GÖZUAÇIK
Iğdır University, cgozuacik46@gmail.com

ABSTRACT

Paper presents results of studies of Pentatomidae (Heteroptera: Hemiptera) species different habitats in the Mardin province of Turkey. Studies were carried between years 2014-2017 in one localities (Mardin/Artuklu). 13 species belonging to 10 genera from 1 families were determined: *Acrosternum heegeri* (Fieber, 1861), *Ancyrosoma leucogrammes* (Gmelin, 1789), *Apodiphus amygdali* (Germar, 1817), *Carpocoris coreanus* (Distant, 1899), *Carpocoris fuscispinus* (Boheman, 1849), *Carpocoris pudicus* (Poda, 1761), *Codophila varia* (Fabricius, 1787), *Dolycoris baccarum* (Linnaeus, 1758), *Eurydema ornate* (Linnaeus, 1758), *Graphosoma semipunctatum* (Fabricius, 1775), *Graphosoma semipunctatum creticum* (Horvath, 1909), *Mustha vicina* (Hoberlandt, 1997) and *Jalla dumosa* (Linnaeus, 1758). Five species are reported, many firstly recorded for collecting sites. These species are: *C. fuscispinus*, *J. dumosa*, *M. vicina*, *A. leucogrammes* and *G. creticum*.

Keywords: Heteroptera, Hemiptera, Pentatomidae, Mardin (Artuklu), Fauna

TRIBOLIUM CONFUSUM' JACQUELİN DU VAL' A KARŞI TAVUK VE FINDIK SİRKELERİNİN İNSEKTİSİDAL ETKİNLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Doç.Dr. İnanç ÖZGEN
Fırat University, inancozgen@gmail.com

Biyomüh. Nida ÇELİK
Fırat University, nidacelik123@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Aykut TOPDEMİR
Fırat University, atopdemir@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim KOÇ
Bitlis Eren University, ibrahimkoc47@gmail.com

Araş Gör. Yunus GÜRAL
Fırat University, yunusgural.yg@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma 2017-2018 yılları arasında; *Tribolium confusum* du Val., 1863'a karşı fındık ve tavuk sirkelerinin etkinliklerinin belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. *Tribolium confusum* üretimi un ve kepek karışımı olan kültür kutularında yapılmıştır. Çalışmada; fındık ve tavuk sirkelerininin % 3 ve % 5'lik karışımları püskürtme yöntemi uygulanmıştır. Çalışmada yapılan tüm uygulamaların kontrole göre farklılık arz ettiği ve daha fazla bireyi öldürdüğü belirlenmiştir. Kontrol uygulamalarına göre ölüm parametreleri açısından istatistiki yönden en fazla farklılığın % 5'lik tavuk sirkesi uygulamalarında belirlenmiştir. Yapılan uygulamalarda ki sayımlarda gün ilerledikçe ölüm sayılarında artışların gözlemlendiği 21. Gün de ise halen her grupta da canlı bireyin bulunduğu gözlemlenmiştir. Yapılan uygulamalarda % 3- % 5'lik tavuk ve fındık sirkeleri uygulamalarında istatistiki açıdan bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Yapılan bu uygulama sonucunda her iki sirke uygulamasının *T. confusum* üzerinde belirli oranda insektisidal aktivite yaptığı ancak büyük oranda ölümler meydana getirmediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Tribolium confusum,* Fındık Sirkesi, Tavuk Sirkesi, Püskürtme Yöntemi, İnsektisit Etkisi

BATTERY ELECTRODE CHARACTERIZATION VIA IN-SITU XRD TECHNIQUE

Serkan DEMİREL
Igdir University, demirel.srkn@gmail.com

ABSTRACT

This study shows active electrode material crystal structure changes during charge/discharge process via in-situ XRD technique. To in-situ measurements, special coin cell holder has been designed to x-ray measurement system for CR2032 coin cell batteries, and, Titanium oxide based anode materials has been used as anode materials in Li-ion rechargeable batteries. Also, CR2032 coin cell has been modified for x-ray penetrations. In-situ x-ray diffraction pattern analyses have been showed that some xrd peak intensity changes during charge/discharge process. The peak intensity changes showed that the ion stacks in some crystal diffraction planes with charge/discharge process.

Key words: Battery Electrode, In-Sıtu Xrd Technıque

DETERMINATION OF NEUTRON AND GAMMA RADIATION SHIELDING PARAMETERS OF EUTECNIC HIGH ENTROPY ALLOY ON THE AlCoCrFeMoNi SYSTEM

Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin AYGÜN
Ağrı İbrahim Çeçen University, baygun35@hotmail.com

ABSTRACT

A new type of Eutectic high entropy alloys (EHEAs) are used in many industrial applications. It consists of multi- component and its new alloys have still been investigating due to its excellent castability, high temperature resistant and a good combination of strength. In this study, of eutectic high entropy alloys (WHEELs) capabilities for preventing gamma and neutron radiation leaks were investigated in nuclear applications. (AlCoCrFeNi)Mo alloy samples were produced by powder metallurgy method after total macroscopic cross section for fast neutron particles and mass attenuation coefficient, half value layer (HVL) mean free path (MFP) shield parameters were calculated for gamma radiation by using Monte Carlo Simulation Geant4 code and WinX-com programme. The neutron absorption dose rate was carried out using ^{241}Am-Be an average 4.5 MeV energy fast neutron source. The experimental and theoretical results have shown that this new alloys prevent gamma and neutron radiation leaks and can be used in nuclear applications.

Keywords: Monte Carlo simulation Geant4, gamma and neutron shielding, Eutectic high entropy alloy

GÜNEŞ ENERJİSİ POTANSİYELİNİN EKONOMİYE YANSIMASI: IĞDIR ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Öğr. Üyesi Özlem SÖKMEN GÜRÇAM
Iğdır Üniversitesi, ozlem.gurcam@igdir.edu.tr

Öğr. Görevlisi Murat KARAKILIÇ
Iğdır Üniversitesi, murat.karakiliç@igdir.edu.tr

Öğr. Görevlisi Kenan GÜRÇAM
Iğdır Üniversitesi, kenan.gurcam@igdir.edu.tr

ÖZET

Organize sanayi bölgelerinin temel amacı geri kalmış bölgelere birçok teşvikler sunarak yatırımcıları bu bölgelere yönlendirmek ve bölgenin ekonomik kalkınmasını sağlayarak bölgesel eşitsizlikleri gidermektir. Bölgesel eşitsizliklerin giderilmesiyle ülke içinde eşitsiz büyümenin önlenmesi, uzun dönemli ekonomik etkinliğin sağlanması, teknik ve sosyal altyapı hizmetlerinin kendi içinde karşılanması gibi durumlar söz konusu olmaktadır. Organize sanayi bölgelerindeki işletmelerde üretim, ısıtma, serinletme, havalandırma, aydınlatma gibi faaliyetlerin gerçekleştirilmesi enerji kullanımını doğrudan etkileyen önemli faktörler arasındadır. Bu faaliyetlerin yapılması sırasında enerji kullanımı yoğunlaşırken maliyetler de arttırmaktadır. Bu bağlamada düşünüldüğünde işletmelerdeki hizmetlerin sürdürülebilirliği ve ülke bazındaki firmalarla rekabet edilebilirliği açısından ihtiyaç duyulan enerjinin daha uygun maliyetle elde edilebilmesi gerekir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının temininde ham madde ihtiyacı olmadan sadece ilk kurulum maliyeti ve kendini kısa sürede amorti etmesi yönünden ekonomik olması, kullanımının önemini ve gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda üretim sektöründe yer alan işletmelerin faaliyetlerini daha ekonomik olarak sürdürebilmeleri için yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelerek yatırım yapmaları daha avantajlı olmaktadır.

Bu çalışmada Iğdır Organize Sanayi Bölgesi'nin mevcut enerji tüketiminin güneş enerjisinden karşılanarak işletmelerin ekonomik maliyetlerinin azaltılması amacıyla bir fizibilite çalışması yapılmış olup bu konuyla ilgili önerilerde bulunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Organize Sanayi Bölgesi, Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Güneş Enerjisi

ABSTRACT

The main objective of the organized industrial zones is to redirect regional disparities by providing investors with incentives to the regions underdeveloped and directing the investors to these regions. With the elimination of regional inequalities, there are situations such as prevention of uneven growth within the country, ensuring long-term economic efficiency, and meeting the technical and social infrastructure services within itself. The activities such as production, heating, cooling, ventilation and lighting in the enterprises in the organized industrial zones are important factors affecting energy use directly. In the course of these

activities, energy use intensifies and costs increase. In this context, the energy needed for sustainability of services in the enterprises and the competitiveness with firms in the country should be obtained at a more affordable cost. In the supply of renewable energy resources, without the need for raw materials, only the initial cost of installation and the fact that it is economic in terms of paying off in a short time reveals the importance and necessity of its use. In this direction, it is more advantageous for the enterprises in the production sector to invest in renewable energy sources in order to sustain their activities more economically. In this study, a feasibility study was conducted to reduce the economic costs of enterprises by meeting the current energy consumption of Iğdır Organized Industrial Zone from solar energy and suggestions are made on this issue.

Key Words: Organized Industrial Zone, Renewable Energy, Solar Energy

PRODUCTION OF NEW REFRACTORY BRICKS WITH SHIELDING GAMMA AND NEUTRON RADIATION

Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin AYGÜN
Ağrı İbrahim Çeçen University,baygun35@hotmail.com

Dr. Erdem ŞAKAR
Atatürk University, erdem@atauni.edu.tr

Doç. Dr. Turgay KORKUT
Sinop University, turgaykorkut@hotmail.com

Öğrt. Gör. Sinan ÜNVAR
Atatürk University

Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT
Atatürk University, akara@atauni.edu.tr

ABSTRACT

Different type of heavy concretes are commonly used for biological shielding in gamma and neutron radiation applications such as in nuclear therapy rooms, in nuclear power plants and in radioactive waste storage etc. When heavy concretes exposure to high temperature, cracks may occur due to expansion in structure and this may cause radiation leak in which leads radiation damage. So in radiation shielding always new materials are need with high temperature resistant. In this study, three different type new refractory brick samples which, gamma and neutron shielding property, were produced and modelled by Monte Carlo Simulation Geant4 code. Total macroscopic cross section for 4.5 MeV energy, fast neutron particles, for gamma radiation in (160, 276, 302, 356 and 383) keV energy, mass attenuation coefficients (MACs), half value layer (HVL) was theoretical calculated. Neutron transmission experiments are carried out by using 4.5 MeV energy 241Am-Be fast neutron source. The obtained results are compared with paraffin and conventional concrete. According to the obtained data, it has thought that new refractory brick samples can be used for biological shields in nuclear power plants and other nuclear applications.

Keywords: Monte Carlo Geant4, shielding neutron, gamma, refractory brick

CALCULATION OF THE CHANGE RESISTIVITY OF SEMICONDUCTOR UNDER MAGNETIC FIELD USING ONE-PARAMETER FERMI FUNCTIONS

Prof. Dr. Bahtiyar MEHMETOĞLU
Gaziosmanpaşa University, bamamedov@yahoo.com

Prof. Dr. Iskender ASKEROĞLU
Giresun University, iskender.askeroglu@giresun.edu.tr

Adem AKKUŞ
Gaziosmanpaşa University, ademakkus76@gmail.com

ABSTRACT

The changes of electrical resistivity under magnetic fields have been widely used in technological applications such as computer hard disk storage and on-chip sensors. By using the general theory the change of resistance of semiconductor in a magnetic field expressed this quantity in terms of one parameter Fermi functions. We have employed an analytical formula that we recently developed to sample guidance one of authors, in all our calculations. A good agreement has been found between this analytical solution and the results obtained from the numerical approaches. The analytically calculated results are presented in table form for formulas used in this calculation.

Keywords: Electrical resistivity; semiconductor; magnetic field

FPGA BASED INDUCTION MOTOR CONTROLLER DESIGN USING SIMULINK

Özkan AKIN
Ege University, ozkanege@gmail.com

İrfan ALAN
Abdullah Gül University

ABSTRACT

In this study, a Space Vector Pulse Width Modulated (SVPWM) V/f speed controller for a three phase induction motor is designed and embedded into a single Field Programmable Gate Array (FPGA) chip. Although the controller design covers a closed loop PI speed regulator, V/f control, SVPWM switching technique, measurement and communication blocks; due to space limitations only V/f control and SVPWM switching technique is explained here. The system design is made in such a way that it can be controlled and monitored via a touch screen industrial monitor using MODBUS ASCII protocol. The designed system is very suitable for automated systems as well. The design of the motor control modules are realized by using Xilinx System Generator in Matlab Simulink environment. Xilinx PicoBlaze cores are used for external interfaces.

In the design, the speed reference of the motor can be set either by means of an industrial touch-screen monitor using MODBUS ASCII protocol or a Programmable Logic Controller (PLC) can be used for the same purpose if desired. The system variables such as machine voltage, current, power and speed can also be monitored via the same touch screen monitor using the same protocol.

Key Words: Field Programmable Gate Arrays (FPGA), Induction Motor Control, Space Vector Modulation, V/f Control, Matlab Simulink, Xilinx System Generator

IMAGE PROCESSING BASED CONVEYOR BELT SYSTEM DESIGN FOR PRODUCT CLASSIFICATION

Camal GENÇTÜRK
Ege Üniversitesi, camalgencturk@gmail.com

Nusret YILMAZ
Ege Üniversitesi, nusretyilmaz_ege@hotmail.com

Özkan AKIN
Ege Üniversitesi, ozkan.akin@ege.edu.tr

ABSTRACT

Image processing technology has become a technology which is used in many areas such as health, defense and security. Purpose of this work is to increase the quality in production and packaging state by using image processing technology in areas such as agricultura which needs product classification. Aim of this work is to make a project which is addressing all product groups. A project which provides produt classification for flowing products on conveyor belt according to their colour, size and shape features has done by this work. In this project we used frame difference method for image segmentation which is different method from methods used before in product classification projects.This method is mostly used in motion detection projects.

Keywords: Image processing, product classification, conveyor belt, agriculture, motion detection

XIV ULUSLARARASI KAZAN MÜSLÜMAN FILM FESTIVALI

Doç. Dr. Dinara FARDEEVA
Tatarıstan Bılımner Akademısı'nın
G. Ibrahımov ıs. Dıl, Edebıyat ve
Sanat Enstıtüsü
aurora_84@inbox.ru

ÖZET

2005 yılından bu yana Tataristan'ın başkenti Kazan'da Uluslararası Müslüman Film Festivali düzenlenmektedir. Festivalin hedefleri şunlardır: Rusya'nın kültür ve sanat figürlerinin deneyimlerinin ülkeler arası alışverişi, film yapımcılarının manevi ve ahlaki değerleri ve kültürel değerlerini popülerleştiren filmler yaparak yaratıcı başarılarını göstermek, İslam ve Müslümanlar hakkında Rus ve dünya üzerinde pozitif düşüncenin oluşmasını sağlamak. Festival konseptinin sloganı şunu yansıtmalı; "kültürlerin diyalog yoluyla kaynaşarak bir diyalog kültürü oluşmasını sağlamaktır. "Festival programının taktiği yerli ve dünya sinemasının filmlerini araştırıp irdeler. Bu araştırma evresinde yazarın dinine bakılmaksızın iyi, barış ve adalet çağrısında bulunulur.

Kazan bu festifal ile adeta bir kültür başkenti haline gelerek dolaylı olarak insanların daha sosyalleşmesine yardımcı olmaktadır. Tataristan Cumhurbaşkanı Rustam Minnehanov Cumhuriyeti'nin desteğiyle 10 Eylül 2018 İslam Dünyası ve Rusya ile ortaklaşa Kazan'da XIV Kazan Uluslararası Müslüman Film Festivali düzenlendi.

Bu festivale 56 ülkeden 967 (Tataristan olmak üzere 30 uzun metrajlı film, belgesel ve tam ve kısa filmler ile animasyon filmler) film katıldı. 2018 yılında uygulamalar rekor sayıda kaydedildi. Yarışma programı 65 filmden oluşuyordu: uzun metrajlı, uzun metrajlı bir belgesel, kısa kurmaca, kısa belgesel filmler ile Tataristan temsilcisinin fotoğrafları dahil genç yönetmenlerin eserleride yer aldı. Bu yarışma, Tataristan ile ilgili tablolar ile beraber dört ana kategoriden oluşuyordu.

Rekabetçi ve rekabetçi olmayan programlara ek olarak film günleri Moğolistan, Japonya, Hindistan, Mısır tarafından geriye dönük gösterisi, uluslararası festivallerde çok sayıda sunum dahil paralel programlar düzenlendi.

Genel olarak, festival programında sunulan filmler sosyal açıdan önemli konulara değiniyor, birçok heyecan verici sorunun cevabını veriyor, kültürler arası diualoğun gelişmesine ve her kültürün kendi günahlarını yanlışlıklarını görmesine sebep olup diyalogun güçlendirilmesine katkıda bulunuyor. Kazan Uluslararası Müslüman Film Festivali, hoşgörü, barış ve uyum fikirlerini savunan ciddi bir uluslararası film forumudur.

KAOLİN UYGULAMASININ BRAEBURN ELMA ÇEŞİDİNDE MEYVE KALİTESİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Prof. Dr. Aydın UZUN
Erciyes Üniversitesi, aydinuzun@erciyes.edu.tr,

Dr. Öğr. Üy. Hasan PINAR
Erciyes Üniversitesi, hpinarka@yahoo.com

ÖZET

Elma ılıman iklim meyveleri içerisinde dünyada en fazla üretime sahip türdür. Dünya üzerinde yetiştiriciliği çok geniş alanlara yayılmış olan elma, büyük bir çeşit ve form zenginliği göstermektedir. Son yıllarda küresel ısınmaya bağlı olarak mevsim sıcaklıklarında meydana gelen artışlar özellikle meyvelerde çatlama ve yarılmaya sebep olmakta, toksin oluşumu başlamakta, bitkilerde yaşlanma ve doku ölümlerine sebebiyet vermektedir. Güneş ışınlarının meyve kabuğu ve yapraklar üzerindeki olumsuz etkileri ise; meyve kabuğunda incelme, kuruma elastikiyetin bozulması, buruşukluk, kabuk altında keçeleşme meydana getirmektedir. Meyve renginde; beyazlaşma, sararama ve kahverengileşmeye neden olmaktadır. Bu sorunlara karşı kullanılan maddelerden biri olan kaolin kili, yüksek sıcaklık stresinin azaltılması, meyvelerdeki güneş yanıklıklarının önlenmesi, meyvelerde bir örnek renk oluşumuna katkı sunmaktadır. Bu çalışmada, farklı dozlarda kaolin uygulamalarının Braeburn elma çeşidinde meyve özelliklerine etkileri araştırılmıştır. Kaolinin özellikle meyve sertliği ve meyve ağırlığı üzerine olumlu etki yaptığı ortaya konulmuştur. Kaolin uygulaması meyve ağırlığını kontrole göre % 14 oranında artırmıştır. Benzer çalışmaların farklı çeşitlerde de yapılarak, elmada fizyolojik zararlanmaların azaltılması ve meyve kalitesinin artırılmasına yönelik olarak kaolinin etkinliğinin ortaya konulmasında yarar vardır.

Anahtar Kelimeler: Elma, fizyolojik zararlanma, meyve kalitesi

BİNGÖL KOŞULLARINDA FARKLI MACAR FİĞİ (*Vicia pannonica* Crantz.) ile Tritikale (X *Triticosecale* Wittmack.) KARIŞIMLARININ OT KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ

Prof. Dr. Kağan KÖKTEN
Bingöl Üniversitesi, kahafe1974@yahoo.com

Doç. Dr. Mahmut KAPLAN
Erciyes Üniversitesi, mahmutkaplan5@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, macar fiği ve tritikalenin farklı karışım oranlarının ot verimi üzerine etkisini belirlemektir. Bu amaçla macar fiği ve tritikalenin altı farklı karışım oranı (saf macar fiği, saf tiritikale, %80:%20, %60:%40, %40:%60, %20:%80) kullanılmıştır. Çalışma 2017-2017 ekim sezonunda kışlık olarak Bingöl koşullarında tesadüf blokları deneme desenine göre üç tekrarlamalı olarak yürütülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre ham protein oranı %7.0 ile %15.6 arasında, ham protein verimi 34.85 kg/da ile 38.6 kg/da arasında, ham kül oranı %4.7 ile 7.5 arasında, asitte çözünmeyen lif oranı (ADF) %35.2 ile %38.6 arasında, nötr deterjanda çözünmeyen lif oranı (NDF) %49.4 ile %60.3 arasında değişim göstermiştir. Karışımlarda tritikale oranının artmasıyla ham protein oranı azalırken ADF ve NDF oranlarında artış gözlemlenmiştir. Ham protein verimi yönünden saf macar fiği ve %60 macar fiği ile %40 tirikale karışımının ön plana çıkmasından dolayı kaliteli ot üretimi için Bingöl ili ve benzeri koşullarda bu uygulamalar önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: karışım, tritikale, macar fiği, ham protein, NDF

KIŞLIK OLARAK EKİLEN BAZI YEM BEZELYESİ (*Pisum arvense* L.) GENOTİPLERİNİN OT KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF THE HERBACEOUS QUALITIES OF SOME FIELD PEA (*Pisum arvense* L.) GENOTYPES CULTIVATED IN WINTER

Prof. Dr. Kağan KÖKTEN
University of Bingol, kahafe1974@yahoo.com

Naz KARAKÖSE
University of Bingol, nazkarakose@hotmail.com

Doç. Dr. Mahmut KAPLAN
University of Erciyes, mahmutkaplan5@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Bingöl ekolojik koşullarında 2016-2017 yetiştirme sezonu boyunca Bingöl Üniversitesi Genç Meslek Yüksekokulu araştırma ve deneme alanında kışlık olarak ekilen bazı yem bezelyesi (*Pisum arvense* L.) genotiplerinin ot kalitelerinin saptanması amacıyla yürütülmüştür.

Araştırmada 22 adet yem bezelyesi [KB 2, KB 21, KB 73, KB 91, KB 95, KB 99, KB 100, KB 103, KB 105, KB 109, KB 112, KB 124, KB 211, P 104, P 105, Ulubatlı, Taşkent, Kirazlı, Whistler, Özkaynak, Servet, Gölyazı] çeşidi bitkisel materyal olarak kullanılmıştır. Araştırma; üç tekerrürlü ve tesadüf blokları deneme desenine göre kurulmuştur. Denemede; ham protein oranı ve verimi, ham kül oranı, asit deterjanda çözünmeyen lif (ADF), nötr deterjanda çözünmeyen lif (NDF), sindirilebilir kuru madde (SKM), kuru madde tüketimi (KMT) ve nispi yem değeri (NYD) gibi özelliklere ait veriler ele alınmıştır. Araştırmada incelenen tüm özellikler arasında ($P \leq 0,01$) istatistikî olarak önemli farklılıklar saptanmıştır. Araştırma sonucunda; ham protein oranı %10.3-20.1, ham protein verimi 28.8-109.2 kg/da, ham kül oranı %3.6-10.1, ADF %21.7-36.4, NDF %33.2-43.4, SKM %60.6-72.0, KMT %2.7-3.6 ve NYD 136.6-202.1 arasında değişim göstermiştir.

Bir yıllık deneme sonuçlarına göre; Bingöl ili ve bu gibi ekolojik koşullar için yüksek ham protein verimleri, düşük ADF ve NDF oranları ve yüksek SKM, KMT ve NYD değerleri bakımından KB 112 ve KB 124, genotiplerinin ekilmesi tavsiye edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yem bezelyesi, ADF, NDF, ham protein, kışlık ekim

ABSTRACT

This research was carried out to determine the herbaceous qualities of some field pea (*Pisum arvense* L.) genotypes in winter sowing during the 2016-2017 growing season in the Bingöl ecological conditions in the research area of Bingöl University Genç Vocational School.

In the research, 22 field peas [KB 2, KB 21, KB 73, KB 91, KB 95, KB 99, KB 100, KB 103, KB 105, KB 109, KB 112, KB 124, KB 211, P 104, P 105, Ulubatlı, Taşkent, Kirazlı, Whistler, Özkaynak, Servet, Gölyazı] were used as plant material. The study was set up with three replications according to the design of random blocks. In the study; crude protein ratio and yield, crude ash ratio, acid detergent fiber (ADF), neutral detergent fiber (NDF), dry matter digestible (DMD), dry matter intake (DMI), relative feed value (RFV) were investigated. Among the characteristics investigated in the research ($P \leq 0.01$) statistically significant differences were found. As a result of the research; crude protein ratio varied between 10.3-20.1%, crude protein yield 28.8-109.2 kg/da, crude ash ratio 3.6-10.1%, ADF 21.7-36.4%, NDF 33.2-43.4%, DMD 60.6-72.0%, DMI 2.7-3.6%, RFV 136.6-202.1.
According to one year trial results; For the Bingöl province and such ecological conditions, it is advised to plant genotypes with high crude protein yields, low ADF and NDF ratios and high SKM, KMT and NYD values for KB 112 and KB 124.

Keywords: Field pea, ADF, NDF, crude protein, winter sowing

A CASE STUDY ON NATURAL WASTE WATER TREATMENT SYSTEMS OF KAYSERI PROVINCE OF TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Zeki GÖKALP
Furkan Ömer KANARYA
Erciyes University, zekigokalp@yahoo.com

ABSTRACT

While conventional wastewater treatment systems are commonly used in cities and towns, natural wastewater treatment systems (constructed wetlands) are used for small communities and single dwellings. Constructed wetlands bring about various advantages over the conventional ones like quite cheaper construction, operation and maintenance costs, low or no energy requirements, no need for professionals and etc. In Turkey, such systems are especially used in villages. Generally, state-planned systems are constructed and transferred to village judicial authority. Pilot projects designed for certain populations are used in constructions. However, implemented projects have common failures most of the time since they do not take local geography, extreme climate conditions and wastewater characteristics into consideration. Pilot projects are designed just based on population and average wastewater characteristics. In this study, common failures experienced in natural treatments systems constructed in Kayseri province of Turkey were assessed through site visits to investigated systems. The common failures were classified as: failures in site selection, inlet clogging, substrate clogging and consequent water ponding over the surface, outlet clogging, leakage through slopes, plantation failures and failures in operation and maintenance. It was concluded that instead of using pilot projects, local conditions (topography, climate, wastewater characteristics) should be taken into consideration while designing a wastewater treatment system for a certain place. Recommendations were also provided to prevent or rehabilitate such failures experienced in natural treatment systems.

Key words: Wastewater, treatment, Kayseri, constructed wetlands, failure

PHOSPHORUS REMOVAL FROM WASTE WATERS WITH DIFFERENT SUBSTRATE MATERIALS

Assoc. Prof. Dr. Zeki GÖKALP
Furkan Ömer KANARYA
Erciyes University zekigokalp@yahoo.com

ABSTRACT

Natural wastewater treatment systems, so called as "constructed wetlands - CWS" have started to be commonly used for domestic wastewater treatment purposes especially in small communities and villages of Turkey. Wastewater effluents of sewage systems are discharged into specially-designed wetland basins filled with different substrate materials and planted with emergent aquatic species. Various pollution parameters (BOD, COD, TSS, pH, EC, N) are reliably eliminated by passing wastewater effluents through these specially designed treatment systems. However, sufficient phosphorus removal has not been achieved, yet in these systems. Domestic wastewaters general have quite high phosphorus levels. When they were not sufficiently treated and then discharged into water bodies, they create serious eutrophication problems in water resources. The biggest problem in finding the optimal substrate for P removal lies in the fact that P accumulation in a wetland is a finite process and once saturated, the substrate has to be replaced. In addition, the materials are often placed in a CWS without investigation of their physical and chemical properties prior to construction. Therefore, the most appropriate material to be used has yet to be found. Absorption is the primary phosphorus removal mechanism from the wastewater. Thus, absorptive highly porous substrate materials have been used to improve phosphorus removals levels. Naturally occurring materials including soils, sands and clays, naturally occurring aggregates and other natural materials, processed and modified minerals and various other waste materials are used to provide absorptive surfaces for phosphorus. In this study, phosphorus removal capacity of various substrate materials was assessed and recommendations were provided for reliable phosphorus removal from domestic wastewater effluents.

Key words: Phosphorus, constructed wetland, substrate materials, absorption

PGPR ACTIVITY OF NATIVE *BACILLUS* SPECIES ON ZEA MAYS L.

Doç. Dr. Semih YILMAZ
Erciyes University, ylmazsemh@yahoo.com
Khalid Abdullah MAMOORİ
Erciyes University, khaledalang@gmail.com
Prof. Dr. Halit YETİŞİR
Erciyes University, yetisir1@yahoo.com
Prof. Dr. Mehmet ARSLAN
Erciyes University, mehmetarslan@erciyes.edu.tr
Enfal ÇÖMLEKÇİ
Erciyes University, enfalcomlekci@gmail.com
Alim AYDIN
Erciyes University, alim_aydin07gs1905@hotmail.com
Essa Saab NAJM
Erciyes University, essasaab1986@yahoo.com

ABSTRACT

Plant growth promoting bacteria (PGPR) are free living microorganisms and can colonise on roots and have enhancing effects on plant growth through direct or indirect mechanisms. In the present study, *Bacillus* spp. from soil samples were isolated and screened in terms of genes encoding the enzymes related with growth promotion and applied on corn (*Zea mays* L.) seeds and seedlings to determine their stimulatory effect. Soil samples were collected from root regions of plants in Central, South and North regions of Iraq. Isolates were characterised at species level using 16S rDNA sequences. Species carrying siderofore and ACC deaminase genes were used in seed and seedling inoculation trials. For seed inoculation trials, 10 seeds were inoculated with bacterial isolates (10^8 cfu) separately and incubated for 30-50 min for continuous shaking at 180 rpm. Sterile soil and compost (Suli Flor) mixture at a rate of 1:2 was used in trials. Approximately 180 seeds were sawn into pots, and after 20 days 6 seedlings were transferred into 60 pots (2k g each) separately. For seedling inoculation trials 2 ml of bacterial suspension (10^8 cfu) was given to roots. Significant growth promotion was observed both in seed and seedling inoculation trials. Seed inoculation method was more effective in terms of parameters as shoot length, shoot dry weight, stem diameter, stem fresh weight, root fresh weight, and root dry weight. Strains SY29.1, KH6.2, and KH18.2 resulted in 59, 58, and 56% increase in stem diameter, respectively. SY29.1, KH28.1, and KH6.2 increased the shoot fresh weight at a level of 156%, 136%, and 130%, respectively. Most notably, SY29.1 and KH13.3 caused 267, and 236% increase in shoot dry weight compared to control. Phylogenetic analysis of 16S rDNA region of best-acting six were performed and characterised at species level as *Bacillus subtilis* (Bs) KH28.1, Bs KH18.2 *Bacillus* sp. KH16.2, *Bacillus cereus* (Bc) KH14.2, Bc KH21.4 and *Bacillus simplex* SY29.1 through comparing with known sequences in database. In conclusion, results obtained from seed inoculation tests were better compared to seedling inoculation trials. KH28.1, KH13.3,

KH14.3, and KH6.2 were promising strains as biofertilising inoculants for growth promotion in corn.

Keywords: PGPR, maize, ACC deaminase, siderofore, AcPho, biofertilizer

* This study was supported by the Erciyes University Scientific Project Unit under the code of FYL-2017-7383

KARBONİK ANHİDRAZ ENZİMİNİN FİZYOLOJİK ÖNEMİ

Doç. Dr. Murat ŞENTÜRK
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, msenturk@agri.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Esra ŞENTÜRK
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ecavusoglu@agri.edu.tr

ÖZET

Karbonik anhidraz enzimi hem taşıma hem de metabolik süreçler için hücresel düzeyde merkezi bir enzimdir. Karbonik anhidraz, yüksek CO_2 konsantrasyonlarında anahtar koruyucu bir enzim olarak çalışır. Karbonik anhidraz enzimi CO_2'in HCO_3^- ve H^+'ya hidrasyonunu tersinir olarak katalizler. 16 adet karbonik anhidraz izoenzimi memelilerden karakterize edilmiştir. hCA II en yaygın şekilde izole edilen izoformudur. Ayrıca kemik rezorpsiyonundan solunuma ve pH düzenlemesine kadar değişen süreçlere katılır. Sitozolik CA II aktivitesi üriner asidifikasyonu artırır. hCA III yağ dokuları, hepatositler ve iskelet kası lifleri gibi yüksek oksidasyon oranlarına sahip hücrelerde antioksidan bir role sahiptir. CA IV (membrana bağlı) aktivitesi, üriner asidifikasyonu artırır ve CO_2 taşınmasında rol oynar. hCA V, mitokondriyal matriste VA ve VB şeklinde bulunur. hCA VA glikoneogenez için bikarbonat, pirimidin baz sentezi için ise yağ asitleri sağlar. CA VI, tükürük bezlerinden salgılanır ve insan tükürüğünden izole edilmiştir. Antireflü savunmasında pH'ı düzenler ve mide ile yemek borusunda koruyucu bir etkiye sahiptir. CA IX, hipoksik tümörler için bir belirteçtir ve meme kanseri hastalarında kötü prognoz ile korelasyon gösterir. CA IX ekspresyonunun ve aktivitesinin tümör hücrelerinde metabolik işlev bozukluğu ile ilişkili olduğu belirtilmiştir. İnsan vücudunda sadece α-CA'lar bulunmuştur. İnsanda bulunan 15 CA izoformundan 12'si katalitik olarak aktiftir ve bunların alt hücreli lokalizasyonu, organ ve dokulardaki dağılımı, ekspresyon seviyeleri, kinetik özellikleri ve inhibitör bağlanma afiniteleri farklılık gösterir.

Anahtar Kelimeler: Karbonik anhidraz, tümör, izoenzim, inhibitör

SİGARA KULLANAN VE SİGARA KULLANMAYAN ERKEK ÖĞRENCİLERİN ASETİLKOLİNESTERAZ ENZİM AKTİVİTESİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Esra ŞENTÜRK
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ecavusoglu@agri.edu.tr

ÖZET

Sigara kullanımı dünyada ve ülkemizde önemli bir halk sağlığı sorunudur. Sigaranın kullanan kişiye verdiği zararların yanı sıra pasif içiciler üzerindeki etkileri de bu alışkanlığın önemini artırmaktadır. Asetilkolinesteraz (AChE) bir nörotransmiter olan asetilkolini kolin ve asetik asite hidrolizler. Alzheimer hastalığı, şeker hastalığı, otoimmün hemolitik anemi, protein malnutrisyonu gibi birçok hastalıkta AChE enzim konsantrasyonunun değişimi bilinmektedir. Bu araştırmada profesyonel sağlık disiplininin bir üyesi olacak olan hemşirelik bölümü öğrencilerinin sigara içme sıklığı ve kan AChE enzim düzeyleri üzerine sigaranın etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. AChE aktivitesini belirlemek için substurat olarak acetiltiokolin iyodid (ATChI) ve 5,5′-dithiobis-2-nitrobenzoic acid (DTNB) 412 nm de absorbans ölçümüne dayanan Ellman metodu kullanıldı. Araştırma yaş aralığı 18-24 olan 57 erkek öğrenci üzerinde yapıldı. Sigara kullanmayan erkek öğrencilerin sayısı (AE) 20 (%35,09)' dir. Sıklıkla sigara dumanına maruz kalan (pasif içici) erkek öğrenci sayısı (BE) 15 (%26,32)' dir. Sigara içen erkek öğrenci sayısı (CE) 22 (%38,59)' dir. Üç farklı deneme grubunda AChE enzimi için spesifik aktivite değerleri belirlendi. Sigara kullanma oranı ve sigara dumanına maruz kalma özellikle erkek öğrencilerde yüksek olduğu bulundu. AChE enzim aktivitesi ise sigara kullanan öğrencilerde daha düşük olduğu gözlendi.

Anahtar Kelimeler: Sigara, pasif içici, asetilkolinesteraz, inhibisyon

COĞRAFİ İŞARETLİ ERZURUM CİVİL PEYNİRİNİN İNOVATİF ÜRÜN PROFİLİNİ BELİRLEME

Yavuz TOPCU
Vedat DAĞDEMİR
Derya BARAN
Atatürk Üniversitesi, vedatdagdemir@hotmail.com

ÖZET

Son yıllarda insanların sağlıklı ve dengeli beslenmesinin temel unsurları arasında yer alan bölge orijinli, coğrafi işaretli ve geleneksel özellikli gıda ürünleri tüketimi, hem insan sağlığı hem de üretim ve arz zincirinde işletmelere büyük katkısından dolayı büyük bir önem arz etmektedir. Mevcut gelişmeler ışığında coğrafi işaretli Erzurum Civil Peyniri tüketim tercihlerinde etkili olan faktör ve onların seviyelerine bağlı olarak ürün profillerini belirlemek, çalışmanın temel amacıdır. Bu amaç için Erzurum'da ikamet eden 401 hane halkından toplanan birincil veriler, tüketicilerin Erzurum Civil Peyniri tüketim tercihleri üzerinde etkili olan faktörlerin nispi önemi ve her bir faktör seviyesinin kısmı faydalarını ölçmek ve ürün profillerini belirlemek amacı ile *Conjoint Analiz* kullanılacaktır. Araştırmadan elde edilecek sonuçlara göre; tüketicilerin Erzurum Civil Peyniri tüketimini etkileyen tutum ve davranışlara göre tüketim tercihini etkileyen faktörler ve tüketicilerin küme profillerini dikkate alan tüketim modellerine göre oluşturulacak pazarlama taktik ve stratejileri, tarım politikası yapıcı ve uygulayıcılarına önemli bilgiler sağlayabilir. Bu bilgilere göre hedef tüketici gruplarına sunulacak mal ve hizmetler ile tüketici memnuniyeti sağlanarak, üretim ve arz miktarlarında istikrar sağlanabilir ve toplum refahı yükseltilebilir. Sonuç olarak, bölgesel ve kırsal kalkınma harekete geçirilebilir ve ulusal ve bölgesel ekonomi üzerinde pozitif bir etki yaratılabilir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi işaret, Conjoint Analiz, Karnavaz Dut Pekmezi, Tüketim memnuniyeti

BÖLGE ORİJİNLİ ERZİNCAN ELMASININ PİYASA PAYININ BELİRLENMESİ: TRA1 BÖLGESİ ÖRNEĞİ

Vedat DAĞDEMİR
Yavuz TOPCU
Emine AŞKAN
Atatürk Üniversitesi,
Iğdır Üniversitesi, vedatdagdemir@hotmail.com

ÖZET

Bütün dünyada bölge orijinli gıda ürünleri tüketiminde en önemli kalite ve güvence unsurları olarak dikkate alınan niteliklere sahip ürün profillerinin piyasalara girişleri, büyük bir hızla artmaktadır. Ülkemizde de bu niteliklere haiz olan 214 adet de işlemi devam eden gıda ürünleri mevcut olup, 2500 adet potansiyel ürünün bölge orijini adaptasyonundan da çeşitli raporlarda bahsedilmektedir.

Bu gelişmeler ışığında; coğrafi işaretli Amasya ve Bayramiç, bölge orijinli Piraziz, Kağızman, Niğde ve Erzincan elması tüketim tercihlerinde etkili olan faktör ve onların seviyelerine bağlı olarak, Erzincan elmasının piyasa payını belirlemek, çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu amaç için TRA1 bölgesinde ikamet eden 600 hane halkından toplanan birincil veriler, tüketicilerin Erzincan elması satın alma kararı üzerinde etkili olan faktörlerin nispi önemi ve her bir faktör seviyesinin kısmı faydalarını ölçmek ve daha sonra da piyasa paylarını belirlemek amacı ile *Conjoint Analiz* kullanılacaktır. Ayrıca, tüketicileri tüketim sıklıklarına göre segmente etmek için de *Cluster Analizi* uygulanacaktır. Araştırma sonuçlarına göre; Erzincan elması satın alma kararı üzerinde etkili olan faktör ve faktör seviyelerine göre dizayn edilecek ürün profilleri ve onların piyasa paylarını dikkate alan üretim ve pazarlama stratejilerinin uygulanması, hem üreticiler ve imalatçılara hem de tedarikçi ve pazarlamacılara katma değer katkısı ile milli gelir üzerinde önemli bir etki yaratabilir.

Anahtar Kelimeler: Bölge orijini, Conjoint Analiz, Cluster Analiz, Erzincan elması, Piyasa payı

ORMAN YOLU KENARINDA BULUNAN KAZI VE DOLDURU ŞEVLERİNİN BİTKİLENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Mustafa ACAR
Artvin Çoruh Üniversitesi, mustafa.acar@artvin.edu.tr

Prof. Dr. Selçuk GÜMÜŞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi, sgumus@ktu.edu.tr

ÖZET

Ülkemiz orman alanlarının çoğu dağlık arazilerde bulunmaktadır. Bu bakımdan gerek ormancılık faaliyetlerinin ekonomik ve hızlı yapılabilmesi gerekse orman içindeki yerleşim yerlerine ulaşım açısından orman yollarının inşası elzemdir. Eğimli arazilerde yapılan orman yolları için birçok ağaç kesilmekte ve yol hattı boyunca bu alanlar doğal haline bırakılmaktadır. Doğal haline bırakılan yol kenarındaki kazı ve dolduru şevleri açık arazi koşullarından (yağmur, kar, rüzgâr) ve yolu kullanan araç yükünden olumsuz etkilenmektedir. Bu etkiler neticesinde yollar zarar görmekte ve bakım-onarım maliyetleri artmaktadır. Diğer taraftan orman alanında da tahribatlara ve ormansızlaşmaya neden olmaktadır. Bu araştırmada, 3 farklı tarihte inşa edilmiş (5-10-15 yıllık) orman yoluna ait kazı ve dolduru şevlerinden ayrı ayrı 50'şer metre aralık ile 40'ar adet 1 m^2'lik örnek alan alınarak, bitkilenme oranları tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen yollarda herhangi bir yapay işlem uygulanmayan yol şevlerin bitkilenme oranlarının düşük olduğu ve yakın örneklem noktalarında bile birbirinden farklı olduğu görülmüştür. Doğal yolla bitkilenmenin ekolojik etkilere bağlı olmasından dolayı, lokal çalışmaların önemi çok yüksektir. Sonuç olarak, orman yollarında şevlerin korunması için lokal çalışmalar genişletilmeli ve ekolojik koşullara göre önlem alınmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Orman yolları, kazı-dolduru şevi, bitkilenme, ormana zararlar

ARAZİ EĞİM SINIFLARINA VE BAKI ANALİZİNE GÖRE ORMAN YOLLARININ İNCELENMESİ (ARTVİN TÜTÜNCÜLER ORMAN İŞLETME ŞEFLİĞİ ÖRNEĞİ)

Prof. Dr. Selçuk GÜMÜŞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi, sgumus@ktu.edu.tr

Arş. Gör. Mustafa ACAR
Artvin Çoruh Üniversitesi, mustafa.acar@artvin.edu.tr

ÖZET

İnsanoğlu var oluşundan beri sürekli artan bir şekilde orman ürünlerine ihtiyaç duymuştur. Artan ihtiyaçların karşılanması için orman alanlarına müdahaleler artmaktadır. Ülkemizde orman alanları yüksek eğimli arazilerde bulunmaktadır. Orman içi köyler ve orman alanlarına ulaşım ise orman yolları sayesinde yapılabilmektedir. Ancak orman yolları masraflı, inşası zor ve orman alanlarının sürekliliği açısından önemli tesislerdir. Bu sebeple iyi planlanıp uygulamaya geçilmelidir. Özellikle Doğu Karadeniz gibi yüksek yağış alan bölgelerde kuzey bakılarda yol planlanmasından kaçınılmalı ve mümkünse doğu-batı yönünde planlama yapılmalıdır. Çalışmanın amacı kapsamında tercih edilen Tütüncüler Orman İşletme Şefliği sınırları içerisindeki alanların %35.9' unun Kuzey bakılarda, %68.27' sinin IUFRO çok dik eğim sınıfında bulunduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan yolların IUFRO eğim sınıflarına göre çok dik eğim sınıfındaki miktarı 44+875 km olup toplam 122+631 km olan işletme alanındaki yolların %36.59' unu oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu değerler orman yollarının önemli kısmının riskli eğim gruplarında ve bölgesel bazda riskli bakılarda tesis edildiğini göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: IUFRO eğim sınıfları, orman yolları, yol inşası riskleri, eğim-bakı analizi

ENDÜSTRİYEL VE GELENEKSEL YÖNTEMLE ÜRETİLEN YOĞURTLARDAN SÜZME YOĞURT ÜRETİMİ SIRASINDA ELDE EDİLEN SERUMLARIN ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN BELİRLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ALTUN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ibrahimaltun@yyu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Şenol KÖSE
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, senolkose28@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, Van piyasasından temin edilen 12 adet geleneksel ve 15 adet endüstriyel yöntemle üretilen yoğurt örneklerinden süzme yoğurt üretimi sırasında elde edilen serumların toplam fenolik madde ve antioksidan aktiviteleri belirlenmiştir. Serumların antioksidan aktivitelerinin belirlenmesinde 2,2-difenilpikrilhidrazil (DPPH) ve 2,2'azinobis-(3-etilbenzotiazolin-6-sulfonik asit) (ABTS) yöntemleri kullanılmıştır. Geleneksel yöntemle üretilen yoğurt örneklerinin serum içeriğinin ortalama toplam fenolik madde (mg/L), DPPH (% inhibisyon) ve TEAK (µmol Troloks/ml) değerlerinin sırasıyla 169.74±35.85, 14.16±5.11 ve 169.61±88.43 arasında değiştiği saptanmıştır. Endüstriyel yöntemle üretilen yoğurt örneklerinin serum içeriğinin ortalama toplam fenolik madde miktarı 178.38±65.30 mg/L, DPPH inhibe oranı (%) 12.30±3.94 ve ABTS içeriği 214.20±76.67 µmol Troloks/ml olarak belirlenmiştir. Elde edilen veriler incelendiğinde, yoğurt serumunun antioksidan aktivitesinin yüksek olduğu ve gıda işlemede doğal antioksidan olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yoğurt, Serum, Antioksidan aktivite

BİNGÖL KOŞULLARINDA FARKLI ADİ FİĞ (*Vicia sativa* L.)+TRİTİKALE (X *Triticosecale* Wittmack.) KARIŞIMLARININ OTLARIN KALİTELERİNİN BELİRLENMESİ

Prof. Dr. Kağan KÖKTEN
Bingöl Üniversitesi, kahafe1974@yahoo.com

Zir. Yük. Müh. Hariwan Abdullah YOUSİF
Duhok Üniversitesi, hariwan_abdullah@yahoo.com

Doç. Dr. Mahmut KAPLAN
Erciyes Üniversitesi, mahmutk@erciyes.edu.tr

Araş. Görv. Halit TUTAR
Bingöl Üniversitesi, halittutar1@gmail.com

ÖZET

Bingöl koşullarında 2016 yılında yürütülen bu çalışmada Adi Fiğ (*Vicia sativa* L.) ile Tritikalenin (X *Triticosecale* Wittmack.) karışım oranlarının ot kalitesine etkileri incelenmiştir. Çalışmada bitki materyali olarak Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümünden temin edilen Görkem adi fiğ çeşidi ve GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nden temin edilen Tacettinbey tritikale çeşidi kullanılmıştır. Araştırma tesadüf blokları deneme desenine göre üç tekrarlamalı olarak kurulmuştur. Araştırmada; ham protein oranı, ham protein verimi, ham kül oranı, ADF, NDF, sindirilebilir kuru madde, kuru madde tüketimi, nispi yem değeri, fosfor, potasyum, kalsiyum, magnezyum ve sodyum gibi özellikler incelenmiştir. İncelenen bazı özellikler arasında [magnezyum ($P \leq 0.05$), ham protein oranı, ham protein verimi, ham kül oranı, ADF, NDF, sindirilebilir kuru madde, kuru madde tüketimi ve nispi yem değeri ($P \leq 0.01$)] istatistiki olarak önemli farklılıklar saptanmıştır. Araştırma sonucunda; karışımların ham protein oranı %6.14-21.20, ham protein verimi 29.97-98.46 kg/da, ham kül oranı %5.75-9.73, ADF %31.20-42.21, NDF %51.99-66.44, sindirilebilir kuru madde %56.20-64.59, kuru madde tüketimi %1.81-2.31, nispi yem değeri 78.43-114.21, fosfor %0.107-0.167, potasyum %0.642-0.864, kalsiyum %0.68-1.14, magnezyum %0.205-0.322 ve sodyum %0.007-0.032 arasında belirlenmiştir. Bu çalışma sonuçlarına göre, Bingöl koşullarında en düşük ADF ve NDF oranı ve en yüksek sindirilebilir kuru madde, kuru madde tüketimi ve nispi yem değeri bakımından en uygun karışımın %60 fiğ + %40 tritikale karışımı olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adi fiğ (*Vicia sativa* L.), tritikale (X *Triticosecale* Wittmack, karışım, ham protein oranı

BİNGÖL EKOLOJİK KOŞULLARINDA KIŞLIK EKİMDE BAZI YEM BEZELYESİ (*Pisum arvense* L.) GENOTİPLERİNİN VERİM VE VERİM ÖĞELERİNİN BELİRLENMESİ

Prof. Dr. Kağan KÖKTEN
Bingöl Üniversitesi, kahafe1974@yahoo.com

Zir. Yük. Müh. Naz KARAKÖSE
Bingöl Üniversitesi, naz8734@gmail.com

Doç. Dr. Mahmut KAPLAN
Erciyes Üniversitesi, mahmutk@erciyes.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Bingöl ekolojik koşullarında 2016-2017 yetiştirme sezonu boyunca Bingöl Üniversitesi Genç Meslek Yüksekokulu araştırma ve deneme alanında bazı yem bezelyesi (*Pisum arvense* L.) genotiplerinin kışlık ekimde verim ve verim bileşenlerinin saptanması amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada 22 adet yem bezelyesi [KB 2, KB 21, KB 73, KB 91, KB 95, KB 99, KB 100, KB 103, KB 105, KB 109, KB 112, KB 124, KB 211, P 104, P 105, Ulubatlı, Taşkent, Kirazlı, Whistler, Özkaynak, Servet, Gölyazı] çeşidi bitkisel materyal olarak kullanılmıştır. Araştırma; üç tekerrürlü ve tesadüf blokları deneme desenine göre kurulmuştur. Denemede; ana sap uzunluğu, ana sap kalınlığı, yeşil ve kuru ot verimleri, bitkide bakla sayısı, baklada tane sayısı, tohum ve biyolojik verimleri ve 1000 tane ağırlığı gibi özelliklere ait veriler ele alınmıştır. Araştırmada incelenen tüm özellikler arasında ($P \leq 0,01$) istatistikî olarak önemli farklılıklar saptanmıştır. Araştırma sonucunda; ana sap uzunluğu 47.3-96.7 cm, ana sap kalınlığı 1.8-2.7 mm, yeşil ot verimi 853.6-2442.0 kg/da, kuru ot verimi 264.0-580.8 kg/da, bitkide bakla sayısı 6.4-16.7 adet/bitki, baklada tane sayısı 3.9-7.1 adet/bitki, tohum verimi 102.4-294.2 kg/da, biyolojik verim 286.2-600.4 kg/da ve bin tane ağırlığı 109.7-244.8 g arasında değişim göstermiştir. Bir yıllık deneme sonuçlarına göre; Bingöl ili ve bu gibi ekolojik koşullar için yüksek yeşil ot ve kuru ot verimleri bakımında KB 112 ve KB 124 genotiplerinin ekilmesi tavsiye edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yem bezelyesi, verim, tohum verimi, kışlık ekim

EFFECT OF MATURITY ON CHEMICAL COMPOSITION AND NUTRITIVE VALUE OF *TRAPOGON PORRIFOLIUS* HAY

Dr. Öğr. Üyesi Ali İhsan ATALAY
Iğdır Üniversitesi, aliihsanatalay66@hotmail.com.tr

Prof. Dr. Adem KAMALAK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, akamalak@ksu.edu.tr

ABSTRACT

The aim of the current experiment was to determine the effect of maturity on the chemical composition, in vitro gas production, organic matter digestibility (OMD) and metabolisable energy (ME) of Trapogon porrifolius. Maturity had a significant effect on the chemical composition of Trapogon porrifolius hay. Neutral detergent fiber (NDF) and acid detergent fiber (ADF) of Trapogon porrifolius hay increased while crude ash(CA) and crude protein (CP) content decreased with advancing maturity. The NDF and ADF of Trapogon porrifolius hay ranged from 33.54 to 45.39%, 28.90 to 39.27% respectively. On the other hand, CA and CP content of Trapogon porrifolius hay ranged from 9.13 to 13.04 and 6.62 to 15.20 respectively. In vitro gas production(as ml), ME and OMD of Trapogon porrifolius hay ranged from 43.50 to 47.75 ml, 9.14 to 9.97 MJ/kg DM, 63.40 to 72.62% MJ/kg DM and 63.6 to76.5% respectively and decreased with increasing maturity. Although the inevitable loss in nutritive value of Trapogon porrifolius plant with advancing maturity, even at the seeding stage, Trapogon porrifolius plant could provide hay of acceptable quality for ruminant animals to meet their requirements.

Key words: Chemical composition, Trapogon porrifolius, gas production, nutritive value

EFFECT OF MATURITY ON CHEMICAL COMPOSITION AND NUTRITIVE VALUE OF *POLYGONUM COGNATUM* HAY

Dr. Öğr. Üyesi Ali İhsan ATALAY
Iğdır Üniversitesi, aliihsanatalay66@hotmail.com.tr

Prof. Dr. Adem KAMALAK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, akamalak@ksu.edu.tr

ABSTRACT

The aim of the current study was to determine the potential nutritive value of Polygonum cognatum hay harvested at three maturity stages using chemical composition and in vitro gas production technique. Maturity had a significant effect on the chemical composition and nutritive value of Polygonum cognatum. The NDF, ADF of Trapogon porrifolius hay increased while CA, CP and EE contents decreased with advancing maturity. The NDF and ADF of Polygonum cognatum hay ranged from 49.59 to 56.67%, 15.53 to 29,95 % respectively. On the other hand, CA, CP and EE contents of Polygonum cognatum hay ranged from 7.22 to 10.36%, 12.30 to 28.41%, 1.15 to 1.84% respectively. In vitro gas production(as ml), m ME and OMD of Polygonum cognatum hay ranged from 42.66 to 56.66 ml, 8.66 to 11.90 MJ/kg DM, 63.03 to 84.73% MJ/kg DM respectively and decreased with increasing maturity. Although the inevitable loss in nutritive value of Polygonum cognatum plant with advancing maturity, even at the seeding stage, Polygonum cognatum plant could provide hay of acceptable quality for ruminant animals to meet their requirements. .

Key words: Chemical composition, digestibility, metabolisable energy, nutritive value, Polygonum cognatum

BAZI ANTİENFLAMATUAR İLAÇLARIN KOLİNESTERAZ İNHİBİSYON ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Murat ŞENTÜRK
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, msenturk@agri.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Esra ŞENTÜRK
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ecavusoglu@agri.edu.tr

ÖZET

Asetilkolinesteraz (AChE) bir nörotransmiter olan asetilkolini kolin ve asetik asite hidrolizler. Alzheimer hastalığı, şeker hastalığı, otoimmün hemolitik anemi, protein malnutrisyonu gibi birçok hastalıkta AChE enzim konsantrasyonunun değişimi bilinmektedir. Bu nedenle AChE'nin aşırı ekspresyonunun veya yüksek aktivitesinin önlenmesi, bu tür koşulların etkili bir şekilde yönetilmesi için ideal bir terapötik strateji olarak düşünülür. Bu çalışmada AChE enzimi üzerinde etofenamat, meloksikam ve lornoksikam ilaçlarının etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

AChE aktivitesini belirlemek için substurat olarak acetiltiokolin iyodid (ATChI) ve 5,5′-dithiobis-2-nitrobenzoic acid (DTNB) 412 nm de absorbans ölçümüne dayanan Ellman metodu kullanıldı. Bu çalışmada AChE enzimi üzerinde denenen ilaçlar için %Aktivite - [İnhibitör] grafikleri çizildi. IC_{50} değerleri hesaplandı. AChE enzimi üzerinde etofenamat, meloksikam ve lornoksikam ilaçları için IC_{50} değerleri 2,79 ile 11,02 mikromolar arasında olduğu belirlendi.

AChE enzimi üzerinde bazı antienflamatuar ilaçların etkileri incelendi. AChE enzimi üzerinde denenen ilaçların bu enzimi düşük konstantrasyonlarda inhibe ettiği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Antienflamatuar ilaç, asetilkolinesteraz, inhibitör

HİPERTROİDİLİ SIÇANLARDA GLUTATYON REDÜKTAZ ENZİM AKTİVİTESİN

Dr. Öğr. Üyesi Esra ŞENTÜRK
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ecavusoglu@agri.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Hilal ÜSTÜNDAĞ
Artvin Çoruh Üniversitesi, huracar@artvin.edu.tr

Doç. Dr. Murat ŞENTÜRK
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, msenturk@agri.edu.tr

ÖZET

Tiroid hormonlarının aşırı üretimi hipertiroidi durumunu ortaya çıkarır. Tiroid bezinin fazla çalışmasına bağlı gelişen hipertiroidide TSH hormonu düzeyi düşük iken, problem hipofiz bezinden kaynaklandığında TSH düzeyi yüksektir. Hipertiroidide, sinirlilik, uyuyamama, iştah artışına rağmen kilo kaybı, sıcaklığa karşı tahammülsüzlük, aşırı terleme, ıslak ve kırmızı görünümlü cilt, kalp ritminin hızlanması gibi belirti ve bulgular görülebilir. İştah ve besin alımındaki artış, metabolizma hızı ve mide-bağırsak kanalındaki geçiş hızının artması ile hipertiroidili hastalarda diyare ve hiperdefekasyon görülebilir. Glutatyon redüktaz (NADPH; GSSG oksidoredüktaz, EC 1.6.4.2) okside glutatyonun indirgenmiş glutatyona dönüşümünü sağlayan, oksidoredüktaz enzimlerin bir üyesidir. Konrol grubu (n=5) ve deneysel hipertiroidi grubu (n=6) olacak şekilde iki grup oluşturuldu. Bu çalışmada glutatyon redüktaz enziminin kontrol ve hipertroidili sıçan eritrositlerinin aktivitesi üzerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. GR aktivitesini belirlemek için substurat olarak nikotinamid adenindinükleotid posfat (NADPH) ve oksideglutatyon (GSSG) 340 nm de absorbans ölçümüne dayanan Beutler metodu kullanıldı. Bütün kinetik çalışmalarda bu metot kullanıldı.

GR enzimi aktivitesinin kontrole kıyasla anlamlı şekilde değiştiği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Hipertiroidi, glutatyon redüktaz, enzim aktivitesi

KISITLI DOĞRUSAL VE DOĞRUSAL OLMAYAN OPTİMİZASYON PROBLEMLERİNİN LAGRANGE ÇARPANLARI İLE ÇÖZÜMÜ

Doç.Dr. Selahattin YAVUZ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, syavuz@erzincan.edu.tr

ÖZET

İktisat ve işletme problemlerinin çözümünde matematiksel yöntemler etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Kullanılan bu yöntemlerden biri de Lagrange Çarpanları yöntemidir. Lagrange çarpanı methodu, bir fonksiyonun maksimum ve minimum noktalarını bulmak için kullanılan bir yöntemdir. Lagrange çarpanı methodu, bir fonksiyonun belli bir kısıt altında uç değerlerini bulmak için kullanılan ve Joseph Louis Lagrange tarafından geliştirilen matematiksel bir yöntemdir. Kısıtsız optimizasyonda seçim değişkenlerinin hiçbiri diğer seçim değişkenleri üzerinde sınırlayıcı etkisi yoktur. Bilindiği gibi optimizasyon problemlerinin çoğu kısıtlayıcı fonksiyonlar içermektedir. Lagrange çarpanı, belirli kısıtlar altında çok değişkenli doğrusal ve doğrusal olmayan fonksiyonların optimizasyonunu bulmak için kullanılır. Kısıtlamalı optimizasyonda kısıtlayıcı fonksiyonlar optimum çözümün bulunmasında oldukça önemlidir. Ekonomide çoğunlukla bir fonksiyonun optimum değerinin kısıtlayıcılara bağlı olarak aranması gerekmektedir. Bu tür problemler kısıtlı optimizasyon problemleri olarak adlandırılmaktadır. Ekonomide oluşan doğal bir sorun, çıktının maksimizasyonunun bütçe kısıtlarına bağlı olmasından kaynaklanmaktadır. Kısıtlı optimizasyon problemleri klasik yöntemlerle çözümünün mümkün olduğu fakat kısıt fonksiyonu karmaşık bir hal aldığında yada kısıt sayısı arttığında klasik yöntemle çözüm zorlaşmaktadır. Bu nedenle, analitik açıdan daha üstün olan Lagrange yöntemi tercih edilmektedir. Bu çalışmada lagrange çarpanının ortaya çıkış sebebi ve matematiksel alt yapısı verildikten sonra lagrange çarpanının belirli kısıtlar altında çok değişkenli doğrusal ve doğrusal olmayan işletme-iktisat problemlerinin optimum değerlerini bulmak için nasıl uygulandığı üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Optimizasyon, Kısıtlı Optimizasyon, Lagrange Çarpanı

ORTALAMALAR ARASINDAKİ FARKIN BÜYÜKLÜĞÜ İÇİN KULLANILAN ETKİ BÜYÜKLÜĞÜNÜN HESAPLANMASI VE YORUMLANMASI

Doç.Dr. Selahattin YAVUZ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, syavuz@erzincan.edu.tr

ÖZET

Bilimsel araştırmalardan elde edilen bilgilerin doğru ve geçerli olması oldukça önemlidir. Doğru ve geçerli bilgilerin ise ancak araştırmaların doğru bilimsel yöntemlerle yapılmasıyla mümkündür. Araştırmanın herhangi bir kısmında yapılacak olan hata ve eksiklik yanlış sonuç ve yönlendirmelere yol açacaktır. Araştırmalardan elde edilen bulguların doğru yorumlanabilmesi için diğer istatistikler yanında etki büyüklüğünün de hesaplanması gerekir. Bilimsel araştırmalar incelendiğinde pek çoğunda etki büyüklüğünün hesaplanmamış olduğu görülmektedir. Etki büyüklüğü, örneklemden elde edilen sonuçların yokluk hipotezinde tanımlanan beklentilerden sapma düzeyini gösteren istatistiksel değerdir. Etki büyüklüğü, genel olarak, yokluk hipotezleri ile alternatif hipotezler arasındaki farkın büyüklüğü olarak tanımlanmaktadır. Bu da, araştırma sonuçlarının pratikteki anlamlılığının bir göstergesi niteliğindedir. Yapılan ilişkisiz örneklemler için t testi, karşılaştırılan iki ortalama arasında bir fark olup olmadığını ortaya koyar, fakat bu farkın büyüklüğü hakkında bilgi vermez. Bu nedenle istatistiksel anlamlılığın yanı sıra etki büyüklüğünün de hesaplanması gerekir. Benzer şekilde yapılan tek yönlü varyans analizi testi, karşılaştırılan ortalamalar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koyar, fakat bu farkın büyüklüğü hakkında bilgi vermez. Bu nedenle, istatistiksel anlamlılığın yanı sıra etki büyüklüğünün de bilinmesi önemlidir. Tek yönlü varyans analizinde etki büyüklüğü eta-kare olarak adlandırılan bir ilişki katsayısıdır. Bu çalışmada etki büyüklüğü ile ilgili teorik bilgi verildikten sonra hem iki ortalama arasındaki fark için hem de ikiden fazla örnek arasındaki fark için gerekli veriler kullanılarak etki büyüklükleri hesaplanıp yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel Araştırmalar, İstatistiksel Anlamlılık, Etki Büyüklüğü

ULAŞTIRMA, ATAMA VE AKTARMA PROBLEMLERİNİN EXCEL ÇÖZÜCÜ EKLENTİSİ İLE ÇÖZÜMÜ

Doç. Dr. Selahattin YAVUZ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, syavuz@erzincan.edu.tr

ÖZET

İşletme problemlerinin çözümünde, en önemli ve başarılı kantitatif analiz uygulamaları; ürünlerin fiziksel dağıtımı alanında ortaya çıkmaktadır. Çıkış merkezlerinden hedef noktalara daha etkin taşıma rotaları ile ulaşım sayesinde büyük maliyet tasarrufları elde edilmiştir. Ulaştırma probleminde amaç, kaynaklardan hedeflere yani üretim merkezlerinden dağıtım merkezlerine mallar dağıtılırken, bu dağıtım işlemini minimum maliyette gerçekleştirmektir. Bir bakıma ulaştırma problemi, üretim tesislerinden dağıtım merkezlerine malların akışını optimal şekilde planlayan matematiksel bir modeldir. Ulaştırma modeli ile yakından ilgili olan bir diğer model ise atama ve aktarma modelidir. Atama problemi, eşit sayıda kaynak ve varış noktalarına sahip ulaşım probleminin özel bir durumudur. Atama modeli kaynakların değişik görevlere bire bir atamasını içerir. Model kaynakların en etkin kullanımını amaçladığından işlerin minimum zamanda veya minimum maliyette gerçekleşmesi istenir. Ulaştırma problemleri; Kuzey-Batı Köşesi Yöntemi, En Ucuz Maliyet Yöntemi ve Vogel Yaklaşım Yöntemi ile atama problemleri ise Macar yöntemi gibi yöntemlerle çözülebildiği gibi bilgisayar tabanlı paket programları ile de çözülebilmektedir. Fakat bu problemlerin elle çözümünün zaman aldığı, paket programlarının ise her zaman bulunamadığı bilinmektedir. Bu nedenlerden dolayı bu çalışmada, her bilgisayarda bulunabilen ve kullanımı kolay olan Excel Çözücü ile ulaştırma, atama ve aktarma problemlerinin nasıl çözülebildiği adım adım anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ulaştırma Problem, Atama Problemi, Aktarma Problemi, Excel Çözücü

IĞDIR AĞŞEFTALİ VE ZEFERAN ŞEFTALİLERİNİN (*Prunus persica* L.) ANTİOKSİDAN AKTİVİTESİNİN TAYİNİ

Dr. Öğr. Üyesi Elif Duygu KAYA
Iğdır Üniversitesi, duyguchem@hotmail.com

Dr. Öğr. Görevlisi Ayşe TÜRKHAN
Iğdır Üniversitesi, ayse.turkhan@igdir.edu.tr

Nesrin YILMAZ GÜNGÖR
Iğdır Üniversitesi, 13yilmaznesrin@gmail.com

ÖZET

Meyve ve sebzeler antioksidanların ve vitaminlerin ana kaynaklarıdır. Bilinçli tüketiciler meyve ve sebze tüketiminde onların tat aroma ve kokularının yanında içerdikleri vitamin ve mineral değerlerini dikkate alırken günümüzde bazı sebze ve meyvelerin içerdiği antioksidan maddelerin kanser, kalp ve damar hastalıklarına karşı koruyucu etkisinin vurgulanması sayesinde artık tüketiciler antioksidan maddelerce zengin ürünleri tercih etmeye başlamışlardır. Gıdalarda mevcut olan ve insan vücudunu zararlı serbest radikallerden koruyan başlıca antioksidan kaynakları vitaminler, proteinler, enzimler, flavonoitler, karotenoitler ve polifenollerdir.

Şeftali tadı ve lezzeti ile yaz meyveleri arasında en çok tercih edilen ürünlerden biridir. Ülkemizde birçok yerde yetişmekte olan şeftali güçlü antioksidan etkisi, kansere karşı koruyucu rolü, yüksek potasyum içeriği ile kan basıncını düşürmesi, kardiyovasküler hastalıklara karşı koruyucu etkisi, bağışıklık sistemini güçlendirici etkisi ve zengin vitamin - mineral içeriği bu güne kadar pek çok in-vivo çalışmalardan elde edilmiş önemli bulgulardır. Şeftalilerin antioksidan içeriği çeşidi, yetiştiği toprağın içeriği, ışık alabilirliği ve su gibi birçok faktörden etkilenir. Çalışmamızda Iğdır ve çevresinde yetiştiriciliği yapılan, yöre halkı tarafından severek tüketilen ve yerel pazarlarda satışa sunulan Ağşeftali ve Zeferan şeftalilerinin meyve sularının %80-%20 ethanol-su extresinin toplam fenolik bileşik miktarı folin ciocaltaeu yöntemiyle gallik asit eşdeğeri olarak sırasıyla 619,54 mg/L meyve suyu ve 660 mg/L meyve suyu olarak bulunmuştur. 2,2´-azino-bis(3-etilbenztiyoazolin-6-sülfonik asit ($ABTS^{\cdot+}$) radikali giderme aktivitesi trolox eşdeğeri olarak Ağşeftali ve Zeferan şeftalileri için sırası ile 4,86 mM trolox / ml meyve suyu ve 5,73 mM trolox / ml meyve suyu olarak tespit edilmiştir. DPPH·(1,1-difenil-2-pikril-hidrazil) serbest radikal giderme aktivitesi ortamda bulunan DPPH radikalinin %50'sini inhibe eden antioksidan madde konsantrasyonu EC_{50} değeri olarak Ağşeftali ve Zeferan şeftalileri için sırası ile 44,586 µl meyve suyu ve 33,48 µl meyve suyu olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Radikal giderme, Ağşeftali ve Zeferan Şeftali

TERRİER IRKI GEBE BİR KÖPEKTE *İNGUİNAL HERNİ* OLGUSU: YAVRUDAKİ ÖLÜMCÜL SONUÇ

Hasan ORAL
Mushap KURU
Semra KAYA
Murat Can DEMİR
Kafkas Üniversitesi, horal3000@hotmail.com

ÖZET

Sunulan olguyu, kliniğimize sol inguinal memede şişkinlik şikayetiyle getirilen 4 yaşlı Terrier ırkı köpek oluşturdu. Anemnezde sol inguinal bölgesinde küçük sarkık ağrısız bir kitlenin mevcut olduğu fakat son 20 günde bu kitlenin hızla büyüdüğü bilgisi alındı. Köpeğin bir aydan daha fazla süre önce çiftleştiği bildirilmiştir. Köpekte iştahsızlık olduğu fakat genel durumun henüz etkilenmediği belirlendi. Yapılan klinik muayenede köpeğin vücut ısısının, solunum sayısının ve nabız değerlerinin normal olduğu belirlendi. Abdominal bölgenin ultrasonografik muayenesinde herhangi bir anormal yapıya (pyometra, gebelik vs.) rastlanmadı. Fakat sol inguinal meme lobunun palpasyonunda ağrı olduğu belirlendi ve kitle ultrasonografi (USG) ile muayene edildi. USG'de yavru suları, fötus ve fötal kalp atımları görüntülendi. Ertesi gün operasyona alınmak üzere randevu verildi. Fakat hayvan sahibi randevu tarihinden yaklaşık 1 ay sonra köpeğini kliniğimize geri getirdi. Yapılan 2. muayenede yavru sularının azaldığı ve kalp atımının olmadığı belirlendi. Hasta hemen operasyon şartlarına uygun şekilde hazırlandı ve operasyona alındı. Gebeliğin şekillendiği sol kornunun fıtıklaştığı görüldü. Operasyon sonrası 2 ay içerisinde herhangi bir komplikasyona rastlanmadı. Sonuç olarak, gebe kornu uterinin inguinal fıtıkta yavru büyümesine rağmen inguinal halkanın genişleyememesi zamanla bölgede yeterli kan akımının olmamasına ve inkarserasyon şekillenmesine neden olacaktır. Bu durum fötusun yaşama şansının azalmasına ve annenin hayatını tehlikeye atmaya neden olabilmektedir.

Anahtar kelime: Terrier, Gebelik, Köpek, İnguinal Herni

ARPA ÇİZGİ YAPRAK LEKESİ HASTALIĞININ BİYOLOJİK MÜCADELESİNDE [*Trichoderma harzianum* (KUEN 1585)]'İN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI

Hakan HEKİMHAN
Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü, hakanhekimhan@hotmail.com

Aydan ARAZ
Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü, aydan.araz@tarimorman.gov.tr

Kadir AKAN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, kadir_akan@hotmail.com

ÖZET

Ülkemizde arpa çizgi yaprak lekesi hastalığı (*Pyrenophora graminea* "Ito and Kuribayaski") (Pg) kışlık ekim yapılan alanlarda görülen fungal hastalıklarından biridir. Bu çalışma 2013 yılında, Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Yenimahalle/Ankara lokasyonunda bulunan sera şartlarında yürütülmüştür. Hastalık etmenine karşı biyolojik savaşımda kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi amacıyla, *Trichoderma harzianum* KUEN 1585 (Th) biyopreparatı, Aydanhanım arpa çeşidinin tohumlarına püskürtülerek (Doz; 1 kg tohuma/10g) kaplanmış, daha sonra sandviç metodu ile fungus (Pg) inokule edilerek kontrollü koşullarda geliştirilmiş ve hastalık oranları belirlenmiştir. Deneme tesadüf parselleri deneme deseninde, sera ortamında saksı şartlarında yürütülmüş olup, her uygulamada 10 tekerrür yer almıştır. Denemede yer alan uygulamalar; tohuma sadece Pg uygulaması, Th + Pg uygulaması ve herhangi bir uygulama yapılmayan kontrol bitkilerden oluşmuştur. Yapılan istatistiki analiz sonucunda varyans analizi ve uygulamalar %1 seviyesinde önemli olduğu belirlenmiştir (P>0,01). Herhangi bir uygulama yapılmayan kontrol grubunda hastalıklı bitki oranı tespit edilmemiş (a), diğer uygulamalardan sadece Pg uygulamasında % 19,91, Th+Pg uygulamasında ise % 17,55 olarak hastalıklı bitki oranları belirlenmiştir. İstatistiki olarak Th+Pg uygulaması yapılan tohumlar ile sadece Pg uygulaması yapılan tohumlardan elde edilen hastalıklı bitki yüzdeleri arasında herhangi bir fark olmayıp, aynı grupta (b) yer almışlardır. Sonuç olarak tohuma kaplama yöntemiyle uygulanan *Trichoderma harzianum* KUEN 1585'in arpa çizgi yaprak lekesi hastalığı üzerine etkisi önemsiz bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arpa, *Trichoderma harzianum* "KUEN 1585", *Pyrenophora graminea*, tohum kaplama, biyolojik mücadele

SİMENTAL BİR İNEKTE VAGİNAL FİBROSARKOM

Mushap KURU
Emin KARAKURT
Murat Can DEMİR
Hilmi NUHOĞLU
Semra KAYA
Serpil DAĞ
Cihan KAÇAR
Enver BEYTUT
Hasan ORAL
Kafkas Üniversitesi, murat.can.demir@hotmail.com

ÖZET

Bu olguda, Simental bir inekten operatif müdahale ile uzaklaştırılan vaginal fibrosarkomun sunulması amaçlanmıştır. İneğin klinik muayenesinde 7 aylık gebe olduğu ve kitle haricinde herhangi bir rahatsızlığının olmadığı belirlendi. Kitlenin kanamasız olduğu, vaginanın sağ-üst kısmına bağlantılı olduğu ve vulvadan dışarı çıktığı görüldü. Kitle anestezi işleminden sonra operatif olarak bölgeden uzaklaştırıldı. Makroskobik olarak kitlenin 12.5*7.5*6 boyutlarında, soliter, sert kıvamlı, sınırlandırılmış, sarı-beyaz renkli, yer yer kanamalı ve nekrotik olduğu gözlendi. Histopatolojik incelemede, girdap yapıları oluşturan iğ şekilli neoplastik fibroblast ve fibrositlere rastlandı. Tümöral alanlarda değişen derecede pleomorfizm ve hiperkromazi gözlendi. Bu hücrelerde çekirdekçiklerin sayılarının arttığı ve eozinofilik olduğu belirlendi. Az sayıda da olsa dev hücreleri gözlendi. Bununla birlikte mitotik figürler yok denecek kadar azdı. Bazı alanlarda anaplazi belirgin olarak karşımıza çıkarken, bazı alanlarda ise anaplazinin az olduğu ve bağ doku oluşumunun belirgin olduğu saptandı. Ek olarak dokunun periferinde geniş nekrotik alanlar, kanama ve tromboz, yer yer lenfosit, plazma ve eozinofillerden meydana gelen yangısal infiltrasyon gözlendi. İmmunohistokimyasal değerlendirmelerde ise tümöral hücrelerin çekirdeğinde PCNA pozitif, sitoplazmalarında zayıf S-100 ve kuvvetli vimentin reaksiyonuna rastlandı. Sonuç olarak, operatif müdahale ile uzaklaştırılan kitlenin düşük dereceli vaginal fibrosarkom olduğu kanaatine varıldı.

Anahtar kelimeler: Fibrosarkom, İnek, Kitle, Simental

THE EFFECT ON SERUM MINERAL LEVELS OF ACUTE SEPTIC MASTITIS AND CLINICAL MASTITIS IN COWS

Mushap KURU
Kafkas University, mushapkuru@hotmail.com
Başaran KARADEMİR
Iğdır University, basaran_k@hotmail.com
Hasan ORAL
Kafkas University, horal33@hotmail.com
Fatih UZUN
Acıbadem Adana Hospital, fatih.uzun@acibadem.com

ABSTRACT

The purpose of this study is to identify serum Na, K, Ca, Mg, Zn, Cu and Fe levels in cows with acute septic mastitis (ASM) and clinical mastitis (CM). The study consisted 80 cows between the ages of three and five in four groups (ASM, n=20; CM, n=20; Control-1 C1=20, healthy cows, together with ASM or CM cows; Control-2, C2=20, healthy cows, without ASM or CM cows). Serum Na, K, Ca, Mg, Zn, Cu and Fe levels were determined by using atomic absorption spectrophotometry. The Mg levels were lower in the ASM group compared to C1 and C2 groups ($P<0.05$, and $P<0.001$ respectively). Zn levels in the ASM and CM animals were lower than those in control groups ($P<0.01$). Fe concentrations that of the ASM group were found to be statistically lower than in the other groups ($P<0.001$). The glutaraldehyde (GLA) test was positive in the ASM and CM groups but negative in the control groups. In conclusion, lower levels of Mg, Zn and Fe were found with acute septic mastitis. In clinical mastitis, on the other hand, only the Mg and Zn levels were low. Na, K, Ca and Cu values were not affected. It may also be beneficial to apply minerals such as Mg, Zn and Fe in mastitis treatment.

Key words: Acute septic mastitis, Clinical mastitis, Cow, Minerals

DEKSPANTENOL'ÜN RATLARDA VALPROİK ASİT İLE İNDÜKLENEN HEPATOTOKSİSİTE ÜZERİNDEKİ KORUYUCU VE TEDAVİ EDİCİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Prof. Dr. Hakan PARLAKPINAR
Fatmanur ŞAHİN
Arş. Gör. Onural ÖZHAN
Doç. Dr. Recep BENTLİ
Arş. Gör. Azibe YILDIZ
Prof. Dr. Nigar VARDI
Arş. Gör. Sevgi BALCIOĞLU
Prof. Dr. Burhan ATEŞ
Arş. Gör. Şeyma YAŞAR
Prof. Dr. Ahmet ACET
İnönü Üniversitesi, hakan.parlakpinar@inonu.edu.tr

ÖZET

Valproik asit (VLP) mitokondriyal disfonksiyon ile ilişkili oksidatif strese bağlı olarak hepatotoksisite oluşturmaktadır. Dekspantenol (DEX) pantotenik asidin (PA) biyolojik olarak aktif olan alkol formudur. PA hücre içindeki indirgenmiş glutatyon, koenzim-A ve ATP sentezini artırarak antioksidan etki gösterir. Bu araştırmada ratlarda VLP ile indüklenen hepatotoksisiteye karşı antioksidan ve antiinflamatuvar etkili DEX'in koruyucu ve tedavi edici etkinlik gösterip göstermediğini araştırmayı amaçladık. *Wistar albino* ratlar 4 gruba (n:8) ayrıldı. (1) Kontrol Grubu. (2) VLP Grubu: 500 mg/kg dozunda VLP'nin 14 gün süreyle per oral (p.o.) uygulandığı grup. (3) DEX+VLP Grubu: 500 mg/kg dozunda DEX'in 5 gün süreyle intraperitoneal (i.p.) olarak uygulanmasından sonra 500 mg/kg dozunda VLP'nin 14 gün p.o. uygulandığı grup. (4) VLP+DEX Grubu: 500 mg/kg dozunda 14 gün VLP'nin p.o. uygulanmasından sonra 500 mg/kg dozunda DEX'in 5 gün süreyle i.p. uygulandığı grup. Çalışma sonunda ratların karaciğer dokuları alınarak histopatolojik ve biyokimyasal analizler yapıldı. Ayrıca kan örnekleri alınarak bazı enzimlerin biyokimyasal tayini yapıldı. VLP grubunda çeşitli histopatolojik değişiklikler izlendi. Bu grupta izlenen en belirgin değişiklik sinüzoidal dilatasyondu. Ayrıca, çok sayıda hipereozinofilik sitoplazmalı, piknotik nükleuslu ve düzensiz şekilli hepatositler gözlendi. Histopatolojik değişiklikler yönünden, kontrol grubu ile VLP grubu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu. Diğer yandan, DEX+VLP grubunda histopatolojik değişikliklerin belirgin şekilde azaldığı ve bu azalmanın, VLP grubu ile karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edildi. Malondialdehit düzeyleri VLP grubunda kontrol ve VLP+DEX gruplarına göre anlamlı olarak arttığı; redükte glutatyon ve süperoksit düzeylerinin ise anlamlı olarak azaldığı gözlendi. Serumda laktat dehidrojenaz düzeyinin DEX uygulanan gruplarda VLP grubuna göre anlamlı düzeyde azaldığı tespit edildi. Çalışma sonuçlarımıza göre DEX'in hepatotoksisiteye karşı profilaktik ve terapötik etkili olabileceği görüldü.

Anahtar kelimeler: Dekspantenol, hepatotoksisite, rat, valproik asit.

*"Dekspantenol'ün Ratlarda Valproik Asit ile İndüklenen Hepatotoksisite Üzerindeki Koruyucu ve Tedavi Edici Etkilerinin Araştırılması" başlıklı projemiz, TÜBİTAK 2209a Programı kapsamında desteklenmiştir

ASETİK ASİTLE OLUŞTURULAN DENEYSEL KOLİT MODELİNDE APOCYNİN'İN ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Prof. Dr. Hakan PARLAKPINAR
Ervanur İÇEN
Ataa UMMUHAN
Arş. Gör. Onural ÖZHAN
Arş. Gör. Dr. Mehmet GÜNATA
Prof. Dr. Murat ALADAĞ
Prof. Dr. Nigar VARDI
Prof. Dr. Yılmaz ÇİĞREMİŞ
Arş. Gör. Ahmet Kadir ARSLAN
Prof. Dr. Ahmet ACET
İnönü Üniversitesi, hakan.parlakpinar@inonu.edu.tr

ÖZET

İnflamatuar barsak hastalıkları (İBH) intestinal mukozada inflamasyon ile seyreden kronik bir hastalık grubudur. İBH adı altında ülseratif kolit ve crohn hastalığı bulunmaktadır. Çalışmamızda antioksidan etkiye sahip olan Apocynin (APO)'in asetik asita bağlı gelişen kolit deney modeli üzerine etkisi araştırıldı. Bu çalışmada 32 adet sıçan ile Kontrol, Kolit, Kolit+Apocynin ve Apocynin+Kolit grupları oluşturuldu. Kontrol grubu: Asetik asit uygulanmayan sağlam grup; Kolit grubu: 3 gün peş peşe günde tek doz kolon içerisine rektal yoldan 2 ml/gün % 4 asetik asit verilen grup; Kolit+APO grubu: 3 gün peş peşe günde tek doz kolon içerisine rektal yoldan 2 ml/gün % 4 asetik asit uygulanmasını takiben son asetik asitten 24 saat sonra başlayan ve 3 gün boyunca günde tek doz ip yolla 20 mg/kg apocynin uygulanan grup. APO+Kolit grubu: 3 gün boyunca günde tek doz ip yolla olarak 20 mg/kg apocynin uygulamasından 24 saat sonra 3 gün peş peşe günde tek doz kolon içerisine rektal yoldan 2 ml/gün % 4 asetik asit uygulanan grup. Deney sonunda sıçanların 10 cm distal kolonunda histopatolojik ve biyokimyasal analizler yapıldı. Redükte glutatyon (GSH) düzeyi, Kontrol grubuna göre Kolit grubunda anlamlı derecede artmış; süperoksit dismutaz (SOD) enzim aktivitesi ise azalmış bulurken; Kolit+APO ve APO+Kolit grubunda GSH ve SOD düzeylerinin Kolit grubuna göre düzelme eğiliminde olduğu görüldü. Aynı şekilde histopatolojik olarak bakıldığında, Kolit+APO ve APO+Kolit gruplarında mikroskopik hasarın, Kolit grubuyla karşılaştırıldığında istatistiksel olarak önemli derecede azaldığı tespit edildi. Sonuç olarak asetik asit uygulamasının kolonda oluşturduğu hasara karşı Apocynin'in hem tedavi hem de koruyucu etkisi deneysel olarak saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Apocynin, Asetik asit, Antioksidan, Kolit, İnflamatuar barsak hastalıkları.

*"Asetik asitle oluşturulan deneysel kolit modelinde Apocynin'in etkilerinin araştırılması" başlıklı projemiz, TÜBİTAK 2209a Programı kapsamında desteklenmiştir

EMBELİN'İN RENAL İSKEMİ VE REPERFÜZYON HASARINDA KORUYUCU VE TEDAVİ EDİCİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Prof. Dr. Hakan PARLAKPINAR
Firdevs BAŞDAŞ
Arş. Gör. Onural ÖZHAN
Dr. Lokman Hekim TANRIVERDİ
Prof. Dr. Ali BEYTUR
Arş. Gör. Azibe YILDIZ
Prof. Dr. Nigar VARDI
Prof. Dr. Yusuf TÜRKÖZ
Arş. Gör. Muhammed Mehdi ÜREMİŞ
Arş. Gör. Ahmet Kadir ARSLAN
Prof. Dr. Ahmet ACET
İnönü Üniversitesi, hakan.parlakpinar@inonu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada amaç, sıçanlarda oluşturulan böbrek iskemi-reperfüzyon (I/R) hasarında, antioksidan bir ajan olan embelin (EMB) kullanımının koruyucu ve tedavi edici etkisini araştırmaktır. Çalışmada 32 adet sıçan kullanıldı. Sıçanlar, kontrol, I/R, EMB+I/R ve I/R+EMB olmak üzere 4 gruba ayrıldı. Deney sonunda, serumda BUN, kreatinin (Cr) ve albümin seviyeleri ölçülürken doku numunelerinde total antioksidan kapasite (TAC), total oksidan seviyesi (TOS), oksidatif stres indeksi (OSI), malondialdehit (MDA), süperoksit dismutaz (SOD), katalaz (CAT) ve redükte glutatyon (GSH) ölçümleri yapıldı. Histopatolojik olarak interstisyel doku (konjesyon, infiltrasyon) ve tübüler değişiklikler (kast formasyonu, tübüler dejenerasyon ve dilatasyon) değerlendirildi. Böbrek dokusundaki TAC, GSH, SOD ve CAT değerleri kontrol grubu ile kıyaslandığında I/R grubunda anlamlı olarak azalırken ($p<0.001$); TOS, OSI ve MDA değerlerinin anlamlı olarak artış gösterdiği tespit edildi. EMB+I/R ve I/R+EMB gruplarında I/R grubunda görülen patolojik değişikliklerde fizyolojik değerlere doğru anlamlı değişimler gözlendi ($p<0.001$). Serum BUN ve Cr değerlerinde I/R grubunda anlamlı artış bulundu. EMB+I/R ve I/R+EMB gruplarında BUN ve Cr değerleri I/R grubuna kıyaslandığında anlamlı bir azalma gözlenmedi. I/R grubunda tübüler dilatasyon, kast formasyonu, tübül epitel hücrelerinde atrofik değişiklikler gözlenirken EMB+I/R grubunda bu histopatolojik değişikliklerin azaldığı ve bu azalmanın I/R grubu ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edildi ($p<0.05$). Böbrek I/R hasarında oksidatif stresin önemli rol oynadığı ve bu hasara karşı EMB'nin hem koruyucu hem de tedavi edici etkisinin olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler: Embelin, Nefrotoksisite, Antioksidan, İskemi-reperfüzyon, Oksidatif stres.

* "Embelin'in Renal İskemi ve Reperfüzyon Hasarında Koruyucu ve Tedavi Edici Etkilerinin Araştırılması" başlıklı projemiz, TÜBİTAK 2209a Programı kapsamında desteklenmiştir

BUĞDAY (*Triticum aestivum* L.)'DA KAHVERENGİ PAS (*Puccinia recondita* f.sp. *tritici*) HASTALIĞININ BİYOLOJİK MÜCADELESİNDE [*Bacillus subtilis* "KUEN 1593"]' İN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI

Hakan HEKİMHAN
Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü, hakanhekimhan@hotmail.com

Aydan ARAZ
Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü, aydan.araz@tarimorman.gov.tr

Kadir AKAN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, kadir_akan@hotmail.com

ÖZET

Araştırma, buğdayda kahverengi pas hastalığı *Puccinia recondita* f.sp. *tritici*'nin mücadelesinde biyo-kontrol ajanı olarak *Bacillus subtilis* "KUEN 1593" in etkisini belirlemek amacıyla; 2014 yılında, kontrollü koşullarda, hassas kontrol Little Club ile 3 tekerrürlü, tesadüf parselleri deneme deseninde yürütülmüştür. Saksılara (7,5x7,5x9 cm) 10-15 adet tohum ekilmiş ve ikinci yapraklar gelişinceye kadar (8-10 gün) serada 20°C'de 16 saatlik fotoperiyotta tutulmuştur. Pas inokulasyonunda taze kahverengi pas ürediosporları, uçucu mineral yağ (Soltrol 170) içinde 10 mg/L olacak şekilde hazırlanmıştır. İnokulasyonu takiben bitkiler 48 saat %95 nisbi nemde bekletilmiş sonra 20-25 ºC'deki sera ortamına alınmıştır. Bakteri süspansiyonunun ($1x10^8$ KOB/g.) 100 ml suya 0-1-2-3-4-5-6 ve 7 ml dozları pas uygulamasından üç gün sonra yapraktan püskürtülerek uygulanmıştır. Bitkideki hastalık gelişimi 0-4, fitotoksite gözlemleri de 1-9 skalasına göre değerlendirilmiştir. İstatistiki analiz sonuçlarında; hastalık, fitotoksisite skorları ve fitotoksik alan yönünden uygulanan dozlar arasında %1 seviyesinde farklılıklar belirlenmiştir. 3-4-5-6 ve 7 ml/100ml dozlarında hastalık gelişimi gözlenmemiş, 0-1 ve 2 dozlarında yüksek seviyede (8) hastalık gelişimi gözlenmiştir. Fitotoksisite 0-1 ve 2 dozlarında gözlenmemiş (1), 3-4-5-6 ve 7 ml/100ml dozlarında artan oranlarda (2,7-8,3) fitotoksisite saptanmıştır. Aynı durum 3 ile 7 arasındaki dozlarda yapraklarda oluşan fitotoksik alan (%6,53-74,5) için de geçerlidir. Sonuç olarak hastalık skoru ile fitotoksisite skoru/fitotoksik alan arasında negatif yönlü kuvvetli bir ilişki (R^2 -0,81/-0,68) saptanmıştır. Buğdayda fide döneminde *Bacillus subtilis*'in 3-7 ml/100 ml dozlarında kahverengi pas hastalığının oluşmamasında fitotoksisitenin etkili olduğu, hastalık gelişiminde herhangi bir etkisinin olmadığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Buğday, *Puccinia recondita* f.sp. *tritici*, Kahverengi pas, İnokulasyon, Biyolojik mücadele, *Bacillus subtilis*

REDUCING ATMOSPHERE DRYING: NEW DRYING TECHNIQUE FOR THE PROTECTION OF THE FRESHNESS NOTES OF FRUITS AND VEGETABLES

Assist. Dr. DURIED ALVAZEER
Iğdır University, Research Center for Redox Applications in Foods (RCRAF),
alwazeerd@gmail.com

ABSTRACT

Fresh vegetables and fruits are recognized for its desirables color, flavor and aroma, as well as its richness of healthy bioactive compounds. Drying processing aims generally to increase the shelf-life of foods by decreasing both its free water content and water activity. The latter conditions lead to inhibit the microbial flora and enzymes responsible for the spoilage of the food. This Reducing Atmosphere Drying (RAD) technique is developed for the first time in our Redox Center (RCRAF) at Iğdır University (Turkey). This technique is based on the application of moderately heated- mixture formed from different gases and used as a drying atmosphere. The used gases are composed from a reducing gas (such as hydrogen sulfide, hydrogen or ammonia), microbicide gas (carbon dioxide) and inert gas (such as nitrogen, helium or argon). The advantages of the new technique are its ability to reduce the microbial load and protect the color, the aroma and the bioactive compounds of the food product. Undesirable chemical reactions such as vitamin oxidation and lipid rancidity could be avoided by the developed technique. Results of many assays conducted in our Redox Center on different fruits such as apple and apricot showed the protection effect of RAD on the color of fruit compared with traditional drying techniques such as oven and vacuum.

Keywords: reducing atmosphere drying, vegetables and fruits, nutritional properties, sensorial properties

IN TUNNELING WORK ASSESSMENT OF RISKS TO BE ENCOUNTERED IN OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY AND HAZARD ANALYSIS

Musa BUDAK
Gaziantep University, m.pi_0287@windowslive.com

Asst. Prof. Dr. Fatih ÇELİK
Niğde Ömer Halisdemir University, fatihcelik@ohu.edu.tr

Prof. Dr. Hanifi ÇANAKÇI
Gaziantep University, canakci@gantep.edu.tr

ABSTRACT

Tunnels in the world are used frequently in road and rail transportation, this makes the tunnel work always dangerous in terms of safety and makes it one of the engineering activities that can be encountered by accidents. Tunnel projects should be designed according to minimum safety requirements as the first phase of safety in tunnel work. For this reason, the safety criteria in the tunneling phase should be kept up-to-date by following technological innovations both domestically and abroad. In recent years, the tunnel construction has been accelerated for road and rail transportation in our country. Crossing of our country by using tunnel of power geographical barriers provides enormous advantages in national and international transportation. Tunnel construction phases have been identified primarily in this work on tunnel, which is one of the heaviest and most dangerous business lines in the world. Then the hazards and risks that could be encountered in terms of occupational health and safety were then determined for each of these identified stages. A description of the planned preventive actions to remove these risks has been made. Thereafter, a study was made by approximately 5 experts whose preventive actions for hazards and risks identified using these data were subjected to binary comparisons according to their significance level.

The tunnel system built by State Railways of the Republic of Turkey which is inspired by this study, to connect the district of Gaziantep-Nurdağı with Osmaniye-Bahçe district and it will be the longest railway double tube crossing of Turkey with a length of 10200 meters each. Adana-Gaziantep-Malatya conventional line with this project, Bahçe-Nurdağı variant and when the railway tunnel crossing project is completed, the current railway will be 17 kilometers shorter. In this study, preventive measures to be taken according to the severity of the hazards and risks that may be encountered in the tunnel construction stages are determined in advance increase awareness, minimize the risk of death and injury and thus ensuring that the tunnel works are completed in the required time and conditions will make commercial relations easier with the effective transport network, thus it is aimed to contribute to the country's economy and development.

Keywords: Occupational Health and Safety, Risk, Importance Grade, Binary Comparison

ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİN KURULUŞ SÜRECİ VE YARGI YETKİSİNİN ÖZELLİKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan IĞDIR AKARAS
Iğdır Üniversitesi, aslihanigdir@gmail.com

ÖZET

İnsanlığın tamamını ilgilendiren suçların cezalandırılmasına yönelik girişimler, II. Dünya Savaşından öncesine dayanmaktadır. II. Dünya Savaşından sonra, bu suçları işleyenlerin uluslararası bir mahkemede yargılanması için yapılan çalışmaların sonucunda ad hoc mahkemeler kurulmuş, ancak uluslararası toplum tarafından bunların kuruluş biçimleri ve yargılama usulleri eleştirilmiştir. Soğuk Savaş sonrası daimi bir mahkeme kurulması için süren çalışmalar, 17 Temmuz 1998 tarihinde Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsünün kabulüyle neticelenmiştir. Daimi bir uluslararası mahkeme olan UCM, ağır insanlık suçlarını işleyenlerin yargılanması ve bu suçların cezasız kalmaması için uluslararası adalet sistemi açısından oldukça önemli bir örgüt olarak kabul edilmektedir. Çalışmada UCM'nin genel özellikleri ve yargı yetkisi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ceza Mahkemesi, uluslararası suçlar, ad hoc mahkemeler

IĞDIR EKOLOJİK KOŞULLARINDA BAZI YEM BEZELYESİ (Pisum sativum ssp. arvense L.) ÇEŞİTLERİNİN FARKLI EKİM ZAMANLARINDAKİ TOHUM VERİMLERİ

Doç. Dr. Bilal KESKİN
Iğdır Üniversitesi, bilalkeskin66@yahoo.com

Doç. Dr. Süleyman TEMEL
Iğdır Üniversitesi, stemel33@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma 4 çeşit yem bezelyesi (Taşkent, Özkaynak, Kirazlı ve GAP Pembesi) çeşidini 3 farklı ekim zamanı (Mart ayı başında, Mart ayı sonunda, nisan ayı başında)'nda ekerek Iğdır ekolojik koşullarındaki tohum verimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Iğdır Üniversitesi Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürlüğü deneme sahasında 2017 yılında Tesadüf Bloklarında Bölünmüş Parseller Deneme Desenine göre 3 tekerrürlü olarak kurulmuştur. Araştırmada Yem Bezelyesi'nin olgunlaşma süresi (gün), bitkide bakla sayısı (adet/bitki), baklada tane sayısı (adet/bakla), sap verimi (kg/da), tohum verimi (kg/da), biyolojik verim (kg/da), hasat indeksi (%) ve bin tane ağırlığı ölçülmüştür. Ekim zamanlarına göre bitkide bakla sayısı ve sap verimi hariç incelenen diğer özellikler ekim zamanlarına bağlı olarak önemli derecede etkilenmişlerdir. Araştırmada kullanılan tüm Yem Bezelyesi çeşitlerinin incelenen özellikler yönünden önemli derecede farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Çeşit ve ekim zamanlarına göre, Yem Bezelyesi'nin olgunlaşma süresi 93-114 gün, bitkide bakla sayısı 10.5-21.9 adet/bitki, baklada tane sayısı 2.70-4.70 adet/bakla, sap verimi 243.2-388.6 kg/da, tohum verimi 96.3-389.4 kg/da, biyolojik verim 344.6-702.8 kg/da, hasat indeksi % 28.0-57.8 ve bin tane ağırlığı 99.7-214.3 gr arasında değişmiştir. Çeşit ortalamalarına göre, en yüksek sap verimi Nisan başı ve Mart başında ekimi yapılan uygulamalarda elde edilirken, diğer tüm özellikler yönünden en yüksek değerler 1. Ekim zamanı olan Mart başında ekimi yapılan uygulamalarda elde edilmiştir. Ekim zamanlarının ortalamasına göre, en erken olgunlaşan yem bezelyesi çeşidi Gap Pembesi, Kirazlı ve Taşkent olurken, en geç olgunlaşan Özkaynak çeşidi olmuştur. En yüksek bitkide bakla sayısı Taşkent çeşidinde, baklada tane sayısı, hasat indeksi ve bin tane ağırlığı Gap Pembesi ve Kirazlı çeşitlerinde, sap verimi, tohum verimi ve biyolojik verim Gap Pembesi çeşidinde tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, Iğdır ekolojik şartlarında Yem Bezelyesi üretiminde Kirazlı ve Gap Pembesi çeşitlerinin Mart ayı başında, Taşkent çeşidinin ise Mart ayı sonunda ekiminin yapılması durumunda en yüksek tohum ve sap veriminin alınacağı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeleri: Yem bezelyesi, Ekim zamanı, Çeşit, Tohum

MİYOFASİYAL AĞRI SENDROMUNDA OZON ENJEKSİYONUNN ETKİNLİĞİ

Mesut ERBAŞ
Ömür ÖZTÜRK
Ali BİLGE
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, dromur52@hotmail.com

ÖZET

Miyofasiyal ağrı sendromu, kas ağrılarının en yaygın sebeplerindendir. Ozon stabil olmayan ve guclu oksitleme etkisine sahip antiseptik, immun modulator, analjezik ve antienflamatuvar bir gazdı. Kas-iskelet sistemi ile ilgili enflamatuvar ve dejeneratif hastalıklarda ozon enjeksiyonunun antienflamatuvar, anti-oksidatif kapasitenin aktivasyonu ve immuno-modulasyon etkilerinden faydalanılır. Ozonun kas-iskelet sistemi uzerine etkilerini değerlendiren klinik calışmalar giderek artmaktadır. Bu çalışmanın amacı miyofasiyal agrı sendromu tedavisinde ozon enjeksiyonunun etkinliğinin retrospektif olarak araştırılmasıydı.

Çalısmaya, boyun ve omuz bölgesinde kas agrısı sikayetiyle gelen ve muayenede trapezius kasının üst bölgesinde miyofasiyal agrı ile uyumlu tetik nokta saptanan 40 hasta alındı. Hastalara haftada 2 gün olmak üzere toplam 8 seans ozon enjeksiyonu tetik noktalara uygulandı. Ayrıca tüm hastalara egzersiz (germe) programı önerildi. Ağrı siddeti, boyun agrısı ve sakatlıgı vizüel analog ölçegi (NPADS); yasam kalitesi, Nottingham Saglık Profili (NSP) ve Saglıgı Degerlendirme Ölçegi (SDÖ); Depresyon belirtileri, Beck Depresyon Ölçegi (BDÖ) ile degerlendirildi.

Çalışmaya dahil edilen hastaların demografik verileri tablo 1 de gösterildi. Tedavi öncesi ve sonrası yapılan değerlendirmelerde incelenen tüm parametrelerde anlamlı bir düzelme olduğu görüldü. Hastaların VAS ve NSP değerleri tablo 2 de gösterildi.

Ozon tedavisinin kas-iskelet sistemi hastalıklarında kullanımı rolatif olarak yakın zamandadır. Bu alandaki calışmalar 1980'lerin sonunda Verga[37] ve Riva Sanseverino[38] ile başlamış ve calışma sayısı giderek artmıştır. Literatur incelendiğinde ozonun etkilerine dair en yuksek seviyeli kanıtlar aslında bu alandadır. Yapılan ilk hayvan calışmasında, farelerde yumuşak doku enflamasyonu uzerine yapılan lokal ozon enjeksiyonunda en iyi antienflamatuvar etkinin 20 µg/mL doz ile elde edildiği bildirilmiştir.[39] Ardından Iliakis ve ark.[40,41] yaptıkları iki ayrı calışma ile 20 µg/mL dozun en efektif doz olduğunu desteklemiş ve aynı zamanda yumuşak dokular icin en guvenilir doz olduğunu ortaya koymuştur. Sonuç olarak myofasiyal ağrı sendromunda ozon enjeksiyonun agrı ve yasam kalitesi üzerine etkili olduğu düsünülmektedir.

Tablo 1: Hastaların demografik verileri

	Hasta sayısı (n:40)
Yaş	42.5
Cinsiyet(K/E)	30/10
Hastalık süresi(ay)	32.6

Tablo 2: Hastaların VAS ve NSP değerleri

	İşlem öncesi	1.hafta	1.ay	3.ay
VAS	8.4	6.2	3.8	2.6
NSP	48.4	29.6	22.6	18

NSP: Nottingham Saglık Profili, VAS:Visual analog skala

Anahtar Kelimeler: Miyofasiyal Ağrı Sendromu, Ozon Enjeksiyonu, Ozon tedavisi

ASSESSMENT OF POLLEN QUALITY OF SOME LEMON CULTIVARS

Prof. Dr. Aydin UZUN
Dr. Hasan PINAR
Dilara KAYA
Erciyes University, aydinuzun@erciyes.edu.tr

ABSTRACT

Citrus fruit species are the most produced fruit crops in the world. Turkey is the one of the prominent producer and exporter country for citrus. Lemon (*Citrus limon*) is the third most important species of citrus after orange (*Citrus sinensis* L. Osbeck) and mandarin (*Citrus reticulata* Blanco). Total Turkish citrus production is about 4.3 million tones and 20% of this is of lemon. Because of several problems (especially self-incompatibility), appear for fertilization and fruit set, researches on pollen quality and fruit set may be essential. In the present study some pollen quality parameters of three lemon cultivars that, 'Kutdiken', 'Interdonato' and 'Meyer' were investigated. Pollen viability assessment was carried out using 1% 2, 3, 5 triphenyl tetrazolium chloride (TTC) test. Pollen germination capability was investigated agar in petri method by using 1% agar and 15% sucrose. Among the lemons, the highest pollen viability level obtained from 'Meyer' with 56.5 %. The lowest viability level was assayed for 'Interdonato' with 41.3%. On the other hand, 'Kutdiken' was the best cultivar for pollen germination, with 27.4%. Besides, 'Interdonato' had the lowest value of pollen germination (23.7%). According to results there was relatively variation among lemon cultivars studied for especially pollen viability.

Keywords: Lemon, pollen germination, pollen viability

IĞDIR KOŞULLARINDA FARKLI YEM BEZELYESİ ÇEŞİTLERİ (Pisum sativum ssp. arvense L.) VE EKİM ZAMANLARININ BAZI OT VERİM ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Doç. Dr. Süleyman TEMEL
Iğdır Üniversitesi, stemel33@hotmail.com

Doç. Dr. Bilal KESKİN
Iğdır Üniversitesi, bilalkeskin66@yahoo.com

ÖZET

Iğdır coğrafyasında öncesinde yem bezelyesi türü ile ilgili yürütülmüş bir çeşit adaptasyonu ve ekim zamanı çalışması bulunmamaktadır. Amacımız ot performansı açısından bölge ekolojisine uygun yem bezelyesi çeşidi ve ekim zamanlarını belirlemektir. Bu amaçla 2018 yılında dört yem bezelyesi çeşidi (GAP pembesi, Kirazlı, Taşkent ve Özkaynak) ile bunların üç farklı yazlık ekim zamanı (Mart başı, Mart sonu ve Nisan başı)'nı içeren bir çalışma planlandı. Araştırma Iğdır Üniversitesi Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürlüğü sahasında tesadüf bloklarında bölünmüş parseller deneme desenine göre üç tekerrürlü olarak kuruldu. Araştırmada; düzeltilmiş bitki boyu, ana sap kalınlığı, dal sayısı, çiçeklenme zamanı, yaş ot verimi ve kuru madde oranı ait veriler incelendi. Araştırma sonuçları, çeşit ve ekim zamanları arasında ot verimi ve verim unsurları bakımından önemli farklılıklar olduğunu gösterdi. Buna göre en yüksek dal sayısı ve kuru madde oranı üçüncü ekim döneminde, bitki boyu ve yaş ot verimleri ilk iki ekim döneminde belirlendi. Çeşitler açısından ise en yüksek yaş ot verimi ve kuru madde oranı ise sırasıyla GAP pembesi ve Kirazlı çeşidinde tespit edildi. Sonuç olarak ekim zamanı açısından ilk iki ekim dönemi, çeşit açısından ise GAP pembesi, Kirazlı ve Özkaynak çeşitlerinin daha yüksek verim performansına sahip olduğu ve bölge için uygun olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Iğdır, Yaş ot verimi, Yazlık ekim zamanları, Yem bezelyesi çeşitleri

საგანმანათლებლო ვითარება რუსთაველის ეპოქის საქართველოში

სულხან კუპრაშვილი - ისტორიის დოქტორი, პროფესორი, ქუთაისის აკაკი წერეთლისახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო.

გიგა ქამუშაძე - ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი, ქუთაისის აკაკი წერეთლისახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო.

რეზიუმე:

XII – XII საუკუნეებში ანატოლია, კავკასია და წინა აზია იმდროინდელი მსოფლიოს პოლიტიკური სიმძიმის ცენტრებს წარმოადგენდა. საქართველო მაშინდელი კავკასიის რეგიონის ლიდერი ქვეყანა იყო, როგორც პოლიტიკური, ასევე კულტურული და საგანმანათლებლო თვალსაზრისით. ამ პერიოდის საქართველოს ისტორიას „რუსთაველის ეპოქას“ უწოდებენ. სწორედ ამ ეპოქის საქართველოში ჩამოყალიბდა ორი უმაღლესი სასწავლებელი: გელათის აკადემია დასავლეთ საქართველოში და იყალთოს აკადემია აღმოსავლეთ საქართველოში.

გელათის აკადემია საქართველოს ძველი დედაქალაქთან - ქუთაისთან მდებარეობს და მისი მშენებლობა დაიწყო საქართველოს მეფემ დავითმა 1106 წელს და დაასრულა მისმა შვილმა დემეტრემ 1130 წელს. გელათის აკადემიაში დიდი რაოდენობით მოღვაწეობდნენ ფილოსოფოსები, მთარგმნელები, მწერლები, პოეტები და სხვანი; გელათის აკადემია "ქართული რენესანსის იდეოლოგიურ ცენტრად" გადაიქცა. გელათის აკადემია წარმოადგენდა როგორც სამეცნიერო, ასევე სასწავლო კერასაც. აკადემიაში დისციპლინათა სწავლება აგებული იყო ცნობილ სისტემაზე trivium-quadrivium, ე.ი. ისწავლებოდა შვიდი დისციპლინა: გეომეტრია, არითმეტიკა, მუსიკა, რიტორიკა, გრამატიკა, ფილოსოფია, ასტრონომია", რადგან ბიზანტიის ბევრ უმაღლეს სკოლაშიც სწორედ სწავლების ასეთი სისტემა არსებობდა.

ქართველი მკვლევარები ფიქრობენ, რომ გელათის აკადემიაში ისწავლებოდა მედიცინაც. დავით აღმაშენებლის ისტორიკოსს გელათში კომპლექსისა და აკადემიის დაარსების შემდეგ უშუალოდ მოთხრობილი აქვს დავითის მიერ საავადმყოფოს, აშენების შესახებ, რომელიც აკადემიის რექტორს ექვმდებარებოდა.

საქართველოს აღმოსავლეთ რეგიონში - კახეთში მდებარე იყალთოს აკადემია გელათის სასწავლების დამფუძნებლებმა დაარსეს. ამ ორივე უმაღლესი სკოლის მესვეურებს განათლება ევროპასა და ბიზანტიის იმპერიაში ჰქონდათ მიღებული. ისევე, როგორც გელათის აკადემიაში, იყალთოს აკადემიაშიც სწავლება ძირითადად trivium-quadrivium ციკლის საგნებს ითვალისწინებდა. ანუ ღვთისმეტყველება, რიტორიკა, ასტრონომია, ფილოსოფია, გეოგრაფია, გეომეტრია, გალობა და ა.შ. ისწავლებოდა აგრეთვე მჭედლობა, კერამიკა და მევენახეობა-მეღვინეობა იყალთოს აკადემიაში ფართოდ იყო გაჩაღებული მწიგნობრულ-საგანმანათლებლო მუშაობა. უცხო ენებიდან ითარგმნებოდა მრავალი მნიშვნელოვანი თხზულება, მრავლდებოდა ხელნაწერები, იქმნებოდა ძვირფასი წიგნები.

საგანმანათლებლო ფუნქციასთან ერთად გელათის აკადემია პარალელურად ასრულებდა საქართველოს სამეფო საგანძურისა და ხანდახან ქვეყნის მთავრობის ერთ-ერთი რეზიდენციის ფუნქციას.

აღსანიშნავია, რომ ორივე უმაღლესი სასწავლებელი უშუალოდ საქართველოს მეფეს ემორჩილებოდა და გელათის აკადემიის რექტორი მაშინდელი საქართველოს სახელმწიფოს მთავრობის წევრად ითვლებოდა, რაც მოწმობს შუა საუკუნეების საქართველოში განათლების სისტემის საკმაოდ მაღალ დონეს.

საკვანძო სიტყვები: რუსთაველის ეპოქა, განათლების სისტემა, გელათის აკადემია, იყალთოს აკადემია, ქართული რენესანსი.